

GER

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,

Ἐκ τῶν ἐτῶν 1820 μέχρι τοῦ 1823,

ΣΥΓΓΡΑΦΕΝΤΑ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ Π. ΠΑΤΡΩΝ

ΓΕΡΜΑΝΟΥ,

Καὶ Ἐκδιδόμενα Παρὰ Τοῦ Κυρίου

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ ΚΑΣΤΟΡΧΗ,

Σχολάρχου Καλαμῶν.

Ἐκδόσις Δευτέρα.

Ἐν Ἀθῆναις

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΝΤΖΑΡΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΝΤΕΚΑ ΑΡΙΘ 45

1837.

« Πλείστων μὲν ἐν ἀγαθῶν αἰτίαις καὶ μεγίστων ἐπαίνων
« ἀξίους ἡγοῦμαι γεγενῆσθαι τοὺς τοῖς σώμασιν ὑπὲρ τῆς
« ΕΛΛΑΔΟΣ προκινδυνεύσαντας. »

(ΙΣΟΚΡ. ΠΑΝΗΓΤΡ. κβ.)

Ὁ ἀοιδίμος Μητροπολίτης Γ. Πατρῶν Γερμανὸς ἤρχησεν
νά συγγράφῃ τὴν παρούσαν Ἱστορίαν εὐθύς, ὅτε ἤρχησεν ὁ
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ Πόλεμος, καὶ ἐπρσχώρησεν ἕως εἰς τὸ τρί-
τον ἔτος τοῦ Πολέμου, ὅτε ἐστάλη εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ κα-
τεπειγούσας τῆς Πατρίδος ἀνάγκας. Ἐπανελθὼν δὲ κατὰ τὸ
1825, ἀπέθανεν εἰς τὸ Ναύπλιον. Οἱ δὲ κληρονόμοι του κοινῇ
γνώμῃ μοι ἐπέσφερον δῶρον αὐτὴν, ἐπὶ λόγῳ νὰ τὴν ἴδωσί
ποτε τυπωμένην δι' ἐμοῦ πρὸς δόξαν τῆς Πατρίδος. Πρὸ τει-
σάρων λοιπὸν ἐτῶν ἐπροκήρυξα, ὅτι θέλω τὴν ἐκδώσει, καὶ
ἱκανοὶ Συνδρομηταὶ μὲ συνέδραμον πολλαχόθεν. Πλὴν αἱ
τότε περιστάσεις μ' ἐμπόδισαν. Ἦδη δὲ ἐπιλαβόμενος τοῦ ἔργου,
κηρύττω δημοσίως, ὅτι ἡ τριετής αὕτη Ἱστορία, ἢ τὰ Ἐπο-
μνήματα τυπώνονται ἀπαραλλάκτως, ὡς εἶναι αὐτοσχεδίως με-
τὰς ἰδίας χεῖρας τοῦ ἀοιδίμου γεγραμμένα χωρὶς τινος προ-
σθήκης ἢ ἀφαιρέσεως.

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ.

U. S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT
WASHINGTON, D. C. 20250

TO: [Illegible]

FROM: [Illegible]

SUBJECT: [Illegible]

[Illegible text follows, appearing to be a letter or report header with various fields and possibly a date.]

WASHINGTON, D. C. 20250

WASHINGTON
D. C. 20250

ΤΗ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΩ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Στρατιώτας τῷ Θεῷ καὶ τῇ Πατρίδι δὲν ἔλειψε προσφέρων πάντοτε ὁ ἱερός τῆς Ἀνατολικῆς καὶ μιᾶς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Κληρικός. Πιεζόμενος ὑπὸ τὴν τυραννίαν τῶν Ὀθωμανῶν, ἐξήγαγεν ἐκ τῶν κόλπων τοῦ φωστῆρας Θεοῦ καὶ τοῦ πνεύματος εὐτυχεῖς προαγωγούς τοὺς μακαρίου Εὐγενίου, Θεοτόκει, Πρωΐου καὶ μυρίους ἄλλους. Γνωρίζων τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ τῶν Ὀντων ἐν ἀσθενείᾳ τελειουμένην, ἅμα ἢ ἄπειρος Αὐτοῦ εὐσπλαγχνία ἐπήκουσε τῶν δεήσεων τοῦ πιστοῦ Λαοῦ του, ὡς Μήτηρ φιλόστοργος, συνέδραμεν εἰς τὸν δίκαιον σκοπὸν τῶν τέκνων του, καὶ ἰδοὺ ἐν ὅπλοις μεγαλύνοντες τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

καὶ τῆς Πατρίδος οἱ Γερμανοὶ τῆς Ἀχαΐας, οἱ Ἑβραῖοι τῶν Σαλώνων, οἱ Ἄνδιμοι τοῦ Ἑλλους καὶ πλῆθος ἄλλοι.

Ὡς ἐκράτυνε Κύριος τὸ πνεῦμα τῶν νέων τούτων Μαρτύρων τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας! Ἐνωπλισμένους μὲ τὸν Σταυρὸν, τὸ τραῦμα τῆς δαιμονιώσης τυραννίας, ἀπέσειλε τούτους, καὶ ἐνεδάρρυνε τὸν Λαόν του, εὐαγγελιζόμενος “ **ΝΙΚΑ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΣΟΥ ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΛΑΟΣ ΜΟΥ!** „ Αὐτοὺς προπορευομένους τῶν Στρατῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνέδειξεν ἄλλους Μωϋσεῖς κατὰ τῆς δυναστείας τοῦ νέου Φαραῶ, καὶ ἐταπεινώσεν ἐνώπιόν των τοὺς γαύρους υἱοὺς τῆς Ἄγαρ.

Ἡ δικαιοσύνη ἀνατίθησι τὴν πρώτην τοῦ
ομίλου τούτου ἔδραν εἰς τὸν Ἱεράρχην Γερμα-
νὸν, τόσον διακεκριμένον κατὰ τὴν ὑπὲρ πίσεως
καὶ πατρίδος Πάλην. Τῆς Πατρίδος καὶ τῆς
Ἐκκλησίας του πιστὸν καὶ γενναῖον τέκνον,
τῆς Ἀχαιῆς Ἱεράρχης κλεινός, ὅχι μόνον ὀρ-
δοτομῶν τῆς θείας ἀληθείας τὸν λόγον, ὅχι
μόνον στρατεύων, ἀλλὰ καὶ συγγραφέων ἐπε-
χείρησε νὰ λαμπρύνῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν
Πατρίδα του.

Μάρτυρες τῶν θείων ἀρετῶν του ἡ Ἀχαιῶν
καὶ ἅπασα ἡ Πελοπόννησος, κήρυκες τῶν λαμ-
πρῶν κατὰ τὸν Πόλεμον ἀγώνων του ἅπασα ἡ
Ἑλλάς καὶ ἡ Ἱστορία της, δὲν ἀρνοῦνται τὴν
μᾶλλον ἢ κατὰ ἀνδρωπὸν ἀθανασίαν τῆ ὀνό-

ματός του, καὶ ὁμολογοῦν τὴν εἰς τὴν μνήμην
τῆς ἐξαιρετικῆς εὐγνωμοσύνης τῶν γενεῶν ὅλων.

Ἔργον τοιοῦτου ἱεροῦ Ἀνδρός, καὶ Ποι-
μένος Λαῶν παρὰ τῆς Θείας Προνοίας προσ-
κληθέντος, τὰ ὑπομνήματα ταῦτα ἀνατίθεν-
ται προσφυῶς τῇ Ἱερᾷ Ὑμῶν Συνόδῳ, ᾧ ἀνώ-
τατοι Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας! Μέτοχοι τῆς
ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἀγῶνος, δὲν ἀγνοεῖτε,
ὅπόσον ἡ χεὶρ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Μητροπο-
λίτου Γερμανοῦ εἰργάσθησαν εἰς δόξαν τῆς
Ἐκκλησίας ἀνεξαρτητοῦ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν
διοίκησιν καὶ ἐπιρροὴν Ἐξουσίας βαρβάρου,
Ξένης καὶ ἀλλοθρήσκου.

Εὐλογοῦντες λοιπὸν τὸν ἄλλοτε συναδελ-
φὸν Ὑμῶν, καὶ ἀποδεχόμενοι τοὺς γραφικὰς

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τούτους κόπους του, εκπληροῖτε καθῆκον δι-
πλοῦν καὶ ὡς πρὸς τὸν ὁποῖον φέρετε διάση-
μον χαρακτῆρα καὶ ὡς πρὸς τὴν ἱερὰν δικαιο-
σύνην, τὴν ὁποῖαν ἀπονέμετε κατὰ τὰς πράξεις
ἐκάστου.

Ἐν Καλάμαις, τῇ 25 Σεπτεμβρίου, 1837.

ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΣ ΚΑΣΤΟΡ ΧΗΣ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν Ὑπομνημάτων,
ἐκδοθεῖσα ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Αὐγούστου, 1837,

ΤΗΘ Ι, ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ.

Ἐνας τῶν Πρωταγωνιστῶν τοῦ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος διέπρεψεν ὁμολογημένως ὁ αἰοίδιμος Γερμανός, Μητροπολίτης τῶν Πατρῶν. Νοῦς ὑγιής καὶ μεγαλεπίβολος, καρδία γενναία καὶ μεγαλουργός, ὁ εὐκλεῆς οὗτος Ἱεράρχης ὑψώθη εἰς τὴν διάσημον Ἀρχιερατικὴν ἔδραν, ὡς πρωωρισμένος παρὰ τῆς Θείας προνοίας νὰ διατρέξῃ ὠφελιμωτέρως σάδιον εὐρὺ, τὸ διπλοῦν λέγομεν σάδιον τοῦ Ποιμενάρχου τῶν Λαῶν καὶ τοῦ Πρωταγωνιστοῦ τῆς πολιτικῆς παλιγγενεσίας τούτων.

Τελευταία ὄλων τῶν Ἑλληνικῶν Πολιτειῶν ἡ Ἀχαΐα διεφύλαξεν εἰς ἑαυτὴν χαρακτῆρα αὐτονομίας καὶ ἐλευθερίας ἀπέναντι τῆς πανσθενοῦς κοσμοκρατορίας τῶν Ῥωμαίων· καὶ πρώτη πάλιν ἡ Ἀχαΐα δίδει ἐσχάτως καθ' ὅλην τὴν Μεσημβρινὴν Ἑλλάδα τὸ τόσον τολμηρὸν, ὅσον προσφιλέσ, σύνθημα τοῦ Πολέμου κατὰ τῆς μακρᾶς, τῆς ἰσχυρᾶς, Ὀθωμανικῆς Δυναστείας.

Τῆς ἀξιομνημονεύτη ταύτης ἐποχῆς τὰς λαμπρὰς σελίδας τῆς ἀνοίγει ἡ Ἴσωρία καὶ εἰς τὸν Ἱεράρχην τῆς Ἀχαΐας Γερμανόν. Οὗτος, ποιμὴν ἀληθῆς τῶν λογικῶν τῆς Ἐκκλησίας προβάτων, τίθησιν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ζωὴν τε, καὶ ἀναζωνύων τὴν σπάθην τῆς ἀνάγκης, προπορεύεται πρὸ τῶν στρατῶν πρᾶς καὶ σώζων. Οὗτος, ὄλος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὁμογενῶν του ἔνθους, πετᾷ διαπόντειος εἰς τὴν Χριστιανικὴν Εὐρώπην, καὶ Ἰκέτης τῆς ἀγωνιώσης Θρησκείας καὶ Πατρίδος παρίσταται ἐνώπιον τῶν ἰσχυρᾶ Ἰσχυρῶν κατὰ τὴν Βερώνην.

Εἰς ἄνθρωπον ἱστορικὸν ὅποιαν δύναται ν' ἀντιπαρα-
θῆσῃ τις δόξαν λαμπροτέραν;

Τοιούτου Ἄνδρός τὸ αὐτοσχέδιον Σύγγραμμα περὶ τῶν
πρώτων τριῶν χρόνων τῆς Ἐπαναστάσεως, παραδοθὲν εἰς
ἡμᾶς παρὰ τοῦ Διδασκάλου Κ. Καλλινίκου Καστόρχη,
προτιθέμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ῥίπτοντες, ὡς ἀνωτέ-
ρω, μικρὰν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς βιογραφίας του ἔποψιν,
σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχομεν, εἰμὴ νὰ ὑποστήσωμεν τὴν ἀ-
κρίθειαν τῆς Συγγραφῆς του. Μέτοχοι τοῦ Ἀγῶνος ἀπὸ
τῆς ἀρχῆς του, εἰδήμονες ὄλων τῶν περιζάσεων, ὅσαι εἶ-
ναι τὸ ὑποκείμενον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος, Συγγραφῆς, ὁ-
μολογοῦμεν τὴν πολλὴν ἐπιτυχίαν, ἣ ὅποια στεφανώνει
τὸν Ἱστορικὸν κάλαμον τοῦ σσιδίου Γερμανοῦ. Εἰς τὴν
εὐσυνείδητον ταύτην ὁμολογίαν μας ἐλπίζομεν σύμφωνον
μετ' οὐ πολὺ καὶ τὴν ἐφημέσιον κρίσιν.

Φρονοῦντες, ὅτι εἶναι ἀδύνατον πρὸς τὸ παρὸν νὰ συγ-
γράψῃ τὴν Ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλλάδος, ὅστις δὲν ἔλα-
βε μέρος ἐνεργητικὸν εἰς τὴν Ἐπανάστασίν της, ὅστις δὲν
ἐσπούδασε πολυετίαν εἰς τὸ σχολεῖόν της, οὐδ' ἐχώνευ-
σεν ἐντελῶς ὅλην τὴν ἰδέαν τῶν μυρίων περιστάσεων καὶ
τῶν μεγάλων μυστηρίων της· ἀποδεχόμεθα, ὅτι Ἕλλην τῆ
Ἀγῶνος, Ἕλλην μάλιστα φέρων πρῶτον πρὸς τοῖς ἄλ-
λοις πρόσωπον εἰς τὸ μέγα τῆς Ἐπαναστάσεως δράμα,
τοιῦτος Ἕλλην, ὡς ὁ Ἱεράρχης Γερμανὸς, πεπροικισμέ-
νος ἐνταυτῷ μὲ νοῦν, παιδείαν καὶ ἄλλα πολιτικὰ κλεο-
νεκτῆματα, ἠμπόρει ν' ἀναλάβῃ τὸ δύσκολον ἔργον τῆς Ἱ-
στορίας της. Δυπηρὸν, ὅτι ἢ εἰς τὰς οὐρανίους σκηνὰς
πρόωρος μετάβασις τούτου ἐστέρησε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν
φιλολογίαν της ἀπὸ τὴν γενικὴν ὅλης τῆς Ἐπαναστάσεως
Συγγραφῆν τῆς χειρὸς του.

Ἄλλ', ἂν καὶ ὀλιγοχρόμιος ἡ Συγγραφὴ αὕτη, θεωρεῖται
τόσον εἰ πολῦτιμος καὶ ἀναγκαία, ὅσον ἡ Ἱστορία τῶν πρώ-

των τῆς Ἐπαναστάσεως χρόνων μίνει ὡσεπιπολὺ εἰς τὸ
σκότος διὰ τὴν τότε ἔλλειψιν τῆς Δημοσιογραφίας καὶ τὴν
ἐπιγενομένην φθορὰν τῶν ἰδιωτικῶν ἀλληλογραφιῶν καὶ τῆ
Ἐθνικοῦ Ἀρχείου. Εὐὺλητος, συνεπής, σύντομος, αὐστη-
ρὰ καὶ ἀπολύτως εἰς τὰ πράγματα μόνον περιεφερομένη,
περιέχει ἐν γένει τὸ πολεμικὸν καὶ πολιτικὸν ταύτης
τῆς περιόδου, καὶ προσφέρει οὕτως ὕλην, ἐπὶ τῆς ὁποίας
δύναται νὰ ἐγκύψῃ μὲ πολὺν καρπὸν ὁ μετέπειτα Φιλό-
σοφος Ἱστορικός.

.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΨΙΜΝΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ.

Εἰς τὸ Ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας Δικίμιον ἀνεφέραμεν (α) τὰ ἀνέκδοτα τότε περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Ὑπομνήματα τοῦ Γερμανῆ, Μητροπολίτου τῶν Πατρῶν, καὶ παρατηρήσαμεν ἀναγκαίαν τὴν δημοσίευσιν τούτων χωρὶς τινος ἄλλης προσθαφαιρέσεως. Τῆς παρατηρήσεώς μας αὐτῆς εἶχομεν λόγους ἱκανοὺς, τοὺς ὁποίους ἀπεισιωπήσαμεν εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην· ἐγνωρίζομεν, μὲν ὅποσιν ἐπιμονὴν ἐζητήθησαν τὰ περιοδικὰ ταῦτα Ὑπομνήματα ἀπὸ διαφόρους, ἐτοίμους νὰ τὰ συγχωνεύσωσιν εἰς ἰδικὴν τῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὕλης Συγγραφὴν, καὶ νὰ παραμορφώσωσιν οὕτω τὸ κύριον τοῦ Συγγραφέως τῶν πνεῦμα· προσβλέπομεν ἀπαραίτητον τὴν νόθευσιν, ἢ καὶ αὐτὴν τὴν ἐξάλειψιν, πολλῶν ἀληθειῶν, εἰὰν μετέβαινον ταῦτα εἰς τὴν κυριότητα ἀνθρώπων, οἵτινες, ὁπαδοὶ τῶν ἀντιποιοιουμένων τὴν ἐξαιρετικὴν τῆς Ἱστορίας δόξαν, θεραπεύουσι τυφλῶς τὸν ἐγωϊσμόν τῶν τοιούτων κενεματοῦντες. Εἰς τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτῆρα τοῦ Κυρίου Καλλινίκου Καστόρχη, ἀνδρὸς ἀφιλοκερδοῦς καὶ πιστοῦ φύλακος πολυτίμου παρακαταθήκης, ὀφείλεται πρὸ παντὸς ἢ ἀκραιότης τοῦ Συγγράμματος τούτου. Αἰσθανόμεθα δὲ ἡμεῖς τὴν μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν ἤδη, γινόμενοι ἐν μέρει τὸ ὄργανον τῆς ἐκδόσεώς του, καθ' ὃν ηὐχθήθημεν πρῶτοι τρόπον.

(α) Σελ. 5', Ὑποσημ. αΐ.

Εἶναι περιέργος ἡ λήθη, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν ὡς πρὸς τὸν Γερμανὸν καὶ οἱ Δημοσιογράφοι καὶ τινες Ἰστορηματισταὶ, ἢ Ἱστορικοὶ, τῆς Ἐπαναστάσεως. Μήτε οἱ πρῶτοι ἐμνημόνευσαν πώποτε τῆ εὐκλεαῦς τούτου Μητροπολίτου, ἃν καὶ πάντοτε ἀναφέρουσι τοὺς Προμάχους τοῦ Πολέμου, διὰ τὰ προασπίσωσι τὰ Ἐθνικὰ δίκαια, ἢ ἢ ἀντιπολεμήσωσιν ἐκείνους, ὅσοι, ἔκλιμοι ἀξιώσεων, ἐρπουσιν ὡς κτήνη ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας· μήτε οἱ δεύτεροι, μολονότι ἐμεγάλυναν τούτων τὰς μηδαμινὰς πράξεις, καὶ ἐξύμνησαν ἄλλους, πολλῶ ὑποδεεστέρους εἰς τὴν βαθμίδα τῶν πρώτων Προσώπων τοῦ Πολέμου· μήτε οὔτοι, λέγομεν, ὠμίλησαν διόλου, ἢ ὡς ἔπρεπε, περὶ ἐνὸς Ἄνδρός, τὸν ὁποῖον ἡ Ἱστορία συγκατατάττει εἰς τὴν ἔδραν τῶν Πρωτενεργῶν καὶ Πρωταγωνιστῶν τῆς Ἐπαναστάσεως κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα.

Εἶμεθα μακρὰν τοῦ νὰ συμφωνήσωμεν μ' ἐκείνους, ὅσοι, ἐσκοτισμένοι ἀπὸ τῆς φιλαυτίας τοὺς καπνοὺς, ἀγωνιῶσι νὰ μηδενίσωσι τῶν ἄλλων τὰς μεγάλας πράξεις, καὶ νὰ ὑποστήσωσι τὸν ἑαυτὸν των ὡς τὸ μοναδικὸν κέντρον τῶν κατὰ τὸν Πόλεμον συμβεβηκότων, ὡς τὸ ὑπέριστατον σημεῖον τῶν ἐλπίδων τοῦ ἔθνους. Μάτην ὄνειροπολοῦσιν οὔτοι ἀξιώσεις, τὸ ἀνυπόστατον μέρος τῶν ὁποίων θέλει ἐκλικμήσῃ ἡ Ἱστορία διὰ τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ὀδηγούμενοι ἀναλαμβάνομεν τὴν βιογραφίαν τοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ, διὰ τὸ ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην εἰς τὸν ἐξαιρετικὸν πατριωτισμὸν καὶ τοὺς ἐπωφελεῖς καὶ πρὶν καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἀγῶνας τούτου.

Γεννηθεὶς εἰς τὴν Θησῶαν (α) τῆς Γόρτυνος, ἐμαθῆ-

(α) Δημητσάνην.

τευσειν εἰς αὐτὴν (α) τῶν προγόνων του τὴν γλῶσσαν, διαφέρων εἰς τὸν σοβαρὸν νῦν καὶ εἰς τὰς ἐτοιμοὺς προόδους του. Νέος προσδιορισθεὶς εἰς τὸν Ἱερατικὸν βίον, ἐχειροτονήθη διάκονος τοῦ Μητροπολίτου Ναυπλίας Ἰακώβου, κακοσημμένος μὲ ἦθη αὐστηρά, καὶ δεικνύων προαγωγὸν τῆς ζωῆς του τὸ μέλλον.

(α) Εἰς μόνην τὴν Δημητσάνην, ὑπῆρχε κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας Σχολὴ Ἑλληνικὴ, εἰς τὴν ὁποίαν συνέρρεε πανταχόθεν ἡ νεολαία τῆς Χερσονήσου. Δευτερεύουσα αὐτῆς ὑπῆρχεν ἄλλη εἰς Ἄργος· ἀλλ' ἡ τῆς Δημητσάνης παλαιότερα καὶ ἐφωδιασμένη μὲ Βιβλιοθήκην διετηρήθη καὶ μετὰ τὸν Πόλεμον ἀκόμη. Ὁφέλησεν, ὅσον ἦτο δυνατόν, διασκεδάζουσα τὴν μεγάλην ἀχλὺν τῆς ἀμαθείας, πολὺ παχυλωτέρας μετὰ τὴν ἀτυχῆ καὶ καταστρεπτικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1769. Οἱ Διδάσκαλοι, παραλαμβανόμενοι πάντοτε ἀπὸ τὸν Κλήρον, ὄχι μόνον ἐπεμελοῦντο τὴν παράδοσιν τῶν Γραμματικῶν, καλλύνοντες τὸν νοῦν τῆς φοιτήσης Νεολαίας, ἀλλ' ἦσαν τόσοι πνευματικοὶ πατέρες τῆς ἰδίας, μορφώνοντες τὴν ψυχὴν τῆς διὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου. Διὰ τοῦτο τὰ ἦθη τῶν Κατοίκων αὐτῆς τῆς Κωμοπόλεως ἦσαν αὐστηρά ὡς θρησκευτικώτερα.

Εἰς τὴν ἰδίαν Σχολὴν ἠκολούθησε τὰς πρώτας σπουδὰς τε καὶ ὁ Ἱερωτάτος Πατριάρχης Γρηγόριος, γέννημα τῆς αὐτῆς πατρίδος.

Οἱ Δημητσανῖται ἄρα, κατοικοῦντες ὄρειον, πετρώδη καὶ δυστυχῆ τόπον, ἀπολαύουσιν ἰδιαίτεραν παρ' ὅλους τοὺς Πελοποννησίους τιμὴν διὰ τὴν εὐαισθησίαν των πρὸς τὰς Μούσας καὶ διὰ τὴν διαδοθεῖσαν ὠφέλειαν ἐκ τῆς Σχολῆς των. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ εἰς ἄνθρωπον δόξα ἱερωτέρα. Ἡ δόξα τῶν Ζωσιμάδων, τῶν Καπλάνων καὶ τοῦ Ἀθηναίου Ντέκα εἶναι ἀθάνατος.

Εἰς τὸ Δοκίμιον περὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν ἀνεφέραμεν (Σελ. 62) τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ λοιπὴ Πελοπόννησος ἰσπερεῖτο τοιούτων Ἀνθρωπισμοῦ Καταστημάτων

“ Οἱ δ' ἀπαίδευτοι ἄνθρωπισμοῦ δέονται. ”

Ἀποβιώσαντος τοῦ Ἰακώβου, ἐσκέφθη ν' ἀναβῆ ἑῖς τὸν μεγαλήτερον κόσμον, τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἰὰ διατρέξῃ στάδιον εὐρυχωρότερον. Ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς Πρώτης Πατριαρχείας τοῦ Γρηγορίου, προσεδιάσθη Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολίτου τῆς Κυζίκου, ὅτε ἐπαιδεύθη πλειότερον παρὰ τῷ φιλοσόφῳ Δ. Πρωΐῳ, τότε Φιλαδελφείας.

Ἡ χαρακτηριστικὴ ἰκανότης του, διατρέχοντος τὸ εἰκοστὸν τρίτον ἔτος, τὸν ἐπροσκάλεσεν εὐθὺς εἰς ἐκτάκτους Ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας διὰ τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὡς Ἐξάρχου, κατὰ τὸ 1800. Τῷ δὲ 1806, ἤτοι τῷ εἰκοστῷ ἐνάτῳ ἔτει τῆς ἡλικίας τυ, προσχειρίσθη Ἱεράρχης Παλαιῶν Πατρῶν. Ποιμάνας τὸν Λαόν του δεκαετίαν, καὶ μ' ἀνένδοτον ἐπιμέλειαν ὀρθοτομῶν τῆς ἀληθείας τὸν λόγον, ἀπελάμβανε παρ' ὄλων τὸ μεγαλήτερον σέβας, καὶ, πατὴρ ἀγαθός, ἠγαπᾶτο ἀνεξαιρέτως, χαίρων ἐπὶ πᾶσιν ὑπόληψιν γενικωτέραν καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἀπέδιδε χρῆμα εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν πατρίαν γῆν, εὐεργετῶν αὐτὴν διὰ πολλῶν κοινωφελῶν μέσων, ὑποστηρίζων χρηματικῶς τὸ τιμαλφέστερον Κατάστημα τῆς Σχολῆς της, καὶ δεικνύων πραγματικῶς αἰσθήματα φιλοκαλίας.

Τῷ 1815 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπερ διέμεινε τριετίαν, ἀπολαμβάνων ἰδιαίτερον ὑπόληψιν παρὰ τῇ Ἱεραῖ Συνόδῳ. Ἀκολουθῶν, τῷ 1818, κατέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ, ἄνθρωπος γενικωτέρων ἐνεργειῶν, ἐν ᾧ ἢ τότε Ἐκκλησιαστικὴ Διοίκησις ἔχαιρε προνόμια καὶ πολιτικῆς τινος δικαιοδοσίας, συνέδεσε τὰς μεγαλητέρας σχέσεις μετὰ τῶν Προκρίτων τοῦ τόπου, καὶ ἰδιαίτέρως μ' ἐκείνους τῆς Ἀχαΐας. Ἀπὸ τὴν περὶ τὴν ταύτην προκύπτουσι τὰ μεγαλήτερα ὀφέλη πρὸς τὴν Πατρίδα.

Πρὶν ἢ ἡ Πελοπόννησος μνηθῆ τῆς Ἐπαναστάσεως τὸ μυστήριον, Ἐπιστολὴ τις τοῦ ἐν Πίσῃ Δ. Μαυροκορδά-

του πρὸς τὸν Γερμανὸν, ἐπαινίττουσα ἐπιτηδείως τὸ εὐ-
 τυχὲς μέλλον τῆς Πατρίδος, ἐδύθισε τοῦτον εἰς σκέψεις
 καὶ ὑπονοίας διαφόρους. Δύσκολον ἦτον εἰς αὐτὸν, ὡς καὶ
 εἰς πάντα ἄλλον, νὰ προΐδῃ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Φιλικῶν.

Μετ' οὐ πολὺ μεταβαίνει ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 ὁ Ἀντώνιος Πελοπίδας, ἐπιφορτισμένος νὰ κατηχήσῃ πρῶ-
 του εἰς τὰς Πάτρας τὸν Ἀνδρέαν Καλαμογάρτην, ὡς ἄν-
 θρωπον ἠξύνου, ἐνεργητικὸν, πολύτροπον καὶ ἰδιαιτέρως
 ἀντιπολιτευόμενον κατὰ τῶν Προεστώτων τῆς Ἀχαΐας,
 οἵτινες ὑπεβλέποντο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὰς
 Ἑταιροῦς. Ὁ Πελοπίδας ἐξηγεῖται καὶ ἐμπιστεύεται εἰς
 τοῦτον μέρος τῆς Κατηχήσεως· ἀλλ' αἱ ἐλπίδες του ἄ-
 χοντο εὐθύς· καθ' ἣν προέκειτο στιγμὴν ἢ πρόσκλησις τῆ
 Μεγάλου λεγομένου Ὁρκου, λαμβάνει ἀπάντησιν ἀρνητι-
 κήν, καὶ τεθορυβημένος δι' ἐνδεχομένην προδοσίαν, κατα-
 φεύγει ὀδηγούμενος πρὸς τὸν Μητροπολίτην Γερμανὸν, ὡς
 ἱκανὸν καὶ τοῦ Καλαμογάρτου τὴν ὑποπτον διαγωγὴν νὰ
 προκαταλάβῃ, καὶ εἰς τοῦτον νὰ χορηγήσῃ ὀδηγίας βασι-
 μωτέρας. Εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν καὶ τοὺς λόγους τῆ
 Πελοπίδα, μᾶλλον ἀπηλπισμένου, ὁ Γερμανὸς ἀναπολεῖ
 εἰς τὸν νοῦν τοῦ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Μαυρο-
 κορδάτου, εὐρίσκει τὴν λύσιν του, καὶ κατὰ τινα τρόπον
 διατεθειμένος μᾶλλον, ἢ ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὰς ἐμφαντι-
 κάς τοῦ Ἀποστόλου προσεήσεις, ἀποδέχεται τὴν συμμε-
 τοχήν του εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Τοιαῦται, ὡς ἀπὸ Θείας
 χειρὸς κινούμεναι, εὐτυχεῖς συμπτώσεις ἐμφύχωσαν τῶν
 Φιλικῶν τὰς προσδοκίας, συνήνωσαν μ' αὐτοὺς τὰ μέγρι
 τοῦδε διεστῶτα στοιχεῖα, καὶ ἔδωσαν ζωὴν εἰς τὰς μεγα-
 λυτέρας τῶν προΐδους.

Ὁ Γερμανὸς, πιστὸς εἰς τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος ὄρκους
 του, μεταχειρίζεται τὴν ἐπήρειάν του, καὶ ὑποκρινόμενος
 ἄγνοιαν τοῦ Μυστηρίου, ἀφαιρεῖ ἐπιτηδείως παρὰ τῆ Κα-

λαμορδάργου τὴν Κατήχησιν, καὶ διασκιδάζει, ὅσας ἔτος συνέλαβεν ιδέας. Συνεργὸς θερμὸς τῆς προαγωγῆς τοῦ Μυστηρίου, συνιστᾷ τὸν Πελοπίδαν πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Λόνδον, Ἀνδρέαν Ζαήμεν καὶ λοιποὺς φίλους του, οἵτινες διὰ τῆτο κλίνουσι τὸν ἀρχενα εἰς τὴν διδασκαλίαν ἀνθρώπων, εἰς τὸν ὁποῖον εὐδὲ ἤθελον ἄλλως συγχωρήσει τὰ τὲς πλησιάσῃ. Ἀπὸ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὀδηγοῦμενος, ἀνεδέχθη καὶ προσωπικῶς τὴν διάδοσιν τοῦ Μυστηρίου, κατήχησας τὸν Χαριουπόλεως Βουσαρίωνα, τὸν Κερνίκης Προκόπιον, τὸν Νικηφόρον Νεζερίτην, τὲς Κουμανιωταίς, τὸν Κλοκανᾶν ἀπὸ Λεχαινῶν, καὶ λοιποὺς, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον προσκαλέσας κατήχησε τὸν Γασσὸν Τζιμπουράκην.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ πολιτικὴ ἐποχὴ τοῦ Μητροπολίτου τούτου. Ἐνῶ ἡ Πελοπόννησος ἅπασα ἐπηρεάζεται κατ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς ἀπὸ τοὺς Προεστῶτας τῆς Ἀχαΐας, καὶ οὗτοι ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Γερμανὸν, αὐτὸς ἄρα κατέστη ἤδη τὸ ὑψηλότερον πρόσωπον τῶν Ἐταιρικῶν πραγμάτων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀποδεικνύουσι τὸν λόγον μας διάφορα συμβεβηκότα καὶ αὐτὴ πρὸ πάντων ἡ κίνησις τοῦ Πολέμου.

Δύω ἦσαν τὰ οὐσιωδέστερα ἀντικείμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων περὶεστρέφετο ἡ ἐξαιρετος προσοχὴ τούτου· ἡ τακτοποίησις τῆς Ἐταιρίας εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἡ παραλυσία τῶν σχεδίων τῆ Ἀλῆ Πασᾶ, ἣτις συνεισέφερον ὄχι μικρὸν καὶ εἰς τὴν καταστροφὴν του. Καὶ τὴν ἀταξίαν τῶν Ἐταιρικῶν κινήματων καὶ τὸν πανοῦργον Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννίνων ἐθεώρει ἐπίσης ὡς τοὺς δύο ὀλεθριωτέρας ἐχθροὺς τῶν μεγάλων ἐλπίδων τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Ἐταιρία τῶν Φιλικῶν ἐνήργει κατὰ τὸ σχέδιόν της ἐπεκτεινομένη, δὲν προσέβλεπεν ὁμως τὸν ἔγκαιρον διοργανισμὸν Κεντρικῶν Συστημάτων. Ταῦτα ἐδύναντο νὰ διευ-

Θύρωσιν επιτηδείως τὰς ἐργασίας τῶν λοιπῶν, ὅσος ἤθελε προαχθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν, καὶ νὰ προλαμβάνωσιν ἐνδεχομένης καταχρήσεις ἢ παρεκτροπίας, τόσῳ πλεον ὀλεθρίους, ὅσῳ καὶ ἐκ τῆς μικροτέρας ἐξ αὐτῶν ἐκινδύνευε νὰ σαλευθῆ ἐκ θεμελίων αὐτῆ πρὸ πάντων ἡ ὑπαρξίς τοῦ Ἔθνους. Διοίκησις ξένη, βάρβαρος, ἐγωϊστικὴ, καὶ εὐρισκομένη εἰς διηνεκὴ ὀπλοφορίαν, ὡς εἰς πόλεμον, ἀναμφίβολον εἶναι, ὅτι εἶχε καὶ τὰς ὑποψίας τῆς δεινοτέρας, καὶ τὰς ὁρμὰς τῆς πλεον ἀκαθέκτους, καὶ τὰς ἐκδικήσεις τῆς ἔτι σκληροτέρας. Παράδειγμα, ἡ πρώτη Ἐπανάστασις τοῦ 1769, ὅτε νικήσασα δὲν ἐκδικήθη τοὺς αἰτίους, ἀλλ' ἀπέθέρισε τὸ ἐν τρίτεν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Αἰτωλίας. Παράδειγμα, ἡ ἐπὶ τῶν 1808 διαγωγὴ τῆς, ὅτε ἀπὸ ἀπλᾶς κινηθεῖσα ὑποψίας, ἐμφυτευθεῖσας παρὰ τοῦ Σεβαστιάνου διὰ σκοποὺς πολιτικοὺς τῆς Γαλλίας κατὰ τῆς Ἄρκτου, ἐνώπλισε τοὺς Λαοὺς τῆς κατὰ τῶν Ἀρματωλῶν, τοὺς ὁποίους ἐξώλωθρυσε. Παράδειγμα, ἡ τελευταία Ἐπανάστασις τῶν 1821, ὅτε νενικημένη κατέσφαξε παντοῦ μυριάδας ἀθῶων.

Ἀπὸ τὴν πεῖραν ὀδηγουμένη ἡ Ἐταιρία ἐθεώρησεν ἀργὰ τὴν περὶ τῶν τοιούτων ἀνάγκην, ἀρχήσασα τὴν σύστασιν τῶν Ἐφοριῶν εἰς Ἰάσιον, Κωνσταντινούπολιν καὶ ἄλλας πόλεις (α). Ἐνησχολημένη εἰς τὸ κυριώτερον ἔργον τοῦ νὰ εἰσαδείξῃ τὸν Ἀρχηγὸν τῆς, ἀντιμαχομένη μὲ ὅλας τὰς πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς δυσκολίας, καὶ καταπιεζομένη ἀπὸ ἀπροβλέπτους βιαίας περιστάσεις, δὲν ἔτυχε τοῦ ἀρμοδίου καιροῦ, διὰ νὰ προσηλωθῆ εἰδικῶς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς Μεσημβρινῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ἐργασθῆ περὶ τοῦ μονίμου Ὄργανισμοῦ τῆς. Ἐξ αὐτῆς τῆς αἰτίας πᾶς. Ἀπόστολος, ὁποιοσδήποτε ἀκόμη Προσῆλυτος, ὑπῆρχεν ὡς

(α) Ζῆτει εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρίας Σ.λ.
233---241.

Ἀρχὴ τις ἀπόλυτος· καὶ οἱ ἄνθρωποι ὠθούμενοι καὶ ὠ-
θουῦντες τοὺς ἄλλους εἰς τὸ πλοῖον τῆς ἀβεβαιότητος, ἐ-
πλεον χωρὶς πυξίδα, καὶ αὕτη ἦτον ἡ ὑπαρξίς ἐνὸς Κεν-
τρικοῦ Συστήματος.

Ἰ Συγχρόνως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ Ἐφορία, ἡ ἡ
Ἀρχὴ, ἐζήτησε τὰς συνεισφοράς τῆς Πελοποννήσου (α).
Δὲν ἀποτολμῶμεν νὰ εἰψώμεν φῆφον μέλαιναν κατὰ τοῦ
μέτρου τούτου τῆς Ἀρχῆς, ἀγνοοῦντες τοὺς λόγους, εἰς
τὰς ὁποῖας ἐστηρίζετο. Συλλογίζομενοι ὅμως εὐρίσκομεν,
ὅτι, ὄχι μόνον ἀφ' ἐνὸς ὑπῆρχεν ἀκατόρθωτον τοῦτο διὰ
τὰς μικρὰς καὶ σποράδην ἐνταυτῷ γινόμενας Κατηγήσεις
καὶ τὸ ἀκατόμιστον τῶν ἐποφοροτισμέων τὸν προσηλυτι-
σμόν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἐνέσπειρεν εἰς τὰς Πελοποννησίους
ὑπονοίας κακὰς περὶ τῆς ποιότητος τῆς Ἀρχῆς, καὶ, τὸ
χειρότερον ὅλων, ἀπελπισίαν ὡς πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην
προμήθειαν τῶν ὑλικῶν μέσων τοῦ Πολέμου. Ἐκ ταύτης
τῆς περιτάσεως, ἣτις ἐπρόδωσε τὰς δυνάμεις τῆς Ἀρχῆς,
δίκαιον εἶχον οἱ Πελοποννήσιοι νὰ μὴ πιστεύσωσι παντά-
πασι τὸν Γρηγόριον Δικαῖον, μεγαλύνοντα τὰς ἐκ μέρους
τῆς Ἀρχῆς πολεμικὰς προβλέψεις καὶ τὰ ἐξωτερικὰ βοη-
θήματα (β). Ἄν ὁ Π. Μαυρομιχάλης, ἡγεμονεύων τότε
εἰς τὴν Σπάρτην, ἔδειξε πνεῦμα σύμφωνον, ὑπερασπισθεὶς
τοὺς πρόσφυγας εἰς τοῦτον Ἀποστόλους, ὁ λόγος ἦτο, δι-
ότι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχὴ ἐδυνήθη νὰ διατηρήσῃ
χαρακτῆρα ὑψηλόν, οἰκονομήσασα ἐν μέρει τὰς ἀπαιτήσεις
του (γ), καὶ κατορθώσασα νὰ ὑποιοήσῃ οὕτως ὑψηλότε-
ρόν τι παρὰ τὰ φαινόμενα. Ἄν πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἀναγνωστα-

(α) Ἴδε Σελ. 4.

(β) Ἴδε Σελ. 9.

(γ) Ζήτηι Δοκίμ. Ἱστορικ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. Σελ.
261, Ἐποσημ. γ'.

ρας, ὁ Χρυσοσπάθης καὶ λοιποὶ ἔτρεξαν ἔνθερμοι μὲ τὴν Ἀποστολικὴν πῆραν εἰς τοὺς ὤμους, ὁ λόγος ἦτο, διότι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχὴ τὰς ἐφοδίασε καλῶς μὲ χρηματικὰ μέσα, καὶ τοὺς ἐπεισε περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀνωτέρων πραγμάτων (α).

Ἄλλως τε, καὶ ἂν ἡ Ἐπανάστασις ἐπετύγχανε νὰ καταστήσῃ τὴν ἐστίαν τῆς εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινέπολιν, ἡ Πελοπόννησος διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς, ἡ Πελοπόννησος, τὸ μοναδικὸν ὄρητῆριον ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἐπάναγκες ἦτο νὰ ἐφοδιασθῇ πρὸ παντὸς ἄλλου τόπου μ' ὅλα τὰ χρειώδη μέσα. Τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἐνεργηθῇ, ἂν καὶ ἀκολούθως ἐδίδοτο ἡ ἀρμοδία εὐκαιρία, διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν εἰς ἄλλας Ἐπικρατείας πλουσίων Ὀμογενῶν καὶ ἐκείνων τῶν τύπων τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐξουσίας, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἐσυγχωρεῖτο ἀπολύτως νὰ ὑπλισθῶσι (β).

Φρονίμως ἄρα ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς ἀντέτεινε, καὶ οἱ φίλοι του τῆς Ἀχαΐας καὶ τῆς λοιπῆς Πελοποννήσου συνεφώνησαν προκαλέσαντες μὲ τὴν μεγαλητέραν ἐπιμονὴν τὴν σύστασιν τῆς Γενικῆς Ἐφορίας, τῆς ὁποίας καὶ ὁ ἴδιος ὠνομάσθη (γ) Μέλος, προεδρευομένης παρὰ τῷ Ἰωάννου Βλασσοπούλου (δ).

(α) Ζητεῖ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλ. Ἐταιρ. σελ. 198, ὑπόσημ. ἀ.

(β) Ζητεῖ εἰς τὸ Δοκίμ. Ἱστορ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρίας σελ. 337, ὅπου (Ἄρθρον ΣΤ') οἱ Πελοποννήσιοι ἐξηγουῦνται πρὸς τὴν Ἀρχὴν σύμφωνα μὲ τὰς παρατηρήσεις ταύτας.

γ) Ἴδε σελ. 4, 5, 6.

δ) Ἴδε Δοκίμ. Ἱστορ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐτερ. σελ. 340.

Ἡ παρὰ τοῦ Γερμανοῦ ἐνεργηθεῖσα ἀποστολὴ τοῦ Γ.

Ἀπεσιωπήσαμεν τότε (1834) τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου Βλασσοπούλου, ὡς ζῶντος καὶ διατελοῦντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς αὐεργέτιδος Ῥωσσίας. Κατὰ τὸ 1837 ἀπέθανεν οὗτος εἰς Ναύπλιον.

Ὁ Βλασσόπουλος, πνέων πάντοτε πατριωτισμὸν εἰλικρινῆ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, ἐνήργει τότε ὡς Ἕλλην ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὄχι ὡς Ἕπαλληλος ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῆς Ἑξουσίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκε. Διαφέρουσιν ἐκ διαμέτρου τὰ δημόσια καθήκοντα μ' ἐκεῖνα τοῦ πατριώτου. Δι' ὁποιοῦνδήποτε λόγον ὁ τίμιος ἄνθρωπος δὲν προδίδει τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του, μῆτε μακρύνεται ἀπὸ τὸ ἀγαθοποιὸν περὶ αὐτῆς πνεῦμα, ὅσάκις μάλιστα δύναται νὰ τὴν βοηθήσῃ. Ὁ Βλασσόπουλος μάλιστα ἐγένετο τύσφ πλέον ὠφέλιμος, ὅσφ μετεχειρίζετο τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἐπισήμου χαρακτῆρός του πρὸς ὄφελος τῆς Πατρίδος, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ προσβάλλῃ τὰ δημόσια καθήκοντά του. Τοῦτο μάλιστα βλέπων ὁ Μητροπολίτης Γερμανός, καὶ γνωρίζων, ὅπόσον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος εἶναι συνδεδεμένον ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς μ' ἐκεῖνο τῶν Ῥώσων, καὶ ἔτι μᾶλλον πεπεισμένος, ὅτι καμμία περίστασις δὲν θέλει δυνηθῆναι νὰ ἀποσπάσῃ τοῦτο ἀπὸ τὸν φυσικὸν τοῦτον δεσμὸν, ἠνώδῃ τόσοσν σφικτὰ μετὰ τοῦ Βλασσοπούλου, ὥστε οἱ δύο, ὡς μία ψυχὴ, ἐνήργουν σύμφωνοι εἰς τὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς μέχρι τοῦ Πολέμου. Ἐδείχθη δὲ, ὅτι μῆτε ὁ Π. Πατρῶν καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ἀχαΐας ἐνήργουν χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ Βλασσοπούλου, τὸν ὁποῖον μετεχειρίζοντο ὡς προπύργιον διὰ τὴν πολιτικὴν του θέσιν· μῆτε αὐτὸς ἠδύνατο νὰ κινήθῃ εἰς καμμίαν πράξιν χωρὶς τῆς ὁδηγίας τούτου. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς θέλομεν ἰδεῖ σύνδετα τὰ πρόσωπα ταῦτα καὶ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ μάλιστα εἰς τὰς περὶ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ραδιοιουργίας, τῶν ὁποίων ἄμεσον ὄργανον ἦτον ὁ Ἰωάννης Παπαρηγόπουλος. Διὰ τοὺς ἰδίους λόγους κατέστη ὑποπτος εἰς τοὺς Τούρκους ὁ Βλασσόπουλος κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας, καθὼς καὶ οἱ δύο ἄλλοι Πρόξενοι ὁ Λουδοβίκος Στράνης, ἐκ Ζακύνθου, καὶ ὁ Ἀνδρέας Κοντογούρης, ἐκ Κεφαλληνίας, καὶ, κινήσεισς τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὰς Πάτρας,

ωάννου Παπαρηγοπούλου (α) ἀποδεικνύει ἄλλως τὴν ὕπαρξιν τῶν ὑπονοιῶν, περὶ τῶν ὑποίων ἀνωτέρω εἵπομεν, ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ προσωπικοῦ της (β). Οὕτε οἱ διάφοροι παρουσιασθέντες Ἀπόστολοι, οὕτε τὸ πνεῦμα τῶν Γραμμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔδιδον τὰ ἐχέγγυα εἰς ἐκείνους, ὅσοι δὲν εἶχον σκοποὺς χρηματολογίας, ἐστάθμιζον τὰ πράγματα καθ' ὅλας των τὰς φάσεις, καὶ εἶχον νὰ στερηθῶσι πολλὰ δι' ὅποιανδήποτε ἀπροσεξίαν.

*Ἐξω τούτου, τὰ πράγματα τῶν Ἰωαννίνων, συγκεχυμένα ἔτι καὶ ὑποπτα, ἐπηρέαζον πολὺ εἰς τῆς Ἑλλά-

οἱ Τούρκοι ἐκδικούμενοι ἔσπευσαν νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸ πῦρ τὰ Προξενεῖα τούτων, μὴ προφθάσαντες νὰ τοὺς συλλάβωσι καταφυγόντας εἰς τὰ Ἰονικὰ πλοῖα καὶ εἰς τὴν Ἐπτάνησον.

*Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης Βλασσόπουλος δὲν ὑπέστη μόνον τὴν ἐκδίκησιν τῶν Τούρκων. Ἄνθρωποι ἐξωλέστατοι, διὰ λόγους αἰσχρᾶς ἰδιωφελείας, τὸν κατηγορήσαν εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα τοῦ γενικοῦ ἀναβρασμοῦ τῶν 1821, καὶ μόλις ἰδικαιώθη οὗτος, ὠφελούμενος ὄχι ἀπὸ τὰ ἀνίσχυρα ἐπιχειρήματα περὶ τῆς ἀδωίας διαγωγῆς του, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ τὴν φυσικὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμπάθειαν τῆς Αὐλῆς του.

α) Ἴδε σελ. 5. καὶ εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. Σελ. 338, ὅπου ἀπεσιωπήθη ἐπίσης τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου Παπαρηγοπούλου διὰ τοὺς ἰδίους προεκτεθέντας λόγους περὶ τοῦ Βλασσοπούλου.

β) Ἀληθινὸν εἶναι, ὅτι παρομοίας φύσεως ἀποστολῆ ἐνηργήθη καὶ παρὰ τοῦ Π. Μαυρομιχάλη. (Ἴδε Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. σελ. 265.) Ἄλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτῆς ὑψηλορεύθη καὶ ἔτεινεν εἰς παντάπασι διαφορετικοὺς λόγους. Τὸ ἀποτέλεσμα καὶ τῶν δύο ἔδειξε τὰς ἐπαιγετάς, ἢ μὴ, ἀρχὰς τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης.

δος τὸ μέλλον, καὶ ἦσαν τὸ πολιτικὸν ἀντικείμενον πολλῆς προσοχῆς. Ἐτεινον εἰς τὰ δύο ἐκ διαμέτρου ἄκρα τῆς σωτηρίας ἢ τοῦ ἀφανισμοῦ τῆς Ἑλλάδος κινήσεως. Ἄν ὁ Ἄλῃ Πασᾶς ἐπολιορκεῖτο καὶ κατεστρέφετο, ἢ Ἑλλὰς ἀπηλάττετο ἀπὸ τὸν φοβερώτερον ἐχθρὸν τῆς. Ἀλλὰ, ἂν προελάμβανε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σουλτάνου, καθ' ἣν μάλιστα ἔκαμεν ἀπόπειραν (α), ἢ ἂν πολεμούμενος ἐπετύγχανε τῆς ἀμνηστίας του, πράγμα ὅπως διόλου πιθανὸν διὰ τὰς περιστοιχοῦσας τὸ Ὄθωμανικὸν Βασίλειον δυσχερεῖς περιστάσεις, ἢ Ἑλλὰς ἐμελλεν, εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν γέννησιν τῆς Ἐπαναστάσεώς τῆς, νὰ κινεῖσθαι ἐπὶ τοῖς ὅλοις, ὑποπίπτουσα εὐθὺς εἰς ὁμοίους τοῦ 1826 καὶ 1827 κινδύνους. Τὸ νὰ παραλυθῶσι λοιπὸν τὰ στρατηγήματα τοῦ Ἄλῃ Πασᾶ ὡς πρὸς τοὺς Ὀπλαρχηγούς τῆς Στερεᾶς, τὸ νὰ πεισθῆ οὗτος ἐναντιούμενος κατὰ τοῦ Σουλτάνου ἐνοπλος, νὰ πολιορκηθῆ, δοθείσης ἀνάγκης, εἰς τὸ Φρούριον τῶν Ἰωαννίνων, καὶ νὰ ἐπιμένῃ ἄκαμπτος μέχρι τελευταίας πνεῆς, ἰδοὺ ὁ θρίαμβος, τὸν ὁποῖον ἐμελέτησαν καὶ διὰ τῆς μεγαλητέρας ἐπιτηθειότητος ἐνήργησαν ὁ Γερμανὸς καὶ ὁ Βλασσόπουλος διὰ τοῦ Παπαρηγοπούλου, Δεσμηνέως τοῦ διευθυνομένου ἀπὸ τὸν Βλασσόπουλον Προξενείου. Ὁ Γερμανὸς ἀναφέρει (β) τὰ διενεργηθέντα περὶ τῶν ἡπατημένων Ὀπλαρχηγῶν, παρέδραμεν ὅμως τὴν πλεκιάνην, εἰς τὴν ὁποίαν περιεπλέχθη ὁ Ἄλῃ Πασᾶς, ἀπαλλάξας οὕτω καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰς ἐπιφοβωτάτας ὑποψίας τῆς, καὶ τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ μίαν ζωὴν ἐστιγματισμένην διὰ τῶν φρικτοτέρων ἀνοουσιουργιῶν καὶ ἐγκλημάτων.

α) Ἴδιε Σελ. 6 καὶ εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. σελ. 315.

β) Σελ. 5, 6.

Ὁ γοργυσμός τῶν Αἰῶν τῆς Στερεᾶς, ἡ μνησικακία τῶν ἀπειρῶν ἐχθρῶν του, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ καταδρομικὸν σύστημα τῆς Αὐλῆς τε δὲν ἐλάνθανον τὸν ὀξύθυμον καὶ προβλεπτικὸν τῆτον Ἡγεμόνα. Ὀλιγώτερον προληπτικὸς παρὰ τοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς του, στρατιώτης μᾶλλον ἢ πολιτικὸς, ἀλλὰ ἐγκρατὴς μιᾶς πολυχρονίου πείρας πραγμάτων, ὁ Ἡγεμὼν οὗτος, προβλέπων ἐγγὺς τὸ δυστυχὲς μέλλον τῶν ἡμερῶν τε, προπαρασκευάζετο μὲν, ἐπέιχεν ὅμως μὴν ἐμπιστευόμενος ὀλοκλήρως εἰς μόνας τὰς δυνάμεις του. Ἀνώτερος τῆς κοινῆς σφαίρας τῶν Ἡγεμόνων Τούρκων, διετήρει σχέσεις τινὰς πολιτικὰς μετὰ τῶν Προξένων τῶν ἰσχυρῶν Δυνάμεων (α), καὶ ἔπειθε νὰ οἰκειωθῇ πλειότερον μ' ἐκείνην, ἣτις ἤθελεν εἶσθαι ἐτοίμη νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς τὰς πολεμικὰς τε περιστάσεις. Τοιαῦτα ὀνειροπολῶν ἐξ ἀπελπισίας μᾶλλον ἢ μετριότητος πνεύματος, ἐθεώρει ἀρμυδιωτέραν τὴν Ῥωσικὴν Δύναμιν, ὡς φυσικώτερον καὶ ἀμείλικτον τότε ἐχθρὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐξουσίας. Οἱ διευθυνοῦντες τὴν Ἐπτανήσον Ἄγγλοι ὕφαινον μὲ τῆτον δολοπλοκίαν μουσικὰς (β), καὶ ἐπεθύμουν τὴν ἰσχυρὰν ὕπαρξίν τε μᾶλλον διὰ τὰς περὶ Ἑλλάδος λόγους καὶ τὰς ὑποφίας των ὡς πρὸς τὴν Ἄρκτον· δὲν ἀφοσιώοντο ὅμως εἰς τὰς ὑποσχέσεις των ἔτος, γνωρίζων τὴν συμφιλίωσίν των μὲ τὴν Πόρταν, καὶ τὴν ὑποίαν εἶχον ἀνάγκην νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐτὴν μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Γαλλίας εἰς τὰς ἐνστάσεις της κατὰ τῶν νομίμων ἀπαιτήσεων τῆς

α) Δι' ἑκάστην ἐξ αὐτῶν εἶχε Γραφεῖον ἰδιαιτέρον, καὶ προσδιωρισμένους διὰ μὲν τὴν Ῥωσσίαν τὸν Μαρίνογλου, διὰ δὲ τὴν Ἄγγλιαν τὸν Κολοβόν, καὶ διὰ τὴν Γαλλίαν τὸν Μάνδον. Πάν ὅτι ἐνήργει ὁ εἰς πρὸς τὸ μέρος του, ἠγνόουν ἀπολύτως οἱ δύο ἄλλοι. Διευθυντῆς δὲ ὄλων ἦτον ὁ ἴδιος.

β) Ἴδε εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἑταιρ. Σελ. 321.

Ῥωσσίας. Ἐπὶ τοσοῦτον λόγον ἐνέδιδε συμφωνῶν μετὰ τῷ Ἀριστοῦ Μείτλαν, καθ' ὅσον αἱ πολιτικαὶ τῆς εἰσηγήσεως ἀπέβλεπον εἰς τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἐπιρροὴ τῶν Ἰωαννίνων καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον (α).

Πρὶν ἢ ἔτι συμῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἢ κατὰ τοῦ Πασῶρ Πεῖ ἀπόπειρα δολοφονίας, ἣτις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, ὁ Ἄλῃ Πασῶς ἐξηγούμενος ὡς πρὸς ὑπάλληλον τῆς Ῥωσσιῆς Ὑπηρεσίας τὸν Ι. Παπαρηγόπουλον, ἐξηγούμενος, λέγομεν, ὅχι τὴν ἐπικαίριον θέσιν του, ἀλλὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ὀθωμανικῆς Δυναστείας προσεγγίζουσαν διὰ τὰς ἀνοησίας τῆς Πόρτας, ἐπρόσφερε πάντοτε πρόθυμον τὸν ἑαυτόν τε εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ῥωσσίας καὶ ἔτοιμον τοῦ νὰ ὑπερμαχήσῃ εἰς πᾶσαν περίεασιν ὑπὲρ αὐτῆς μετὰ δύναμιν 30,000, ὅταν ἀναγνωρισθῇ ἀμοιβαίως, ἂν καὶ ὑποτελής, Ἡγεμὼν τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας μέχρι τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Ἀττικῆς. Μολονότι ἡ ἀνάγκη καὶ ὁ Τουρκικὸς ἐγωϊσμὸς ἐνούμενα ἐσχισμάτιζον ἤδη κωμικοτραγικὴν τινα ἐπίδειξιν, καὶ παρομοίαι παιδαριώδεις προτάσεις μὴτε διωχτεῦντο πρὸς τὴν Αὐλὴν τῆς Πετροπόλεως, μὴτε ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν, ὑπάρχοντος ἐνὸς φάσματος εἰρήνης· πλὴν ὁ Ι. Παπαρηγόπουλος, συλλαγόμενος ὡς Ἕλληνας, διεκράτει ἀπληροῦς πάντοτε τὸν Ἄλῃ Πασῶν, μὴτε ἀρνούμενος, μὴτε ὑποσχόμενος θετικόν τι, ἂν καὶ ἀνυπόστατον φύσει. Τὸ κρυφίνουσαν καὶ τὰς ἄλλας σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου γνωρίζων προεχώρει τόσον μόνον, ὅσον ἡ πολιτικὴ του θέσις τὸν ἀπέτρεπε ἀπὸ τοῦ νὰ δώσῃ τυχὸν αἰτίας ψηλαφητὰς ὑπονοιῶν κατὰ τῆς Ῥωσσίας.

Εἰς τὴν ἀδεβαιότητα ταύτην κυματιζόμενος ὁ Ἄλῃ Πασῶς, ἔδραξε νέαν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ δείξῃ καὶ πρὸς τὸν

α) Ζήτη εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἑταιρ. σελ. 321.

Κέρμητα Καποδίστριαν τὴν τοιαύτην διάθεσίν του. Πληροφορηθεὶς τὴν κατάβασιν τούτου εἰς τὴν Κέρκυραν (ἰδίῳ) καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του περὶ τῆς ἐλευθερώσεως τῶν Οἰκογενειῶν Μόστρα, κρατουμένων εἰς τὴν Πρέβεζαν, τὰς ἀποπέμπει εὐθὺς μὲ τὴν μεγαλητέραν περιποίησιν, καὶ προκαλεῖται πρῶτος τὴν φιλικὴν τε ἀλληλογραφίαν. Διὰ τῆς γενναίας καὶ ὑποχρεωτικῆς ταύτης διαγωγῆς ἤλπισε νὰ ἐπιτύχῃ τὸ ἰσχυρώτερον μέσον ὡς πρὸς τὴν ἔκβασιν τῆς πολιτικοῦ σκοποῦ του, καὶ κολακευόμενος ἀπὸ φιλοφροσύνας, τόσον δαφιλεῖς εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ εἰς τὸν κάλαμον τῶν Διπλωματιῶν, κατέστη ἐπιρροεπέστερος, εἰς τὴν ὅποιαν προεῖπομεν πλεκτιάνην.

Ὁ γλῶσσοφιλὸς κατέφθασεν ἢ ἐποχί, κατὰ τὴν ὅποιαν καὶ τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας τῶν Φιλικῶν βιασθέντα δὲν ἐσυγχώρουν τοῦ Πολέμου τὴν πολυχρόνιον παράτασιν, καὶ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἢ πολιτικῆ ὡς πρὸς τὴν Πόρταν θέσις τὸν ὑπεχρέωνεν ὀριστικῶς ν' ἀκολουθήσῃ ἢ τὸν συμβιβασμόν του μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ἢ τὴν δραπέτευσίν τε εἰς τὴν Κέρκυραν, ἢ τὸν πόλεμον. Τὸ νὰ τύχῃ τῆς ἀμνηστίας τῆς Κυβερνήσεώς του πρὸ τοῦ πολέμου, ἢ ἔπειτα, ἦτο τόσῳ πιθανὸν μ' ὅλον τὸν πεισματικὸν χαρακτήρα τοῦ Μαχμούτη, ὅσῳ τὰς περὶ αὐτῆς διαπραγματεύσεις τε ἤθελεν ὑποστηρίξει αὐτὴ ἢ πολιτικῆ ξένων τινῶν Δυνάμεων, ἔντρομος εἰς τὸ ἐπιχείρημα τῶν Ἑλλήνων ὡς Ῥωσίζον, καὶ ὑποπτος εἰς τὸν ἐγκυμονοῦντα πόλεμον τῆς Ἀρκτῆ. ἤθελεν εὐκολύνει αὐτὴ μετέπειτα ἢ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, τὴν καταστροφὴν τῆς ὅποιας μὲ πολλὴν εὐκολίαν ἤθελεν ὑποσχεθῆ ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, καὶ ἴσως κατώρθωνεν, ἂν καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν. Ἐπίσης τὸ νὰ ὑπάρχῃ δραπέτης εἰς τὴν Κέρκυραν οὗτος, ἤθελεν εἶσθαι μία ῥομφαία δίστομος εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀπίθανον δὲν ἦτο, ἂν

καὶ τολμηρὸν νὰ τὸ εἴπωμεν, ἢ ἀνοίξωσί ποτε οἱ ἴδιοι
καὶ τὰς πύλας τῆς Κερκύρας εἰς τὸ ἀνθρωπόμορφον τῆτο
θηρίον, καὶ νὰ τὸ ἀπολύσωσι κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Γερμανὸς λοιπὸν καὶ ὁ Βλασσόπουλος φρονιμώτατα
ἐσκέφθησαν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ στυθῆῃ κατὰ κράτος
ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, καὶ πρὸς τοῦτο μετεχειρίσθησαν τὸν Ι.
Παπαρηγόπουλον, ὅστις ἀπῆλθε πρὸς τοῦτον λαυθάνων
τοὺς ἄλλους Προξένους τῶν Ἰωαννίνων, τὸν ὑπεσχέθη
ἐπιτηδεῖως τὴν ἐκ μέρους τῆς Ῥωσσίας στρατιωτικὴν βο-
ήθειαν, τὸν ἔπεισε νὰ προτιμήσῃ τὸν πόλεμον καὶ νὰ
κλεισθῆῃ προσέτι εἰς τὸ φρούριον, καὶ τὸν ἐβεβαίωσεν, ὅτι
ἀπέρχεται εὐθὺς εἰς τὴν Ῥωσσίαν διὰ τὸν σκοπὸν τῆτον.

Καὶ τῶντι, ὁ Παπαρηγόπουλος ἐκίνησε πρὸς τὰ Βό-
ρεια, διὰ τὴν ὁποίαν προείπομεν αἰτίαν (α). Οἱ Πελο-
ποννήσιοι τόσῃν ἔδοσαν πίστιν εἰς τὸν ἔντιμον χαρακτῆ-
ρα τοῦ ἀνδρός, ὥστε ἔφερον οὗτος εἰς χεῖράς του τὰς ὑ-
πογραφάς των ἐπὶ ἀγράφων φύλλων, διὰ τῶν ὁποίων ἔ-
μελλε νὰ κάμῃ τὰς ἐκθέσεις του πρὸς τὴν Ἀρχὴν περὶ
τῆς πολιτειογραφικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, ἐκείνης
τοῦ Μυστηρίου, καὶ ἰδίως περὶ τῶν πολεμικῶν χρειῶν
τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ Παπαρηγόπουλος ἀναβαίνει εἰς τὴν Κωνσταντινού-
πολιν, ἀποτυγχάνει τὴν εὐρεσιν τῆς Ἀρχῆς, ἀλλὰ δὲν λη-
σμονεῖ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν, διὰ νὰ τὸν διατηρῆῃ εἰς τὴν ἀπά-
την. τὸν γράφει τὸ φθάσίμῳ του εἰς τὴν Βασιλεύουσαν,
καὶ τὸν βεβαίονει ὀγλίγωρον τὴν Ῥωσικὴν βοήθειαν. Προ-
χωρεῖ εἰς τὴν Μόσχαν, δὲν εὐρίσκει οὐδ' ἐκεῖ Ἀρχὴν, πλὴν
εὐαγγελίζεται πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν ἑτοιμὸν διὰ νὰ κινήσῃ

ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν Ῥωσικὸν στρατόν. Φθάνει τέλος εἰς Πε-
 τρούπολιν, ἐκεῖ ἀποχαιρετῆ ὅλας τὰς περὶ Ἀρχῆς ἐλπί-
 δας, καὶ ὁμῶς γράφει ὡς ἀπὸ Τριπόδος πρὸς τὸν Ἀλῆ
 Πασᾶν, « ἐπίμενε γυναιὸς, καὶ ἡ Θεία δύναμις ἀφεύ-
 κτως ἔρχεται εἰς βοήθειάν σε. » Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, λαβὼν τὴν
 ἀγγελίαν αὐτὴν ἐκ τῆς Πετροπόλεως, πλήρης χαρᾶς ἐπι-
 στηρίζεται ἔτι πλέον εἰς τὰς ἐλπίδας του καὶ τὰς κοινο-
 ποιεῖ πρὸς ἐμφύχωσιν τῶν συμπολιορχουμένων. Ἐπιχο-
 ποιεῖται λοιπὸν, προϋόντος τοῦ καιροῦ, εἰς ἓνα βαθμὸν ἀ-
 νεπίδεκτον συμβιβασμοῦ τινος πλέον διὰ τὴν ἀπειρον τοῦ
 αἵματος μεσολαβοῦσαν χύσιν, καὶ τελευταῖον καταστρέφα-
 ται ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἐννοοῦμεν, ὅτι μοναδι-
 κῆ ἢ πλεκτάνῃ τοῦ Γερμανοῦ καὶ Βλασσοπούλου ἐγέννη-
 σε τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τὴν ἐξόντωσίν του·
 πειθόμεθα ὁμῶς, ὅτι συνέβαινε μεγάλως· θεωροῦμεν τέλος
 πάντων, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς καὶ πᾶς ἀγαπῶν
 τὴν Πατρίδα του Ἕλληνα δὲν ἐμπόρει νὰ συλλογιθῆ καὶ
 νὰ ὀργανίσῃ προσφυστέρα ἐπὶ περιερίσσεως τόσον κρισίμου.
 Ὁ Παπαρηγόπουλος ἀντὶ τῆς Ὑπερτάτης Ἀρχῆς ἐ-
 γνώρισε τὴν κυρίαν ἀρχὴν τῶν πραγμάτων. Εἰς τὴν Ὀ-
 δησσὸν ἐξηγήθη εἰλικρινῶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάν-
 την, προκατειλημμένον ἀπὸ τὰ γράμματα διαφόρων Ἐταί-
 ρων, διαλαμβάνοντα τὰς μεγαλητέρας ὑπερβολάς. Ὁ Ὑ-
 λάντης ἐπέισθη περὶ τῆς ἀπάτης τς, ἀλλὰ δὲν ἤτο πλέον
 τριπόδος, μήτε αὐτὸς νὰ ὑπισθοδρομήσῃ, μήτε μεγάλαι προ-
 παρασκευαὶ πολέμου νὰ γίνωσιν. Ἐντεῦθεν βλέπων ὁ Πα-
 παρηγόπουλος ἀφευκτον τὸν Πόλεμον, καὶ ἀναμετρῶν ἀ-
 ναγκασιὸν τὸ σπρώξιμον τῶν μεγαλητέρων τοῦ Ἔθνους, πεί-
 θεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν γράφων πρὸς τὸν Γερ-
 μανὸν καὶ τοὺς λοιποὺς Πελοποννησίους καὶ ἄλλα ἄρ-
 ῆτα ῥήματα καὶ τὴν μέλλουσαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος κί-
 νησιν βο,θοῦ στρατοῦ. Ὄταν συλλογιθῆ τις τὴν σφαγὴν,

ἣτις ἐμελλε νὰ ἀκολουθήσῃ θετικῶς καθ' ὅλου τοῦ νοήματος, τοῦ σπουδαίου, τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ διασήμου μέρους τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῶν Φιλικῶν. ὅταν ἴδῃ, ὅτι τὸ παρα' τὰ ἄλλα ἀνοικονόμητον τοῦτο δυστύχημα ἤθελεν ἐπαναφέρει τὰς ἐποχὰς τοῦ 1453 καὶ 1769, καὶ ἐμελλε νὰ καταποτιίσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν κτηνώδη πλέον κατάρτασιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν δι' ὀλοκλήρους αἰῶνας· δὲν πείθεται νὰ καταδικάσῃ τὴν τοιαύτην τῷ Παπαρηγοπούλου καὶ τῶν ὁμοίων τῆ διαγωγῇ. Πολλότατα Ἔθνη εὔρον τὴν σωτηρίαν των εἰς αὐτὴν τὴν ἀμηχανίαν. Καὶ εἶδομεν τὴν Ἑλλάδα εὐπλοήσασαν εἰς τὸν λιμένα τῆς ἐλευθερίας της, ἀφ' οὔ ὑπέστη τὸ ναυάγιον τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς Ἑταιρίας της καὶ τοῦ ἐργεατοῦς Πολέμου.

Παρα' τὸν Ἀλῆ Πασᾶν καὶ τὰ ἄλλα δυσχερῆ προσκόμματα ὑπῆρχε νέα μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων πληγῆ, ἡ ἐπιβλῆ τῶν Ἄγγλων. Διὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν πολιτικὴν βαρύντητά των, διὰ τὴν γεινίασιν καὶ τὴν εἰς τὰς ῥαδιουργίας ἰδιαιτέραν ἐπιτηδειότητά των ἦσαν ὁ κινδυνωδέστερος ὑφਾਲος τῶν ἐνεργειῶν τῷ Ἔθνει (α), μὲ τὸ ἔποϊον δὲν τὸς ἦννε μῆτε θρησκείας σχέσις, μῆτε γλώσσης συγγένεια, μῆτε τρόπος πολιτικῆς ἡμερος, μῆτε περιελάσεων συνδρομῆ.

Οἱ φρόνιμοι τῶν Ἑλλήνων καταπολεμούμενοι ἀπὸ μεγάλας καὶ πολυειδεῖς δυσκολίας, ποῖον καὶ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν εἶχον παρα' τὴν εὐφύϊαν των ν' ἀντιτάξωσι μέσον; Ὁ Γερμανὸς καὶ Βλασσόπουλος, βεβαιούμενοι, ὅσα πρόθυμοι ἀνήγγειλον οὔτοι πρὸς τοὺς Τούρκους κα-

α Ζητεῖ εἰς τὸ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἑταιρ. σελ. 356 καὶ 357, ὅσας οἱ Πελοποννήσιοι εἶχον πρὸ τοῦ Πολέμου ὑποψίας καταδρομῆς ἐκ μέρους τούτων.

τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμειθεύθησαν νὰ τοὺς καταστῆσωσιν ἀπ' ἐναντίας ὑπόπτους προς τὴν Ἐξουσίαν τῶν Τούρκων καὶ ὡς συμμάχους τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Ὀφελήθησαν ἀπὸ τὰς δύο ἀκολουθοῦσας περιστάσεις, καὶ μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν ἐξέφυγον κίνδυνον βεβαϊότατον καθ' ἣν σιγμὴν μάλιστα οἱ Τούρκοι ἔχοντες γνώσιν, ἂν καὶ ἀμυδρὰν, περὶ τοῦ μυστηριώδους θρασμοῦ, καὶ διατεταγμένοι παρὰ τῆς Πόρτας δι' ἀλλεπαλλήλων Ταχυδρομίων, ἠτοιμάζοντο νὰ ἀφοπλίσωσι τοὺς Πελοποννησίους καὶ νὰ συλλάβωσι τοὺς σημαντικωτέρους τούτων.

Διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ Θαλασσίου Χάρτου, γινομένην εἰς ἑπταεσίαν, Ἄγγλοι τινὲς, διωρισμένοι ἐκ τῆς Κερκύρας, κατεμέτρων τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου. Ὡς μὴ εἰδοποιήσαντες τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς τῶν εἰς τὴν Τοπικὴν Ἐξουσίαν καὶ ὡς ἐργαζόμενοι νυκτὸς, διὰ νὰ μὴ δώσωσιν, ὡς φαίνεται, ὑπόνοιάν τινα ἐνεκα τοῦ τρέχοντος θρασμοῦ, ἐξωγραφίσθησαν ἀπὸ τοῦ μέρους ὅλοι οἱ Ἄγγλοι, ὅτι αὐτοὶ κυρίως ἐπιβουλεύονται τὸ Ὀθωμανικὸν Βασιλεῖον, καὶ, σύμμαχοι τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, παρατηροῦσιν ἤδη τὰ ὕδατα τοῦ Κόλπου, διὰ νὰ μεταβιβάσωσιν ἔπειτα εἰς τὴν Πελοπόννησον τὰ στρατεύματα τούτου. Ἐπίστευσαν οἱ Τούρκοι, καὶ ἐπιβεβαιωθέντες τὴν γινομένην ἐργασίαν διὰ τῆς ἀποστολῆς κατασκόπων, ὅχι μόνον ἄφησαν ἡσυχούς τοὺς Πατράϊους, ὡς πιστοὺς ὑπηκόους, ὅχι μόνον τοὺς εὐγνωμόνεν διὰ τὰς εἰλικρινεῖς πληροφορίας των, ἀλλὰ καὶ δι' Ἰλαμίου τοῦ Καδδῆ ἀνεφέρθησαν πάραυτα εἰς τὴν Τριπολιτῶν, ὑπερασπιζόμενοι τὴν ἀθωότητα τῶν Ῥεαγιάδων, καὶ ὁμολογῶντες τὰς Ἄγγλους ὡς κυρίους ἐχθροὺς τοῦ Βασιλείου των, ὡς μόνους ταραττοῦτας τὴν ἐπικράτειαν διὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Ἡ δὲ Ἐξουσία τῆς Τριπολιτῶν ἔσπευσεν εὐθὺς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ

ἀναφερθῆ κατὰ τῶν Ἄγγλων (α), καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν τῆς γὰ ἐμποδίσῃ, διωρισμένην τότε γὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἡλείαν καὶ τὴν Ἀχαΐαν, διὰ γὰ συλλάβῃ τὰς Πετμεζαίους (α), Κομμανωταίους καὶ ἄλλους Κλέπτας Ἀρχηγούς, καθὼς καὶ τοὺς Ἀρχοντας, ὅσοι τοὺς εἶχον κεκρυμμένους. Ἐντεῦθεν οἱ Ἄγγλοι μῆτε ἐπιστεύοντο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀν καὶ ἔλεγον ἀληθείας πρὸς αὐτὰς, καὶ, τὸ χεῖριστον ὄλων, ὑπεβλέποντο ὡς ἐπίβουλοι τούτων καὶ βοηθοὶ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Ἡ δευτέρα, ὡς προσημειώσαμεν (γ), περίστασις, ὅχι πλεόν ἐπιβαρυντικὴ, ἀλλὰ πρωτεύουσα κυρίως εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ὀνοματολογίαν τῆς πολιτικῆς διὰ τὰς ὑπαρχούσας εἰρηνικὰς σχέσεις μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας, εἶναι τὸ περὶ μισθώσεώς τινων Πελοποννησίων μέτρον τῶν Ἄγγλων. Φαινόμενον ὄργανον τούτου ἦτον ἡ ἐν Πάτραις Γκὸν Πάϊμπουμ, ὅχι τόσον ἐπιτηδέιος. Συνεφάνει οὗτος ἐπὶ μισθῶ τὰς πρῶν διατελῆντας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σῶμα τῆς Ἑπτανήσου Στρατιωτικοὺς τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὴν αἴρεσιν τοῦ γὰ ἡσυχάζωσι μὲν εἰς τὰς οἰκίας των, ἀλλ' ἔτοιμοι εἰς πᾶσαν περίστασιν γὰ κινήσωσιν, ὅπου διορισθῶσιν. Ἴδου ἔξηγούμενον ὄλον ἐκεῖνο, τὸ ὅποτον ἀνεφέραμεν ἄλλοτε (εἰς τὸ περὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας Δοκίμιον, Σελ. 321) « Ὁ . . . Θωμᾶς Μεϊτταν, . . . « ἔχων προηγουμένως ἰδιαιτέραν τινὰ ἀνταπόκρισιν μετὰ

α) Ἴδε καὶ Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἑταιρ. σελ. 322.

β) Οἱ Πετμεζαῖοι τότε εἰδοποιηθέντες ἔλαβον εὐκαιρίαν γὰ διαφύγωσι πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα Ἀνδρούτσου, Στρατιωτικὸν Διοικητὴν τῆς Λεβαδείας.

γ) Σελ. 19.

« τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, μὲ τὸν ἄποστολὴν φράσαι μυστικᾶς βολο-
 « πλοκίας, ἤρχησε προσποιούμενος, ὅτι δύναται νὰ κα-
 « τασιαθῆ βοηθητικὸς εἰς τὰς διαθέσεις τῶν Ἑλλήνων
 « τῆς Πελοποννήσου. » Καὶ παρακατιῶν. « Οἱ δύο οὗτοι
 « (ὁ Κουμουνδουράκης καὶ Καλκαντιῆς) εἶχον υποσχεθῆ
 « ν' ἀνοιξῶσι πρὸς τὸν Δόρδον Μείτλαν τὰς θύρας
 « τῆς Πελοποννήσου εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ ἕνας
 « ἐξ αὐτῶν ἤθελε διορισθῆ Διοικητῆς τῆς Μάνης. » Ἀπο-
 « δείκνυται ἄρα, ὅτι τὸ, περὶ οὗ ὁ λόγος, μέτρον ἦτον ἀπόρ-
 « ρῆσια τῶν γενομένων εἰς Πρέβεζαν ἰδιαιτέρων συμφω-
 « νιδῶν μετὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἢ, εἰς ὑψηλοτέραν ἔποψιν θε-
 « ωρούμενον, ἀπετείνετο εἰς πολιτικούς σκοποὺς τῆς Ἀγ-
 « γλίας περὶ τῆς Πελοποννήσου.

Τότε οἱ ἐν Πάτραις, ἐνεργοῦντος πολὺ, ὡς καὶ εἰς τὴν
 προτέραν περίστασιν, τῷ Παπαρηγοπούλῳ, τὸν μὲν Πάτ-
 μβην ἐρέθιζον καὶ ἐνθουσίαζον ἐντέχνως, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ
 πλήρης τὸ σχέδιον τοῦτο, τοὺς δὲ μισθωμένους ὠδήγουν
 ἐπ' ἐναντίας καὶ τὸν μισθὸν νὰ λαμβάνωσι, καὶ πρὸς τὴν
 Τούρκους νὰ μαρτυρῶσιν ὅλα. Τοιοῦτοτρόπως δὲν εἶχον
 οὐδὲ ἔχνος πλέον ἀμφιβολίας οἱ Τούρκοι περὶ τῆς ἐπιβί-
 λῆς τῶν Ἀγγλων, καὶ ἐπείσθησαν συγχρόνως, ὅτι οἱ Πελο-
 ποννήσιοι, ὅχι κινούμενοι ἀπὸ προσλήψεις πολιτικᾶς, ἀλ-
 λ' ὡς παθόντες μυσία ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς κατὰ τὸ 1769
 καὶ τελευταῖον ἀπὸ τὸν Βελῆ Πασᾶν, εἶναι ἀδύνατον φυ-
 σικῶς νὰ συμφωνήσωσι μετὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ νὰ συμ-
 πράξωσιν εἰς τὸν πόλεμόν του.

Πλὴν τῶν σκευωριῶν ὁ λύχνος σβέννυται ταχύς. Μ' ὅ-
 λας τὰς ἀναφορὰς τῆς ἐν Τριπολιτσᾷ ἐξηπατημένης Ἡ-
 ξουσίας, ἡ Πόρτα τὴν διατάττει ἐπαναληπτικῶς νὰ συλ-
 λάβῃ τὴν Προκρίτες καὶ Ἀρχιερεῖς. Εἶχον ἤδη συλληφθῆ
 ὁ Ἀριστείδης εἰς τὴν Σερβίαν, καὶ ὁ Ὑπατος εἰς τὴν
 Νιάουσαν. Οἱ δὲ ἐν Πάτραις Τούρκοι, μανθάνοντες τὴν

μικρὰν στρατολογίαν τῶν Προεσιῶτων τῆς Ἀχαΐας, καὶ βλέποντες ὑποπτα ἄλλα κινήματα (α), ὑπλίζονται μελετῶντες νὰ φονεύσωσι πολλοὺς, τοὺς φρονηματέστες. Πασίγνωστον εἶναι, ὅτι εἰς τὰ ὄμματα τῆς τυραννίας, καὶ εἰς τοιαύτας μάλιστα περιστάσεις, οἱ φρονημώτεροι κρίνονται

α) Ἐν ἐκ τῶν πολλῶν εἶναι καὶ ἡ ἀρπαγή, ἢ ἡ φυγάδευσις τοῦ Παναγιώτου Λοιδωρῆ. Ἐπάρχων ἔτος εἰς τὴν Φωκίδα καὶ παρασκευαζόμενος διὰ τὸν Πόλεμον, προδίδεται εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῆς πολιορκίας τῶν Ἰωαννίνων, οἱ ὅποιοι εἰλασσι νὰ τὸν μεταφέρωσιν. Οἱ φίλοι τοῦ Ἐταῖρου τῆς Φωκίδος ἀδυνατοῦν νὰ τὸν βοηθήσωσιν ἀπ' εὐθείας· πείθουσιν ὅμως τὸν ἀπεσταλμένον Τοῦρκον, φέροντα τὸν τίτλον τῆ Μπεμπασήρη, ἢ Κλητῆρος καδ' ἡμᾶς, νὰ τὸν μεταφέρῃ διὰ τῆς Ἀχαΐας, ὡς ἀσφαλεστέρου τόπου, καὶ εἰδοποιούσι τὰ δέοντα πρὸς τὸν ἐν Βοστίτση Ἀνδρέαν Λόνδον. Οὗτος εἰδοποιεῖ εὐθὺς τοὺς ἐν Πάτρας, καὶ δι' αὐτῶν πληροφορεῖται ὁ Γερμανός. Ἐντοσὺτι φέρεται τὸν Λοιδωρῆν εἰς τὰς Πάτρας ὁ Τοῦρκος, καταλύσας εἰς τὸ Χάνι τοῦ Τατταράκη, ὅπου ὁ Κωνσταντῖνος Γερακάρης καὶ ὁ Ἀρόσος Μανσόλας τὸν εἰδοποιούσιν ἐπιτηδείως διὰ γραμματίου, τίνι τρόπῳ θείλουσι τὸν ἀρπάσει. Εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐξελθὼν ὁ Τοῦρκος μὲ τὸν Λοιδωρῆν, ἔμβαίνει εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Κ. Γερακάρη, ὅπου τὸν περικυκλώνουν οἱ ἑταῖροι, τὸν διασκεδάζουσι μὲ διαφόρους τρόπους, ὁ δὲ Νικόλαος Γερακάρης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Δασκαλόπουλος ἀρπάζουν τὸν Λοιδωρῆν, καὶ διὰ νυκτὸς τὸν διασώζουσιν εἰς Ἰονικὸν πλοῖον παρενδεδυμένον. Ὁ Τοῦρκος, θέλων νὰ ἀναχωρήσῃ, ζητεῖ τὸν Λοιδωρῆν, καὶ δὲν τὸν εὕρισκει· εἰδοποιεῖ εὐθὺς τὸν Βοεβόδαν τῶν Πατρῶν, καὶ αὐτὸς ἀποτυγχάνει. Τελευταῖον ἀναχωρεῖ χωρὶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰωάννινα. Ὁ Λοιδωρῆς διεσώθη οὕτως· ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι τῶν Πατρῶν ἐταράχθησαν ὑποπτευθέντες, καὶ αἱ ὑποψίας τῶν ἠϋέησαν περισσότεραι ἀπὸ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδραίτσου, ὅστις καταλύσας εἰς τοῦ Βλασσοπούλου συνωμίησε μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ καὶ ἄλλων, καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τινος ἡμέρας.

ὡς αἱ πλέον επικίνδυνοι ὡς πρὸς αὐτήν. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανίης εἰς τὴν δύσκολον ταύτην περίστασιν προσκαλεῖ καὶ πείθει τὸν Ἀνδρέαν Λόνδον νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Πάτρας, διὰ νὰ σκεφθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου ὡς πρὸς τὸν πάλμον καὶ τὰ κινήματα τῶν Τούρκων.

Συνωδευμένος μὲ φρουρὰν ἰδικήν του ὁ Ἀνδρέας Λόνδος μεταβαίνει εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, καὶ παρουσιάζεται πρὸς τοὺς Τούρκους, συνηγμένους εἰς συνέλευσιν, μεταχειριζόμενος τὴν ὀξύνοϊαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματός του. Τοὺς ὑποκρίνεται πρῶτον τὸν πιστότερον φίλον καὶ τὴν βαθυτάτην λύπην του ἐπὶ τῶν φαινομένων λαμβάνει ἔπειτα τὸ πρόσωπον τοῦ ἐνάγοντος κατὰ τῶν ὑποψιῶν καὶ τῆς ὑπλοφορίας των· ἐκθέτει μὲ ὀργὴν τα γνωόμενα ὡς ῥαδιουργίας τοῦ Ἀλλῆ Πασᾶ· παραπονεῖται αὐστηρῶς ἐπὶ τοῦ τρόπου των, ὡς δίδοντας τὴν πρώτην αἰτίαν τῶν ὑποψιῶν καὶ τοῦ διασκορπισμοῦ τῆ Ῥεαγιᾶ, καὶ προκαταλαμβάνων τὸ πνεῦμά των μὲ ἀπειλὰς ἐπιτετηδευμένας, προτείνει τέλος πάντων ἀναγκαίαν ἀπολύτως τὴν ἀφόπλισίν των καὶ τὴν ἄδειαν τῆς ἐλευθέρως μεταβάσεως τῶν οἰκογενειῶν τῆς πρόλευς εἰς τὰ χωρία, ἕωσού ἀποβαίλωσι πᾶσαν ὑπόνοιαν αὐται. Οἱ Τούρκοι πείθονται πιστεύοντες μὲ τὴν μεγαλητέραν εὐκολίαν, ὅτι ἐπεθύμουν· μεταμελοῦνται ὑποπτεύοντες, μὴ τι ἐπροξένησαν ἀδιόρθωτον κακὸν ἐκ τῆς ἀπροσεξίας των· καὶ αἴρουσι χεῖρας εὐχαριστηρίους πρὸς τὸν Θεὸν, ὅτι ἔξαπέστειλε τὸν φίλον των Λόνδον, διὰ νὰ τοὺς φωτίσῃ περὶ τῶν διατρεχόντων καὶ νὰ ἀναπαύσῃ τὴν τεταραγμένην καρδίαν των.

Εἶδομεν μέχρι τοῦδε τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἄγρυπτος ἀντιπαρετάττετο ἐναντίον τῶν ἰσχυρωτέων ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, τοῦ Ἀλλῆ Πασᾶ, λέγομεν, τῆς πολιτικῆς τῶν Ἀγγλων καὶ τῆς Τυρκικῆς Ἡξεσίας. Ἄλλ' ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, ἐμπνετόμενος ἀπὸ τὸν ἴδιον ζῆλον, ἐφοχολεῖτο συγ-

χρόνως εἰς τὴν κατάπαυσιν τῶν ἀναφυομένων ἐσωτερικῶν κινδύνων, μεγαλήτερος τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ἡ διαίρεσις ἐκείνων, ὅσους ἡ Ἀρχὴ τῶν Φιλικῶν δὲν συγκατηρίθμησεν εἰς τὴν Πελοποννησιακὴν Ἐφορίαν. Ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς μέρους ὑπερβολὴ πατριωτισμῆ καὶ μετριότης πείρας πραγμάτων ὤθει τὴν μέσσην τάξιν εἰς κινήματα ἀσυλλόγιστα πολλάκις· ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἔλληψις νοῦς καὶ πλεονασμὸς ἐκδικήσεως ἔκαμνον ἀχαλίνωτον τὴν τρίτην πάντοτε· τὸ ὅλον τῶν μονίμων ἐλπίδων συνεκεντρώετο εἰς ἐκείνην τῶν Προκρίτων συνηνωμένων. Ἄν ὁ Συγγραφεὺς αἰτέσθην (α) ἐν παρόδῳ τὸν κίνδυνον τοῦτον, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀρχὴν εἰς τὴν Συγγραφὴν του, νομίζομεν, ὅτι τὸν ἀνεπτύξαμεν ἡμεῖς εἰς τὸ περὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας Δοκίμιον (Σελ. 146 — 148).

Μόλις ἐουζήθη ἡ Ἐφορία, μόλις οἱ διηρημένοι διὰ λόγους πολιτικὸς Πρόκριτοι ἤρχησαν νὰ δίδωσι καὶ νὰ λαμβάνωσι χεῖρα ἐνώσειως καὶ εὐλικρινείας, τὰ βίαια ὁμῶς τῆς Ἐταιρίας κινήματα, τὰ προτρεπτικὰ γράμματα τῆς Ἀρχῆς, αἱ ἐνθουσιαστικαὶ προκηρῦξεις τοῦ Ὑψηλάντη, ὁ ἀπεσταλμένος ἀντιπρόσωπὸς τοῦ Γρηγόριος Δικαῖος καὶ τῆς Ἐξουσίας ἡ ὑποπτος διαγωγὴ δίδωσιν εἰς τὰ πνεύματα νέον ῥοῦν καὶ εἰς τὰ πράγματα νέαν φάσιν (β). Ταῦτα προκαλοῦσι τὴν γενικὴν καὶ τελειωτικὴν σύσκεψιν τῶν Πελοποννησίων, ἢ τὴν ἐν Βοστίτση μυστικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἐταίρων Ἀρχιερέων, Προκρίτων καὶ Ἐμπόρων. Ἄν καὶ ἐδείκνυεν αὕτη χαρακτῆρα μερικὸν ὡς πρὸς τοὺς τύπους, ἦτον ὁμῶς ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν. Ἡ Σιερεὰ καὶ αἱ Νῆσοι, δουφύροι τῆς κεντρικῆς Χερσονήσῃ, ἀνέτεινον τὰ ὄμματά

α) Σελ. 7.

β) Ἰδὲ Σελι 9.

των εἰς τὰς ἀποφάσεις τῶν Πελοποννησίων· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἤθελον, ὅτι δίκαιον καὶ φρόνιμον ἐνέκριναν ἢ προῖσταμένη μερίς τῶν Πολιτικῶν καὶ Ἀρχιερέων. Τοῦ Πολέμου ἡ ἀρχὴ ἀποδεικνύει τοῦτο.

Τῆς ταιαύτης Συνελεύσεως τὴν πρώτην αἰτίαν καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον βλέπομεν εἰς τὸν Γερμανόν. Εἰς τὰς παρατηρήσεις, εἰς τὰς προτάσεις τοῦ ἢ Συνέλευσις συμφωνεῖ καὶ ἀποφασίζει. Αἱ παρατηρήσεις τοῦ ἔδειξαν τὸν σύννον πολιτικόν, αἱ προτάσεις τοῦ τὸν πατριώτην, ὅχι τῆς φαντασίας, ἀλλὰ τῆς καρδίας. Ὁ λόγος ἦτο περὶ τῆς τύχης ὀλοκλήρου Ἔθνους. Καὶ εἶδομεν, ὅτι, ἂν καὶ ἡ Τουρκικὴ Ἐξουσία, ἀδυσώπητος πλέον, δὲν ἔδιδε καιρὸν ἐνεργείας τινὸς ὡς πρὸς τὰς γενομένας ἀποφάσεις· ἂν καὶ οἱ Πρόκριτοι τῆς Ὑδρας, συνιστώσης τὸ ἐν τρίτον τῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως, ἔδειξαν τὴν μεγαλητέραν ἀπέχθειαν εἰς τὴν περὶ Πόλεμον ἰδέαν, μὴ θελήσαντες νὰ ἀκροασθῶσι καὶ τὸν ἀπισταλμένον Σπυριδῶνα Χαραλάμπου· ἂν καὶ οἱ περισσώτεροι ἐκ τῶν συνελθόντων εἰς τὴν Βοστίτσαν, δειλιάσαντες μάλλον, ἔπραξαν ἄλλον τὸ ἐναντίον διὰ τῆς εἰσόδου των εἰς τὴν Τριπολιτοάν· ἂν καὶ ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης, τὸ στοιχεῖον πολλῆς ἐλπίδος, κατέστη ἀνεξήγητος διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ υἱοῦ του εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν· ἂν καὶ δὲν ὑπῆρχε συνεννόησις τακτικὴ μετὰ τῆς Στερεᾶς, καὶ τοῦτο ἔδειξεν ἡ θρασεῖα κίνησις τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας· ἂν τέλος πάντων μήτε παρασκευαὶ ἐφοδίων, χρημάτων καὶ τροφῶν ὑπῆρχον, μήτε ἐγνωρίζετο ἔτι ἡ ἔξοδος τοῦ Ὑψηλάντη εἰς τὸ Ἰάσιον· εἶδομεν ὅμως, ὅτι πρῶτος μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Ζαΐμη καὶ Ἀνδρέου Λόνδου ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς ἀπεφάσισε νὰ προσφερθῇ ὀλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν ἐνὸς Κινήματος, ἀπηλπισμένοι μὲν, ἀλλὰ προτιμωμένοι πλέον ἀπὸ τὴν προφανῆ σφαγὴν τῆς ἀξιολογωτέρας τοῦ Ἔθνους μερίδος, τὴν πικροτάτην ὀπισθοδρομῆσιν του ἐν γένει, καὶ τὴν ἔλσει-

νήν καταδίκην του εἰς τα πολυχρονια δεσμά τῆς ἀμηχανίας. Εἶδομεν, ὅτι ὁ Γερμανὸς καὶ οἱ Σύντροφοὶ τῆς τύχης τε, ἀποφυγόντες τὴν εἰσοδὸν των εἰς Τριπολιτσάν, ἔσπρωξαν τὰ πράγματα παρὰ τὸ χεῖλος τῆς κρίσεως, ἐξηγρίωσαν τὴν Ἐβρουσίαν διὰ τῶν εἰς Κατσαναίς, τὸ Διβάρτσι καὶ τὸν Φενεὸν γενομένων ἐκτάκτων προσβολῶν, καὶ οὕτω τὰ μικρὰ τῶν Τούρκων κινήματα κατὰ τὰς Πάτρας (α) δίδουσι τὸ σημεῖον τοῦ μεγάλου μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων Πολέμου τῆ 21 Μαρτίου (6) τῶν 1821, ἡμέρα Τετάρτη, ὥρα τρίτη μετὰ μεσημβρίαν. Πρῶτα ἄρα αἱ

α) Ἐνῶ οἱ Ἐταῖροι τῶν Πατρῶν ἐκήρυττον ἀποδιδόντες τὰ πάντα εἰς τὴν ραδιουργίαν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, οἱ Τούρκοι, βλέποντες τὴν ἀποστολὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ Ι. Παπαδιαμαντοπούλου εἰς τὴν Ἀγκῶναν, τὴν πωλουμένην πληθὺν τῶν ὄπλων, πυρίτιδος καὶ μολύβδου, καὶ τὴν ὑπέρποτε δραστήριον ἐργασίαν τῶν ὀπλοποιῶν, ἐβίασαν τοὺς ἀρτοποιοὺς νὰ ἐτοιμάσωσι ποσότητα ἀρκετὴν παξιμαδίου, τὸ ὁποῖον μετέφερον εἰς τὸ Φρούριον, καὶ ἐπρόβχλαν εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἦναι σύμφωνοι εἰς πᾶν ἐνδεχόμενον κίνημα τῶν ληστῶν, ἢ τῷ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ νὰ δώσωσι, πρὸς βεβαίωσιν τῆς πίστεώς των, ὀμήρους. Οἱ Ἕλληνες ὑπεσχέθησαν τὸ πρῶτον ὑποκριθῆντες, καὶ ἠρνήθησαν τὸ δεύτερον, προτείνοντες εἰς ἐγγύησιν τὰ ὑποστατικά των, ὡς ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἐσχεδιασμένην ἤδη ἀμεσον κίνησιν των. Ἐντεῦθεν συνηγροικήθησαν οἱ Πατραῖοι Τούρκοι μετ' ἐκείνους τοῦ Ῥίου, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀλλαλάζοντες καὶ πυροβολοῦντες, ἔβαλον πῦρ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Σταμπολῆ, μὴ συγχωροῦντες τὸ σβύσιμον τῆς ἐκτεινομένης πυρκαϊᾶς, καὶ ἤρχησαν πολεμοῦντες τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου, καὶ ἀντιπολεμῆμενοι. Θορυβεῖται παρευδὺς ἡ Πόλις. Οἱ Ἑπτανήσιοι ἐνοπλίζονται, καὶ ματαίως ἀγωνιᾷ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ ὁ Πρόξενος Γκρίν. Ὀπλίζονται συγχρόνως οἱ Πατραῖοι ἀκολουθοῦν συγκρούσεις εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως, καὶ οἱ Τούρκοι βιάζονται νὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

β) Εἰς διάφορα Πολεμικῶν καὶ Πολιτικῶν ἔγγραφα εἶδομεν

Πάτραι ἤρχησαν τὸν Πόλεμον κατὰ τὴν Μεσημβρινὴν Ἑλλάδα, καὶ τελευταῖαι ἀπ' ὅλην τὴν Πελοπόννησου ἠλευθερώθησαν, διότι τὸ πρῶτιστον κίνημά τῶν ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐλκύσῃ ἐναντίον των τὴν ὕργην καὶ τὴν ἐπιβουλὴν ξένων τινῶν, ὡς θέλομεν ἀποδείξει.

Ποία δόξα ἀθάνατος συνοδεύει τὸ μνημόσυμόν σε, Ἰερῶτατε καὶ διὰ τὴν ἐπαγγελίαν σε καὶ διὰ τὸν πατριωτισμόν σου, Μητροπολίτα! ποία τιμὴ συνοδεύει τὸ μνημόσυνον ὑμῶν, ὦ ἱεραὶ σκιαὶ τοῦ Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου καὶ τῶσων ἄλλων! Φερώνυμος τοῦ Προδρόμου τῆς παγκοσμίου σωτηρίας, ἤχησας, ὦ Ἰωάννη! πρῶτος τὴν σάλπιγγα τοῦ Πολέμου ἀπὸ τῆς οἰκίας σε, κατὰ τῆς ὁποίας οἱ νέοι Φαραὼ τῆς Ἑλλάδος, αὐτὰ τῆς ἀνθρωπίνου προόδου αἱ μάστιγες, ὤρμησαν μαινόμενοι, διὰ νὰ λάθωσι τὴν κεφαλὴν σου, καὶ νὰ τὴν προσφέρωσιν ἐπὶ πίνακος εἰς τὸν νέον Ἡρώδη τοῦ Βυζαντίου.

Ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς ῥίπτεται εἰς τὸ μέσον τῆς Ἐπαναστάσεως; εὐθύς, στηρίζων τὰ πρῶτα βήματά της. Διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν καρδίαν του ἀπο-

σημειομένην τὴν μνηολογίαν τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (25 Μαρτίου,) λάθος, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησαν καὶ Ἱστορικοὶ (ἐκτὸς τῆς Μητροπ. Γερμ. ἴδε σελ. 17,) καὶ Δημοσιογράφοι. Ἀληθινὸν εἶναι, ὅτι ἡ Ἐπανάστασις ἔλαβε χαρακτῆρα γενικώτερον ἀπὸ τῆς 25· ἀλλ' ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ὑπάρχει κυρίως ἀπὸ τῆς 21, διότι καὶ Σημαῖαι ἀνυψώθησαν, καὶ Ἐξνόσημα διενειμήθησαν, καὶ οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ Φρούριον ἐκλείσθησαν, καὶ ἔγγραφα ἐπίσημα πρὸς τὰς Προξένους διεκκίνωσαν συστηματικὴν τὴν Ἐπανάστασιν ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου. Τὰ εἰς Κατσάνας, Λιβάρτσι καὶ Φενεὸν συμβάντα τῆ 18 καὶ 19 Μαρτίου δὲν κανονίζουσι τὴν κυρίαν ἐποχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἂν καὶ πρόδρομοι ταύτης. Τὰ ληστρικὰ κινήματα ὁποιασδήποτε φύσεως καὶ λόγου δὲν ἔχουσί τι κοινὸν μὲ τὰ Ἐθνικά, πηγάζοντα ἀπ' αὐτοὺς ἀπ' εὐθείας τοὺς Πολίτας.

λαύων ἀπὸ ὅλους σέβας ἰδιαίτερον, φαίνεται προηγουμένως καὶ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ εἰς τὰς πολιτικὰς ἐνεργείας, γινόμενος τὰ πάντα τοῖς πᾶσι διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος. Ὁ Γερμανὸς διεύθυνε παντοῦ Προκηρύξεις, προσκαλῶν εἰς τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἐπαναστάσεως τοὺς μὴ ὀπλισθέντας ἔτι Λαούς. Προκηρύξεις περὶ βοηθείας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑπτανήσον, ἣτις πάντοτε ἐμπνευσμένη αἰσθήματα ἐλευθερίας, καὶ ἀφ' ἐαυτῆς ὀργῶσα εἰς οὐράδιον παρόμοιον, ἐνθουσιᾶται ἤδη κινουμένη ἀμέσως εἰς βοήθειαν. Συλλέξας ὁ Γερμανὸς εὐθὺς τοὺς ἐν Πάτραις Ἰστοτύπους (α), ἠτοίμασε μίαν ποσότητα Σημαιῶν (β), καὶ τὰς διένειμεν εἰς τὴν Πολοπόννησον καὶ εἰς τὴν Στερεάν. Διὰ τὴν μεσολαβοῦσαν ἔλλειψιν τῶν τροφίμων, προκειμένης τόσης ἀνωμαλίας, ἀπολύει ἐξ ἀνάγκης τοὺς Στρατιώτας ἀπὸ τὸ καθῆκον τῆς νηστείας· εὐλογεῖ καὶ ἐμψυχώνει τοὺς ἀνδρείως ἀγωνιζομένους· πρῶτος μετὰ τῶν ἄλλων ἀναγγέλλει ἐπισήμως πρὸς τοὺς ἐν Πάτραις Προξένους τῶν Δυνάμεων τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ἀκολουθεῖ παραπόδας ὁ Π. Μαυρομιχάλης, προκηρύττων περὶ αὐτῆς ἀπὸ τὰς Καλάμας πρὸς ὅλον τὸν Χριστιανικὸν Κόσμον. Κατὰ τὴν Πελοπόννησον, τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην φαίνεται πρῶτον ἡ-

α) Τοὺς λεγομένους χυδαιοβαρβάρως Πασματζίδας.

β) Αἱ Σημαῖαι. Λουκαί, ἔφερον τὸ Σύμβολον τῶν Ἱερῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας. Τῶν Ναυτικῶν δὲ Νήσων αἱ Σημαῖαι ἦσαν χρώματος μέλανος, φέρουσαι σύμβολον τὸν Σταυρὸν, τὸν ὄφιν καὶ τὴν γλαῦκα. Ἀκολουθῶς ὁ Ὑψηλάντης ἐπαρουσίασε τὰς Σημαῖας τοῦ Φοίνικος, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου, καὶ μετέπειτα ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνοσωτήρισις παρὶδίδθη τὸ κραινοῦν καὶ λευκόν.

δη ἡ σφραγίς, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ἕτος ἔχουσιν τὸν Σταυρὸν, κύκλον δάφνης καὶ ἐπιγραφὴν, τὴν πλείου τιμαλφῆ, « ΣΦΡΑΓΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. » ἐπιγραφὴν, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθησαν καὶ ἡ Ἡλις καὶ ἄλλαι ἐπαρχίαι. Τῷ Γερμανῷ ὁ ζῆλος ἐξάπτεται κοινὸς εἰς ὅλον τῆς Ἑλλάδος τὸ Ἰερατεῖον, καὶ ἐφάμλλοι τούτου πάσχουν νὰ ἀναδειχθῶσιν ὁ Βουθενῆς Θεοδώρητος, ὁ Ἑλεῖς Ἀνθιμος, ὁ Μωθώνης Γρηγόριος, ὁ Σαλώνων Ἡσαΐας, ὁ Καρύσου Νεόφυτος, ὁ Πρωτοσύγκελλος Ἀμβρόσιος Φραντσιαδῆς, ὁ Νεόφυτος Βάμβας, ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος, ὁ Παροναξίας Ἰερόθεος, ὁ Ἀρτης Πορφύριος καὶ πλῆθος ἄλλοι.

Τοῦ στρατιωτικοῦ ἀγῶνος οὐκ ἦτο μικρότερος ὁ γραφικὸς. Ἡ Ἀχαΐα συγκεντρώνουσα ἤδη εἰς ἑαυτὴν μέγα μέρος τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ ὁ Γερμανὸς πρωτοστάτης αὐτῆς διεύθυνε τὸ πολεμικὸν Γραφεῖόν της μεταξὺ τοῦ κρότου τῶν ὄπλων, ἀνταποκρινόμενος μὲν ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ἔξω Ὀμογενεῖς. Ἄν εἰδικὴ τις καὶ ἀπλή ἐκστρατεία, καὶ μὲν ὅλα τὰ μέσα ἐφωδιασμένη, ἀποβαίη πολύπανος καὶ δύσκολος· εὐκολον εἶναι νὰ πεισθῇ τις περὶ τῶν ἀνυπερβλήτων δυσκολιῶν τοιαύτης Ἐπαναστάσεως, καὶ εὐκολώτερον νὰ γνωρίσῃ τοὺς κολοσσαίους περισπασμοὺς ἐκείνων, ὅσοι ἐπέπρωτο κατὰ μέρη νὰ τὴν διευθύνωσι. Ἴσως φανῶμεν παράδοξοι εἰς τοὺς ἐμπορευθέντας τὸν πόλεμον, εἰς τοὺς συρρέουσας μετ' αὐτὸν κηφῆνας· δὲν τοὺς ἐναντιούμεθα· εὐκολον εἶναι εἰς τοὺς νάνους νὰ ὑποκρίνωνται τὸν Γίγαντα, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ κίνδυνος πλείον, ὅταν μάλιστα ἐπιτυχάνωσι τὰς δεξιωτέρας περιπτώσεις διὰ τὸν ἄθλιον νοῦν τῶν ἄλλων.

Οἱ Γίγαντες τῆς Ἐπαναστάσεως δὲν περιορίσθησαν εἰς τὸν μικρὸν κύκλον τῆς Πελοποννήσου. Ἀφ' οὗ ἡ φλόξ τοῦ Πυλέμου, ὑπερβάσα τὸν Κορινθιακὸν Ἰσθμὸν, ἐξήπλωθη μέχρι τῶν Θερμοπυλῶν καὶ ἐξετάνθη εἰς ὅλον τὰ

Αιγαῖον, ἔργον τῶν ἰδίων ἦτο νὰ πείσωσι τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ τοὺς Ἀκαρνανὰς εἰς τὸ νὰ πλύωσι μόνοι τὸν ἔϋπον τῆς μέχρι τοῦδε ζημιώδους διαγωγῆς των. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς ἀποστέλλει (α) τὸν Νικόλαον Γερακάην (β) εἰς τοὺς Ὀπλαρχηγοὺς τῶν περὶ τὴν Ναύπακτον Ἐπαρχιῶν, ὅστις προχωρεῖ ἀπὸ κίνδυνον εἰς κίνδυνον, ἐπιτυχάνει τέλος πάντων, ἡ Ναύπακτος πολιορκεῖται ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Καλτσοδήμου, καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸ Δυτικὸν μέρος τῆς Σταρεᾶς ἄρχεται καὶ θριαμβεύει τὸ πνεῦμα τοῦ Πολέμου μετ' ὀλίγον.

Τρομερὰ καὶ ἐπίσης ἰσοδαρῆς μὲ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἐπαπεῖλει ἡ πολυάριθμος καὶ ἰσχυρὰ Ὀθωμανικὴ Δυναστεία, ἐπαρουσιάζετο συγχρότως καὶ ἡ ἐπιβουλὴ τῆς Δύσεως κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ κίνδυνος τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἦτο τόσῳ δεινότερος, ὅσῳ ἐνηργεῖτο πλαγίως, καὶ δὲν ἦσαν οἱ Ἕλληνες εἰς κατάστασιν νὰ τὸν προλαμβάωσιν, ἂν καὶ ἄλλως στερούμενοι ὅλων τῶν μέσων, ποσοστὰ ὡς πρὸς τὰς ὑ-ερμεγέθεις δυνάμεις τῶν τυράννων, πολεμούμενοι κατὰ

α) Πρὸ τούτου συνεδουσίασεν εἰς τὰ ὄπλα τοὺς Γαλαξειδιώτας, οἱ ὁποῖοι μετὰ τοῦ Ὀπλαρχηγοῦ Πανουριᾶ συνέτριξαν πολὺ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Σαλῶνων, παραδοθείσης τὴν 1 Ἀπριλίου, ἡμέραν Ἀναστάσιμον καὶ θρησκευτικῶς καὶ πολεμικῶς, διότι πρώτην ἤδη οἱ Ἕλληνες ἀξιοῦνται νίκην κατὰ τῶν Ὀσωμανῶν, καὶ πρῶτον κυριεύουσι Φρούριον, ἂν καὶ μικρόν.

β) Ὁ συμπολίτης οὗτος, Κεφαλὴν τῇ Πατρίδι, ὑπηρέτησε πολλαχῶς τὴν Πατρίδα ἀπὸ τοῦ 1821. Ὡς πολεμικὸς ὑπῆρτησεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀγῶνος. Ὡς Γενικὸς Ἀρμοστής τῆς Ἀστυνομίας εἰς τὰ 1822. Ὡς Διοικητὴς καὶ ὡς Δικαστὴς πολλάκις. Ἐνήργησε πρῶτος εἰς τὴν κατὰ τὰ 1824 σύστασιν τῆς Φιλανθρωπικῆς Ἐταιρίας, εἰς τὸν σωτήριον τῆς Ναυπλίας ἔρανον καὶ τὴν σύστασιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἐπτανησίου Σώματος, τῷ 1826.

γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, κερματισμένοι παντοῦ εἰς σώματα πολλότατα, ἄπειροι τῶν ὄπλων καὶ ἔχοντες πόλεμον διπλοῦν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ἐγίνοντο, κατὰ Θεῖαν εὐδοκίαν, ἀνώτεροι ὄλων τῶν δυσκολιῶν τούτων. Ἀλλὰ ποῖοι λόγοι ἔπεισαν Μεγάλας δυνάμεις νὰ καταδεχθῶσιν ἐπιβουλεύμεναι δυστυχεῖς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐλευθερίας τούτων;

Ἐμπορεῖ τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀδιάφορον τὴν ἰδέαν ἐνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων ἀνθρώπων, ὅχι ὁμῶς καὶ Ἔθνος ὁλοκλήρου. Ἡ Ἐγγύπη ἐγνώριζε τῶν Ἑλλήνων τὸ γενικὸν πνεῦμα καὶ τὰς πολιτικὰς προσδοκίας τῶν ἀπὸ τὴν ὁμόθησκον Ῥωσσίαν· ἐγνώριζε, ποῖοι λόγοι διασώζουσιν εἰς τὴν καρδίαν τῶν εὐκλειῶν Ἀυτοκρατόρων ἀκμαίαν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμπάθειάν των· εἶδεν ἐπὶ τέλος τὴν Ἀρχηγίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἰψηλάντου, Στρατηγοῦ Ἰπαοπιστοῦ τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπαινιττομένην ἀσυλλόγιστον περίοδον τῆς Προκηρύξεως τῶν 24 Φεβρουαρίου, 1821. Διὰ τῆτο καὶ ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας εἰσέωρει τὴν Ἑλλάδα μὲ ὄμμα ἐπίβουλον πάντοτε, καὶ εἰς τὴν αἰφνίδιον ῥῆξιν τοῦ Πολέμου τῆς ἐδοκίμασε τὴν φρικωδέστεραν προσβολήν. Ἐντεῦθεν ἀπέρρευσαν ἢ ἐπίβουλος διαγωγή της, οἱ σχηματισμοὶ διαφόρων Στάσεων, ἢ ὑποκινήσεις τῶν ἐμφυλίων πολέμων, αἱ πρὸς αἴσχος τῆς Ἑλλάδος χαλκευθεῖσαι Πράξεις τοῦ 1825 καὶ 1826 (α), ἢ ὑποστήριξις τοῦ Ἰμβραχίμ Πασᾶ, ἢ πλήμυρα τῶν Ἱεραποστόλων, ἢ δολοφονία τῆ Κυβερνήτη καὶ

α) Ἐννοοῦμεν ἐδῶ τὴν πράξιν τῶν 1825, διὰ τῆς ὁποίας παρακατετίθετο ἡ Ἑλλὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἐκείνην τῶν 1826, διὰ τῆς ὁποίας ἀπεδέχετο καὶ ἐπρότεινεν ἡ Ἑλλὰς τὸν διὰ τῆς Ἀγγλίας, συμβιβασμὸν της μετὰ τοῦ Σουλτάνου.

αἱ φρικώδεις καταδρομαὶ τοῦ 1833. Ὁ Δουὲς τοῦ Βρογλυ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων τῆς Γαλλίας, ὡμολόγησεν ἀπὸ τοῦ βήματος κατὰ τὰ 1833, ὅτι ἡ ἐξ ονόματος τῆς τριπλῆς Συμμαχίας Γαλλικὴ Στρατιὰ τοῦ 1828 δὲν ἦτον ἄλλο κυρίως, εἰμὴ Στρατιωτικὴ τις κατοχὴ τῆς Ἑλλάδος, (ὡς ἀνεπτύχθη εἰς τὰ 1831 καὶ 1832,) σκοπὸν ἔχουσα νὰ ἰσορροπῆσῃ τὴν πρωτίστην ἐπὶ τοῦ Τόπου τούτου ἐπήρειαν τῆς Ῥωσσίας, προκολλήμενην ἀπὸ τὸν τότε ἐκρῶραγέτα πόλεμόν της κατὰ τῆς Τουρκίας. Ποία ἄρα μένει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ Ἑσπέριοι ἠθέλου κατασχέσαι πολεμικῶς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν 1821, ἂν ἡ Ἄρκτος ἐκίνει τὸν πόλεμόν της τότε;

Ἄν δὲν ἔγινε τοῦτο, ἰκανὸν νὰ καταπνίξῃ τὸν Πόλεμον τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς τῆς ἀν ἐξ ἐναντίας παρεδέχθη εἰς τὴν Λαῦμβάχην ἢ Οὐδετερότης (α), διὰ τῆς ὁποίας ἀνεγνωρίζετο πλαγίως ὁ Πόλεμος· εἶναι ὅμως γνωστὸν, ὅποιαν οἱ Εὐρωπαϊκοὶ Στόλοι ἐδίδον ἔμμεσον βοήθειαν εἰς ἐκείνους τοῦ ἐξηρωμένου ἐχθροῦ τῆς Ἑλλάδος· εἶναι γνωστὸν, ὅποιος οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρόσβεις ἐδίδον εἰσηγήσεις ὀλεθρίας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Πόρταν· εἶναι τέλος πάντων γνωστὸν, ὅποιος οἱ κατὰ τὴν Μεσόγειον Πρόξενοι, καὶ μάλιστα οἱ τῆς Ἀγγλίας, ἠκολούθουν κατασκοπεύσεις πρὸς βλάβην τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὁποίας ἐνήργουν καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ Στόλοι τῶν προμηθείας ὑπὲρ τῶν

α) Ὁ Ἀυτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐπρότεινε τὴν Οὐδετερότητα τῶν Δυνάμεων, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἔνοπλον ἐπέμβασιν τούτων, κατὰ τὰς ἀξιώσεις τῆς τότε Ἱερᾶς Συμμαχίας· ἡ δὲ Ἀγγλία καὶ αἱ συρόμεναι κατόπιν αὐτῆς εἰς τὴν περίστασιν ταύτην Αὐστρία καὶ Γαλλία ἐνέδοσαν, διὰ νὰ ἐμποδίσωσιν οὕτω τὴν ἐπίφοβον παρά τὰ ἄλλα ἄμεσον βοήθειαν τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἠθέλε διὰ ἀρράγῃ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Πόρτας πόλεμος.

πολιορκουμένων Τούρκων (α).

Ἐνας τούτων ὁ ἐν Πάτραις Φίλιππος Γκρίν ἐζημίωσα τὴν Ἑλλάδα ζημίαν θανάσιμον. Καθ' ἣν στιγμήν οἱ Τούρκοι τῶν Πατρῶν, ἐλλείποντες τροφῶν καὶ ὕδατος, καὶ βιασμένοι ἀπὸ τὰς οἰκογενείας των, ἤρχησαν διαπραγματευόμενοι τὴν παράδοσιν τοῦ Φρουρίου, τὰς εἰδοποιεῖ ἕτος τὸ φθάσιμον τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ ἕς τὸ Ῥίον, καὶ φέροι τὴν ἀνατροπὴν τοῦ σκοποῦ των. Ἀφοῦ δὲ ὁ μὲν Ἰσοῦφ Πασᾶς ἀπέστειλεν ἀγνώριστον τὸν Κεχαριᾶν τε, προτρέπων τὴν ἀπόθεσιν τῶν ὀπλῶν ὑπὸ διαφόρας ὑποσχέσεις, ὁ δὲ Γερμανὸς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπήντησαν ἀρητικῶς, ὁ Φίλιππος Γκρίν, παρατηρήσας τὴν ἀδυνατωτέραν θέσιν τῆς πολιορκίας, ἀποστέλλει νυκτὸς τὸν διερμηνέα τε Βερβολόδην διὰ μιᾶς ἐφορκίδος, καὶ ὄδηρεῖ τὸν Ἰσοῦφ Πασᾶν, ἀμηχανοῦντα, πῶθεν νὰ εἰσβάλη. Διαγελώσης τῆς ἡμέρας, παρουσιάζονται εἰς Πάτρας ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν ὁ ἀπὸ τοῦ Μούρτε φθάσας Τυρκικὸς Στόλος· ἐντὸς τῆς πόλεως πυρπολυμένης συγκροτεῖται μάχη παρευθὺς· οἱ Ἕλληνες ἀνταρκάζονται ἐκ τῆς ἀταξίας νὰ ἀποσυρθῶσιν· ἡ πολιορκία διαλύεται, καὶ πρὸς περισσοτέραν ἠθικὴν εὐχαρίστησιν τοῦ Γκρίν οἱ εὐγνώμονες Τῦρκοι τὸν μὲν Ἀναστάσιον Χαμαμητσόπουλον ρίπτουσι κάτω τῆ φρουρίου, ἓνα δὲ Κεφαλήνα διαπερῶσιν εἰς τὸν πάσσαλον καὶ ἐφήνουσι ζῶντα.

Τότε ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς, ἀνώτερος τῆς ἀδικαιολογητῆ ἐκείνης συστολῆς, ἣ ὁποία θυσιάζει τὰ δίκαια τῶν ἀδυνάτων ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν εἰς πολλὰς περιστάσεις, θέλων ν' ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ Ἕλληνες μαχόμενοι ὑπὲρ τῆς ε-

α) Ἀπὸ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἐξαιροῦνται ὁ φιλόσοφος Μπουκοβίλ, Γάλλος, καὶ ἄλλοι τινες, περὶ τῶν ὁποίων θέλωμεν ἀγαφεῖν ἄλλοτε κατ' ἑκτασιν.

λευθερίας των, θεωροῦσιν ὡς ἐχθρούς αὐτῆς ὄχι μόνον τὰς Τούρκους, ἀλλὰ καὶ τοὺς βαρβάρους τῶν Τούρκων, καὶ ἐλπίζων νὰ περιορίσῃ τὸν Φίλιππον Γκρίν ἀπὸ τὴν εἰς τὸ μέλλον ἐπίβουλον κατὰ τῆς Ἑλλάδος διαγωγὴν τῆς, διέυθυνεν ἐναντίον τούτου Διαμαρτύρησιν (α), τιμῶσαν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς συνυπογράψαντας Πελοποννήσιους τῆς Ἀχαΐας. Ἀλλ' ὁ Γκρίν « ἀγρόν ἠγόρασε. » Διὰ τῆς μεταστάσεώς του εἰς τὴν Ζάκυνθον ἤλλαξε μόνον τόπον καὶ ὄχι τρόπον. Μεμακρυσμένος δὲν εἶχε πλέον νὰ ὀδηγήσῃ ὑπὲρ τῶν Πατρῶν κανένα Ἰσοῦφ Πασᾶν. ἐσύστησεν ὁμῶς Ἐταιρίαν κερδοσκοπικὴν μετὰ τοῦ Ἀγγλοῦ Οὐλλ, προμηθεύων ἐκ τῶν ἀναγκαίων μέσων τοὺς πολιορκουμένους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Πατρῶν, τὸ Ῥίον, Ἀντίρρῳιον καὶ τὸν Ναύπακτον Τούρκος. Πρὸς ὄνειδος αἰώνιον σημειῶμεν καὶ τὸν συμμέτοχόν του Ἀθανάσιον Ρουμανέλην. Τῶν Πατριάων Ἑλλήνων τὸν πολυχρόνιον ἐκπατρισμόν, τὴν μερίστην δυστυχίαν καὶ τὸν ἐξαφανισμόν τῶν ὑποστατικῶν των θεωροῦμεν εἰς τούτους.

Ἡ, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἐπίβουλή τοῦ Φιλίππου Γκρίν ἐξηγήθη συστηματικώτερα, ὅτε Ἀγγλικὴ τις Μοῖρα κατέλαβε καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Ζάκυνθον τέσσαρα πλοῖα τῶν Γαλαξιδιωτῶν, διότι συνέλαβον ἔτσι (β) εἰς τὴν Ἀκράταν, φυλάττουτες τὴν διὰ θαλάσσης πολιορκίαν, τὸ ὑπὸ Ἴονικὴν σημαίαν πλοῖον τοῦ Ἰωάννη Μεσσίη (γ). Προγενέστερον

α) Ἴδε σελ. 35.

β) Τὴν 18 Νοεμβρίου, 1822.

γ) Ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις, ἀποστείλασα ἔπειτα (30 Μαρτίου 1823) τὸν Νικόλαον Γερακάρην εἰς Ζάκυνθον, διεπραγματεύθη τὴν ἐλευθέρωσιν τούτων τῶν πλοίων ἐπὶ πληρωμῇ 6, 500 Διστήλων, συμβιβασθεῖσα οὕτω μετὰ τοῦ Ἰπωναύρχου Ἀμιλτωνος καὶ τοῦ Φριδερίκου Στόβενς, Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ.

τοιούτον παράδειγμα, καὶ παράδειγμα μάλιστα αίματηρῶν, ἀναφέρει ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς κατὰ τῶν ἰδίων Γαλαξιδιωτῶν (α), τῶν ὁποίων μόλις ἐδουήθη νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐλευθερίαν. Καὶ ἀποδείκνυται, ὅτι τὰ τοιαῦτα κινήματα τῶν Ἄγγλων ἔτεινον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξασθενήσωσ, τὴν ναυτικὴν δύναμιν τοῦ Γαλαξιδίῳ, εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς ὁποίας συνώδευσαν μάλιστα τὸν ὑπὸ τοῦ Καραλῆ διοικούμενον Ὀθωμανικὸν Στόλον.

Ὁ ἴδιος Ἀμιλτων ἔπειτα, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ 1826 καὶ 1827 παρεκίνει τοὺς Ἕλληνας Ναυτικούς εἰς τὰς πειρατείας, καὶ ἐμφύχωνε τὴν τότε Κυβέρνησιν διὰ τὰς Καταδρομικὰς Ἀδείας. Ποιά παράδοξος διαγωγή! Διάφοροι εὐφημοῦσιν ἔτι τὴν τοιαύτην καλοκαγαθίαν τούτου· ποῖος ὅμως δὲν τὴν θεωρεῖ ὡς ἔργον ἐσχάτης ἐπιβουλῆς καὶ ὀλέθρου; Καὶ τῆς ἐπιβουλῆς αὐτῆς ποῖος δὲν ἐννοεῖ τὸν τριπλοῦν σκοπὸν, τὸ νὰ χαρακτηρισθῶσιν οἱ Ἕλληνες ὡς πειραταί, νὰ κατατρεχθῶσιν ὡς τοιοῦτοι ἀπ' ὅλα τὰ Ἔθνη, καὶ νὰ στερηθῶσιν τοῦ στόλουτων; Μὴ δὲν εἰδωμεν τὰ πολεμικὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γαλλίας καταδιώκοντα τὸ Ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ὡς πειρατικόν, καταπατουμένας παρ' αὐτῶν τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸν Δάνδαλον κανονόβουλοντα τὴν Καθέδραν καὶ τὰς Νήσους; Μὴ δὲν εἰδωμεν τὸν ἴδιον αὐτὸν Ἀμιλτων λαμβάνοντα πολλάκις τὰς λείας διὰ τῆς βίας; Μὴ δὲν εἰδωμεν καὶ ναύτας Ἕλληνας συρομένους αἰχμαλώτους εἰς τὴν Μάλταν καὶ εἰς ἄλλας παραδασσίους πόλεις τῶν εἰρημίων Δυνάμεων; Ὡστε, καὶ ἂν ἡ Ἑλλας διεσώθη ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἔφθασεν ὅμως τὸ Ναυτικὸν τῆς διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν εἰς τόσῃν ἀπώλειαν, ὥστε Κύριος οἶδε, ποῦ ἤθελε προβῆ τὸ κακόν, ἰὰν δὲν ἐπαρουσιάζετο ὁ Κόμης Καποδίστριας, ὅστις κατέπαυσεν, ὡς ἐκ θαύματος, τὴν πειρατείαν, κατεύνασε τοὺς ἐσωτερικοὺς σπαραγμοὺς, καὶ ἤλευθερώσε τοὺς εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ ἀλλαχοῦ αἰχμαλώτους Ἕλληνας.

α) Ἰδὲ σλ. 54, 55.

Προσίομεν, ὅποτον ἔπνεον ἐνθουσιασμὸν οἱ Ἑπτανήσιοι ὑπὲρ τῆς Πατρίδος, καὶ ποίαν ἔλαβον ἐμφύχωσιν ἐκ τῶν Προκηρύξεων τοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ, εἰδήμονες ὅλοι τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Κωνσταντῖνος Μεταξᾶς Ἰ. Φωκᾶς, Ἀ. Μεταξᾶς, Εὐαγγέλης Παυᾶς, Διονύσιος Σεμπρικός καὶ Παναγιώτης Στρούζης ἀποβαίνουσιν εἰς τὴν Ἥλιδα ἔχοντες ὡς 300, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν· ἀλλ' ὁ Γερμανὸς μετὰ τοῦ Α. Ζαήμη, θεωρῶν ἀδύνατον τὴν κατὰ τῆ Φρεζίς ἀποφασιστικὴν προσβολήν, ἐνόσφ ἔμενον ἀπολιόρητοι οἱ μάχιμοι Δαλαῖοι (α), τοὺς προτρέπει, ἀποσειλάς τὸν Ν. Γερακάρον, νὰ ἐκστρατεύσωσιν ἐκεῖ, καὶ ἔτω κατορθοῦται ἡ περιώνυμος Μάχη τῶν 13 Ἰουνίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠρίστευσαν οἱ μεγάθυμοι Ἑπτανήσιοι. Ἀλλ', ἐνῶ οἱ πιστοὶ οὗτοι Ὀμογενεῖς ἐξεπλήθυν τὰ χρέη των με τοιοῦτον ζῆλον, ἡ Ἀγγλικὴ θέλησις τοὺς ἀποκηρύττει διὰ τῆς Προκηρύξεως τῶν 18 Ἰουλίου, 1821, δημεύουσα τὴν ἔδιοκτησίαν των, διότι τὸ φέρεσιμόν τους ἐναντιεῖτο εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Οὐδετερότητος, ὡς νὰ ἐσυμφῶναι μ' αὐτὰς ἐκεῖνο τῆ Γκρίν. Ποία καπηλεία λέξεων καὶ ἰδεῶν! Ἀλλ' ἡ ἰδία δὲν ἠρκέσθη ἕως ἐδῶ· ἐκρυσμῶνει ἀπὸ τὰ ὄπλα των τοὺς Ἰουίους διὰ τῆς βίας καὶ τῶν Στρατοδικείων. Ἱερεῖς τοῦ Ἐφίστου σεβάσμιοι, ξυρίζονται τὸ ἡμῶν πρόσωπον πρὸς κοινὴν κατασχύνην, καὶ ξυλίζονται ἀπανθρώπως καὶ δημοσίᾳ πρὸς χειρότερον σκάνδαλον. Καὶ ὅμως, ἐνῶ οἱ Ἰόνιοι κλείονται εἰς τὰς νήσους των, διὰ νὰ μὴ συμμεθέξωσι μὲ τοὺς Ἀποστάτας, αἱ νήσοί των ἀνοίγουσι τὰς ἀγκάλας των, διὰ ὑποδεχθῶσι τοὺς Ἀποστάτας. Ἄλλη παράδοξος καπηλεία τῆς Ἀποστασίας! Οἱ Ἕλληνες τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν Ἰονί-

ων εἶναι τιμωρητέοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μόναι αἱ Νῆσοι παρίστανται τὸ καθαρτήριο πῦρ τοῦ πολιτικοῦ ἐγκλήματός των. Ὁ διωγμὸς καὶ ἡ φιλανθρωπία λαμβάνουσιν ἤδη εἰς τὸ λεξικὸν τῆς πολιτικῆς τὴναυτὴν σημασίαν, καὶ τείνουσιν εἰς τὸ ἴδιον πνεῦμα τῆς ἐπιβουλῆς, ἀφορώσης τὴν ἀδυναμίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν πιθανωτέραν ἐλπίζομένην καταστροφὴν των (α). Πλὴν “ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ τῆς δικαιοσύνης ἐν ἀσθενείᾳ τελιοῦται „. Πολύτιμοι διὰ τὸν νῦν καὶ τὸν ζῆλόν των Ἑπτανήσιοι εἶδον, ὅτι ἡ πατρίς των γινομένη τὸ ἄσυλον τῶν προσφύγων ἀνδρῶν, δύναται βαθμηδὸν νὰ στερήσῃ τὴν Ἑλλάδα μεγάλου μέρους τούτων, καὶ νὰ ζημιώσῃ τὸν Πόλεμόν της. Διὰ ν’ ἀποφύγῃ λοιπὸν τὸ ὄνειδος τοῦτο, καὶ διὰ νὰ κατασταθῶσιν ἀπ’ ἐναντίας βοηθητικοὶ εἰς τὴν φίλην των ἐλευθερίαν, μετεχειρίσθησαν τρόπον πολιτικὸν δίδουτες πρὸς τὴν Κυβέρνησίν των τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐγγυῶντο καμμίαν ἀσφάλειαν ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τῶν Νήσων, δεχομένων τὰς Ἀποστάτας. Κατωρθώθη τοιοῦτοτρόπως ὁ ὠφέλιμος σκοπὸς τοῦ νὰ γίνωνται δεκτὰ μόνα τὰ ἀδύνατα μέλη τῶν γυναικῶν, παιδῶν καὶ γερόντων (β), καὶ ν’ ἀκολουθῶσι τὸ ζᾶδιόν των οἱ ἄνδρες ἐλεύθεροι ἀπὸ ἐν βάρους, τὸ ὅποιον ἐγέννησεν οὐσιωδῶς τὴν καταστροφὴν τῶν ἐντοπίων Τούρκων κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ Πολέμου.

Ἄλλ’ εἰς αὐτὴν τοῦ λόγου τὴν περίοδον φθάσαντες, ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν, πρὸς τιμὴν τῶν Ἑλλήνων Ἑπτανησίων, ὅτι ἡ πρὸς τὰς οἰκογενείας τῶν μαχομένων

α) Ποῖοι ἄρα ὑπῆρξαν ἐπιτηδειότεροι ἐπίβουλοι, οἱ Ἀυστριακοὶ, οἵτινες ἐξέβαλλον τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς ἐπικρατείας των, ἢ οἱ Ἀγγλοὶ, οἵτινες τοὺς ὑπέδεχοντο εἰς τὴν Ἑπτανήσον;

β) Δι’ αὐτὴν, φαίνεται, τὴν αἰτίαν δὲν ἀπέδεχθη ἕνας, Συνταγματάρχης ἤδη καὶ Νομοεπιθεωρητῆς, εἰς τὸν Κάλαμον, ὅπου προσέφυγε, 1821, Ξυρίσας καὶ τὸν μύστακά του.

συναδελφῶν των ἀγάπη καὶ φιλοξενία (α) κατέχει σχεδὸν εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν Ἰστορίαν, τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει εἰς τὴν παλαιὰν ἐκείνη τῶν Τρισημίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοῦ Ἔξοξ. Πρόθυμοι εἰς τὴν πρώτην πρόσκλησιν τῆς Πατρίδος διὰ τοῦ Μητροπολίτου Γερμανῶ, πιστοὶ εἰς ἑαυτοὺς, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν 1769 (β), καὶ ζηλωταὶ διάπυροι τῆς εὐτυχοῦς τύχης ἐνὸς Τόπου, τοῦ ὁποῖον ἀποτελοῦσι μέρος ζωηρὸν, ἰσχυρὸν καὶ γνήσιον, οἱ Ἑπτανήσιοι, ἂν καὶ ἤδη ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ θέλησιν ὑπάρχοντες, ὅχι μόνον προσέφερον καὶ τὰ πλοιάτων εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ θύματα ὑπὲρ τοὺς τρισημίους καθ' ὅλην τοῦ Πολέμου τὴν διάρκειαν, ἀλλὰ καὶ διὰ χρημάτων καὶ δι' ἐφιδίωον παντὸς εἶδους μεγάλων ποσοτήτων συνέδραμον (γ) τὴ μέγα τῆς Πολιτικῆς Χαλιγγενείας μας ἔργον μ'

α) Παρομοίαν ἔδειξαν καὶ ἐπὶ τοῦ πολέμου τῶν 1769, ἀφότου μάλιστα πολλότατοι Πελοποννήσιοι καὶ Ρουμελιῶται κατεστάθησαν εἰς τὰς νήσους των μέχρι τῆς παρουσίας ἐποχῆς.

β) Ἐπὶ τοῦ τότε πολέμου ἔδραμον εἰς βοήθειαν, ἂν καὶ ὑποκείμενοι ὑπὸ τοὺς Ἐνετεοὺς, ὁ Γρηγόριος Πανᾶς Μοιζάτος, ὁ Σπυρίδων Λικιαρδόπουλος Στεκούλης, ὁ Σπυρίδων Μεταξᾶς, ὁ Νικόλαος Φωκᾶς Ἀνδρέατος, (Κεφαλήνης), ὁ Μακρῆς καὶ ὁ Μοτσηνῆγος (Ζακύνθιοι.) Μετὰ τὴν ἀτυχίαν τῆς Πελοποννήσου ὁ Πανᾶς μετὰ τὸ πλοῖόν του καὶ ὁ Λικιαρδόπουλος ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Ὀρλόφ, λαβόντες μέρος εἰς τὸν πυρπολισμὸν τοῦ Τουρκικοῦ στόλου κατὰ τὸν Τσεσιέν.

γ) Τὰ πατριωτικὰ κινήματά των, ὡς μὲν ὑπῆκόων κατὰ τὰ 1769 καὶ 1821, εἶναι πολὺ ἐνδοξότερα ἐκείνων ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ Πολέμου. Τῶν ἐποχῶν τοῦ 1769 καὶ 1821 αἱ κυριεῦσαι ἢ προστατεύουσαι τὴν Ἑπτάνησον Δυνάμεις ἀντέκειντο ἀφοριστικῶς εἰς τὰς κινήσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν προθυμίαν τούτων· ἀλλ' εἰς ἐκείνην τοῦ Τρωϊκοῦ, ὡς ἀνεξάρτητοι, συνέδραμον εἰς τὴν γενικὴν θέλησιν τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ ἀποκηρύττωνται καταδικώμενοι, δημευόμενοι καὶ ξυλιζόμενοι.

ὄλας τὰς αὐστηρὰς δυσκολίας, ὅσαι τοὺς περιστοιχῶν. Οἱ Ἑπτανήσιοι, παρουσιάζοντες τὸ ἠθικὸν θέατρον τοῦ ταλαντευομένου διὰ πολυετίαν Πολέμου, εἰς τὰς νίκας μας ἐδοξολόγησαν πάντοτε τὴν ἰσχύουσαν τοὺς Ἑλληνικοὺς βραχίονας παντοδυναμίαν τοῦ Ὑψίστου, διὰ τὰς ἀποτυχίας μας ἐδυθίσθησαν περιοδικῶς εἰς τὴν πλέον ἀπαρηγόρητον λύπην, καὶ τὴν λύπην των ἤξανε αὐτὴ ἢ πολιτικὴ κατάστασις των, προβάλλουσα ἀνυπερβλήτους φραγμοὺς εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν των. Οἱ Ἑπτανήσιοι τιμῶντες τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐπαρουσίασαν τὸν Μαρκόπουλον (α), τὸν Ἰωάννην Φωκᾶν (β), τὸν Γεράκιον (γ), τὸν Χωραφᾶν (δ), τὸν Βάλσαμον (ε), τὸν Δούζην (ζ), τοὺς Χαροβουρέους (η), τὸν Δελατέσιμαν (θ), τὸν Μελισσιῶν (ι), τὸν Ἡλίαν

α) Προτροπῇ τοῦ Πάπα Γρηγορίου Δ' περιηγήθη οὗτος, τῷ 1271, τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἀσίας, τὴν Κίναν, τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Βεγκάλην.

β) Περιέπλευσε, 159, τὰ Δυτικοβόρεια παραθαλάσσια τῆς Ἀμερικῆς.

γ) Ἐπῆρξεν οὗτος Βασιλεὺς εἰς τὴν Σιάμην.

δ) Συνέδραμεν οὗτος μὲ ἐν σώμα Στρατιωτικὸν τὸν Βασιλέα τῶν δύο Σικελιῶν, καὶ κατέστη Ἀντιβασιλεὺς.

ε) Ἐβασίλευσεν οὗτος εἰς τὴν Χαμπεσίαν.

ζ) Διατέλεισαντα Ἐπουργὸν τοῦ Βασιλέως τῆς Προυσίας.

η) Ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἀδελφῶν ὁ ἕνας διέπρεψε Καθηγητὴς τῆς Χημείας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παταβίου· ὁ ἄλλος, νέος Ἀρχιμῆδης τοῦ αἰῶνος, ἔκβαλεν ἐκ τῆς ἐν Πετροπόλει Λίμνης τὸν μέγαν λίθον, τὸν ὁποῖον μετέφερεν ἐν τῷ τῆς πόλεως, ὅπου ὑψώθη ὁ ἀνδριὰς τοῦ Μεγάλου Πέτρου· καὶ ὁ τελευταῖος ἠξιώθη τὴν θέσιν τοῦ Ἰατροῦ πλησίον τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας.

θ) Καὶ οὗτος διέπρεψε Καθηγητὴς τῆς Ἰατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παταβίου.

ι) Στρατηγὸν εἰς τὴν Ῥωσίαν.

Μινιάτην (α), τὸν Δαμοδὸν (β), (Κεφαλήνας) τὸν Βυγέτιον, τὸν Θεοτόκην (ἐκ Κερκύρας) καὶ τόσας ἄλλας, ἕχθητον ὕψωσαν καὶ τελευταῖον τὴν τιμὴν τοῦ Ἑλληνικῆς οὐνόματος διὰ τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια. Συσρατιῶται κατὰ διαφόρους Μάχας, εἶδομεν εἰς αὐτοὺς τὸν μεγάλθυμον ἄνδρα, τοῦ ἀρίτολμον στρατιώτην καὶ τὸν μισοτύραννον πατριώτην· εἶδομεν εἰς αὐτοὺς τὸν χαρακτῆρα τῆς πίστεως καὶ τῆς σταθερότητος, καὶ τὴν ἐπαινετὴν ὑπεροφίαν εἰς τὰς καταχρήσεις καὶ τὰς ἄλλας ἀτίμους ἰδιωφελείας.

Ὁ Συγγραφεὺς ἀποδίδει δικαιοσύνην εἰς τὸν Π. Μαυρομιχάλην, ὡς προκαλέσαντα πρῶτον τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐθεώρησαν ὡς πρωτίστης ἀνάγκης ἴδιον, ἅμα φθάσαντες εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ Μαυροκορδάτος (γ). Ὁ Πόλεμος εἶχεν ἤδη τὴν μεγαλητέραν ἀνάγκην τοῦ ὑλικῆς, καὶ μόνη ἢ συγκέντρωσις τῶν θελήσεων ἐδύνατο νὰ φέρῃ

α) Τοῦ ὁποίου οἱ Λόγοι δεικνύουσι τὴν μεγαλοφυίαν καὶ τὸν ὑπὲρ πατρίδος ζῆλόν του. Ἐξαίρετος ὄλων εἶναι ὁ Περὶ Ἀγάπης, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀποβλέπων μὲ τρόπον ἔντεχρον νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν ἔρωτα τῆς Πατρίδος κατὰ τοῦ Ζυγοῦ τῆς τυραννίας, ὡς ἔπραξεν ἐσχάτως ὁ ῥήτωρ καὶ πατριώτης Οἰκονόμος εἰς τοὺς Κυδωνεῖς διὰ τοῦ Β' Κυδωνιακοῦ Λόγου του, καὶ εἰς τοὺς Βυζαντίους. (Ἴδε Δοκίμ. περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. σελ. 311.) ὡς ἔπραξε καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Κόμης Ι. Καποδίστριας συντάξας τὸ ὑπὸ Ε. Φ. Δοκίμιον περὶ Πατριωτισμοῦ ἐπὶ τῆς τότε συστάσεως τῆς Ἰονίου Πολιτείας.

β) Ζῆτε Δοκίμιον περὶ τῆς Φιλικ. Ἐταιρ. σελ. 61.

γ) Διὰ νὰ μὴ δειχθῇ αὐτεπαίνετος, ὁ Γερμανὸς δὲν ἀνέφερεν, ὅτι πρῶτος, ὡς θέλομεν εἰπεῖ, συνέλαβε τὴν ιδέαν περὶ τῆς συστάσεως τῶν Κεντρικῶν Διοικήσεων εἰς τὴν Στερεάν καὶ τῆς Ἑθνικῆς Διοικήσεως.

τὴν συστηματικὴν διεύθυνσιν τούτου, καθόσον συνεχώρει ἢ συμφυῆς μὲ περιστάσεις παρομοίας ἀνωμαλία. Ἐξω τούτων ἢ μόρφωσις ἐνὸς ὁποιουδήποτε συστήματος Πολιτικοῦ, παρὰ τὴν ἐμφύχωσιν τοῦ ἑσωτερικοῦ, ἔμελλε πολὺ πλεόν νὰ παραλύσῃ ἐξωτερικῶν τιῶν τὰς συκοφαντίας περὶ τοῦ ληστρικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Πολέμου. Ἐπηρεασμένης εἰς τὰ στρατιωτικά ὁ Γερμανὸς δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκ προχείρου γενομένην σύστασιν τῆς πρώτης ἐν ταῖς Καλιτετσιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας. Ἀλλὰ τὰ συμβάντα τῶν Βερβαίνων μεταξὺ Ἑψηλάντου καὶ τῆς Γερουσίας ταύτης τὸν ἐλύπησαν τόσον, ὥστε ἀνέλαβεν ἔπιτα μόνος τὸ βάρος τοῦ νὰ συμβιδιάσῃ τὰς μεταξὺ τῶν εἰρημῶν διαφορὰς περὶ τοῦ νέου Ὄργανισμοῦ τῆς Παλοποννήσου.

Τῆς οἰκογενείας του ἢ λαμπρότης, τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλεξάνδρου ἢ ἀρχηγία, ἢ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ Δαοῦ, ὁ πρᾶτος χαρακτῆρ, ἢ συνένωσις του μὲ τὸ Στρατιωτικὸν καὶ ἐλπίδες ἀρχαῖται, ἀλλὰ νεάζεσθαι ἔτι, ὡς πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, ἀπεκαθίσων τὸν Ἑψηλάντην ἀναγκαῖον, μὴ ὄσας οἱ Πολιτικοὶ Πελοποννήσιοι εἶχον λάβει αἰτίας δυσαρρεσκειῶν ἐκ τῆς ταραχῆς τῶν Βερβαίνων, καὶ μεγάλων ὑποψιῶν ἀπὸ τὴν ἀπαίτησιν τῆς Πληρεξουσίου Ἀρχιερατηγίας. Ὁ Γερμανὸς ἦτο τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπειθύνοντο καὶ ὁ Ἑψηλάντης καὶ οἱ ἐναντίοι του Γερουσιασταί, ἐξηγούμενοι τὰ δίκαιά των, καὶ ζητοῦντες τὴν συνδρομὴν του (α). Ὁ Γερμανὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὰ Τρίκορφα παρὰ τῶν Ἑψηλάντη, Πληρεξούσιος παρὰ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, διὰ νὰ προσέχῃ μᾶλλον τὴν ὑπεροχὴν τῆς Στρατιωτικῆς. Ὁπωσδήποτε καὶ ἀν' ἐσυλλογίζετο, φανερόν εἶναι, ὅτι μῆτε τῆ

Ἐψηλάντου τὴν ἀπαιτήσιν ἤθελε νὰ θωπεύσῃ, μῆτε τῶν Πολιτικῶν τὰς ὑποφίας νὰ καταφρονήσῃ. Καὶ τὸν Ἐψηλάντην, ὡς ἀναγκαῖον, ἐπιθύμει σὺντροφον τῷ ἀγῶνος μὲ ἓνα ἀνάλογον βαθμὸν στρατιωτικῆς ἰσχύος, καὶ τῶν Πελοποννησίων ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφείλοντο αἱ πρῶται τοῦ Πολέμου ἀρχαί, δὲν ἔχρινα δικαίαν τὴν ἐξασθένεισιν, διδομένης εἰς τὸ Στρατιωτικὸν τῆς ὑπεροχῆς ὕλης. Εἰς ἓνα λόγον ἐζήτει νὰ καταστήσῃ διὰ τοῦ Ἐψηλάντου τὴν μεταξὺ τῶν Πολιτικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἰσορροπίαν.

Γενομένης λοιπὸν τῆς εἰς Ζαράκοβαν Συνελεύσεως τῶν Πελοποννησίων, παρουσιάζεται εἰς τὸ Στρατόπεδον τῶν Τρικύρφων, καὶ Ἰκέτης τρόπον τινὰ τῆς Πατρίδος γινόμενος διὰ τὸ ἐγκυμονοῦν ὀλέθριον σχίσμα, μεσολαβεῖ πρὸς τὸν Ἐψηλάντην, ἐξαιτούμενος τὸ νὰ ὑπογράψῃ οὗτος τὸν Ὄργανισμὸν τῆς Τοπικῆς Διοικήσεως, ὁποῖον εἶδεν ἀρμόδιον ἢ ῥηθεῖσα Συνέλευσις. Ἐδῶσε λόγους, ὑπεσχέθη, παρεκάλεσε, καὶ, (καθόσον εἴμεθα βέβαιοι ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἰδίου Ἐψηλάντου,) Ἀρχιερεὺς σεβασμὸς κατεδέχθη νὰ κύψῃ ζητῶν νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τούτου, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐκ τῆς ἀρνήσεως τῆς ὑπογραφῆς του διαίρεσιν. Ἀλλ' ὁ Ἐψηλάντης, ἂν καὶ πεπεισμένος ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸν κάλαμον, ἐμποδίζεται εἰς τὴν ζιγμὴν παρὰ τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν σκηνὴν του Πολεμικῶν, καὶ, δειλῆτος μᾶλλον, ἢ προσλεπτικός, ἀρνεῖται τὴν ὑπογραφὴν του εἰς τὰ περὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἄρθρα, ἀπαιτῶν τὴν Πληρεξούσιον Ἀρχιστρατηγίαν (α). Τότε ὁ Γερμανὸς φέρων εἰς τὴν καρδίαν του τὴν βαθεῖαν λύπην περὶ τῶν μελλόντων δυστυχημάτων, ἀναχωρεῖ, καὶ στενάζων προλέγει,

α) Ἴδε σελ. 66.

ὡς ἄλλος Σπαστιάτης: « Οἶων κακῶν ἄρχεται ἡ ἡμέρα
» αὕτη! »

Καὶ τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς χρονολογεῖται τὸ μέγα τοῦ Πολιτικῆ καὶ Στρατιωτικῆ σχίσμα, τὸ ὁποῖον, ὡς ἀπὸ κέντρου, διεδόθη καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ διατηρεῖται εἰσέτι μετὰ δεκαεξαστίαν. Ὁ Μαυροκορδάτος καὶ οἱ συμβουθοὶ του Νέρου καὶ λοιποὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὠφελήθησαν περιστάσει τοῦ νὰ ἐνωθῶσι μὲ τοὺς Πολιτικούς τῆς Πελοποννήσου καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Ἰδρας, καὶ νὰ σπείρωσι τὴν διχόνοιαν καὶ μέχρις αὐτῆς τῆ χωρικῆ τῆς καλύβης. Τὸ σχίσμα τοῦτο ἔδωσε τὴν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀδυσώπητον καταδρομὴν τοῦ Ἰψηλάντου, ἐξωγόησε τοὺς ὀργανισθέντας ἐμφυλίους πολέμους, ἐγέννησε παραφυάδας νέων διαιρέσεων, ἐξητέλισε τὴν Ἑλλάδα ἐνώπιον τῶν ἐξωτερικῶν θελήσεων, ἔδωσε χώραν εἰς τὰς ἐχθρικὰς προύδους, ἔθρεψε τὴν ξένην ῥαδιουργίαν τῶν 1830, καὶ ἐξέμεσε τὴν συνδρομὴν τῶν καταχθονίων πολιτικῶν μέτρων τῶν 1833. Ὁ Ἱεράρχης Γερμανὸς ἐθρήνησεν ἔκτοτε τὴν Ἑλλάδα, καὶ, οἶονεὶ ἐμπνευσμένος, προσῆδε τὰ οἰκτρότατα δεινὰ, τῶν ὁποίων ἐπέπρωτο νὰ δοκιμάσῃ μέρος κατὰ τὰ 1825.

Ὁ Γερμανὸς ἦτον ὁ ἄνθρωπος, μᾶλλον τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, ἢ τῆς Πελοποννήσου. Θεωρῶν τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰψηλάντε καὶ τὴν ἀντενέργειαν τῶν πολιτικῶν Πελοποννησίων, ἀπηλπίσθη τοῦ νὰ ἰδῆ κατορθωτὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον τὴν ὑπαρξίν Κεντρικῆ Συστήματος, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ὀργανίσῃ τὴν συγκάλεισιν Συνελεύσεως Γενικῆς ὅλων τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν σύστασιν Ἐθνικῆς Διοικήσεως. Ἐντεῦθεν πρῶτος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ σχηματισθῆ Διοίκησις Ἐθνικὴ, ἀφοῦ συστηθῶσι πρότερον εἰς τὴν Στερεὰν αἱ Κεντρικαὶ Διοικήσεις, καὶ τὴν ἰδέαν του αὐτὴν διεκοίωσεν εἰς τοὺς Πελο-

πονησίους καὶ τοὺς Ῥουμελιώτας, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀπεδέ-
χθησαν ὡς ἀρίστην καὶ τὴν ἐνήργησαν διὰ τοῦ Μαυροκορ-
δάτου καὶ Νέγρη, σκοπὸς τῶν ὑποίων ἦτο καὶ λάβωσι με-
τοχὴν, καὶ καὶ κάμωσιν ἐποχὴν εἰς τὰ πράγματα. Τὴν ἰδέ-
αν τοῦ αὐτὴν ἐστεφάνωσεν ἀρίστη ἐπιτυχία· διότι μετὰ
τὴν σύστασιν τῶν Κεντρικῶν Διοικήσεων, δηλονότι τῆ Ἀ-
ρσίου Πάγου τῆς Ἀνατολικῆς, καὶ τῆς Γερουσίας τῆς Δυ-
τικῆς Ἑλλάδος, οἱ Πληρεξούσιοι τῆς Στερεᾶς πρῶτοι εἰ-
σῆλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐπροκάλεσαν ὀλίγω-
ρον τὴν Ἀ' Συνέλευσιν τῆς Ἐπιδαύρου, καθ' ἣν ἐποχὴν
καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἤρχησαν συναθροιζόμενοι εἰς τὸ
Ἄργος.

Ὁ Γερμανὸς δὲν ἀπεχωρίσθη πώποτε ἀπὸ τὴν πολιτι-
κὴν γραμμὴν, τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ἅπαξ. Ὁ Ἄγων τὸν
ἤνωσε στενωτέρα μὲ τοὺς Πολιτικούς, καθόσον ἐθεώρει
τὰ αἰσθημάτά των χεῖρσιμα πρὸς τὴν Πατρίδα. Ἐπ' οὐ-
δεμιᾶ ὅμως περιστάσει ἐδείχθη σύμφωνος εἰς τὰ μέτρα
τῶν ἰδίων, ὅσα ἔκρινεν ἐπιζήμια πρὸς τὸν Πόλεμον. Διὰ
τοῦτο μετριώτατος εἰς τὰ πολιτικά του πάθη, δὲν προ-
σεφέρετο πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, τὸν Κωλοκοτρώνην καὶ
τοὺς ἄλλους τῆς ἀντικειμένης στάσεως, καθ' ὃν οἱ ἄλλοι
ἐπολιτεύοντο ἀπότομον καὶ ἀμοιβαίως ἐπίβουλον τρόπον.
Ἐγνώριζε καὶ τούτων τοὺς πλαγίους σκοποὺς, καὶ τῶν
ἄλλων τὴν ἀνοικανόμητον ἀρερωχίαν· οὐδὲ ἐκρύπτετο ὁμο-
λογῶν τὴν μεγαλητέραν δυσυχίαν τῶν πραγμάτων εἰς τὴν
περίπτωσιν, καθ' ἣν ἤθελε κλίει ἀποκλειστικῶς τῆς ὑ-
περοχῆς ἢ πλάστιγξ εἰς μίαν τῶν διαφορομένων στάσεων.

Ὡς τοιοῦτος συνεσκέπτετο εἰς Ἄργος (1821) μετὰ τῆ
Ὑψηλάντου, ἂν καὶ συνηνωμένου μετὰ τῶν Πολεμικῶν,
περὶ τοῦ ἀρμοδιωτέρου Ὄργανισμοῦ τῆς Πελοποννησιακῆς
Γερουσίας καὶ τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως· καὶ εἰς τὴν συ-
ζήτησιν περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐξαγορᾶς τῶν Χαρσιμίων τοῦ

Χουρσήτ Πασᾶ συνεψήφησεν, ὡς πολίτης τίμιος, μετὰ τοῦ Ἐψηλάντου ἐναντίον τῶν φίλων τε (α). Διὰ τὰς γνώσεις, τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν μεγάλην ὑπόληψίν του συνεργασθεὶς εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνοσυνέλευσιν, προσεκλήθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν τῆς Α' Περιόδου, ἀλλὰ δὲν συνεμερίσθη διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐξημεμένα κατὰ τῆς Ἐψηλάντου πάθη ἐκείνων, ὅσοι δὲν εἶχον νὰ πρεσβεύσωσι τι ἱερὸν ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν σκοπῶν των.

Τὰ Ὀθωμανικὰ Στρατεύματα τῶν Ἰωαννίνων, ἐξοντώτα τὸν Ἀλῆ Πασᾶν, ἐπαπεύλουν τὴν γενικὴν ἐπιδρομὴν των κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης, καὶ ἡ Στερεὰ, πρώτη ὑποκειμένη εἰς τὰς ὁρμάς των, ἐπικαλεῖται δι' ἄλλεπαλλήλων. Πρεσβειῶν τὴν βοήθειαν τῶν Πελοποννησίων, δυναμένων ἤδη μετὰ τὴν ἐξ ἐφόδου ἄλωσιν τῆς Τριπολιτοῦσας καὶ τὴν πτώσιν τῆς Ἀκροκορίνθου. Συστηθείσης τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως, ἀποφασίζεται ἡ βοήθεια, καὶ ὁ Ἐψηλάντης, Πρόεδρος ἤδη τῆς Βουλῆς, προσκαλεῖται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρὸς τὸ Ἀνατολικὸν μέρος προσδιωρισμένης ἐκστρατείας. Ἀλλὰ τὸ ἀναφερόμενον παρὰ τοῦ Συγγραφέως Ἐκτελεστικὸν Σῶμα (β), δηλονότι ὁ Μαυροκορδάτος, Πρόεδρος αὐτοῦ, καὶ οἱ συναδελφοὶ του Κανακάρης, Δελιγιάννης καὶ Νέργης ἀντιτείνουσι πτοούμενοι τὴν νέαν εἰς τὰ Στρατιωτικὰ μετοχὴν του, μολονότι αὐτὸς θέσας αὐτόματος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ἀρτισυστάτου Διοικήσεως, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτισε καὶ ἐδιοίκει μέχρι τοῦδε Τακτικὸν Σῶμα, ἐβεβαίωσεν, ὅτι εἶναι μακρὰν τοῦ ν' ἀπαιτῆ στρατιωτικὴν ὑπεροχὴν, ὑπαρχούσης μιᾶς συστηματικῆς τάξεως πραγμάτων. Τάχα ἀδιάφορον ἦτον εἰς αὐτούς, ἂν αἱ ἐκ-

α) Σελ. 99.

β) Ἴδε Σελ. 86.

τεθειμέναι Ἐπαρχίαι τῆς Στερεᾶς κατεστράφοντο ἀσρα-
πηδῶν, καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ὕψωνόν τυχόν τὰς σημαίας των
καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ; Ἐτάχα τὰ δυστυχήματα αὐτὰ ἐ-
κρίνοντο προτιμώτερα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνειροπόλυν οὔτοι
νέαν εἰς τὰ στρατιωτικά ὑπεροχὴν τοῦ Ἐψηλάντου; Ἡδέ-
λαμεν διατάζει, εἰς δὲν ἐδὲλεπομεν, ὅτι ἤνοιξαν τὰς Θεο-
μοπύλας καὶ ἄφησαν ἀπρόσβλητον ὄχι πλέον τὴν μέχρη
τοῦ Ἰσθμοῦ, ἀλλὰ μέχρη τῆς Ναυπλίας ἐπιδρομὴν τοῦ
Μαχμουτ Πασᾶ τῆς Δράμας, αἱ ὁμοιογενεῖσαι ἀποτυ-
χίαι τῆς ἐκστρατείας, ἡ διηνεκῆς ἀντίπραξις τοῦ Ἐκτε-
λεστικοῦ καὶ τῶν ὀργάνων τούτου, τῶν Ἀρεοπαγιτῶν τῆς
Αἰθάδος, τὸ σπρώξιμον τοῦ Ὀδυσσεύως Ἀνδρούτσου εἰς τὸ
ἔγκλημα, ἡ ἀνάκλησις τοῦ Ἐψηλάντου εἰς τὴν Προε-
δρείαν, τὰ μέτρα κατὰ τοῦ Στρατιωτικοῦ, καὶ αἱ εἰς Ἀρ-
γοῦς ἐριδες περὶ τῆς βαπτίσεως, ἢ μὴ, τῶν Τούρκων, καὶ
ἄλλα τοιαῦτα.

Παρόντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Κορίνθου, 1822, ἐδὲ-
πομεν τὸν Μητροπολίτην Γερμανὸν ἐνεργῶντα ἀφ' ἐνός
τὴν ἔνστασιν τῆς Βουλῆς εἰς τὴν παράλογον θέλησιν τοῦ
Ἐκτελεστικοῦ, καὶ προτρέποντα ἀφ' ἐτέρου τὸν Ἐψηλάν-
την εἰς τὴν ὀγλίωρον ἐκστρατείαν του διὰ τὸν προσεχῆ
ἐπαπειλούμενον καταπευτισμὸν τῆς Στερεᾶς. Ἐπερίσχυ-
σε κατὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ ὑπεσχέθη πρὸς τὸν Ἐψη-
λάντην ἐκστρατεύοντα (α) τὴν δυνατὴν συνδρομὴν του·
ὑποσχόμενος δὲ ταύτην, δὲν ἤλπιζε, φαίνεται, νὰ ἴδῃ ὄ-
χι πλέον ἀπλὴν ἀντενέργειαν, ἀλλὰ καὶ τὴν μέχρη τῆς
ζωῆς τοῦ Ἐψηλάντου ἐπιβουλὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ (β).

α) Τῆ 22 Φεβρουαρίου, 1822.

β) Δὲν εἶναι ἤδη τοῦ προκειμένου νὰ περιγράψωμεν τὴν
κατὰ τοῦ Ἐψηλάντου ἐνεργηθεῖσαν ἐπιβουλὴν διὰ τοῦ Ὀ-

Τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν φρόνητιν τούτου τοῦ Λιδόρου βεβαιούσιν ἐκ προσθήκης τὰ ἀναφερόμενα (α) περὶ τῶν εἰς Ἄργος διαφωνιῶν μεταξὺ τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. Τὸ Ἐκτελεστικόν, ἀτίθασσον εἰς τὰς ὁρμάς τε, κατέστη τότε ἀντίπαλον τῆς Βουλῆς, καὶ γενικεῦσον εἰς ἑαυτὸ τὸ προνόμιον τῶν Ἐκτάκτων Μέτρων, ἐνήργει περὶ ὅλων ἀπ' εὐθείας χωρὶς τῆς παρά τοῦ Ὄργανικοῦ Νόμου ἀπαιτουμένης προειδοποιήσεως τῆς Βουλῆς. Ἡ τοιαύτη διαίρεσις δὲν ἤθελεν ἴσως εἶναι τόσον λυπηρὰ, εἰάν αἱ πράξεις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ συνεφώνουν μὲ τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ παραταχθῇ κατὰ τῶν νέων κινδύνων τῆς Πατρίδος. Εἰς μάτην ἤδη ἀγωνιᾷ καὶ ὁ Ἰεράρχης Γερμανός, καὶ ὁ Ὑψηλάντης καὶ οἱ φίλοι των νὰ προλάβωσι τὴν ὀλεθρίαν ῥῆξιν μεταξὺ Διοικήσεως καὶ Ὀδυσσεώς, μεταξὺ Διοικήσεως καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ ἐν γένει. Τὸ Ἐκτελεστικόν προκηρύττει (β) τὴν κεφαλικὴν ποιηὴν τοῦ Ὀδυσσεώς ὡς κακὴ ἐργασία καὶ κακοήθης, ἐπ' ἀμοιβῇ 5,000 Γροσίων, καὶ παραδέχεται ἐνεργῶν ἀκολύθως τὴν στρατιωτικὴν ὑπεροχὴν τῶν Πολιτικῶν. Ἀμφιβολία δὲν εἶναι, ὅτι οἰστρηλατεῖτο ἀπὸ ἐκδικήσεως τόσον ἀτόπους, τόσον ἀφαιστικάς, ὅσον ἰσχυρὰ ὑπέροπτε δύναμις Ὀθωμανικῆ, διαβάσασα τελευταῖον ἀπροφυλάκτους τὰς Θερμοπύλας, καὶ προχωρήσασα εἰς τὴν Βοιωτίαν, διευθύνετο ἐπὶ τὰ Μεγάλα Στενὰ τῆς Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἰσθμῆς.

δυσσεώς, καὶ τὴν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεώς, συμφιλιωθέντος μετὰ τοῦ Ὑψηλάντου, διὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Παρατηροῦμεν δὲ μόνον, ὅτι ὁ ἐν αἰσχυρᾷ τῇ λήξει γενόμενος πρὸ ὀλίγου Ἀλῆ Πασᾶς ἀφῆσε μαθητὰς καὶ μιμητὰς τῆς πολιτικῆς του ἀξιολόγου.

α) Σελ. 117.

β) Τῇ 3 Ἰουνίῳ, 1822.

Εἰς τὸν Ἱεράρχην Γερμανὸν, θρηνοῦντα, ὡς τὸν Ἡράκλειτον, τὸν ἐπικαίμενον κίνδυνον τῆς Πατρίδος, δὲν ἔμενεν ἄλλο πλεόν, εἰμὴ δεδαιούμενος τὴν εἰς Κόρινθον εἰσοβολὴν (α) τῆς ἐχθρικῆς δυνάμεως, καὶ βλέπων διαλελυμένην ζηγητὸν τὴν Διοίκησιν τῶ Ἄργους, νὰ συσκευθῆ μετὸν Ὑψηλάντην περὶ τῶ κινδύνου, νὰ τρέξῃ εἰς τὴν Τριπολιτσαῖν, καὶ ἀναλαμβάνων ἐκ νέου τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰκέτου τῆς Πατρίδος, πυσούσης τὰ λοιθία, νὰ δυσωπήσῃ τὸν ἀδυσώπητον τοῦ Θ. Κωλοκοτρώνου διερεθισμὸν κατὰ τῶν μέτρων τῆς Διοικήσεως, νὰ τὸν ἐνθουσιάσῃ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν (β), καὶ δι' αὐτοῦ, ἀπολαμβάνοντος τὴν πρώτην ἐπήρειαν ἤδη, νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν τὴν Πελοπόννησον ὅλην.

Εἰς τὸν Ἱεράρχην Γερμανὸν, βλέποντα τὴν μεγάλην καὶ πεισματικὴν ἀκολουθοῦσαν διαίρεσιν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπηλπισμένον τοῦ νὰ ἴδῃ βελτίωσιν τινα ἐσωτερικὴν, ἐνῶ ἡ καταστροφὴ τῶν Τούρκων ἔδιδε νέον θάρρος, νέαν εὐκαιρίαν, εἰς τὰς διανέξεις, δὲν ἔμενεν ἄλλο πλεόν, εἰμὴ νὰ τρέξῃ Ἰκέτης ἐπίσημως τῆς Πατρίδος τὴν ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης (γ).

Εἰς τὸν ἴδιον, ἐπιστρέψαντα εἰς τὴν Πελοπόννησον, 1825, καὶ βλέποντα τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, δὲν ἔμενεν ἄλλο, εἰμὴ ν' ἀποτανθῆ πρὸς τὸν ἰσχύοντα τότε Γ. Κουντουριώτην, Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ προτιθέμενος τὴν δυστυχίαν τοῦ Λαοῦ ἐκ τῆς ἐνόπλου συγκρούσεως, πρὸς ὁποιοδήποτε μέρος καὶ ἐν ἧθελε κλίνει ἡ νίκη, νὰ ἐπικαλεσθῆ δι' αὐτοῦ τὴν προκατάληψίν της. Ὁ Γερμανὸς δὲν ἠγνόει τῶν ἐμφυλίων πολέμων τοὺς κυρίους μοχ-

α) Γενομένην τὴν 6. Ἰουλίου 1822.

β) Ἰδὲ Σελ. 131.

γ) — Σελ. 144.

λους, ἐπὶ τῶν ὑποίων ἐρχόμεθα νὰ ρίψωμεν μικρὰν ἔποψιν ἤδη.

Ἀναφέρωμεν (α) τὴν πολιτικὴν τῆς Δύσεως ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν τοῦ Πολέμου· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1823 δὲν θέλωμεν τὴν ἴδη τοιαύτην ἐν γένει. Ἡ ἀνέλπιστος ἐξολόθρευσις τοῦ Μαχμούτ Πασᾶ τῆς Ἀράμας, αἱ ἔνδοξοι ναυμαχίαι τῆς Σάμου, τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ Ἀργολικοῦ Κόλπου, αἱ δυστυχεῖς ἀποτυχίαι τοῦ Ὁμέρ Βρουῶνι εἰς τὸ Μεσολόγγιον, ἡ ἐπάνοδος τῆ Μεχμέτ Πασᾶ ἐκ τῆς Βοιωτίας καὶ τὸ ἀτελεσφόρητον τῶν μέχρι τοῦδε διδομένων πλαγίων βοηθειῶν διὰ τὸ ἠθικόν καὶ τὴν φυσικὴν ἀκαταστασίαν τῶν Τούρκων, ἔδωσαν εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας νέαν κίνησιν. Ἡλλαξεν αὕτη σχέδιον, ἀλλὰ σχέδιον πλέον ἐπικίνδυνον ὡς ἀποτεινόμενον εἰς τὴν ἐκτροχῶσιν τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων· τὸ δ' ἀποτέλεσμα τοῦτο ἔμελλε νὰ εὐκολύνη ἢ τὸν συνδυασμὸν τῆς Ἑλλάδος, συνενδιδέσης ἤδη, μετὰ τῆς γείτονος Ἑπτανήσου, ἢ, τούτου μὴ γενομένου, τὴν νέαν, ἀλλὰ τροπολογημένην, ὑποταγὴν τῆς ὑπὸ τῆς Τούρκικης, ἢ, καὶ τούτου ἀποτυχόντος, τὸν περιορισμὸν τῆς ἐντὸς τοῦ Κορινθιακοῦ Ἰσθμοῦ καὶ τῶν παρακειμένων Νήσων. Ὡς πρὸς τὴν πρώτην αἴρεσιν ἔχομεν εἰς ἀπόδειξιν τὴν ἡμισήμερον Προῖξιν τῶν 1825, διὰ τῆς ὁποίας παρακατέθετεν ἡ Ἑλλὰς τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς ἐλευθερίας, ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς πολιτικῆς ὑπάρξεώς της εἰς τὴν μοναδικὴν ὑπεράσπισιν τῆς Ἀγγλίας· ὡς πρὸς τὴν δευτέραν ἀναφέρωμεν τὴν Προῖξιν τῶν 1826, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλὰς παρέδιδεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν διαπραγματεύσιν, τοῦ ὁποίου ἐπρότευνε Συμβιβασμοῦ μετὰ τῆς

α) Ἴδε Σελ. λά — λβ'.

Ἰθωμανικῆς Πόρτας· ὡς πρὸς τὴν τρίτην, γνωστὸν εἶναι εἰς ὅλας τὸ Πρωτόκολλον τῆς 3 Φεβρουαρίου, 1830, διὰ τοῦ ὁποῖο ὁ Πρίγκιψ τοῦ Σάξ Κουμβούρ Λεοπίλδος ἀνηγορεύετο Ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος ὑποτελοῦς καὶ μικροτάτων ὑρίων (α).

Ἡ Αὐστρία δὲν ἠλλαξέποτε οὔτε σκοπὸν, ἔτε τρόπον, παρὰ τὸν ὁποῖον ἀπεδέχθη ἅπαξ· ἡ δὲ Γαλλία εἶδεν ἀργὰ τοὺς ἰδιαιτέρας τῆς πρώτης σκοπούς· τοὺς ἐπολέμησεν· ἀλλὰ πολεμοῦσα τούτους, 1825, ἔφερε τὴν Ἑλλάδα παρὰ τὸ χεῖλος τῆς ἐξουτώσεώς της· Ἀξία λήθης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ᾔηται ἢ διαθρύλλητος διαγωγὴ τοῦ οἰκτροῦ Ἐπουργείου τοῦ Βιλλέλου.

Ἐκτοτε οἱ Κυβερνήται τῶν κατὰ τὴν Μεσόγειον πλοίων της, ἀφίνουσιν « ἐς κόρακας » τὴν συνήθη ὠμότητά των, δεικνύουσαι κερκωπίζοντες φίλοι τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων, καὶ δέχονται νὰ πλησιάσωσι διαφόρους ἐκ τῶν σημαντικωτέρων Ἑλλήνων, διὰ νὰ τοὺς περιβάλωσι τὸν κεντρὸν τῆς πολιτικῆς των. Ἐκτοτε προφέρονται ἐκ τοῦ στόματος τοῦ μνηστῆρων τῆς πολιτικῆς της πλῆθος σπερμολογιῶν κατὰ τῆς Ῥωσσίας ὡς ἡρεμούσης καὶ μακροσμένης, πλῆθος ἀναγγελλομένων βοηθειῶν ὡς ἐκ μέρους τῆς ναυτικῆς καὶ φιλελευθέρης Ἀγγλίας γειτνιαξίσης. Ἄν καὶ διάφοροι τῶν Ἑλλήνων, ἐννοοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τοιούτων σπερμολογιῶν, ἤρχησαν συνδεόμενοι, πληροφοροῦντες πρὸς τὸ Ἔθνος τὰ εὐνοϊκὰ τῶς αἰσθήματα ὅλων τῶν Λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τὸν κίνδυνον τῶν ἐκ μονομερείας ἐλπίδων· ἂν καὶ τὸ ἰσχυρώτερον μέρος τῶν Ὀπλων καὶ τὸ ὄλον τῶν Ἐπαρ-

α) Παραπέμπομεν τὸν Ἀναγνώστην καὶ εἰς τὰ διαλαμβανόμενα τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἑλλάδος, Ἀριθ. 34 τοῦ ἔτους 1827.

χιῶν ἀπλούστερον εἰς τὰ ἤθη, εἰλικρινέστερον εἰς τὰς κρίσεις του καὶ πιστὸν εἰς τὰς ἐλπίδας του, ἤνωσε τὴν φωνήν του μ' ἐκείνην τῶν πρώτων· μ' ὅλον τοῦτο ὁ ἐπικείμενος μέγας κίνδυνος, ἡ ὕλη τοῦ σχίσματος τῶν Τριχώρων, ἡ διατρέχουσα ἀπὸ Ἐπαρχίαν εἰς Ἐπαρχίαν ἀπάτη, ἡ ἀποτυχία τῶν ἀπεσταλμένων εἰς τὴν Βερώνην Ἰκετῶν καὶ ἡ ἀμφίβολος ἀποβαίνουσα ῥῆξις Ῥωσικοῦ πολέμου, ἔδωσαν χώραν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς Ἀγγλικῆς Στάσεως ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐτέθη ὁ Α. Μαυροκορδάτος, καὶ ἐστίαι τῆς ἐκκρούθησαν ἡ Λυτικὴ Στερεὰ, ἡ Ὑδρα καὶ ἡ Ἀχαΐα.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν μεγάλη μερὶς Ἑλλήνων, ἐκτείνουσα τὰς ἐλπίδας τῆς μακρότερα, παρ' ὅσον αἱ προκείμεναι πολεμικαὶ καὶ πολιτικαὶ καταστάσεις συνεχώρουν, ἀπεφάσισαν ἂν ἀντιταχῶσι ῥιπτόμενοι ἐν τῷ μέσῳ νέων κινδύνων, ὁποίων τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὰ συμβάντα τῆ 1824 καὶ 1825, καὶ συνέπεια ἐκεῖνα τῆ 1831, 1832 καὶ 1833. Ἡ δειλία, ἡ ἡ συμμετοχὴ των εἰς τὴν, περὶ ἧς ὁ λόγος, Στάσιν ἦτον ὡς πρὸς τούτους προδοσία προφανῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος, πρόχειρον ἔχοντας τὰ παραδείγματα τῆς Ἐπτανήσου, τῆς Πάργας καὶ Μελίδης. Εἰς ἓνα λόγον τὸ παρὸν δὲν τοὺς ἐξέπληττεν, ἐνῶ αἱ δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος ἀντεῖχον ἄπωσδήποτε πρὸς τὸν ἐχθρὸν· τὸ μέλλον τὰς ἐπαρηγόρει, διότι τὰ πράγματα τῆς Πετροπόλεως ἐταλάντευον πάντοτε τὴν Πόρταν· πρὸ ὅλων δὲ τούτων τοὺς ἐμφύχωνεν ἡ βεβαία ἐλπίς, ὅτι ἡ φιλαθροπία τῶν ἰσχυρῶν Θεσίων δὲν θέλει ἀνεχθῆν νὰ ἴδῃ τὴν Ἑλλάδα ἐκβλητὸν ἔρμαιον ταύτης, ἡ ἐκείνης, τῆς πολιτικῆς.

Τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος τούτου προηγεῖτο ὁ Ὑψηλάντης, ὀλιγώτερον παρὰ τοὺς ἄλλους δύσκολος εἰς τὰς γενικοὺς κινδύνους, καὶ ὁ Θ. Κωλοκοτρώνης, δυσσοικονόμητος μὲν εἰς τὰς ἀντιποιήσεις του, ἀλλὰ φίλος τῆς πατρί-

δος του καὶ τῆς Πελοποννήσου ὁ ἰσχυρότερος πρόμαχος, ὡς ἀπεδείχθη περιπλέον ἐπὶ τῆ προσκυνήματος τῶν 1827.

Ἡ Ἀγγλικὴ Στάσις, ἔχουσα πάντοτε ὀλίγες τοὺς δογματικὰς της, διέφερεν ἰσχύουσα περιοδικῶς διὰ τῆς ἀμέσας ἐπιρροῆς καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἐντολέωντης. Ἄλλ' ὁ Μαυροκορδάτος ἠγάπα νὰ ἐναγκαλιζήται ἐκ προσθήκης καὶ τοὺς ἀγύρτας τῆς Ἑυρώπης, τοὺς ὁποίους διέσπειρε πάλιν εἰς αὐτὴν τὴν Ἑυρώπην (α) κήρυκας τοῦ ὀνόματός τε καὶ ἀργυρολόγους ὑπὸ διαφόρων τίτλων. Ἡ Ἐπτάνησος τὸν συνέδραμε χρηματικῶς, μᾶλλον πεπλανημένη, ἢ ἐπηρεαζομένη. Ἡ Ἀγγλία, θαρροῦλαιότερα ἤδη, τὸν ὑπεστήριξε διὰ τοῦ Ἀντιναύαρχου Ἀμιλτῶνος καὶ τοῦ Ἀρμοσιῦ τῶν Ἰονίων. Ἀπόστολοι δὲ πολλοὶ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν Φιλελλήνων Ἐθελοντῶν, ἤνωνον μὲ τὸν ἴδιον τὰς δυνάμεις καὶ τὰς γνώσεις των.

Εἰς τὴν Τριπολιτσάν, Καθέδραν τῆς τότε (1823) Διοικήσεως, διαφιλονεικεῖται ἡ πρότασις περὶ τοῦ Ἀγγλικῆ Δανείου. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἐναντίου πνεύματος, θεωροῦντες εἰς τοῦτο τὴν παγίωσιν τῆς Ἀγγλικῆς Στάσεως, ἐξησθενημένης διὰ τὴν πιῶσιν τοῦ Μαυροκορδάτου ἐκ τῆς Προεδρείας, ἐναντιοῦνται διὰ τοῦ ἐντονωτέρου τρόπου (β). Διὰ

α) Ζήτει Σελ. 123.

β) Ἡ πρόνοια τοῦ Ἐθνους εἶδε τὸ ὀλέθριον ἀποτέλεσμα τῶν ἐξωτερικῶν δανείων ἀπὸ τοῦ 1822, ὅτε εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Γερμανὸς Π. Πατρῶν, ὁ Ἀθανάσιος Κανακάρης καὶ τινες ἄλλοι ἐναντιώθησαν εἰς τὴν περὶ ἐξωτερικοῦ δανείου πρότασιν Ἰδε Σελ. 105. Δὲν εἰσηκούσθησαν· μὲ ὄλον τοῦτο ἐκ ταύτης τῆς περιστάσεως ἔλαβεν ὑπαρξίν τὸ μέτρον περὶ τῶν Ἐθνικῶν Ὁμολογιῶν καὶ περὶ τῆς συλλογῆς ἐνὸς ποσοῦ ἀργυρῶν σκευῶν ἐκ τῶν Μοναστηρίων καὶ Ἐκκλησιῶν. Τὸ Ἱερατεῖον ἀπέδειξε καὶ τότε τὸν ζῆλόν του συνδραμὸν ἔτοιμον καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου. Εἰς τὸ Ἄργος ἐνηργήθη καὶ ἡ ὀλιγοῖξοδος σύστασις

νὰ διαιρεθῶσιν οὗτοι, προσκαλεῖται ὁ Ἰφηλάντης, ἀλλ' ἀποφεύγει τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὰ πράγματα, ὑπάρχοντος τοῦ Μαυροκορδάτου. Ἡ Ἀγγλικὴ Στάσις ἐναποθέτει τὸ ὄλον τῶν ἐλπίδων της εἰς τὸ ὑλικὸν μέσον τοῦ Δανείου· καὶ, διὰ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, διεγείρει δυσαρρακίαις κατὰ τοῦ Ι. Ὁρλάνδου, Προέδρου τῆς Βουλῆς, προκαλεῖται τὴν παραίτησιν τούτου, καὶ ἐπὶ τῆς ὀργανισθείσης ἀπουσίας τοῦ Ἐκτελεστικοῦ σπρώχνει μ' ἐπιτηδειότητα πολλὴν τὸν Μαυροκορδάτον εἰς τὸ βῆμα τῆς Προεδρίας. Τότε ἐξηγεῖται καθαρὰ ἡ ἀπάτη. Ὁ Κωλοκοτρώνης, Ἀντιπρόεδρος ἤδη τοῦ Ἐκτελεστικῆ, ἐπιτρέφων ἐκ τῆς Κορίνθου, προσβάλλει τὴν διαγωγὴν τῆς Βουλῆς, ἐπαπειλεῖ καὶ μνηύει τὸν νέον Πρόεδρόν της νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς ἐντὸς 24 ὡρῶν· φεύγει οὗτος νυκτὸς εἰς τὴν Ἰδραν, καὶ φέρει τὰ περὶ Δανείου Ψηφίσματα, ἔτοιμα νὰ ἀνακαλεσθῶσι.

Δι' αὐτῆς τῶν Ψηφισμάτων τῆς ὑφαιρέσεως ἡ Ἀγγλικὴ Στάσις, καὶ εἰς τὴν νέκρωσίν της, ἀναλαμβάνει ζωὴν, ἀλλ' ἀδυνατεῖ καὶ νὰ παραλάβῃ τὸ Δάνειον, πρὶν ἢ λάβῃ εἰς χεῖρας της τὰς ἡνίας τῶν πραγμάτων. Ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ καθίσταται ἀσυμβίβαστος ἡ νέα διαίρεσις τῆς Διοικήσεως, ἐξάπτεται παντοῦ ἡ φλόξ τῶν προτιμήσεων καὶ τῆς διχονοίας, καὶ διακρατεῖται ἡ Ἰδρα καὶ ἡ Δυτικὴ Ἑλλάς ὡς φόδητρον κατὰ τοῦ μεγαλητέρου μέρους τῆς Πελοποννήσου. Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, προεδρευόμενον παρὰ τοῦ Π. Μαυρομιχάλου, διαμαρτύρεται ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς, καὶ ἀδύνατον ν' ἀκυρώσῃ ἀπ' εὐθείας τὰ περὶ Δανείου Ψηφίσματα, προσπαθεῖ ν' ἀπαντήσῃ τὴν πραγματοποίησίν του

Νομισματοκοπέου ἐντὸς τῆς Μονῆς διὰ νὰ κοπῶσιν Ἐθνικὰ Νομίσματα· ἀλλ' ἡ εἴσοδος τοῦ Δράμαλι ἐματαιώσε καὶ αὐτὸ καὶ τὰς ἐλπίζομένας ὠφελείας τε, κατὰ δυστυχίαν.

δι' Ἀπεσταλμένων· ἀλλ' ἡ Ἀγγλικὴ πολιτικὴ δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐπέκεινα τοῦ Ἰονίου προχώρησιν τούτων· Οἱ φρόνιμοι τῶν πολιτῶν ἤρρησαν ἤδη στρέφοντες τὰ ὄμματά των πρὸς τὸν Κόμητα Καποδίστριαν, ἰδιωτεύοντα εἰς τὴν Ἑλβετίαν· Ὁ Ὑψηλάντης, προσελθὼν εἰς τὸ Κρανίδιον, ἠγωνίσθη εἰς μάτην νὰ συμβιάσῃ τὰ Μέρη· Ἡ πλειοψηφία τῆς Ἀγγλικούσης Βουλῆς κηρύττει ἔκπτωτον τὸ παρὰ τῆς Β' Ἐθνοσυνελεύσεως συστηθὲν Ἐκτελεστικόν· τὸν Μαυρομιχάλην διαδέχεται ὁ Κουντουριώτης· ὁ πρῶτος ἐμφύλιος πόλεμος ἄρχεται εὐθύς· τὸ Ναύπλιον πολιορκεῖται πίπτου, καὶ ἐγκαθιδρύεται εἰς τοῦτο ἡ Ἀγγλικὴ Στάσις· Τοιοῦτοτρόπως στηρίζεται εἰς τὴν Προεδρείαν ὁ Κουντουριώτης· ἡ Βεβλή συμπληροῦται ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ ἰδίου πνεύματος· δίδεται ἄμεσον τέλος εἰς τὴν περὶ Δανείου διαπραγματεύσιν, καὶ ὁ Μαυροκορδάτος, μακρυνόμενος ἀπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς Βουλῆς πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλου, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην θέσιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, γινόμενος ἡ σειρὴν τῆς πολιτικῆς διαγωγῆς τοῦ Κουντουριώτη·

Ἡ τοιαύτη κατάστασις τοῦ Ἑσωτερικοῦ τῆς Ἑλλάδος παρεχώρησεν, ἢμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς τὰς εὐκαιρίας τοῦ νὰ καταστρέψωσι τὴν Εὐβοίαν, τὴν Κασσάνδραν, τὰ Τρίκκερα, τὰ Ψαρὰ, τὴν Κάσσου καὶ Κρήτην· ἄρρησεν εἰς τοὺς ἰδίους ἀνοιχτὸν τὸ στάδιον ὑπὲρ τῶν Μεσσηνιακῶν Φρουρίων, τῶν Πατρῶν καὶ καθ' ὅλης τῆς Στερεᾶς· Ἀλλ' ὁ ἔσωτερικὸς ἔτος θρίαμβος ἐκρίνετο ψευδῆς χάρις τῆς ἐξουτώσεώς τινων οἰκογενειῶν καὶ ἀτόμων· Ἡ ζῶη καὶ ἡ δύναμις τούτων ἦτον ἡ ἰδέα τῆς πτώσεως καὶ τοῦ θανάτου τῆς Ἀγγλικῆς Στάσεως·

Οἱ ἠπατημένοι μέχρι τοῦδε Ζαήμης, Λόνδος, Νοταρᾶς καὶ ἄλλοι ἐλέπουνσι τοῦτο· Ἀφ' ἐνὸς μέρους συνήρρησαν καὶ ἦσαν εὐχάριστοι οὗτοι εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ὑπεροχῆς καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ τοῦ Κωλοκοτρώνου· ἀλλ' ἀφ'

ἑτέρον ἐγνώρισαν τὸ μυστήριον τῆς σκηνῆς, καὶ δὲν ἐπεθύ-
 μουν τὸν ἐξουθετισμὸν τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὸ Ἀγγλι-
 κὸν πνεῦμα διὰ τῶν ὀργάνων του διευθύνον τὴν τύχην τῆς.
 Στρέφουσι διὰ τοῦτο ἐνούμενοι μὲ τοὺς πρὸ ὀλίγου κε-
 κηρυγμένους Ἀντάρτας, καὶ διὰ τῆς συνεισχύσεως τῶν
 τείνουσι νὰ ἰσορροπήσωσι τοῦλάχιστον τὴν δύναμιν τῆς
 Διοικήσεως, διὰ νὰ μὴν ἐπιχειρήσῃ νέον Πόλεμον. Ἰδοὺ
 οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ Μητροπολίτης Γερμανός, γε-
 νικώτερα σκεπτόμενος, ἀπεχθάνετο ἐν γένει τὰς ἐμφυλίους
 διχοστασίας, (α) καὶ μὴ προδουσαπήσας τὸν Πρόεδρον τῆς τότε
 Ἐκτελεστικῆς, ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς τὴν Κερ-
 πηνὴν, ἃν καὶ φιλοπεσάγγων, διὰ νὰ μὴν ὑπάρχη εἰς τὸ
 θέατρον τῆς ποιητῆς αὐτῆς ἀμίλλης.

Οἱ μὲν Πελοποννήσιοι τοιοῦτον συνέδεσαν δεσμὸν μετα-
 ξύτων· ἀλλ', ἅμα αἰδέσεις τοῦ δανείου ἤρχησαν φθάνουσαι
 εἰς Ναυπλίον, ἀναπέταται ἡ σημαία νέου ἐμφυλίου πο-
 λέμου, ὅπου ἡ Ἀγγλικὴ θέλησις ὑπὸ τὸ πρόσωπον δια-
 φόρων καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Πελοποννήσου πα-
 ρίστανται νὰ παλαίσωσι. Ὁ πόλεμος οὗτος ἐκθ' ἡγνυται
 πεισματώδεστερος, ὡς μέλλων ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ὀ-
 λων. Πρὸς τὴν δυτικὴν Στερεάν, τὸ χρυσίον τοῦ Δανεί-
 ου, χυνόμενον χωρὶς φειδῶ, ἔλκει καὶ τὴν Ἀνατολικὴν ἐ-
 ναντίον τῆς Πελοποννήσου. Τῶν Στρατιωτικῶν βαθμῶν
 ἡ πληθὺς διεγείρει τοὺς Στρατιώτας κατὰ τῶν παλαιῶν
 Ἀρχηγῶν των. Ἡ ἀνάγκη καὶ τὸ τυφλὸν πείσμα δίδουσι
 χώραν εἰς τὰς λεηλασίας, τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς μυρίας
 ἄλλας βιαιοπραγίας. Ἡ σκληρότης ἐγκαυροῦται ἀτιμώρη-
 τος. Τὸ Ἀγγλίζον σύστημα τοῦ Ναυπλίου δρᾷ τει τέ-
 λος πάντων τὴν νίκην· καὶ ἐντεῦθεν ὁ μὲν Κωλοκοτρώ-

νης, Α. Δελιγιάννης, Κ. Δελιγιάννης, Ι. Νοταράς, Γ. Σιοίνης, Μ. Πέτροβας καὶ οἱ λοιποὶ φυλακίζονται εἰς Ὑδραν, ἕως οὗ Ἑκτακτον Δικαστήριον ἀποφασίσῃ τὴν τύχην τῆς ζωῆς των. ὁ δὲ Α. Ζαήμης, Α. Δόνδος καὶ Νικῆτας, δραπέται τῆς ὑπερσχοῦσης Στάσεως, κατὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα πρῶτον εὐρίσκουσιν ἄσυλον εἰς τοῦ Ξενοῦ ἤδη Διὸς, τοῦ Ὀπλαρχηγοῦ Τσόγκα τὰ αἰσθήματα ἀπὸ δὲ τὴν Ἑπτάνησον ἀποβάλλονται ἔπειτα ὡς ἀπαράδεκτοι.

Παρ' ἐκεῖνα τοῦ πρώτου ἐμφυλίου πολέμου τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δευτέρου ὑπῆρξαν οἰκτρότερα. Εἰς μὲν τὴν Πελοπόννησον εὐκολύνθη ἡ ἀπόβασις τοῦ Ἰμβραχῆμ Πασᾶ, εἰς δὲ τὴν Στερεάν ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ Ρεσῆτ Μεχμέτ Πασᾶ ἐναντίον τοῦ Μεσολογγίου. Οἱ ἰσχυροὶ οὗτοι ἐχθροὶ τὴν μὲν Στερεάν εὗρον ἀπροφύλακτον διόλου, τὴν δὲ Πελοπόννησον κατεσπαραγμένην, ἐκλελυμένην ἠθικῶς, βαβυθισμένην εἰς τὴν ἀγανάκτησιν καὶ πνέουσαν ἐκδικήσεις.

Ἐπὶ τῶν περιστάσεων τούτων ὁ Ὑψηλάντης, οὐδέτερος φαινόμενος καὶ ἀδύνατος, διέμενεν ἀνενόχλητος εἰς τὴν Τριπολιτσάν. Ἄλλ' ὁ Μητροπολίτης Γερμανός, ἂν καὶ ἐθρήνει μόνον μακρόθεν τὴν δυστυχίαν τῆς Πατρίδος, ἂν καὶ ἔφυγεν ἐκ τῆς Κερκηνῆς διὰ νὰ μὴν ἴδῃ τὴν λεηλασίαν καὶ τὴν θηριώδη καταστροφὴν τῆς, δὲν εὗρον ἡσυχίαν οὐδὲ εἰς τὴν ἀπόκεντρον Μοῆν τῆς Χρυσοποδαριτίσσης, ὅπου ἐξωρίσθη ἐκούσιος τελευταῖον. Ἐκεῖ τὸν ἀπαντᾷ ἡ ἀδικία καὶ ἡ σκληρότης. Ὁ Γούρας ὠδηγημένος ἀπέστειλε νὰ τὸν συλλάβῃ. οἱ δὲ ὑπὲρ τῶν Νόμων ἀγωνιζόμενοι Στρατιῶται πρῶτον τὸν ἀπογυμνώνουσιν ἀρπάζοντες καὶ αὐτὸ τὸ εἰνόμεκτρον του, καὶ ἀκολοίθως τὸν σύρουσι διὰ τοῦ Δροβολοβοῦ μέχρι τῆς Γαστούνης πεζὸν καὶ εἰς ὠραν βαρυτάτου χειμῶνος. « Ἐβδελύξαντό » με οἱ εἰδότες με, καὶ, εἰς ἡγάπων, ἐπανέστησάν μοι. »

Ὁ ἦρωες τῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς Ἐπαναστάσεως, κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐπαπειλεῖται ἢ ἢ καὶ νὰ βασανισθῇ ἀκόμη, διὰ νὰ ὁμολογήσῃ ὀλόκληρον τὴν κινητὴν περιουσίαν του, ἂν καὶ ἐξερηθῇ ὅλης. Χάρις εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ Παναγιώτου Λοιδωρῆκη, ὅστις προασπίσθη τοῦ Ἄνδρος τὴν ἀθωότητα, καὶ ἀντὶ βασάνων ἔπεισεν ἐκδυσωπήσας τὸν αὐτοκατάκριτον ἤδη Γουῆραν νὰ τῷ προσφέρῃ τὰ προσβεῖτα, καὶ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἀνενόχλητον εἰς τὴν Γαστούνην.

Τοιαῦτα ὑπάρχουσι πάντοτε τὰ ἀτοπήματα τῶν Ἐπαναστάσεων ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐφορᾷ ἀκρίβεια ἠθικοῦ καὶ ἀρχῶν. Ἐξώλης καὶ προώλης ἄς κατασταθῇ διὰ τοὺς Ἀπογόνους ἡμῶν ἢ μνήμη τῶν δολοφονιῶν τοῦ Καρατσᾶ, τῶν Χασαπέων, τοῦ Κρεβάτα, τοῦ Ὀδυσσεύς, καὶ τοῦ μεγαλόνοου, τοῦ ἐνδόξου Κυβερνήτου! Ἐξώλης καὶ προώλης ἄς κατασταθῇ διὰ τοὺς Ἀπογόνους ἡμῶν ἢ μνήμη τῶν παθημάτων τοῦ Γερμανοῦ, τῶν ἐμφυλίων πολέμων, τῆς ἀποκηρύξεως τοῦ Ὑψηλάντου ἀπὸ τῆς προστασίας τῶν Νόμων, τῶν Βανδαλικῶν πράξεων τοῦ 1832, καὶ τῆς βεβηλωθείσης δικαιουσύνης τοῦ 1834! Ἡ Ἰσορία τῆς Πατρίδος ἄς σύρῃ ἐπ' αὐτῶν τὸν μαῦρον τῆς λήθης πέπλον!

Ὁ Ἱεράρχης Γερμανὸς ἠκολούθησεν ἰδιωτεύων μέχρι τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ κορυφωθεῖσα προσβολὴ καὶ διαίρεσις τῆς Διοικήσεως, ἢ στέρησις τῆς χρυσοῦ-ρόου πηγῆς τοῦ Δανείου, αἱ πολεμικαὶ πρόοδοι τῶν Αἰγυπτίων, ὁ μέγιστος κίνδυνος τῆς Στερεᾶς καὶ αἱ μεσο-λαθήσασαι διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς μνημονευθείσης πράξεως τῶν 1825 ῥαδιουργίαι, ἐζήτησαν ἀναγκαίαν τὴν συγκρότησιν τῆς Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Ἐπιδαύρου. Διὰ νὰ μὴ μακρυνθῶμεν τοῦ προκειμένου, ἐπεκτεινόμενοι εἰς

Ἰλην ἰδίαν πολλῶν λόγων, ἀποφεύγομεν τὴν σχετικὴν μὲ τὰ προσημειωθέντα (α) ἔρσην τοῦ πνεύματος ἐκείνης τῆς πολιτικῆς, ἣ ὅποια ἐπηρέασεν οὐσιαστικῶς εἰς τὰς πράξεις αὐτῆς τῆς Συνελεύσεως. Ἐς ἐμολογήσωμεν ὅτι καὶ οἱ πλέον ἐιθεροὶ ζηλωταὶ ἔφθασαν ἤδη τὰ ἀπανδήσασσι τρόπον τινα, πολεμούμενοι πανταχόθεν καὶ ἀηληπισμένοι ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Μεσολογγίου, μολονότι ὁ χαρακτήρ τοῦ Ὑψηλάντου, διαμαρτυρηθέντος εἰς ταύτην τὴν περίστασιν κατὰ τῆς ἀπαρτίσεως περὶ τοῦ Συμβιβασμοῦ, ὑπάρχει μοναδικὸς εἰς τὴν νέαν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανὸς συνειργάσθη καὶ εἰς ταύτην τὴν Συνέλευσιν, ἣτις ἀτάλακον προσημειωτικῶς τὸν Ὄργανικὸν Νόμον τῆς Ἐπιδαύρου, ἀνέθεσε τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν εἰς Ἐπιτροπὴν ἐνδεκαμελῆ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Α. Ζαήμη, καὶ εἰς ἐκείνην τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀνηγόρευσε Πρόεδρον τὸν Γερμανὸν ἐπαξίως τῆς φρονησεῶς του καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης ὄλων τῶν συμπολιτῶν του.

Ἐπὶ τῆς Προεδρείας του ταύτης, τὴν ὅποιαν διεύθυνε μὲ πλήρη ὡς πρὸς τὰ δημόσια συμφέροντα πίστιν, ἀπεβίωσεν εἰς Ναύπλιον, 1827, ἀφήσας εἰς τὸ ἔθνος τὴν κληρονομίαν πολύτιμον τὴν μνήμην τῶν θρησκευτικῶν ἀρετῶν, ἐκείνην τῶν ἐνδόξων ἔργων τῆς πατριωτικῆς διαγωγῆς του, καὶ τὰ παρόντα Ὑπομνήματά του (β). Ἐγκαρτερή-

α) Σελ. μθ' — νθ'.

β) Εἶδομεν παρεισφύσαντα εἰς ταῦτα μερικὰ χρονολογικὰ, ἱστορικὰ καὶ γεωγραφικὰ λάθη. Ἀφίνομεν ἤδη ἑλευθέραν τὴν κρίσιν τῶν Ἀναγνωστῶν, καὶ ἐπιφυλαττόμεθα νὰ διακοινώσωμεν τὰς περὶ τούτων παρατηρήσεις μας, εἰς τὰ ὅποια ἐλπίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν Ἐνδυμήματα Ἱστορικὰ περὶ ὄλου τοῦ Πολέμου, ἅμα αἱ ἰδιαίτεροι περιπτώσεις μᾶς συγχωρή-

σας ὑπὲρ τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Πατρίδος του ὀκταετίαν ὀλόκληρον, εἶδεν, ὅτι θέλει ἐλλείψει ὡς πρὸς τὸν προορισμόν τε, εἰάν δὲν φιλοπονήσῃ καὶ γραφικῶς εἰς τὸ μέγα καὶ δύσκολον οἰκοδόμημα τοῦ Ἱστορικοῦ μέρους τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐδειξεν οὕτω καὶ ἡ νέα Ἑλλάς τοὺς Θεουκιδίδας καὶ Ξενοφῶντας αὐτῆς ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς καταστάσεώς της.

« Οἷος πέπνυσαι » εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ἑλληνοσ Λαοῦ διὰ τὸν ἰδιάζοντα πατριωτισμὸν καὶ τοὺς μεγάλους ἀγῶνάς σου, ὦ αἰοίδιμε τῆς Ἀχαΐας Ἀρχιεπίσκοπε! Καὶ ζῶν εὐηργέτησας τὸ ἔθνος σου « ὀπλίσας ἐπ' ἐχθροὺς χεῖρα » . . . « δοξάσας βραχίονα » ἱερὸν, καὶ ἀποθανῶν τιμῆς τὴν γειναμένην σε εὐτυχῶς Ἑλλάδα. Καὶ ὡς Ἀρχὸν Κλήρω, καὶ ὡς Στρατιώτης Πατρίδος, καὶ ὡς Πληρεξούσιος εἰς Συνελεύσεις Ἐθνικὰς, καὶ ὡς Βουλευτῆς, καὶ ὡς Ἰκέτης, καὶ ὡς Πρόεδρος τὴν εὐηργέτησας πολυειδῶς, καὶ τῶν εὐεργεσιῶν σου τούτων τὴν μνήμην διαιωνίζει τοῦ ἔθνους σου ἡ διάπυρος εὐγνωμοσύνη. « Τὸ κλέος σου οὐ ποτὶ ὄλλυται! » Ἐφ' ὅσον μνημονεύεται ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος Ἀγὼν τοῦ 1821, ἐπὶ τοσοῦτον θέλει εἶσθαι ἡ δόξα σου λαμπρὰ καὶ ἡ μνήμη σου μακαρία! Ἐς τὸν ἱερατικὸν βίον σου ἀγνός, εἰς τὸν πολεμικὸν ἔνθερμος, καὶ εἰς τὸν πολιτικὸν δίκαιος, διήνυσας τῆς ἱστορικῆς ζωῆς σου τὸ πολύμοχθον στάδιον, καὶ μετέστης ἐπαναπαυόμενος εἰς τοὺς κόλπους τοῦ οὐρανίου Πατρὸς σου καὶ καταπέμπων ἐκεῖθεν τὰς ἐγκαρδίους εὐλογίας σου ἐπὶ τὴν φίλην σου Ἑλλάδα.

σωσι.

Ὅ,τι δὲ ἀποβλέπει τὸ ποῖόν τῆς Συγγραφῆς ἐν γένει, διαλαμβάνεται, εἰς τὴν ὁποίαν προειτάξαμεν Εἰδοποίησιν τῆς Ἐκδόσεως, διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν παλινοῦσαν.

Ἐὰν πρῶται αἱ Πάτριαι ὑψωσαν τῆς Ἐλευθερίας τὴν Σημαίαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὸν πρῶτον σὺ, ἀπειθόμενος τοῖς ῥήμασι τῆς Πατρίδος » ὑπῆρξας τὸ θερμογόνον τοῦ φιλοπολέμου πνεύματος τούτων, ἡ Πατρις καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Πόλις τῶν Πατρῶν ὀφείλει νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὴν ἰσθμὸν σου Μνημεῖον Ἀθανασίας, τῆς ἀγάπης τῶν μαρτύριον καὶ ἀντάξιον τοῦ πατριωτισμοῦ σου ἀνάθημα.

Ἐν Ἀθήναις, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ 1837.

Ι. ΦΛΗΜΩΝ.

ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

Τῆς κατὰ τοῦ Τυράννε τῶν Ἑλλήνων Ὀπλοφορίας, καὶ τινῶν Πολιτικῶν Συμβεβηκότων ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν πρώτην τῆς Διοικήσεως Περίοδον.

ΤΟ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἀφ' ἧ ὑπέκυψεν εἰς τὸν βάρβαρον καὶ σκληρότατον ζυγὸν τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας, ὑστερήθη ὄχι μόνον τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλὰ καὶ πᾶν εἶδος μαθήσεως, καὶ κατήντησε νὰ μὴ γνωρίζῃ οὐδὲ τὴν πάτριόν του γλῶσσαν, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν πεπαιδευμένων, ὅποῦ κατὰ καιροὺς ἤκμασαν, τῶν ὁποίων τὰ Συγγράμματα μαρτυροῦσι τὴν εἰς τὰς μαθήσεις πρόοδόν τες. Καὶ ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ ἐκλείψῃ διόλου ἀπὸ τὸ Ἔθνος ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, εἰ δὲν τὴν διέσωζεν ἡ Ἐκκλησία, πρὸς ἣν ὀφείλεται καὶ κατὰ τοῦτο εὐγνωμοσύνη.

Πρὸς δὲ τὸν ΙΗ' Αἰῶνα ἄρχησαν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀνακύπτωσι, καὶ νὰ ἀνακαλῶσι τὰς προγονικὰς Μούσας, ὥστε βαθμηδὸν ἐξηπλώθη εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἡ παράδοσις τῶν ἐγκυκλίων Μαθημάτων, καὶ τὰ φῶτα τῆς μαθήσεως διεδόθησαν εἰς πολλοὺς, ὅτε οἱ Ἕλληνες πεφωτισμένοι ὅπως οὖν, ἠσθάνθησαν βαρύτερον τὸν ζυγόν, καὶ ἐνθυμούμενοι τὴν προπατορικὴν εὐγένειαν, ἐστέναζον βαθέως μὴ δυνάμενοι νὰ τὸν ἀποτεινάξωσι. διότι αἱ Μοναρχίαι τῆς Εὐρώπης, ὠφελούμεναι εἰς τὰ συμφέροντά τες ἐκ τῆς βαρβαρότητος καὶ ἀμαθείας τῆς Ὀθωμανικῆς Δυναστείας, ὑπερασπίζοντο τὴν ὑπαρξιν τοῦ Κράτους τού-

του καὶ δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ἐνοχληθῆ ἢ ἀκραιότης του·
 Ἡ Πελοπόννησος ἐπανέστη ἅπαξ, ἐλπίζουσα εἰς τὴν
 ὑποσχομένην ὑπεράσπισιν τῆς Ῥωσσίας, ἣτις τότε ἐπο-
 λέμει τὴν Ὀθωμανικὴν δύναμιν· ἀλλ', ἀφ' ἧ τὰ ἴδια συμ-
 φέροντα τῆς Ῥωσσίας ἐμορφώθησαν κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς,
 καὶ εἰρήνευσε μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν, οἱ Πελοποννήσιοι
 ἐγκατελείφθησαν μὲ τὰς κενὰς καὶ ἀνυπάρκτους λέξεις
 τῆς ἀμνηστίας εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Τυράννων τους, οἵ-
 τινες, ἀφ' ἧ ἐφόνευσαν καὶ ἠχμαλώτισαν πολλὰς ἐξ αὐ-
 τῶν, τοὺς λοιποὺς καθυπέβαλον εἰς ζυγὸν βαρύτερον τοῦ
 πρώτου, ἐκτὸς τινῶν κατὰ μέρος Καπιταναίων, οἵτινες
 μὲ ὀλιγίστους ἀνθρώπους περιφερόμενοι εἰς τὰ ὄρη ὡς
 λησταί, καὶ ἀκαταπαύστως σχεδὸν πολεμοῦμενοι καὶ πο-
 λεμοῦντες τοὺς Τούρκους, οὐδέποτε ὑπετάγησαν εἰς τὴν
 ἐξουσίαν τους. Τοιοῦτοι Καπιταναῖοι περιεφέροντο καὶ
 εἰς τὰ μέρη τῆς Ἡπείρου, τῆς Ἀκαρνανίας, τῆς Βοιω-
 τίας, τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, οἵτινες πολλάκις
 κατὰ καιροὺς ἐδείξαν ἀξιεπαινον ἀνδρείαν ἐναντίον τῶν
 καταδιωκόντων αὐτοὺς Ὀθωμανῶν.

Μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' Αἰῶνος ἀνεφάνη εἰς τολ-
 μηρὸς ἀνὴρ, Ῥῆγας ὀνομαζόμενος, ἀπὸ τὸ Βελεστῖνον τῆς
 Θεσσαλίας, ὅστις ἐστοχάθη νὰ ἐνσπείρῃ γενικῶς εἰς τὸ
 ἔθνος τῶν Ἑλλήνων τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς ἐλευθερίας,
 καὶ ἐπέτυχε νὰ ἐφελκύσῃ πολλοὺς καὶ ἐκλεκτοὺς μεθ'
 ἑαυτοῦ συμφώνους εἰς τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἐσύνησε πε-
 ρὶ τῆς κατὰ τοῦ τυράννου ἐπαναστάσεως, καὶ περιφερό-
 μενος εἰς τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, ἐφαντάζετο νὰ κατορ-
 θώσῃ τὴν εἰς τοῦτο ὑπεράσπισιν μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Δυ-
 νάμεως. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἀνακαλύψασα τὸ τοιοῦτον ἢ
 Ἀουστριακῆ Διοίκησις, παρέδωκεν αὐτόν τε καὶ ἄλλας τι-
 νὰς ὀπαδοὺς του εἰς τὰς τυραννικὰς χεῖρας τῶν Ὀθωμα-
 νῶν, οἵτινες τοὺς κατέσφαξαν.

Καὶ αὐτοὶ μὲν οἱ ἀείμνηστοι ἀπέθανον· ὁ δὲ ὑπὲρ ἑλευθερίας σπινθήρ δὲν ἐσβέσθη εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ μετὰ καιρὸν τινα τὸν ἀνεξωπύρησαν Ἕλληνας τινες εἰς τὴν Ῥωσσίαν διατρίβοντες, οἵτινες ἐσύνθεσαν ἐν εἶδος Ἐταιρίας, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσηγάγον, ὅσους ἐγνώρισαν ἔχοντας πνεῦμα φιλιλεύθερον, καὶ διὰ μέσου Ἀπεσταλμένων εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος συνήνωσαν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἅπαντας σχεδὸν τοὺς προκρίτους καὶ ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων· καὶ μάλιστα εἰς τὴν Πελοπόννησον οὐδεὶς τῶν ἐπισήμων Ἀρχιερέων, καὶ Προεσώτων καὶ λοιπῶν Προκρίτων ἔμεινεν ἀμύητος.

Ἡ δὲ περὶ τούτου κατήχησις ἦν τοιαύτη. Εἶχον τεταγμένους τρεῖς Βαθμοὺς, τὸν μὲν ὀνομάζοντες τῶν Συστημένων, τὸν δὲ τῶν Ἱερέων, τὸν δὲ τῶν Ποιμένων· καὶ ἕκαστος τούτων εἶχεν ἰδιαίτερον τρόπον Κατηχήσεως, ἐφοδιαστικῶν Γραμμάτων, καὶ Σημειῶν, διὰ τε χειρονομιῶν καὶ διὰ λέξεών τινων. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον Βαθμὸν εἰσηγάγον τοὺς χυδαίους καὶ ἀπαιδεύτους· εἰς δὲ τὸν β' τοὺς ἐπισημοτέρους καὶ πείραν ἔχοντας πραγμάτων· εἰς δὲ τὸν γ' ὀλίγοι τινὲς εἰσήχθησαν οἱ ἐκλεκτότεροι, καὶ οἱ ἀνέκαθεν εἰσχωρήσαντες εἰς τὰ τῆς Ἐταιρίας πράγματα. Εἶχον δὲ καὶ δύο ἄλλους Βαθμοὺς διὰ τοὺς Καπιτανέες καὶ ὑπαλλήλους των· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ὀνομάζοντο Ἀρχηγοὶ τῶν Ἀφιερωμένων, οἱ δὲ, Ἀφιερωμένοι. Τὰ δὲ σημεῖα τῶν κατωτέρω Βαθμῶν ἐγνώριζον οἱ τῶν ἀνωτέρω, οὐχὶ δὲ καὶ ἀνάπαλιν. Ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς ἕνα ἕκαστον τούτων τῶν Βαθμῶν ἐγένετο διὰ πολλῆς ἐξέτασεως, ὥστε εἰς τὸν β' καὶ γ' Βαθμὸν ἦσαν ἱκαναὶ ἡμέραι διωρισμέναι διὰ τὴν ἐξέτασιν καὶ δοκιμὴν τοῦ εἰσαγομένου, ὅστις μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐδύνατο νὰ εἰσάξῃ, καὶ αὐτὸς ἄλλον κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον. Ὁ Κατηχῶν, ἀφ' ἑλάμβανεν ἑνορκον τὴν ὑπόσχεσιν παρὰ τοῦ Κατηχομένου περὶ τῆς διαφυ-

λάξεως τοῦ μυστηρίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἦτον ἡ Ἐλευθερία τῆς Πατρίδος, ἔδιδεν εἰς αὐτὸν ἔγγραφον τότε Ἐφοδιαστικόν, τὴν Κατήχησιν, καὶ τὰ Σημεῖα διὰ χαρακτῆρων τινῶν ἀγνώστων εἰς τοὺς ἀμυήτους, Ἱερῶν λεγομένων, καὶ ἐλάμβανεν ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Κατηχουμένου ἐπιγραφομένην εἰς ἓν ὁποιονδήποτε ὄνομα, ἐν ᾗ ἐδηλοποιεῖ τὴν πατρίδα, ἡλικίαν καὶ ἐπάγγελμά του, καὶ τὴν χρηματικὴν ποσότητα, ὅπου προαιρεῖται νὰ συνεισφέρει εἰς τὸ Ἔθνος, καὶ ἐνεχάραττεν εἰς αὐτὴν καὶ δύο σημεῖα, ὅποιαδήποτε ἐβούλετο, τὸ μὲν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστολῆς, τὸ δὲ εἰς τὸ τέλος, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἦτον ἄγνωστον ὅπως διόλου εἰς ἄλλον τινὰ, τὸ δὲ δεύτερον μετεχειρίζετο εἰς τὴν ἀνταπόκρισίν τε μετὰ τῶν Ἀδελφῶν, καὶ ἔτιως ἐσφραγισμένην εἶχε χροῖός ὁ Κατηχῶν νὰ τὴν ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς διὰ μέσου τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διωρισμένων Ἐφόρων πρὸς τὴν τῆς Ἀδελφότητος Ἀρχὴν, περὶ ἧς οὐδεὶς ἐγίνωσκεν, ἐκ πόσων καὶ ποίων Μελῶν συνίστατο, καὶ πᾶς εὐρίσκετο καὶ ἐκεῖ ἐλύετο ἡ σφραγὶς τῆς ἐπιστολῆς, καὶ κατεγράφοντο τὸ ὄνομα καὶ τὰ σημεῖα ἐκάστου. Ἡ δὲ ἀπὸ μέρους τῆς Ἀρχῆς ἀπόκρισις δὲν εἶχεν ἄλλην ὑπογραφήν, εἰμὴ τὸ ἄγνωστον σημεῖον ἐκάστου, πρὸς δὲ καὶ μίαν σφραγίδα εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστολῆς μὲ χαρακτῆράς τινας στοιχείων κεφαλαιωδῶν, τὰ ὁποῖα ὑπεσήμενον τὸ ὄνομα τῶν συνιστάντων τὴν Ἀρχὴν. Καὶ ταῦτα ἦσαν τὸ βέβαιον γνῶρισμα τῶν ἀπὸ μέρους τῆς Ἀρχῆς ἐπιστολῶν.

Τοιαύτας ἐπιστολάς ἔλαβον καὶ ἄλλοι πολλοὶ, μάλιστα δὲ οἱ τῆς Πελοποννήσου Πρόκριτοι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος περὶ τὸν Φεβρουάριον, ὅτε διωρίζοντο παρὰ τῆς Ἀρχῆς νὰ ἐμβάσωσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν ποσότητα, ὅπου ἕκαστος ὑπεσχέθη διὰ τῆς ἐπιστολῆς του. Ἀλλὰ προτροπῇ τοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, μὴ ἐγκρίνοντος το

τοιῦτον (1), οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἡ πατρις τῶν εἰς κἀθε περίστασιν ἐδέετο καὶ ἄλλοθεν χρημάτων, συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ γράψωσιν ἐκ συμφώνου εἰς τὴν Ἀρχὴν, ζητοῦντες τὸ νὰ διορισθῶσι ῥητῶς Ἐφοροὶ τῆς Ἀδελφότητος εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ Τομῖαι διὰ τὴν συλλογὴν τῶν συνεισφορῶν, καὶ νὰ ἐκδοθῶσι σφοδραὶ ἐπιταγαὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ὅτι νὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς Ἐφόρους καὶ νὰ παύσωσι τῶν καταχρήσεων, ἐπειδὴ τινες τῶν Ἀπεσταλμένων κατήχουν τὸν παρατυχόντα, διὰ νὰ λαμβάνουν χρήματα. Μετὰ τούτων τῶν γραμμάτων ἐνεκρίθη νὰ ἀποσταλῇ ἐπίτηδες ὁ Ἰωάννης Παπαρηγόπουλος, ἀνὴρ πρόθυμος καὶ φιλογενής.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ, κατὰ τὸ ῥακί, πρὸς τὸν Ἀπρίλιον, συνέβη ἡ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ὄργη τοῦ Σουλτάν Μαχμούτη, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ τὸν καταπολεμήσῃ ὅλαις δυνάμεσι, καὶ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃ. Ὁ δὲ παμπύνηρος Ἀλῆ Πασᾶς, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀνακαλύψει ἐντελῶς τὰ τῆς Ἐταιρίας πράγματα, διὰ τῆς προδοσίας καὶ ἄλλων τινῶν μάλιστα δὲ ἐνὸς Ζακυνθίου, Διόγου λεγομένου, ὅστις ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ἔγγραφα τῆς Ἐταιρίας, ἐσχάσθη νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τέτραις αὐτὴν τὴν περίστασιν. Καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους αὐτός τε καὶ οἱ υἱοί τε ἐσύναξαν πολλὰς τῶν Καπιταναίων τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἔδειξαν τὰ σημεῖα τῆς Ἐταιρίας, ὑπεκρίθησαν, ὅτι εἶναι καὶ αὐτοὶ Μέλη τῆς Ἐταιρίας πρὸ καιροῦ, καὶ ὅτι ἔχουν μυστικὴν ἀνταπόκρισιν μὲ τὴν Ἀρχὴν, καὶ ἰδιαιτέρως μὲ τὸν Ἀυτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρον, τοὺς ὑπεσχέθησαν χρήματα καὶ εἴτι ἄλλο ἀναγκαῖον, τοὺς ἔδωσαν τὴν ἄδειαν νὰ στρατολογήσουν ἕκαστος εἰς τὰ μέρη του, νὰ ὑψώσουν τὴν Σημαίαν τοῦ Σταυροῦ, καὶ συμφώνως νὰ κινήθωσι κατὰ τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ἐναντίον τῶν Ὀθωμανῶν. Οἱ δὲ Καπιταναῖοι καὶ οἱ ἔχον-

τες ιδέαν τῆς Ἑταιρίας, καὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐκπλαγέντες ἐπὶ τῷ τοιούτῳ, μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ κατανοήσωσι τὰς μηχανουργίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἐπέισθησαν, καὶ ὑπεσχέθησαν ν' ἀκολουθήσωσι τὴν προσταγὴν του. Ἀφ' ἑτέρου δὲ μέρους ὁ Ἀλῆ Πασᾶς εἰδοποίησε καὶ ἀμέσως καὶ ἐμμέσως τὴν Πόρταν περὶ τῆς Ἑταιρίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῶν Ἑλλήνων, σοχαζόμενος, ὅτι ἔνεκα τῆς ἡ Πόρτα θέλει βιασθῆναι νὰ παραιτηθῆναι ἀπὸ τῆς νὰ τὸν πολεμήσῃ, καὶ νὰ τὸν συγχωρήσῃ ὁ Σουλτάνος. Ταῦτα μαθόντες ἐν Πάτραις ὅ,τε Π. Πατρῶν καὶ ὁ Ῥωσσοικὸς Κόνσολος Ἰ. Βλασσόπουλος, ἀνὴρ φιλογενέστατος, εὐθὺς ἀπέστειλαν ἐπίτηδες ἀνθρώπους νὰ ἀνταμωθῶσι μετὰ τῶν Καπιταναίων, νὰ τὰς ἀνακαλύψωσι τὰς δολίους σκοποὺς τῆς Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ νὰ τοὺς παρακινήσωσι νὰ μείνωσι ἡσυχοί, διὰ νὰ μὴν ὑποβάλωσι τὸ ἔθνος εἰς κίνδυνον, ἵτινες ἐπέισθησαν καὶ ἡσύχασαν (2).

Ἡ δὲ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἀπὸ μὲν τὸν κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ πόλεμον δὲν παρητήθη, ὑπόπτειε δὲ καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα· ὅθεν διώρισε Μπινᾶ Ἐμίνην εἰς τὴν Πελοπόννησον νὰ ἐπισκευάσῃ τὰ φρούρια, καὶ νὰ τὰ ἐφοδιάσῃ· διώρισε δὲ καὶ τὸν τότε ἡγεμονεύοντα ἐκεῖ Ἰμπραχὴμ Πασᾶ νὰ περιέλθῃ εἰς ἐπίσκεψιν ὅλων τῶν φρουρίων τῆς Πελοποννήσου, διὰ νὰ ἰδῆ, ἂν καλῶς ἐπισκευάσθησαν καὶ ἐφοδιάσθησαν· καὶ μετὰ τὴν περιήγησίν του, ἐκεῖνον μὲν διώρισαν εἰς ἄλλην ἡγεμονίαν, εἰς δὲ τὴν τῆς Πελοποννήσου διωρίσθη ὁ Χουρσίτ Πασᾶς.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Παπαρηγόπουλος μόλις τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανῆλθε καὶ ἔφερε τὰ ἀπὸ μέρους τῆς Ἀρχῆς γράμματα, κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν Πελοποννησίων. Καὶ Ἐφοροὶ μὲν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ διωρίζοντο ὁ Π. Πατρῶν Γερμανός, ὁ Μονεμβασίας Χρῦσανθος, ὁ Χριστιανπόλεως Γερμανός, ὁ Ἀσημάκης Ζαήμης, ὁ Σωτήριος Χαραλάμης, καὶ ὁ Θεοχαράκης Ρέντης. Ταμίαι δὲ ὁ

Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ὁ Παναγιώτης Ἀρβά-
λης. Εἰς δὲ τὴν Ζάκυνθον διαωρίζοντο Ἐφοροὶ ὁ Κόντε Ρώ-
μας, ἀνὴρ ἔμπειρος καὶ φιλογενής, καὶ ὁ Κόντε Φλαμ-
περιάρης. Διελάμβανον δὲ τὰ γράμματα ταῦτα, καὶ ὅτι
Γενικὸς Πληρεξούσιος Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς διορίσθη
ὁ Πρίγκιψ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν
φωνὴν νὰ πείθονται οἱ πάντες.

Μετὰ τὴν ἔλευσιν τῶν γραμμάτων τούτων κατεγίνοντο οἱ
Ἐφοροὶ νὰ εὐτακτῆσωσιν ὅπως εἴναι τὰ πράγματα, ἐπειδὴ
κατήντησαν εἰς καταχρήσεις τοιαύτας, ὥστε ἐκινδύνευσεν νὰ
ἀνακαλυφθῇ σαφῶς εἰς τὴν Διοίκησιν ἡ Ἐταιρία, καὶ νὰ
ἀνατραπῶσιν ὅλα μὲ μεγίστην βλάβην τοῦ Γένους· ἀλλ'
ἐδυσκολεύοντο· ἐπειδὴ τινὲς τῶν Προεστώτων ἐδυσσαρεσῆ-
θησαν μὴ διορισθέντες καὶ αὐτοὶ Ἐφοροὶ· πλήν, ἐν ᾧ κα-
τεγίνοντο νὰ θεραπεύσωσι καὶ τὴν ἐκείνων δυσαρέσκειαν,
καὶ ἐκ συμφώνου ἅπαντες νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς εὐτα-
ξίας τοῦ πράγματος, ἔφθασεν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὁ
Χουρσὴτ Πασᾶς, περὶ τοῦ ὁποῖου οἱ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει Ἀδελφοὶ εἰδοποίησαν, ὅτι ἔχει μυστικὰς ἐπιταγὰς
νὰ παρατηρήσῃ προσεκτικῶς τὰ κινήματα τῶν Πελοπον-
νησίων, καὶ, ἂν ἦ χρεία τὸ καλῆ, νὰ ἐμβάσῃ στρατεύματα
ἀπὸ τὴν Ρούμελην πρὸς ἀσφάλειαν. Ὅθεν ἔμειναν οἱ
Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου συνεσταλμένοι, ὑποπτεύον-
τες μᾶλλον ἀπὸ τὸν Δραγουμάνον, Σταυράκιον Ἰωβίκιον,
Κωνσταντινουπολίτην, ὅστις λάτρης ὦν τοῦ Ὀθωμανικοῦ
γένους, παρετήρει νὰ ἀνακαλύψῃ τι, διὰ νὰ προδώσῃ τὸς
Ὀμογενεῖς.

Ὁ Χουρσὴτ Πασᾶς λοιπὸν, ἀφ' οὗ παρετήρησε μὲ ὄμ-
μα Ὀθωμανικὸν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Πελοποννήσου, καὶ
δὲν εἶδέ τι ψηλοφητὸν πρᾶγμα ἐναντίον τῆς Διοικήσεως,
ἠμέλησε τὴν ἀπὸ τῆς Ρούμελης εἴσοδον τῶν Στρατευ-
μάτων, καὶ ἐπροσπάθει νὰ ἀναπαύσῃ καὶ τὴν Πύργον.

Ἄλλ' ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα, ἀφ' οὗ ἀνεκάλυψε καλῶς τὰ τῆς Ἐταιρίας καὶ διὰ διαφόρων προδοσιῶν καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων, ὅπῃ εὗρέθησαν εἰς τον Ἀρσιεΐδην καὶ Ὑπατρον, οἵτινες συνελήφθησαν ὁ μὲν εἰς τὴν Σερβίαν, ὁ δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἔλαβε μέτρα δραστηριώτερα κατὰ τῆ Ἑλληνικῆ Ἔθνος· καὶ τὸν μὲν Χουρσῆτ Πασᾶν διώρισεν Ἀρχισράτηγον ἐναντίου τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐκείνου ὑπόθεσις δὲν ἐπρόβαινε κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τοῦ Σουλτάνου· ἔδωσε δὲ τὰ Τούγια καὶ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸν Κεχαγιάν τε Μεχμέτ Πασᾶν (3), διορίζων τὰ ἐκστρατεύσει καὶ ἐκεῖνος κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ τὰ ἀφήσει εἰς τὴν Πελοπόννησον ἄνδρα ἔμπειρον, τὸν ὁποῖον τὰ ἐνδυναμώσου με στρατεύματα ἀπὸ τὴν Ρούμελην, καὶ τὰ ἐπιβαρύνωσι τὸν ζυγὸν, ὥστε τὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοποὺς τῶν Ἑλλήνων· καὶ τέλος πάντων, ἐπ' εὐλόγῳ προφάσει, τὰ ἔχωσιν εἰς τὴν Τριπολιτζάν συναγμένους τοὺς τε Ἀρχιερεῖς καὶ Πρεσβυτάς, ὥστε, δοθείσης μικρᾶς αἰτίας, τὰ τοὺς φονεύσωσι, καὶ τὰ μηδενισθῶσιν οἱ σκοποὶ τοῦ Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, μὴ ὄντος ὁδηγοῦ τινος, ἄνευ τοῦ ὁποῖου οἱ Λαοὶ μένουσιν εἰς ἀμηχανίαν. Τὰς αὐτὰς ἐπιταγὰς ἐξέδωκεν ἡ Πόρτα, καὶ τὰ αὐτὰ μετεχειρίσθη καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη, ὅπῃ εὗρισκοντο πολλοὶ Ἕλληνες.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν τοῦ ἀρκά ἀνεχώρησαν ὁ Χουρσῆτ Πασᾶς καὶ Μεχμέτ Πασᾶς, καὶ ἄφησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπίτροπον τὸν Μεχμέτ Σαλήχ, Ἀγᾶν νέον, Κεχαγιάν τοῦ Χουρσῆτ Πασᾶ· ἐκεῖνοι δὲ διὰ τοῦ Ἰοσμῦ ἐξῆλθον εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅθεν διώρισαν τὰ ἐμβῶσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον διὰ τοῦ Ἰοσμῦ ἀπέκεινα τῶν χιλίων στρατιωτῶν, με σκοπὸν τὰ ἀποστείλωσι καὶ ἄλλους μετὰ ταῦτα.

Ἐν ᾧ δὲ οἱ Πράκτικοι τῆς Πελοποννήσου ἐνησχολοῦντο τὰ θεραπεύσωσι τινὰς καταχρήσεις, αἵτινες ἐπροξέενυ

ὑπόνοιαν εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ ἐσκέπτοντο περὶ τῆς συλ-
 λογῆς τῶν συνεισφορῶν, ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον Πεζῶν
 Τρηγόριος τις, Δικαῖος λεγόμενος, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς
 τὴν Πελοπόννησον, συνεπιφέρων γράμματα ἀπὸ μέγας τῆ
 Ἀλεξάνδρου Ἐψηλάντη πρὸς τοὺς Πελοποννησίους, δια-
 λαμβάνοντα, ὅτι ἡ μηχανὴ εἶναι ἐτοίμη, καὶ ὅτι οὐδενὸς
 ἄλλου δεῖται, ἢ τοῦ κινήσοντος αὐτὴν μοχλοῦ καὶ ὅτι
 μία ἰσχυρὰ Δύναμις εἶναι σύμμαχος, καὶ ὅτι νὰ ᾗναι οἱ
 πάντες ἐτοιμοί, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θέλει φθάσει καὶ ὁ ἴδιος
 ἐκεῖ, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ ἀκούσωσι καὶ νὰ πιστεύσωσιν,
 ὅσα ἤθελε τοὺς εἰπεῖ ὁ Δικαῖος, ὡς ἄνθρωπος φιλαλή-
 θης. Ὅθεν οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἔμειναν ἐν ἀμηχανίᾳ πε-
 ρὶ τοῦ πρακτέου, βλέποντες τὸ παράκαιρον καὶ ἀνέτοιμον.
 ὁ δὲ Δικαῖος, ἄνθρωπος ἀπαταιῶν καὶ ἐξωλέστατος, πε-
 ρὶ μηδενὸς ἄλλου φροντίζων εἰμὴ τίνι τρόπῳ νὰ ἐρεθίσῃ
 τὴν ταραχὴν τοῦ ἔθνους, διὰ νὰ πλουτίσῃ ἐκ τῶν ἀρπα-
 γῶν, τοὺς ἐβεβαίωσεν, ὅτι εἶναι τὰ πάντα ἐτοιμα, πλάτ-
 των μιλιούνα ἄπειρα κατατιθειμένα ἕνεκα τούτου εἰς δι-
 άφορα Ταμεῖα, ἐφόδια πολεμικά, καὶ πυροβολὰ ὄργανα
 ἀναρίθμητα ἐναποκείμενα εἰς διαφόρους τόπους, δυνάμεις
 στρατιωτικὰς διωρισμένας ἀπὸ μέρος τῆς Ῥωσσίας πρὸς
 βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων, πλοῖα πολλὰ καλῶς ὄπλισμένα
 καὶ ἐφοδιασμένα, καὶ ἄλλα τοιοῦτα παίγνια τῆς φαντα-
 σίας, τὰ ὅποια οἱ μὲν φρόνιμοι καὶ πεῖραν ἔχοντες τῶν
 πραγμάτων εἰς οὐδὲν ἐλογίζοντο, οἱ δὲ ἄπειροι νομίζοντες
 τὰ τοιοῦτα πλάσματα ὡς ἀληθῆ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆ συσα-
 τικοῦ ὅπῃ ἐπέφερεν ἀπὸ μέρος τοῦ Ἐψηλάντη, κατήν-
 τησαν εἰς ἀχαλίνωτον ἐνθουσιασμόν, ὥστε ἄρχησαν νὰ
 κοινολογῶσι τὸ πρᾶγμα ἀναφανδὸν εἰς πολλοὺς, καὶ νὰ
 καταγράφωσι στρατιώτας καὶ νὰ κάμνουν τοιαῦτα κινή-
 ματα, ὥστε ἡ Διοίκησις ἔλαβε πολλὰ διδόμενα νὰ βεβαι-
 ῶσῃ τὰς ὑπονοίας της περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Πρόκριτοι λοιπὸν τῆς Πελοποννήσου βλέποντες, ὅτι τὸ πρᾶγμα κακῶς ἐμελλε νὰ ἀποβῆ, ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐκινουῦντο εἰς τὴν ὑπόθεσιν ἀπερισκέπτως, ἄλλοι δὲ ἐναντιοῦντο εἰς ἓν τοιοῦτον κίνημα, συνεννοήθησαν διὰ γραμμάτων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ μία συνέλευσις ἐκ τινῶν Μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, διὰ νὰ συσκεφθῶσι καλῶς περὶ τοῦ πρακτέου· καὶ, εἰ μὲν στοχασθῶσι τὸν καιρὸν ἀρμόδιον, καὶ τὰ πράγματα σύμφωνα μὲ τὸν σκοπὸν, νὰ εἰδοποιήσωσι καὶ τοὺς λοιποὺς, ὥστε ἐκ συμφώνου νὰ ἐπιχειρισθῶσιν ἓν τοιοῦτον μέγα καὶ τολμηρὸν ἔργον· εἶδὲ τοῦναντίον, νὰ προσπαθήσωσιν ἐκ συμφώνου νὰ θεραπεύσωσι τὰς ὑπονοίας τῆς Διοικήσεως, καὶ νὰ βαδίσωσι μίαν ἄλλην γραμμὴν πολιτικῆς (4).

Ὅθεν τὰ διωρισμένα Μέλη, ὅ,τε Π. Πατρῶν Γερμανὸς, ὁ Χριστιανεπόλεως Γερμανὸς, ὁ Κερνίκης Προκόπιος, ὁ Ἀσημάκης καὶ Ἀνδρέας Ζαήμιδες, ὁ Σωτῆρος Χαραλάμπης, ὁ Ἀσημάκης Φωτήλας, ὁ Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος, ὁ Ἀνδρέας Δόντος, ὁ Σωτῆρος Θεοχαρόπουλος καὶ ἄλλοι τινὲς τῆς δευτέρας τάξεως μετέβησαν εἰς τὴν Βοστίτζαν.

Συνελεύσεως δὲ γενομένης, ὁ Π. Πατρῶν ἐπρότεινε νὰ γίνῃ σκέψις ἀκριβοῆς εἰς τὰ ἐξῆς οὐσιώδη κεφάλαια. Α'. Ἄν ἦναι σύμφωνον ὅλον τὸ Ἔθνος εἰς τοιοῦτον ἐπιχειρημα, ἢ μόνη ἡ Πελοπόννησος θέλει τὸ ἐπιχειρισθῆ. Β'. Ἄν ὁ καιρὸς ἦναι ἀρμόδιος, ἐν ᾧ ἢ λοιπὴ Εὐρώπη γαληνιά. Γ'. Πῶς ἄρα θέλει διατεθῶσιν εἰς τοῦτο αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, καὶ μάλιστα αἱ γειτονικαί; Δ'. Ἄν τφόντι ἢ Ῥωσσία θέλει λάβει μέρος εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆ Ἔθνους τῶν Ἑλλήνων, καὶ θέλει τὸ συνδράμει, καὶ τίνι τρόπῳ, ἐν ᾧ εἰρηνεύει μὲ τὴν Ὀθωμανικὴν Πύρταν. Ε'. Ἄν ἦναι προετοιμασία τῶν ἀναγκαίων ἐνὸς πολέμου, καὶ πόθεν, καὶ πῶς θέλει οἰκονομηθῶσιν αἱ ἄφευκτοι μεγάλα δαπάναι.

Συσκεφθέντες λοιπόν μετ' ἐπιστάσις εἰς ἕν ἕκαστον
 τούτων τῶν κεφαλαίων, καὶ ἰδόντες, ὅτι τὸ πλεῖστον μέ-
 ρος τῆς Ἑλλάδος μήτε ἰδέαν περὶ τοιούτου πράγματος
 εἶχε, καὶ ὅτι τὸ νὰ ἐπιχειρηθῇ μόνη καὶ πρώτη ἡ Πε-
 λοπόννησος εἶναι μωρία, ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε ἐπιχειρηθεῖσα
 ἔπαθε τὰ πάνδεινα ἐγκαταλειφθεῖσα παρὰ πάντων, καὶ
 ὅτι ἡ διάθεσις τῆς Εὐρώπης, καὶ ἰδιαιτέρως ὁ τῆς Ῥω-
 σίας σκοπὸς εἶναι ἄγνωστος, καὶ ὅτι ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐλ-
 λείπουσιν· ἐξετάσαντες δὲ καὶ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν
 τοῦ ἔθνους, ἐνέκριναν ἅπαντες ἐκ συμφώνου τὸν καιρὸν
 οὐχ ἀρμόδιον, καὶ ἐνέκριναν νὰ καταπαύσωσι μὲν τὰς κα-
 ταχρήσεις, νὰ προσπαθῆσωσι δὲ νὰ θεραπεύσωσι τὰς προ-
 γενημένους καὶ νὰ οἰκονομήσωσι τὸ πρᾶγμα, ὥστε, εἰ
 δυνατόν, νὰ μείνῃ ἡ Διοίκησις ἡσυχος καὶ ἐκτὸς ὑπο-
 νοιῶν καὶ ἐν τασέτῳ νὰ ἀποσταλῶσιν ἄνθρωποι εἰς τὴν
 Ῥωσίαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη, διὰ νὰ πληροφρηθῶσιν, ἂν
 τῷ ὄντι ἡ Ῥωσία ἔχῃ ἀπόφασιν τοιαύτην περὶ τῆς ἐλευ-
 θερίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ ποῖα ἡ διάθεσις τῶν ἄλλων
 Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης, καὶ οὕτως ὁδηγηθέντες νὰ ἐπι-
 χειρηθῶσι τὸ πρᾶγμα ἀσφαλέστερον καὶ τακτικώτερον.
 Ἄν ὁμως ἐν τῷ μεταξὺ δὲν δυνηθῶσι νὰ οἰκονομήσωσι τὰς
 ὑπονοίας τῆς Διοικήσεως καὶ ζητήσῃ ἐκεῖνη νὰ συνάξῃ
 εἰς τὴν Τριπολιτζάν ἐπ' αὐτῷ τέτῳ τέσ τε Ἀρχιερεῖς καὶ
 Προεσιῶτας, τότε ἐκ συμφώνου ὅλοι νὰ ἐξέλθωσι τῆς
 Πελοποννήσου μὲ πρόφασιν εὐλογοφανῆ, καὶ νὰ κοινολο-
 γήσωσιν, ὅτι πηγαίνουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διὰ
 νὰ παραστήσωσι εἰς τὸν Σουλτάνον τὴν δυστυχίαν καὶ ἀ-
 θλιότητα τῶν ὑπηκόων του Πελοποννησίων, καὶ οὕτω νὰ
 μεταβῶσιν εἰς τὰς κυκλάδας νήσους, μέχρις ὅτου νὰ ἰ-
 δῶσιν ἀπὸ μέρος τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης,
 τί πρέπει ν' ἀκολουθήσουν, καὶ νὰ τοὺς ὑπαγορεύσωσι τὰ
 πράγματα καὶ ὁ καιρὸς τὸ ποιητέον.

Τούτων οὕτως ἀποφασισθέντων, ἐπειδὴ ἔγγραφος εἰδοποιήσις δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ δοθῇ εἰς τοὺς λοιποὺς Προκρίτους, μὲ τὸ νὰ κατεσκόπευεν ἡ Διοίκησις νὰ συλλάβῃ ἔγγραφα πρὸς πληροφῶριαν τῆς, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε διωρισμένους ἀνθρώπους κατὰ τόπους, καὶ παρεφύλαττον, διωρίσθη ὁ μὲν Χριστιανυπόλεως εἰς τὴν διάβασιν τῆς ἐπιστροφῆς του νὰ ἐνταμωθῇ μετὰ τῶν Προεστῶτων τῶν ἐπαρχιῶν Καρυταίνης, Φαναρίου, Μιστρῶς, Καλαμάτας καὶ Ἀρκαδίας, καὶ νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ περὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνελεύσεως· ὁ δὲ Μονεμβασίας νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Πετρόμπεην Μαυρομιχάλην· οἱ δὲ λοιποὶ νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς Προκρίτους τῶν λοιπῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ὁ μὲν Π. Πατρῶν εὐθὺς ἀπέστειλεν ἀνθρώπους διὰ τὴν Ῥωσσίαν καὶ διὰ τὸν πρόφην Ἀρτῆς Ἰγνάτιον μὲ γράμματα περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως· ὁ δὲ Χριστιανουπόλεως νομίσας ἴσως τὸ πρᾶγμα οὐ κατεπεῖγον, μετέδῃ κατ' εὐθειᾶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του μὲ τὸ νὰ ἐπλησίαζεν ἢ ἀποκρέω, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως εἰς τοὺς Προκρίτους, ὅπῃ διωρίσθη (5).

Ἐν τσοούτῳ ἔμβαινον εἰς τὴν Πελοπόννησον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ὀλίγα Ὀθωμανικὰ Στρατεύματα, καὶ ὁ Καϊμακάμης ἀπεφάσισε νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν Τριπολιτζάν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι εἶναι ἀναγκαῖαι ὑποθέσεις νὰ θεωρηθῶσι. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπροσκάλεσε τοὺς Προεστῶτας, οἱ ὅποιοι εὐθὺς ἄρχησαν νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὴν Τριπολιτζάν· ἐξητήθη καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Πετρόμπεη ἓνας ἄνθρωπος, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν του Ἀναστάσιον. Ἐπειτα ἔγινε πρόσκλησις καὶ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ πρῶτος ὁ Χριστιανυπόλεως εἰσῆλθεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, κατόπιν καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχιερεῖς σχεδὸν ἅπαντες, μὴν ἔχοντες ἰδέαν περὶ τῶν ἐν Βοστίτζῃ ἀποφασι-

σθέντων· μάλιστα ἐνόμιζον, ὅτι τοιαύτη ἦτον ἡ ἀπόφασις, μὲ τὸ νὰ εἶδον πρῶτον τὸν Χριστιανουπόλεως νὰ εἰσέλθῃ, παρόντα εἰς τὴν Συνέλευσιν (6). ἔμειναν δὲ ἔξω ὁ Π. Πατρῶν, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Κερνίκης, οἱ Προστώτες τῶν Καλαβρῶτων καὶ τῆς Βοσιτίτζης, οἵτινες καθ' ἡμέραν ἐβιβάζοντο μὲ προσταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ γράμματα τῶν ἐν Τριπολιτζᾷ Ἀρχιερέων καὶ Προστώτων, νὰ ταχύνωσι τὴν ἐκεῖσε ἄφιξίν τους. (7)

Ὅθεν ὁ Π. Πατρῶν, καί τοι προβλέπων τὰς κακὰς σκοπὰς τῆς Διοικήσεως, καὶ ὅτι ἡ εἰς Τριπολιτζάν συνέλευσις εἶναι ὀλεθρία διὰ τοὺς Προκρίτους, πλὴν βλέπων καὶ τὰς ἐν Πάτραις Τούρκους ὑπόπτους καὶ ἐξηγριωμένους, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν τῇ κς' Φεβρουαρίου (τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας), ἐπὶ λόγῳ διὰ τὴν Τριπολιτζάν, καὶ ἀνέβη εἰς τὰ Καλάβρυτα, ὅπου ἦλθε καὶ ὁ τῆς Βοσιτίτζης Προεστὴς Ἀνδρέας Λόντος. Διὰ νὰ ἔχουν δὲ καιρὸν νὰ σκεφθῶσι καλῶς περὶ τοῦ πράγματος, ὑπεκρίθη ὁ Π. Πατρῶν, ὅτι πάσχει ἀπὸ ῥευματισμοὺς εἰς τοὺς πόδας καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ κρεβάτι. Συσκεπτόμενοι δὲ, καὶ βλέποντες προφανῆ καὶ ἄφρευκτον τὸν κίνδυνον εἰς ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας καὶ λοιποὺς Προκρίτους, εἰς συνέλθωσιν ὅλοι εἰς τὴν Τριπολιτζάν, ἀπεφάσισαν νὰ μὴν ὑπάγουν, καὶ οὕτω νὰ διασώσωσιν ἐκ τοῦ κινδύνου καὶ ἑαυτοὺς, ἴσως καὶ τὰς προεισελθούσας. Διὰ νὰ ὑποκρύψωσι δὲ τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς παραχωρήσεώς των, καὶ νὰ μὴ τὴν ἐκλάβῃ ἡ Διοίκησις ὡς ἀρχὴν Ἐπαναστάσεως, ἔπλασαν γράμματά τινα, γεγραμμένα τάχα ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς πρὸς αὐτὰς παρὰ τινος φίλου των Τούρκου, ἐν οἷς ἐδηλοποιεῖ, ὅτι « Μερικοὶ τῶν Προκρίτων Ἀγάδων τῆς « Πελοποννήσου ἔχοντες πάθη πολιτικά, ἔκαμαν λαβὴν « τὰς λόγους, ὅπου διεσπάρησαν περὶ Ἐπαναστάσεως, καὶ « ἔπεισαν τὴν Διοίκησιν, διὰ νὰ θανατώσῃ παραλόγως τὰς

« σημαντικωτέρους τῆς Πελοποννήσου Ἑλληνας· ὅθεν, ὡς
 « φίλος καὶ θεοφοβούμενος, τοὺς δίδει τὴν εἶδῃσιν νὰ πα-
 « ραχωρήσουν, διότι ἀφεύκτως θανατώνονται, εἰὰν ἐμβῶσιν
 « εἰς τὴν Τριπολιτζάν· » τὰ ὅποια γράμματα ἐνεχείρισαν
 εἰς ἕνα ἄνθρωπον τῆς, παραγγέλλοντές τον νὰ τῆς ἀπαντή-
 σῃ πλησίον εἰς ταῖς Κατζάναις ὡς πεζοδρόμος ἐνδεδυμέ-
 νος. Καὶ τοῦτο ἐμεθοδεύθησαν, διὰ νὰ ἀποδείξεν εἰς τὴν
 Διοίκησιν πιθανὴν καὶ εὐλογον τὴν παραχώρησίν τῆς διὰ
 τῆς μαρτυρίας δύο Τούρκων, ὅποῦ τοὺς ἦτον συνοδοιπόροι.

Τῇ δ' λοιπὸν Μαρτίου ἐκίνησαν ὄλοι ὁμοῦ ἐκ τῶν Κα-
 λαβρύτων, ἀφάμενοι τῆς διὰ Τριπολιτζάν ὁδοῦ· εἰς δὲ τὸν
 διωρισμένον τόπον ἀπῆντησαν τὸν ἄνθρωπον μὲ τὰ γράμ-
 ματα, ἐστάθησαν ἐκεῖ, τὰ ἀνέγνωσαν, ἐκοινολόγησαν εἰς
 ὅλους τοὺς συνοδοιπόρους μὲ ἀγανάκτησιν καὶ λύπην τὰ
 γραφόμενα, καὶ ἀμέσως ἄλλαξαν τὴν δρόμον, καὶ ὑπῆ-
 γον εἰς ἓν χωρίον λεγόμενον Καριέους, καὶ ἐκεῖθεν ἔγρα-
 φαν εἰς τοὺς ἐν Τριπολιτζᾷ Ἀγάδες καὶ Προεστῶτας μὲ
 ἐπίτηδες ταχυδρόμον, ὅτι διευθυνόμενοι διὰ τὰ ἐκεῖ, κατὰ
 τὴν ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως, ἀπῆντησαν καθ' ὅδον τὰ
 εἰρημένα γράμματα, καὶ φοβηθέντες ἐμποδίσθησαν· ἐπαρα-
 πονοῦντο δὲ εἰς τοὺς Ἀγάδες, διὰ τὴν ζητοῦν ἀδίκως νὰ
 τῆς βλάβῃ, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ τοὺς παρεκάλουν νὰ τοὺς συγ-
 χωρήσωσι νὰ μείνωσιν εἰς τὰ ἴδια, καὶ εἶναι ἱκανοὶ οἱ εἰς
 Τριπολιτζάν νὰ θεωρήσωσι κάθε ὑπόθεσιν. Μετὰ δὲ τὴν
 ἀποστολὴν τοῦ ταχυδρόμου ἔμειναν ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐ-
 κείνην. Τὴν δὲ ἐπιούσαν ἡμέραν μετέβησαν εἰς τὸ Μονα-
 στήριον τῆς Ἁγίας Λαύρας· Ἐκεῖ συσκεφθέντες ἀπεφάσι-
 σαν νὰ μὴ δώσωσιν αἰτίαν τινὰ, ἀλλὰ νὰ μείνωσι παρα-
 μερισμένοι, ἕως οὔ νὰ ἰδῶσι τὰ πράγματα· καὶ εἰ μὲν ἡ
 Διοίκησις θελήσῃ νὰ βιάσῃ αὐτὴς ἰδιαίτερος, καὶ νὰ τοὺς
 κατατρέξῃ μὲ ὅποιονδήποτε τρόπον, νὰ ἐξέλθωσι τῆς Πε-
 λοποννήσου, καὶ νὰ παρατηρήσωσι τὸν καιρὸν καὶ τὰς πε-

πιστάσεις, διὰ νὰ μὴ βάλλουν εἰς κίνδυνον τοὺς λοιποὺς Ὀμογενεῖς παρακαίρως· εἶδὲ καὶ καθολικεύσῃ τὸ πρᾶγμα ἢ Διοίκησις, καὶ μεταχειρισθῇ τὰ ὄπλα καὶ τὴν βίαν γενικῶς ἐναντίον τῶν ὁμογενῶν, τότε ἐξ ἀνάγκης νὰ λάβωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὄπλα, καὶ νὰ κινήσωσι καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμογενεῖς εἰς ὑπεράσπισιν ἑαυτῶν.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν ὁ ταχυδρόμος, ἔγινε μεγίστη ταραχὴ καὶ γενικαὶ συνελεύσεις περὶ τούτου, καὶ ἀμφιοβητήσεις καὶ ὑπόνοιαι μεταξὺ τῶν Ἀγάδων, ποῖος νὰ ᾖ τὰ τάχα ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἔγραψεν εἰς αὐτοὺς τὸν σκοπὸν τῆς Διοικήσεως· καὶ τέλος πάντων ἀπεφάσισαν καὶ ἔστειλαν πρέσβυν εἰς αὐτοὺς τὸν Ἀνδρέαν Καλαμογδάρτην μὲ γράμματα φιλικὰ ἀπὸ μέρους τῶν Ἀγάδων καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Ἀρχιερέων καὶ Προεστώτων, ὁμνύοντες, ὅτι τοιοῦτον σκοπὸν δὲν ἔχει ἡ Διοίκησις, καὶ ὅτι τοὺς ἠπάτησεν, ὅστις τοὺς ἔγραψεν ἐν τοιοῦτον, καὶ ὅτι ἀφόβως νὰ εἰσέλθουν εἰς Τριπολιτζάν. Ὁ δὲ Καλαμογδάρτης, μὴ ἔχων ιδέαν τινὰ τοῦ πράγματος, ἐπροσπάθει νὰ τοὺς πείσῃ εἰς τοῦτο· πλὴν, ἀφοῦ εἶπον εἰς αὐτὸν τινὰς προφάσεις, τοῦ ἔϊσαν ἀποκρίσεις, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάγουν, μὲ τὸ νὰ ἐκυριεύθησαν ἀπὸ φόβον. Καὶ οὕτως ὁ μὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, οἱ δὲ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ μὴ δώσωσιν αἰτίαν τινὰ, ἀλλ' ὡς πεφοβισμένοι νὰ παραμερήσωσιν εἰς ἀσφαλῆ μέρη· ὅθεν μερισθέντες ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Δαύρας, ὁ μὲν Π. Πατρῶν, ὁ Κερνίκης καὶ Ἀνδρέας Ζαήμης διὰ τὰ Νεζερά· ὁ δὲ Ἀσημάκης Ζαήμης καὶ Φωτήλας διὰ τὴν Κερπηνὴν· ὁ δὲ Σωτήρος Χαραλάμπης καὶ Σωτήρος Θεοχαρόπουλος διὰ Ζαρῆχλαν (8). Ἐν τοσοῦτῳ ἔγραψαν εἰς τὸν Πετρόμπεην καὶ εἰς τοὺς Δελιγιανναίους καὶ εἰς ἄλλα μέρη, διὰ νὰ ἰδοῦν, τὶ σκοπὸν ἔχουν· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἔχοντες εἰς τὴν Τριπολιτζάν τοὺς συγγενεῖς των, δὲν ἐτόλμων μηδὲ νὰ ἀνα-

φέρωσι περὶ τοιούτων πραγμάτων. Ἀπέστειλαν δὲ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἄνθρωπον, διὰ νὰ πληροφορήσῃ τοὺς ἐκεῖ Ἐφόρους περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ ἐκεῖθεν εἰδήσεις καὶ ὁδηγίας.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Καλαμογδάριτη εἰς τὴν Τριπολιτζάν τοὺς ἔγραψαν ἄλλα γράμματα οἱ Ἀγάδες καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτες, γινόμενοι ἐγγνηταὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας των, καὶ νὰ ὑπάγουν ἀφόδως, τὰ ὅποια ἀπέστειλαν διὰ τοῦ Νικολάου Μωθωνιοῦ· πλὴν ἐκεῖνος δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὴν Τριπολιτζάν, βλέπων, ὅτι τὰ πράγματα ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἐπρόβαινον εἰς περισσοτέραν ταραχὴν· ἐπειδὴ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας συνέπεσε ὡ' ἀναχωρήσῃ ἐκ Καλαβρυτῶν διὰ τὴν Τριπολιτζάν ἕνας Τοῦρκος Δαλιώτης, Σεῖδῆς λεγόμενος, ὁμοῦ καὶ ὁ Νικόλαος Ταρπακόπελος (9). τῆτας παραφυλάττοντες μερικοὶ στρατιῶται Καλαβρυτινοὶ εἰς τὰς Κατζάναις, τοὺς ἐκτύπησαν, καὶ οἱ μὲν ἐπρόλαβον καὶ ἔφυγον, τὸ δὲ πρᾶγμα τοὺς ὅλον τὸ ἐκυρίευσαν οἱ στρατιῶται. Τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἐκίνησε καὶ ὁ Ἀρναούτογλου, Βοεβόδας τῶν Καλαβρυτῶν, διὰ τὴν Τριπολιτζάν· ἠκολούθησε καὶ εἰς αὐτὸν τὸ ἴδιον· καὶ ὁ μὲν φεύγων ἐπανῆλθεν εἰς τὰ Καλάβρυτα, τοῦ ἐφόνευσαν δὲ δύο ἀνθρώπους του καὶ ἐπῆραν ὅλον τὸ πρᾶγμα του. Συγχρόνως ἄλλοι Καλαβρυτινοὶ ἐφόνευσαν δύο Σπαχίδες Τριπολιτζιώτας εἰς τὰ χωρία τοῦ Λιβαρτζιου, καὶ πάλιν ἄλλοι εἰς τὸν Φανερόν τοὺς Γηφτοχαρτζίδες.

Ἐκ τῶν τοιούτων λοιπὸν συμβεβηκότων φοβηθέντες οἱ ἐν Καλαβρυτοῖς Τοῦρκοι ἐκλείσθησαν ὅλοι σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις εἰς δύο πύργους, καὶ ἐκεῖ ἐστοχάζοντο νὰ διαφυλαχθοῦν, ἕως ὅτου νὰ τοὺς προφθάσῃ ἄλλοθεν βοήθεια. Εἰς δὲ τὴν Τριπολιτζάν, γνωστῶν γενομένων τῶν τοιού-

των, εὐθὺς ἐφυλάκωσαν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας, καὶ ἐξηγγιώθησαν οἱ Τοῦρκοὶ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἐπαπειλοῦντες γενικὸν ὄλεθρον. Ὡσαύτως καὶ οἱ ἐν Πατραις Τοῦρκοὶ, μαθόντες τὰ τοιαῦτα ἔμαθσαν εὐθὺς τὰς φαρμηλίας των εἰς τὸ Κάστρον· εἶτα τῇ καὶ Μαρτίου ἐξῆλθον ἔνοπλοι εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πόλεως, καὶ περιεκύκλωσαν πρῶτον τὸ ὀσπήτιον τοῦ Ἰωάννου Παπαδιαμαντόπουλου, ὅπου ὑπόπτειον, ὅτι εὐρίσκονται ἐναποτεθειμένα ἄρματα· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ εὔρον κεκλεισμέναι τὰς πόρτας, ἄρχησαν τὸν πόλεμον ἐξωθεν, καὶ τοῦ ἐφόνευσαν εἰς τὸ παράθυρον ἓνα ἄνθρωπον· ἔπειτα ἔβαλον πυρκαϊὰν εἰς τὰ πέριξ ὀσπήτια· εἰς δὲ τὴν Μητρόπολιν δὲν ἐτόλμησαν νὰ πλησιάσουν, νομίζοντες, ὅτι εὐρίσκονται μέσα Ἕλληνες κεκρυμμένοι· ἐκτυπῆσαν ὅμως ἀπὸ τὸ Κάστρον μὲ τὰ κανόνια τόσον τὴν Μητρόπολιν, ὅσον καὶ ἄλλα ὀσπήτια· ἡ δὲ πυρκαϊὰ ἐκτανθεῖσα κατέκαυσεν ἱκανὰ ὀσπήτια· ὅτε τῶν Ἑλλήνων τινὲς ὀπλισθέντες ἐξῆλθον εἰς τοὺς δρόμους, οἱ δὲ Τοῦρκοὶ εὐθὺς ἐκλείσθησαν εἰς τὸ Κάστρον (10).

Βλέποντες δὲ οἱ Πατραῖοι Ἕλληνες, ὅτι πλέον δὲν ἐπιδέχεται θεραπείαν τὸ πρᾶγμα, τὰς μὲν φαρμηλίας των εὐγαλαν ἐξω τῆς πόλεως, ἔγραψαν δὲ εἰς τὰ Νεζερά πρὸς τὸν Π. Πατρῶν ὅ,τε Νικόλαος Λόντος, ὁ Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος καὶ ἄλλοι τινὲς, νὰ προφθάσῃ εἰς βοήθειαν, ὅτι κινδυνεύει ὅλη ἡ πόλις· Ὅθεν ἀμέσως ὁ Π. Πατρῶν καὶ ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης ἔγραψαν πρὸς τὰς Καπιταναίους Κουμανιώτας νὰ τρέξουν, μὲ ὅσους ἀνθρώπους ἔχουν· τὴν δὲ ἐπισοῦσαν ἡμέραν ἐκίνησαν καὶ αὐτοὶ, ἔχοντες περίπευ πεντακοσίους στρατιώτας, καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὰς Πάτρα (11)· καὶ εὐθὺς ἔγνω στενοιάτη πολιορκία τῶν Τοουρκῶν εἰς τὸ φρούριον· Κατὰ δὲ τὰς πρώτας προσβολὰς ἐφονεύθησαν τινὲς τῶν ἐχθρῶν, ὅτε ἤρριξευεν ὅ,τε Πα-

ναγιώτης Καραντζᾶς καὶ ὁ Κ. Σιαμαῆτης Κουμανιώτης, ὅστις ἐφρονεῦθη, κακῆ τύχῃ, τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς εἰσόδου του.

Καί, ἐπειδὴ πλέον ἢ σκηνὴ ἠνεώχθη, ἔγραψαν εὐθὺς οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς τῶν Πατρῶν πολιορκίας ἀποσεύλαντες καὶ ἀνθρώπους εἰς τὸν Πετρόμπεην, εἰς τοὺς Δελιγιανναίους, εἰς τὴν Γαστούνην καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Πελοποννήσου, δίδοντας τὴν εἶδησιν τῶν συμβεβηκότων, καὶ παρακινουν-
τές τους νὰ μὴ ἀναβάλουν τὸν καιρὸν, ὅτι πλέον ἄλλη θεραπεία δὲν εἶναι ὅτε πρώτοι οἱ Μανιάται μετὰ τοῦ Πετρόμπεη ἐμῆκαν εἰς τὴν Καλαμάταν, καὶ ἤχημαλώτι-
σαν τὸν ἐκεῖ Βοσδύδαν Ἀρναούτογλου καὶ ἄλλους τινὰς Τούρκους εὐρεθέντας ἐκεῖ. Εἰς δὲ τὰ Καλάβρυτα ἐπολι-
όρησαν εἰς τοὺς πύργους τοὺς ἐκεῖ Τούρκους, οἵτινες με-
τὰ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνθίστασιν πυρεδόθησαν μὲ συνθήκας.
Εἰς δὲ τὴν Καρύταιναν μετέβη ὁ Θεόδωρος Κωλοκοτρώ-
νης ἐκ τῆς Μάνης, καὶ ἐνωθεὶς μετὰ τῶν Δελιγιανναίων
ἔλαβε τὰ ὄπλα. Ὀμοίως καὶ εἰς τὴν Γαστούνην καὶ εἰς
ἄλλας Ἐπαρχίας διεδόθη τὸ πνεῦμα τῆς Ἐπαναστάσεως,
καὶ ὠπλίζοντο οἱ Ἕλληνες.

Ὅθεν οἱ Τούρκοι τῆς Πελοποννήσου, μαθόντες τὰ τοι-
αῦτα, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ μέγαν φόβου. καὶ οἱ μὲν Μπερ-
δουσιῶται, καὶ Δουταρίται, καὶ Ἀνδρουσιανοὶ Τούρκοι
μετέβησαν ἅπαντες εἰς τὴν Τριπολιτῶν σὺν γυναιξὶ καὶ
τέκνοις ἀνεπειρέαστοι ὁμοίως καὶ οἱ Ἀργεῖοι εἰς τὸ Ναύ-
πλιον, καὶ οἱ Ἀρκαδινοὶ εἰς τὴν Μωθώνην καὶ Κωρώνην.
οἱ δὲ Βοσπιτζιανοὶ μετέβησαν εἰς τὸ Σάλανα. οἱ δὲ Γα-
στουναῖοι ἐστοχάσθησαν νὰ καταφύγῃν εἰς τὸ Λάλα, πλὴν,
μὲ τὸ νὰ τοὺς ἐκτύπησαν καθ' ὁδὸν τινὲς στρατιῶ-
ται Ἕλληνες, ἐπέστρεψαν καὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὸ πα-
λαιόκαστρον Χλουμούτζι, ὅπου ὑστερημένοι τροφῶν ἤ-
θελε παραδοθῶν πλὴν μαθόντες τοῦτο οἱ Δαλαῖοι ἐστρά-

τρεψαν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, τοὺς ἀπῆλλαξαν τῆς πολιορκίας, καὶ τοὺς μετέφερον εἰς τὸ Λάλα σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις· οἱ δὲ Φαναρίται Τούρκοι ἐκίνησαν διὰ τὴν Τριπολιτσάν, πλὴν καθ' ὄδον τοὺς παρεφύλαττεν ἐν σώμα στρατιωτῶν Ἑλλήνων, τοὺς ἐκτύπησα καὶ ἐφόνευσα πολλὰς ἐξ αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ διασθέντες ἐκλείσθησαν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον τῆς Καρυταίνης, ὅπου ἦσαν καὶ οἱ Καρυτινοί. Ἐκεῖ λοιπὸν συνήχθησαν τὰ στρατεύματα τῆς Καρυταίνης, ἱκανοὶ Μανιάται μετὰ τῷ Ἡλίᾳ, οὐδὲ τῷ Πετρόμπεη, οἱ Λεονταρίται μετὰ τῶν Καπιταναίων Νικῆτα Σταματελόπουλε καὶ Αναγνωσταρᾷ, οἱ Κετζίγκμανιώται μετὰ τοῦ Κ. Κεφάλαι καὶ Παπατζονόπουλου, συμποσούμενοι ὅλοι μέχρι τῶν πέντε χιλιάδων, καὶ ἐπολιορκήσαν στενὰ τὸ φρούριον τῆς Καρυταίνης, τὸ ὅποιον κεῖται μὲν εἰς ὄχυρὰν θέσιν, πλὴν ἀνεφοδιάστον διόλου, καὶ παρημελημένον. Ὅθεν οἱ πολιορκούμενοι ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων ἤθελε παραδοθῆναι, εἰ δὲν τοὺς ἐπρόφθανεν ἐν καιρῷ βοήθεια ἐκ τῆς Τριπολιτσᾶς ἐξακόσιοι περίπου ἔφιπποι Τούρκοι, οἵτινες, εὐθύς ὅπου ἐμβῆκαν εἰς τὸν κάμπου τῆς Καρυταίνης, ἔβαλον πυρκαϊὰν εἰς πολλὰ χωρία. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἀσυνήθιστοι τότε κατ' ἀρχὰς τὸ νὰ ἀντιπαρατάττωνται εἰς πόλεμον, ἔφυγον ἅπαντες εἰς τὰ ὄρεινὰ μέρη τῆς Καρυταίνης, καὶ ἄφησαν μεμονωμένους τὲς ἐκεῖ Ἀρχηγούς, ὥστε ἐβιάσθησαν καὶ ἐκεῖνοι νὰ φύγωσι παραιτήσαντες καὶ τὰ ἄλογά των, καὶ ὅτι ἄλλο εἶχον· οἱ δὲ ἐκ Τριπολιτσᾶς ἐχθροὶ, παραλαβόντες καὶ τοὺς πολιορκουμένους εἰς τὴν Καρύταιναν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ πλῆθος ζώων συνάξαντες ἐκ τοῦ κάμπου, μετέβησαν εἰς τὴν Τριπολιτσάν ἀνεπειθέαστοι.

Εἰς δὲ τὰς Πάτρας ἐξηκολούθει καλῶς ἡ πολιορκία, καὶ ἐστενοχωρήθησαν τόσον οἱ ἐχθροὶ, ὥστε δὲν ἐδύναντο οὐδὲ νὰ προχύψουν ἀπὸ τὰ τεῖχη· συνήχθησαν δὲ ἐκ τῶν

χωρίων ἱκανοὶ στρατιῶται εἰς τὰς Πατέρας· ὁμοίως ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἄνδρέας Λόντος μὲ 200 περίπου στρατιώτας· Διώρισαν δὲ οἱ Ἀρχηγοὶ ἐργάτας, καὶ ἔσκαπτον λαγοῦμι πλησίον εἰς τὴν πόρταν τοῦ φρουρίου, καὶ τὸ ὅποῖον ἐπροχώρει καλῶς (12). ἐπέτυχον δὲ καὶ πέντε κανόνια ἀπὸ τῆς ἐκεῖ εὗρισκόμενα πλοῖα, καὶ ἔκαμιν μπαταρίαν πλησίον τοῦ τείχους (13), καὶ τὰ πάντα ἐπρόδαινον καλῶς· Ἐν τοσούτῳ οἱ Ἀρχηγοὶ ἔγραψαν ἐπιστολάς πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἐκεῖ εὗρισκομένων Κοινοσλῶν, παριστῶντες τὰ δίκαια, ἅτινα τοὺς ἐδίασαν νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν τυράννων, καὶ ὅτι σέδονται τὰς Διοικήσεις των, καὶ ὅτι ἐλπίζουσι τὴν παρὰ τῶν Βασιλέων των φιλάνθρωπον καὶ χριστιανικὴν ὑπεράσπισιν, καὶ τοὺς παρεκάλουν νὰ κάμωσι γνωστὰ τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ Κόμισοι ἀπεκρίθησαν ἕκαστος, ὅτι θέλει κάμωσι τὸ χρέος των· Ἐξέδωκαν δὲ οἱ Ἀρχηγοὶ καὶ προκηρύξεις εἰς τὰς Ἑλληνας προτροπικὰς, δι' ὧν τοὺς ἐνθύμιζον τὴν προπατορικὴν εὐγένειαν καὶ ἀνδρείαν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἔμαθον οἱ ἐν Πατέραις Ἀρχηγοὶ, ὅτι ὁ ἐκ Σεργῶν Ἰσοῦφ Πασᾶς ἤρχετο ἐξ Ἰωαννίνων μὲ ὀλίγας δυνάμεις, καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ Μεσολόγγιον (14). ὅθεν εὐθὺς ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς τε τὰς Μεσολογγίτας καὶ Γαλαξιδιώτας γράφοντές τους, ὅτι, ἂν δέν τοὺς τὸ συγχωρῇ ἢ κατάστασις των νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, κἄν νὰ στείλωσι ὅλα τὰς τὰ πλοῖα εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου, διὰ νὰ μὴν εὗρουν οἱ ἐχθροὶ εὐχολον τὴν διάβασιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ εὐκόλως ἠμποροῦν νὰ προφασισθῶν, ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἔτυχον τὰ πλοῖά τους εἰς τὴν Πελοπόννησον δι' ὑποθέσεις ἐμπορικὰς, οἱ Πελοποννήσιοι ἐπαναστάντες τὰ ἐκράτησαν βιαίως· τὰ δὲ ἔξοδα τῶν πλοίων τὰς θέλει τὰ πληρωθοῦν· Ὅθεν οἱ μὲν καλοὶ Γαλαξιδιώται εὐθὺς ἔλαβον τὰ ὄπλα, καὶ ἡ-

τοίμασαν τὰ πλοῖά των ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν· οἱ δὲ Μεσσο-
 λογγῖται οὐδέτερον τούτων ἔπραξαν, ἀλλ' ὑπεδέχθησαν τὸν
 Ἰσοῦφ Πασᾶ, τὸν ὠδήγησαν καὶ μετέβιβασαν τὸ πλεῖζον
 μέρος τῶν στρατευμάτων του διὰ τῶν πλοίων τους εἰς τὸ
 Καστέλι τῆς Ῥούμελης· ἐκεῖνος δὲ μετέβη ἐκεῖ διὰ ξηρᾶς·
 Ἀπεφάσισαν οἱ ἐν Πάτραις Ἀρχηγοὶ νὰ ἀποστείλωσι στρα-
 τιώτας νὰ προκαταλάβουν τὰ Στενὰ τῆς Κακῆς Σκάλας,
 διὰ νὰ κτυπήσουν τὸν Ἰσοῦφ Πασᾶ· πλήν μηδὲ τοῦτο τὸς
 τὸ ἐσυγχώρησαν οἱ Ῥουμελιῶται· Ὄθεν, εὐθὺς ὁποῦ ἔφθα-
 σεν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς εἰς τὸ πέρα Καστέλι, ἀπέστειλεν ἕνα
 ἄνθρωπόν του μὲ γράμμα φιλικὸν πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν
 Ἑλλήνων, ἐν ᾧ τοὺς ἠρώτα, ποῦτον αἴτιον τοὺς ἐδίωκε νὰ
 κάμουν ἐν τοιοῦτον κίνημα, καὶ, ἂν ἦναι ἡ αἰτία ἀπὸ τῆς
 Τούρκους, νὰ παύσωσι μὲν τῶν τοιούτων κινήματων, νὰ
 γράψωσι δὲ πρὸς αὐτὸν τοὺς αἰτίους, καὶ ἐκεῖνος θέλει
 τὸς παιδεύσει, καὶ θέλει διορθῶσι τὰ πράγματα, καὶ ὑπέ-
 σχετο ἐνόρκως ἀμνηστίαν καὶ ἄφεισιν τῶν προγεγενημέ-
 νων· Οἱ δὲ Ἀρχηγοὶ ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἡ μὲν
 αἰτία εἶναι βέβαια ἀπὸ τοὺς Τούρκους· πλήν αὐτοὶ, ἀφ'
 οὔ ἄπαξ ἔλαβον τὰ ὄπλα, ἀπεφάσισαν ἢ νὰ ἐλευθερωθῶσι
 τῆς τυραννίας τῶν Τούρκων, ἢ νὰ ἀποθάνωσι.

Τοιαύτην ἀπόκρισιν λαβὼν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς, ἄρχησε
 νὰ ἀπερνεῖ εἰς τὸ Καστέλι τῆς Πελοποννήσου μὲ τὸς στρα-
 τιώτας του· Μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ ἐν Πάτραις Ἕλληνες,
 διώρισαν τετρακοσίους περίπου στρατιώτας νὰ φυλάττωσι
 τὸν δρόμον τὸν μεταξὺ Πάτρας καὶ Καστελίου· καὶ, ἂν
 δοκιμάσῃ ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς νὰ μεταβῇ εἰς Πάτρας, νὰ δώ-
 σωσιν εἶδησιν εἰς τοὺς Ἀρχηγούς, διὰ νὰ ἀποστείλουν καὶ
 ἄλλην ἱκανὴν δύναμιν νὰ τὸν ἐμποδίσουν· Ἄλλ' οἱ διω-
 ρισμένοι εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ δρόμου ἐστάθησαν ἐκεῖ
 μίαν μόνην ἡμέραν, καὶ ἔπειτα λειποτακτήσαντες ἐπέσρε-
 φαν εἰς τὰς Πάτρας, χωρὶς νὰ δώσῃ τις ἐξ αὐτῶν εἶδησιν

εἰς τοὺς Ἀρχηγούς, διὰ τὰ ἀποσταίλουν ἄλλους εἰς τὴν διαφύλαξιν τοῦ δρόμου. ἡ δὲ αἰτία τῆς λειποταξίας τῶν ἤτων ἢ λαφυραγωγία, ἐπειδὴ οἱ Τούρκοι μόνον τὰ ἐλαφρὰ πράγματα ἔμβασαν εἰς τὸ Κάστρον, τὰ δὲ λοιπὰ ἄφησαν εἰς τὰ ὀσπήτιά τους· ὅθεν ὁ ἐκ τῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, καὶ Πάτρας, καὶ Βοστίτζης συνηθροισμένος ὄχλος, ὅστις συνεκρότει τὸ στράτευμα, ἄνθρωποι πτωχοὶ καὶ ποταποὶ, ἐδόθησαν εἰς τὴν ἀρπαγὴν, χωρὶς τὰ φροντίζουσι δι' ἄλλο τι· οἱ δὲ ἀρχηγοὶ δὲν εἰσηκούοντο, ἐπειδὴ μηδὲ τάξις ἦτον ἀκόμη κἀμμία εἰς τὰ πράγματα, μηδὲ ἐνθουσιασμοὺς ἐθνικός (15).

Ἐντοσοῦτω ἔλαβον καὶ οἱ Σαλωνῖται τὰ ὄπλα, ὁμοίως καὶ οἱ Λεβαδεῖται, καὶ ἔκλεισαν τοὺς Τούρκους εἰς τὰ ἐκεῖ εὐρισκόμενα παλαιόκαστρα· καὶ ἀπέστειλαν εἰς Πάτρας ζητοῦντες ἐφόδια πολεμικά, ἐπειδὴ πανταχόθεν ἦτον ἔλληψις τούτου τοῦ εἴδους, ὡσάν ὅπου ἐκινήθη τὸ πρᾶγμα ἄνευ προετοιμασίας οὐδεμιᾶς· καὶ, εἰς εὐρισκόντο ὀλίγα εἰς τὰς πόλεις τῆς Πελοποννήσου, ἐκυριεύθησαν πρότερον παρὰ τῶν Τούρκων· ἐκ δὲ τῶν Ἰονικῶν νήσων δὲν ἦτον εὐκόλου τὰ μεταφέρειν, διότι τὰ ἐμπόδιζεν ἢ ἐκεῖ Διοικήσεις σφοδρῶς. Ἐἶχον φθάσει εἰς τὸν Πόρον πρὸ καιροῦ τινος ὀγδοήκοντα περίπευ βαρέλια μπαρουτῆ ἀπὸ συνεισφορᾶς τῶν ἐν Σμύρῃ Ἀδελφῶν, ἡ πρώτη καὶ μόνη συνδρομὴ ὅπου ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα παρὰ τῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἐταιρίας· ἀλλὰ καὶ αὕτη εἰς μάτην, ἐπειδὴ, μετὰ τὸ τὰ ἦτον διωρισμένη εἰς παραλαβὴν τοῦ Δικαίου Παπαῦ Φλέσια, οὗτος τὴν παρέλαθε καὶ τὴν ἐπώλησεν, ὅθεν ἠθέλεσεν καὶ ἐχρηματολόγει, ἐν ᾧ ἡ Πατρις ἐκινδύνευεν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τούτου τοῦ εἴδους· ὅθεν κατήνησαν οἱ Ἕλληνες εἰς τόσῃν στενοχωρίαν, ὥστε ἐσύναζον ἐκ τῶν χωρίων τὰ ἐκ μολύβδου ἀγγεῖα, διὰ τὰ κάμουν βόλια· Ἄλλ' εἰς τοῦτο κατ' ἐξαίρεσιν συνεισέφεραν ἡ Δημητσάνα, ὅ πευ εὐρέθη ἀρ-

κετὴ ὕλη εἰς κατασκευὴν μπαρούτης· καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατασκευάσθησαν 14 μπαρουτόμυλοι, ἀπὸ τῆς ὁποίουσ ἐξήρχοντο τὸ ἡμερονύκτιον 300 σχεδὸν ὀκάδες μπαρούτης. Οἱ δὲ ἐν Πάτραις εὐκολύνθησαν κατὰ τοῦτο, μὲ τὸ νὰ ἔτυχον ἐκεῖ ἐν τζαμί μολυβδοσκεπασμένον, καὶ ὄλοι ἐκεῖθεν ἐζήτουν (16).

Ἐν ᾧ δὲ ἡ μπαταρία ἐνήργει εὐτυχῶς, καὶ τὸ λαγοῦμι ἐπλησίασεν εἰς τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου τῶν Πατρῶν, καὶ ἐρίνετο ἐτοιμασία διὰ νὰ κρημνίσουν μέρος τοῦ τείχους, καὶ νὰ εἰσπηδήσουν οἱ Ἕλληνας μέσα, βλέπων ὁ τῆς Ἀγγλίας Κόνσολος, Φίλιππος Γκρίν ὀνομαζόμενος, ὅτι κινδυνεύει νὰ κυριευθῇ τὸ φρούριον, ἀπέστειλε διὰ νυκτὸς εἰς τὸ Καστέλι τὸν ἀδελφόν του καὶ δραγουμάνοντου Βάρθολδον μὲ ἐν πλοῖον, μνηύων εἰς τὸν Ἰσοῦφ Πασᾶν τὸν κίνδυνον τοῦ Φρουρίου, ἂν δὲ προφθάσῃ εἰς βοήθειαν, καὶ ὀδηγῶντάς τον, τίμη τρόπον νὰ ἔλθῃ, καὶ πληροφροῦντάς τον, ὅτι ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος, τὸ ὄπισθον ἤξευρε μὲ τὸ νὰ κατασκόπευε τὸ μέρος ἐκεῖνο· ἀπέστειλε δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ σημεῖα δίχροα ὅμοια μὲ ἐκεῖνα ὅπου ἐφόρην οἱ Ἕλληνας, διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ εἰς τοὺς ἐδικάς του πρὸς ἀπάτην τῶν Ἑλλήνων. Ὄθεν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς χωρὶς ἀναβολὴν τὴν ἰδίαν νύκτα ἐκίνησε μὲ ὀκτακοσίους περίπου ζατιιώτας, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ φρούριον τῶν Πατρῶν, ἐν ᾧ ἐξημέρουεν ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων τῆ γ' Ἀπριλίου, καὶ κατέλαβεν αἰφνης τοὺς Ἕλληνας μὴ λαβόντας οὐδεμίαν προῦπάρχουσαν εἰδήσιν παρά τινος, οἵτινες ὄντες καὶ ἄλλως ἄτακτοι, καὶ πεφοβισμένοι ἐκ τῶν εἰδήσεων ὅπου διέσπειρεν ὁ Κόνσολος Γκρίν, ὅτι ἔφθασαν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν 15 χιλιάδες Ἀλβανοί, καὶ πλησιάζει ὁ Τουρκικὸς στόλος μὲ ἄλλας συνάμεις, ἐταράχθησαν μὲ ὕπερβολὴν καὶ κατεπλάγησαν, καὶ ἄρχησαν νὰ φεύγουν ἔξω τῆς πόλεως, παραιτήσαντες ὄλας τὰς θέσεις των καὶ τὴν μπαταρίαν ἔρημον. Οἱ δὲ τοῦ

Ἰσοῦφ Πασᾶ στρατιῶται, ἐνωθέντες μετὰ τῶν ἐν Πάτραις
 πολιορκουμένων, εἰς μὲν τὸ μέσον τῆς πόλεως δὲν ἐτόλ-
 μησαν νὰ εἰσχωρήσουν, ὥρμησαν δὲ εἰς τὰς ἄκρας, καὶ ἔ-
 βαλον πυρκαϊὰν εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἐπροχώρησαν τινὲς
 ἐξ αὐτῶν ἔξω τῆς πόλεως μέχρι τοῦ Μοναστηρίου Γηρο-
 κομείου, καὶ τοῦ χωρίου Ἐγλυκάδος, ἐλπίζοντες νὰ εὔρουν
 ἐκεῖ ἱκανὸν πρᾶγμα καὶ φαμίλιας, διὰ νὰ αἰχμαλωτίσουν,
 πλὴν οὐδὲν εὔρουν. Οἱ δὲ Ἀρχηγοὶ βλέποντες, ὅτι ἄφησαν
 τὴν πόλιν ἔρημον οἱ στρατιῶται, καὶ αὐτοὺς μεμονωμένους
 μεῖξήκοντα περίπερ μόνου σωματοφύλακας (17), καὶ ὅτι ἐκιν-
 δύνευον ἀφεύκτως, εἰς ἔμμενον μέσα, εὐγῆκαν εἰς τὰ ἄκρα
 τῆς πόλεως, προσπαθοῦντες διὰ νὰ συνάξουν μέρος τῶν
 διεσκορπισμένων στρατιωτῶν, καὶ νὰ προκαταλάβουν τὰ ὑ-
 χυρὰ ὀσπήτια τῆς πόλεως· ἀλλ' εἰς μάτην ἐφώναζον, πα-
 ρεκάλουν, παρεκίνουν, ἠπεύλουν· ὅθεν ἐμβῆκαν πάλιν εἰς
 ἐν ὀσπήτιον τῆς Ὀδηγητρίας, καὶ ἀπέστειλαν ἀνθρώπους
 ἔξω, ἵσως ἀνακαλέσουν τινὰς, πλὴν οἱ πάντες ἔφευγον,
 ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ὅποῦ ἔμειναν κεκλεισμένοι πρὸς τὸ
 μέρος τῆς Ἀλεξιωτίσης καὶ Ἀρίας Παρασκευῆς (18), οἵτινες
 πολεμοῦντες ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν Τούρκους, εἰς τὰς
 ὁποῖους ἐφάνησαν τὰ σημεῖα, ὅποῦ τοὺς ἔστειλεν ὁ Γκρίν-
 ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι, μὴ βλέποντες ποθεν βοήθειαν
 τινα, ἐξῆλθον τῆς πόλεως περὶ τὸ δειλινόν· ὁμοίως καὶ οἱ
 ἀρχηγοὶ ἔμειναν μέσα ἕως τὸ δειλινόν, ὅτε ἀπελπισθέντες,
 καὶ θιασθέντες ἀπὸ τὰς περίξ πυρκαϊῶν, ἐξῆλθον τῆς πό-
 λεως ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν, καὶ ἐδοκίμαζον πάλιν νὰ
 συνάξωσι μίαν δύναμιν, καὶ νὰ ἐμβῶσι διὰ νυκτὸς μέσα
 εἰς τὴν πόλιν· πλὴν ματαίως ἠγωνίζοντο, ἐπειδὴ οἱ ἐκ
 τῶν χωρίων συνηθροισμένοι στρατιῶται, οἱ περισσότεροι
 σχεδὸν ἄσπλοι καὶ ἀδυνήθιστοι διόλου νὰ ἀντιπαρατάχθω-
 σιν εἰς πόλεμον, καὶ γεννημένοι, καὶ ἀνατεθραμμένοι εἰς
 τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας καὶ τῆς τυραννίας τῶν Τούρ-

κων, ὄχι μόνον τὸ ὄνομα Τοῦρκος ἀκούοντες ἔφροντον, ἀλλ' οὐδὲ αἴσθημα εἶχον ἐλευθερίας, καὶ διὰ τοῦτο ἔφρουγον ἀργεληδόν, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐφρόντιζε πῶς νὰ φυλάξῃ τὸν ἑαυτὸν του.

Οἱ ἀρχηγοὶ λοιπὸν ἀνεχώρησαν ἐκείθεν βεβηθισμένοι εἰς τὴν λύπην καὶ μὲ μόνους τοὺς ὀλίγους σωματοφύλακὰς των. καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας Λόντος μετέβη πρὸς τὸ μέρος τῆς Βοστίτζης (19), ὁ δὲ Κερονίκη εἰς τὰ Καλάβρυτα, ὁ δὲ Π. Πατρῶν καὶ Ἀνδρέας Ζαήμης εἰς τὰ Νεζερά, χωρὶς νὰ ἔχουν μηδὲ ἐφόδια πολεμικὰ, μηδὲ κἀνὲν ἄλλο ἀναγκαῖον ἐπειδὴ ἔμειναν ὅλα μέσα εἰς τὴν πόλιν.

Οἱ δὲ Τοῦρκοι μετὰ τὸ δεξιλινὸν τῆς Κυριακῆς ἐκλείσθησαν πάλιν εἰς τὸ φρούριον, ὑποπτεύοντες, μήπως οἱ Ἕλληνες διὰ νυκτὸς εἰσέλθωσι πάλιν εἰς τὴν πόλιν. πλὴν, ἀφοῦ εἶδον τὴν ἐπιούσαν δευτέραν, ὅτι δισκορπίσθησαν ἅπαντες, εὐγῆκαν καὶ ἐπυρπόλησαν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως, συνάμα καὶ τὸ Ῥωσικὸν Κονσολάτον. ὁ δὲ Κόνσολος Γκρὶν, καὶ οἱ ὑπάλληλοί του, ὁμοίως καὶ ὁ Ἰσπανικὸς Κόνσολος, Ἐρνίκος Σέλην, οἵτινες ἐκ πρώτης ἀρχῆς μετεχειρίσθησαν μυρίας ἐπιβουλὰς καὶ προδοσίας κατὰ τῶν Ἑλλήνων, εὐρόντες καιρὸν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐγύμνωσαν πολλὰ ὀσπήτια καὶ ἐργαστήρια, τὰ ὅποια ἦτον γεμάτα ἀπὸ διάφορον πρᾶγμα, καὶ ἕνεκα τούτου καὶ διὰ τὴν φυσικὴν του περὶ τοὺς Ἕλληνας κακίαν, ὁ Γκρὶν ἔδειξε πᾶν εἶδος ἀπανθρωπίας εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν, ἐπεδὴ ἐζήτησάν τινες γυναῖκες ἀδύνατοι μὲ ἀνήλικα βρέφη νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ Κονσολάτον του, καὶ τὰς ἐδίωξε, καὶ τὰς ἐκλείσεν ἔξω ἀπ' ἐναντίας ὁ Γαλλικὸς Κόνσολος Μπουκωῖλ ἐφόρηθη φιλανθρώπως, καὶ ἐφύλαξε πολλοὺς ἀδυνάτους μὲ τὸ πρᾶγμά των. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἦλθον εἰς τὸν Κόλπον τῆς Κορίνθου καὶ ἕξ πλοῖα ἐχθρικά ἐκ Προβέζης, καὶ περιέπλεον ἐκεῖ (20). οἱ δὲ πολιορκή-

μενοι Τούρκοι εἰς τὸ παλαιὸν κάστρον τῶν Σαλώνων, μετὰ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ οἱ ἐκ Βοστίτζης, ἐκυριαύθησαν ἀπὸ τὰς Ἑλληνας τῆς Ἀπριλίου, εἶτα ἐξηπλώθη ἡ ἐπανάστασις καὶ εἰς τὰς πλησίον ἐκεῖ ἐπαρχίας, καὶ εἰς τὰς Θήβας καὶ Ἀθήνας, καὶ ἐπολιορκησαν τὰς ἐχθρὰς οἱ Ἑλληνας.

Οἱ δὲ διασκορπισθέντες ἐκ τῆς Καρυταίνης Ἀρχηγοὶ καὶ Καπιταναῖοι ἠκούσθησαν μεταξὺ των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολιορκήσουν τὴν Τριπολιτσάν, πλὴν μακρόθεν τέσσαρας ἢ πέντε ὥρας· ὅθεν ἐσύναζον πάλιν τοὺς Ἑλληνας, καὶ κατέλαβον τὰ στενὰ τῶν δρόμων ὅπου διευθύνονται εἰς τὴν Καρύταιναν, Μιστρὰν, Λεοντάρι, καὶ Ἄγιον Πέτρον, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς ἐξόδους τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ἐξήρχοντο εἰς τὰ περὶ τῆς Τριπολιτζᾶς, καὶ κατέκαιον τὰ χωρία. Εἰς δὲ τὸ χωρίον Κερασιαῖς, θέσιν ὀχυρὰν, ἦτον στρατοπεδευμένοι ὁ Καπιτὰν Κυριακούλης μὲ μερικὸς Μανιάτας, οἱ Μπαρμπιτζιώται, οἱ Μπασαριῶται καὶ Νικολαῖοι. Ἐκεῖ ἐπῆγαν τῆ 10 Ἀπριλίου, τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς 600 περίπου τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ μὲν Κ. Κυριακούλης μετὰ τῶν Μανιατῶν, ἰδόντες αὐτοὺς, ἀνεχώρησαν, καὶ κατέλαβον οἱ ἐχθροὶ τὰς θέσεις των καὶ ἐκυριεύσαν ὅτι εὖρον ἐκεῖ· οἱ δὲ Μπαρμπιτζιώται, οἱ Μπασαριῶται καὶ Νικολαῖοι ἐπολέμησαν, καὶ ἐφόνευσαν ὀλίγους ἐκ τῶν ἐχθρῶν, καὶ οὕτω τοὺς ἐδίωξαν ἐκεῖθεν.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὑψώθη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία, καὶ εἰς τὰς Νήσους Ὑδραν, Πέτζας καὶ Ψαρά, ἐπειδὴ πρότερον δὲν ἦσαν σύμφωνοι ὅλοι εἰς τοῦτο· ἀλλ' οἱ μὲν Πετζιώται καὶ Ψαριανοὶ ἦσαν ἔτοιμοι, οἱ δὲ Πρόκριτοι Ὑδραῖοι ἐδυσκολεύοντο ἐξ αἰτιῶν τινῶν, πλὴν τέλος πάντων ἀπεφάσισαν καὶ ἐκεῖνοι ἐκόντες ἄκοντες, ἐπειδὴ ὁ λαὸς κινούμενος καὶ ὀδηγούμενος ἀπὸ τοῦ Καπιτὰν Ἀντώνιον ἠγέρθη ἐναντίον τῶν Προκρίτων, καὶ τοὺς ἐβίασε

νὰ καταβάλωσι, μίαν ἱκανὴν ποσότητα χρηματικὴν διὰ
 μισθοῦς, καὶ νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ πλοῖα, ὥστε ἐκ συμφώνου
 αἱ τρεῖς Νῆσοι ἐξεκίνησαν ἱκανὰ πλοῖα διὰ τὸ Αἶγαῖον
 Πέλαγος. Καὶ πρῶτοι οἱ Πετζιώται ἐκυρίευσαν εἰς τὸν
 λιμένα τῆς Μύλου τρία ἐχθρικά πλοῖα, μίαν Κορβέταν, ἐν
 Πρίκι, καὶ ἐν Τρανσπόρτον. Ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ Ἑλ-
 ληνικὰ ἐπέτυχον τότε πολλὰ ἐκ τῶν ἐχθρικῶν καὶ βασι-
 λικὰ καὶ ἐμπορικὰ περιπλέοντα ἀπροφυλάκτως, καὶ τὰ
 ἐκυρίευσαν καὶ λάφυρα πολλὰ ἔλαβον, καὶ ἐπροξένησαν
 μέγαν τρόμον εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἀλλ', ἐπειδὴ ἦτον ἀναγ-
 καῖα πλοῖα τινὰ διὰ τὴν πολιορκίαν τῶν παραλίων φρου-
 ρίων τῆς Πελοποννήσου, ἔγραψαν πρὸς τοὺς Προκρίτους
 τῶν νήσων καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Πατρῶν ἀποστείλαντες
 τὸν Ἦβον Ῥήγαν, καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς πολιορκίας τῆς
 Τριπολιτζᾶς, ἀποστείλαντες τὸν Ἐπίσκοπον Αἴλου, πα-
 ρακινουῦντές τους νὰ στείλουν μερικὰ πλοῖα εἰς πολιορκίαν
 τῶν Μεσημβρινῶν φρουριῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ εἰς τὸν
 Κορινθιακὸν Κόλπον, ὅπου ἡ ἀνάγκη ἦτον μεγάλη, ἐπειδὴ
 ἐκεῖθεν ἐπαπειλεῖτο ἡ Πελοπόννησος ἀπὸ τὰς ἐν Ἠπεί-
 ρῳ ἐχθρिकास δυνάμεις· πλὴν δὲν εἰσηκούσθησαν. Οἱ δ'
 ἐν Τριπολιτζᾶ ἐχθροὶ τῆ ἰδ' Ἀπριλίου μαθόντες, ὅτι ἐ-
 ρρατοπέδευσαν εἰς τὸ χωρίον Λεβίδι ὅ,τε Σωτῆρος Χα-
 ραλάμπης καὶ ὁ Σωτῆρος Θεοχαρόπουλος μετὰ 500 περί-
 που Καλαβρυτινῶν στρατιωτῶν, καὶ ὁ Παναγιώτης Ἀρβᾶ-
 λης μετὰ τινῶν στρατιωτῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτζᾶς,
 ἐξῆλθον περίπου δύο χιλιάδες ἔφιπποι, καὶ ἔφθασαν ἐκεῖ·
 καὶ οἱ μὲν ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπρόλαβον, καὶ κατέ-
 φυγον εἰς τὰ πλησίον ὄρεϊνὰ μέρη, παραιτήσαντες ὅλα τῶν
 τὰ πράγματα· ὀλίγοι δὲ τῶν στρατιωτῶν ἔμειναν κεκλει-
 σμένοι εἰς τινὰ ὀσπήτια, καὶ συνεκρότησαν μάχην μετὰ
 τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ὤρμησαν μέσα εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἐ-
 προσπάθουν νὰ κατακάψωσι τοὺς κεκλεισμένους Ἕλληνας·

πλήν ἐκαῖνοι πολεμοῦντες ἀνδρείως ἐφόνευσαν ἑκατὸν περίπου τῶν ἐχθρῶν, οἱ δὲ λοιπαὶ ἐφυγον κατησχημένοι· ἠρίστευσε δὲ εἰς τοῦτου τὸν πόλεμον ὁ Κουλὸς Πετιμεζᾶς, ὁ Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας, ὅστις καὶ ἐφονεύθη, καὶ ὁ Σπῦρος Νεζερίτης.

Ὁ δὲ Πετρόμπεης ἐσοχάσθη νὰ ρεῖλῃ εἰς τὴν Τριπολιτζάν καὶ νὰ ζητήσῃ ἀνταλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων Τέρκων μετὰ τῶν φυλακωμένων Ἀρχιερέων καὶ Προεστώτων, καὶ διωρίσθη ὁ Γεράσιμος διδάσκαλος ἐκ Καλαμάτας, ὅστις καὶ ἀπῆλθε τῇ 16 Ἀπριλίου μὲ γράμματα περὶ τούτου εἰς τοὺς ἐν Τριπολιτζᾷ Ἀγάδες· ἔγραψε δὲ καὶ εἰς ὅλα τὰ μέλη, ὅπου ἦτον αἰχμάλωτοι Τούρκοι, ὅτι νὰ δοθῶσιν, ἀνσυμφωνηθῆ ἢ ἀνταλλαγῆ· πλήν οὐδὲν κατορθώθη, μὲ τὸ νὰ μὴ συγκατένευσεν εἰς τοῦτο ἡ Διοίκησις ἢ ἐν Τριπολιτζᾷ. Συγχρόνως τότε κατὰ τὴν 17 Ἀπριλίου εὗρισκόμενος εἰς τὸν λιμένα τῆς Ζακύνθου ὁ Καπιτὰν Ὁρλόφ μὲ τὸ πλοῖόν του, εἶδε νὰ περῶν ἐκεῖθεν ἐν Ἰμπρίκι Τούρκικον ὄθεν παρακινήθῃς ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς, καὶ φιλοτιμηθεῖς, ἐκινήθη ἐναντίον του πρὸς ναυμαχίαν, τὸ ἔφθασε, καὶ τὸ ἠκολούθησεν ἕως εἰς τὰς νήσους Ὁξείας πολεμῶν, ὡς τοῦ ἐπηρεάεισσε πολλὴν ζημίαν καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν.

Κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινισίμου ἐφθασεν εἰς τὸ Μεσολόγγιον καὶ ὁ Μουσαφάμπεης, Κεχαγιαῆς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Πελοποννήσου Μεχμέτ Πασᾶ, μετὰ τριῶν χιλιάδ. καὶ πεντακοσίων περίπου Ἀλβανῶν· τοὺς μετεδίβασαν εὐθύς μὲ τὰ πλοῖά των οἱ Μεσολογγῖται εἰς τὸ Καστέλι τῶν Πατρῶν, καὶ χωρὶς ἀναβολὴν ἐσράτευσαν διὰ τὴν Βοστίτζαν, τὴν ὁποίαν καὶ κατέλαβον διόλου ἀπροφύλακτον (21), καὶ τὴν κατεπυρπόλησαν· οἱ δὲ ἐκεῖσε Ἕλληνες, προλαβόντες κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη· Ἐσάθησαν ἐκεῖ σχεδὸν μίαν ἐβδομάδα, μὲ τὸ νὰ εὔρον τροφὰς ἱκανὰς (22), καὶ ἐκεῖθεν ἐ-

ἔδωκεν ὁ Κεχαγιάς γράμματα ἀρέσεως, προσκαλῶν τοὺς τε Βοστισιάνους καὶ Καλαβρυτινοὺς Ἑλληνας, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ προσκυνήσῃ· καὶ, ἐπειδὴ ἦτον ἄγγελον, ποίαν ὁδὸν θέλει ἐξακολουθήσουσι οἱ ἐχθροὶ, τὴν διὰ Κόρινθον, ἢ τὴν διὰ Καλάβρυτα, ἔγραψαν οἱ Καλαβρυτινοὶ πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμην νὰ προφθάσῃ μὲ ὅσους στρατιώτας ἔχει, διὰ νὰ προκαταλάβουσι τὰ στενὰ τοῦ δρόμου τῶν Καλαβρυτῶν, ὅστις εὐθὺς ἔτρεξε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ταξιαρχῶν. Κατέλαβον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Καλαβρυτινοὶ τὰς ἀναγκαίας θέσεις, καὶ παρετήρουν τὰ κινήματα τῶν ἐχθρῶν. Ἐκ δὲ τῶν Βοστισιάνων οὐδὲ ψυχὴ ἐφαίνεται, ἐπειδὴ διεσκορπίσθησαν ἅπαντες, ἔσθην κακεῖθεν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν πεντακόσιοι περίπου τῶν ἐχθρῶν ὤρμησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ μοναστηρίου τῶν Ταξιαρχῶν, καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ χωρίον Βόβοδα, ὅπου ἦτον ἐστρατοπεδευμένος ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης, τοῦ ὁποίου οἱ στρατιῶται μὲ τὸ νὰ ἐλειποτάκησαν, καὶ ἔμεινε μὲ ὀλίγους, περιεκυκλώθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐκινδύνευσε· μὲ ὅλον τοῦτο ἐκεῖνοι οἱ ὀλίγοι ἀντέστησαν εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν ἐχθρῶν, καὶ πολεμοῦντες ἐτραβήχθησαν εἰς ἀσφαλέστερον μέρος. Ἐφωεύθησαν δὲ εἰς ἐκείνην τὴν μάχην δύο τρεῖς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἄλλοι τόσοι τῶν Ἑλλήνων.

Κατὰ δὲ τὴν 20 Ἀπριλίου ἐστράτευσαν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν Κόρινθον, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν ζώων, ὅπου ἔκυριεύσαν εἰς τὸ πεδίον τῆς Βοστίτζης· καὶ, ἀφοῦ ἐπέρασαν ὅλα τὰ στενὰ τοῦ δρόμου ἀνεπειρέαστοι, ἔφθασαν εἰς τὴν Κόρινθον. οἱ δὲ πολιορκοῦντες ἐκείνην τὴν Ἀκρόπολιν Κορίνθιοι, Δερβενοχωρίται καὶ Ποριῶται, ἰδόντες μακρόθεν τοὺς ἐχθρούς, ἔφυγον καὶ ἄφησαν τὴν πόλιν ἔρημον. Ὁ δὲ Γρηγόριος Δικαῖος, ὅστις τότε εὐρέθη ἐκεῖ, κατέκαυσε τὸ ὄρατον Παλάτι τοῦ Κιαμίμπη καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸ χωρίον Σοφικόν, ὅπου ἔ-

καμην ἔφοδον εἰς ἕνα πύργον, ἐνῶ εἶχον πεφυλαγμένον τὸ πρῶτον τῶν ὄ,τε Θεοδωράκης Βλασόπουλος, ὁ Θεοχαράκης Ρέντης, καὶ ἄλλοι Ἕλληνας, καὶ ἐλαφρυαγώγησεν ἱκανά. Τότε ἡ μήτηρ τοῦ Κιαμίλμπεη, βλέπουσα τὸ παλάτι καιόμενον, ἐφόνευσε τὸν Ἀνδρῆικον Νοταρᾶν, εὕρισκόμενον ἐνέχυρον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ὁ δὲ Κιεχαγιᾶς, ἐφοδιάσας τὸ φρούριον τῆς Κορίνθου μὲ τροφάς καὶ μὲ στρατιώτας, ἐστράτευσε διὰ Ἄργους, ὅπου οἱ ἐκεῖ εὕρισκόμενοι Ἕλληνας, τόσον ἐντόπιοι, ὅσον καὶ Κρανιδιῶται, καὶ τινες Πετζίῶται, ἀπεφίσεισαν νὰ προσμείνουν τὰς ἐχθρὰς εἰς τὸ ἔξωθεν τοῦ Ἄργους τεῖχος, καὶ νὰ τὰς πολεμήσουν, νομίζοντες, ὅτι εἶναι ὀλίγοι· ἀλλ', ἀφ' ἧς τὰς εἶδον μακρόθεν πολλοὺς, κατέφυγον εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀφῆσαν τὴν πόλιν τοῦ Ἄργους ἔρημον· καὶ μέρος μὲν τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων ἔμειναν κεκλεισμένοι εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Κατακεκρυμμένης μὲ ὀλιγίστους στρατιώτας, μέρος δὲ εἰς τὸ παλαιόκαστρον τοῦ Ἄργους. Οἱ δὲ ἐχθροὶ καταδιώξαντες τοὺς Ἕλληνας, καὶ φονεύσαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν, ἐνοῖς ἦν καὶ ὁ υἱὸς τῆς Πουπουλίνας (23), ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, καὶ ἐπολιόρκησαν τότε μοναστήριον καὶ τὸ φρούριον· καὶ οἱ μὲν τοῦ μοναστηρίου ὑςερημένοι διόλου τῶν ἀναγκαίων, καὶ μὴ ἔχοντες τόπον νὰ φύγουν παρεδύθησαν εἰς τοὺς ἐχθρούς· οἱ δὲ τοῦ φρουρίου ἔφυγον διὰ νυκτός καὶ ἐσώθησαν. Ἐφθασαν κατόπιν ἐκεῖ οἱ Καπιταναῖοι Πετιμεζᾶς, καὶ Σκαλτζᾶς, καὶ ἄλλοι, μὲ χιλίους περίπου στρατιώτας Ἕλληνας· ἀλλ', ἐπειδὴ δὲν ἐπρόφθασαν ἐν καιρῷ πρὸς βοήθειαν τοῦ Ἄργους, διωρίσθησαν νὰ προκαταλάβουν τὰ ζεὰ τὰ μεταξὺ Ἄργους καὶ Τριπολιτζᾶς, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τῶν ἐχθρῶν· πλὴν δὲν τὸ ἠκολούθησαν προβάλλοντες, ὅτι τοὺς ἔλειπον τὰ ἀναγκαῖα. Ὅθεν ὁ Κεχαγιᾶς, ἀφοῦ διέταξε τὰ τοῦ Ἄργους, καὶ ἐσύστησεν ἐκεῖ ἕνα Προεσῶτα, καὶ ἔδωσε γράμ-

μα ἀφέσεως εἰς τοὺς παραδοθέντας, καὶ ἔκαυσε τὰ καλά ὄσπητια τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὕτως ἐσράτευσε δὴ τὴν Τριπολιτζὰν συνωδευμένος, καὶ μετὰ 800 περίπου ἐντοπίων Τούρκων, οἵτινες ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς μετέβησαν εἰς τὸ Ἄργος ἐπίτηδες, διὰ νὰ τὸν προὔπαντήσουν καὶ νὰ τὸν συνοδεύσουν· διέβησαν δὲ ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Τουρνικιῆ ἀνεπειρέαστοι, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν Τριπολιτζὰν περὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν πλῆθος λαφύρων ἐκ τῆς Βοστίτζης, Κορίνθου καὶ Ἄργους.

Ἐν τσοούτῳ κατὰ τὰς 20 τοῦ Ἀπριλίου τινὲς τῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν Καρυτιῶν, τοποθετημένου εἰς τὴν Πιάναν, ὑπῆραν εἰς τοὺς Μύλους τῆς Δαβιάς, ὅπου εὐρόντες τινὰς τῶν Τούρκων ἀλήθοντας, τοὺς ἐφόνευσαν καὶ ἐχάλασαν τοὺς μύλους. Τοῦτο μαθόντες οἱ ἐν τῇ Τριπολιτζᾷ ἐχθροὶ, ὤρμησαν πανστρατιᾷ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων· τοὺς ἐπρόσμεναν οἱ Ἕλληνες μὲ γενναίότητα, καὶ συνεκροτήθη ὁ πόλεμος εἰς τὸ χωρίον Σηλύμναν· μὴ θυνηθέντες δὲ οἱ ἐχθροὶ νὰ διώξουν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὰς θέσεις των, καὶ φόνευθέντες ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς 20, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ τοὺς κατεδίωξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῶν τειχῶν τῆς πόλεως.

Κατὰ δὲ τὴν 26 ἐξῆλθον πάλιν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸ Βαλτέτζι, ὅπου ἦσαν ὁ Καπιτὰν Κυριακούλης μετὰ μερικῶν Μανιατῶν, καὶ τινες ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Τριπολιτζᾶς στρατιῶται, οἵτινες ὄν ἐπέμεναν τὴν ὄρμην τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ἄφησαν τὰς θέσεις των. Μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασεν εἰς βοήθειάν των ἓν σῶμα ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῆς Καρυταινης, ἐκτύπησαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔτρεψαν εἰς φυγὴν.

Συγχρόνως περὶ τὰς 20 τοῦ αὐτοῦ ἐπροχώρησεν ἐκ Θεσσαλίας πρὸς τὸ μέρος τῶν Θερμοπυλῶν ἓν σῶμα ἐχθρικοῦ στρατεύματος, ὅπου ἦτον ἐστρατοπεδευμένος ὁ Καπιτὰν Διάκος καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Σόλωνος μὲ στρατιώτας,

Λεβαδείτας, καὶ Σαλωνίτας, ἐκεῖ συνεκροτήθη μάχη πει-
σματώδης· καὶ, ἐπειδὴ ὁ, τε Σόλωνος καὶ ὁ Καπιτὰν Διά-
κος εὗρέθησαν μὲ ὀλίγους στρατιώτας εἰς μίαν θέσιν ἀνί-
σχυρον, περιεκυκλώθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς· καὶ ὁ μὲν Σό-
λωνος ἐφονεύθη εὐθύς, ὁ δὲ Καπιτὰν Διάκος ἐπολέμησεν
ἡρωϊκῶς πολλὰς ὥρας καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν,
ἀλλὰ τέλος πάντων, μὲ τὸ νὰ ἔσκασε τὸ τουφέκι του καὶ
τόπον δὲν εἶχε νὰ φύγῃ, συνελήφθη ζῶν καὶ ἐθανατώθη· οἱ
δὲ λοιποὶ Ἕλληνες διεφυλάχθησαν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη.

Κατὰ δὲ τὴν θάλασσαν ἀφοῦ ἐξῆλθον τὰ Ἑλληνικὰ
πλοῖα εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς
ἐλευθερίας αἱ Κυκλάδες καὶ Σποράδες νῆσοι, ὅσοι δὲν
ἔχεν κατοίκους Τούρκους, καὶ πρὸ πάντων ἡ Σάμος, ἣτις
ὀδηγουμένη ἀπὸ τὸν Λογοθέτην Λυκοῦργον κατάρθωσε μίαν
δύναμιν στρατιωτικὴν ἀξιόλογον· καὶ, μὲ τὸ νὰ πλησιάσῃ
εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔκαμον ἐφόδους συνεχεῖς εἰς τὰ παράλια
τῆς Ἀσίας, καὶ ἐλεηλάτουν ἐκεῖσε τὰ Τουρκοχώρια καὶ
ἐφόνευσαν πολλοὺς, καὶ ἠχμαλώτιζον, καὶ ἐλάμβανον ἱκανὰ
λάφυρα. Ὁμοίως καὶ οἱ Κασσιῶται καὶ Καστελοριζιῶται
μὲ τὰ μικρὰ τῶν πλοῖα ἐπροξένησαν φρίκην καὶ τρόμον
εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, καὶ πολλὰ ἐκ τῶν Τουρκι-
κῶν ἐμπορικῶν πλοίων ἐκυρίευσαν. Ὁμοίως καὶ οἱ Κρήτες,
ὑψώσαντες τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, ἐπολιοῦρκησαν
τοὺς ἐχθρούς εἰς τὰ φρούρια, καὶ ἐπροχώρουν καλῶς, ὀδη-
γούμενοι ἀπὸ τὸν Ἀφεντούλην. Τὰ δὲ Ἑλληνικὰ πλοῖα
περιφερόμενα εἰς τὴν Μεσόγειον, ἐπέτυχον τινὰ ἐχθρικά
Τρασπόρτια, μετακομίζοντα στρατιώτας, τὰ ὅποια ἐδύθι-
σαν, τοὺς δὲ ἐχθρούς μετέφερον εἰς τὰς νήσους τῶν καὶ τὴς
ἐθανάτωσαν. Εἰς δὲ τὴν πόλιν τῶν Κυδωνιῶν εἰσῆλθεν ἑ-
νας Πασᾶς μὲ τέσσαρας χιλιάδας περίπου στρατιώτας,
καὶ οἱ μὲν Πρόκριτοι τῶν Χριστιανῶν ὑπεσχέθησαν ὑπο-
παγὴν εἰς τὸν Σελτάνον, οἱ δὲ βάρβαροι Τῆρκοι τὴς μετε-

χειρίσθησαν ἀπανθρώπως καὶ ἐχθρικῶς, φονεύοντες καὶ αἰχμαλωτίζοντες πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ὅτε βιασθέντες ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὰ ὄπλα πρὸς ὑπεράσπισίν τους· πλὴν, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχον καμμίαν προετοιμασίαν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξουν· καὶ, ἀφοῦ ἐξ αὐτῶν ἐφονεύθησαν καὶ ἠχμαλωτίσθησαν, οἱ λοιποὶ διεσώθησαν διὰ τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων περιπλεόντων ἐκεῖ, καὶ κατέφυγον εἰς τὰς Κυκλάδας νήσους καὶ πολλοὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Ἐν δὲ ταῖς Πάτραις ἐφυλάττετο ἡ πολιορκία παρὰ μόνων τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Ἑλλήνων, πλὴν μακρόθεν (24). ἐπειδὴ ὁ Π. Πατρῶν ὑστερεῖτο καὶ τροφῶν διὰ τὰς στρατιώτας καὶ ἐφοδίων πολεμικῶν· ἀλλ', ἀφοῦ οἰκονόμησε τροφὰς ἐκ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν, καὶ τὸν ἐπρόφθασαν ἐφόδια πολεμικὰ οἱ ἐκ Ζακύνθου Ἰωάννης Στέφανος, Λιονταρίτης, Νικόλαος Καλύβας, καὶ Φραντζέσκος Καρβελάς, οἵτινες μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκεῖθεν τῷ Κόμητις Διονυσίου Δε Ῥώμα καὶ τοῦ Φλαμπουριάρη διωρίσθησαν Ἐφοροὶ, καὶ ἐσύναζον τὰς συνδρομὰς τῶν φιλογενῶν, τότε διώρισεν τοὺς στρατιώτας καὶ κατέλαβον τὰς θέσεις τοῦ Μοναστηρίου Ὀμπλοῦ, τῆς Ζωητάδας καὶ τῆς Περιβόλας· καὶ εἰς μὲν τὸν Ὀμπλὸν ᾠδήγει τοὺς στρατιώτας ὁ Κ. Δ. Κουμανιώτης, εἰς δὲ τὴν Ζωητάδα ὁ γενναῖος Παναγιώτης Καραντζᾶς, εἰς δὲ τὰ πέριξ τῆς Περιβόλας ὁ Νενέκος Ζουμπατιώτης, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ὀρεινῶν ἐκείνων χωρίων, οἵτινες συνεκρότουσαν καθ' ἡμέραν σχεδὸν πολέμους εἰς τὰς εἰρημένους θέσεις, ἐξερχομένων τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν πεδιάδα, πότε πανστρατιᾷ ἐπίτηδες διὰ νὰ πολεμήσουν, πότε μέρος ἐξ αὐτῶν διὰ νὰ συναΐξουν καρπούς καὶ χόρτα διὰ τὰ ζῶά των· ἀλλὰ πάντοτε οἱ Ἕλληνες τὰς κατεδίωκον, καὶ ἐφόνευον ἐξ αὐτῶν· Ὁ δὲ Καραντζᾶς τοὺς ἐπροξένοι φρίκην, ἐπειδὴ ὄχι μόνον εἰς τὸ πεδίου τοῦ πολέμου ἐδείκνυε τὴν ἐνδρείαν του

καὶ τὴν ἐπιδειξίότητα τὴν στρατηγικὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ νυκτὸς εἰσῆρχετο συνεχῶς εἰς τὴν πόλιν μὲ ὀλίγους στρατιώτας, ἤρπαζεν αἰχμαλώτους, ἐφόνευεν ἐξ αὐτῶν, ἐχαλοῦσε τὰς μύλους, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰς ἔβλαπτε καιρίως. Καὶ οὕτως ἐξηκολούθει ἡ πολιορκία. Ἀλλὰ περὶ μὲν τροφῶν δυσκόλως οἰκονομοῦντο, ἐφόδια δὲ πολεμικὰ εἶχον εἰς ἀφθονίαν, ἐπειδὴ οἱ ἐκ Δημητριάτης Κύριοι Σπηλιοτόπυλοι, Νικόλαος καὶ Σπῦρος, οἵτινες ἐπιστάτου τοὺς ἐκεῖ μπαρουτομύλους, καὶ διένειμὸν εἰς ὅλα τὰ στρατεύματα μπαρούτη ἄνευ πληρωμῆς, ἀλλὰ μὲ μόνας ἀποδείξεις, διὰ τὰ πληρωθῶσιν ἐν καιρῷ ἀπὸ τοῦ Γένους, αὐτοὶ ἀπέστειλον καὶ πρὸς τὸν Π. Πατρῶν ἱκανὴν ποσότητα, ὥστε ἐκεῖθεν οἰκονομοῦντο καὶ οἱ Καλαβρυτινοὶ στρατιῶται· πολλὰκις δὲ καὶ οἱ Γαστουναῖοι καὶ οἱ Βοστιτζιάνοι.

Εἰς δὲ τὴν θάλασσαν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτήριον τοῦ Πάπυ μέχρι τῆς Γλαρέντζας περιεφέροντο τέσσαρα Γαλαξιδιώτικα καὶ δύο Κεφαλληνίτικα ὀπλισμένα, ὁμοίως καὶ δύο φελοῦκες, καὶ ἐμπόδιζον τὴν διὰ θαλάσσης διάβασιν τῶν ἐχθρῶν εἰς τὰς Ἰονικὰς νήσους, ἢ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀκαρνανίας (25.) ὅτε συνέλαβον δύο πλοῖα μὲ Ἰονικὴν σημαίαν, ἐν οἷς ἦσαν Ἀλβανοὶ τινὲς ἄνδρες καὶ γυναῖκες μεταβαίνοντες εἰς τὴν Πρέβεζαν, τὰς ὁποίας ἠχμαλώτισαν καὶ ἐκυρίευσαν τὸ πρᾶγμα τῶν. Τοῦτο καὶ ἄλλα τοιαῦτα μὲ τὸ νὰ ἐδυσσεύεζον τὴν διοίκησιν τῶν Ἰονικῶν νήσων, ἀπέστειλαν ἐν Λαντζόνι καὶ μίαν Τράταν ἐναντίον μίαν φελοῦκας Γαλαξιδιώτικης, ὀπλισμένης καὶ εὐρισκομένης εἰς τὴν Γλαρέντζαν, καὶ διὰ νυκτὸς ἐπέπεσον αἰφνικῶς ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐκυρίευσαν, ἀφοῦ ἐφόνευσαν τρεῖς Γαλαξιδιώτας, καὶ συνέλαβον δύο ἐξ αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐσώθησαν εἰς τὴν ξηρὰν· ὅθεν τὴν μετέφερον εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὁμοίως καὶ τοὺς συλληφθέντας, τοὺς ὁποίους ἐφυλάκωσαν ὡς πειράτας, περὶ ὧν ἔγραψεν ὁ Π. Πατρῶν εἰς τὸν

Βιοικητὴν τῆς Ζακύνθου δικαιολογῶν αὐτοὺς, καὶ μόλις μετὰ πολλοὺς μῆνας ἠλευθερώθησαν.

Ὁ δὲ Γκρίν δὲν ἔπαυε νὰ ἐφοδιάζη τοὺς ἐν Πάτραις καὶ Καστέλι ἐχθροὺς, μεταφέρων τροφὰς καὶ εἴ τι ἄλλο ἀναγκαῖον ἐκ Ζακύνθου. ὅτε ὁ Π. Πατρῶν ἔγραψεν ἐν πρετέστον κατ' αὐτοῦ, περιεκτικὸν τῶν ὄσων κακῶν ἔγινεν αἷτιος εἰς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν καὶ εἰς τοὺς Πατράϊς, τὸ ὅποῖον ἀπέστειλεν εἰς χεῖρας τοῦ Γαλλικοῦ Κορσόλς Μπουκοβίλ, εἰς Ζάκυνθον εὐρισκομένου, νὰ τὸ καταγράψῃ εἰς τὸ βιβλίον του, καὶ νὰ τὸ ἐγχειρίσῃ. Ὁμοίως καὶ τινες Μεσολογγίται, εὐρόντες ἀρμόδιον τὸν καιρὸν νὰ κερδίσωσιν, ἔδιδον τροφὰς εἰς τοὺς ἐν Πάτραις ἐχθροὺς, καὶ εἶχον πολλὴν συγκοινωνίαν μετ' αὐτῶν, ἐμπορευόμενοι καὶ ἀγοράζοντες τὰ λάφυρα δι' ὀλίγης τιμῆς, καὶ ἐντροφῶντες εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων.

Οἱ δὲ Λαλαῖοι ἀπολιόρητοι ὄντες, ἐξῆρχοντο συνελθῶς εἰς τὰ πέριξ τῶν ἐπαρχιῶν Γαστούνης καὶ Πύργου, καὶ κατέκαιον τὰ χωρία, καὶ ἐλεηλάτουν. Ἐπροχώρησαν καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πύργου καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἀπήντησαν ἀντίστασιν ἰσχυράν, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν καὶ τὴν κατεπευρόλησαν. Πύρναξαν πλῆθος ζώων ἐκ τῶν πέριξ χωρίων καὶ γεννήματα ἱκανὰ, ὥστε εἶχον ἀφθονίαν ἐκ τροφῶν. Εἰς δὲ τὰ σύνορα τῆς ἐπαρχίας τῶν Πατρῶν δὲν ἐτόλμησαν νὰ εἰσέλθουν, ἐπειδὴ ἦτον διωρισμένοι οἱ στρατιῶται ἐκείνων τῶν μερῶν μὲ τοὺς Καπιταναίους, τὸν Πανάγον Σανταμεριάνον, τὸν Ζέρβαν, τὸν Στέργιον, τὸν Ἰωάννην Καραλήν καὶ ἐφύλαττον εἰς θέσεις ὄχυράς, μάλιστα ὁ ἐκ Προστοβίτζης Γεώργιος Γιαννόπουλος, μὲ ὀλίγους στρατιώτας ὁποῦ εἶχεν, ἐπροξένει τρόμον εἰς τοὺς Λαλαίς. πλὴν ὁ νέος οὗτος ἦτον μὲν γενναῖος, ἀλλ' ἄπειρος, καὶ εἰς μίαν ἔξοδον τῶν Λαλαίων, εἰς τόπον λεγόμενον Κατσαροῦ, μὲ τὸ νὰ ἐπροχώρησεν ὑπὲρ τὸ ὄρον, περιεκκυκλώθη

ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ὄντας πεντακοσίους περίπου, καὶ τινὲς μὲν τῶν στρατιωτῶν του ἐπρόλαβον καὶ ἔφυγον, ἔμεινε δὲ αὐτὸς μὲ μόνους ὀκτώ, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ ἐπολέμησεν ἱκανὰς ὥρας μὲ ἀνδρείαν, καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν, ἐφρονεῦθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ σύντροφοί του ἡρωϊκῶς.

Ὅθεν συνηλθον οἱ Πρόκριτοι τῶν Πατρῶν, τῶν Καλαβρύτων καὶ τῆς Βοσιτίτζης εἰς ἓν χωρίον τῆς Δαπάτας, Μπούμπουκα λεγόμενον, καὶ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ ἀποστείλωσι πρέσβον μὲ γράμματα πρὸς τοὺς Προκρίτους νησιώτας, τὸν Σωτήριον Θεοχαρόπουλον, παρακινουῦντές τους νὰ ἀποστείλουν μερικὰ πλοῖα εἰς τε τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ δὲ Πετρόμπεης, διατρίβων εἰς Καλαμάταν, ἔγραψεν εἰς ὅλας τὰς Προκρίτους τῆς Πελοποννήσου, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ συνέλθωσιν εἰς ἓν τῶν μεσογείων μερῶν, καὶ νὰ συσκεφθῶσι, τίνι τρόπῳ νὰ βάλωσι τὰ πράγματα εἰς ὁπωσοῦν εὐταξίαν, καὶ νὰ οἰκονομηθῶσι χρήματα διὰ μισθοὺς τῶν Μανιατῶν, οἵτινες δὲν ἤθελον κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐκκρατεύσωσιν ἄνευ χρημάτων. Ὅθεν ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγουν τινὲς τῶν Προκρίτων· ἀλλ', ἐπειδὴ ἓν τοσούτῳ εἶχεν ἔμβει ὁ Κεχαγιάς εἰς τὴν Τριπολιτζάν, καὶ ἡ δύναμις τῶν ἐχθρῶν ἠῤῥξησε, καὶ ἐφοβοῦντο οἱ τὴν Τριπολιτζάν πολιορκουῦντες, μήπως ἐκκρατεύσωσιν οἱ ἐχθροὶ πανστρατιᾶ εἰς τὰς πέριξ ἐπαρχίας, οἱ δὲ Ἕλληνες, κατέχοντες πολλὰς θέσεις, ἦσαν διεσχυρπισμένοι, ὥστε δὲν ἐδύναντο νὰ ἀνθῆξωσιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, εἰς ὅποιονδήποτε μέρος ἤθελεν ὀρμήσουν, διὰ τοῦτο ἐπροσκάλεσαν ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Πελοποννήσου νὰ ὑπάγουν ἐκεῖ, καὶ νὰ ἐνδυναμώσωσιν τὰς θέσεις. Ὅθεν ἀπῆλθε καὶ ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης μετὰ τῶν στρατιωτῶν του ἐκεῖ καὶ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Σωτήρου Χαραλάμπους, καὶ Σωτήρου Θεοχαρόπουλου, καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ στρατόπε-

δου τῶν Καρυτιῶν, ὅτε κατὰ τὰς 12 Μαΐου ἐξῆλθεν ὁ Κεχαγιᾶς καὶ ὁ Κιαμίλμπεης μὲ ἐξ̄ χιλιάδας περίπου στρατιώτας, καὶ διευθύνθη εἰς τὸ Βαλτέτζι, ὅπου ἦτον ἐστρατοπεδευμένοι ὁ Κ. Κυριακούλης καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη Ἰωάννης μὲ μερικοὺς Μανιάτας, καὶ τινες Καπιταναῖοι ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τριπολιτζᾶς καὶ Λεονταρίου μὲ τοὺς στρατιώτας των, συμποσούμενοι ὅλοι περὶ τοὺς χιλίους. Ἐκεῖ λοιπὸν τοὺς ἐπερικύκλωσαν πανταχόθεν οἱ ἔχθροί· ὁ δὲ Κεχαγιᾶς ἔσπασε τὸ τζατῆρί του, καὶ ἐτοποθέτησε τὰ κανόνιά του ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἀπόφασιν νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ, καὶ ἔπειτα νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας, νὰ διαλύσῃ ὅλας τὰς πολιορκίας καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Πελοπόννησον. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες, καὶ τοὶ πανταχόθεν περικυκλωμένοι, ἀντέστησαν γενναίως, καὶ διήρκεσεν ὁ πόλεμος δύο ἡμέρας καὶ μίαν νύκτα. Ἐπρόφθασεν ἐγκαίρως βοήθεια εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁ, τε Κ. Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης καὶ ὁ Κ. Δημήτριος Κηλιόπουλος μὲ τοὺς Καρυτινοὺς στρατιώτας, ἐκτύπησαν πλαγίως τοὺς ἔχθρους καὶ τέλος πάντων τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν ἐξαισιον, ὥστε ἄφησαν ἐκεῖ καὶ τὰ τζατῆρια, καὶ τὰ κανόνια καὶ ὅλας των τὰς ἀποσκευάς, τὰ ὅποια ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες, οἵτινες τοὺς κατεδίωξαν ἕως πλησίον τῆς Τριπολιτζᾶς, καὶ ἐφόνευσαν ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους· ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὀλίγοι ἐφονεύθησαν. Ἠρίστανευσεν εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον ὁ Καπιτὰν Κυριακούλης, μὲ τὸ νὰ ἔδειξῃ καὶ γενναϊότητα καὶ ἐπιδαξιότητα. Οὗτος ὁ πόλεμος ἐμφύχωσε τοὺς Ἕλληνας κατὰ πολλὰ, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πλησιάσουν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, καὶ νὰ κάμνῃ στενωτέραν τὴν πολιορκίαν.

Ἐἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κ. Διάκου, ἐπέρασεν ἐκεῖ ὁ Κ. Ὀδυσσεὺς μὲ ἄγδοήκοντα περίπου στρατιώτας, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ στρατεύματα

τῆς Αἰθαδαίας. Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς Μαΐου εὐρέθη εἰς τὸ Χάνι τῆς Γαβριᾶς μὲ τοὺς 80, ὅπου ἔφθασεν ἐν σῶμα ἐχθρικὸν περίπου δύο χιλιάδων, ἄδηγούμενον ἀπὸ τὸν Ὀμέρ πασᾶν Βοιωτῶν, οἵτινες περιεκύκλωσαν τὸ Χάνι καὶ ἄρχησαν ἀπὸ πρωΐας τὸν πόλεμον μέχρι τοῦ ἑσπέρας. ὤρμησαν πολλάκις οἱ ἐχθροὶ νὰ εἰσπηδήσωσιν εἰς τὸ Χάνι, πλὴν δὲν ἐδυνήθησαν, ἐπειδὴ πανταχόθεν οἱ ὀλίγοι Ἕλληνες παρεφύλαττον τὰ κινήματα τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἀντέκρουον ἰσχυρῶς. ἔπαυσεν ὁ πῦλος μαζὴ μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· καὶ, ἐπειδὴ οἱ περικεκλεισμένοι Ἕλληνες μηδὲ τροφὰς εἶχον μέσα εἰς τὸ Χάνι, μηδὲ πολεμικὴν ὕλην, ὤρμησαν διὰ νυκτὸς καὶ ἔφυγον διὰ μέσου τῶν πολιορκούντων ἐχθρῶν ἀδολαῶς. Ἐφρονεύθησαν εἰς ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοὺς 150 τῶν ἐχθρῶν, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων τρεῖς (26).

Εἰς δὲ τὸ Μεσολόγγι ἔφθασαν καὶ ἄλλαι δυνάμεις ἐχθρिकाί, 1500 περίπου Ἀλβανοὶ, ἄδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Ἀσλακάκον, καὶ ἄλλους Μπουλουκπασάδες, τοὺς ὁποίους μετέφερον μὲ τὰ πλοῖά των οἱ Μεσολογγίται εἰς τὰς Πάτρας (27), καὶ ἠϋξήσεν ἡ ἐκεῖ τῶν ἐχθρῶν δύναμις ἀρκετὰ, ὥστε μόνοι οἱ Πατράται στρατιῶται δὲν ἦτον ἱκανοὶ νὰ προκαταλάβουν ὅλας τὰς θέσεις, καὶ νὰ ἐμποδίσουν εἰσεχόμενῃν τινὰ ἔξοδον τῶν ἐχθρῶν. Ὄθεν ὁ Π. Πατρῶν ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμην νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πρώτην του θέσιν διὰ νὰ ἐνδυναμώσουν τὰ ἀναγκαῖα μέρος. Ἐν τούτῳ ἄρχησαν νὰ μεταβαίνουν καὶ ἐκ τῶν Ἴονικῶν νήσων εἰς τὴν Πελοπόννησον στρατιῶται· καὶ, μὲ ὄλον ὅπου ἡ Διοίκησις τοὺς ἐμπόδιζεν αὐστηρῶς, ἐκεῖνοι ξήλω κινούμενοι, κατεφρόνουν καὶ τὰς προσαγὰς καὶ τὰς ἀπειλὰς τῆς Διοικήσεως. Ὄθεν μετέβησαν ἐκ μὲν τῆς Ζακύνθου μέχρι τῶν 150, οἵτινες ἀμέσως ἐπέβησαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Πατρῶν, καὶ διωρίσθησαν εἰς τὴν θέ-

σιν Ζωητάδα ὑπὸ τὴν ὁδήγίαν τοῦ Καραντζᾶ (28)· ἐκ δὲ τῆς Κεφαλληνίας 300 περίπου, περὶ ὧν διώρισεν ὁ Π. Πατρῶν τὸν Γεώργιον Σιοῖνην νὰ τοὺς βαστάξῃ ἐκεῖ εἰς τὴν Γαστούνην (29), ὅπου οἰκονομοῦντο εὐκολώτερον αἱ τροφαί. Ἐφερον δὲ μεθ' ἑαυτῶν καὶ τινα ἐφόδια πολεμικὰ καὶ τέσσαρα κανόνια, τὰ ὅποια ἔμελλον νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὴν μελετουμένην πολιορκίαν τοῦ Λάλα.

Οἱ δὲ Λαλαῖοι ἐξῆλθον εἰς τὰς 10 Μαΐου πανστρατιᾶ διὰ νυκτὸς εἰς τὸ Λαντζόϊ, ὅπου ἦσαν τοποθετημένοι οἱ Καμπασαῖοι μὲ ὀλίγους στρατιώτας, τοὺς ἐπερικύκλωσαν καὶ ἄρχησαν τὸν πόλεμον. Μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ τε Ποργαῖοι Ἕλληνες, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Κ. Χαραλαμπάκην, καὶ τινες Ἀρκαῖοι ἔτρεξαν εἰς βοήθειάν τους· συνεκροτήθη πεισματώδης ὁ πόλεμος, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπροχώρουν καλῶς· πλὴν κακῆ τύχῃ ὁ Κ. Χαραλαμπάκης Βιλαέτης καὶ εἷς Ἀρκαῖος Καπιτάνιος Μέλιος, μὲ ὀλίγους στρατιώτας εὐρισκόμενοι εἰς τὸν κάμπον τοῦ Ζμίλα, περιεκυκλώθησαν ἀπὸ τὴν καβδαλαρίαν τῶν ἐχθρῶν, καὶ μὴ ἔχοντες τρόπον νὰ καταφύγωσιν εἰς ὄρεινόν μέρος ἐπίασαν μερικὰ χαντάκια εἰς τὸν κάμπον καὶ ἐκῆθεν ἀντέκρουον εἰς τὰς ὀρμὰς τῶν ἐχθρῶν· ἐπολέμησαν ἐκεῖ ὥρας ἱκανάς· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ μὴν ἦτον δυνατόν νὰ τοὺς ὑπάγῃ ἄλλοθεν βοήθεια, καὶ οἱ ἐχθροὶ, ὄντες ἱππεῖς καὶ πολλοὶ, τοὺς εἶχον στενὰ περικυκλωμένους, δὲν ἐδυνήθησαν πλέον νὰ ἀνθέξουν, καὶ ἐκεῖ ἐφρουρεύθησαν καὶ οἱ Καπιταναῖοι καὶ 25 περίπου στρατιῶται, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ γριναῖοι ἐφόνευσαν ἕκαστος δύο, ἢ τρεῖς, τῶν ἐχθρῶν.

Εἰς δὲ τὰς 18 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐξῆλθον ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς δύο χιλιάδες τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὑπῆγον κατ' εὐθείαν εἰς τὸ χωρίον Δολιανὰ, φέροντες δύο κανόνια καὶ ἱκανὰς ἀποσκευάς. Ἐκεῖ εὐρίσκατο ὁ Καπιτὰν Νικηταρᾶς

Σταματέλόπουλος μὲ 150 περίπου στρατιώτας, οἵτινες ἐκλείσθησαν εἰς τὰ ὄσπηττα, καὶ συνεκροτήθη ἡ μάχη· ἀλλὰ, μὴ δυνάμενοι οἱ ἐχθροὶ νὰ βλάψωσι τοὺς κεκλεισμένους, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἐφρονεύοντο, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν· ὁ δὲ Κ. Νικητᾶς μετὰ τῶν στρατιωτῶν του τοὺς καταδίωξεν εἰς ἐκεῖνα τὰ στενά, καὶ τοὺς ἐδίασε νὰ ἀφήσωσι καὶ τὰ κανόνια καὶ ὅλας τῶν τὰς ἀποσκευὰς, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνας, καὶ ἐφόνευσαν 100 περίπου τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ δὲ Ἀλῆ Πασᾶς, πολιορκημένος ὢν εἰς τὸ φρούριον τῶν Ἰωαννίνων, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγναταλείφθη ἀπὸ ὅλης τοὺς πιστοτέρους καὶ οἰκιοτέρους του ἀξιωματικούς· οἷον τὸν Ἄγο Μουχουρδάρη, τὸν Ταῖρ Ἀμπάζη, καὶ ἄλλους Τούρκους καὶ Χριστιανούς· ἔπειτα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δυσαρρεστηθέντες ἀπὸ τὸν Ἰσμαήλ Πασᾶ, Πασόμπεη λεγόμενον, καὶ ὑποπιτευθέντες, ὅτι τοὺς ἐπιβουλεύεται, συνεννοήθησαν πάλιν μετὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ ἠκούσθησαν μετὰ τῶν Σουλιωτῶν, ὑποσχόμενοι εἰς αὐτοὺς νὰ τοὺς δώσωσιν τὴν πατρίδα τους καὶ τὸ κάστρον Κιάφα, καὶ ἄλλας ἀμοιβὰς, εἰάν ἠνωμένοι μὲ αὐτοὺς ἐλευθερώσωσιν τὸν Ἀλῆ Πασᾶ ἀπὸ τὴν πολιορκίαν· Ὅθεν λαβόντες τὰ πιστὰ οἱ Σουλιῶται ἐξῆλθον μὲ τὰς φαρμιλίας τῶν ἀπὸ τὴν Κέρκυραν, ἔλαβον τὴν Πατρίδα των καὶ τινα ἐνέχυρα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ ἄρχησαν νὰ ἐνοχλοῦν τὰ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ στρατεύματα, συγκροτήσαντες διαφόρους μάχας εἰς τὰ Πέντε Πηγᾶδια καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Τζαμουριᾶς, καπιτανευόντων τῆ τε Νότη Μπότζαρη, καὶ τοῦ Μάρκε Μπότζαρη, καὶ τοῦ Τζαβέλα· Προκατέλαβον καὶ τὸ κάστρον Ῥινιάσα, καὶ διώρισαν τὸν Περῶνδρον μὲ 150 στρατιώτας νὰ τὸ φυλάττη· Ἀλλ' εἰς μὲν τὸ φαινόμενον οἱ Σουλιῶται ἐπολέμουν ὑπὲρ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, εἰς δὲ τὸ νοούμενον ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δὲ ἐν Τριπολιτζᾷ ἔχθροί, μὴ δυνάμενοι νὰ βλάψωσι τοὺς πολιορκουῦντας Ἕλληνας, κατέθλιβον καὶ ἐτυράνουν τοὺς ἔνδον τῆς Τριπολιτζᾶς Χριστιανοὺς, φυλακωμένους καὶ μὴ, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσον. Κακῆ δὲ τύχῃ τῶν Χριστιανῶν, εὕρισκετο ἐκεῖ ὁ ποτὲ μὲν Μητρος Ῥοδόπουλος λεγόμενος, Πατραῖος, τότε δὲ Μεχμέτης, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀρνηθῆ τὴν Χριστιανικὴν Θεσκείαν καὶ εἶχεν ἐγκολπωθῆ τὴν τοῦ Μωάμεθ. οὗτος λοιπὸν ὁ ἀλιτήριος, διὰ νὰ φαίνεται ζηλωτὴς εἰς τοὺς ἄλλους Τούρκους, ἐπροσπάθει νὰ τοὺς ὑπερβῆ εἰς τὴν ὠμότητα καὶ ἀπανθρωπίαν, καὶ ἐνήργει ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν μυρία ὅσα κακὰ καὶ ὕβρεις, παρακινῶν τοὺς Τούρκους, διὰ νὰ ὀρμήσωσι νὰ φονεύσωσι τὰς φυλακωμένους Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας· πλὴν ἡ Διοίκησις δὲν ἐσυγχώρει τὸ τοιοῦτον. Ἐβίαζε δὲ τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἐξωμώσωσι σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις· καὶ, ἐπειδὴ δὲν τὸν ὑπήκουον, τοὺς ἐβασάνιζε τυραννικῶς, καὶ ὑπέφερον οἱ ἄθλιοι τὰ πάνδεινα παρ' αὐτοῦ, ἕως ὅτου ἔφυγεν ἐκεῖθεν, βλέπων, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν οἱ πολιορκούμενοι ἔχθροί.

Εἰς δὲ τὰς 22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔφθασαν εἰς τὸν Κόλπον τῆς Κορίνθου δεκαπέντε πλοῖα Ἑλληνικὰ μὲ ναυάρχους τόν τε Ἀνδρέαν Βῶκον, Ὑδραῖου, καὶ τὸν Κ. Μπότασιν Πετζιώτην (30)· τὰ ὁποῖα εὐθὺς, ὅπου ἐφάνησαν, κατετρόμαξαν τὰ ἐκεῖ εὕρισκόμενα ἔχθρικά, καὶ κατέφυγον ὑποκάτω τοῦ τείχους Ναυπάκτου πρὸς ἀσφάλειάν τους· τὰ δὲ Ἑλληνικὰ διέβησαν μετὰ τῶν Καστελιῶν, καὶ ἔφθασαν εἰς Ναύπακτον· πλὴν δὲν ἐδύναντο νὰ πλησιάσων, διὰ νὰ πολεμήσωσιν τὰ ἔχθρικά, ἐπειδὴ ἐμποδίζοντο ἀπὸ τὰ κανόνια τοῦ Κάστρου· ὅθεν ἄραξαν ἐκεῖ πλησίον, καὶ τὰ εἶχον πολιορκημένα. Τότε λοιπὸν, εἰς τὰς 24 τοῦ αὐτοῦ, ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ οἱ Ἀκαρῶνες καὶ Αἰτωλοὶ, οἵτινες πρότερον ἐμποδίζοντο ἀπὸ τὸν Κ. Βαρνακιώτην καὶ

ἀπὸ ἄλλους τινὰς Προκρίτους τῶν ἐκεῖ μερῶν, ἀδιαφόρουν· καὶ εἰς μὲν τὸ Μεσολόγγι ἐμῆκεν ὁ Κ. Μακροῆς, πλὴν οἱ ἐκεῖσε εὐρυσκόμοιοι ὀλίγοι Τοῦρκοι, συναινέσαι τῶν Προκρίτων Μεσολογγιτῶν, ἐπρόλαβον καὶ κατέφυγον εἰς τὸ Βραχῶρι. Ὁ δὲ Καπιτὰν Μακροῆς ἄφησε φρουρὰν ἐκεῖ καὶ μετέβη εἰς τὸ Βραχῶρι, ὅπου συνήχθησαν ὅλοι οἱ Καπιταναῖοι, καὶ ἐπολιόρκησαν τοὺς ἐκεῖ Τοῦρκους, ὁμοίως καὶ τὸ χωρίον Ζαπάντι. οἱ δὲ Τοῦρκοι, κεκλεισμένοι εἰς τὰ ὄχυρά ὀσπήτια, ἀντεπολέμουν· πλὴν τέλος πάντων παρεδόθησαν, ἐκτὸς τοῦ Γουρκα μπουλούκμπαση, ὅστις διὰ νυκτὸς ἔφυγεν ἐκεῖθεν μὲ 150 περίπου Ἀλβανούς, καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ Ζητούνι. Ἐκ δὲ τῶν παραδοθέντων παρέλαβεν ὁ Κ. Βαρνακιώτης τριακοσίας περίπε ψυχὰς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ τοὺς ἐφύλαξεν εἰς τὸ Δοξαγαμέστον. Μαθόντες τὸ κίνημα τῶν Ἀκασινῶν καὶ Αἰτωλῶν οἱ Ἀράδες τῶν Ἀλβανῶν, σύμμαχοι τῶν Σουλιωτῶν, ἔγραψαν ἐκ συμφώνου συγχαίροντές τους ἕνεκα τοῦτου, καὶ εἰδοποιούντές τους, ὅτι αὐτοὶ ὤρμησαν εἰς τὴν Τζαμουργίαν καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Φανάρι, καὶ προσκαλλέντες τες νὰ ἐνωθοῦν ἐναντίον τῶν Βασιλικῶν στρατευμάτων πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ· καὶ εὐθὺς ὁ μὲν Κ. Τζόγκας ἐπολιόρκησε τὴν Βόνιτζαν, οἱ δὲ Σουλιῶται τὴν Πρέβεζαν, καὶ μέρος ἐξ αὐτῶν κατέλαβον τὰ Πέντε Πηγάδια συμφώνως μετὰ τῶν Ἀλβανῶν.

Ὁ δὲ Πετρόμπεης, ἀφ' οὗ εἰδοποιήθη, ὅτι συνῆλθόν τινες τῶν Προκρίτων τῆς Πελοποννήσου εἰς τὰ περίεξ τῆς Τριπολιτζᾶς, μετέβη εἰς τὸ Λεοντάρι μὲ τριακοσίους περίπου Σπαρτιάτας. Ἐκεῖ μετέβησαν καὶ οἱ Προκρίτοι καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Μοναστήριον, Καλτεξιαῖς λεγόμενον, ὅπου πρὸ συσκεφθέντες ἀπεφάσισαν νὰ συστήσουν Διοίκησιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν Γερουσίαν, καὶ τῇ 26 ἔκαμαν τὴν ἐκλογὴν τῶν Διοικητῶν οἱ ἐκεῖ παρευρεθέντες, καὶ ἐψηφίσαν

το τὸν μὲν Πετρόμπετην Πρόεδρον, τὸν δὲ Βρασθέης Θεο-
δώρητον, τὸν Ἀθανάσιον Κανακάρην, ἐκ Πατρῶν, τὸν
Σωτήριον Χαραλάμπην, τὸν Ἀναγνώστην Δελιγιαννόπου-
λον, τὸν Θεοχαράκη Ρέντην καὶ τὸν Νικόλαον Ποιηρό-
πουλον Μέλη τῆς Γερουσίας, οἵτινες εὐθὺς ἐξέδωκαν τὴν
εἰδῆσιν καὶ διαταγὰς τινὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελο-
ποννήσου· πλὴν εἰς οὐδὲν ἐλογίσθησαν, διότι ἡ ἐκλογή τῶν
ὑποκειμένων δὲν ἔγινε μὲ κοινὴν γνώμην. Τὴν δὲ ἐπιῦ-
σαν ἡμέραν μετέβησαν εἰς τὸ χωρίον Στεμνίτζαν, ὅτι ἐ-
κεῖνον τὸν τόπον ἐστοχάσθησαν ἀσφαλῆ καὶ ἀρμόδιον διὰ
τὴν Διοίκησιν. Συγχρόνως ἐπανῆλθε καὶ ὁ Ἄνδρᾶς Ζαή-
μης εἰς τὸν Ὀμπλὸν μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, καὶ ἐνε-
δυνάμωσαν τὰς ἐκεῖ θέσεις, διὰ νὰ ἐμποδίσουν ἐνδεχομένην
τινὰ ἐκστρατείαν τῶν ἐχθρῶν.

Μέρος δὲ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου περιφύετο εἰς τὸ Αἰ-
γαῖον Πέλαγος· καὶ, ἐπειδὴ ἐν Δελίῳ εὐρίσκετο ἀρασμέ-
νον εἰς τὴν Ἐρισσὸν, λιμένα τῆς Μυτιλήνης καλῶς ᾤ-
πλισμένον, τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἠτοίμασαν δύο μπουρλό-
τα, καὶ μὲ ἄνεμον ἀρμόδιον ἐπλησίασαν· καὶ πρῶτον μὲν
ἄρχησαν νὰ τὸ πολεμοῦν, πλὴν μακρόθεν καὶ χωρὶς βλά-
βην του· εἶτα μὲ ἐπιτηδειότητα ἐπλησίασαν τῇ 27 τὰ δύο
μπουρλότα, ἐξ ὧν τὸ ἓν ἐπέτυχε καὶ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς
τὸ Δελίῳ, τὸ ὅποιον ἄναψεν εὐθὺς, καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας
κατεκάη· ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῷ ἐχθρῶν, ὑπὲρ ταύς 1000 ὄν-
των, μόλις ἐσώθησαν 50 Ἀρμένιοι, πλείοντες εἰς τὴν ξη-
ρὰν· Τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς κατετρόμαξε τὰ λοιπὰ ἐχθρικά,
καὶ, εὐθὺς ὅπου ἔβλεπον μακρόθεν τὰ Ἑλληνικὰ, ἔφευγον,
μὴ τολμῶντα νὰ παραταχθῶσιν εἰς πόλεμον. Τὸ δὲ φρέ-
ριον τοῦ Ναυπλίου ἐπολιορκεῖτο ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τῶν
ἐπαρχιῶν Ναυπλίου καὶ Ἄργους, καὶ ἀπὸ τοὺς Κρανιδιώ-
τας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Καπιτὰν Νικῆτα, ἐστρατοπε-
δευμένου εἰς τὸ χωρίον Ἄριαν· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐξήρχοντο συ-

νεχῶς εἰς τὰ περίε, συμπαραλαμβάνοντες καὶ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ εὐρισκομένους Χριστιανούς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ ἐθέριζον καὶ ἐσύναζον καρπούς ἐκ τῶν ἐσπαρμένων χωραφίων· ἐπλησίαζον δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ συνεκρότην ἀκροβολισμούς. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου δις οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐπολέμησαν γενναίως, καὶ τοὺς κατεδίωξαν μέχρι τῶν τειχῶν πλησίον· ὅτε οἱ ἐχθροὶ, φεύγοντες ἔμφοδοι, ἄφησαν ὀπίσω ἄλους τοὺς Χριστιανούς, ὅπου εἶχον μεθ' ἑαυτῶν, τοὺς ὁποίους παρέλαβον οἱ Ἕλληνες καὶ τοὺς ἠλευθέρωσαν.

Ἐκ δὲ τῶν Πατρῶν τῆ 6' Ἰουνίου ἐξῆλθον οἱ ἐχθροὶ πανστρατιᾷ, καὶ ὤρμησαν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀντέστησαν γενναίως καὶ ἀντέκρουσαν εἰς τὰς ὁμάς. Ἐν σῶμα δὲ τῶν ἐχθρῶν ἐπροχώρησεν εἰς τὸν Ριγανόκαμπον, ὅπου οἱ κατέχοντες τὴν θέσιν ἐκείνην Ἕλληνες, καὶ τοὶ ὀλίγοι, τοὺς ὤθησαν εἰς τὰ ὀπίσω· ἐκεῖ συνέτρεξαν καὶ ἄλλα σώματα ἐχθρικά· ὁμοίως καὶ οἱ Ἕλληνες ἔτρεξαν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὥστε ἔγινεν ἐκεῖ τὸ κέντρον τοῦ πολέμου· ἀλλὰ μετὰ πολλῶν ὤρων μάχην ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν οἱ ἐχθροὶ, οἱ δὲ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωξαν καὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς 20.

Οἱ δὲ Καπιταναῖοι τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ Κόλπῳ Ἑλληνικῶν πλοίων, μὴ δυνάμενοι ἄλλως πως νὰ βλάψωσι τοὺς ἐχθρούς, ἠτοίμασαν ἐν μπερλότον διὰ νὰ τὰ καύσωσι. Ἐγραψαν δὲ εἰς τοὺς Καπιταναίους τῆς ξηρᾶς νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸ φρούριον Ναυπάκτου καὶ Καστελιῶν, διὰ νὰ γίνῃ στενωτέρω ἢ πολιορκία· εὐγαλαν καὶ τέσσαρα κανόνια εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐπυροβόλην τὸ φρούριον τῆς Ναυπάκτου, πλὴν ὀλίγον ἐβλάπτοντο οἱ ἐχθροί. Τῆ δὲ 7' ἀπεφάσισαν οἱ Καπιταναῖοι τῶν πλοίων καὶ οἱ τῆς ξηρᾶς, ὅ,τε Σκαλτζοδημος, ὁ Μακρῆς, ὁ Κῶνστας καὶ

Διαμαντῆς Χορμοβίται, νὰ κάμουν ἔφοδον εἰς τὸ Κασέλε τῆς Ναυπάκτου διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, καὶ ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο διὰ ξηρᾶς, τὸ νὰ εἰσπηδήσῃ δηλονότι εἰς τὸ Καστέλι, ὃ Κ. Διαμαντῆς Χορμοβίτης μετὰ 400 περίπου στρατιωτῶν, οἵτινες οἰκιοθελῶς κατεγράφησαν. Καὶ τὰ μὲν πλοῖα ἐπλησίασαν ἐκεῖ καὶ ἐπυροδύλον τὸ φρούριον· ὃ δὲ Κ. Διαμαντῆς ὤρμησε διὰ ξηρᾶς· ἀλλ' οἱ μετ' αὐτοῦ στρατιῶται ἀποδειλιάσαντες ἔμειναν ὀπίσω, ἐκεῖνος δὲ ἐπλησίασε μὲ ὀλίγους· οἱ δὲ ἐντὸς τοῦ Καστελίου Ἄλβανοὶ τοὺς ἐκτύπησαν καὶ ἐφόνευσαν τὸν Κ. Διαμαντῆν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐξηκολούθουν τὴν πολιορκίαν.

Εἰς δὲ τοῦ Λάλα ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ ἡ πολιορκία σενωτέρα, καὶ νὰ πλησιάσουν οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ μὴ δύνανται οἱ ἐχθροὶ νὰ ἐξέρχονται καὶ νὰ λεηλατῶσι τὰ πέριξ χωρία. Ὅθεν διωρίσθη ἀπὸ μὲν τὴν Καρύταιναν ὁ Δημήτριος Δελιγιαννόπουλος καὶ ὁ Κ. Δημήτριος Κολιόπουλος μετὰ πεντακοσίων περίπου στρατιωτῶν, ἀπὸ δὲ τὰ Καλάβρυτα ὁ Ἀσ. Φωτῆλας μὲ ἄλλες τόσας σχεδὸν, ἀπὸ δὲ τὴν Γασένην ὁ Γεώργιος Σισίνης μὲ τὴς στρατιώτας τῆς Γασένης καὶ Πύργου, μετὰ τῶν ὁποίων συνεστράτευον καὶ οἱ Κεφαληναῖοι, τριακόσιοι περίπου, μὲ τέσσαρα κανόνια ἦσαν δὲ καὶ ὀλίγοι Φαναρίται. Οὗτοι πάντες ἐκ συμφώνου ἐπλησίασαν καὶ κατέλαβον τὰς ἀναγκαίας θέσεις, ὥστε οἱ Λαλαῖοι δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ ἀπομακρυνθῶσιν. Ὅθεν, μὲ τὸ νὰ ἐστενοχωρήθησαν πολιορκούμενοι, ἀπέστειλαν διὰ νυκτός ἄνθρωπον μὲ γράμματα πρὸς τὸν ἐν Πάτραις Ἰσοῦφ Πασᾶν, παρακαλοῦντές τον νὰ ὑπάγῃ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, διὰ νὰ μεταβῶσιν μὲ τὰς φαμηλίας των εἰς Πάτρας, ὅπου ἔχοντες ἐν ἀσφαλείᾳ τὰς φαμηλίας των, νὰ ἐξέρχονται ἐλευθέρως νὰ πολεμῶσι τοὺς Ἕλληνας. Ὁ δὲ Ἰσοῦφ Πασᾶς ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ μετὰ χιλίων περί-

που στρατιωτῶν· ἐν ᾧ δὲ ἐτοιμάζετο, ἔμαθον τὴν ἀπόφα-
 σίντου ὅ,τε Π. Πατρῶν καὶ Ἀνδρέας Ζαήμη; ἀπὸ ἑνα
 αἰχμάλωτον· ἀλλ', ἐπειδὴ δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν ἐμποδίσεν,
 διότι ὁ μὲν δρόμος τῶν ἐχθρῶν ἦτον ἀπὸ τὸ παράλιον μέ-
 ρος, καὶ ἔπρεπεν οἱ Ἕλληνες νὰ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰς
 θέσεις τῶν μιᾶς ἡμέρας διάστημα, διὰ νὰ εὔρουν ἄλλην
 θέσιν ἐπιτηδεΐαν νὰ ἐμποδίσουν τὸν δρόμον τῶν ἐχθρῶν, αἱ
 δὲ θέσεις, ὅπου κατεῖχον πέριξ τῶν Πατρῶν, ἦσαν ἀναγ-
 καίωταται, καὶ διὰ τοῦτο ἐφοβοῦντο νὰ τὰς ἀφήσουν,
 μήπως οἱ ἐχθροὶ μεταχειρισθοῦν στρατήγημα, καὶ τὰς κυ-
 ριεύσουν, ἔγραψαν εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῆς πολιορκίας τοῦ
 Δάλα δίδοντές τῶν τὴν εἶδησιν διὰ νὰ προκαταλάβουν τὰς
 ἐκεῖ θέσεις, μὲ τὸ νὰ ἦτον ἱκανὸς ἀριθμὸς στρατευμάτων
 συνηγμένος ἐκεῖ, καὶ νὰ ᾗναι προσεκτικοὶ, καὶ ὅτι θέλνυ
 τοὺς στείλουν καὶ αὐτοὶ κατόπιν μίαν βοήθειαν στρατιω-
 τικὴν, καὶ εὐθὺς διώρισαν τὸν Ἰωάννην Καραλῆν μετὰ
 200 περίπου στρατιωτῶν νὰ προφθάσῃ ἐκεῖ. Ἐκίνησε λοι-
 πὸν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς καὶ ἔφθασεν εἰς τοῦ Δάλα τῆ ἰά
 Ἰουνίου ἀνεπειρέαστος, ἐπειδὴ δὲν προκατέλαβον οἱ πο-
 λιορκηταὶ Ἕλληνες τὰς ἔμπροσθεν θέσεις. Τῆ δὲ 19' ἐ-
 στράτευσεν μὲ ὄλους τοὺς Δαλαίους ἐναντίον τῶν πολιορκ-
 κητῶν, οἵτινες συσσωματωθέντες εἰς τόπον λεγόμενον Πῆ-
 σι, ὠχυρώθησαν, καὶ ἄρχησεν ὁ πόλεμος πεισματώδης καὶ
 ἐκ τῶν δύο μερῶν ἀπὸ προΰας μέχρι τοῦ ἑσπέρας· πολ-
 λάκις ὤρμησεν τὸ ἰππικὸν τῶν ἐχθρῶν πανταχόθεν, διὰ νὰ
 βάλλῃ εἰς ταραχὴν τοὺς Ἕλληνας, πλὴν ἀντέκρουσαν γεν-
 ναίως· μόνοι οἱ Φαναρίται ἄφησαν τὴν θέσιν τους, καὶ
 ἔφυγον· καὶ διὰ τοῦτο ἐφρονεύθησαν φεύγοντες ὑπὲρ τοὺς
 20· οἱ δὲ λοιποὶ ἔδειξαν ἀνδρείαν ἀξίην λόγου, καὶ μά-
 λιστα οἱ Κεφαλληναῖοι μὲ τὰ κανόνια ἐπροξένησαν τρόμον
 εἰς τὰς ἐχθρὰς, οἵτινες ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Δάλα κατη-
 σχυμένοι, μὲ τὸ νὰ ἐφρονεύθησαν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους,

Ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὀλίγιστοι. Ἐφθασεν αὐθημερὸν εἰς τὸν Ὀμπλὸν ἢ εἴσοδος τοῦ φορικτοῦ τούτου πολέμου εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν Πατρῶν, καὶ, μὲ τὸ νὰ ὑπέθεσαν, ὅτι θέλει ἐξακολουθήσει ὁ πόλεμος, ἐκίνησαν ἀμέσως ὁ Ἄνδρέας Ζαήμης καὶ ὁ Σωτήρης Θεοχαρόπουλος, εὐρεθεῖς τότε ἐκεῖ, καὶ ἐπῆγαν εἰς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων μετὰ 400 περίπου στρατιωτῶν, πλὴν δὲν ἐπρόφθασαν· ἐπειδὴ ὁ Ἰσούφ Πασᾶς καὶ οἱ Λαλαῖοι, ἰδόντες τὴν ἀνδρείαν τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἐδοκίμασαν ἄλλην προσβολὴν, ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἔφυγον ἅπαντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις διὰ τοῦ πεδινοῦ δρόμου Πύργου καὶ Γαστούνης, ὅθεν δὲν ὑπώπτευον προσβολὰς ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔφθασαν εἰς τὰς Πάτρας ἀνεπειρέαστοι, κατακαύσαντες καθ' ὁδὸν πολλὰ ἐκ τῶν χωρίων, καὶ πολλὰ γεννήματα ὅντα εἰς ὦραν θερισμοῦ. Ὁμοίως καὶ οἱ Ἕλληνες μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ πολέμου ἄφησαν τὰς θέσεις των, καὶ διὰ νυκτὸς ἐτραδῆχθησαν ἕκαστον μέρος εἰς τὰ σύνορά των, ἐπὶ λόγῳ ὅτι εἰς τὰς θέσεις ἐκείνας δὲν ἦτον εὐκόλουν νὰ τοὺς ἔλθουν τροφαὶ καὶ τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα, καὶ εἰς μίαν δευτέραν ἔξοδον τῶν ἐχθρῶν ἐκινδύνεον ἕνεκα τούτου. Ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν μαθόντες, ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἔφυγον, ἐμβῆκαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν πόλιν τοῦ Λάλα, καὶ τὴν ἐλεηλάτησαν καὶ τὴν κατεπυρπόλησαν. Καὶ οὕτως ἔμεινε τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐλεύθερον.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἐπροχώρησαν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λεβαδείας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Μεχμέτ Πασᾶ καὶ Ὁμέρ Πασᾶ, καὶ μὴ εὐρόντες ἀνθίστασιν ἐμβῆκαν εἰς τὴν πόλιν, τὴν ὅποιαν ἐλεηλάτησαν καὶ κατεπυρπόλησαν. Ἐκ δὲ τῶν Λεβαδειτῶν οἱ μὲν ἐπρόλαβον καὶ ἔφυγον εἰς τὰ μέρη τοῦ Σάλωνος καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον· αἱ δὲ δύο χιλιάδες περίπου ψυχαὶ αἰδρωγῶν γυναικῶν καὶ παιδίων ἐκλείσθησαν εἰς τὸ ἐκεῖ Παλαιό-

καστρον, τοὺς ὁποίους ἐπολιόρησαν οἱ ἐχθροί· πλήν, μὲν τὸ νὰ μὴν εἶχον τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, παρεδόθησαν εἰς τοὺς ἐχθρούς, οἵτινες ἔδωσαν ἀφέσεως γράμματα εἰς τὰ χωρία τῶν πέριξ μερῶν, διὰ νὰ ἡσυχάσουν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐσύστησαν ἐκεῖ Βοεβόδαν καὶ Κριτὴν, καὶ ἐπροσπάθουν παντὶ τρόπῳ νὰ καταπαύσουν τὸ πῦρ τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὰ ἐκεῖ μέρη. Ὄθεν ἐπροχώρησαν ὁ μὲν Μεχμέτ Πασᾶς εἰς τὰς Θήβας καὶ ἐληλάτησε τὰ ἐκεῖ μέρη· ὁ δὲ Ὀμέρ Πασᾶς εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἔλυσε τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου, καὶ τὸ ἐφωδίασε κατὰ πάντα. Περιεφέροντο ἐκεῖ καὶ ἐπαπειλοῦντες νὰ διαβῶσι τὸν Ἴσθμόν, καὶ νὰ ἔμβωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον· πλήν δὲν ἐτόλμων νὰ ἐπιχειρισθῶσι τὸ τοιοῦτον, ὑποπτεύοντες, ὅτι αἱ θέσεις τῆς Ἰσθμοῦ εἶναι καλῶς ἀχυρωμέναι.

Οἱ δὲ Καπιταναῖοι τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων μαθόντες, ὅτι ἐτοιμάζετο ὁ ἐχθρικός Στόλος νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλια καὶ νὰ ἐνωθῆ μὲ ἐκεῖνον ὅπου εὐρίσκετο εἰς τὴν Πρέβεζαν, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον, ἐπὶ προσφάσει ὅτι δὲν εἶχον τὰς ἀναγκαῖας τροφάς· ὅθεν τῆ ἰεῖ ἔφυγον, καὶ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ Κόλπου δύο Πετζίωτικα καὶ τρία Γαλαξιδιώτικα ὀπλισμένα καὶ περιέπλεον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ἡ φυγὴ τῶν πλοίων ἐτάραξε πολὺ τοὺς εἰς τὰ παράλια τῆς Κορινθιακοῦ Κόλπου Ἕλληνας, καὶ μάλιστα τοὺς Γαλαξιδιώτας, οἵτινες ἐφοβέριζον νὰ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖά τους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ νὰ ἀναχωρήσουν ἐκεῖθεν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδύναντο μόνοι τους νὰ ἀνθέξουν εἰς ἐνδεχομένας προσβολὰς τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου· πλήν ἢ πρὸς τὴν πατρίδα τους ἀγάπη δὲν τοὺς ἐσυγχώρησε νὰ ἀκαλεθῆσιν ἐν τοιοῦτον.

Ὁ δὲ Χουρσήτ Πασᾶς, μαθὼν τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἀχαρνάνων καὶ Αἰτωλῶν καὶ τὴν κυρίαν τοῦ Βραχωρίου, ἀπέστειλε τὸν Ἰσμαήλ Πασᾶν Πλιάσσε καὶ ἄλλος Μπε-

λουκπασάδες με 2,000 περίπου Άλβανούς, διὰ τὰ ἔμβουν
 εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ τὰ ὑποτάξουν τὰ ἐκεῖ μέρη. Ὅθεν
 τῇ ἡμέρᾳ ἔφθασαν εἰς τὸ Μακρυνόρος· ἀλλ' ἐκείνην τὴν ὀ-
 χυρὰν θέσιν εἶχον προκαταλάβει οἱ Καπιτανάιοι Γῶγος
 Μπακόλας καὶ Ἀνδρέας Καραϊσκού με 150 περίπου στρα-
 τιώτας Ἑλλήνας. Ἐκεῖ συνεκροτήθη λοιπὸν μάχη πει-
 σματώδης, τῶν μὲν ἐχθρῶν ἐπιμενόντων εἰς τὸ τὰ κυριεύ-
 σουν τὴν διάβασιν, τῶν δὲ Ἑλλήνων ἐναντιουμένων, ὥστε
 τέλος πάντων, ἀφ' οὗ ἐφονεύθησαν 100 περίπου τῶν ἐχ-
 θρῶν, ἐβιάσθησαν τὰ ὀπισθοδρομήσωσιν· οἱ δὲ Ἑλληνες
 τροπαιοῦχοι τοὺς κατεδίωξαν εἰς ἰκανὸν διάστημα. Ἄλλ'
 οἱ ἐχθροὶ ἔχοντες σφοδρὰν ἐπιταγὴν τὰ ἔμβωσιν εἰς τὴν
 Ἀκαρνανίαν καὶ Αἰτωλίαν, ἀφ' οὗ ἔγιναν ἰκανὸς ἀριθμὸς,
 ἐδοκίμαζον καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τὰ εἰσελθόν· Ὅθεν συγ-
 χρόνως τότε ἐν σῶμα ἐχθρικὸν ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον λε-
 γόμενον Ἀφτὶ, ὅπου εὐρίσκετο ὁ Κ. Γιαννάκης Ῥάγκος
 με ὀλίγους στρατιώτας· ἐκεῖ συνεκροτήθη πόλεμος, καὶ οἱ
 Ἑλληνες πολεμήσαντες γενναίως, ἐφόνευσάν τινες τῶν
 ἐχθρῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν. Τότε συνελή-
 φθη αἰχμάλωτος καὶ ὁ Καπιτ. Πουλῆς, συμμαχῶν μετὰ τῶν
 ἐχθρῶν (31). Ταυτοχρόνως ἔλαβον τὰ ὄπλα καὶ τὰ χω-
 ρία τῶν Τζουμέρκων, καὶ τὰ Κατζανοχώρια· ἀλλὰ, μετὰ
 τὰ μὴν εἶχον ἄλλοθεν ποθεν βοήθειαν, καὶ μετὰ τὰ τοὺς
 ἔλειπον πολλὰ ἀναγκαῖα, δὲν ἐδυνήθησαν τὰ ἀνθέξουν·
 καὶ οἱ μὲν Χριστιανοὶ ἔφυγον ἐκεῖθεν ἐμβῆκαν δὲ οἱ ἐχ-
 θροὶ καὶ τὰ ἐλεηλάτησαν καὶ τὰ κατέκαυσαν. Οἱ δὲ Σγλι-
 ῶται μετὰ τῶν λοιπῶν Καπιταναιῶν τῆς Ῥούμελης ἀπε-
 φάσισαν τὰ προκαταλάβουν ὅλας τὰς στενὰς θέσεις, διὰ
 τὰ ἐμποδίσουν τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέ-
 ρη· καὶ ὁ μὲν Κ. Μάρκος Μπότζαρης κατέλαβε τὸν Ἀ-
 γιον Δημήτριον, οἱ δὲ Καπιτὰν Γῶγος, Μῆτρος, Κοτο-
 λίδας καὶ Κωνσταντῆς Ῥάγκος κατέλαβον τὴν Πλάκα· ὁ

δὲ Κ. Γιαννάκης Ῥάγκος τὸ Διπλόταμον εἰς τοῦ Παπα-
στάθη.

Ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων, διεδόθη ἡ εἰδησις
τῆς ἐλευσεως τοῦ Πρίγκιπος Δημητρίου Ὑψηλάντη εἰς
τὴν Ὑδραν καὶ οἱ Γερουσιασταὶ ἔγραψαν ἐγκύκλια γράμ-
ματα εἰς τοὺς Προκρίτους τῶν Ἐπαρχιῶν, εἰδοποιοῦντες
τὴν ἔλευσίν του εἰς τὰς 12 Ἰουίου, καὶ περικλείοντες μίαν
προκήρυξίν του ἐν τύποις ἐκδεδομένην, καὶ προσκαλοῦντες
τοὺς Προκρίτους νὰ ὑπάγουν νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν εἰς τὸ
Ἄστρος, καὶ νὰ συσκεφθοῦν περὶ τῆς τῶν πραγμάτων εὐ-
ταξίας. Καὶ οἱ μὲν Γερουσιασταὶ καὶ οἱ Πρόκριτοι τῶν
πέριξ ἐκεῖ ἐπαρχιῶν μετέβησαν εἰς τὸ Ἄστρος, καὶ τὸν
ὑπεδέχθησαν· οἱ δὲ μακρὰν ὄντες, οἷον Πατραῖοι, οἱ Κα-
λαβρυτινοὶ, Βοσπιτζιάνοι καὶ ἄλλοι, μετέβησαν εἰς τὸ χω-
ρίον Βέρβινα, ὅπου εἶχε φθάσει καὶ ὁ Ὑψηλάντης πρὸ
δύω ἡμερῶν. Ἐχάρη δὲ ἅπας ὁ Λαὸς διὰ τὴν ἔλευσίν
του, ἐλπίζοντες πολλὰ καὶ μεγάλα. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης εἶ-
χεν εἰς τὴν συνοδίαν του τὸν Ἀλέξανδρον Κατακουζηνόν,
τὸν Γεώργιον Τυπάλδου, τὸν Αναγνωστόπουλον καὶ τὸν
Κανδιώτην, ὡς Μινίστρος· εἶχε δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ὑ-
παλλήλους δεκαπέντε περίπου τὸν ἀριθμόν. Ὅθεν κατὰ
πρῶτον μὲν συνεκρότησαν συνέλευσιν ἔξω τοῦ χωρίου εἰς
ἓν λοφίδιον, καὶ ἐπροσκάλεσαν ὅλους τοὺς Προκρίτους
τῆς Πελοποννήσου καὶ τοὺς Καπιταναίους καὶ Στρατιώ-
τας, ὅπου συνήχθησαν τότε ἐκεῖ δύο χιλιάδες σχεδόν, καὶ
ἐν ἐπηκῶ πάντων ἀνέγνωσεν ὁ Νεόφυτος Βάμβας ἐν γράμ-
μα τοῦ Πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντη, μὲ τὸ ὁποῖον
εἰσῆλθε τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν ἀπεκαθίστα Πληρεξού-
σιον τοῦ Γενικοῦ Πληρεξουσίου Ἐπιτρόπου τῆς Ἀρχῆς·
Ἄφοῦ δὲ ἐδημηγόρησε καὶ ὁ Βάμβας, ὅσα ἢ περίστασις
ἀπῆτει, ἔγινεν ὁ χαιρετισμὸς διὰ τοῦ κρότου τῶν πυρο-
βόλων, καὶ ἐλύθη ἡ συνέλευσις. Ἐῖτα δὲ ἐζήτησαν νὰ ἀνα-

Ἐραπῆ ἢ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συστηθεῖσα Γερουσία, καὶ διοργανισθῆ ἄλλως πως ἐν Σύστημα μὲ ἄλλο ὄνομα· ἀλλ' οἱ Γερουσιασταὶ, οἵτινες ἤλπιζον νὰ ἐφελκύσεν τὸν Ὑψηλάντην, καὶ νὰ τὸν κάμουν μέλος τῆς Γερουσίας, ἀντέστησαν εἰς τὰ προβλήματα του, καὶ εὐθὺς ἠγέρθησαν ἐριδίες καὶ διαφωνίαι, καὶ λόγοι διάφοροι ἐξ ἑκατέρου μέρους· ἀλλ' οἱ λοιποὶ Πρόκριτοι συνεβίβασαν ὅπως οὖν τὰς ἐριδας, καὶ συνεσκέφθησαν, εἰς ποῖον μέρος νὰ μείνῃ μία Προσωρινὴ Διοίκησις, ἐπειδὴ τὸ χωρίον Βέρβενα ἦτον τόπος ξηρὸς, καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ οἰκονομηθοῦν τὰ ἀναγκαῖα καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ζώων, καὶ ἀπεφασίσθη εἰς τὰ Καλάβρυτα, συναινέσει καὶ τῶν Προκρίτων Καλαβρυτιῶν.

Ἐν τσοῦτῳ ἦλθεν ἐκεῖ γράμμα ἀπὸ μέρους τῶν πολιτορχούντων τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας, διαλαμβάνον, ὅτι οἱ πολιτορχούμενοι ζητοῦν νὰ παραδοθοῦν, πλὴν θέλουν τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ ἐμπιστευθοῦν, ὅτι εἰς τοὺς Μανιάτας δὲν ἐμπιστεύονται. Ὅθεν, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐσυγχώρει ἡ περίστασις νὰ ἀπομακρυνθῆ εὐθὺς ὁ Ὑψηλάντης ἐκεῖθεν, διωρίσθη ὁ Ἀλέξανδρος Κατακουζηνὸς νὰ ἀπέλθῃ μὲ γράμμα πληρεξουσιότητος, διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ φρούριον, καὶ νὰ διατάξῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα, ὅστις καὶ ἀπῆλθε.

Οἱ δὲ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου ἔκλεξαν ἐκεῖ ὡς Μέλη τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας καὶ τὸν Π. Πατρῶν, καὶ τὸν Ἀσημάκην Ζαήμην, καὶ τοὺς παρεκίνησαν νὰ συμπαραευσκωνται εἰς τὰ Καλάβρυτα μετὰ τοῦ Ὑψηλάντη, καὶ νὰ συνιστῶσι μίαν προσωρινὴν Διοίκησιν· καὶ ἐπ' αὐτῇ τῇ ἀποφάσει, διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν καθ' ὁδὸν ἀναγκαίων, ἐκίνησαν πρότερον διὰ τὰ Καλάβρυτα οἱ Πατραῖοι, οἱ Καλαβρυτινοὶ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν, καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ἔμελλε νὰ κινήσῃ ὁ

Ὑψηλάντης· ἀλλ', ἀναχωρησάντων ἐκείνων, εὐθὺς ἀνεκαινίσθη ἡ ἔρις μεταξὺ Ὑψηλάντη καὶ Γερουσιαστῶν, μὲ τὸ νὰ ἐπρόβαλε καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος κεφάλαιά τινα Διοργανισμοῦ Διοικήσεως ἀντιφάσκοντα, ὧν τὸ κυριώτερον ἦτον ἡ Πληρεξούσιος Ἀρχιερατεία, ἣν ἐξήτει ὁ Ὑψηλάντης, τὴν ὁποίαν μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδέχοντο οἱ Γερουσιασταί, κατήντησαν τὰ μεταξὺ αὐτῶν εἰς ἀκμὴν ἀηδεστάτην, ὥστε τινὲς ζητιῶνται ἐρεθισθέντες ὤρμησαν μίαν τῶν ἡμερῶν ἐναντίον τῶν Γερουσιαστῶν, πλὴν ὠκονομήθη τὸ πρᾶγμα, καὶ δὲν ἠκολούθησέ τι ἄτοπον. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης παροξυνθεὶς ἐκ τῶν καθαρτικῶν λόγων τῶν Γερουσιαστῶν, οἵτινες τὸν ἐμήνυσαν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Καλαμάταν, ἐπὶ προσχήματι μὲν νὰ ἀναχωρήσῃ, ὁ δὲ σκοπὸς τοῦ ἦτον νὰ προσκαλέσῃ ἐκεῖ συνέλευσιν ἄλλων ὑποκειμένων, καὶ νὰ συγκαταστήσῃ Σύστημα μὲ τὸν Διοργανισμὸν ὅπου ἐστοχάζετο συμφερότερον ὕθεν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Λεοντάρι. Ἀλλ' οἱ Γερουσιασταί, βλέποντες, ὅτι τὸ τοιοῦτον θέλει ἐπιφέρει κίνδυνον εἰς αὐτοὺς ἐκ μέρους τοῦ Λαοῦ, ἀπέστειλαν παρακαλοῦντες τὸν Ὑψηλάντην νὰ ἐπιστρέψῃ, ὅσας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Τρίκορφα, ὅπου ἦσαν ἐσρατοπεδευμένοι οἱ πολιορκοῦντες τὴν Τριπολιτῆζάν Ἕλληνας. Οἱ δὲ Π. Πατρῶν καὶ Καλαβρυτινοί, καθ' ὁδὸν ὄντες, ἔμαθον τὰς εἰς τὰ Βέρβαινα ἔριδας· φθάσαντες δὲ εἰς Καλάβρυτα ἔλαβον καὶ γράμματα ἀπὸ μέρους τῶν Γερουσιαστῶν δικαιολογουμένων ἐναντίον τοῦ Ὑψηλάντη, ἐν οἷς παρεκάλουν τόντε Π. Πατρῶν καὶ ἓνα τῶν Προκρίτων Καλαβρυτινῶν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰ Τρίκορφα, διὰ νὰ παρευρίσκονται μετὰ τοῦ Ὑψηλάντη. Ἐγραψε δὲ καὶ ὁ Ὑψηλάντης δικαιολογούμενος ἐναντίον τῶν Γερουσιαστῶν, καὶ παρακινῶν τὸν Π. Πατρῶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ Τρίκορφα. Ὅθεν συσχεφθέντες εἰς τὰ Καλάβρυτα ἀπεφάσισαν, οἱ μὲν Πρόκριτοι

τῶν Ἐπαρχιῶν Καλαβρῦτων, Πατρῶν, Γαστύνης καὶ Βοσιτίτζης, νὰ συνάξωσι τοὺς στρατιώτας τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν· ὁ δὲ Π. Πατρῶν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ Τρίκορφα, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδωκαν ἅπαντες ἔγγραφον πληρεξουσιότητος ἀπὸ μέρους τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν.

Μετὰ δὲ τὴν φυγὴν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων ἐκ τῆ Κορινθιακῆ Κόλπῃ (32) καὶ τὴν εἴσοδον τῶν Λαλαίων εἰς Πάτρας, ἔμεινε λελυμένη σχεδὸν ἡ πολιορκία τῶν Πατρῶν, ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἀνδρέας Ζαήμης μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, μὴ δυνάμενος μὲ ὀλίγας δυνάμεις νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ, ἐφύλαττεν εἰς τὰ σύνορα τῆς ἐπαρχίας Καλαβρῦτων, εἰς τὰ χωρία Λομίσινα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ἐνδεχομένην τιὰ ἐκστρατείαν τῶν ἐχθρῶν κατὰ τῶν Καλαβρῦτων· οἱ δὲ Πατραῖοι στρατιῶται μετὰ τοῦ Θάνου καὶ Νικολάου Λόντου εὗρισκοντο εἰς τὰ χωρία Νεζερῶν καὶ εἰς τὸ Κούμανι· ὁ δὲ Ἀνδρέας Λόντος καὶ Γεώργιος Ῥοδόπουλος μὲ τοὺς ἐκ Βοσιτίτζης στρατιώτας καὶ μερικοὺς Πατραίους εὗρισκοντο εἰς τὰ χωρία Σελᾶ καὶ εἰς τὸ Δερβένι (33). Εὐθὺς δὲ τότε τὰ Τουρκικὰ πλοῖα, τὰ εἰς τὴν Ναύπακτον, μετέβησαν εἰς τὴν Ζάκυνθον συνωδευμένα μὲ πέντε Ἀγγλικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια ὑπῆγαν εἰς τὸ Γαλαξίδι τάχα, διὰ νὰ τοὺς παραγγείλουν νὰ μὴ τολμήσουν νὰ ἐνοχλήσουν Ἰονικὴν σημαίαν· ἀφοῦ δὲ ἐφωδιάσθησαν μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν Ζάκυνθον, ἐπέστρεψαν εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον καὶ περιέπλεον ἐκεῖ.

Οἱ δὲ ἐν Πάτρας ἐχθροὶ, ἐλεύθεροι ὄντες, ἐξήρχοντο καθ' ἡμέραν σχεδὸν, πότε ἀπὸ τὸ Καστέλι εἰς τὰ ἐκεῖ πέριξ χωρία (34), πότε ἀπὸ τὰς Πάτρας, καὶ ἐσύναζον τροφάς· δὲν ἐτόλμων ὅμως νὰ ἀπομακρυνθοῦν, φοβόμενοι, μήπως οἱ Ἕλληνες ἔχουν ἐνεδραν εἰς κανὲν μέρος. Τῇ δὲ 28 Ἰουνίου ἐξῆλθον μὲ παρατήρησιν πολλήν, καὶ μὴ εὐρόντες

ἀνθίστασιν ἐπροχώρησαν εἰς τὰ χωρία Βαλατουῖνα καὶ Μπαρδικῶστα, καὶ ἐκεῖθεν ἐστράφησαν εἰς τὸ Μοναστήριον Ὀμπλὸν καὶ τὸ κατεπυρπόλησαν. Τῇ δὲ 3 Ἰουλίᾳ ἐξῆλθεν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς μὲ 800 περίπου καὶ ἐπροχώρησεν ἕως εἰς τὸ Μετόχι τὸ Σπηλαιώτικον, ἔχων μαζή του καὶ δύο κανόνια τοῦ κάμπου· ὁ δὲ Σπηλαιώτης Καλόγηρος, ἐπιστάτης ἐκείνου τοῦ Μετοχείου, ἐκλείσθη μέσα εἰς τὸν πύργον τοῦ χωρίου μὲ 40 περίπου στρατιώτας· ὁθεν περιεκύκλωσαν οἱ ἐχθροὶ τὸ χωρίον, καὶ ἄρχησαν νὰ πολεμῶν τὸν πύργον μὲ τὰ κανόνια· διήρκεσεν ὁ πόλεμος ὡρας πολλάς· πλὴν οἱ κεκλεισμένοι ἀντεῖχον γενναίως, καὶ ἀντεπολέμουν τοὺς ἐχθρούς· ἔφθασεν ἡ εἰδησις τοῦ πολέμου τούτου εἰς τὸ Μοναστήριον Φιλοκάλι καὶ χωρίον Ριῶλον, ὅπου ἦσαν ἐστρατοπεθευμένοι τινὲς στρατιῶται Γαστουναῖοι μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου Πετιμεζᾶ, οἵτινες ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν τῶν κεκλεισμένων· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἰδόντες αὐτοὺς μακρόθεν, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐπανῆλθον εἰς Πάτρας ἄπρακτοι, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅσα πρόβατα καὶ ἄλλα εὔρον εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος· ἐφονεύθησαν δὲ ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑπὲρ τοὺς δέκα, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων οὐδεὶς.

Βλέποντες δὲ οἱ Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων, Πατρῶν καὶ Γαστούνης, ὅτι ἐκ τῆς μακρόθεν πολιορκίας μᾶλλον βλάβη προξενεῖται, ἢ ὄφελος, εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἀπεφάσισαν νὰ πλησιάσουν καὶ νὰ κάμουν στενοτέραν τὴν πολιορκίαν. Καὶ οἱ μὲν Καλαβρυτινοὶ, ὅ,τε Ἀνδρέας Ζαήμης, ὁ Παναγιωτάκης Φωτήλας καὶ ὁ Σωτήρος Θεοχαρόπουλος νὰ καταλάβουν τὴν θέσιν τοῦ χωρίου Πριναροκάστρου· οἱ δὲ Πατραῖοι, ὅ,τε Θάνος καὶ Νικόλαος Λόντος, συνάμα καὶ ὁ Σωτήρος Χαραλάμπη μετὰ τῶν Πετιμεζαίων, τὴν θέσιν τοῦ χωρίου Σαραβαλίου (35)· ὁ δὲ Γαστουναῖος Γεώργιος Σισίνης τὴν θέσιν τοῦ Μετοχείου

τοῦ Ὀμπλοῦ. Ὅθεν πρῶτοι ἔφθασαν εἰς τὸ Πριναρόκαστρον τῆ 15 Ἰουλίου οἱ ἐκεῖ διωρισμένοι, καὶ αὐθημερὸν συνεκροτήθη πόλεμος ἐκεῖ, ἐπειδὴ τινὲς τῶν Ἑλλήνων, μὲ τὸ νὰ εἶδον ὀλίγους τῶν ἐχθρῶν εἰς τὰ ἄκρα τῆς πεδιάδος συναΐζοντας καρπούς, ὤρμησαν ἐναντίον τους καὶ τοὺς κατεδίωξαν. οἱ δὲ ἐχθροὶ, ἰδόντες τοῦτο, ἐξῆλθον ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ μέρος τοῦ Πριναροκάστρου, ὅπου συνεκροτήθη ἡ μάχη καὶ διήρκεσεν ὥρας ἑπτὰ. ὤρμησαν πολλάκις οἱ ἐχθροὶ, πλὴν οἱ Ἕλληνες, σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις των, τοὺς ἀντῶθησαν, καὶ τέλος πάντων τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, καὶ τοὺς κατεδίωξαν ἕως εἰς τὰς σταφίδας, καὶ ἐφόνευσαν 25 περίπου τῶν ἐχθρῶν. ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐπληρώθη ὁ Χρῆστος Καμανιανίτης, ὅστις ἐπολέμησεν ἀνδρείως εἰς ἐκείνην τὴν μάχην.

Μετὰ ταῦτα ἔφθασαν καὶ οἱ λοιποὶ εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἐστρατοπέδευσαν. Τῆ δὲ 15 Ἰουλίου ἐξῆλθεν ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς πανστρατιᾶ μὲ τέσσαρα κανόνια, μὲ τζατήρια καὶ ἄλλας ἀποσκευάς, καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὸν ποταμὸν Δεύκαν ἀντικρυ τοῦ Σαραβαλίου, καὶ ἐτοποθέτησε τὰ κανόνια εἰς μίαν παλαιὰν Ἐκκλησίαν πλησίον τοῦ Σαραβαλίου. καὶ οἱ μὲν τῶν ἐχθρῶν ὤρμησαν ἐναντίον τούτου τοῦ χωρίου, μέρος δὲ ἐξ αὐτῶν προκατέλαβον τὸν Πριναρόκαμπον, διὰ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ Πριναροκάστρου βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἄρχησεν ὁ πόλεμος πεισματώδης εἰς τὸ Σαραβάλι, καὶ τοὺς περιεκύκλωσεν ἡ καθβαλαρία τῶν ἐχθρῶν. πλὴν οἱ Ἕλληνες ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ἀντέκρουον εἰς τοὺς ἐχθρούς. ἔτρεξαν εὐθὺς οἱ εἰς τὸ Πριναρόκαστρον Ἕλληνες, καὶ συνεκροτήθη ἄλλη μάχη εἰς τὸν Πριναρόκαμπον. ἐπλησίασαν δὲ καὶ οἱ Ταστουναῖοι, καὶ ἀπεκατέστη ἡ μάχη γενική. ἀλλ' οἱ Ἕλληνες, πολεμῆντες ἀνδρείως, ἔτρεψαν τέ-

λος πάντων τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν, καὶ τοὺς κατεδίωξαν ἕως εἰς τὸν Λιβὸν τοῦ Νικολάου Λόντου. Ἐφρονεῦθησαν εἰς αὐτὴν τὴν μάχην καὶ ἐπληρώθησαν πολλοὶ τῶν ἐχθρῶν, ἐκ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὀλίγιστοι.

Ὁ δὲ Π. Πατρῶν ἐπανελθὼν εἰς τὰ Τρίκορφα, εὗρε μερίστην ἀνωμαλίαν εἰς τὰ πράγματα καὶ τὴν Γερουσίαν διόλου διαλελυμένην, καὶ φερόμενον ἕκαστον, ὅπως ἔτυχεν. Ὅθεν συνωμίλησε μετὰ τοῦ Ἐψηλάυτη, συνεννοήθη καὶ μετὰ τινῶν Προκρίτων Πελοποννησίων, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ προσκαλέσουν ὅλους τοὺς Προκρίτους τῶν Ἐπαρχιῶν, διὰ νὰ ὀργανίσουν ἐν Πολιτικὸν Σύστημα, ἐπειδὴ ἔδλεπον, ὅτι καὶ χωρὶς τούτου καὶ τὸ ἐσωτερικὸν εἰς κακὸν ἔτρεχε, καὶ τὰ εὐνομούμενα Ἔθνη ἐκάλουν τὴν δικαίαν ταύτην κατὰ τοῦ τυράννου Ἐπανάσασιν λησρικήν ἀποστασίαν. Ὅθεν ἔγραψαν ἐγκυκλίους ἐπιστολάς πρὸς ἅπαντας.

Εἰς δὲ τὴν Μονεμβασίαν μεθ' ἡμέρας τινας, ἀφοῦ ἔφθασεν ὁ Κατακουζηνὸς, ἐσυμφώνησαν μὲ συνθήκας καὶ παρεδόθησαν οἱ πολιορκούμενοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουλίου, καὶ ὑφώθη ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία· καὶ μέρος μὲν ἐξ αὐτῶν τοὺς μετεδίδασαν εἰς τὴν Ἀσίαν, μέρος δὲ ἔμειναν θεληματικῶς ἐκεῖ. Ὁ δὲ Κατακουζηνὸς θέλων νὰ φυλαχθῇ τάξις εἰς τὰ πράγματα, ἐμπόδιζε τὴν διαρπαγὴν τῶν λαφύρων, καὶ ἐζήτηι νὰ δοθῇ ἐν μέρος εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐν μέρος εἰς τὸ Κοινὸν Ταμιεῖον· ἀλλ' οἱ Μανιάται, οἵτινες τὰ δικαιιοποιοῦνται ὅλα, ἀντιέστησαν εἰς τὸν Κατακουζηνόν, καὶ ἠγέρθη ἀμφισβήτησις μετὰξὺ αὐτῶν, καὶ τέλος πάντων ὤρμησαν μίαν τῶν ἡμερῶν, καὶ κατεκυρίευσαν ὅλα τὰ λάφυρα καὶ τὸ Φρούριον· ὁ δὲ Κατακουζηνὸς ἔφυγεν ἐκεῖθεν καὶ μετέβη εἰς τὰς Πέτζας ἠγανακτισμένος.

Συγχρόνως τότε καὶ ὁ ἐχθρικός Στόλος ἐπλευσεν ἐναν-

τίον τῆς Σάμου, ἐπὶ σκοπῶν νὰ κάμῃ ἀπόβασιν ἐκεῖ στρατευμάτων, καὶ νὰ κυριεύσῃ τὴν νῆσον. ὅθεν τὰ μὲν μεγάλα πλοῖα ἄραξαν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου, δεκατρία δὲ Ἰμπρίκια μετέβησαν εἰς ἕνα παράλιον τῆς Ἀσίας Τσαλδὶ λεγόμενον, διὰ νὰ μεταβιβάσουν εἰς τὴν νῆσον τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα ἔτοιμα ἐχθρικά στρατεύματα. ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στόλος, περιπλέων ἐκεῖ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράλιον τῆς Ἀσίας, καὶ εὐθὺς οἱ ἐχθροὶ ἄφησαν ἔρημα τὰ πλοῖα, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν ξηρὰν. οἱ δὲ Ἕλληνες μὲ τὰ Μπουρλότα κατέκαισαν καὶ τὰ δεκατρία Ἰμπρίκια. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ναύαρχος τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ἀμέσως ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Σάμον, φοβούμενος, μήπως πάθῃ τὸ ἴδιον, καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωξαν μέχρι τῆς Κώου.

Ἐπνεε δὲ τὰ λοιπὰ καὶ τὸ φρούριον τοῦ Νεοκάστρου, τὸ ὁποῖον μαθόντες οἱ ἐν Μοθώνῃ καὶ Κωρώνῃ ἐχθροὶ ἀπεφάσισαν νὰ τοὺς προφθάσουν τροφὰς διὰ θαλάσσης. ἀλλ', ἐπειδὴ ἐδυσκολεύοντο, μὲ τὸ νὰ ἐπολιορκεῖτο τὸ Φρούριον τοῦτο ἀπὸ δύο Πετζιώτικα τοῦ Καπιτὰν Μπότση, ἐμεθοδεύθησαν, διὰ νὰ ἀπατήσουν τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὕψωσαν εἰς τὸ πλοῖόν τους οἱ ἐχθροὶ Σημαίαν Ἑλληνικήν. οἱ δὲ Πετζιώται, μὴ ὑποθέτοντες τοιαύτην ἀπάτην, τοὺς ἄφησαν καὶ ἐπλησίασαν τῇ ἀΐουλίῳ, καὶ ἀπροσέκτως ἐπαρρησιάσθησαν εἰς αὐτοὺς, ὅτε οἱ ἐχθροὶ αἴφνης μὲ τὰ πυροβόλα ἐφόνευσαν δεκαεπτὰ ναύτας, οἱ δὲ Πετζιώται ἀμέσως ὤρμησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐφόνευσάν τινες ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐμπόδισαν τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ Νεόκαστρον, καὶ ἐπέστρεψεν ἀπρακτον. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, ὑστερηθέντες διόλου τροφῶν οἱ πολιορκούμενοι εἰς τὸ Νεόκαστρον, παρέδωκαν τὸ Φρούριον μετὰ συνθηκῶν εἰς τοὺς πολιορκοῦντας Νεοκαστρίτας καὶ Ἀρναδίους ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Μοθώνης Γρηγορίου, εἰς τινὰς Μανιάτας, καὶ εἰς

τοὺς διὰ θαλάσσης πολιορκοῦντας Πετρωίτας, καὶ ὑφώθη ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία. Περὶ δὲ λαφύρων εἶχον συμφωνήσει μεταξύ των οἱ πολιορκοῦντες νὰ τὰ κάμουν τριμοιρίαν, ἐν διὰ τὸ Κοινὸν Ταμεῖον, ἐν διὰ τοὺς πολιορκοῦντας διὰ ξηρᾶς, καὶ ἐν διὰ τοὺς θαλασσίους· πλὴν, ἀφοῦ εἰσῆλθον οἱ Ἕλληνες εἰς τὸ φρούριον, διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ τὶ ἄτακτον, ἐκρίθη παρὰ τῶν ἐκεῖ Προκρίτων εὐλογον, καὶ ἔβαλον ὅλα τὰ λάφυρα μέσα εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Μπόττση, διὰ νὰ τὰ μερίσουν ὕστερον ἡσυχῶς· ἀλλὰ τὰ πλοῖα συμπαραλαβόντα καὶ τὸν Μοθώνης καὶ τὸν Πρωτοσύγκελλον τοῦ Χριστιανουπόλεως Ἀμβρόσιον, ἔφυγον ἐκεῖθεν καὶ μετέδωσαν εἰς ἓνα λιμένα τῆς Μάνης, ὅπου ἀνοίξαντες τὰ σεντούκια τῶν Τουρκῶν εὗρον μέσα πράγματα μηδαμινά. Τότε ἠγέρθη ἕρις μεταξύ τῶν πολιορκητῶν καὶ οἱ μὲν στρατιῶται τῆς ξηρᾶς κατηγοροῦν τὸν Μοθώνης καὶ Πρωτοσύγκελλον, ὅτι συμφωνήσαντες μετὰ τῶν θαλασσίων ἔκλεψαν ὅλα τὰ πολύτιμα πράγματα, καὶ τοὺς ἐφοβέριζον, καὶ μόλις ἐσώθησαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Μανιατῶν· οἱ δὲ Μοθώνης καὶ Πρωτοσύγκελλος κατηγοροῦν τοὺς θαλασσίους, ὅτι μόνοι ἐκεῖνοι τὰ ἔκλεψαν, καὶ τέλος πάντων οἱ τῆς ξηρᾶς στρατιῶται, καὶ μάλιστα οἱ Ἀρκαδιοὶ, ἔμειναν διόλου σχεδὸν ὕστερημένοι λαφύρων, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησαν νὰ λάβουν μηδὲ τὰ ὑλίγα ποῦ ἐφανερώθησαν (36).

Ἡ δὲ ἐν Πάτραις πολιορκία ἐξηκολούθει καὶ κατὰ τὴν κς' Ἰουλίου τινὲς τῶν Ἑλλήνων προχωρήσαντες εἰς τὴν πεδιάδα, ἔδωσαν αἰτίαν εἰς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας, καὶ εὐθὺς ὤρμησεν ὄλος ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς πανταχόθεν καὶ κατέδωσαν εἰς τὸν κάμπον· οἱ δὲ ἐχθροὶ, αἴφνης ἰδόντες μίαν τοιαύτην ὄρμην, ἐξεπλάγησαν, καὶ ὑποπτεύσαντες, μήπως οἱ Ἕλληνες ὀρμήσωσι μέσα εἰς τὴν πόλιν, κατέλαβον τὰ ἄκρα τῆς πόλεως διὰ νὰ ἀν-

τι παραταχθῶσιν· ἀλλὰ ὀλέποντες, ὅτι δὲν προχωροῦν οἱ Ἕλληνες, ἀνέβησαν οἱ ἔχθροὶ, περὶ τὰς 10 ὥρας τῆς ἡμέρας, εἰς τὸ Μοναστήριον Γηροκομεῖον, καὶ ἐκεῖ συνεκροτήθη ἡ μάχη ἕως τὰς δύο ὥρας τῆς νυκτός, ὅτε οἱ ἔχθροὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀφοῦ ἐφρονεύθησαν καὶ ἐπληρώθησαν τινες ἐξ αὐτῶν. Καὶ, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων δὲν ἐδύνατο νὰ μείνωσιν εἰς ἐκείνην τὴν θέσιν τοῦ Γηροκομεῖου, τὴν κατέλαβον οἱ ἔχθροὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, καὶ εἶχον φρουρὰν ἐκεῖ.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ὅστις κατὰ τὴν καὶ Ἰουλίου εἶχε φθάσει εἰς τὸ Μεσολόγγι μὲ μερικά ἐφόδια πολεμικὰ καὶ μερικά τουφέκια, προσκληθεὶς ἀπὸ τῆς Πελοποννησίου μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Πατρῶν, τῇ λαΐ τοῦ αὐτοῦ, μὲ τὸ πλοῖον ὅπου εἶχε ναυλωμένον, ἀφοῦ ἐξεφόρτωσεν εἰς τὸ Μεσολόγγι ὅλα τὰ ἐφόδια· ἔφερε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Κ. Θεόδωρον Γρίβαν μὲ ἑκατὸν στρατιώτας. Τῇ δὲ 1^ῃ Αὐγούστου, ὄντων ἐς στρατοπεδευμένων τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ χωρίον Ἑγλυκάδα, ἐσυμφώνησαν ὁ Καπιτὰν Παναγιώτης Καραντζᾶς μετὰ τοῦ Κ. Γρίβα νὰ ὑπάγουν διὰ νυκτός νὰ κτυπήσουν τὴν ἐν τῷ Γηροκομεῖῳ ἐχθρικὴν φρουρὰν· ὅθεν περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐφθασαν ἐκεῖ καὶ ἄρχησαν νὰ πολεμοῦν τοὺς ἔχθρους· ἔλαβον εἶδησιν οἱ ἐν Πάτραις ἔχθροὶ, καὶ, ἕως νὰ ἐξημερώσῃ ἡ 6^ῃ τοῦ Αὐγούστου, ἐξῆλθον ἅπαντες, καὶ κατέλαβον τὰς περὶ τὸ Γηροκομεῖον θέσεις· ὁμοίως καὶ οἱ Ἕλληνες ὤρμησαν ἅπαντες πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἀπὸ πρωΐας συνεκροτήθη γενικὴ μάχη, ἣτις διήρκεισεν ἕως τὸ ἑσπέρας· ἐπολέμησαν ἑκατέρωθεν μὲ πειῖσμα, ἀλλὰ τέλος πάντων οἱ Ἕλληνες ἐδίασαν τοὺς ἔχθρους νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν ἄτακτον, καὶ τοὺς κατεδίωξαν ἕως εἰς τὰς ἄκρας τῆς πόλεως τὰ Κανδριάνικα. Ἐφρονεύθησαν εἰς ταύτην τὴν μάχην ἐκ μὲν τῶν ἐχθρῶν ὑπὲρ τοὺς 100, ἐκ δὲ

τῶν Ἑλλήνων 20, καί τινες ἐπληρώθησαν, μετὰ τῶν ὀ-
ποιῶν καὶ ὁ Μπενιζέλος Καλαβρυτινός, ὅστις εἰς αὐτὴν
τὴν μάχην ἔδειξεν ἀνδρείαν ἀξιώπαινον.

Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην οἱ μὲν Ἑλληνες ἐστρατο-
πέδευσαν εἰς τὸ χωρίον Ῥωμανοῦ, καὶ εἰς τὸν Λινὸν τῆ
Χουσεΐναγα, καὶ εἰς τοὺς πέριξ λόφους· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐ-
τοιμάσθησαν ἅπαντες καὶ ἐξῆλθον τῇ 5' Αὐγούστου ὑπὸ
τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰσοῦφ Ηασᾶ μὲ μίαν βομβάρδα καὶ
τέσσαρα καιόνια μεγάλα καὶ ἐστρατοπέδευσαν περὶ τὸ Γηρο-
κομεῖον (37), μὲ ἀπόφασιν νὰ μείνωσιν ἐκεῖ πολεμοῦντες,
ἕως ὅτου νὰ διώξωσι τοὺς Ἑλληνας ἀπὸ ἐκείνας τὰς θέ-
σεις· ὅθεν ἄρχησεν ὁ πόλεμος, καὶ ἐπροσπάθουν οἱ ἐχ-
θροὶ νὰ ἐκφοβίσωσι τοὺς Ἑλληνας μὲ τὰς βόμβας καὶ κα-
νόνια, καὶ νὰ τοὺς εὐγάλουν ἀπὸ τὰς θέσεις των, καὶ διὰ
τοῦτο ἀδιακόπως ἐβομβαρδάριζον τὸν Λινὸν τοῦ Χουσεΐ-
ναγα, εἰς τὸν ὀποῖον ἦτον ὁ Κ. Καραντζᾶς (38). πλὴν οἱ Ἑλ-
ληνες ἔμεινον σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις των· ὤρμησαν πολ-
λάκις οἱ ἐχθροὶ, καὶ μάλιστα ἡ καθάλαραί τους, πλὴν
τοὺς ἐπρόσμενον ἀνδρείως οἱ Ἑλληνες, καὶ τοὺς ἀντῴθη-
σαν· ἐδοκίμασαν πολυτρόπως νὰ ἐκτοπίσωσι τοὺς Ἑλλη-
νας, πλὴν δὲν ἐδυνήθησαν. Διήρκεσεν ὁ πόλεμος τρία ἡ-
μερόνυχτα, καὶ καθ' ἡμέραν ἐφονεύοντο ἱκανοὶ τῶν ἐχ-
θρῶν· καὶ τέλος πάντων βλέποντες τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀν-
δρείαν, καὶ ἀπελπισθέντες ἀπὸ τὸ νὰ κατορθώσωσι τὸν
σκοπὸν τους ὀπισθώρμησαν κατηρχυμένοι, καὶ ἐμῆκαν εἰς
τὸ φρούριον, παραιτήσαντες καὶ τὴν θέσιν τοῦ Γηροκο-
μεῖου, τὴν ὀποίαν κατέλαβον οἱ Ἑλληνες. Ἠρίστευσε δὲ
εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον ὁ Κ. Καραντζᾶς.

Μὴ ὄντες δὲ καὶ διὰ θαλάσσης πολιορκημένοι οἱ ἐχθροὶ,
δὲν ἐδοκίμαζον στενοχωρίαν ἀπὸ τροφᾶς, μάλιστα μὲ τὸ
νὰ μὴν ἦτον γνωρισμένη ἀπὸ κᾶμμίαν Διοίκησιν ἡ διὰ
θαλάσσης πολιορκία τῶν Ἑλλήνων, καὶ εἰάν τυχὸν ἐμπο-
δίζετο κανένα ἐμπορικὸν πλοῖον μὲ σημαίαν ὀποιουδήποτε

Δυνάμειος, ὅπου ἐπήγαιεν εἰς τὰ πολιορκούμενα φρούρια
 μὲ τροφάς, ἢ Δύναμις ἐκείνη ὑπερασπίζετο τὴν Σημαί-
 αντης, καὶ τὴν ἤθελεν ἐλευθέραν καὶ ἀνεμπόδιον νὰ ὑ-
 πάγη, ὅπου θέλει. Καθὼς συνέβη καὶ τότε συγχρόνως νὰ
 ἐμποδισθῆ ἀπὸ τὸ πλοῖον, μὲ τὸ ὅποιον ἦλθεν ὁ Μαυρο-
 κορδάτος, ἐν πλοῖον μὲ Λουζιανὴν σημαίαν, τὸ ὅποιον
 διευθύνετο εἰς Πάτρας· ἀλλ' αὐθημερὸν ἐφάνησαν μία Φερ-
 γάδα καὶ μία Γολέττα Λαζιακά, τὰ ὅποια συνώδισαν
 τὸ ἐμπορικόν, καὶ τὸ ἔμβασαν εἰς Πάτρας μὲ τὰς τροφάς.

Συγχρόνως τότε εἰς τὰς ζ' ἔφθασε καὶ ὁ Πρίγκιψ Κων-
 σταντῖνος Καρατζᾶς εἰς τὸ Μεσολόγγι, ὅστις πρὸ ἡμερῶν
 τινῶν εἶχε φθάσει εἰς τὸ Νεόκαστρον, ἀλλὰ δυσαρεστηθεὶς
 τὸ νὰ ἐξέλθῃ ἐκεῖ, συμπαρέλαβε καὶ τὸν Νέγγρη Θεόδω-
 ρον, ἰδιατρίβοντα ἐκεῖ, καὶ μετέβησαν εἰς τὸ Μεσολόγγι
 νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου. Ἐφῆρε δὲ καὶ ὁ Κα-
 ρατζᾶς μέρος πολεμικῆς ὕλης, καὶ μερικὰ τυφέκια. Μεθ'
 ἡμέρας δὲ τινὰς ἔφθασε καὶ ὁ Ἄγγλος Γόρδων εἰς τὰ
 Τρίκορφα, καὶ ἔφερε τέσσαρα κανόνια τοῦ κάμπου, μέρος
 μολύβδου καὶ 250 τυφέκια. Εἰς δὲ τὴν πολιορκίαν τῆς
 Τριπολιτζᾶς ἐγίνοντο συνεχεῖς ἀκροβολισμοὶ, ὅταν οἱ ἐχ-
 θροὶ ἐπλησίαζον πρὸς τὸ μέρος τῆς στρατοπέδου τῶν Ἑλλή-
 νων· εἰς δὲ τὸν κάμπου ἐλευθέως ἐξήρχοντο καθ' ἡμέραν
 σχεδὸν ἑφιπποὶ καὶ πεζοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν γυναῖκας καὶ
 παιδία καὶ φορητὰ ζῶα, διὰ νὰ συνάξωσι τι βρώσιμον· πλήν
 οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδύναντο εἰς τὸν κάμπου νὰ τῆς βλάψωσι,
 διὰ νὰ τῆς περιορίσωσιν ὀπωσοῦν· ὁμῶς ἔσκαψαν δύο Γρά-
 νας εἰς ἀρκετὸν μῆκος, μίαν πρὸς τὸ μέρος τῆς θέσεως τῆς
 Στενῆς, καὶ μίαν πρὸς τὸ μέρος τῆς Κάψα, ὅπως οἱ Ἕλλη-
 νες ἰσάμενοι ἐμπόδιζον τῆς ἐχθρῆς ἀπὸ τὸ νὰ ἐκτείνωνται
 περαιτέρω εἰς τὴν πεδιάδα. Μίαν δὲ νύκτα ἐξῆλθεν ὁ Κε-
 χαγιᾶς πανστρατιᾶ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Κάψα, καὶ διαβάς
 τὴν Γράναν ἔφθασε πλησίον τοῦ χωρίου Λοῦκα· ἐκεῖ εὔρε
 τινὰς στρατιώτας τῆς Κ. Δαγρῆ κοιμημένους, καὶ ἐφόνησέ τινὰς

ἐξ αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον· ἐμῆκε δὲ εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἐφόνευσεν ἕνα Ἱερέα καί τινας ἄλλους ἀδυνάτους εὐρισκομένους ἐκεῖ· ἐσύναξε δὲ, ὅσους καρπούς εὔρε καὶ δεμάτια, καὶ τὰ ἐφόρτωσαν καὶ ἐπέστρεψον. Ἐλάσθον δὲ τὴν εἰδησιὴν ἐγκαίρως οἱ Ἕλληνες, καὶ ἀμέσως ὤρμησαν οἱ στρατιῶται Καρυτηνοὶ μετὰ τοῦ Κωλοκοτρώνη καὶ ἄλλοι τινὲς ἐκ τῶν ἄλλων στρατοπέδων, καὶ προλαβόντες ἐπίασαν τὴν Γράναν· ἐρχομένων δὲ τῶν ἐχθρῶν νὰ περάσῃν ἐκεῖθεν, συνεκροτήθη πόλεμος φοικτός· καὶ, ἐπειδὴ ἄλλοθεν δὲν ἐδύναντο νὰ περάσῃν, μετὰ τὸ νὰ εἶχον ὄλατους τὰ ἄλογα μάζη, ὤρμησαν εἰς τὴν Γράναν πολλάκις, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐφόνευσον ἐξ αὐτῶν, ὥστε τέλος πάντων ἔμειναν ἐκεῖ φνευσμένοι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ, ἀφ' οὗ ἄφησαν πλῆθος φορητῶν ζώων ἐκεῖ, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Τριπολιτζάν κατησχυμένοι· μόλις διεσώθη καὶ ὁ Κεχαγιαῖς ἐκ τοῦ κινδύνου τούτου. Καὶ πολεμικῶς μὲν τὰ πράγματα, ἀγκαλὰ καὶ ἄτακτα, ἐπροχώρουν καλῶς· σύστασις δὲ πολιτικὴ ἠοὐδεμία ὑπῆρχε, οὐδὲ κοινῶς οὐδὲ κατὰ μέρος. Ὅθεν ἔγραψαν καὶ ἐκ δευτέρου ἐκ Τρικόρφων πρὸς τοὺς Προκρίτους τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν Νήσων, νὰ συνέλθωσι· καὶ ἄρχησαν νὰ ἔρχωταί τινας ἐξ αὐτῶν.

Ἐν τοσούτῳ ἦλθε καὶ ὁ Μαυροκοροδάτος εἰς τὰ Τρίκορφα, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς μετὰ τῶν ὑπαλλήλων του ἔμεινε εἰς τὴν Βυτίαν. Μετέβησαν δὲ καὶ ἐκ τῶν νήσων Ὑδρας καὶ Πετρίων Πληρεξούσιοι εἰς τὸ Ἄστρος, καὶ ἐκεῖθεν ἔγραψαν πρὸς τοὺς εἰς Τρίκορφα Προκρίτους, ὅτι θέλει ἀνέδουν εἰς τὸ χωρίον Ἄγιον Ἰωάννην, ὅπου ἐπάναγκες νὰ συναχθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ εἰς διάστημα ὀλίγων ἡμερῶν, διὰ νὰ συνομιλήσωσιν. Ἄλλ', ἐπειδὴ οἱ λοιποὶ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου δὲν ἦσαν συνηγμένοι, τοὺς ἀπεκρίθησαν, ὅτι πρέπει νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ Τρίκορφα, καὶ ἐκεῖ νὰ περιμείνωσι καὶ τῶν λοιπῶν τὴν συνά-

θροισιν· ἐκεῖνοι ὅμως ἀποφασιστικῶς ἀπεκρίθησαν, ὅτι μή-
τε νὰ προχωρήσωσι δύνανται, μήτε νὰ περιμείνωσιν, ἀλλὰ
νὰ διορισθῶσι δῦο ἄνθρωποι Πληρεξούσιοι νὰ ὑπάγουν καὶ
συνομιλήσωσι. Προϋβλήθη λοιπὸν εἰς τινὰς τῶν Προκρίτων
Πελοποννησίων νὰ μεταδῶσιν ἐκεῖ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδυσκο-
λεύοντο, ἀνέλαθεν εὐχαρίστως ὁ Μαυροκορδάτος τὴν εἰς τὰ
ἐκεῖ μετάδασίν του, ἐπειδὴ πρώτην φορὰν ἔμελλε νὰ γνω-
ρισθῆ, καὶ νὰ σχετισθῆ μετὰ τῶν Νησιωτῶν, καὶ διωρίσθη
μετὰ τῆς Νεοφύτης Βάμβα καὶ Νικολάου Δελιγιαννόπουλου, νὰ
ὑπάγωσιν ὡς ἀπλῶς ἀπεσταλμένοι, νὰ ἀκούσωσι τὰ προ-
βλήματα τῶν Νησιωτῶν, τὰ ὅποια ἀπέβλεπον εἰς τὸ νὰ
οἰκονομηθῶσι χρήματα ἐκ τῆς Πελοποννήσου, καὶ νὰ σαλ-
θῶσι, διὰ νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ πλοῖα των καὶ νὰ ἀντιπαρα-
ταχθῶσιν εἰς τὸν ἐχθρικὸν Στόλον, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχον
εἶδῃσιν, ὅτι ἐπλησίασε, καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἔνεκα τούτου
αὐτοὶ διάζονται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς νήσους των, καὶ
κατόπιν, γενομένης κοινῆς Συνελεύσεως, θέλει ἐπανέλθωσιν.

Ἡ δὲ εἶδησις τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἐψηλάντου ἀφ' οὗ διε-
δόθη εἰς ὅλα τὰ μέρη, ἔτρεχον πανταχόθεν καὶ ἤρχοντο
εἰς τὰ Τρίκορφα ζητοῦντες ἕκαστος συνδρομὴν, εἰς ὅ,τι ἐ-
χρηιάζετο· οἱ μὲν ἐζήτουν στρατεύματα, οἱ δὲ πολεμικὰς
ὑλας, οἱ δὲ κανόνια, οἱ δὲ τουφέκια, οἱ δὲ σπαθιά, νομί-
ζοντες ἴσως, ὅτι ἐκ τῶν τοιούτων ἔφερε πλῆθος ὁ Ἐψηλάν-
της νὰ τὰ διανέμῃ δωρεάν. Τότε ἦλθον ἐκ τῆς Ἀνατολι-
κῆς Ἑλλάδος ὁ Ταλαντίου καὶ τινες Λεβαδεῖται καὶ Σα-
λωνίται ζητοῦντες στρατεύματα καὶ ἐφόδια πολεμικὰ, διὰ
νὰ ἐλευθερώσωσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν τὴν Βοιωτίαν. Τότε ἦλ-
θον Κρηταὶ ζητοῦντες κανόνια, καὶ τουφέκια, καὶ πολε-
μικὰς ὑλας. Τότε ὁ Καρύστου ζητῶν στρατεύματα καὶ
τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα, διὰ νὰ ὑποτάξωσιν τὸν Κάρυστον. Τό-
τε οἱ Ἀγιορεῖται ζητοῦντες τροφὰς καὶ πολεμικὰ ἐφόδια·
πλὴν πόθεν νὰ τοὺς δοθῶσιν, ἐνῶ καὶ ἡ Πελοπόννησος ὑ-
περεῖτο τῶν τοιούτων;

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἐπλησίασαν καὶ ἄλλαι ἐχθροὶ καὶ δυνάμεις ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ Μπαϊράμ Πασᾶ, ὅστις, ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ εἰσβάλλῃ ἐντὸς τῶν Θερμοπυλῶν, ἀπέστειλε τῇ 23 Αὐγούστου τριακοσίους ἰππεῖς νὰ παρατηρήσῃν τὰ στενὰ τῆς Φουντάνας, εἰς ἧν εἰσελεύθερα οἱ δὲ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι Ἕλληνες τοὺς ἐκτύπησαν, καὶ ἐφόνευσαν τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπέσρεψαν, καὶ ἔδωσαν τὴν εἰδησιν εἰς τὸν Πασᾶν, ὅστις καταφρονήσας τὴν ὀλιγότητα τῶν Ἑλλήνων, ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ πανστρατιᾷ, καὶ νὰ διάσῃ τοὺς Ἕλληνας νὰ παραχωρήσουν, διὰ νὰ διέλθῃ ἐκεῖνα τὰ στενὰ. Τῇ 25 λοιπὸν ἐκίνησε μὲ τέσσαρας χιλιάδας περίπου στρατιώτας, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὰ στενὰ, καὶ ὤρμησαν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὰ ταμπούρια τῶν Ἑλλήνων· οἱ δὲ Ἕλληνες 800 περίπε τὸν ἀριθμὸν, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Κ. Ὀδυσσεά (39) καὶ Καπιτὰν Γκοῦραν, ἀντέστησαν γενναίως, καὶ μετὰ τριῶν ὤρων πεισματώδη μάχην ἐτράπησαν εἰς φυγὴν οἱ ἐχθροί· οἱ δὲ Ἕλληνες ξιφίρεις τοὺς κατεδίωκον καὶ ἐφόνευσον ἐξ αὐτῶν, καὶ τόσον ἐδίασαν τοὺς ἐχθρούς, ὥστε ἄφησαν ὄλας τῶν τὰς ἀποσκευὰς καὶ ὄλα τὰ φορητὰ ζῶα, καὶ ἀτάκτως διεσπάρησαν εἰς τὰ δάση. Ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες 400 ἀμάξια μὲ τροφὰς, πλῆθος ἀλόγων, πλῆθος βοῶν, τὰ κανονιά τους, τὰ μπαϊράκια, καὶ τουμπελέκιά τους, καὶ πολλὰς ἄλλας ἀποσκευὰς, ἐφόνευσαν 750 περίπου, καὶ ἔλαβον αἰχμαλώτους 250. Ὁ δὲ Μπαϊράμ Πασᾶς μὲ ὀλίγους διεσώθη εἰς τὸ Ζητοῦμι, ὅπου διεσώθησαν ὕστερον καὶ οἱ λοιποὶ διεσπαρμένοι εἰς τὰ δάση. Εἰς αὐτὴν τὴν μάχην ἔδειξεν ἡρωϊκὴν ἀνδρείαν ὁ Καπιτὰν Γκοῦρας, ὅστις μὲ τὸ ξίφος διέσπειρε τὴν φρίκην καὶ τὸν ὄλεθρον εἰς τὸς ἐχθρούς.

Οἱ δὲ Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου συνήχθησαν ἅπαντες εἰς τὸ χωρίον Ζαράκωδαν, ὅπου ἀπε-

φασισθῆ ὁ τόπος τῆς Συνελεύσεως, μὲ τὸ νὰ ἤθελον ὅ,τε Ὑψηλάντης καὶ οἱ Καπιταναῖοι νὰ γίνῃ πλησίον τους. Ἐπροσκάλισαν δὲ εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ τὸν Ἀλέξ. Μαυροκορδάτου καὶ τὸν Κωνσ. Καρατζᾶν. πλὴν ὁ Μαυροκορδάτος, βλέπων τὴν τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίαν, καὶ ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ λάβῃ τότε τὴν ὑπεροχὴν ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην, συμφώνησε μειὰ τῶν Ἀπεσταλμένων παρὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, διὰ νὰ διοργανίσῃ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ τὰ πράγματα· καὶ, διὰ νὰ εὐκολυνθῇ εἰς τὸν σκοπόν τε, ἔλαβε γράμμα Πληρεξουσιότητος παρὰ τοῦ Ὑψηλάντη, πρὸς τὸν ὁποῖον ἤκμαζεν ἔτι τότε ἡ κοινὴ τῆς Λαοῦ ὑπόληψις. Συμπαρέλαβε δὲ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον Κατακκεξηγνὸν δυσαρεστημένον ὄντα ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην, καὶ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ Τρίκορφα τῇ 28 Αὐγούστου, καὶ μετὰ τοῦ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶ διευθύνθησαν διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Μαθοῦσα δὲ ἡ Συνέλευσις τὴν ἀναχώρησίν των, ἔστειλε κατόπι τὸν Ἀναστάσιον Λόντον καὶ τὸν Χαραλάμπην Περούκαν μὲ γράμμα πρὸς αὐτοὺς, διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν συνέλευσιν· πλὴν ἐκεῖνοι δὲν ἠθέλησαν, ἀλλ' ἀπεκρίθησαν, ὅτι πηγαίνουν νὰ βάλουν εἰς τάξιν τὰ τῆς Ρούμελης πράγματα, καὶ ἔπειτα, ὅταν ἀποφασισθῇ Γενικὴ τῆς Ἑλλάδος Συνέλευσις, θέλει ἐπανέλθουν.

Συσκευθέντων δὲ τῶν Μελῶν τῆς Συνελεύσεως περὶ ἐνὸς συστήματος ἀναλόγου μὲ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἐσχεδιάσθη εἰς Ὄργανισμὸς τῆς τοπικῆς Διοικήσεως τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐνεκρίθη παρὰ πάντων. Ἐγίνε δὲ ἐκλογὴ καὶ τῶν Μελῶν διὰ τὴν Ἑθνικὴν Βουλὴν, καὶ μετὰ τῶν ἐντοπίων ἐκλέχθησαν ὡς Μέλη τῆς Βουλῆς, Παραστατικὰ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὁ Ὑψηλάντης, ὁ Καρατζᾶς, καὶ ὁ Μαυροκορδάτος, καὶ ἐξάλησαν πρὸς αὐτὸς ἐγγράφα· ἀλλ', ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα ἔπρεπε νὰ ἐγκριθῶσι καὶ παρὰ τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τῶν Καπιταναίων, ἀ-

πεφασίσθη νὰ ὑπάγῃ ὁ Π. Πατρῶν εἰς τὰ Τρίκορφα μὲν τὸ σχέδιον τοῦ Ὁργανισμοῦ νὰ τὸ παρῶρησιάσῃ εἰς αὐτὲς, καὶ, ἂν τὸ ἐγκρίνωσι, νὰ ὑπογραφῇ κατὰ τὴν τάξιν. Πλὴν ὁ Ὑψηλάντης, ὀδηγούμενος ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ μερικοὺς Καπιταναίους, ἐπρόβαλεν, ὅτι τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως δὲν ἔχουσι γράμματα Πληρεξουσιότητος ἀπὸ τὰς Ἐπαρχίας· καὶ ὅτι τὰ μὲν λοιπὰ κεφάλαια τοῦ Ὁργανισμοῦ δέχεται, τὰ δὲ περὶ Στρατιωτικοῦ οὐδόλως, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑπογραφῇ Πληρεξούσιος Ἀρχιστράτηγος, χωρὶς νὰ ἔχουσιν οἱ λοιποὶ Πρόκριτοι ἐπιρροήν τινα. Ἀλλ' ὁ Π. Πατρῶν περὶ μὲν τῶν γραμμάτων τῆς Πληρεξουσιότητος τὸν ἐπληροφόρησεν, ὅτι δὲν εἶναι καμμία δυσκολία, ἐπειδὴ ἀμέσως, ὅπου τὰ ζητήσωσιν οἱ Πρόκριτοι, τὰ λαμβάνουν· περὶ δὲ τῆς Πληρεξουσιότητος Ἀρχιστρατηγίας ὅπου ἐξήτει, καλῶς γνώσκων, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τὸ δεχθῶσιν οἱ Πρόκριτοι διὰ τὰς ὑποφίας των, καὶ ὅτι ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Ὑψηλάντη κατὰ τοῦτο θέλει γεννήσῃ νέας ταραχάς, τὸν παρεκίνησε νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν κοινὴν ἀπόφασιν, καὶ νὰ μὴ γίνῃ αἷτιος διαλύσεως τῆς Συνελεύσεως καὶ ἀναστροφῆς τοῦ Συστήματος· πλὴν δὲν ἐδυνήθη νὰ τὸν πείσῃ, καὶ ἐπέσρεφεν ἄπρακτος. Ὅθεν οἱ Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν, οἵτινες εἶχον μάθη τότε καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντη, καὶ τὴν φυγὴν του εἰς τὴν ἐπικρατείαν τῆς Αὐστρίας δυσαρεστηθέντες ἀπεφάσισαν νὰ ἀναχωρήσωσιν, καὶ νὰ ἐνδυναμώσῃ ἕκαστος τὸ στρατιωτικόν του. Παρεκίνησαν δὲ τὸν τε Π. Πατρῶν, τὸν Πετρόμπεην, τὸν Σωτήριον Χαραλάμπην, τὸν Ἀναγνώστην Δελιγιαννόπουλον καὶ τὸν Κρεβάταϊν, διὰ νὰ μείνωσιν ἐκεῖ καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι τὸ σύστημα τῆς ἐν Καλτετσιαῖς γενομένης Γερουσίας, καὶ νὰ συνιστῶσι μίαν Προσωρινὴν Διοίκησιν μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς, τὸ ὅποιον ἐφαίη δεκτὸν καὶ εἰς τοὺς Καπιταναίους, καὶ ἔδωσαν ἐγγράφως τὴν περὶ τούτου γνώμη τους.

Ἐξηκολούθουν λοιπὸν οἱ εἰρημένοι νὰ κυβερνώσι τὰ κοι-
νὰ πράγματα συμφώνως μετὰ τοῦ Ὑψηλάντη, ὅσον ἤπε-
ρίζασιν τοὺς ἐσυγχώρει. Ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων,
ἕσα γενικῆ, ἐπέφερε δυσαρέσκειαν εἰς τοὺς ἐρχομένους ἐκεῖ
χάριν συνδρομῆς καὶ βοηθείας, ἐπειδὴ δὲν εἶχον, πόθεν νὰ
τοὺς συνδράμωσι, καὶ διὰ τοῦτο ἔφυγον οἱ Ῥουμελιῶται
δυσάρεστοι, ὁμοίως οἱ Κρηταί, ὁμοίως καὶ ὅλοι οἱ λοιποί.
Οἱ δὲ Ἄγιορεῖται, οἵτινες ἐπροφασίζοντο, ὅτι δὲν εἶχον
χρήματα, καὶ ἐζήτησαν δωρεὰν τροφὰς ἀπὸ τὴν Πελοπόν-
νησον, δὲν ἐπρόφθασαν νὰ ἐπιστρέψουν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ὀδη-
γούμενοι ἀπὸ τὸν Πασᾶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀφῶ κατέ-
στρεψαν καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν Χερσόνησον Κασσάνδραν,
εἰσῆλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐκινδύευσαν ὅλα τὰ ἱερὰ Μο-
ναστήρια, κατεπάτησαν τοὺς θείους ναοὺς, ἔλαβον χρήματα
πολλὰ καὶ ἄλλα λάφυρα πλῆθος, διήρπασαν ἱερὰ σκεύη,
ἐφόνευσαν τοὺς ἐγκριτωτέρους Πατέρας, καὶ ἄφησαν φορ-
ρὰν ἐκεῖ. Μέρος δὲ ἱερῶν σκευῶν διεσώσαν τινες τῶν Πα-
τέρων, οἵτινες ἐπρόλαβον καὶ ἔφυγον, καὶ διεσπάρησαν εἰς
πολλὰ μέρη.

Οἱ δὲ πολιορκοῦντες τὴν Τριπολιτζάν Ἑλληνας, ἀπε-
φάσισαν νὰ κάμουν στενωτέραν τὴν πολιορκίαν, ἐπειδὴ
πλέον κατεφρόνησαν τοὺς Τούρκους, καὶ ἐγνώρισαν, ὅτι ὑ-
περέχουσιν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ κατὰ
τὴν σταθερότητα. Ὅθεν ὁ μὲν Κ. Κεφάλας διωρίσθη νὰ
πιάσῃ τὸν Ἅγιον Σώζην μὲ 500 στρατιώτας, ὁ δὲ Δημήτ.
Δελιγιαννόπουλος τὸν Μαντζαργᾶ· οἱ δὲ Ἄγιοπετριταί ἐ-
πλησίασαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Στενοῦ· οἱ δὲ εἰς τὰ Τρί-
κορφα ἐπλησίασαν μέχρι βολῆς τουφεκίου, ὥστε δὲν ἔμει-
νε μέρος ἐλεύθερον νὰ ἐξέρχωνται οἱ ἐχθροὶ, εἰμὴ τὰ πέ-
ριξ τοῦ φρουρίου πρὸς τὸ μέρος τοῦ κάμπου· ἀλλὰ καὶ
ἐκεῖ ἔβαλον πῦρ οἱ Ἑλληνας, διὰ νὰ μὴν εὐρίσκωσι χόρ-
τον. Καὶ ἐκεῖ μὲν καλῶς ἐπροχώρουν.

Ὁ δὲ Ἴσθμὸς ἐπαπειλεῖτο ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐχθροὶ ἔγιναν ἱκανοὶ εἰς τὰ μέρη τῶν Θεσῶν, οἱ δὲ Ἕλληνας ἔφευγον ἐκεῖθεν, καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν Τριπολιτζάν, μὲ τὸ νὰ ἐπλησίαζεν ἡ πτώσις τῆς. Ὅθεν οἱ Πρόκριτοι τῶν Ἑλλήνων, προβλέποντες ἐκ τούτου ἐνδεχόμενον κίνδυνον, ὥσάν ὁποῦ οἱ Δερβενοχωρίται δὲν ἐφρόντιζον ἄλλο, εἰμὴ νὰ ἀσφαλίσωσι τὰς φαμηλίας τῶν εἰς τὰς πλησίον νήσους, διὰ τοῦτο ἐστοχάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι τρόπον, ὥστε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἴσθμὸν ἓν μέρος στρατιωτῶν, καὶ νὰ ἐπιμείνῃ ἐκεῖ. Διεκήρυξαν λοιπὸν εἰς τὸν στρατὸν, ὅτι, ὅσοι ὑπάγουν εἰς τὸν Ἴσθμὸν, θέλει ἔχεν τὸν μνηστῆρα μισθὸν τοὺς καὶ τὸ μέρος τοὺς ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Τριπολιτζᾶς, καθὼς καὶ ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶναι παρόντες, καὶ ἔγινε γράμμα περὶ τούτου ὑπογεγραμμένον παρὰ τὰ τῶν Προκρίτων καὶ τῶν Καπιταναίων, διαλαμβάνον πρὸς τοὺς ἄλλοις, ὅτι τὸ ἓν τρίτον τῶν λαφύρων νὰ μείνῃ διὰ τὸ Κοινὸν Ταμεῖον. Ὅθεν ὑπῆγον εἰς τὸν Ἴσθμὸν ἱκανοὶ στρατιῶται, καὶ ἐνεδυναμώθη τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Οἱ δὲ Ἀγάδες Ἀλβανοὶ, σύμμαχοι τῶν Σουλιωτῶν, ἠνώθησαν καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν Καπιταναίων τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ θέλοντες νὰ κάμουν ρηνικωτέραν τὴν συμμαχίαν ἀπέστειλαν ἐκ συμφώνου Πρόσβεις εἰς τὴν Πελοπόννησον ἕνεκα τούτου, διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς ἐν Τριπολιτζᾷ Ἀλβανὲς περὶ τῆς συμμαχίας ταύτης, καὶ ἐκείνους μὲν νὰ παρακινήσωσι νὰ ἐξέλθουν τῆς Τριπολιτζᾶς, τοὺς δὲ Ἕλληνας νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλήσουν, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀφήσεν ἐλευθέρους νὰ περάσουν εἰς τὴν Ρούμελην μὲ ὅλον τὸ προᾶγμάτους, τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν οἱ Ἕλληνας, καὶ ἄρχησαν νὰ πραγματεύωνται οἱ Πρόσβεις μὲ τοὺς Ἀλβανούς· καὶ τῶν μὲν Ἀλβανῶν ὁ σκοπὸς ἦτον νὰ εὐγάλῃ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν ἔξω διὰ τῆς συμμαχίας τῶν Ἑλλήνων, τῶν δὲ Ἑλλήνων ἦτον νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τούτου εἰς ἐκείνην τὴν

περίστασιν, καὶ νὰ παίξωσι τὴν ὑπόθεσιν παραταίγοντες τὴν πολιορκίαν του, ἐπειδὴ ἔβλεπον ἀσύμφορον τὴν ἐλευθερίαν του ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοις-τοτρόπως ἐπολέμουν καὶ τὰ δύο μέρη τοὺς Βασιλικούς ἐκ συμφώνου. Τότε ἐπροχώρησεν εἰς τὰ Πέντε Πηγὰδια ὁ Σιλιχτάρης τοῦ Χουρσήτ Πατᾶ μὲ 1500 περίπου ἐναντίον τῶν Σουλιωτῶν, οἵτινες κατεῖχον ἐκείνην τὴν θέσιν τοὺς ἐπρόσκειναν ἀνδρείως, ἐφόνευσαν καὶ ἠχμαλώτισαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς κατεδίωξαν. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἐστράτευσαν διὰ τὰ ἐκεῖ δύο Πασάδες μὲ 2,000 περίπου, καὶ τούτους ἐπολέμησαν γενναίως οἱ ἀνδρεῖοι Σουλιῶται, καὶ ἐφόνευσαν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυγον κατρησχυμένοι.

Ἡ δὲ τῶν Πατρῶν πολιορκία ἦτον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, ἐπειδὴ διεφέροντο καὶ οἱ Πρόκριτοι τῶν Καλαβρῶτων μὲ τοὺς Πετιμεζαίους, καὶ οἱ Πατραῖοι μὲ τοὺς Κεμανιώτας. Μάλιστα ἠΰξησαν αἱ ἐκεῖ ταραχαὶ, ἀφ' οὗ οἱ Κεμανιώται ἐδολοφόνησαν εἰς τὸν Ὀμπλὸν τὸν γενναῖον Κ. Παναγιώτην Καραντζᾶν, τῇ 4 Σεπτεμβρίου, ὅτε οἱ Πρόκριτοι τῶν Πατρῶν ἔφυγον ἐκεῖθεν δυσπαρεσχημένοι καὶ πεφοβισμένοι, καὶ διελύθη τὸ στρατόπεδόν τους. Ἐμῖνε δὲ εἰς τὴν πολιορκίαν ὁ Ἄνδρέας Ζαήμης μὲ μερικὸς στρατιώτας, τοποθετημένος εἰς τὸ Πριναρόκαστρον, καὶ ὁ Γεώργιος Σισίνης μὲ τοὺς Γαστουναίους, τοποθετημένος εἰς τὸ Μετόχι τῆ Ὀρπλῆ· οἱ δὲ Πετιμεζαῖοι καὶ Κεμανιώται μὲ ὀλίγους στρατιώτας εὐρίσκοντο εἰς τὸ Σαραβάλι (40).

Εἰς δὲ τὰς ἑπτὰ Σεπτεμβρίαις ἔφθασεν ὁ ἐχθρὸς Στόλος εἰς τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν, συμπετάμενος ἀπὸ τρία Δελίνια, ἑπτὰ Φεργάδας, Κορβέτας καὶ Ἰμπρίκια, ὅλα τριάκοντα πέντε, ναυαρχοῦντος εἰς αὐτὰ τοῦ Καρὰλῆ λεγομένου. Ἐξ αὐτῶν δὲ τινα ἦσαν Αἰγυπτιακὰ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Τζιμπιράλτα, ἐν οἷς ἦσαν καὶ 2,000 περίπου

Ἀλβανοί. Εἰς δὲ τὰς 8 τὸ ἑσπέρας διὰ νυκτὸς ἔφυγον ἀ-
 πὸ τὸ Σαραβάλι οἱ Πετιμεζαῖοι καὶ Κουμανῶται, καὶ
 εἰς τὰς 9 ἡμερώνοντας ἐφάνησαν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν θέσιν
 τοῦ Σαραβαλίε, ἠνωμένοι οἱ τῆς ξηρᾶς μετ' ἐκείνης τοῦ εὐ-
 λυ καὶ ὤρμησαν ἐναντίον τοῦ στρατοπέδου τῶν Παρουναίων,
 οὔτινες μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξουν εἰς τὴν ὕρμην, ἄφη-
 σαν τὰς θέσεις των, καὶ ὅλας τὰς ἀποσκευὰς των, καὶ
 δύο κανόνια, καὶ ἔφυγον διασκορπισμένοι, τοὺς ὁποίους
 κατεδίωξαν οἱ ἐχθροὶ μέχρι τῶν ὄρειων μερῶν, καὶ ὄλι-
 γον ἔλειψε νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν Σισίην φεύγοντα. Ἐτρε-
 ξαν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος οἱ ἐν Πριναροκάστρῳ Καλα-
 βρυτινοί, ἀλλ' εἰς μάτην, ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ κατέλαβον ὅλας
 ἐκεῖνας τὰς θέσεις· ὅθεν ἐβιάσθησαν καὶ οἱ Καλαβρυτινοὶ
 μετὰ τοῦ Ἀνδρέα Ζαήμη νὰ ἀφήσουν τὰς θέσεις τους, καὶ
 νὰ ἀνέδουν εἰς τὸ χωρίον Σόλι, καὶ οὕτως ἔμεινε διόλου
 ἀπολιόρητον τὸ φρούριον τῶν Πατρῶν. Διεδόθη δὲ λόγος,
 ὅτι οἱ ἐν Σαραβαλίῳ Καπιταναῖοι, ἐπειδὴ ἄφησαν τὴν
 θέσιν τους ὀλίγας ὥρας πρὶν τῆς ἐξόδου τῶν ἐχθρῶν, νὰ
 ἐμεταχειρίσθησαν προδοσίαν· πλὴν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον (41).

Συγχρόνως ἐφθασεν εἰς Πάτρας καὶ ὁ ἄλλος ἐχθρικός
 στόλος, εὐρισκόμενος εἰς τὸν λιμένα τοῦ Μούρτου καὶ
 συνιστάμενος ἀπὸ 25 πλοῖα, τὰ ὅποια ἀφ' οὗ ἠνώθησαν
 μετὰ τὰ λοιπὰ, ὀλίγα μὲν ἐξ αὐτῶν ἔμειναν εἰς Πάτρας,
 τὰ δὲ λοιπὰ μετέβησαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Βοσιτίτζης, καὶ
 εὐθὺς ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν οἱ ἐχθροὶ, εἰσῆλθον εἰς τὴν
 Βοσιτίτζαν μετὰ τὸ νὰ μὴν εἶδον καμμίαν ἀντίστασιν, καὶ
 κατέκαυσαν εἴτι λείψανον ἐκ τῆς προτέρας πυρκαϊᾶς· ἔ-
 πειτα διεσπάρησαν εἰς τὰ χωρία τοῦ κάμπου καὶ ἐκυρί-
 ευσαν, ὅσα ζῶα ἐπρόφθασαν. Ταῦτα μαθόντες εἰς τὰ Τρί-
 κορφα οἱ Γερουσιασταί, διώρισαν εὐθὺς τὸν Σωτήριον Χα-
 ραλάμπην, νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰ Καλάβρυτα διὰ νὰ ἐνδυνα-
 μώσῃ τὰ ἐκεῖ μέρη, καὶ νὰ ἐμποδίσῃ ἐνδεχομένην τιμὴν

προχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ. Μὲ τὸ νὰ ὑπώπτευσαν δὲ, ὅτι ἴσως οἱ ἐχθροὶ σκοπεύουν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἴσθμὸν, διὰ νὰ εὐκολύνουν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Πελοπόννησον τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων ὅπου εὐρίσκοντο εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἀπεφασίσθη κατόπιν καὶ ὁ Ἐψηλάντης νὰ λάβῃ μέρος στρατιωτῶν ἐκ τῶν πολιορκουμένων τὴν Τριπολιτζάν καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Καλάβρυτα, καὶ ἐκεῖ νὰ γίνῃ μία δύναμις ἱκανὴ διὰ νὰ κινηθῇ πρὸς ὅποιονδήποτε μέρος οἱ ἐχθροὶ ἤθελε προχωρήσουν· ὅστις καὶ ἀπῆλθε μετὰ 500 περίπου στρατιωτῶν, καὶ ἐνωθέντες μετὰ τῶν Καλαβρυτινῶν κατέβησαν εἰς τὰ Τρυπιά, καὶ παρετήρουν τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ (42).

Ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος, ἀφ' οὗ διέτριψεν ἐκεῖ δέκα σχεδὸν ἡμέρας, καὶ οἱ ἐχθροὶ περιεφέροντο εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, τῇ 21 Σεπτεμβρίου ἐμβῆκαν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν· καὶ, ἐπειδὴ διευθύνοντο πρὸς τὸ μέρος τῆς Βιτιρινίτζας, ὁ μὲν Ἐψηλάντης νομίσας, ὅτι σκοπεύειν διὰ τὸν Ἴσθμὸν, ἐκίνησεν εὐθύς διὰ τὴν Κόρινθον· ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος, ἀφ' οὗ ὑπῆγεν ἀντικρὺ τῆς Βιτιρινίτζας, καὶ ἔρριψεν ἀρκεταῖς κανονιαῖς, διευθύνθη εἰς τὸ Παλαξίδι· οἱ δὲ Γαλαξιδιώται, ὑποπτεύοντες τὸ τοιοῦτον, τὰ μὲν πλοῖά των πρὸ ἡμερῶν ἔσυραν πρὸς τὸ ἐνδότερον τοῦ λιμένος, εὐγαλαν δὲ τὰ κανονιάτους εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐτοίμασαν μπαταρίας εἰς τὸν λιμένα, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρικῶν πλοίων· ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἔκαμαν ἀπόδασιν στρατευμάτων εἰς τὰ πλησίον μέρη τῆς ξηρᾶς, καὶ ἄρχησαν τὸν πόλεμον καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· οἱ δὲ Γαλαξιδιώται ἀντεπολέμουν ἀνδρείως δύο ἡμερόνυχτα, καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν· ἀλλὰ τέλος πάντων, μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἐπρόσφθασε βοήθεια ἀπὸ κανέν μέρους, μὴ δυνθέντες νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, κατέφυγον εἰς τὰ ὄρη σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, καὶ

ἄρῃσαν τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖά τους εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐχθρῶν, ὅτε οἱ ἐχθροὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ Γαλαξίδι, κατέκασαν πολλὰ ὀσπῆτια, ἤρπασαν εἴτι εὖρον, καὶ ἐφόνευσαν τρεῖς γέροντας καὶ δύο γραῖας εὐρεθείτας ἐκεῖ. ἔλαβον δὲ καὶ τὰ πλοῖά τους ἐκεῖ ἀρασμένα, ὑπὲρ τὰ εἴκοσι, καὶ οὕτως ἐπανῆλθον εἰς Πάτρας, καὶ ἐκεῖθεν ὅλα ὁμοῦ, συμποσούμενα μετὰ τῶν Γαλαξιδιώτικων 85 περίπου, μετέβησαν εἰς τὴν Ζάκυνθον, καὶ ἐκεῖ ἄραξαν.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν Τριπολιτζάν ὑστερημένοι τροφῶν, καὶ στενοχωρημένοι πανταχόθεν, ἄρχισαν νὰ προσάλλουν περὶ παραδύσεως, καὶ τῇ 12 Σεπτεμβρίου ἐγραψεν ὁ Καϊμακάμης πρὸς τοὺς Προκρίτους τῶν πολιορκητῶν ζητῶν νὰ διορισθῶσι Πληρεξούσιοι ἀπὸ μέρους τῶν Ἑλλήνων, διὰ νὰ πραγματευθῶσι μετὰ τῶν Πληρεξουσίων, ὅπου καὶ οἱ πολιορκούμενοι θέλει διορίσουν. Διορίσθησαν λοιπὸν μὲ κοινὴν γνώμην ὁ Π. Πατρῶν, ὁ Πετρόμπεης, ὁ Ἀναγνώσης Δελιγιαννόπουλος, ὁ Παναγιώτης Κρεββάτας, ὁ Κωλοκοτρώνης, ὁ Γιατράκος Παναγιώτης, ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, καὶ ἓνας ἄνθρωπος τοῦ Ὑψηλάντη. Ὅτε δὲ διορίσθη ἡ ἡμέρα τῆς συνελεύσεως, ἐξῆλθον ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς οἱ διορισμένοι Πληρεξούσιοι, δύο ἀπὸ μέρους τῶν Ἀλβανῶν μετὰ τοῦ Ἑλμάς Μπεῆ, δύο ἀπὸ μέρους τοῦ Καϊμακάμη, καὶ ὁ Σεχνετζίμπεης μὲ ἄλλους δύο ἀπὸ μέρους τῶν ἐντοπίων, καὶ συνῆλθον ἅπαντες πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἔντευξιν, μετὰ πολλὰς καὶ διαφόρους ὁμιλίας, οὐδὲν κατώρθωσαν, ἐπειδὴ ὑποκρινόμενοι οἱ Τοῦρκοι τάχα, ὅτι δὲν ἔχουν στενοχωρίαν, ἐζήτουν παράλογα πράγματα, δηλοῖ ὅτι νὰ εὐγώσωιν ἔνοπλοι ἅπαντες, νὰ τοὺς δοθῶσι ζῶα νὰ μετακομίσωσι τὰς φαμηλίας των καὶ ὅλον τὸ πρᾶγμα των, νὰ τοὺς δοθῶσι τροφαὶ μέχρι τῆς ἀποκαταστάσεώς των εἰς ἄλλον τόπον, καὶ νὰ τοὺς πληρωθῶσιν ὅλα

τους τὰ χροιαζόμενα ἔξοδα καθ' ὄσον. Ἄλλ', ἐπειδὴ εἰς
 τοιούτους παραλογισμοὺς μηδὲ ἀπόκρισιν μηδὲ ἀκρόασιν
 ἔδωσαν οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ἐναντίας δὲ τὸς
 ἐζήτην τὰ ὄπλα καὶ ὄλον τους τὸ πρᾶγμα διὰ τὰ ἔξοδα
 τοῦ πολέμου, βιελύθη ἡ συνέλευσις, καὶ ἔμεινε νὰ ἐξέλ-
 θουν ἄλλην ἡμέραν. Ἐξῆλθον πάλιν λοιπὸν μετὰ τρεῖς
 ἡμέρας εἰς τὸν ἴδιον τόπον. πλὴν καὶ τότε οὐδὲν κατωρ-
 θώθη, μὲ τὸ νὰ ἐπέμενον οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ περὶ ἀρμάτων
 κεφάλαιον, ζητοῦντες νὰ ἐξέλθωσιν ἔνοπλοι, τὸ ὅποῖον ἦ-
 τον ἀπαράδεκτον εἰς τοὺς Πληρεξούσιους τῶν Ἑλλήνων.
 Ὅθεν οἱ Ἀλβανοὶ, βλέποντες τοὺς ἐντοπίους, ὅτι ἀναβάλ-
 λουσι τὸν καιρὸν μὲ παράλογα ζητήματα, ἐν ᾧ ἀπέθιη-
 σκον πλῆθος ἀνθρώπων καθ' ἡμέραν καὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως
 τῶν τροφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης ἐπιδημικῆς ἀσθε-
 νείας, ὄντες δὲ προδιαθεμιμένοι καὶ ἐκ τῶν ἐξ Ἀκαρνα-
 νίας σταλέντων Πρέσβεων, καὶ ἠξεύροντες τὴν συμμαχίαν
 τῶν Ἀλβανῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἄρχησαν νὰ πραγμα-
 τεύονται ἰδιαιτέρως περὶ ἑαυτῶν καὶ περὶ τῶν χαρμηιῶν
 τῶν Πασάδων, καὶ ἐξήρχετο καθ' ἡμέραν σχεδὸν ὁ Ἐλ-
 μάζμπεης καὶ ἄλλοι Μπουλουκπασάδες, καὶ ἐπραγματεύ-
 οντο περὶ τῆς ἐξόδου των. Οἱ δὲ Τοῦρκοι, ἀφ' οὗ ἀπελ-
 πίσθησαν πλέον καὶ εἶδον, ὅτι ἀφεύκτως πρέπει νὰ πα-
 ραδοθῶν, ἄρχησαν νὰ κολακεύουν τοὺς φυλακωμένους Ἀρ-
 χιερεῖς καὶ Προεστῶτας, τοὺς ἠλευθέρωσαν ἐκ τῆς φυλα-
 κῆς, τοὺς ἀνέδασαν εἰς τὸ Σερᾶγι, τοὺς ἔδωσαν φορέμα-
 τα καὶ ἄλλαξαν, καὶ τοὺς ἐπεριποιοῦντο τὸ κατὰ δύναμιν.
 πλὴν ἐκεῖνοι εὐθὺς ἐμολύνθησαν ἀπὸ τὴν ἐπιδημικὴν ἀ-
 σθένειαν καὶ ἀπέθανον οἱ περισσότεροι. τοὺς δὲ ζῶντας ἐ-
 ζήτην ἐπιμόνωσ οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων διὰ τὰ
 τοὺς εὐγάλουν ἐξω τῆς Τριπολιτζᾶς, καὶ νὰ τοὺς ἀπαλ-
 λάξουν ἀπὸ ἐκείνην τὴν μεμολυσμένην ἀτμοσφαίραν, καὶ
 τοὺς ἔδωσαν οἱ Τοῦρκοι. πλὴν ὅλοι ἦτον εἰς ἀθλίαν κατὰ

στασιν ἐκ τῆς ἀσθενείας, καὶ ἐκ τῶν ἐξελθόντων ὀλίγοι ἐΐσησαν.

Οἱ δὲ Ἀλβανοὶ συνεβιάσθησαν τέλος πάντων μετὰ τῶν Πληρεξουσίων νὰ ἐξέλθωσι μὲ τὰ ὄπλα τους, μὲ ὄλοντες τὸ πρᾶγμα, καὶ μὲ τὰ Χαρέμια τῶν Πασάδων, μὲ τὸν Καϊμακάκην, καὶ Κεχαγιᾶν, καὶ Μπινα Ἐμίνην, καὶ Καδὴν τῆς Τριπολιτζᾶς καὶ ἄλλους τινὰς ξένους ὅπου ἐκεῖ εὐρίσκοντο· τὸ δὲ πρᾶγμα τῶν Πασάδων καὶ Χαρεμιῶν, νὰ γίνῃ τριμυρία, τὸ ἓν διὰ τοὺς Ἑλληνας, τὸ ἄλλο διὰ τοὺς Ἀλβανούς, καὶ τὸ τρίτον νὰ μείνῃ τῶν Χαρεμιῶν· νὰ τοὺς δοθῶν δὲ καὶ ζῶα φορητὰ τετρακόσια μέχρι τῆ ἰμβάροκου των, καὶ νὰ δοθῶν ἐνέχυρα ἐναλλαξὶ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ τῶν δύο μερῶν. Τούτων συμφωνηθέντων, ἐγένοντο τὰ γράμματα κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἐφρόντιζον οἱ Ἑλληνας διὰ νὰ ἐτοιμάσωσι τὰ φορητὰ ζῶα καὶ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς διὰ τὸν δρόμον. Ἐν τοσούτῳ ἀπελπισθέντες οἱ ἐντόπιοι, διότι τὰς ἐγκατέλιπον τοιστοτρόπως οἱ Ἀλβανοὶ, εὐχαινον πλῆθος ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ παρεδίδοντο εἰς τοὺς Ἑλληνας· καὶ οἱ μὲν Μπαρδουνηῶται παρεδίδοντο εἰς τοὺς Μανιάτας, οἱ Μισριῶται εἰς τοὺς Μισριώτας, οἱ Φαναρίται εἰς τοὺς Φαναρίτας, καὶ οἱ Καρυτινοὶ εἰς τοὺς Καρυτινοὺς Ἑλληνας καὶ καθεξῆς.

Ἦρὶν δὲ ἀλλαγῶσι τὰ γράμματα μετὰ τῶν Ἀλβανῶν αἰφνης, ἄνευ τινὸς προμελέτης κοινῆς, ὤρμησε τῇ 23 Σεπτεμβρίου ἐν σῶμα στρατιωτῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Καπιτὰν Κεφάλα, καὶ ἐκυρίευσαν τὴν Πόρταν λεγομένην τοῦ Ναυπλίου, ὁμοίως καὶ τὰ πέριξ ὀσπήτια, καὶ ὕψωσαν τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν καὶ ἄρχησαν νὰ πολεμῶν μὲ τοὺς πέριξ Τούρκους. Ἀφοῦ εἶδον τοῦτο τὰ λοιπὰ Ἑλληνικὰ στρατιωτικὰ σώματα ὤρμησαν πανταχόθεν, καὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι ἀπὸ τὰς ἀνοικτὰς πόρτας, καὶ ἄλλοι ἀιέδβαινον ἀπὸ τὰ τεῖχη εἰς τὰς Τάπιας,

καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ ἐκυρίευσαν τὰς περισσο-
 τέρας Τάπιας. Οἱ δὲ ἐχθροὶ, ἔντρομοι καὶ ἐκτεπληγμένοι,
 ἐκλείσθησαν εἰς τὰ ὀσπήτια, καὶ ἐπροσπάθουν νὰ διασθεν-
 τευθοῦν, πλὴν μετ' ὀλίγας ὥρας παρεδόθησαν ὅλοι εἰς τὰς
 στρατιώτας ὁποῦ ἔμβαινον εἰς τὰ ὀσπήτια, ἐκτὸς ἑκατὸν
 περίπου ὁποῦ ἐκλείσθησαν εἰς τὴν μεγάλην Τάπιαν, οἱ
 ὅποιοι ἐστάθησαν ἐκεῖ δύο ἡμέρας, πλὴν τέλος πάντων
 παρεδόθησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ ὑψώθη πανταχόθεν ἡ Ἑλ-
 ληνικὴ Σημαία. Οἱ δὲ Ἄλβανοὶ τὴν ἡμέραν τῆς Ἐφόδου
 ἰδόντες τὸ αἰφνίδιον τοῦτο, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ φόβου καὶ
 συνήχθησαν ἅπαντες εἰς τὸ Σεράγι. πλὴν οἱ Ἕλληνες
 διὰ τε τὰς προλαβούσας συμφωνίας καὶ τὴν διατρέχουσαν
 συμμαχίαν μεταξὺ Ἄλβανῶν καὶ Ἑλλήνων, τοὺς ὑπε-
 σχέθησαν τὴν ἀσφάλειαν, καὶ οὕτως ἐξῆλθον ὅλοι τὴν
 αὐτὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν Πόρταν λεγομένην τῶν Καλαβούτων,
 μὲ τὰ ὄπλα τους καὶ μὲ τὸ πρᾶγμά τους, ὄντες περίπε
 1,800, ἔχοντες μετ' ἑαυτῶν ἐνέχυρον καὶ τὸν Κ. Δημήτρι-
 ον Κολιόπουλον, ὅστις εὐρέθη μαζή τους, ὅταν ἔρηνεν
 ἡ ἐφοδος τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὺς συνώδευσε μὲ 500 στρα-
 τιώτας Ἕλληνας μέχρι τῆς Βοσιτίτζης, ὅπου ἰμβαρχαρί-
 σθησαν διὰ τὴν Ρούμελην. μολοντοῦτο ἐφρονεύθησαν τινες
 τῶν Ἄλβανῶν περίπου 200, καὶ ἐν ᾧ ἐξήρχοντο τῆς Τρι-
 πολιτζῆς, καὶ καθ' ὁδὸν ὅσοι ἔμενον ὀπίσω. Μετὰ δὲ τὴν
 ἐξοδον τῶν Ἄλβανῶν ἐμβῆκαν εἰς τὸ Σεράγι ἱκανὰ στρα-
 τεύματα Ἑλληνικά. ἐμβῆκαν δὲ καὶ ὁ Πετρόμπεης, ὁ
 Αναγνώστης Δελιγιαννόπουλος καὶ ὁ Κρεβδαῖς, καὶ ἐκεῖ
 ἔμειναν τὸ βράδυ. Ἐκ δὲ τῶν πραγμάτων τοῦ Σεραγίου,
 ὅσα ἦτον εἰς τοὺς ἔξω οὐδάδες, διηρπάγησαν ἀπὸ τοὺς
 στρατιώτας. τὰ δὲ πολυτιμώτερα ἦσαν εἰς τοὺς οὐδάδες
 τῶν Χαρεμιῶν, καὶ ἐμποδίζοντο αἱ στρατιῶται νὰ εἰσέλ-
 θουν. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον αἰφνης ἐφάνη πυρκαϊὰ εἰς
 τὸ Σεράγι, καὶ κατεκάη ὅλον τὸ μέρος τῶν πέριξ ὀσπητίων.

καὶ τὰ μὲν Χαρέμια τοῦ Καϊμακάρη καὶ Κεχαγιᾶ μετέφερον εἰς τὸ ὀσπήτιον τοῦ Μισταφάμπεη ὑπὸ τὴν φύλαξιν τῶν Μανιατῶν, τὸ δὲ πρᾶγμα ὅλον ἐχάθη, τίνι τρόπῳ, ἄσῳλον. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι Μπέϊδες καὶ ὅλοι οἱ Ἀγάδες καὶ Ἐφέντιδες ἔμειναν αἰχμάλωτοι εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν Τούρκων ἄλλοι μὲν ἐφρονεύθησαν κατὰ τὴν ἔφοδον, ἄλλοι δὲ μετὰ ταῦτα· πλήθος δὲ γυναικῶν καὶ παιδίων διεσπάρησαν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Πελοποννήσου αἰχμάλωτοι.

Ἡ εἶδησις αὕτη τῆς πτώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς, διαδοθεῖσα καὶ εἰς τὰ λοιπὰ φρούρια τῆς Πελοποννήσου, ἐπροξένησε μέγαν τρόμον εἰς τοὺς ἐχθρούς, ὥστε, εἰ ἠθέληεν ὀρμήσουν εὐθύς τὰ στρατεύματα, συμποσούμενα ἐκεῖ τότε ὑπὲρ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, εἰς τὰ πολιορκούμενα Φρούρια, ἠθέλε καταρθώσουν μεγάλα καὶ ὠφέλιμα πράγματα· πλὴν ἅπαντες ἦσαν ἐνησχολημένοι εἰς τὰ λάφυρα καὶ οἱ δυνατότεροι ἤρπαζον τὰ τῶν ἀδυνάτων, χωρὶς νὰ φυλάττεται μηδὲ τάξις, μηδὲ δίκαιον. Ἀνέτρεψαν δὲ καὶ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν, τὸ νὰ λάβῃ ἐν μέρος τὸ Κοινὸν Ταμεῖον. Ὁμοίως καὶ οἱ εἰς τὸν Ἴσθμὸν φυλάττοντες ζητιῶνται ἠδίκηθησαν ὥστε, ὅστις ἔτυχε παρῶν καὶ ἠδυνήθη, ἤρπασε χωρὶς νὰ ἐξετασθῆ, εἰ ἔειχε δικαίωμα ἐκδουλεύσεως, καὶ ἐκ τούτου συνέβη, πολλοὶ μὲν προαγωνισθέντες καὶ ἄξιοι ἀμοιβῆς νὰ μείνωσιν ὑστρημένοι διόλου, ἄλλοι δὲ κηφῆνες καὶ ἀχρηστοὶ νὰ πλουτίσωσι. Προῦδλήθη ἅπαξ καὶ δις ἐπὶ συνελεύσεως τὸ νὰ μὴν ἀφήσουν οἱ Καπιταναῖοι τοὺς στρατιώτας νὰ διασκορπισθοῦν· πλὴν εἰς μάτην, ἐπειδὴ τὸ οὐσιῶδες ἔργον τότε ἦτον ἡ λαφυραγωγία.

Ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος, ἀφοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν Ζάκυνθον τέσσαρας ἡμέρας καὶ ἐφωδιάσθη, τῇ 26 ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ τῇ 28 ἀπαντήθη εἰς τὸ Μεσημβρινὸν μέρος τῆς Πελοποννήσου μετὰ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, τριάκοντα τὸν ἀ-

ριθμὸν· καὶ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος τῆς νήσου Πρώτης, ἐστράφησαν δὲ καὶ τὰ ἐχθρικά καὶ τὰ ἠκολούθησαν. Τῇ δὲ 29 ἐφάνησαν τὰ Ἑλληνικὰ ἔμπροσθεν τῆς Ζακύνθου, καὶ εὐθὺς ἡ Γολέττα τοῦ Τομπάζη ἐπλησίασεν εἰς τὸν λιμένα, καὶ μὲ τὴν λάντζαν του εὐγῆκεν ὁ Καπιτάνιος, καὶ ἔδωκεν ἐν γράμμα τοῦ Ναυάρχου πρὸς τὸν Κουμανδάντε, ἔλαβε τὴν ἀπόκρισιν καὶ εὐθὺς ἀνεχώρησεν, ἠνώθη μὲ τὰ λοιπὰ πλοῖα, καὶ ἀμέσως ἐστράφησαν ἐναντίον τῶν ἐχθρικών. Ἐπλησίασαν οἱ δύο στόλοι μεταξὺ Ζακύνθου καὶ Πρώτης εἰς τὰς 30 Σεπτεμβρίου, 3 ὥρας πρὶν ξημερώσῃ, καὶ ἄρχησαν τὸν πόλεμον· ἀλλ', ἐπειδὴ ἐφύσα νότιος ἄνεμος, τὸ πρῶτ' εὐρέθησαν ὑποκάτω τῆς Ζακύνθου, ὅπου δὲ ὅλης τῆς ἡμέρας ἐμάχοντο καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Στόλος, μ' ὅλον ὅπου δὲν εἶχε καμμίαν ἀναλογίαν μὲ τὸν ἐχθρικὸν μηδὲ κατὰ τὸν ἀριθμὸν μηδὲ κατὰ τὸ μέγεθος τῶν πλοίων, μ' ὅλον τοῦτο διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ ἐπιδεξιότητος τῶν Ἑλλήνων ἔβλαψεν ἰκανὰ τὸν ἐχθρικόν· μάλιστα ἡ μηχανὴ ὅπου μετεχειρίσθησαν οἱ Ἑλληνας, καὶ ἀπέστειλαν μίαν Νάβε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου, ἣτις διεσκόρπισεν ἓνα καπνὸν μηχανικόν, ὥστε δὲν ἔβλεπον οἱ ἐχθροὶ τὰ πλοῖά των, ἐπροξένησε μεγάλην ζημίαν εἰς αὐτούς, ἐπειδὴ μεταξὺ των τὰ ἐχθρικά ἐκτυποῦντο μὲ τὰ πυροβόλα. Ἐν δὲ Ἀλιζερίνικον, μὲ τὸ νὰ ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῇ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, ἔπεσεν εἰς τὴν ξηρὰν τῆς Ζακύνθου καὶ συνετριβή. Τὸ δὲ πλοῖον τῆ Κυρίου Γιάννη Μέξη ἔπεσεν εἰς τὰ ῥιχὰ πλησίον τῆ Πύργου, καὶ οἱ μὲν ναῦται Ἑλληνας εὐγῆκαν εἰς τὴν ξηρὰν, οἱ δὲ ἐχθροὶ παρατηρήσαντες τὸ τοιοῦτον ἔτρεξαν μὲ πλῆθος φελούκας καὶ τὸ ἐκυρίευσαν. Ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἄραξε πάλιν εἰς τὴν Ζακύνθον καὶ ἐδιώρθωσε τὰς ζημίας του, καὶ οὕτως ἐστράπη εἰς φυγὴν, καὶ διευθύνθη εἰς τὰ Δαρδανέλια. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἑλληνι-

κὸς ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης εὐρισκόμενος εἰς τὴν Κόρινθον καὶ μαθὼν τὴν πτώσιν τῆς Τριπολιτζᾶς, ἐπέστρεψεν ἐκεῖ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν, ὁμοίως καὶ πολλοὶ ἄλλοι στρατιῶται εὐρισκόμενοι εἰς τὸν Ἰαθμὸν, καὶ εὐθὺς ἠγέρθησαν ἔριδες μετὰ τῶν στρατιωτῶν, ἐπειδὴ ἐζήτουν μέρος ἐκ τῶν λαφύρων καὶ οἱ ἀπόντες στρατιῶται. Ἐβρολύθησαν δὲ οἱ Ἕλληνες ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης ἐπιδημίας, καὶ οὕτω διεσκορπίσθησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ὅπου διεδόθη ἡ ἀσθένεια αὕτη, καὶ ἀπέθνησκον πλῆθος ἀνθρώπων. Εἰς δὲ τὴν Τριπολιτζάν διέτρεχε μερίστη ἀταξία καὶ ἀλληλομαχία περὶ λαφύρων. Ἀνεφάνη δὲ καὶ ἐν ἄλλο αἴτιον σκανδάλου· ἐπειδὴ οἱ Προεσιῶτες τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου, βλέποντες, ὅτι ἠῤῥαυε βαθμηδὸν ἡ δύναμις τῶν Καπιταναίων, μὲ τὸ νὰ ἔλαβον ἐπιρροὴν εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ φοβούμενοι, μήπως τοὺς ἀφαιρεθῆ διόλου τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὑποκύψουν εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῶν Καπιταναίων, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπώπτευον περὶ ἑαυτῶν, ἐστοχάσθησαν νὰ προλάβουν τὸ τοιοῦτον, καὶ νὰ ἐφελκύσων τὸ στρατιωτικὸν, διὰ νὰ ἐλαττωθῆ ἡ δύναμις τῶν Καπιταναίων, καὶ ἐπομένως νὰ ματαιωθοῦν καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ Ὑψηλάντη, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον σύμφωνον μὲ τοὺς Καπιταναίους. Ὅθεν ἔκαμαν ἀρχὴν οἱ Καλαβρυτινοὶ καὶ οἱ Πατραῖοι· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀπέβαλον τὰς Πετιμεζαῖς, οἱ δὲ δεύτεροι τοὺς Κουμανιώτας, καὶ διέτρεχεν εἰς αὐτὰς τὰς ἐπαρχίας ἀμφισβήτησις· καὶ οἱ μὲν εἰρημένιοι Πετιμεζαῖοι καὶ Κουμανιώται ἐπρόστρεξαν εἰς τὴν Τριπολιτζάν καὶ ἐζήτην νὰ ἐνδυναμωθῆν ἐκεῖθεν, διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς πρώτας θέσεις των· οἱ δὲ Πρύκριοι τῶν Καλαβρύτων καὶ Πατρῶν κατεγίνοντο νὰ συνάξουν τὰς στρατιώτας τῶν ἐπαρχιῶν των, μὲ ἀπόφασιν ἐκ συμφώνου νὰ πλησιάσωσι πάλιν εἰς τὰς Πάτρας καὶ νὰ πολιιορκήσωσι τὸ Φρούριον·

Ἄλλ', ἐπειδὴ ἄρχησαν καὶ οἱ Δελιγιανναῖοι νὰ διοργα-
 νίσωσιν εἰς τὴν Καρύταιναν ἐναντίον τοῦ Κωλοκοτρώνη,
 αὐτὸς ἐννοήσας τὸ πρᾶγμα ἀπῆλθεν ἐκεῖ, διωργάνισε τὸ
 στρατιωτικὸν, ἔχων σύμφωνον καὶ τὸν Κ. Δημήτριον Κο-
 λιίπουλον, εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν καὶ ἐζήτηε
 ἐπιμόνως νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰς Πάτρας Ἀρχηγὸς τῆς πολιορ-
 κίας. Ἀλλὰ μαθόντες τοῦτο οἱ Πρόκριτοι τῶν Καλαβρύ-
 των καὶ Πατρῶν, καὶ προσλέποντες, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ
 Κωλοκοτρώνη ἀπέβλεπε διὰ νὰ συστήσῃ πάλιν ἐκεῖ τοὺς
 ἀποβεβλημένους Καπιταναίους, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχε σχέ-
 σεις, καὶ νὰ τοὺς ἐνδυναμώσῃ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ λάβω-
 σιν ὑπεροχὴν ἐναντίον τῶν Προσεστώτων, ἔγραψαν ἐκ συμ-
 φώνου ἀναφορὰν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, ὅτι δὲν θέλουσι κα-
 νένα ἄλλον νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ, ἐπειδὴ ὑστεροῦνται καὶ τρο-
 φῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων, καὶ ὅτι εἶναι ἱκανοὶ μόνοι
 τοὺς μὲ τοὺς στρατιώτας τῶν δύο ἐπαρχιῶν διὰ νὰ φυ-
 λάξουν τὴν πολιορκίαν, καὶ, ἂν ὑπάγουν ἄλλα στρα-
 τεύματα, θέλει ἀκολουθήσει ἐμφύλιος μάχη· ὅθεν οἱ εἰς
 Τριπολιτζάν Γερουσιασταὶ ἐμπόδισαν τὸν Κωλοκοτρώνη νὰ
 ὑπάγῃ εἰς Πάτρας. Ὁ δὲ Ὑψηλάντης, μὴ ὄλον ὁποῦ ἤ-
 ξευρεν ἀκριβῶς τὰ διατρέχοντα μεταξὺ Προκρίτων καὶ Κα-
 πιταναίων τῶν δύο ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων καὶ Πατρῶν,
 ἔδωσε γράμματα εἰς τοὺς Καπιταναίους νὰ συνάξωσι στρα-
 τιώτας καὶ νὰ ἐπαπέλθωσιν εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν.
 Τοῦτο ἐτάραξε καὶ ἐδυσσεύστησεν ὅλους σχεδὸν τοὺς Προ-
 κρίτους τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἐδεδαιώθησαν τρόπον τι-
 νὰ ἐκ τούτου, ὅτι συμπράττει μετὰ τῶν Καπιταναίων ὁ
 Ὑψηλάντης ἐναντίον τῶν Προκρίτων. Ὅθεν οἱ εὐρισκό-
 μενοι εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν Πρόκριτοι ἔγραψαν
 πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Καρατζᾶν, εἰς τὸ Μεσολόγγι εὐ-
 ρισκόμενον, προσκαλοῦντές τον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Πελο-
 πόννησον, διὰ νὰ διοργανίσουν σύστημα ἀντιβαῖνον εἰς τὰς

σκοπούς τοῦ Ὑψηλάντη. Ἐγραψαν δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Τριπολιτζᾷ Προκρίτους, ζητοῦντες καὶ παρ' ἐκείνων νὰ γράψωσι προσκλητικὸν πρὸς τὸν Καραντζᾶν· ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν τὸ ἐνέκριναν, προβλέποντες, ὅτι ἐκ τούτων θέλει αὐξήσουν ἔτι μᾶλλον αἱ ταραχαὶ καὶ διχόνοιαι, καὶ ἀντὶ θεραπείας θέλει καταστήσει τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ἀνίατον.

Συνέβη δὲ καὶ ἄλλο αἷτιον δυσαρρεσκείας μεταξὺ τῶν Προκρίτων καὶ τοῦ Ὑψηλάντη· ἐπειδὴ, ἀφ' οὗ ὁ Ὑψηλάντης ὠμίλησεν ἰδιαιτέρως μετὰ τῶν ἐν Τριπολιτζᾷ εὐρισκομένων Προκρίτων, τινὰ μὲν τῶν προλαβόντως ἀκολουθησάντων μετὰ αὐτῶν δικαιολογῶν, ἄλλα δὲ ἀποδίδων εἰς ἄγνοιαν καὶ λάθος του, καὶ ὑποσχόμενος εἰς τὸ ἐξῆς ἐνωσιν μετ' αὐτῶν, αἴφνης ἐφάησαν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας περιφερόμενα μὲ ἐπίτηδες ἀνθρώπους ἔγγραφά τινα, δι' ὧν ἠρέθιζε τὸν λαὸν νὰ λάβῃ μέτρα δεαστικά ἐναντίου τῶν Τυρκολατρῶν, καὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὑπεσήμεναι τοὺς Προκρίτους τῆς Πελοποννήσου· ἐπαραπονέθησαν περὶ τούτου οἱ Πρόκριτοι, ἀλλ' ἐπροφασίσθη, ὅτι ἄνευ τῆς ἀδείας του τὰ διέδωσαν οἱ ἄνθρωποι του.

Οἱ δὲ Πρόκριτοι τῶν Καλαβρῦτων καὶ Πατρῶν, πληροφορηθέντες, ὅτι ἐμποδίσθη ὁ Κωλοκοτρώνης, ἐσύναξαν ὄλους τοὺς στρατιώτας τῶν δύο ἐπαρχιῶν καὶ πλησιάσαντες κατέλαβον τὰς θέσεις τοῦ Γρηγοκομείου, τῆς Περιδόλας καὶ τοῦ Σαραβαλίου. Κατὰ δὲ τὴν 21 Ὀκτωβρίου εἰσῆλθον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν ἱκανοὶ στρατιῶται Ἕλληνες, καὶ ἐπιπεσόντες αἴφνης εἰς τοὺς ἐχθρὸς, τοὺς ἔξω τοῦ Φρουρίου εὐρισκομένους, ἐφόνευσαν ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς 50 καὶ ἐκυρίευσαν πολλὰ ὀσπήτια Τέρικκα περὶ τὸ Φρούριον· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔντρομοι, ἄλλοι μὲν ἐκλείσθησαν εἰς τὸ Φρούριον μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ μέρος ἐξ αὐτῶν ἐκλείσθησαν εἰς τὸ Τζαμὶ τοῦ Μεχκεμὲ καὶ εἰς ἄλλα ἐκεῖ πέριξ ὀσπήτια, διὰ νὰ ἔχουν συγκοινωνίαν μὲ τὰς

ἐν τῷ Φρουρίῳ ἐξηκολούθησαν δὲ τὸν πόλεμον δι' ὅλης τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, πλὴν μὲ ὀλίγην βλάβην, ἐπειδὴ καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν ἦσαν κεκλεισμένοι εἰς τὰ ὀσπήτια· τὴν δὲ ἄλλην νύκτα δειλιάσαντες οἱ Ἕλληνες, μήπως σφαλισθοῦν ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ τοὺς ἐμποδισθῆ ἢ συγκαινωνία μετὰ τῶν ἕξω, καὶ κινδυνεύσωσιν ὑστερημένοι τῶν ἀναγκαίων, ἔβαλον πυρκαϊὰν εἰς τὰ Τροικὰ ὀσπήτια καὶ ἔφυγον ἕξω τῆς πόλεως. Τοῦτο μαθόντες οἱ Προύκροιτοί, εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Γηροκομεῖον, ὅπου πρὸ ὀλίγων ὥρῶν εἶχε φθάσει καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόντος μὲ διακοσίους περίπου στρατιώτας, καὶ ἀγανακτήσαντες ἐναντίον τῶν φυγόντων, ἀπεφάσισαν μὲ τὰς ὀλίγας δυνάμεις ὅπου εἶχον, νὰ ἐμβῶσιν οἱ ἴδιοι εἰς τὴν πόλιν (43). Ὄθεν τὴν αὐτὴν νύκτα ἐμβῆκαν, καὶ κατέλαβον τὰ ὀσπήτια τοῦ μαχαλὲ Ἀγίῳ Γεωργίῳ· τὴν δὲ ἐπιούσαν συνήχθησαν καὶ οἱ λοιποὶ ἐκεῖ· ἔφθασαν δὲ καὶ ἐκ Γαστούνης 700 περίπου στρατιῶται, καὶ οὕτως ὠχυρώθησαν καλῶς, καὶ ἔκαμνον καθ' ἡμέραν σχεδὸν ἀκροβολισμοὺς μετὰ τῶν πολιορκουμένων εἰς τὸ Φρέριον καὶ εἰς τὰ ὀσπήτια τῶν Τουρκῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινὴ ἀπόφασις ἦτον νὰ ἐξακολουθῆ ἡ διοίκησις τῆς Γερουσίας μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς, μετὰ τὴν πτώσιν ἔγιναν γράμματα ἐγκύκλια, προσκλητικὰ πρὸς ἅπαντας τοὺς Προκρίτους τῆς Πελοποννήσου, πρὸς τοὺς Προκρίτους τῶν Νήσων καὶ πρὸς τοὺς Προκρίτους τῆς ἕξω Ἑλλάδος, διὰ νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον Πληρεξούσιοι, καὶ νὰ διοργανισθῆ ἐν Σύστημα Ἐθνικόν. Ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν Πληρεξουσίων εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου διατάχθη τοιοῦτοτρόπως. Κάθε χωρίον νὰ ἐκλέξῃ Πληρεξουσίους, καὶ νὰ συναχθῶσιν ὅλοι εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας, οἵτινες μὲ κοινήν γνώμην, ἢ μὲ ψήφους νὰ ἐκλέξωσιν ἕξ Γενικὸς Ἐφόρους τῆς Ἐπαρχίας, ἐξ ὧν ὁ εἷς, ὁποιοσδήποτε ἤθελεν ἐκλε-

χθῆ νὰ λάβῃ γράμματα πληρεξουσιότητος καὶ νὰ παρασταθῆ εἰς τὴν Κοινὴν Συνέλευσιν Μέλος Παραστατικὸν τῆς Ἐπαρχίας. Διεστάχθησαν δὲ πρὸς τούτοις νὰ συστήσωσιν εἰς κάθε χωρίον κατ' ἐκλογὴν ἓνα Ἐπόφορον, ἢ δύο, ἢ τρεῖς, κατὰ ἀναλογίαν τοῦ μεγέθους τοῦ χωρίου, οὔτινες νὰ ἀναφέρωνται εἰς τοὺς πέντε Γενικοὺς Ἐφόρους τῆς Ἐπαρχίας. Καὶ τὰ μὲν τῆς Πελοποννήσου οὕτω διετάχθησαν.

Οἱ δὲ κύριοι Μαυροκορδάτος καὶ Νέγρης διήρθεσαν τὴν ἔξω Ἑλλάδα εἰς δύο μέρη· καὶ τὴν μὲν ὠνόμασαν Δυτικὴν Ἑλλάδα, τὴν δὲ Ἀνατολικὴν· καὶ εἰς μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ Αἰτωλίαν ἔμεινεν ὁ Μαυροκορδάτος, συνεκρότησε Συνέλευσιν Τοπικὴν, καὶ διοργάνωσε μίαν μερικὴν ἐνιαύσιον Διοίκησιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμασε Γερουσίαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἣς Πρόεδρος ὁ ἴδιος Μαυροκορδάτος. Ἡ δὲ Γερουσία αὕτη ἔκλεξε τοὺς Πληρεξουσίους διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, μετὰ τῶν ὁποίων διορίσθη καὶ ὁ Μαυροκορδάτος, ὡς Μέλος Παραστατικὸν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Εἰς δὲ τὴν Βοιωτίαν, Φωκίαν, Θεσσαλίαν καὶ Ἀττικὴν ὑπῆγεν ὁ Νέγρης καὶ διοργάνωσε Τοπικὴν ἐνιαύσιον Διοίκησιν, τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν Ἄρειον Πάγον τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Πρόεδρος δὲ ὁ ἴδιος Νέγρης. Ὁ δὲ Ἄρειος Πάγος ἔκλεξε Πληρεξουσίους διὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, μετὰ τῶν ὁποίων διορίσθη καὶ ὁ Νέγρης, ὡς Μέλος Παραστατικὸν τῆς ἐπαρχίας Μενδινίτης. Ἐκλεξαν δὲ καὶ Συνηγόρους τῶν Πληρεξουσίων διὰ νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Τούτων γινομένων, οἱ μὲν τῆς Πελοποννήσου Πρόκριτοι δὲν ἐνέκρινον νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, ὑποπτεύοντες, μήπως εἶναι καὶ μίαν συνωμοσίαν κατ' αὐτῶν ἀπὸ μέρους τῶν Καπιταναίων καὶ τοῦ Ἐψηλάντη, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέβαλον τὸν καιρὸν. Ἦλθον δὲ εἰς τὴν Τρι-

πολιτῶν ἢ Πληρεξούσιοι ἀπὸ μέρους τῶν Νήσων, καὶ ἐ-
 ζήτησαν νὰ γίνῃ ἡ Συνέλευσις εἰς ἐν παράλιον τῆς Πε-
 λοποννήσου πλησίον τῶν νήσων τούτων, καὶ ἀπεφασίσθη τὸ
 Ἄργος, καὶ εὐθὺς ἐδόθη ἡ εἶδησις εἰς ὅλα τὰ μέρη διὰ να
 συναχθῶσιν ἐκεῖ, καὶ διώρισαν νὰ ἐνδυναμωθῇ ἡ πολιορκία
 τοῦ Ναυπλίου. ἐπειδὴ, ἐν ᾧ πρότερον ἢ πτωσίς τοῦ Φρου-
 ρίου τούτου ἦτον ἐγγύς, μὲ τὸ νὰ ἐξέλιπον διόλου σχεδὸν
 αἱ τροφαὶ τῶν ἐν αὐτῷ πολιορκουμένων, παρ' ἐλπίδα τότε
 ἔφθασεν ἐκεῖ ἐν πλοῖον μὲ Ἀγγλικὴν σημαίαν φορτωμένον
 σιτᾶρι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δέκα χιλιάδες κοιλὰ, καὶ
 τὸ ἐξεφόρτωσε, καὶ ἔνεκα τούτου ἔμελλε νὰ παραταθῇ ἡ
 πολιορκία. Τοῦτο δὲ συνέβη ἐξ ἀφηρησίας καὶ ἀμελείας
 τῶν διὰ θαλάσσης πολιορκούντων δύο πλοίων τῆς Μπυρ-
 πελίνας, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο ἀραγμένα εἰς τοὺς Μύλους,
 χωρὶς τὴν πρέπουσαν παρατήρησιν καὶ προσοχὴν (44).

Συγχρόνως τότε ἀπεστάλη ἐκ Τριπολιτῆς παρὰ τοῦ
 Ἐφηλάντη εἰς ἀνθρωπὸς του, ὀνομαζόμενος Γρηγόριος Σιά-
 λας, μὲ γράμμα Πληρεξουσιότητος, διὰ νὰ κινήσῃ τοὺς
 Ὀλυμπίους εἰς τὰ ὄπλα, συντροφευμένος μὲ ἓνα Ὀλύμ-
 πιον, ὅστις πρὸ καιροῦ ἦλθεν ἐκεῖ ζητῶν συνδρομὰς διὰ
 τοὺς Ὀλυμπίους, καὶ ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς τέσσαρα κανό-
 νια, μέρος μαρπούτης καὶ μέρος μολύβδου.

Ἠρξάντο δὲ ἐκ τῆς Τριπολιτῆς νὰ μεταβαίνωσιν εἰς
 τὸ Ἄργος οἱ Πρόκριτοι, ὅπου περιέμενον καὶ τοὺς λοιπὰς
 Πληρεξουσίου· καὶ οἱ μὲν τῶν Νήσων καὶ οἱ τῶν ἄλλων
 Ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου συνήχθησαν, οἱ δὲ Κα-
 λαβρυτινοὶ καὶ Πατραῖοι ἀνέβαλον τὴν ἔλευσίν τους, διότι
 ἦσαν ἐνασχολημένοι εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φρουρίου τῶν
 Πατρῶν, καὶ διότι περιέμενον τὸν Μαυροκορδάτον καὶ Κα-
 ραντζᾶν μὲ τοὺς Πληρεξουσίου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος.
 Εἰς δὲ τὴν Καρύταιναν διηρέθησαν εἰς δύο φατρίαι, ἡ
 μὲν τοῦ Κωλοκοτρώνη, ἡ δὲ τῶν Δελιγιανναίων, καὶ κά-
 θε μία ἤθελεν ἄλλους καὶ ἄλλους Ἐφόρους, καὶ ἄλλον

Πληρεξούσιον διὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν. ἄθεν ἠγέρθη
 μεγίστη ἔρις εἰς ὄλην γενικῶς τὴν Ἑπαρχίαν, καὶ ἀπε-
 στάλησαν διάφοροι ἀναφοραὶ ἐξ ἑκατέρου μέρους εἰς τὸ
 Ἄργος· ἀλλὰ τέλος πάντων ὑπερίσχυσεν ἡ φατρία τοῦ
 Κωλοκοτρώνη, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὴν Συνέλευσιν ἐκεῖ-
 νον ὅπου ἤθελον. Καὶ, ἐπειδὴ οἱ τῆς φατρίας ἐκείνης ἐ-
 πέμενον, ὅτι δὲν θέλουν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀνακατω-
 θοῦν οἱ Δελιγιανναῖοι εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑπαρχίας, ὁ
 Ἀναγνώστης Δελιγιαννόπουλος, θέλων νὰ παρευρεθῇ εἰς
 τὴν Συνέλευσιν ἐπ' εὐλόγῳ αἰτίᾳ, ἔγραψεν ἰδιαίτερος
 πρὸς τινὰς τῶν Προκρίτων Πελοποννησίων, διὰ νὰ συνερ-
 γήσωσιν ἐκεῖ εἰς τὸ Ἄργος νὰ προσκληθῇ μὲ κοινὸν γρά-
 μα, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ παρευρεθῶσιν ὅλα τὰ
 Μέλη τῆς προλαβούσης Γερουσίας, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινε.

Ὁ δὲ Κωνσταντῖνος Καραντζᾶς, κατὰ τὸ προσκλητικὸν
 τῶν εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν Προκρίτων, μετέβη
 ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖθεν ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ἄργος πρὸς τινὰς τῶν
 Προκρίτων Πελοποννησίων γράμματα τοῦ Μαυροκορδάτου
 καὶ ἀντίγραφα τινὰ γραμμάτων ὡς ἀπὸ μέρους ἐπισήμων
 Ὀμογενῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ διατριβόντων, ἐν οἷς κατεδικά-
 ζοντο οἱ Ὑψηλάντιδες καὶ δι' ἄλλα αἰτία, καὶ διότι ἠθε-
 λον νὰ ὑπερέχωσιν εἰς τὸ ἔθνος μὲ τὸ ὄνομα τῆς Ἐται-
 ρίας, τὸ ὁποῖον ἀπεδείκνουν ὡς ἐπιβλαστὸς εἰς τὸ ἔθνος,
 μὲ τὸ νὰ ἔδιδεν ὑπόνοιαν εἰς τοὺς Μονάρχας τῆς Εὐρώ-
 πης τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅτι τὸ ἔθνος ἔχει σχέσεις μὲ ἄλ-
 λας Εὐρωπαϊκὰς Ἐταιρίας. Ὅθεν συμβούλευεν ὁ Μαυ-
 ροκορδάτος νὰ καταργηθῇ διόλου τοῦτο τὸ ὄνομα τῆς ἀ-
 νυπάρχτου Ἀρχῆς. Ὁ δὲ Δημήτριος Ὑψηλάντης μὲ τοὺς
 περὶ αὐτὸν ἀντέλεγον εἰς τὰ τοιαῦτα, ὑποπτεύοντες, ὅτι
 ὁ σκοπὸς δὲν ἦτον ἄλλος, εἰμὴ νὰ μηδενισθῇ ἡ ὑπόληψις
 τῆς Ἐταιρικῆς Ἀρχῆς, καὶ οὕτως εὐκόλως νὰ τοὺς γυ-
 μνώσῃν ἀπὸ κάθε ὑπεροχῆν. Διὰ τοῦτο ηὔξησαν ἔτι μάλ-

λον αἰ μεταξὺ Ὑψηλάντη καὶ Μαυροκορδάτου ἐχθροπά-
θαι, καὶ ἕκαστος τούτων ἐπρόσπαθει παντοίοις τρόποις
νὰ κάμῃ φατρίαν.

Οἱ δὲ εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Ἄργος Πρόκριτοι τῆς Πελο-
ποννήσου ἐκρίναν εὐλογον καὶ ὠφέλιμον νὰ γράψωσι πρὸς
τὸν Μεχμέτ Πασᾶν, περὶ τὰς Θήβας τότε διατρίβοντα,
ὅτι κάμουν ἀνταλλαγὴν τῶν Χαρεμίῶν μὲ ὄσους Ὁλλη-
νας αἰχμαλώτους ἢ ἐνέχυρα ἔχει αὐτὸς καὶ ὁ Χουρσήτ
Πασᾶς, καὶ μὲ ἐν μιλιουμιον γροσίῳ. Ἐν ᾧ δὲ ἐξεκίνη-
σαν τὰ γράμματα, ἔφθασεν εἰδήσις ἐκ Ζακύνθου, ὅτι ἀ-
πεστάλησαν ἐκεῖ ἄνθρωποι παρὰ τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ ἑ-
νεκα τέττα. Ὅθεν ἐστείλαν εὐθὺς καὶ ἐπέστρεψαν τὰ πρὸς
τὸν Μεχμέτ Πασᾶ γράμματα. Οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι παρὰ τῷ
Χουρσήτ Πασᾶ ἦσαν συστημένοι μὲ γράμματά του πρὸς
τὸν Μετλάν, Διοικητὴν τῶν Ἰονικῶν Νήσων, διὰ νὰ με-
σολαβήσῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ πληρώσῃ, ὅσα χρήματα
χρειασθοῦν. Ἄλλ' ὁ Μετλάν ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν γνωρίζει
τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ
ἔμῃ εἰς τοιαύτας πραγματείας μετ' αὐτῆς. Ὅσα δὲ χρή-
ματα τὸν διορίσῃ ὁ Χουρσήτ Πασᾶς, θέλει τὰ μετρήσει.
Ὅθεν οἱ ἀπεσταλμένοι μετέβησαν εἰς τὴν Ζάκυνθον, καὶ
ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἰκανάς, μὲ τὸ νὰ τοὺς ἐφοβέριζόν τι-
νες ὅτι δὲν εἶναι ἐν ἀσφαλείᾳ, εἰὰν μεταβῶσιν εἰς τὴν Πε-
λοπόννησον. Περιφερομένης δὲ τῆς ὑποθέσεως τοιοῦτοτρό-
πως ἐκεῖ, ὁ Παναγιώτης Στέφανος, Ἰατρός, κάτοικος εἰς
Ζάκυνθον καὶ σχετικὸς μὲ τὸν Διοικητὴν, ἤρπασε τὴν
ὑπόθεσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀπεσταλμένων, καὶ δυνάμει
ἐνὸς γράμματος τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ζακύνθου ἀπαι-
νομένου πρὸς τὸν ἴδιον Στέφανον, ἐν ᾧ τὸν διώριζε νὰ
μεταβῇ εἰς τὴν Πελοπόννησον περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως,
μετέβη ἐκεῖ συνωδευμένος καὶ μὲ τὸν Μπενιζέλον Ροῦ-
φον, καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ Ἄργος περὶ τὰς 10 τοῦ Νοεμ-

βρίου, καὶ εὐθὺς ἄρχησεν ἡ διαπραγματεύσεις τῆς ὑποθέσεως, καὶ, μετὰ πολλὰς συνδιαλέξεις κοινῶς καὶ κατὰ μέρος, ὑπέσχθη ὁ Στέφανος ἐπὶ παρόρησία τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τοῦ Π. Πατρῶν τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ ἐνέχυρα Ἑλλήνας καὶ ἑκατὸν χιλιάδας Τάλληρα διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν μόνον τῶν χαρμιῶν, καὶ ἔμεινεν ἡ ὑπόθεσις νὰ ἀπαφασισθῇ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἐπὶ πλήρους συνελεύσεως, καὶ προσεκλήθησαν νὰ συνέλθωσιν ὅλοι οἱ τῆς Πελοποννήσου Πρόκριτοι νὰ τὸ ἀποφασίσωσιν. Ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα, ἀφ' οὗ συνῆλθον, ἐν ᾧ περιεμέμετο νὰ ζητηθῇ αὐξήσις τῆς ποσότητος τῶν χρημάτων, ἐφάνησαν οἱ πλείονες τῆς συνελεύσεως ἀντιτείνοντες καὶ ζητοῦντες ἐλάττωσιν ἐπὶ λόγῳ ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μὴν τὸ δεχθῇ ὁ Χουρσήτ Πασᾶς. Ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐγένεν ἀρκατὴ φιλονεικία περὶ τούτου, κατήντησαν εἰς τὰς ψήφους, καὶ εὗρέθησαν μόνον ὁ Ὑψηλάντης, καὶ ὁ Π. Πατρῶν καὶ Πανούτζος Νοταρᾶς, οἵτινες ἐπέμενον εἰς τὴν ποσότητα τῶν ἑκατὸν χιλιάδων Ταλλήρων. Καὶ, ἐπειδὴ ἡ γνώμη τῶν πλειόνων ἦτον τοιαύτη, ἀπεφασίσθησαν ὀγδοῆντα χιλιάδες Τάλληρα, καὶ οὕτως ἔγιναν τὰ γράμματα, καὶ ἐνεχειρίσθησαν τῷ Στεφάνῳ νὰ τὰ ἀποστείλῃ.

Οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι παρὰ τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ Ἰωαννίται, αἴφνης μαθόντες εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὅτι ὁ ἰατρὸς Στέφανος καὶ ὁ Μπενιζέλος μετέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν Χαρμιῶν, εὐκίνησαν κατόπιν καὶ ἐκεῖνοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐφθασαν εἰς τὸ Ἄργος ἐπιφέροντες καὶ γράμματα τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ καὶ τοῦ Ἰωαννίνων Γαβριὴλ πρὸς τοὺς Προκρίτους τῆς Πελοποννήσου περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. Ἐπαρόρησιάθησαν εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ παρεκάλουν νὰ τελειώσῃ δὲ

αὐτῶν ἢ ὑπόθεσις, προσβάλλοντες, ὅτι διὰ τούτου ἤθελε λάβουν παρ' ὀψίαν οἱ Χριστιανοὶ τῶν Ἰωαννίνων, καὶ ἤθελον ἔχουν ἄνεσιν ὅπως οἱ ἐκείνων τῶν μερῶν κάτοικοι Χριστιανοί. Ἔλεγον δὲ καὶ περὶ τῆς ποσότητος τῶν Ταλλήρων, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ ἦτον νὰ ὀώσῃ διπλασίαν τὴν συμφωνηθεῖσαν διὰ τὴν μεγάλην κλίσιν, ὅπου εἶχεν εἰς τὰ χαρμέιά του. Καὶ τέλος πάντων ἐπρόσθετον, ὅτι ὁ Στέφανος καὶ Μπενιζέλος ἠπάτησαν τὸ ἔθνος καὶ τὸ ἐξημίωσαν, καθὼς ἠπάτησαν καὶ ἐκείνους καὶ ἤρπασαν τὴν ὑπόθεσιν ἀπὸ τὰς χεῖράς τῶν. Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα πλέον ἦτον ἀνωφελῆ, ἐπειδὴ τὰ γράμματα εἶχον ἀποσταλῆ. Διέτρεχε δὲ ὑπόνοια περὶ τῆς ἐλαττώσεως τῶν Ταλλήρων, μήπως ἔγινεν ἔνεκα ἰδιοφελείας τινῶν.

Περὶ δὲ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου τῆς Κορίνθου ἦτον ἐλπίς νὰ συντελέσῃ ὁ Κιαμήλ Μπεῆς, ὅστις κατ' ἀρχάς τῆς αἰχμαλωσίας του ὑπεσχέθη ἐν τοιοῦτον, καὶ ἔγινε μία διαπραγματεύσις ἀτλής μεταξύ του καὶ τῶν ἐν Τριπολιτζᾷ Προκρίτων Πελοποννησίων, καὶ διὰ τοῦτο ἀπελάμβανε περιθάλψιν αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς του, ὁμοίως καὶ 200 περίπου ψυχαὶ ὁμογενῶν του ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων, ὅπου εἶχον καταφύγει εἰς τὴν ἐπίσκεψίν του ἐν καιρῷ τῆς εἰς Τριπολιτζὰν ἐφόδου τῶν Ἑλλήνων. Ὄθεν ἀπεφασίσθη νὰ τὸν μεταφέρωσιν εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἐκεῖ νὰ γίνῃ ἡ τελεία μετ' αὐτοῦ συμφωνία περὶ τῆς παραδόσεως τῆς Κορίνθου. Τὸν μετέφερον λοιπὸν μὲ ὄλους τὲς σὺν αὐτῷ ὁμογενεῖς του, καὶ ἄρχησαν νὰ διαπραγματεύωνται· πλὴν ἐκεῖνος, πανοῦργος ὢν, μετέβαλλε καθ' ἡμέραν τὰ σχεδὸν προσλήματά του, καὶ δὲν ἀπεφάσιζέ τι βέβαιον, ἔξαγοραζόμενος τὸν καιρὸν. Κατ' ὤρθως δὲ νὰ πείσῃ καὶ τινὰς τῶν Καπιταναίων, ὅτι θέλει τοὺς κάμει μετόχους τοῦ πλοῦτου του, καὶ τσιουτοτρόπως ἔπαιζε τὴν ὑπόθεσιν, μήτε ὑποσχόμενος, μήτε ἀρνούμενος, καὶ ἀπολαμβα-

των κάθε ἄνευ καὶ ὄλατου τὰ ἀναγκαῖα ἀπὸ τοὺς ἔλπιζοντας εἰς τὰς ὑποσχέσεις του.

Ἐφθασαν δὲ ἐκεῖ καὶ οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος Παραστάται καὶ Συνήγοροι μετὰ τοῦ Νέρρη. Οἱ δὲ σύμμαχοι τῶν Ἑλλήνων Ἀγάδες τῶν Ἀλβανῶν ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον μετὰ τῶν Παραστῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ συνδέσωσι στερεὰν συμμαχίαν· πλὴν, ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ Μεσολόγγι, μετὸ νὰ ἐγνώρισαν καλῶς ἐκ διαφορῶν σημείων, ὅτι τὰ κινήματα τῶν Ἑλλήνων δὲν γίνονται ὑπὲρ ἐλευθερίας τοῦ Ἀλλῆ Πασᾶ, ἀλλ' ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς εὐεργίου Ὀθωμανικῆς Διοικήσεως, μετεμελήθησαν, καὶ μὲ διαφορῶν προφάσεις ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἄρταν, ἀνταπεκρίθησαν μὲ τοὺς Βασιλικούς, παρέδωκαν εἰς αὐτοὺς τὴν θέσιν τῶν Πέντε Πηγαδιῶν, καὶ ἠνώθησαν μὲ αὐτοὺς ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ δὲ Παραστάται τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου μετέβησαν εἰς τὰς Πάτρας τὴν 18 Νοεμβρίου, ὅπου ἔμειναν δύο τρεῖς ἡμέρας ἐξ ἐλλείψεως τῶν ζώων. Ἐκεῖ δὲ εὐρισκομένων, αἰφνης ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς μὲ 200 περίπου στρατιώτας μετέβη ἐκ τοῦ Καστελίου διὰ θαλάσσης εἰς τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν, καὶ ἐκυρίευσεν τὰ ἐκεῖ μαγαζεῖα. Ἐξῆλθον δὲ καὶ ἐκ τοῦ Φρουρίου τῶν Πατρῶν οἱ ἐχθροὶ, καὶ ἐκυρίευσαν θέσεις τινας, καὶ ἄρχησαν τὸν πόλεμον. Οἱ δὲ Ἕλληνες θορυβηθέντες ἄρχησαν νὰ φεύγουν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ πρῶτος ὁ Σισίνης μὲ τὲς Γαστουναῖς ἐκίνησε διὰ τὴν Γαστούνην, κατόπιν καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες ἀτάκτως ἐφευγον, οἱ μὲν Καλαβρυτινοὶ διὰ τὰ Καλάβρυτα, οἱ δὲ Πατραῖοι διὰ τὰ ὄρεινά μέρη, ὥστε ἐβιάσθησαν οἱ ἐκεῖ Πρόκριτοι νὰ φύγουν, χωρὶς νὰ δυνηθοῦν νὰ λάβουν τὰ πράγματά τες, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν μηδὲ τὰ ἄλογά τους (45). Ὁμοίως καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Καραν-

τῆς καὶ ὁ Μαυροκορδάτος μετὰ τῶν παραστατῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἔφυγον σχεδὸν γυμνοὶ (46), καὶ ἔτιωσ οἱ ἐχθροὶ ἀμαχητὶ ἐκυρίευσαν πάλιν τὴν πόλιν, καὶ τὴν κατέκαισαν ὅλην, διὰ νὰ μὴν εὐρίσκουν πλέον καταφύγιον οἱ Ἕλληνες, εἰὰν ἤθελον ἀποφασίσουν νὰ ἔμβουν εἰς τὴν πόλιν πρὸς πολιόρκιαν τοῦ φρουρῆς τὸ ὅποῖον ἔμεινε διόλου ἀπολιόρκητον (47). Οἱ δὲ Πρόκριτοι τῶν Καλαβρῶτων, τῶν Πατρῶν, τῆς Βοστίτζης, μετὰ τῶν Παραστατῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦ Καραντζᾶ καὶ Μαυροκορδάτου, μετέβησαν εἰς τὸ Ἄργος περὶ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου, πλὴν ὑποπτοι ἀπὸ μέρους τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τῶν Καπιταναίων, καὶ διὰ τοῦτο εἶχον εἰς τὴν συνοδίαν τους ἱκανοὺς Στρατιώτας.

Οἱ Παραστάται λοιπὸν συνήχθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη πλὴν ἦτον ἀνάγκη νὰ περιμένουν, ἕως ὅτου νὰ συστηθῇ πρῶτον ἡ Τοπικὴ τῆς Πελοποννήσου Διοίκησις, τῆς ὁποίας ἀνεβλήθη ἡ σύστασις διὰ τὴν ἀπουσίαν τινῶν Πελοποννησιακῶν Μελῶν. Ὅθεν οἱ Πελοποννήσιοι εὐύστησαν τὴν Τοπικὴν Διοίκησιν καὶ τὴν ὠνόμασαν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου μὲ ἓνα διοργανισμὸν ὁμοίον σχεδὸν μὲ ἐκεῖνον τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Μέλη δὲ αὐτῆς ἦσαν, ὅσαι καὶ αἱ ἐπαρχίαι τῆς Πελοποννήσου, καὶ Πρόεδρος αὐτῆς ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης. Ἡ δὲ Γερουσία εὐθὺς ἔκλεξε τὰ Μέλη τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς παραστατικά τῆς Πελοποννήσου μὲ ἔγγραφον πρόσκλησιν πρὸς ἓν ἕκαστον, τὰ ὅποια ἦσαν εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὴν γενικὴν ἀπόφασιν, καὶ οὕτως ἄρχησαν νὰ σκέπτονται οἱ Παραστάται τοῦ ἔθνους περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.

Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν ἀρμάτων τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης ἀπεφάσισαν νὰ κάμουν ἔφοδον εἰς τὸ Ναύπλιον· καὶ οἱ μὲν θαλάσσιοι ἠτοίμασαν μερικὰ πλοῖα μεγάλα καὶ ὑπὲρ τὰς 100 μᾶρκα κανονίερας διὰ τὴν διὰ

θαλάσσης ἔφοδον· οἱ δὲ τῆς ξηρᾶς ἠτοίμασαν τὰς ἀναβάθρας καὶ ὅσα ἄλλα ἀναγκαῖα, καὶ διωρίσθη ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς ἐφόδου· Τὸ δὲ σχέδιον τῆς ἐφόδου ἔγινε τοιοῦτον· Ἐν μέρος τῶν τῆς ξηρᾶς στρατευμάτων νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ νὰ πυροβολῇ ἐκεῖ, διὰ νὰ βασιτῆ μίαν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ ἐνησχολημένην εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος· τὰ δὲ λοιπὰ στρατεύματα νὰ ὀρμήσουν εἰς τὴν πόρταν τοῦ Φρουρίου μὲ τὰς ἀναβάθρας, ὅπου ἦτον εὐκολωτέρα ἡ ἔφοδος· αἱ δὲ τῆς θαλάσσης δυνάμεις νὰ πλησιάσουν μὲ τὰς μπάρκα κανονιέρας εἰς τὸ μέρος τῆς Δογάνας καὶ ἐκεῖθεν νὰ κάμουν τὴν ἔφοδον εἰς τὸ τεῖχος, ἐν ᾧ τὰ μεγάλα πλοῖα νὰ πυροβολοῦν μακρόθεν· Ὅθεν τῇ δεκάτῃ Δεκεμβρίου ἐδόθησαν τὰ σημεῖα δύο ὥρας πρὶν ξημερώσῃ· καὶ οἱ μὲν τῆς ξηρᾶς στρατιῶται ἐπλησίασαν κατὰ τὸ σχέδιον μὲ ὄρμην καὶ μέγα θάρρος, ὥστε ἔφθασαν εἰς τὴν πόρταν, καὶ ἔστησαν τὰς ἀναβάθρας, τοὺς ὁποίους ἐννοήσαντες οἱ φύλακες τῶν ἐχθρῶν ἀντέστησαν, καὶ ἄρχησε πεισματώδης πόλεμος· αἱ δὲ τῆς θαλάσσης δυνάμεις δὲν ἐπλησίασαν εἰς τὸ τεῖχος, ἀλλὰ μακρόθεν ἐπυροβόλουν, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι δὲν εἶχον ἀρμόδιον ἄνεμον νὰ πλησιάσουν· Ὅθεν οἱ ἐχθροὶ βλέποντες, ὅτι ἐκεῖθεν δὲν εἶναι κίνδυνος, ἔτρεψαν ὅλας τὰς δυνάμεις εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς ἔφοδον, καὶ ἀντέκρουσαν εἰς τὴν ὄρμην τῶν Ἑλλήνων, καὶ τυὸς ᾤθησαν εἰς τὰ ὀπίσω, φονεύσαντες πενήτηκοντα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔτιως ἐματαιώθη ἡ ἔφοδος ἐκείνη·

Οἱ δὲ Παραστάται τοῦ Ἔθνους, μὴ δυνάμενοι νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἐργασίαν τους ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου θορύβου, ὅπου τὰ στρατεύματα ἔκαμνεν ἐκεῖ εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων, ἀπεφάσισαν νὰ ἐκλέξωσιν ἕνα ἄλλον τόπον ἡσυχότερον καὶ ἀσφαλέστερον· ὅθεν ἐκλεξαν μὲ κοινήν γνώμην τὴν Ἐπίδαυρον· Ἀλλὰ, πρὶν ἀναχωρήσωσι, διωρίσθησαν, ὁ μὲν Ἰ-

φηλάντης, ὁ Κρεβδάτης καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πετρόμπεη
 νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Κόρινθον μετὰ τοῦ Κιαμήλπεη, διὰ
 νὰ τὸν μεταχειρισθῶσιν ὄργανον εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ
 Φρουρίου. ὁ δὲ Κωλοκοτρώνης νὰ μεταβῇ ἐκεῖ μὲν ἐν σῶ-
 μα στρατιωτικόν, διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν πολιορκίαν. Καὶ
 ἐκεῖνοι μὲν ἀπῆλθον διὰ τὰ ἐκεῖ. οἱ δὲ Παραστάται με-
 τὰ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας μετέβησαν εἰς τὴν Ἐ-
 πίδαυρον περὶ τὰς εἴκοσι Δεκεμβρίου.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ, ἄρχησαν τὰς πράξεις των. Καὶ
 πρῶτον μὲν διωρίσθη μία Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔγγραφα
 τῆς πληρεξουσιότητος ἐνὸς ἐκάστου τῶν Παραστα-
 τῶν. εἶτα δὲ ἐκλέχθη Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ Ἀ-
 λέξανδρος Μαυροκορδάτος, καὶ διωρίσθη εὐθὺς Ἐπιτρο-
 πὴ διὰ τὴν κατάστροφον τοῦ Ὄργανικοῦ Νόμου. Ἐν το-
 σούτῳ, οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Νήσων ἐπρόβαλον, ὅτι θέ-
 λουν διὰ τὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων τους ὑπόσχεσιν
 ἀπὸ μόνην τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἐ-
 ζήτουν νὰ τεθῇ ἐν ἄρθρῳ εἰς τὸν Ὄργανικὸν Νόμον
 τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας. Ἄλλ' οἱ Πελοποννήσιοι
 ἀντέτεινον κατὰ τοῦτο προσάλλοντες, ὅτι ἔχουν μὲν δί-
 καιον νὰ ζητήσουν τὴν εὐλογον ἀποζημίωσιν, πλὴν ἀφ'
 ὅλην γενικῶς τὴν Ἑλλάδα, ἐκεῖνοι ὁμῶς διίσχυρίζοντο,
 ὅτι τὸ θέλουν ἀπὸ μόνην τὴν Πελοπόννησον, ἡ δὲ Πελο-
 πόννησος ἄς ἀκουσθῇ μὲ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος·
 καὶ, ἂν τοῦτο δὲν γίνῃ, αὐτοὶ μῆτε πλοῖα θέλει ἐτοιμά-
 σουν πλέον διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῶν, ἀλλὰ θέλει λάβουν
 ἄλλα μέτρα. Ὁ δὲ σκοπὸς τοῦ ἐπιμόνου τούτου ζητή-
 ματος ἦταν μὲ τὸ νὰ ἐγίνωσκον, ὅτι τὸ νὰ γίνῃ ἡ ἀποζη-
 μίωσις εἰς μετρητὰ ἦταν ἀδύνατον, καθότι κατὰ τὸν λο-
 γαριασμὸν τους ἀνέβαιναν ἢ ποσότης εἰς πολλὰ μυριάδια,
 καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ γαῖας ἐθνικῆς ἢ ἀπο-

ζημίωσις· διὰ τοῦτο ἤθελον ὑπόσχεσιν ἀπὸ μόνην τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς γειτονικὸν μέρος, ἐπεθύμουν, νὰ ἔχουν κτήματα, καὶ μάλιστα τὸν κάμπον τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους, ὅπου τοὺς ἐχρησίμευε καὶ ὁ Ἀργολικὸς Κόλπος διὰ τὸ Ναυτικόν τους. Μετὰ δὲ ἡμερῶν τινῶν λογοτριβὴν περὶ τούτου, τὸ ἐδέχθησαν οἱ Πελοποννήσιοι, διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ σχίσμα καὶ διάλυσις τῆς Συνελεύσεως· καὶ τὴν μὲν ὑπόσχεσιν ταύτην κατεχώρησαν ὡς ἐν παράρτημα εἰς τὸν Ὄργανικὸν Νόμον τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ἔλαβον δὲ γράμμα ἀπὸ μέρους τῶν Παραστατῶν τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἑλλάδος ὑποσχετικά, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς ἀποζημιώσεως ταύτης νὰ ἀποκριθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸ ἀνάλογόν τους εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Ἀφ' οὗ δὲ εἰςγράσθησαν ἱκανὰς ἡμέρας εἰς τὴν κατάστροφωσιν τοῦ Ὄργανικοῦ Νόμου καὶ ἐπιθεώρησιν αὐτοῦ, ἐνακρίθη τέλος πάντων καὶ ὑπεγράφη παρὰ πάντων τῆ α' Ἰαννουαρίου τοῦ αωκθ' ἐν Ἐπιδαύρῳ. Εἶτα ἄρχησαν τὰς ἐκλογὰς εἰς τὰ Ὑπουργήματα· καὶ πρῶτον ἐκλεξάν τὸν Ἀρχιγραμματεῖα τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοὺς ἐπὶ Ὑπουργούς· εἶτα τὰ Μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, πέντε τὸν ἀριθμὸν, καὶ Πρόεδρον τούτου τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ περὶ τῆς Προεδρίας αὐτοῦ ἐμεσολάβησαν ἱκαναὶ διενέξεις καὶ διαφιλονεικῆσεις, μέχρις ὅτου νὰ ἀποφασισθῶσι.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης διέτριβεν εἰς Κόρινθον δυσαρεστημένος, διότι τὸν ἀπέρριψε τρόπον τινὰ ἢ Συνέλευσις, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν Προεδρίαν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας οἰκειοποιήθη. Εἶχε σχέσιν ὅμως ἱκανὴν μετὰ τῶν Καπιταναίων· καὶ, ἐπειδὴ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐγκριθῶσι καὶ παρὰ τῶν Καπιταναίων τὰ πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ καμμία ἐνωπιότης ἀπὸ μέρους

των, ἣ καὶ καὶ μίᾳ ἀνατροπῇ τῶν πρακτικῶν μὲ ἐνδεχόμενα προβλήματα περὶ τοῦ Ὑψηλάντη, ἐνεκρίθη παρὰ τῆς Συνελεύσεως νὰ προσκληθῇ ὁ Ὑψηλάντης Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον ἔγινε καὶ ἐφάνη δεκτὸν εἰς αὐτόν. Ἀφ' οὗ δὲ διετάχθησαν τοιοῦτοτρόπως τὰ πάντα, ἔγινε λιτανεῖα εὐχαριστήριος εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὁ Ὅρκος τῆς πίστεως εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ ἄρχησε τακτικῶς νὰ ἐργάζεται ἡ Διοίκησις. Ἀλλ', ἐπειδὴ ὁ Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ διέτριβεν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κορίνθου, ἐκλέχθη Ἀντιπρόεδρος ὁ Πετρόμπεης. Ὁ ἴδιος ἐπεφορτίσθη ἐπιτροπικῶς καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Μινιστροῦ τοῦ Πολέμου, ἐπειδὴ ὁ εἰς τοῦτο διορισθεὶς Νότης Μπότζαρης δὲν ἦτον δυνατόν νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν Διοίκησιν, καθότι ἦτον ἠναγκασμένος νὰ παρευρίσκεται εἰς τὸ Σούλι. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀφέθη καὶ ὁ Πετρόμπεης ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Μινιστερίου τούτου, καὶ διωρίσθη ἐπιτροπικῶς ὁ Ἰωάννης Κωλέττης.

Ἐν τούτῳ μετέβη καὶ ὁ Κωλοκοτρώνης ἐκ τῆς Κορίνθου εἰς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ νὰ προσβάλῃ σχέδιά τινα Στρατιωτικοῦ Διοργανισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἐθεωρήθησαν καὶ ἐφάνησαν δεκτά. Ὑπεχρέωσαν δὲ οἱ ἐκεῖ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀναγνώστην Δελιγιαννόπουλον, διὰ νὰ συμβιβάσωσι τὰς μεταξὺ των διαφορὰς καὶ νὰ εὐτακτήσωσι τὰ τῆς Καρταίνης, ἐπειδὴ ἐκεῖθεν ἐγεννᾶτο σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον ἐτάραττεν ὅλην τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὑπέσχεθησαν νὰ ἀπέλθωσιν ἐκεῖ καὶ νὰ τὰ συμβιβάσωσι.

Συγχρόνως μετέβη ἐκεῖ εἰς τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη Ἡλίας καὶ ἐπρόβαλεν εἰς τὴν Διοίκησιν, ὅτι ζητεῖται παρὰ τῶν πολιορκούντων τὸ Φρέσιον τῶν Ἀθηναίων νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖ Ἀρχηγὸς τῆς πολιορκίας, πρὸς ὃν ἐδόθη ἡ ἄδεια καὶ ἔγγραφος διαταγὴ τῆς Διοικήσεως διὰ

νὰ εὐτακτήσῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα, τὰ ὅποια ἦτον εἰς με-
 γάλην ἀνωμαλίαν. Ἄλλ', ἀφ' ἧ ἔφθασεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη
 ἐσχεδίασαν ἄλλην ἐκστρατείαν μετὰ τοῦ θεοῦ του Κ. Κυ-
 ριακούλη καὶ μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Κάρυστου, ὅστις ὑ-
 πέσχετο τοὺς μισθοὺς τῶν Μανιατῶν. Ἠκούσθησαν δὲ καὶ
 μετὰ τοῦ Κ. Ὀδυσσεύς, διὰ νὰ πολιορκήσωσι καὶ νὰ κυ-
 ριέσωσι τὴν Κάρυστον. Ὄθεν μετέβησαν εἰς τὴν Εὐρυπιον
 καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Κάρυστον, καὶ ἐπέτυχον πρὶν φθά-
 σῃ ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ἐκυρίευσαν ἐν χωρίον τῆς Καρύ-
 στου, ἐν ᾧ εὕρισκοντο τινες τῶν ἐχθρῶν, ἐξ ὧν ἐφόνευσάν
 τινας, καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλείσθησαν εἰς τὰ ὄχυρά ὀσπήτια.
 Ἀλλὰ μαθύντες τῆτο οἱ Καρυστινοὶ Τοῦρκοι, ἐστράτευσαν
 ἅπαντες πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος διὰ τινος στενῆς ὁδοῦ, ᾧ-
 στε νὰ ἐπιπέσωσιν αἴφνης εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὸ ὀ-
 πισθεν μέρος. Ὁ δὲ Καπιτὰν Κυριακούλης μαθὼν τοῦτο,
 ἐστράτευσε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πέ-
 ρασμα τῶν ἐχθρῶν· πλὴν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐπρόφθασεν, ἐδιά-
 σθη νὰ τραβιχθῇ μακρὰν τοῦ χωρίου· οἱ δὲ ὀλίγοι στρατι-
 ῶται Ἕλληνες, οἱ εὕρισκόμενοι εἰς τὸ χωρίον διεσκορπισ-
 μένοι, ἰδόντες τοὺς ἐχθροὺς, ὅτι ἐπλησίαζον, ἔφυγον· ἔμει-
 νε δὲ ἐκεῖ ὁ Πειζαδὲ Ἠλίας μὲ μόνους δεκατρεῖς στρατι-
 ῶτας· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ περιεκύκλωσαν τὸ χωρίον οἱ ἐχθροί,
 ἐδιάσθη νὰ κλεισθῇ εἰς ἓνα παλαιόμυλον· ἀσκεπῆ, κείμε-
 νον ἔξω τοῦ χωρίου, ὅπου συνήχθη ὅλη ἡ δύναμις τῶν
 ἐχθρῶν· καὶ οἱ μὲν κεκλεισμένοι ἀντεπολέμησαν ἱκανὰς ὥρας
 μὲ ἀνδρείαν καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ τέλος
 πάντων, ἐπειδὴ καὶ τὰ φυσικὰ τοὺς ἐτελείωσαν, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν
 ἐφονεύθησαν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐπλησίαζον· νὰ εἰσπηδήσωσιν εἰς τὸν
 μύλον, ὁ Πειζαδὲ Ἠλίας μὲ τὺς λοιποὺς ὤρμησαν ἔξω τῶν μύ-
 λου μὲ τὰ ἔϊφιν εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἔτρεχον διὰ μέσου τῶν πλῆθους
 τῶν ἐχθρῶν, ὅπως θανατώθῃ ἡρωϊκῶς ὅ,τε Πειζαδὲ Ἠλίας καὶ
 οἱ στρατιῶταί τε, καὶ ὑπερήθη τῷ ὄντι ἡ Ἑλλάς· ἐνὸς νέου μὲ ἀνδρεί-
 αν καὶ ἄλλα ἱκανὰ προτερήματα. Τὴν δὲ ἐπιῶσαν ἡμέραν ἐπλη-
 σίασεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὁ Κ. Ὀδυσσεύς, καὶ ἀφ' οὗ ἐντα-
 μώδη μετὰ τοῦ Κ. Κυριακούλη, μὲ τὸ νὰ εἶδον, ὅτι δὲν δύναν-
 ται νὰ κατορθώσωσι τι ἐπιβλαβές εἰς τὺς ἐχθροὺς, ἀνεχώρησαν ἐ-
 κείθεν διὰ θαλάσσης, ὁ μὲν διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ὁ δὲ
 Κ. Κυριακούλης διὰ τὴν Πελοπόννησον.

Εἰς δὲ τὴν Ἐπίδαυρον, πρὶν διαλυθῆ ἡ Συνέλευσις πρὸς Ἐλήθη, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκλεχθῶσιν ἄνθρωποι, καὶ νὰ ἀποσταλῶσι Πρέσβεις εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Αὐλὰς· ἀλλ', ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ἔχριζε σκέψεως ἱκανῆς, ἀπεφασίωθη μὲν παρὰ πάντων, ἔμεινε δὲ νὰ ἐνεργήσῃ κατόπιν ἡ Διοίκησις μεθ' ἡσυχίας, καὶ μὲ τούτους τὸν τρόπον ὅπου ἐπρεπε-
 Διωρίσθη δὲ καὶ μία ποσότης χρηματικὴ νὰ συναχθῆ ἀπὸ τὰς τρεῖς μερικὰς Τοπικὰς Διοικήσεις διὰ τὰς κοινὰς χρείας τοῦ ἔθνους, καὶ οὕτω διελύθη ἡ Συνέλευσις, καὶ ἀπῆλθον τὰ Μέλη, τὰ μὴ ὄντα ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς.
 Ἡ δὲ Διοίκησις πρὸς μνήμην αἰώνιον τῆς Πρώτης τῆς Ἐθνους Συνελεύσεως ἐχάρισε προνομία τινα καὶ ἀσιδοσίαν εἰς τοὺς Ἐπίδαυρίους. Ἐθέσπισε δὲ τὸ νὰ χαραχθῶσιν νομίσματα τόσα, ὅσα καὶ τὰ Μέλη τῆς Συνελεύσεως, καὶ νὰ δοθῆ ἑκάστῳ ἐν, χωρὶς νὰ δύναται ἄλλος τις νὰ φορῆ τὸ τοιοῦτον νόμισμα. Ἐθέσπισε δὲ καὶ χρώματα διὰ τὰς ἔθνικὰς σημαίας, τὸ κυανοῦν καὶ λευκόν.

Τὸ δὲ Φρούριον τῆς Κορίνθου κατήνησεν εἰς παντελῆ ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἄρχισαν οἱ πολιορκούμενοι νὰ πραγματεύονται περὶ παραδόσεως, ὅτε τινὲς τῶν Μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς ἤθελον νὰ μεταβῆ ἡ Διοίκησις εἰς τὴν Κόρινθον, διὰ νὰ παρευρεθῆ ἐκεῖ· καὶ μ' ὅλον ὅπου ἄλλα τινὰ τῶν Μελῶν ἀνθίσταντο προβάλλοντα, ὅτι ἡ Διοίκησις, ἀρτιπαγῆς οὖσα, δὲν πρέπει νὰ ἀναμιχθῆ εἰς τὸν στρατιωτικὸν θόρυβον, διὰ νὰ φυλάττῃ ὁ λαὸς μακρόθεν τὸ πρὸς αὐτὴν σέβας, πλὴν ἀπεφασίωθη παρὰ τῶν πλειόνων ἡ ἐκεῖσε μετάβασις, καὶ ἤρξαντο νὰ μεταβαίνωσι τινες ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐντοσοῦτω παρεδόθη τὸ φρούριον περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου καὶ ὑφώθη ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον. Ἐκ δὲ τῶν Μελῶν τῆς Διοικήσεως οἱ μὲν μετέβησαν εἰς τὴν Κόρινθον, ὡς εἴρηται· ὁ δὲ Μαυροκορδάτος καὶ οἱ Νησιῶται μετέβησαν εἰς τὰς νήσους Ἰθάκας, καὶ Πέτζας, ἐπειδὴ ἠκούσθη, ὅτι ἐτοιμάζεται ἐχθρὸς Στόλος νὰ ἐξέλθῃ· ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στόλος ἦτον ἀνέτοιμος, διότι οἱ νησιῶται ἐζήτουν χρήματα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον διὰ νὰ τὸν ἐτοιμάσκῃ· πλὴν χρήματα τότε ἦτον ἀδύνατον νὰ συναχθοῦν, καὶ διὰ τοῦτο μετέβησαν ἐκεῖ οἱ εἰρημένοι νὰ συσκεφθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου. Τότε ἀνεκαλύφθη εἰς τοὺς Προκρίτους τῶν Ἰθακίων ἡ ἐπιβλή, ὅπου μετεχειρίσθησαν οἱ ἐχθροὶ κατὰ τῆς νήσου ταύτης

ἐπειδὴ δὲ τινὲς προδύται ἐκ τῆς αὐτῆς νήσου ὑπεσχέθησαν τὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς προδοσίαν τῆς νήσου, καὶ εἶχον ἀνταπόκρισιν μετ' αὐτῶν διὰ τινος Κεφαλῆναιου Καπιτάνου, ὅστις τυπτόμενος ὑπὸ τοῦ συνειδότες οἰκειοθελῶς ἐπαρῶρησιάζθη καὶ ὠμολόγησε τοὺς προδύτας, καὶ οὕτως ἐπρόλαβον οἱ Πρόκριτοι καὶ ἐπροφύλαξαν τὴν πατρίδα τους, ἐξορίσαντες ἐκεῖθεν τοὺς πρωταίτιους τοῦ κακοῦ τούτου σκοπέ.

Ὁ δὲ Ἀναγνώστης Δελιγιαννίόπουλος μετέβη εἰς τὴν Καρύταιναν, διὰ νὰ συμβιβάσῃ τὰς μετὰ τοῦ Κωλοκοτρῶνῃ διαφορὰς, ὅπου μετέβη καὶ ἐκεῖνος μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κορίνθου, καὶ συνεβίβασαν ὅπως οὖν πρὸς καιρὸν τὰς ἐσωτερικὰς διαιρέσεις τῆς ἐπαρχίας, μὲ τὸ νὰ διώρισαν Ἐφόρους καὶ ἐκ τῶν δύο φατριῶν· καὶ τὸν μὲν Γερουσιαστὴν, τὸν ἀπὸ μέρους τῆς φατρίας τοῦ Κωλοκοτρῶνῃ, συγκατηρίθμισεν ἡ Γερουσία εἰς τὰ Μέλη τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς Παραστατικὰ τῆς Πελοποννήσου, ἐπειδὴ δὲν ἦτον πλήρης ὁ ἀριθμὸς τῶν εἴκοσι· ἀντ' ἐκείνου δὲ διωρίσθη Γερουσιαστὴς εἰς σχετικὸς τῶν Δελιγιανναίων.

Ἡ δὲ Διοίκησις, διατρίβουσα εἰς Κόρινθον, οὐδὲν σχεδὸν εἰργάζετο, καὶ διότι τὰ περισσότερα Μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἔλειπον, καὶ διότι ὁ τῶν στρατιωτῶν θόρυβος ἦτον μέγας, ἐπειδὴ ἦτον συνηγμένοι ἐκεῖ πλῆθος λαοῦ, καὶ ἕκαστος ἐζήτει δικαίωματα λαφυραγωγίας· ὅθεν κάθε ὥραν σχεδὸν συνέβαινον νεαὶ ταραχαὶ καὶ διαφιλονεικῆσεις περὶ τούτου, ὥστε ἡ Διοίκησις ἐμίεν ἐν ἀμηχανίᾳ μὴ δυναμένη νὰ διορθώσῃ τὰ τοιαῦτα. Εὗρίσκετο δὲ εἰς ἀπορίαν καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν χρημάτων· ἐπειδὴ καὶ τὸ ναυτικὸν ἐζήτει χρήματα, καὶ, διὰ νὰ ἐφοδιασθῇ τὸ φρούριον μὲ τὰ ἀναγκαῖα, ἐχρειάζετο ἱκανὰ, καὶ διὰ τὴν καθημερινὴν τροφήν τῶν στρατιωτῶν ἐχρειάζοντο γεννήματα καὶ ἄλλα ἐξοδα καθημερινά· ὁ δὲ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας δὲν εἶχεν εἰδὲ ὀβολόν· ὅθεν περιέμενον ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Κορίνθου νὰ

θεραπεύσωσι τὰς ἀνάγκας· ἀλλὰ τὰ λάφυρα, ἀφ' οὗ κατεγράφησαν καὶ ἐκτιμήθησαν, διενεμήθησαν εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ Καπιταναίους, καὶ μύλις διὰ τὸ Κοινὸν Ταμεῖον ἔμειναν, ὅσα τζεβαΐρικὰ εὐρέθησαν, ἐκτιμηθέντα γροδιακόσιαι χιλιάδες καὶ ὅσα εἰς μετρητὰ χρήματα, γρ. 100 χιλιάδες· καὶ τὰ μὲν τζεβαΐρικὰ εὐθὺς ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ὑδραν διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ναυτικῆ, τὰς δὲ 100 χιλ. γρ. ἔλαβον οἱ Γερουσιασταὶ διὰ λογαριασμὸν τοπικῶν ἐξόδων τῆς Πελοποννήσου· ἡ δὲ Διοίκησις ἔμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν. Ἡ ἐλπίς ὅλων ἦτον εἰς τὸν πλῆτον τοῦ Κιαμήλμπεη, περὶ οὗ διέτρεχε κοινὴ φήμη, ὅτι εἶχε κεκρυμμένα πολλὰ μιλιούνια. Τὸν ὑπεσχέθη ἡ Διοίκησις τὸ ἐν τρίτον ὅλης του τῆς περιουσίας, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ τιμῆς ὅλης τῆς φημιλίας του, καὶ ν' ἀπέλθῃ, ὅπου θέλει μετ' αὐτῆς· πλὴν δὲν ἠθέλησε νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι εἶχε τι. Ἐπροσπάθησαν μὲ κολακείας, μεἰάπειλās, μὲ ὑποσχέσεις, πλὴν εἰς μάτην, ἐπειδὴ ἐκεῖνος πάντοτε μὲ τὰς αὐτὰς λέξεις ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο τι κεκρυμμένον, ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ὀλιγίστων, ὅπου εὐρέθησαν εἰς τὸ Φρούριον εἰς χεῖρας τῆς μητρὸς του καὶ γυναικὸς του. Συγχρόνως ἦλθεν εἴδησις, ὅτι κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συμφωνίαν ἀπέστειλεν ὁ Χουρσὴτ Πασᾶς ἄνθρωπόν του μὲ τὰ χρήματα, διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ χαρέμιά του εἰς τὸ Νεόκαστρον. Ὅθεν εὐθὺς διώρισεν ἡ Γερουσία τὸν Χαραλάμπην Περοῦκαν καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖ· πλὴν οὐδὲν καταρωθῶθη, διότι δὲν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ ἀπεσταλμένος τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὰ ἐνέχυρα Ἑλλήνας κατὰ τὴν συμφωνίαν. Διὸ ἐπέστρεψεν ἄπρακτος, καὶ οὕτω κάθε ὑπόθεσις ἔμεινεν ἀνενέργητος διὰ τὴν χρηματικὴν ἔλλειψιν.

Προῦδλήθη τότε εἰς τὸ Βουλευτικὸν περὶ ἐκλογῆς ὑποκειμένων νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τὰς Αὐλὰς τῆς Εὐρώπης Ἰκέται, καὶ ἐγένετο περὶ τούτου γενικὴ συνέλευσις τοῦ τε

Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ ἐκλέχθησαν τὰ ὑποκείμενα πλὴν ἔμεινε καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις νὰ ἀποφασισθῇ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Προέδρου καὶ τῶν ἀπόντων Μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. Μαθὼν δὲ τὴν ἐκλογὴν ταύτην ὁ Πετρόμπεης, ὅστις τότε ἔτυχε νὰ διατρίβῃ εἰς τὴν Τριπολιτζάν, περιμένων ἐκεῖ χρήματα διὰ νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Μάνην νὰ στρατολογήσῃ, ἔγραψεν εἰς τὴν Διοίκησιν, ὅτι θέλει καὶ αὐτὸς νὰ διορισθῇ Πρόεδρος διὰ τὴν Ἑρσσίαν, ἢ ἕνας τῆς οἰκογενείας του. Ἡ δὲ Διοίκησις συσκαφθαῖσα περὶ τούτου ἀπεφάσισεν, ὅτι, ἐὰν ὁ ἴδιος θέλῃ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἑρσσίαν μετὰ τοῦ Π. Πατρῶν, εἶναι δεκτὸς, οὐχὶ δὲ ἄλλος τις τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ δὲ δύναμις τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἠϋξήσεν, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Δυτικὴν, ἀφ' ἧν ἠνώθησαν οἱ Ἀλβανοὶ μετὰ τῶν Βασιλικῶν. Ὄθεν οἱ Καπιταναῖοι καὶ τῶν δύο μερῶν ἔγραφον συνεχῶς εἰς τὴν Διοίκησιν, ζητοῦντες βοήθειαν στρατιωτικὴν ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ προμήθειαν τῶν ἀναγκαίων τοῦ πολέμου. Ἀλλ', ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια μετὰ τὴν διανομὴν τῶν λαφύρων τῆς Κορίνθου καὶ ἐχρειαζέτο ἀναβολὴ καιροῦ μέχρις ὅτου νὰ συναχθῶσι πάλιν, σκέψεως δὲ γενομένης, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκστρατεύσῃ ὁ Ὑψηλάντης μετὰ τοῦ Κ. Νικῆτα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ χρεία ἦτον μεγαλύτερα, οἵτινες διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς μεγάλην ὑπόληψιν τῶν στρατιωτῶν ἠμποροῦσαν εὐκολώτερον νὰ συνάξωσι τινὰς στρατιώτας ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ νὰ συμπαραλάβωσιν ὅλους τοὺς Δερβενοχωρίτας διαβαίνοιτες ἐκεῖθεν, ὁμοίως καὶ ἄλλους στρατιώτας εὐρισκομένους εἰς τὰς πλησίον τοῦ Ἰοθμοῦ νήσους· καὶ οὕτω νὰ γίνῃ μία δύναμις ἱκανή, ὥστε ἠνωμένη μὲ τοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος Καπιταναίους νὰ ἀντιπαραταχθῇ μὲ τοὺς ἐχθροὺς. Καὶ ὁ μὲν Ὑψηλάντης ἐδέχθη τοῦτο εὐχαρίστως· τὸ δὲ Ἐκτε-

λεστικὸν Σῶμα ἀντέτεινε καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἔμβῃ πάλιν εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὁ Ἐψηλάντης· πλὴν, μὲ τὸ νὰ ἐπέμεινε τὸ Βουλευτικὸν ἀποβλέπον εἰς τὴν χρεῖαν τῆς Πατρίδος, καὶ ὄχι εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους σκοποὺς τινῶν, ἀπεφασίσθη, καὶ ἐστράτευσαν. Πλὴν ἡ στρατολογία δὲν ἔγινεν ἀνάλογος μὲ τὴν χρεῖαν καὶ μὲ τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, ἐπειδὴ εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐπροσθέτοντο δυνάμεις ἡμέραν παρ' ἡμέραν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ ἄλλα μέρη, καὶ συνηθορίζοντο ὅλοι περίξ τοῦ Ζητουίου, διὰ νὰ ὀρμήσων πάλιν εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ Ἀττικὴν. Ὅθεν διώρισεν ἡ Διοίκησις τὸν Κ. Παναγιώτην Γιατράκον νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Μιστράν, νὰ συνάξῃ τοὺς στρατιώτας αὐτῆς τῆς ἐπαρχίας καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα· ὁμοίως καὶ τὸν Κ. Παναγιώτην Ζαφειρόπουλον Ἀγιοπετρίτην. Καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον, ἐσύναξε 200 περίπε στρατιώτας καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα· ὁ δὲ Κ. Γιατράκος, ἔχων εἰς τὴν φύλαξίν του τὸν Κιαμήλμπεη, ἐζήτηι νὰ τὸν πάρῃ μαζή του, διὰ νὰ τὸν φυλάξῃ εἰς τὸν Μιστράν· ἀλλ', ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον δὲν ἐσυγχώρει ἡ Διοίκησις, αὐτὸς διέτριβεν ἐκεῖ ἱκανὰς ἡμέρας ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι· τέλος πάντων ἐπέισθη νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῆς Διοικήσεως ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ τὸν δοθῇ τὸ ἔν πέμπτον ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Κιαμήλμπεη, ὅπου ἤθελε φανερωθῇ, καὶ οὕτως ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Μιστράν μετὰ τοῦ Κρεββατᾶ, διὰ νὰ στρατολογήσων.

Ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος, συνιστάμενος ἀπὸ ἑκατὸν περίπου πλοῖα πολεμικὰ καὶ φορητὰ, ἔφθασεν εἰς τὰς Κυκλάδας νήσους περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Φεβρουαρίῃ· καὶ τὰ μὲν Αἰγυπτιακὰ πλοῖα ἐπλησίασαν εἰς τὰ τῆς Κρήτης φρούρια, καὶ ἐκεῖ εὐγαλαν ἕνα Πασᾶ μὲ πέντε χιλιάδας περίπου στρατιώτας πρὸς βοήθειαν τῶν ἐντοπίων· ὁ δὲ λοιπὸς Στόλος, ἔχων περίπου ἑξ χιλιάδας στρατιώτας μὲ τὸν

Χασᾶν Πασᾶ, ἐπειδὴ ἀπέτυχεν ἀπὸ τὴν προδοσίαν τῆς Ὀττοδρας, διευθύνθη εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ, ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ μεσημέρινον μέρος, καὶ ἐφωδίασε τὰ ἐκεῖ φρούρια Μοθώωνη καὶ Κωρώνη, ἐδοκίμασε νὰ κάμῃ προσβολὴν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Νεοκάστρου· πλὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ οὐδὲν, καθότι ὁ Γκνεραλ Νορμάνδ, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε φθάσει ἐκεῖ μὲ 80 περίπου τακτικούς στρατιώτας, διέταξε καλῶς τὰ τοῦ Φρουρίου, ἐπεστάτησεν εἰς τὰ κανόνια, ἐμφύχωσε τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους στρατιώτας, καὶ ἀντεπολέμησαν τοὺς ἐχθροὺς μὲ ἀνδρείαν, ὥς εὐλόγοντες, ὅτι τὸ Φρούριον εἶναι καλῶς ἐνδυναμωμένον, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν κατησχυμένοι καὶ τὴν 4 Φεβρουαρίου ἔφθασαν εἰς τὰς Πάτρας, ὅπου εὐγῆκεν ὁ Πασᾶς μὲ τὰς εἰς χιλιάδας στρατιώτας, διωρισμένους διὰ βοήθειαν τῶν ἐκεῖ ἐχθρῶν.

Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στόλος ἔτρεξε κατόπιν τοῦ ἐχθρικοῦ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Κόλπον τῆς Πάτρας μετὰ τρεῖς ἡμέρας, καὶ περιεφέρετο ἐκεῖ. Οἱ δὲ ἐχθροὶ, μὲ τὸ νὰ ἐφοδῶντο τὰ μπουρλότα, εἰς μὲν τὸν Κόλπον ἄφησαν εἴκοσι δύο Τρασπόρτια πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς Φρουρίοις Πασᾶδων, τὸν δὲ λοιπὸν Στόλον τῆ 20 Φεβρουαρίου διεύθυναν πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ Κόλπου, καὶ ἀμέσως συνηπαντήθησαν ἐμπροσθεν τῶν Πατρῶν μὲ ἑπτὰ Ἑλληνικά, ὅπου συνεκροτήθη ναυμαχία φορικτή, καὶ τὰ μὲν ἐχθρικά, πολυάριθμα ὄντα, περιεκύκλωσαν τὰ ἑπτὰ Ἑλληνικά· ἀλλ' οἱ ναῦται Ἕλληνες, πολεμοῦντες ἀνδρείως, ἀντῶθουν πανταχόθεν τοὺς ἐχθρούς· τὰ δὲ λοιπὰ Ἑλληνικά, εὐρισκόμενα μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Πάπα καὶ τοῦ Μεσολογγίου, δὲν ἐδύναντο νὰ πλησιάσων ἐξ αἰτίας τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἔπνεεν ἐναντίος. Ἀφ' ἧ δὲ ἐπολέμησαν ἱκανὰς ὥρας ἐπὶ ματαίῳ, ἐξηκολούθησαν τὰ ἐχθρικά τὸν δρόμον τῆς· τὰ δὲ Ἑλληνικά τοὺς ἐδίωκον κατόπιν, καὶ οὕτω πολεμοῦντες

εὐγῆκαν καὶ οἱ δύο Στόλοι ἔξω τοῦ Κόλπου. Καὶ τὰ μὲν ἐχθρικά ἄραξαν εἰς τὴν Ζάκυνθον, τὰ δὲ Ἑλληνικά ἀντικρου τῆς Ζακύνθου εἰς τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου, καὶ παρεφύλαττον. Οἱ δὲ ἐχθροὶ, φοβούμενοι νὰ ἀναχωρήσουν ἐκεῖθεν, μετεχειρίσθησαν μέσον τὴν Βρετανικὴν Δύναμιν, τῆς ὁποίας ἐν πλοῦτον ἐπλησίασεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στόλον, καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ πολεμήσουν εἰς τὰς θαλάσσας τῶν Ἰονικῶν Νήσων, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀναχωρήσουν ἐκεῖθεν, διὰ νὰ ἔχη τόπον νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ ὁ ἐχθρικός Στόλος· ἔπειτα, ὅπου ἤθελε συναπαντηθῶν ἔξω τῶν ὄριων, ἀς πολεμήσαιν. Ἄλλ', ἐπειδὴ ὁ Ἑλληνικός Στόλος ἐπέμενεν ἐκεῖ, οἱ ἐχθροὶ παραφυλάξαντες ἀρμόδιον ἄνεμον, ἔφυγον διὰ νυκτὸς ἐκ τῆς Ζακύνθου, καὶ ἐξηκολούθησαν τὴν δι' Ἀλεξάνδρειαν γραμμὴν. Οἱ δὲ Ἕλληνες, αἰφνης ἰδόντες τὴν φυγὴν τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου, εἰς μὲν τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον διώρισαν ὀκτὼ πλοῖα νὰ μείνουν διὰ τὴν πολιορκίαν, μετὰ δὲ τοῦ λοιποῦ Στόλου ἔτρεξαν κατόπι τοῦ ἐχθρικοῦ· πλὴν, μὲ τὸ νὰ μὴν τὸν ἐπέτυχον, ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια· ἡ δὲ βλάβη εἰς τὴν ναυμαχίαν ταύτην ἔρριψε μικρὰ, διότι ἡ σφοδρὰ τρικυμία, ὅπου συνέβη κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, δὲν ἐσυγχώρει τοὺς πηδαλιούχους νὰ κυβερνῶσι τὰ πλοῖα κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ πολέμου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τῶν ἐχθρῶν δύναμις ἠῤῥίσηεν εἰς τὰς Πάτρας, καὶ ὑπώπτευσεν ἡ Διοίκησις, μήπως προχωρήσωσιν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὰ μεσόγεια τῆς Πελοποννήσου, ἡ καὶ εἰς τὰς παραλίους γειτονικάς ἐπαρχίας, διώρισε τὸν Θ. Κωλοκοτρῶνην νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰς Πάτρας ἀρχηγὸς τῆς πολιορκίας, ἔχων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του τοὺς στρατιώτας τῆς Καρυταίνης. Ἄλλ' ὁ πρὸς καιρὸν συμβιβασμὸς τῶν διαφορῶν μεταξὺ Κωλοκοτρῶνη καὶ Δελιγιανναίων μὲ τὸ νὰ μὴν ἐχρησίμευσεν εἰς ἄλλο, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ διεγείρῃ μετ' ὀλί-

γον μεγαλητέρας ἔριδας, καὶ νὰ γίνῃ διαίρεσις τοῦ Στρατιωτικοῦ τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, οἱ μὲν ὄπαδοὶ τοῦ Κωλοκοτρώνη τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, ὅπως συνήχθησαν καὶ οἱ στρατιῶται τῶν ἐπαρχιῶν Πατρῶν, Γαστούνης καὶ Πύργου· ὁμοίως καὶ οἱ Καλαβρυτινοὶ, οἱ μὲν ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ Ἀνδρέα Ζαήμη καὶ Παναγιώτου Φωτήλα, οἱ δὲ ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τῶν Πετιμεζαίων, καὶ κατέλαβον τὰς ἀναγκαίας θέσεις. Οἱ δὲ ὄπαδοὶ τῶν Δελιγιανναίων ἔμειναν· ἀλλὰ, διὰ νὰ μὴν ἔχη λαβὴν ὁ Κωλοκοτρώνης νὰ τοὺς κατηγορῇ, ὡς ἐγκληματίας, τοὺς ἐσύναξεν ὁ Κανέλος Δελιγιαννόπουλος καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν θέσιν τῶν Καλαβρυτινῶν.

Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν ἐνδυναμωθέντες καλῶς ἐκεῖ, ἔδιδον αἰτίαν συιεχῶς εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ ἐξέρχωνται πότε εἰς μίαν θέσιν, καὶ πότε εἰς ἄλλην, καὶ συνεκροτοῦντο μάχαι· πλὴν οἱ ἐχθροὶ μετὰ μικρὰν ἀνθίστασιν ὑπεχώρουν, οἱ δὲ Ἕλληνες τοὺς κατεδίωκον καὶ ἐφόρευον ἐξ αὐτῶν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν περὶ τὰ μέσα τοῦ Μαρτίου ἐξῆλθον οἱ ἐχθροὶ πανστρατιᾷ πρὸς τὸ μέρος Ῥωμανοῦ, καὶ ἐπροχώρησαν τόσον εἰς τὰς θέσεις τῶν Ἑλλήνων, ὥστε ἐδιάσθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ τὰς ἀφήσιν καὶ νὰ διασκορπισθοῦν· ὅτε καὶ ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης, εὕρισκόμενος εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐκινδύνευσε νὰ συλληφθῇ παρὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὁ δὲ Κωλοκοτρώνης ἔδειξεν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀνδρείαν καὶ ἐπιδεξιότητα, ἐπειδὴ ἰδὼν ἀπὸ τὸ Σαραβάλι, ὅπως ἦτον ἐστρατοπεδευμένος, ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐπροχώρουν καταδιώκοντες τοὺς Ἕλληνας, εὐθὺς ἐκίνησε μὲ ὀλίγους στρατιώτας ὅπου παρευρέθησαν, ἐπλησίασεν εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης, ἐμφύχασε τοὺς φεύγοντας Ἕλληνας, ἐσύναξε τοὺς διασκορπισμένους, τοὺς ἐνθουσίασε τόσον, ὥστε ὤρμησαν ὡς λέοντες ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, τὰς

κατεδίωξαν μέχρι τῆς πόλεως, καὶ ἐφόνευσαν ἐξ αὐτῶν 250 περίπου. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν μάχην δὲν ἐτόλμων πλέον οἱ ἐχθροὶ νὰ ἀπομακρύνωνται τοῦ Φρουρίου, καὶ ὅλη ἡ πεδιάς τῶν Πατρῶν ἔμεινεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἐπλησίαζον ἀφόβως ἕως εἰς τὰ πέρας τῆς πόλεως. Καὶ οὕτως ἐκεῖ μὲν ἡ πολιορκία ἐπρόβαινε καλῶς διὰ ξηρᾶς.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ἀφ' οὗ ἔφθασεν ὁ Ὑψηλάντης μὲ τὰς Πελοποννησιακὰς δυνάμεις, ἠνώθη μετὰ τῶν ἐκεῖ Καπιταναίων, καὶ συσκεφθέντες διήρθεσαν τὸ στρατεύμα εἰς δύο· καὶ οἱ μὲν Κ. Ὀδυσσεὺς καὶ Νικητὰς μετέβησαν διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Στυλίδα, τὴν ὁποίαν ἐκυρίευσαν, καὶ ἐφόνευσαν τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους ἐχθρούς, καὶ οὕτω μετέβη ὁ Κ. Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν Ἀγίαν Μαρίνα, διὰ νὰ στενοχωρήσων τοὺς ἐν τῷ Ζητουνίῳ ἐχθρούς. Οἱ δὲ λοιποὶ Καπιταναῖοι ἐπροχώρησαν εἰς τὸ Πατρατζίκι, διὰ νὰ φυλάττουν ἐκεῖ ἐνησχολημένον ἐν σῶμα ἐχθρῶν, ὅπου ἐκεῖ εὐρίσκειτο. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τοῦτο τὸ στρατεύμα τῶν Ἑλλήνων διεσκορπίσθη ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων, ἡ δὲ δύναμις τῶν ἐχθρῶν ὅλη ἐστράφη ἐναντίον τῶν εἰς τὴν Στυλίδα Ἑλλήνων, οἵτινες, καί τοι μὴ ἀναλογοῦντες ὡς πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις των, καὶ ἔδειξαν ἥρωϊκὴν ἀνδρείαν ἀντιπολεμήσαντες εἰς διαφόρους μάχας τοὺς ἐχθρούς. Μάλιστα οἱ Πελοποννήσιοι εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν διέτεθησαν μὲ ἄκραν γενναιότητα καὶ ὑπομονὴν, ἐπειδὴ καί τοι ὑστεροῦμενοι τροφῶν διὰ τὴν ἀπροσέλεψίαν τῶν Ἀροπαριτῶν, δὲν ἀπηύδησαν, ἀλλ' εἰς ὅλας τὰς μάχας, ὅπῃ συνεκροτήθησαν, ἀντέκρουσαν γενναίως τοὺς ἐχθρούς, καὶ τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐφόνευσαν. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἐνιάσθησαν νὰ ἀναχωρήσων ἐκεῖθεν διὰ θαλάσσης, ἐπειδὴ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην μὴ ἔχοντες

συγκοινωνίαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, ἐκινδύνειον μάλλον ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων, ἢ τῶν ἐχθρῶν. Οἱ δὲ Ἀρεοπαγίται οὐ μόνον οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐπρόβλεψαν, ἀλλ', ἀφ' οὗ μετέβη εἰς τὰ ἐκεῖ ὁ Ὑψηλάντης, εὐθὺς ἄρχησαν νὰ διεγείρουν διαφωνίαν εἰς τοὺς Καπιταναίους, καὶ νὰ γράφουν ἀναφορὰς εἰς τὴν Διοίκησιν ἐναντίοντες, ὅτι ἐκδίδει προσταγὰς, καὶ ὅτι τοὺς ἐνοχλεῖ τὴν τοπικὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐζητοῦν ἐπιμόνως τὸ νὰ ἀνακαλεσθῆ διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον. καὶ εἰς τῆτο ἐσυμφώνει καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα. Τὸ δὲ Βουλευτικόν, μὲ τὸ νὰ ἐγνώριζε καλῶς, πόθεν πηγάζουν τὰ τοιαῦτα, δὲν τὸ ἐνέκρινεν, ἀλλ' ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν Ὑψηλάντην καὶ πρὸς τοὺς Ἀρεοπαγίτας τὰ δέοντα.

Εἰς δὲ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ἠύξησαν αἱ δυνάμεις τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἡ στρατιωτικὴ βοήθεια πρὸς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἔγινεν ἀναγκαιοτάτη. Ὄθεν διωρίσθη ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ὁ Κ. Θ. Κωλοκοτρώνης νὰ μεταβῆ εἰς τὰ ἐκεῖ μὲ δύο χιλιάδας στρατιώτας· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη, ὅτι μὲ τὴν ἀπεισίαντες θέλει λυθῆ ἡ πολιορκία τῶν Πατρῶν, καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ λόγῳ τὸ ἀπεποιήθη. Ὁ δὲ Κανέλος Δελιγιαντιόπουλος ἔγραψεν, ὅτι μεταβαίνει ἐκεῖνος μὲ δύο χιλιάδας, εἰς τὸν δαθῆ τὸ ἀξίωμα τοῦ Στρατηγοῦ. Ὄθεν, σκέψεως γενομένης, ἀπεφάσισεν ἡ Διοίκησις ἐπ' αὐτῷ τούτῳ νὰ τῷ ἀποστείλῃ τὸ ἔγγραφον τῆς Στρατηγίας. Ὁ δὲ τὴν μὲν Στρατηγίαν ἔλαβεν, ἀλλὰ δὲν μετέβη εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα· ἀπεκρίθη δὲ εἰς τὴν Διοίκησιν, ὅτι οἱ στρατιῶταί τε δὲν ἠρέλησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ διεσκορπίσθησαν. Ἡ δὲ Διοίκησις βλέπουσα τὴν ἐκεῖσε ἀνάγκην, διώρισε τὸν μὲν Κ. Θ. Κωλοκοτρώνην, νὰ μείνῃ εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, νὰ ἀποστείλῃ δὲ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ἄξιόν τινα τῶν ὀπαδῶν τε, μὲ ὅσους στρατιώτας δυνηθῆ νὰ συνάξῃ, ὅσας διώρισε τὸν υἱὸν τοῦ Γενναῖου μὲ 200 περίπε

στρατιώτας, καὶ μετέβη ἐκεῖ. Ἄλλ', ἐπειδὴ ἡ ποσότης αὐ-
 τη ἦτον μικρὰ ὡς πρὸς τὴν χρεῖαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλά-
 δος, διώμισεν ἡ Διοίκησις τόντε Κ. Παναγιώτην Γιατρού-
 κων νὰ μεταβῇ ἐκεῖ μετὰ 1500 στρατιωτῶν, καὶ τὸν Κ.
 Κυριακούλην μετὰ 500 Μανιατῶν, καὶ τὸν Κανέλον Δι-
 λιγιάννην μετὰ 500.

Ἐν τούτῳ ἐπέστρεψε καὶ ὁ Μαυροκορδάτος μετὰ τῶν
 Παραστατῶν τῶν Νήσων εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ, γενομένης
 προτάσεως περὶ ἀποστολῆς τῶν ἐκλεχθέντων Ἰκετῶν εἰς
 τὰς Αὐλὰς τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐσυμφώνησαν νὰ τὸ ἀπο-
 φασίσουν· ἐπειδὴ οἱ μὲν ἤθελον νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς ὅλας
 τὰς Αὐλὰς, οἱ δὲ εἰς μόνην τὴν Ῥωσσίαν, οἱ δὲ τὸ ἀπε-
 δοκίμαζον διόλου, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν τοὺς δέχονται, καὶ ὅτι
 χρειάζονται ἔξοδα πολλὰ· ὅθεν ἀνετράπη τὸ τοιοῦτον. Πρὸ-
 βλήθη δὲ νὰ διορισθῇ μία Ἐπιτροπὴ πληρεξούσιος εἰς τὴν
 Διβόρνον, διὰ νὰ προγματευθῇ ἐθνικὸν δάνειον ἑνὸς μιλι-
 ουνίου Ταλλήρων, τὸ ὅποιον ἐνεκρίθη, καὶ ἀπεφασίσθη ὁ
 Ἄνδρέας Δουριώτης, νὰ παραλάβῃ τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα,
 καὶ νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖ, ἐν μέλος καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν λοι-
 πῶν, τοῦ τε πρῶην Ἄρτης Ἰγνατίου, τοῦ Μασπινιώτε, τοῦ
 Δημητρίου Περούκα καὶ ἑνὸς Ἑλβετοῦ, ὀνομαζομένου Γνέ-
 περ. Διὸ καὶ ἐθεσπίσθη τὸ δάνειον τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἐτελε-
 σφόρησε. Ἐθεσπίσθη δὲ πρὸς τούτοις καὶ ἐν δάνειον ἐξ
 μιλιουνίων γροσίων νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλ-
 λάδος μετ' Ἐθνικᾶς Ὁμολογίας, αἵτινες ἐτυπώθησαν καὶ
 παρεδόθησαν εἰς τὸν Μινιάτρον τῆς Οἰκονομίας.

Αἱ δὲ Τοπικαὶ Διοικήσεις δὲν συνυπακούοντο καλῶς
 μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως, ἀλλὰ κάθε μία ἔπραττε
 τὸ δοκοῦν αὐτῇ, καὶ οὐδόλως προσεῖχον εἰς τὰς κοινὰς
 διαταγὰς· ὅθεν προὔδληθη ἐπὶ συνελεύσεως ἡ κατάργησις
 τῶν Τοπικῶν Διοικήσεων, καὶ μάλιστα τῆς Πελοποννησια-
 κῆς Γερσίας· πλὴν δὲν συνεφώνηεν ὅλοι οἱ Πελοποννήσιοι εἰς

τοῦτο, βλέποντες τὸ δύσκολον τοῦ πράγματος. Μ' ὅλον τοῦτο ἱκανῆς λογοτεχνίης γανομένης, ὑπεγράφη ἐν γράμμα ἔνορχον, ὅτι νὰ συντρέξωσιν ὅλοι εἰς τοῦτο. Τὸ οὐσιωδέστερον δὲ αἴτιον τοῦ τοιούτου παρά τινῶν ἐπιμόνου ζητήματος περὶ καταργήσεως τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας ἦτον οὐχὶ ἀπλῶς ἡ εὐταξία τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἦτον πρόχειρος νὰ ἀναπληροῦ ὅλας τὰς χρηματικὰς χρείας τοῦ Ἔθνους, τὰς διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ζητούμενας, διὰ τοῦτο ἐφαντάζοντο τινες, ὅτι, ἀφ' οὗ λάβωσιν ἄμεσον ἐπιρροήν εἰς τὰ Πελοποννησιακὰ πράγματα, νὰ κατορθώσωσι μίαν δύναμιν, ὥστε νὰ βιάζωσι τὴν Πελοποννησίους νὰ καταβάλωσιν, ὅσας ποσότητας χρημάτων ἤθελε χρειασθῆ τὸ Ἔθνος.

Καὶ αἱ μὲν Τοπικαὶ Διοικήσεις ἐνήργουν ἀμέσως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑλλάδος· ἡ δὲ Ἐθνικὴ Διοίκησις δὲν ἐδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ οὐδὲν ἀμέσως, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐνεργῇ διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ διότι αἱ κατὰ μέρος διοργανισμοὶ ἀπῆρτον τὸ τοιοῦτον, καὶ διότι δὲν εἶχεν ἐκτελεστικὴν Στρατιωτικὴν δύναμιν, καὶ τούτου ἕνεκα, ὅσαι ἐπιταγαὶ καὶ ὅσα γράμματα ἐγκύκλια ἐξεδίδοντο ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν εἰς τὸ Ἔθνος, ἔπρεπε πρῶτον νὰ ἐγκριθῶσιν ἀπὸ τὰς κατὰ τόπον Διοικήσεις, εἰδὲ μὴ, ἔμμενον ἄπρακτα καθ' ὅσον συνέβη εἰς τὰ ἐγκύκλια γράμματα προτρεπτικὰ τὸ νὰ συνεισφέρῃ κάθε ψυχὴ ἀνά ἐν γράσει πρὸς βοήθειαν τοῦ Γένους, τὰ ὅποια μὲ τὸ νὰ ἐστοχάσθῃ ὁ Μινίστρος τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ τὰ ἀποστείλῃ ἀμέσως εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, τὰ ἐμπόδισεν ἡ Γερουσία, καὶ ἔμμενον ἄπρακτα ἱκανὸν καιρὸν. Ἔνεκα τούτων τῶν αἰτιῶν λοιπὸν, καὶ διὰ νὰ ἐνδυναμωθῆ ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις, ὥστε νὰ ἐκτελῆ μόνη τῆς τὰς ἀποφάσεις τῆς, ἐνεκρίθη νὰ συστήσῃ φρουρὰν χιλίων στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Καπιτάν Νικολαίου Σολιώτου, πρὸς τὸν ὅποτον ἔδωσε τὸν βαθμὸν τοῦ

Χιλιάρχου. Ἄλλ', ἐπειδὴ ὁ Χιλίαρχος οὗτος δὲν εἶχε κρα-
 τιώτας, μηδὲ νὰ συλλέξῃ ὑπομίθους ἐδύνατο διὰ τὴν ἔλ-
 λειψιν τῶν χρημάτων, τὸν ἔδωσαν οἱ Πρόκριτοι τῆς Πε-
 λοποννήσου ἐκ τῶν ἐδικῶν τους, καὶ ἐσύστησεν ἐν σώμα
 ἕως τριακοσίας σχεδὸν τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἀμέσως τὸν ἐξει-
 λαν εἰς τὸν Πραστὸν, διὰ νὰ συνάξῃ τὸν ἔρανον, ὅπου εἶ-
 χον διορίσει εἰς τοὺς ἐκεῖ εὐκαταστάτους· ἀλλ' οὐδὲν κα-
 τώρθωσε, καὶ διότι ἡ Γερουσία ἐδυσχεραστήθη, ὡς μὴ δὲ αὐ-
 τῆς ἐνεργηθέντος τοῦ πράγματος, καὶ διότι τινὰ τῶν Με-
 λῶν τῆς Διοικήσεως ὑπερασπίσθησαν τοὺς Πραστιῶτας.

Διέτρεχον λοιπὸν τὰ πράγματα ἀνωμάλως καὶ διὰ τὰς
 εἰρημένας αἰτίας, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν χρημάτων,
 καὶ διότι τινὲς ἔργον εἶχον τὸν σπαραγμὸν τῶν Προκρίτων
 τῶν Ἑθνῶν, καὶ ἐντέχνως τὸν ἐνήργουν, διὰ νὰ λάδωσιν
 ἐπιρροὴν μόνοι αὐτοὶ εἰς τὰ πράγματα, καὶ νὰ γίνωσι
 δυνατοί. Ὅθεν πολλὰ τῶν Μελῶν τῆς Διοικήσεως ἀνε-
 χώρησαν ἐκεῖθεν· τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν ἄνευ κοιῆς εἰδή-
 σεως τοῦ Βουλευτικοῦ ἀπέστειλεν ἀνθρώπους μὲ γράμματα
 πληρεξουσίᾳ εἰς τὴν Ἑυρώπην, διὰ νὰ πραγματευθῶ-
 σι μυστικὰ διπλωματικὰς ὑποθέσεις· καὶ διὰ μὲν τὴν Ῥω-
 σίαν διώρισεν κῆποιον Φωμᾶ λεγόμενον, ὅστις δὲν ἐδυνήθη
 νὰ προχωρήσῃ, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν Τοσκάναν· διὰ δὲ τὰ
 μέρη Γερμανίας καὶ Γαλλίας τὸν Μιχαὴλ Σχινᾶν· διὰ
 δὲ τὴν Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν ἐδόθησαν
 γράμματα πληρεξουσιότητος εἰς τὸν Λουριώτην, οἵτινες
 εἶχον τὴν ἀδειαν νὰ συνιᾶσιν καὶ συνεισφορὰς φιλελευθέ-
 ρων, ἢ καὶ δάνεια, ἂν ἐπιτύχωσι νὰ τὰ λαμβάνωσι· εἰς δὲ
 τινὰς ἐξ αὐτῶν ἐδόθησαν ἰκανῆς ποσότητος Ἑθνικαὶ Ὁ-
 μολογίαι, διὰ νὰ τὰς ἐξαργυρώσωσι. Καὶ ἔτοι μὲν ἀπῆλθον.

Οἱ Ἀρεοπαγίται, ἀφ' οὗ διήρθεσαν τοὺς Καπιταναίους, ἐ-
 νήργουν καὶ ἐναντίον τοῦ Ὑψηλάντη καὶ ἐναντίον τοῦ Κα-
 πιτὰν Ὀδυσσεως, καθήμενοι εἰς ἐν μέρος τῆς Εὐρύπου.

καὶ γράφοντες κατ' αὐτῶν συνεχῶς εἰς τὴν Διοίκησιν· ὅτε τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀπεφάσισε τὸν Ἀλέξιον Νοῦτζον (ὅστις κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχε φθάσει εἰς Κόρινθον μετὰ τοῦ Κ. Μπαλάσκα) νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα, τίνι τρόπῳ πρέπει νὰ διορθωθοῦν, καὶ ἂν ᾔηται εὐκόλος ἡ ἔξωσις τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ, τὸν μὲν Ὑψηλάντην παρεκίνησε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Πελοπόννησον, μ' ὅλον ὅτι ἦτον διωρισμένος παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ εὐτακτήσῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα· ἤκουσθη δὲ μετὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν· οἱ δὲ Ἀρεοπαγίται ὑποσχέθεντες εἰς τινὰς Καπιταναίους βαθμοὺς, καὶ ἀξιώματα, καὶ τὸν τόπον τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἔλαβον γράμμα παρ' αὐτῶν, ὅτι εἶναι σύμφωνοι εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὀδυσσεῶς, καὶ μετὰ τούτου τοῦ γράμματος ἐπέσχεψεν ὁ Νοῦτζος εἰς τὴν Κόρινθον, νομίζων, ὅτι εὐκόλως θέλει κατορθωθῆ τὸ τοῦτον. Ὅμοίως καὶ ἡ Διοίκησις ὡς εὐκόλον ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἐπιχειρησθῇ· δι' ὃ ἔδωκε γράμματα πληροξουσιότητος πρὸς τὸν Ἀλέξιον Νοῦτζον νὰ διατάξῃ τὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐξώσῃ τὸν Ὀδυσσεά, καὶ νὰ συζήσῃ ἀντ' ἐκείνου τὸν Κ. Χρῆσον Μπαλάσκα, μετὰ τῆς ὑποῖς ἀπῆλθεν ἐκεῖ.

Ἐν τούτῳ ἔφθασαν εἰς Κόρινθον δύο Ἀγγλικά πλοῖα φέροντα τοὺς ἀπεσταλμένους παρὰ τοῦ Χερσῆτ Πασσᾶ διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν Χαρμιῶν. Ἐν αὐτοῖς εἶχόν τινες αἰχμαλώτους Ἑλληνας, καὶ ἐνέχυρα καὶ τὰ συμφωνηθέντα χρήματα. Ὅθεν εὐθὺς ἡ Διοίκησις ἔγραψεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν Κόρινθον τὰ τε Χαρμίαια, καὶ τὸν Καϊμακάμην, καὶ Κεχαριᾶν, τοὺς ὁποίους ἔφερεν ὁ υἱὸς τοῦ Πιτρόμπη Γεώργιος, ὅστις ἐξ ἀρχῆς ἦτον ὁ φύλαξ αὐτῶν. Ἄλλ', ἐπειδὴ ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀνά χειρὸς μίαν ὁμολογίαν τοῦ Ἰατροῦ Στεφάνου διὰ νὰ λάβῃ ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας γρόσια ἔνεκα τῶν Χα-

ρεμιῶν, ἐζήτηει τὴν ἐξόφλησιν τῆς ὁμολογίας πρῶτον, καὶ
 ἔπειτα νὰ παραδώσῃ τὰ Χαρέμια. Ὁ δὲ Στέφανος ἐπρό-
 βαλεν, ὅτι, ἀφ' οὗ παραδώσῃ τὰ Χαρέμια εἰς χεῖρας τοῦ
 Χουρσήτ Πασᾶ, εἰὰ τὰ λάβῃ, θέλει τὰ πληρώσει. Εἰς
 τοῦτο ἐσυμφώνει καὶ τὸ Ἐκτελεστικόν· πλὴν ὁ Γεώργιος
 ἐπέμενε εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῆς ὁμολογίας, καὶ δὲν ἤθελε
 νὰ παραδώσῃ τοὺς αἰχμαλώτους. Ὅθεν ἠγέρθη ἕρις καὶ δυ-
 σαρέσκεια μερίστη μεταξὺ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τοῦ Γε-
 ωργίου, καὶ ἐπαπειλοῦσαν νὰ λάβουν βιαίως τοὺς αἰχμα-
 λώτους ἀπὸ τὰς χεῖρας του· ὁ δὲ ἐτοιμάσθη νὰ ἀντισταθῇ
 μὲ τὰ ὄπλα· πλὴν τέλος πάντων διὰ συμβουλῆς καὶ προ-
 τροπῆς ἄλλων ἐπέισθη, καὶ παρέδωκε τοὺς αἰχμαλώτους,
 καὶ ἔγινεν ἡ ἀνταλλαγή. Ἄλλ', ἐπειδὴ ἡ συμφωνία τῆς ἀν-
 ταλλαγῆς ἦτο διὰ μόνον τὰ Χαρέμια, περὶ δὲ τῶν Πέϊ-
 δων ἦτον ἐξ ἀρχῆς σκοπὸς νὰ γίνῃ ἄλλη συμφωνία ἰδι-
 αιτέρα, τότε δὲ αἰφνης ἐδόθησαν καὶ αὐτοὶ ἐκτὸς τῆς συμ-
 φωνίας, διὰ τοῦ το διεσπάρη λόγος, ὅτι ἔλαβόν τινες μυ-
 στικά καὶ ἄλλας 40 χιλιάδας τάλληρα. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦ-
 τα, ὡς ἄδηλα, τὰ παρατρέχομεν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἐχθρικός Στόλος, εὐρισκόμενος εἰς τὰ
 Ααρδανέλια, ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ πάλιν κατὰ τὸν Ἀπρί-
 λιον, τινὲς ἐκ τῶν χωρίων τῆς Χίου ἐπροσκάλεσαν τοὺς
 Σαμίους νὰ ὑπάγουν εἰς βοήθειάν τους, διὰ νὰ λάβωσι καὶ
 ἐκεῖνοι τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ὅθεν τρεῖς χιλιάδες
 περίπου Σάμιοι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Λυκοῦργον,
 μετέβησαν εἰς τὴν Χίον, καὶ ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν. Οἱ
 δὲ Πρόκριτοι τῆς Χίου, οἵτινες ἕως τότε ἐπολιτεύοντο
 καλῶς μετὰ τῶν Τουρκῶν, καὶ εἶχον ἐνέχυρα εἰς τὸ φρού-
 ριον ὑπὲρ τοὺς πενήκοντα τῶν ἐπισήμων πολιτῶν, καὶ
 τὸν Ἀρχιερέα τοῦ Πλάτωνα, ἰδόντες αἰφνης τὴν ἀπό-
 βασιν τῶν Σαμίων ἐκεῖ καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῶν χω-
 ρίων, ἔμειναν εἰς ἀμηχανίαν περὶ τοῦ πρακτέου, ἐπει-

δὴ δὲν εἶχον προτομασίαν καμμίαν παρὶ τοιούτου κινή-
 ματος. Οἱ Σάμιοι λοιπὸν μετὰ τῶν ἐνόπλων Χίων ἐπο-
 λιόρησαν τὸ Φρούριον, ἀλλ' ὑστεροῦντο καὶ ζωοτροφῶν
 καὶ πολεμικῆς ὕλης· ἐζήτουν παρὰ τῶν Ἀρχόντων, ἀλλὰ
 καὶ ἐκεῖνοι πόθεν καὶ πῶς νὰ τὰ οἰκονομήσωσιν ἐκ τοῦ
 προχείρου, ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους ἐκεῖνα, ὅπου ἐδυνή-
 θησαν νὰ οἰκονομήσωσι, τὰ κατεχρῶντο οἱ στρατιῶται,
 ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ πλείονες τῶν πολιτῶν Χίων, ἐκπλαγέν-
 τες διὰ τὸ παρ' ἐλπίδα τοῦτο κίνημα, καὶ ἀπελπιθεύτες
 τρόπον τινὰ, δὲν ἐστοχάζοντο ἄλλο, εἰμὴ πῶς νὰ διασώσω-
 σι τὰς φαμηλίαις των καὶ ὅσον πρᾶγμα δυνηθῶσι, χωρὶς
 νὰ θέλῃ τις ἐξ αὐτῶν νὰ καταβάλῃ οὐδ' ὀβολόν; Ἀνεφάνη
 δὲ καὶ διαφωνία μεταξὺ Χίων καὶ Σαμίων, καὶ διέτρε-
 χεν ἄκρα ἀταξία· ὅθεν οὐδὲν ὑγιὲς ἐνηργεῖτο. Μετὰ δὲ
 παρέλευσιν εἴκοσι περίπου ἡμερῶν ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ ἐχθρικός
 Στόλος, καὶ συγχρόνως μετέβαινεν ἀπὸ τὸν Τζεσμὲν εἰς
 τὴν Χίον ἱκανὸν στρατεύμα ἐχθρικόν, ὅτε ἀμέσως οἱ μὲν
 Σάμιοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Χίου, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν
 Σάμον, οἱ δὲ Χῖοι διεσπάρησαν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη τῆς
 νήσου, καὶ κατέφευγον πολλοὶ εἰς τὰ παράλια διὰ νὰ ἱμ-
 παρκάρωνται εἰς τὰ ἐκεῖ περιφερόμενα Φαριανὰ πλοῖα.
 Οἱ δὲ ἐχθροὶ, ἀφ' οὔ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐ-
 λεηλάτησαν, ἐτοιμάζοντο νὰ ἐξέλθουν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη
 κατὰ τῶν διασκορπισθέντων Χίων· ἀλλ' οἱ ἐκεῖσιν εὐρι-
 σκόμενοι Κόνσολοι, ἠπατημένοι παρὰ τῶν Τουρκῶν, ἐξῆλ-
 θον εἰς τὰ ὄρεινά μέρη, εἰς τὸν Ἀνάβαθρον καὶ τὸ Θωλὸν
 Ποτάμι, ὅπου ἦσαν πλῆθος Χίων πεφυλαγμένοι διὰ τὸ
 ὕχυρόν τῶν θέσεων, καὶ τοὺς παρεκίνησαν νὰ προσκυνήσω-
 σι καὶ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ὑποσχόμενοι ἐγ-
 γραφῶς εἰς αὐτοὺς ἀσφάλειαν καὶ ἀμνηστειάν. Ὅθεν οἱ
 Χῖοι, ἐμπιστευθέντες εἰς τὰς ὑποσχέσεις τῶν Κονσούλων,
 καὶ εἰς ἓν φερμάνι ἀφέσεως, ὅπου τοὺς ἐνεφάνισεν ὁ

Καπιτὰν Πασᾶς, παρεδόθησαν, καὶ ἀμέσως οἱ ἐχθροὶ τοὺς μὲν ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ ἠχμαλώτισαν, καὶ ἐστράτευσαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς νήσου, διὰ τὰ κάμουν τὸ ἴδιον, ὥστε ἐφονεύθησαν καὶ αἰχμαλωτίσθησαν ὑπὲρ τὰς 40 χιλιάδας ψυχαί. Οἱ δὲ διασωθέντες διεσκοπίοθησαν εἰς διάφορα μέρη, καὶ οὕτω κατεστράφη ἡ περίφημος Χίος.

Αἱ δὲ λοιπαὶ Νῆσοι Κυκλάδες καὶ Σποράδες, οὐσαι διόλου ἀδιοργανίστοι, ἐδιοικοῦντο, ὡς ἔτυχε, χωρὶς τὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τὴν Ἑθνηκὴν, ἣτις τότε ἀπεφάσισε τὰς διοργανίση, καὶ ἀπέστειλεν Ἀρμοστὰς μετὰ γράμματα πληρεξουσιότητος, διὰ τὰ συστήσωσιν εἰς αὐτὰς Ἐπάρχους, καὶ Ἀντεπάρχους, οὔτινες ἀπελθόντες, περιεφέροντο εἰς μίαν ἐκάστην τῶν νήσων συνιστῶντες τοὺς Ἐπάρχους καὶ Ὑπαλλήλους των, καὶ συνάζοντες ἐσοδήματά τινα, τὰ ὅποια ἀπέστελλον εἰς τὴν Ὑδραν διαλογαριασμὸν τοῦ ναυτικοῦ των. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς νήσους ἠγέρθησαν διάφοροι ἔριδες, ἐπειδὴ ἄλλαι δὲν ἤθελον τοὺς διορισθέντας Ἐπάρχους, ἄλλαι ἐζητοῦσαν διάφορον ἐσωτερικὸν ὄργανισμὸν, εἰς ἄλλας δὲν ἐσυμφώνουν μεταξὺ των οἱ κάτοικοι, καὶ διὰ ταῦτα ἤρχοντο σωρηδὸν ἀνεφαφοραὶ εἰς τὴν Διοίκησιν, ἣτις ὠκονόμει τὰ πράγματα, ὅσον ἐσυγχῶρει ἡ περίστασις.

Ἀλλ', ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ εἶχε λάβει τέλος πρὸ μηνῶν τινῶν, μετὰ τὸ τὰ παρεδόθη καὶ ἐφονεύθη, ὃ δὲ Χουρσήτ Πασᾶς ἐπροστάχθη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον τὰ κτυπήσῃ ὄλαις δυνάμει πανταχόθεν τὴν Ἑλλάδα, συνηθροίζοντο ἱκαναὶ δυνάμεις ἐχθρικαὶ τόσον εἰς τὸ μέρος τῆς Ἀντικῆς Ἑλλάδος, ὅσον καὶ εἰς τὸ τῆς Ἀνατολικῆς. Ὅπερ ὁ ἴδιος Χουρσήτ Πασᾶς μετέβη εἰς τὴν Δάρισσαν, καὶ διὰ μέσου τῆς δραστηριότητός του καὶ τῆς μεγίστης ἐπιρροῆς, ὅπου εἶχεν, ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν καὶ κίνησιν

ὄλην τὴν Ἑπειρον, Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν καὶ Θράκην, ἔχων καὶ τὴν εὐκολίαν τῶν ἐξόδων ἐκ τοῦ εὐρεθέντος πλούτου τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Ἀλλ' εἰς τὸ μέρος τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, μὲ τὸ νὰ ἠπείλουν τὴν Ἀκαρνανίαν τὰ εἰς Ἰωάννινα εὐρισκόμενα ἔτοιμα ἐχθρικά στρατεύματα, καὶ ἐκεῖ ἐχρειαζέτο ταχύτερα ἢ βοήθεια ἀπὸ μέρος τῆς Πελοποννήσου, διὰ τοῦτο τὰ εἰς Κόρινθον εὐρισκόμενα Μέλη τῆς Διοικήσεως ἀπεφάσισαν νὰ ἀπέλθῃ πληρεξούσιος ἐκεῖ εἰς τὰ πολιτικά καὶ πολεμικά, ὁ Α. Μαυροκορδάτος, διὰ νὰ εὐθυδρομήσῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα. ὅσιν συμπαρέλαβε τοὺς ὀλίγους Τακτικούς, ὅπου πρότερον εἶχεν ὁ Ὑψηλάντης, ὁμοίως καὶ ὅσους Εὐρωπαίους εὐρίσκοντο ἐκεῖ, τοὺς ὁποίους ἔκαμεν ἐν σῶμα ἕως 200 ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γκενεράλ Νορμάνδ, καὶ τοὺς ὠνόμασαν σῶμα τῶν Φιλελλήνων (48) καὶ ἔτιως ἀνεχώρησε διὰ τὰ ἐκεῖ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἱκανὴν ποσότητα τῶν Ἐκτυπωμένων Ἐθνικῶν Ὁμολογιῶν καὶ μίαν σφραγίδα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, διὰ νὰ τὴν μεταχειρίζεται ὡς Πρόεδρος. Ἡ δὲ Διοίκησις ἐβίασε διὰ γραμμάτων τοὺς προδιωρισμένους Καπιτὰν Κυριακούλην, Γιατράκον καὶ Δελιγιάννην, διὰ νὰ ταχύνωσι τὴν εἰς Μεσολόγγι μετάβασίν τους.

Καὶ ὁ μὲν Μαυροκορδάτος ἔφθασεν ἐκεῖ μετὰ τῶν Τακτικῶν. ὁ δὲ Κ. Γιατράκος ἐστρατολόγησεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μιστρὸς 1500, καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς Πάτρας. καὶ, ἐνῶ ἔτοιμάζετο νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Μεσολόγγιον, λειποτακτησαν οἱ στρατιῶται, καὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἔμεινε μὲ μόνους πεντήκοντα, καὶ μετ' αὐτῶν μετέβη ἐκεῖ, ἠγανακτησμένος ἐναντίον τοῦ Παναγιώτου Κρεββατᾶ, τὸν ὁποῖον ὑπέθετεν αἴτιον τῆς λειποταξίας τῶν στρατιωτῶν, διὰ νὰ οἰκειοποιηθῇ ἐκεῖνος ὄλην τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τῆς Ἐπαρχίας. Ὁμοίως καὶ ὁ Κανέλος Δελιγιάννης μετέβη ἐκεῖ μὲ μόνους τριάκοντα στρατιώτας. Ὁ δὲ Κ. Κυρι-

αποδότης μόλις κατώρθωσε νὰ τὸν ἀκολουθήσουν 150 στρα-
τιῶται Μανιάται, ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ τοὺς πληρώσῃ τὸν μι-
σθὸν τοὺς εἰς τὸ Μεσολόγγι· οἱ δὲ λοιποὶ δὲν ἠθέλησαν, μὲ
τὸ νὰ ἐζήτουν τὸν μισθὸν τοὺς πρῶτον, καὶ ἔπειτα νὰ
κινήσωσιν· ἀλλ' ἔτε ὁ Κ. Κυριακέλης εἶχε χρήματα νὰ
τὰς δώσῃ, ἔτε ἡ Διοίκησις. Ἀφ' ἧ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ Με-
σολόγγι, αἱ μὲν Μανιάται ἐζήτην τὸν μισθὸν, πλὴν ὁ Μαν-
ροκορδάτος δὲν εἶχεν ἐξαργυρώσει ἐτι Ἐθνικὰς Ὁμολογίας,
διὰ νὰ τὰς πληρώσῃ· καὶ, μὲ τὸ νὰ τὸν ἐβίαζον, ἔγραψεν
εἰς τὴν Διοίκησιν παραπονούμενος ἀπὸ τοὺς Μανιάτας,
καὶ ζητῶν νὰ τὰς ἀνακαλέσῃ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ ἴ-
δια. Οἱ δὲ λοιποὶ στρατιῶται ὑστεροῦντο τῶν ἀναγκαίων,
ἐπειδὴ πρὸ βλεψίν κἀμμίαν δὲν ἔκαμαν ἐκεῖ περὶ τούτων.
Μ' ὄλον τοῦτο ἔγραφον συνεχῶς ζητοῦντες καὶ ἄλλους στρα-
τιώτας· ἡ δὲ Διοίκησις ἐβίαζε τοὺς Καπιταναίους, διὰ
νὰ ἐκστρατεύσων τόσον διὰ τὴν Δυτικὴν, ὅσον καὶ διὰ
τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐκστράτευσάν τινες, ὅχι
ὅμως ἱκανοὶ ὡς πρὸς τὴν χρεῖαν.

Αἷτιον δὲ οὐσιωδέστερον τοῦ νὰ δυσκολευῖται ἡ ἐκστρα-
τεία τῶν Πελοποννησιακῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Ρούμε-
λην ἦτον ἡ διαφωνία τῶν Προεστώτων μετὰ τῶν Καπιτα-
ναίων, οἵτινες ἐφατρίασαν ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελο-
ποννήσου, καὶ ἐκάστη φατρία ἐπροσπάθει παντοίοις τρόποις
νὰ ἀνατρέπῃ τὰ σχέδια τῆς στρατολογίας τῆς ἄλλης, ὥ-
στε μὴτε τὸ ἓν μέρος, μὴτε τὸ ἄλλο ἐδύνατο εὐκόλως νὰ
στρατολογήσῃ. Καὶ ὅχι μόνον κατὰ τοῦτο ἐχώλαινον τὰ
πράγματα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐκάστης Ἐπαρ-
χίας κυβέρνησιν· καθὼς εἰς τὴν Καρύταιναν τότε διελύθη
ἡ Ἐφορία, καὶ ἔμεινεν ἡ Ἐπαρχία εἰς μεγάλην ἀνωμα-
λίαν· ὁμοίως καὶ ἡ Τριπολιτῆα εἶχε μεγάλην ταραχὴν, ἐ-
πειδὴ ἐζήτηται μία φατρία νὰ ἀλλάξῃ τὸν Γερουσιασὴν Μπαρ-
μπογλουν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κἀμμία ἄλλη Ἐπαρ-

χία κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀτάραχος. Οἱ δὲ στρατιῶται τῆς Πελοποννήσου, μ' ὅλον ὄπου εἶναι καὶ ἀνδρείοι, καὶ εὐάγαθοι καὶ εὐπειθεῖς, ἔμενον εἰς ἀπραξίαν, διότι ἐσπαράττοντο ἀπὸ τὰς διχονοίας τῶν Προκρίτων.

Ἐκ τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων λοιπὸν, τῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ἐν μέρει ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν Ἄργον, ἄλλο δὲ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Σουλίου, διὰ τὴν τὸ πολιορκήσῃ. Ὅθεν ἀπεφάσισαν οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες νὰ διαιρέσωσι καὶ αὐτοὶ τὰς δυνάμεις των, καὶ οἱ μὲν νὰ φυλάττωσι τὰς ἀναγκαίας θέσεις διὰ τὴν ἐμποδίζωσι τὴν πρὸσδον τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, ὁ δὲ Κ. Κυριακούλης μὲ τούτους ἐδικούς του ἱσχυρώτατος καὶ ἄλλους, συμπροσυνμένους ὅλους περίπου 600, νὰ μεταβῇ διὰ θαλάσσης εἰς τὸ Φανάρι καὶ νὰ συμβοηθῇ ἐξώθεν τούτους πολιορκουμένους Σουλιώτας, ὅστις καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖ.

Τὰ δὲ Μέλη τῆς Διοικήσεως ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν ἐκ τῆς Κορίνθου εἰς τὸ Ἄργος, ἐπειδὴ ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ἤγγιζεν ἡ πτώσις τοῦ Ναυπλίου, ὅθεν εἰδοποίησαν καὶ τὰ ἀπόντα Μέλη καὶ συνῆλθον ὅλοι ἐκεῖ εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἐξηκολούθουν τὰς πράξεις των. Πλὴν τὰ Μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς, ἔχοντα καὶ τινὰς τοῦ Βουλευτικῆς ὁπαδῆς, ἐνήργουν δεσποτικῶς, χωρὶς νὰ εἰδοποιῶσι διόλου τὸ Βουλευτικόν· καὶ, τὸ ἔτι τούτου χειρόν, ἐνήργουν ὅχι τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ κοινῆ συμφέρον καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς Ἐθνους, ἀλλὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τούτους ἰδιαιτέρους σκοπὸς τῆς φατρίας των καὶ εἰς τὴν μονιμότητα τῶν ἀτόμων των. Πολλὰ Προβλήματα τῆς Βουλευτικῆς κοινωφελῆσατα ἀνετρέποντο καὶ ἄλλα παρεσιωπῶντο, καὶ εἰς τὰς γενικὰς συνέλευσεις οὐδὲν ὑγιὲς ἀπεφασίζετο. Κατήντησαν δὲ οἱ ἐμπειρότεροι καὶ φρονιμώτεροι τῶν Βουλευτῶν, νὰ μὴ δύνανται νὰ προβάλλωσι διόρθωσιν τῶν καταχρήσεων, ἐπειδὴ ἄλλοι ἐκ τοῦ σώματος τούτου, ἀντὶ Ἐθνικῶν Παρασάτων,

ἔγιναν κατάσκοποι, καὶ παρῳήσια μὲν οὐδὲν ἔλεγον, ἔπει-
 δὴ δὲν εἶχον λόγον, κρυφίως δὲ διεβάλλον τὰ καλῶς ἔχοντα,
 καὶ ἐκίνουν πάντα λίθον νὰ διεγείρουν τὰ πάθη τῶν ἄλ-
 λων, καὶ νὰ αὐξάνουν τὰς διχονοίας· καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ
 διέτρεχε μεγίστη ἔρις μεταξὺ τῶν Πολιτικῶν καὶ τῶν Κα-
 πιταναίων, διεσπάρη λόγος, ὅτι συνώμωσαν οἱ Καπιταναῖ-
 οὶ νὰ ἀνατρέψουν τὴν Διοίκησιν· ὅθεν κάθε πατριώτης ὁ-
 ποῦ ἤθελε προβάλει τὰ δικαιώματα τῶν Καπιταναίων καὶ
 καταχρήσεις μερικῶν Πολιτικῶν, τὸν ἐσυκοφάντουν ὡς
 σύμφωνον εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς Διοικήσεως. Συνεχῶς
 ἔγραφεν ὁ Κωλοκοτρῶνης ἐκ τῆς πολιουρκίας τῶν Πατρῶν,
 προσάλλων διάφορα ζητήματα καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τῆς Δι-
 οικήσεως δικαιώματα τῶν στρατιωτῶν· ἀλλ', ἐπειδὴ ἐκεῖ-
 νος ἐνομιζέτο ὡς πρῶτον ὄργανον, δι' οὗ τὸ στρατιωτικὸν
 μέρος κατήντησεν εἰς τελείαν δυσαρέσκειαν ἐναντίον τῶν
 Μελῶν τῆς Διοικήσεως, οὐδὲ ἀπόκρισις τὸν ἐδίδετο· ὅθεν
 ἐκεῖνος διεκήρυττε μυρία ὅσα ἐναντίον τῆς Διοικήσεως,
 καὶ συνέδεσεν ἔγγραφον συμφωνίαν μετὰ τινῶν Καπιταναίων
 ἐναντίον τῶν Προκρίτων.

Τότε ἔφθασεν ἐκεῖ ἡ εἴδησις τοῦ τραγικοῦ θανάτου τῆ
 Ἀλεξίου Νούτζου καὶ τοῦ Κ. Μπαλάσκα, οἵτινες ἐθανα-
 τώθησαν μὲν ἀπὸ τὸν Κ. Ὀδυσσεά, πρωταίτιοι δὲ πρέπει
 νὰ νομίζονται τινες, οἱ ὅποιοι θέλοντες νὰ ἔχουν τὴν ὑπε-
 ροχὴν εἰς τὴν Ῥούμελην, μὲ τὸ νὰ ἔβλεπον τὸ σῶμα τοῦ
 Ἀλεξίου Νούτζου καὶ τὴν ἐπιρροὴν ὅποῦ εἶχεν ἐκεῖ, ὅτι
 τοὺς ἐγίνετο ἐμποδῶν, ἐμεθοδεύθησαν νὰ τὸν ἀποκαταστήσουν
 Πληρεξούσιον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ ἐξώσῃ
 τὸν Ὀδυσσεά· καὶ ἀφ' ἐτέρου μέρους εἰδοποίησαν τὸν Ὀ-
 δυσσεά περὶ τοῦ σκοποῦ τούτου, ὡς τρόπον τινὰ τὸν
 ἐβίασαν νὰ πράξῃ αὐτὸ τὸ ἄτοπον διὰ τὴν ἀσφάλειάν τε.
 Ἐφρονεύθησαν δὲ καθ' ὁδὸν πλησίον τοῦ χωρίου Λαδιῖ, ὅ-
 που τοὺς εἶχεν ἐνεδραν ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ κατὰ πρῶτον μὲν

ἐκλείσθησαν εἰς μίαν παλαιάν Ἐκκλησίαν διὰ τὰ διαυθεν-
 τευθῶσι· πλὴν, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχον ἰκανὴν δύναμιν νὰ
 ἀντισταθῶσι, παρεδόθησαν, ἐλπίζοντες νὰ τὰ συμβιάσωσι
 μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύως· ἀλλ' ἐκεῖνος, ἀφοῦ ἔλαβε παρ' αὐ-
 τῶν ὅλα τὰ ἔγγραφα, ὅπου ἐπέφερον, τοὺς ἐθανάτωσε.

Τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο τοὺς μὲν Ἀριστοπαγίτας κατεφόβισε
 καὶ διεσκορπίσθησαν ἔνθεν κἀκείθεν, τὴν δὲ Ἑθνικὴν Δι-
 οίκησιν κατειάραξε, μὲ τὸ νὰ ὑπώπτευσεν, ὅτι τοῦτο ἦτον
 ἀρχὴ ἄλλων ἐνδεχομένων κακῶν. Ὅθεν μετεχειρίσθη τὸ
 Ἐκτελεστικὸν ὄλην τὴν δραστηριότητα, καὶ ἐξέδωκε γράμ-
 ματα κατὰ τῆ Ὀδυσσεύως καθαιρετικὰ τῆς ζαατηγίας τε
 καὶ ἀμοιβὴν πέντε χιλιάδων γροσίων εἰς ἐκεῖνον, ὅπου ἤ-
 θελε τὸν φοιεύσει. Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα δὲν ἐνέδιδεν εἰς
 τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' ἐπρόβαλε τὴν διόρθωσιν καὶ οἰκονομίαν
 τῆ πράγματος μὲ ἡσυχον τρόπον, διὰ νὰ μὴν ἐξαργιωθῶσι
 καὶ οἱ λοιποὶ Καπιταναῖοι· πλὴν τὸ Ἐκτελεστικὸν, ἐπε-
 ρειδόμενον εἰς τὸ γράμμα τῶν Καπιταναίων, εἰς τὸ ὅποι-
 ὄν ἔλεγον, ὅτι εἶναι σύμφωνοι κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύως, ἐπέ-
 μεινε εἰς τὸ νὰ τὸν κατατρέξῃ ἀναφανδόν· ἀλλ' ἠπατήθη
 εἰς τὰς ιδέας του, διότι οἱ μὲν τῶν ἐκεῖσε μερῶν Καπι-
 ταναῖοι, μὲ τὸ νὰ ἠλπίζεν ὁ καθεὶς ἀπ' αὐτοὺς νὰ λάβῃ
 τὸν τρόπον τοῦ Ὀδυσσεύως, καθὼς τοὺς ὑπέσχοντο οἱ Ἀρισ-
 παγίται, ἐνέδωκαν πρότερον εἰς τὴν ἐξωσίν του· ἀλλ', ἀφ'
 οὔ εἶδον, ὅτι ἀπεστάλη ὁ Κ. Παλάσκας μὲ δίπλωμα
 ζαατηγίας εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἠνώθησαν ἅπαν-
 τες μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύως. Ὅμοίως καὶ οἱ τῶν ἄλλων μερῶν
 Καπιταναῖοι ἠνώθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ὑπερασπίζον-
 το, ἐπειδὴ ὑπώπτευσον, ὅτι οἱ ἀντικείμενοι εἰς αὐτοὺς Πο-
 λιτικοὶ σκοπεύουν νὰ τοὺς κατατρέξουν ἕνα, ἕνα, ἐπὶ δι-
 ἀφόροις προφάσεσι.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης, μὲ τὸ νὰ ἔδωκεν ἀνώμαλα τὰ ἐκεῖ,
 καὶ μὲ τὸ νὰ ὑπώπτευσεν, μήπως ἡ δοθεῖσα πληρεξουσιότης

τοῦ Μαυροκορδάτου ἔχει τινὰ ὑποκεκρυμμένον σκοπὸν κατὰ τοῦ ἀτόμου του, ἄφησεν ἐκεῖ τὸν Νικητὰ μὲ τοὺς στρατιώτας του, καὶ αὐτὸς ἐπέστρεφεν εἰς τὸ Ἄργος περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου· πλὴν τὸν ὑπέβλεπον τὰ πλείω Μέλη τῆς Διοικήσεως ὡς ἔνοχον εἰς τὸν φόρον τοῦ Νούτζου καὶ Μπαλάσκα, καὶ ὡς σύμφωνον μετὰ τῶν Καπιταναίων ἐναντίον τῶν Πολιτικῶν Προκρίτων, καὶ ἔκτοτε τὸ Ἐκτελεστικὸν ἔπαυσε σχεδὸν διόλου ἀπὸ τὸ νὰ κοινοποιῇ εἰς τὸ Βουλευτικὸν τὰς ἐθνικὰς ὑποθέσεις, ἐπειδὴ προέδρευεν ὁ Ὑψηλάντης· καὶ ἐγίνοντο μὲν συνελεύσεις τοῦ Βουλευτικοῦ συνεχῶς, πλὴν οὐδεμία οὐσιώδης σκέψις ἐγίνετο, εἰ μὴ περὶ ἀπλῶν καὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων· αἱ δὲ οὐσιωδέσθαι ὑποθέσεις ἐνεργοῦντο πρότερον παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ ἔπειτα τὰς ἐμάνθανε τὸ Βουλευτικόν. Ἐπρόβαλλον τινὰ τῶν Μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ, ὅτι τοῦτο εἶναι παράνομον καὶ ἄτοπον· πλὴν πότε τοὺς ἀπακρίνοντο, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα τὸ Βουλευτικὸν νὰ λαμβάνῃ Ἐκτακτὰ μέτρα· πότε ἐκοινολόγη, ὅτι εἶναι σύμφωνα τινὰ τῶν Μελῶν τοῦ Βουλευτικοῦ μὲ τοὺς Καπιταναίους διὰ νὰ ἀνατρέψουν τὴν Διοίκησιν· πότε ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἔλεγε τὸ « οὕτω θέλω » καὶ οὕτω τὰ πράγματα εὗρισκοντο εἰς ἀνωμαλίαν καὶ ἀκαταστασίαν.

Εὗρισκομένου δὲ τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου εἰς τὸν λιμένα τῆς Χίου, οἱ Ἕλληνες ναῦται, οἵτινες παρεφύλαττον νὰ τὸν βλάψουν, ἐπέτυχον ἀρμόδιον καιρὸν, καὶ διὰ μέσου τῶν εἰς φυλακὴν διωρισμένων ἐχθρικῶν πλοίων διέβησαν διὰ νυκτὸς μὲ δύο μπουρλότα, τὰ ὁποῖα διεύθυνον ἐπάνω εἰς δύο Δελίνια, καὶ τὸ μὲν μπουρλότον τῶν Ψαριανῶν, ὡδηγούμενον ἀπὸ τὸν Καπιτὰν Κατάρην, εὐτύχησε καὶ κατέκαυσε τὸ Δελίνι, ἐν ᾧ εὗρισκετο ὁ Καπιτὰν Πασᾶς, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στόλου, οἵτινες ἤτον συνηγμένοι ἐκεῖ μὲ τὸ νὰ ἐξημέρωνεν ἡ ἑορτὴ τῆς Μπαϊραμιῦ

τες, καὶ συγκατεκρήσαν ἀπαξάπαντες· τὸ δὲ ἄλλο μπερ-
λότον ἐπλησίασε μὲν, πλὴν ἐπρόφθασαν οἱ ἔνδον τοῦ Δε-
λινίου, καὶ ἐμπόδισαν τὴν πυρκαϊάν· μ' ὅλον τῆτο ἐβλάφθη
καὶ ἐκεῖνο εἰς τὴν πρόωρον ἀρκετά· Ὀμοίως καὶ μία Φερ-
γάδα, ὅποῦ ἦτον ἀρασμένη πλησίον τοῦ κατακαέντος Δε-
λινίου. Ἐκ δὲ τῶν διευθυνόντων τὰ μπουρλότα Ἑλλήνων
ναυτῶν οὐδεὶς ἐβλάφθη. Ὅθεν οἱ ἐχθροὶ κυριευθέντες ἀπὸ
μέγαν φόβον, εὐθὺς ἔκοψαν τὰς ἀγκύρας ἀπὸ τὰ λοιπὰ
πλοῖα τοῦ Στόλου καὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, μὴ τολμῶντες
πλέον νὰ ἀράξωσιν εἰς καμὲν μέρος. Οἱ δὲ ναῦται τῶν
μπουρλότων ἦλθον εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἐτιμήθησαν ἱκανὰ,
καὶ ἔγινε λειτανία εὐχαριστήριος εἰς τὸν Θεόν.

Συγχρόνως ἔφθασεν ἐκεῖ καὶ ἡ εἰδησις τῆς παραδόσεως
τοῦ Φρουρίου τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὸ ὅποῖον εἶχεν ἀποστείλει
ἡ Διοίκησις προλαβόντως δύο Πληρεξουσίους, διὰ νὰ πραγ-
ματευθῶσι τὴν παράδοσιν τακτικῶς, καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς
καταχρήσεις. Ἀλλ' οἱ ἐκεῖ ζσατιῶνται μετὰ τὰς συνθήκας
ἐφόνευσάν τινας τῶν παραδοθέντων, καὶ διησπάρη ὅλον τὸ
πρῶγμα τῶν ἐχθρῶν, χωρὶς νὰ γίνῃ ἡ διανομὴ κατὰ τὴν
συμφωνίαν, τὸ ὅποῖον ἐδυσσεύστησε καὶ τοὺς ἐκεῖ Κουσό-
λους μὲ τὸ νὰ ἦτον τρόπον τινὰ ὡς μερίαι. Τοὺς δὲ ὀ-
λίγους ἐναπομείναντας τῶν Τούρκων ἰμβαρχάρισαν, καὶ με-
τεβίβασαν εἰς τὴν Ἀσίαν. Τὸ δὲ κοινὸν ταμεῖον οὐδὲν ὠ-
φελήθη ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ Φρουρίου τούτου.

Οἱ δὲ ἐν τῷ Ναυπλίῳ ἐχθροὶ ἔφθασαν εἰς τελείαν σχε-
δὸν ἔλλειψιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, καὶ ἐζήτησαν
πολλάκις Συνθήκας, διὰ νὰ παραδώσουν τὸ Φρούριον. Ὅ-
θεν διωρίσθησαν τινὰ τῶν Μελῶν τῆς τε Ἑθνικῆς Βουλῆς,
καὶ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας μὲ ἔγγραφον πληρε-
ξουσιότητα, διὰ νὰ πραγματευθῶσι μετ' αὐτῶν καὶ νὰ ὑ-
πογράψωσι τὰς Συνθήκας. Διώρισαν δὲ καὶ οἱ πολιορκῆ-

μενοι Πληρεξουσίους, οἵτινες ἐξῆλθον πολλακίς ἀπὸ τὸ Φρούριον, καὶ ἐπραγματεύοντο περὶ παραδόσεως. Καὶ τέλος πάντων συνεφώνησαν νὰ παραδώσωσι πρότερον οἱ ἐχθροὶ εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων τὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λιμένος Μπούρτζιον (49). νὰ ἐσελθῶσιν εἰς τὸ Φρούριον οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους, καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τους νὰ δοθῶσι δέκα τρεῖς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων Τούρκων ἐνέχυρον εἰς τὴν Διοίκησιν. νὰ καταγραφῶσιν οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων ὅλην τὴν περιουσίαν τῶν Τούρκων, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσωσι τὸ ἐν τρίτον, ἐκτὸς τῶν ὄπλων, τὰ ὅποια νὰ παραδώσωσιν ὅλα εἰς τοὺς Ἑλληνας, καθ' ἣν ὥραν ἰμβαρκαρισθῶσι. νὰ τοὺς δοθῶσι πλοῖα Ἑλληνικά, ὅσα εἶναι ἱκανὰ διὰ νὰ τοὺς μετακομίσωσιν εἰς τὴν Ἀσίαν νὰ τοὺς δίδεται ἢ καθημερινή τους τροφή μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ ἰμβάρκωντων. Ταῦτα συμφωνηθέντα ὑπεγραφήσαν, καὶ ἀμέσως οἱ Πληρεξούσιοι εἰσῆλθον εἰς τὸ Φρούριον, καὶ ἄρχισαν τὴν καταγραφὴν. Παρέλαβε δὲ ἡ Διοίκησις εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὸ Μπούρτζιον, ὁμοίως καὶ τὰ ἐνέχυρα, καὶ ἐστέλλετο ἐκ τοῦ Ἄργους ἢ καθημερινή τροφή τῶν Τούρκων. Πλὴν ἐδυσχερестήθησαν ἅπαντες δι' αὐτὰς τὰς συμφωνίας, ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοι, ἔνοπλοι, ἔμμενον κύριοι τοῦ Φρουρίου καὶ ἐτρέφοντο ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, χωρὶς νὰ προσδιορισθῶσιν ἡμέραι, ἐν ᾧ ὁ καιρὸς καὶ ἡ περίστασις δὲν ἐσυγχώρει πολλὴν ἀναβολὴν τοῦ πράγματος.

Συγχρόνως τότε ἐφαιράθησαν τινες διαπραγματεύμενοι ἄνευ κοινῆς γνώμης μὲ τοὺς Διοικητὰς τῶν Ἰονικῶν Νήσων, καὶ ζητοῦντες τὴν Βρετανικὴν προστασίαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Καὶ ἡ μὲν Γερουσία ἀνεκάλυψε τοὺς ἀδελφοὺς Ζαρεϊφόπουλους ἐνασχολημένους εἰς ἐν τοιοῦτον, καὶ εὐθὺς ἐφυλάκωσε τὸν εἰς Τριπολιτζὰν διατρίβοντα

Παναγιώτην καὶ ἀπέστειλε κρατιώτας νὰ πιάσουν καὶ τὸν ἀδελφόν του Ἀνδρέαν, διατρίβοντα εἰς τὴν Ἀνδριτζαίαν· πλὴν ἐκεῖνος ἔφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν κρατιωτῶν. Ἐκ δὲ τῆς Ζακύνθου εἰδοποίησαν, ὅτι ὁ Πετρόμπεης ἀπέσειλεν ἐκ τῆς Καλαμάτας ἓνα Ἱερέα περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως. Ὅθεν οἱ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου μετέφερον εὐθὺς εἰς τὸ Ἄργος τοὺς Ζαρεϊφοπούλους, διὰ τὰ τοὺς ἐξετάσῃ περὶ τούτου. Ἄλλ', ἐπειδὴ οὐδὲν εὖρον ὑγίεις, ἀλλὰ παραλογισμοὺς καὶ κινήματα χωρὶς βάσιν, ἀπεφάσισαν νὰ ἀποστείλῃσιν εἰς τὴν Ζάκυνθον ἐπ' ἄλλῃ αἰτίᾳ τὸν Ῥέοντος καὶ Πραστοῦ, οἵα νὰ ἐξακριβώσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν πηγὴν τοῦ πρᾶγματος, ὅστις ἀπῆλθε μὲ ἐν ἀπλοῦν συστατικὸν πρὸς τὸν Πρωτοπαπᾶν τῆς Ζακύνθου σχετικὸν ὄντα μὲ τὸν ἐκεῖ Διοικητὴν· ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ, ἀνταμώθη μὲ τὸν Πρωτοπαπᾶν, τὸν ἐφανέρωσε τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ τὸν ὑπεχρέωσε μεθ' ὄρκου νὰ τὸν πληροφορήσῃ, ἂν οἱ Διοικηταὶ τῶν Ἰονικῶν Νήσων ἔχουν τοιαύτην ἄδειαν ἀπὸ τὴν Βρετανικὴν Διοίκησιν, ὥστε νὰ δεχθῶσι προβλήματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἂν ὑπόσχεται αὐτῇ τὴν προστασίαν της εἰς τοὺς Ἑλληνας μὲ συνθήκας, καὶ τίνι τρόπῳ. Ὁ δὲ Πρωτοπαπᾶς ἀνέφερε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἐκεῖ Διοικητὴν, ὅστις τὸν εἶπεν, ὅτι καμμία ἀπόκρισις δὲν ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ εἰς τοιαῦτα προβλήματα, εἰάν δὲν ζητήσωσιν οἱ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου μὲ ἐπίσημον ἔγγραφον τὴν προστασίαν τῆς Βρετανίας, τὸ ὁποῖον ἔγγραφον θέλει ἀποσταλῆ εἰς τὴν Λόνδραν, καὶ ἐκεῖθεν θέλει ἔλθει ἢ ἀπόκρισις. Τοιαύτην ἀπόκρισιν ἀκούσαντες οἱ Πελοποννήσιοι, καὶ ἰδόντες τὴν πρᾶγματος τὸ σαθρὸν, ἀδιαφόρησαν.

Ἐν τούτῳ, ἐπειδὴ αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις ἐπροχώρουν εἰς τε τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπαπειλεῖτο ἡ Πελοπόννησος, τὰ δὲ Πελοποννησιακὰ στρα-

τεύματα ἔμενον εἰς ἀπραξίαν διὰ τὰς εἰρημίνας αἰτίας, γενικῆς συνελύσεως συγκροτηθείσης, ἀπεφασίσθη μὲ κοινὴν γνώμην, ὥστε εἰς μὲν τὸ Βουλευτικὸν σῶμα νὰ μείνῃ μία Ἐπιτροπὴ ἑπταμελὴς νὰ ἐργάζεται τακτικῶς μετὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ Μέλη τῆς Διοικήσεως, ὁμοίως καὶ τῆς Γερουσίας, ὄντες Πρόκριτοι τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ ἔχοντες ἐπιρροὴν εἰς τὸ κρατικόν, νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς Ἐπαρχίας των, νὰ στρατολογήσωσιν, ὅσον δυνατόν, ταχύτερον, νὰ συμπαραλάβωσι καὶ τοὺς προκρίτους τῶν χωρίων τοὺς ἔχοντας ἐπιρροὴν, καὶ νὰ ἐκστρατεύσωσιν, οἱ μὲν διὰ τὴν Ἀνατολικὴν, οἱ δὲ διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Διωρίσθη δὲ καὶ ὁ Πετρόμπεης, διατρίδων τότε εἰς τὴν Καλαμάταν, νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, μὲ ὄσους Μανιάτας δωρηθῇ νὰ στρατολογήσῃ. Καὶ οἱ μὲν διορισθέντες ἀπῆλθον εἰς τὰς ἐπαρχίας των νὰ στρατολογήσουσιν.

Ὁ δὲ Πετρόμπεης, δυσαρεστημένος ὢν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, καὶ διότι πολλάκις ἐζήτησε χρήματα ἐπὶ λόγῳ στρατολογίας, καὶ δὲν οἰκονομήθησαν νὰ τὸν δοθῶσι, καὶ διὰ τὰς ἐριδας ὅπου ἠκολούθησαν εἰς τὴν Κόρινθον μεταξὺ τοῦ υἱοῦ τοῦ Γεωργίου καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἐσυμφώνησε κρυφίως μετὰ τοῦ Κωλοκοτρώνη καὶ ἐδικαιολόγει τὰς προτάσεις του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔμαθεν, ὅτι τὸ Ναύπλιον εἶναι ἐν τῇ παραδίδασθαι, πρῶτα μὲν ἀπέστειλε τὸν Καδῆν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, αἰχμάλωτον ὄντα ἐκεῖ, ἐξυρισμένον τὸ γένειον, καὶ ἐνδεδυμένον φράγκικα φορέματα, διὰ νὰ εὔρη τρόπον νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ νὰ πείσῃ τοὺς ὁμογενεῖς του Τούρκους, ὥστε νὰ ζητήσωσιν ἐπιμόνως τὴν παρῶρησίαν τοῦ Πετρόμπεη, διὰ νὰ ἐμπιστευθῶσι νὰ παραδοθῶσι, καὶ οὕτω νὰ βιασθῇ νὰ τὸν προσκαλέσῃ ἡ Διοίκησις. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐρχόμενος διὰ θαλάσσης εἰς τοὺς Μύλους μὲ ἓνα Κεφαλλωτίτικον πλοῖον, συ-

νελήφθη ἀπὸ τοὺς ναύτας Ἑλληνας, καὶ ἀνακαλυφθεὶς μετεκομίσθη εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ ὠμολόγησε τὴν αἰτίαν τῆς μεταμορφώσεώς του καὶ τῆς ἀποστολῆς του. Καί, ἐπειδὴ ἔμεινε ἀπρακτὸν αὐτὸ τὸ κίνημα, ἀφ' οὗ τὸ ἔμαθεν ὁ Πετρόμπεης, συμπαρέλαβε μερικοὺς Καπιταναίους Μανιάτας καὶ ἐπτακοσίους περίπου στρατιώτας, ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι θέλει λαφυραγωγῆσουσιν εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ μετέβη εἰς τὸ Ἄργος.

Ἡ δὲ Διοίκησις, ἣτις εἶχε διωρισμένους τοὺς Μανιάτας διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ὅπου ἐχρειάζετο συνδρομὴν στρατιωτικὴν, ἐδυσσχεσθήθη διὰ τὴν εἰς τὸ Ἄργος ἔλευσίντους καὶ τοὺς ἐμήνυσεν, ὅτι ἐκεῖ δὲν εἶναι χρεία στρατιωτῶν, καὶ ὅτι δὲν οἰκονομοῦνται τροφαὶ διὰ τόσον πληθὺς, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐκστρατεύσωσιν ὅπου διωρίσθησαν. Πλὴν ἐκεῖνοι, εὐθὺς ὅπου ἔφθασαν, ἐζήτησαν νὰ ἀποστείλωσι καὶ ἐκ μέρους τῶν Πληρεξουσίου μέσα εἰς τὸ Φρέριον νὰ συμπράττωσι μετὰ τῶν λοιπῶν. Ἀλλ', ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις δὲν τὸ ἐδέχθη, ἄρχησαν νὰ ἀψηφῶσι διόλου τὴν Διοίκησιν, καὶ νὰ κάμνουν μυρίας ἀταξίας καὶ ἀρπαγὰς. Ἐφόνεον, ὅσους Τούρκους εὗρισκον, οἱ ὅποιοι ἦτον εὐγαλμένοι ἀπὸ τὸ Ναύπλιον, καὶ περιεφέροντο ἐκεῖ ἔλευθέρως, ἐπερειδόμενοι εἰς τὰς Συνθήκας· ἐφοβέριζον νὰ ἐσπληθίσωσι διὰ νυκτὸς εἰς τὸ ὀσπήτιον ὅπου εἶχεν ἡ Διοίκησις πεφυλαγμένα τὰ ἐνέχυρα τῶν Τούρκων καὶ νὰ τοὺς φονεύσωσιν. Ἀλλ' ἡ Διοίκησις ἐπρόλαβε καὶ ἀπέστειλε τὰ ἐνέχυρα εἰς μίαν Γολέτταν Ἑλληνικὴν ἀρασμένην εἰς τοὺς Μύλους. Ἐπρόβαλε τὸ Βουλευτικόν, διὰ νὰ οἰκονομηθῇ ἡ ὑπόθεσις τῶν Μανιατῶν, καὶ νὰ τοὺς δοθῇ ἡ ἄδεια νὰ ἀποστείλωσιν ὀλίγους ἀνθρώπους εἰς τὸ Φρέριον διὰ νὰ παύσωσιν αἱ καταχρήσεις· ἀλλὰ τὸ Ἐκτελεστικόν δὲν ἐπέισθη εἰς τοῦτο, καὶ οὕτως εἰς τὸ Ἄργος ἡ-

κολούθουν καθ' ἡμέραν ταραχαὶ καὶ ἄτοπα.

Ἐν τούτῳ ἐπὶ συνελεύσεως προὔβληθη, ὅτι, ἐπειδὴ προλαβόντως δὲν ἀπεστάλησαν Ἰκέται εἰς τὰς Αὐλὰς τῆς Εὐρώπης, νὰ ἀποσταλῇ καὶ μία Πρεσβεία εἰς τὸν Πάπαν, διὰ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τοὺς Μονάρχας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπεφασίσθη ὁ Π. Πατρῶν καὶ ὁ Νεόφυτος Βάμδας, οἵτινες τὸ ἐδέχθησαν καὶ ἐμποδίσθη ὁ Π. Πατρῶν νὰ ἐκστρατεύσῃ διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἦτον διωρισμένος, καὶ περιέμενεν ἐκεῖ νὰ γίνουσι τὰ ἀναγκαῖα ἔγγραφα. Ἀλλὰ τὸ Ἐκτελεστικὸν εἶτε δι' ἄλλας αἰτίας, εἶτε διότι τότε ἴσως ἔμαθε παρὰ τοῦ Προέδρου τῆ Μαυροκορδάτου, ὅτι ἐκεῖνος ἔνευ κοινῆς γνώμης ἀπέστειλεν ἐκ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος τὸν Ἰατρὴν Τζεπραζλὴν εἰς τὴν Ἰταλίαν Πρεσβευτὴν εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Πάπα, διὰ νὰ κατορθώσῃ δάνεια ἐκεῖθεν, μετεμελήθη δι' αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν καὶ ἀνέβαλε μὲ διαφόρους προφάσεις τὴν ὑπογραφὴν τῶν γραμμάτων.

Ὁ δὲ Κωλοκοτρῶνης καὶ οἱ λοιποὶ Καπιταναῖοι τῆς Πελοποννήσου, οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, μαθόντες, ὅτι οἱ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου στρατολογοῦσιν εἰς τὰς Ἐπαρχίας, διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσιν οἱ ἴδιοι, καὶ νομίσαντες ἴσως, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ζητήγημα τῶν Πολιτικῶν, διὰ νὰ γυμνώσωσι τοὺς Καπιταναίους ἀπὸ τοὺς ζητιώτας ὅπου εἶχεν εἰς τὴν πολιορκίαν, συμπεράνας τὸ τοιοῦτον, διότι οἱ μὲν Καλαβρυτινοὶ Πρόκριτοι ἐπροσκάλουσι τοὺς Πετιμεξαίους καὶ τοὺς ἄλλους Καλαβρυτινοὺς ὅπου εὐρίσκοντο εἰς Πάτρας, οἱ δὲ Δελιμανναῖοι τοὺς Καρυτινοὺς καὶ καθεξῆς, ἀπεφάσισαν καὶ ἔλυσαν αἴφνης τὴν πολιορκίαν. Καὶ οἱ μὲν λοιποὶ Καπιταναῖοι ἦλθον εἰς τὰς ἐπαρχίας των· ὁ δὲ Κωλοκοτρῶνης,

μὲ ὄσους στρατιώτας εἶχεν ἐκατ', καὶ μὲ ὄσους ἄλλους ἐ-
 σύναξε καθ' ὁδὸν, ἔφθασεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, κηρύττων
 ἀσυδοσίαν εἰς τὸν Λαόν, διὰ τὰ τὸν ἐφελκύση, καὶ κατη-
 γορῶν τινὰ τῶν Μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως καὶ τῆς
 Γερουσίας, ὅτι σφετερίζονται τὰ κοινὰ, ἐνῶ οἱ στρατιῶται
 ὑστεροῦνται τῶν ἀναγκαιῶν· καὶ ὅτι θέλει μεταβῆ εἰς τὸ
 Ἄργος, διὰ τὰ κριθῆ μετ' αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ μετάβασις του
 εἰς τὸ Ἄργος τὸ περισσότερον ἴσως ἀπέβλεπε, διὰ τὰ πα-
 ρευρεθῆ εἰς τὴν παράδουσι τοῦ Ναυπλίου, καὶ τὰ ὠφελη-
 θῆ ἐκ τῶν λαφύρων. Εἰς δὲ τὴν ἐν Τριπολιτζᾷ διατριβὴν
 του ἀπέβαλε τὸν ἐκ τῆς Καρυταίνης Γερουσιαστήν, καὶ
 ἀντικατέστησεν ἄλλον ἐκ τῆς φιλίας του. Καὶ ἐν ἐνὶ
 λόγῳ ἐκινεῖτο ἄνευ χαλινῶ τινος. Διεσπάρη λοιπὸν ἔτι
 μᾶλλον ἡ περὶ τῆς Διοικήσεως κακὴ ὑπόληψις, καὶ ὄλος ὁ
 Λαὸς κατεβόα ἐναντίον αὐτῆς, πλάττων κατὰ φαντασίαν
 μυλιούνια, ὅτι ἐσφετερίσθησαν ἀπὸ τὰ Μέλη τῆς Διοι-
 κήσεως, καὶ ἐπαπειλῶν τὰ πάνδενα κατ' αὐτῶν. Διὸ καὶ
 ἐταράχθη ἡ Διοίκησις ἔνεκα τούτου, καὶ ἐφοδῆθη, μ' ὄλον
 ὅτι αὐτὴ ἡ συκοφαντία ἦιον παραλογωτάτη, ὡσὰν ὅπου
 οὐδὲν τῶν Μελῶν τῆς Διοικήσεως ἔλαβεν οὐδ' ὀβολὸν ἐκ
 τοῦ κοινοῦ Ταμείου, ἐξαιρουμένων τινῶν Προκρίτων
 οἵτινες ἰδιαιτέρως ὠφελήθησαν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των.

Οἱ δὲ ἐν τῷ Φρουρίῳ Πληρεξούσιοι, ἀφ' οὗ κατέγρα-
 φαν μερικὰ ὀσπήτια, βλέποντες ὅτι, διὰ τὰ γίνῃ ἐπὶ λε-
 πτοῦ καταγραφὴ καὶ ἐκτίμησις τῶν πραγμάτων, χρειάζον-
 ται πολλοὶ μῆνες, ἐγνώρισαν τὸ λάθος των καὶ ἔπαυσαν
 τῆς καταγραφῆς, καὶ ἐζήτησαν παρὰ τῆς Διοικήσεως τὴν
 ἄδειαν, διὰ τὰ συμφωνήσωσι μετὰ τῶν Τούρκων μίαν
 ποσότητα διωρισμένην, χωρὶς τὰ καταγράψωσιν. Ὅθεν ἡ
 μὲν Διοίκησις τοὺς ἔδωκεν αὐτὴν τὴν ἄδειαν, καὶ τοὺς ἔ-
 βίασε τὰ παραβλέψωσι καὶ τὰ δώσωσι τέλος εἰς τὴν ὑπό-
 θεσιν, διὰ τὰ παραλάβωσι τὸ Φρουρίον ὅσον τάχος. Ὁ δὲ

Ἰωάννης Ὀρλάνδος, εἰς ὧν τῶν Πληρεξουσίων, αἴφνης ἄνευ εἰδήσεως ἄλλου τινός ἔφυγεν ἀπὸ τὸ Φρούριον, καὶ μετέβη εἰς ἓν πλοῖον. Τοῦτο ἐτάραξε τοὺς Τούρκους, καὶ ἐδυσκολεύοντο πλεον νὰ ἔμβωσιν εἰς συμφωνίας, προσάλλουτες, ὅτι δὲν ἔχουν τόπον αἰ συμφωνίας, μὴ παρόντων ὅλων τῶν Πληρεξουσίων, καὶ ὅτι ἡ φυγὴ τοῦ Ὀρλάνδου τοὺς βάνει εἰς ὑποψίαν, μήπως οἱ ναῦται Ἑλλήνες ἔχουν κακὸν σκοπὸν περὶ αὐτῶν, ἀφοῦ τοὺς παραλάβουν ἀόπλους. Ἐμηνύθη ὁ Ὀρλάνδος, διὰ νὰ εἰσέλθῃ πάλιν εἰς τὸ Φρούριον, πλὴν δὲν ἠθέλησεν, εἴτε διότι ἐφοβέετο ἀπὸ τοὺς Ναυπλιώτας Τούρκους, μήπως παροξυνθῶσιν ἀπὸ τὰ κακὰ ὅπου ἔκαμον οἱ Μανιάται εἰς τοὺς ἔξω Τούρκους, εἴτε διότι ἔμαθεν, ὅτι αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις ἐπλησίασαν εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ὅστις ἦτον ἀπροφύλακτος. Ὅθεν ἔγραψαν οἱ Πληρεξούσιοι εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ τοὺς σταλθῇ ἄλλο ἔγγραφον Πληρεξουσιότητος ἄνευ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ὀρλάνδου, τὸ ὅποῖον τοὺς ἀπεστάλη. Πλὴν τις ἡ ὠφέλεια, ὅπου μὲ τοιαύτας ματαιότητας εἶχον ἀπεράσει δύο ἑβδομάδες, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ τίς; Ἐκτὸς τούτων ἐδυσκόλευε τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐλεύσεως τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων, διὰ νὰ ἰμβαρκαρισθῶσιν οἱ Τούρκοι, ἐπειδὴ οἱ Πρόκριτοι τῶν Νήσων ἐζήτησαν νὰ πληρωθῇ πρῶτον ὁ ναῦλος ἀπὸ τὴν Διοίκησιν πρὸς τριάκοντα γρόσια τὴν κάθε ψυχὴν καὶ ἔπειτα νὰ ἔλθουν τὰ πλοῖα. Ἄλλ' ἡ Διοίκησις δὲν εἶχεν οὐδ' ὑβολὸν εἰς τὸ Ταμεῖόν της. Καὶ οὕτω παρήρχοντο αἱ ἡμέραι ἀνωφελῶς, ἐν ᾗ ἔβλεπον ὅλοι, ὅτι κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὸ Ἔθνος ἀπὸ τὰς χεῖράς τε τὸ Φρούριον.

Αἱ δὲ πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα δυνάμεις τῶν ἐχθρῶν συσσωματωθεῖσαι εἰς τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἐπτὰ Πασάδων, ἔχοντες πλῆθος ζώων φορητῶν, ἔφθασαν εἰς τὸν Ἰσθμὸν, χωρὶς νὰ ἀπαντήσουσιν

καμίαν ἀνθίσασιν. Ἐγραφε καθ' ἡμέραν ἡ Διοίκησις εἰς τὰς Ἐπαρχίας, διὰ νὰ ταχύνωσι τὴν ἐξοδὸν τοὺς οἱ Πρόκριτοι μετὰ τῶν στρατιωτῶν, διὰ νὰ προκαταλάβωσι καὶ τὸν Ἰσθμὸν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὴδὲ εἶχον συνάξει εἰσέτι τοὺς στρατιώτας διὰ τὰς δυσκολίας ὅποῦ ἀπαντοῦσαν. Παρεκίνησε τὸν Πητρόμπεην καὶ τοὺς Καπιταναίους Μανιάτας, τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸ Ἄργος, διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν Ἰσθμὸν· πλὴν καὶ ἐκεῖνοι ἐζήτουν μηνιαῖα πρὸς 50 γρόσια νὰ πληρωθῶσι πρῶτον, καὶ ἔπειτα νὰ κινήθωσι. Τοὺς ὑπεσχέθη μὲ μυρίους τρόπους, πλὴν δὲν ἐπέσθησαν. Μόλις ἀπὸ τὴν Τριπολιτζᾶν ἐξεκίνησαν χίλιοι περίπου στρατιῶται, ἔχοντες Ἀρχηγούς τὸν Γεώργιον Σέκερην καὶ τὸν Ῥῆγαν Παλαμῆδην, οἵτινες ἔφθασαν ἐν καιρῷ εἰς τὸν Ἰσθμὸν καὶ κατέλαβον θέσιν· ἀλλὰ καὶ οἱ στρατιῶται ὀλίγοι ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ οἱ Ἀρχηλοὶ ἄπειροι διόλου τοῦ πολέμου. Οἱ δὲ Δερβενοχωρίται διεσκοπίσθησαν εἰς τὰς πέριξ νήσους καὶ εἰς τὰ ὄρειά μέρη, διὰ νὰ ἀσφαλίσωσι τὰς φαρμιλίας των. Ὁ Καπιτὰν Ἰζαλαφατῆνος, Μανιάτης ἔμπειρος τοῦ πολέμου, ἦτον ἐκεῖ, ἀλλὰ μὲ μόνους εἴκοσιν ἀνθρώπους· ὅθεν δὲν ἐδύνατο νὰ κατορθώσῃ οὐδέν.

Ἦρμησαν λοιπὸν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὴν θέσιν τῶν Τριπολιτζιωτῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἰδόντες τὸ πλῆθος, εὐθὺς ἄφησαν τὴν θέσιν των, καὶ ἔφυγον πρὸς τὸ μέρος τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐπροχώρουν χωρὶς ἀνθίστασιν, καὶ τέλος πάντων ἔφθασαν εἰς τὴν Κορίνθον ἀναιμωγί, καὶ ἐστρατοπέδευσαν ἐκεῖ τῇ 6 Ἰουλίου. Οἱ δὲ φεύγοντες Τριπολιτζιωτῶται, διεσκοπισμένοι ἐκ τοῦ φόβου εἰς διαφόρους δρόμους, διέσπειραν μέγαν τρόμον εἰς τὰ μέρη, ὅθεν διέβαινον, κηρύττοντες ἕκαστος εἰς τὸν λαόν, ὅτι αὐτὸς μόνος ἐσώθη ἀπὸ τὴν μάχαιραν τῶν ἐχθρῶν, καὶ κατήνησαν τοὺς χωριάτας εἰς τό-

την ἀπελπισίαν, ὥς ἐ κατέφευγον εἰς τοὺς ὄρυγες καὶ σπή-
λαια. Αὐθήμερόν ἔφερε τὴν εἶδησιν εἰς τὸ Ἄργος ὁ Χι-
λίαςρχος Ἀγαλόπουλος, καὶ ἔγινε μέγας θόρυβος πρὸς ἄ-
παντας, καὶ ἠκούετο πανταχόθεν ὀλολυγμὸς τῶν γυναι-
κῶν καὶ παιδίων, καὶ μάλιστα τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων ξέ-
νων φαμιλιῶν ἐκ τῆς Χίου, τῶν Κυδωνιῶν, καὶ ἄλλοθεν,
οἵτινες ἤρπασαν εἰς τοὺς ὤμους των, ὅτι ἐδύναντο ἀπὸ
τὸ πρᾶγμα τους καὶ ἔφευγον ἔξω τῆς πόλεως. Οἱ δὲ Μα-
ναῖται διετέθησαν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἀπανθρώπως,
ἐπειδὴ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν προκατέλαβον τοὺς δρόμους
ἔξω τῆς πόλεως, ἐπὶ προφάσει διὰ νὰ ἐμποδίσκην τὰς φευ-
γοντας ἐνόπλους, καὶ ἐρύμνωσαν πάντας τὰς διαβαίνοντας
ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἄλλοι δὲ ὤρμησαν εἰς τὰ ὀσπήτια
καὶ ἐργαστήρια, καὶ τὰ ἐρύμνωσαν, ἐν ᾧ ἦσαν παρόντες
ἔτι οἱ οἰκοκύριοι, πρὸς τοὺς ὁποίους, κλαίοντες, ἔλεγον,
ὅτι, ἂν τοὺς τὰ ἀφήσουν, θέλει τὰ κυριεύσουν οἱ Τούρκοι·
καὶ, ἀφ' οὗ ἔπραξαν τοιαῦτα ἄτοπα, οἱ πλείονες ἐξ αὐ-
τῶν ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Μάνην, ἐνεργοῦντες καὶ καθ' ὁ-
δὸν εἰς τὰ χωρία ὄχι ὀλιγότερα.

Τὰ δὲ Μέλη τῆς Διοικήσεως, χωρὶς νὰ συνέλθωσιν εἰς
ἓν, καὶ νὰ λάβωσι κοινὰ μέτρα περὶ τοῦ ποιητέου, διε-
σκορπίσθησαν, ἐπειδὴ πρῶτον ἔδωσε τὸ παράδειγμα τοῦτο
τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο μᾶλλον τὴν
ὄρμην τοῦ Λαοῦ, ἢ τοὺς ἐχθροὺς πλησιάζοντας· καὶ διὰ
τοῦτο δὲν ἐφρόντισεν ἄλλο εἰμὴ τίνι τρόπῳ νὰ διασωθῇ
μέσσα εἰς τὰ πλοῖα, ὅπου εὐρίσκοντο εἰς τοὺς Μύλους. Τὸ
αὐτὸ ἠκωλούθησαν καὶ οἱ Μινίστροι καὶ τὰ Μέλη τῆ Βε-
λευτικῆ, Νησιῶται καὶ Ρουμελιῶται, ἐκτὸς τινῶν Πε-
λοποννησίων, οἵτινες ἀνέβησαν εἰς τὴν Τριπολιτζάν. Ἐφυ-
γε καὶ ὁ Χιλίαςρχος τῆς Διοικήσεως μὲ ὀλιγίστους ἀνθρώ-
πους, ἐπειδὴ οἱ λοιποὶ τὸν ἀφήσαν καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος
εἰς τὰ ἴδια.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης ἐπροσπάθει νὰ συναθροίσῃ στρατιώ-
 τας, καὶ νὰ συγκροτήσῃ ἐν σώμα, διὰ νὰ προκαταλάβουν
 μίαν θέσιν ὀχυρὰν πρὸς βλάβην τῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' οὐδεὶς
 τὸν ἠκολούθει. Ὄθεν τὴν μὲν νύκτα ἐκείνην ἔμεινεν εἰς
 τὸν ἄνωθεν τοῦ Ἄργους λόφον, τὴν δὲ ἐπιούσαν μετέβη
 εἰς τοὺς Μύλους, ὅπου εὔρε καὶ τὸν Πετρόμπεην. Τὴν
 αὐτὴν ἡμέραν μέρος τῶν ἐχθρῶν ἐφιπποὶ ἐπροχώρησαν,
 διὰ νὰ κατασκοπεύσουν τοὺς δρόμους· καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἠ-
 πάντησαν οὐδὲ ψυχὴν, οἱ μὲν ἐπέστρεψαν εἰς Κόρινθον,
 διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς Πασάδες· ἐβδομήκοντα δὲ πε-
 ρίπε εἰς αὐτῶν ἐπλησίασαν εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἰδόντες τὴν
 πόλιν καὶ ὄλον τὸ πεδίον ἔρημον, διευθύνθησαν εἰς τὸ Ναύ-
 πλιον, καὶ ἐμῶϊκαν εἰς τὸ Φρούριον μετὰ μεγίστης χαρᾶς
 τῶν ἐντοπίων· ὅτε οἱ Πληρεξούσιοι τῶν Ἑλλήνων ἔμειναν
 αἰχμαλώτοι. Τὴν δὲ ἐπιούσαν ἡμέραν ἔφθασεν εἰς τὸ Ναύ-
 πλιον ὁ Ἀλῆ Πασᾶς, Ἀργεῖος, μὲ 700 περίπου ἰππιτῆς,
 τὸν ὁποῖον ἐδέχθησαν μὲ κρότους παμπληθεῖς πυροβόλων.
 Οἱ δὲ λοιποὶ Πασάδες μὲ τὰ στρατεύματά τους ἔμειναν
 τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Φρού-
 ριον χωρὶς πόλεμον· ἐπειδὴ ὁ διωρισμένος εἰς αὐτὸ Φρέ-
 ραρχος, τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχιλλέως ἀναξίως, οἰκειοποιηθεὶς,
 ἔχων καὶ 100 περίπε στρατιώτας, μὲ ὄλον ὁποῦ εἶχε τρο-
 φὰς καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, καὶ ἐδύνατο νὰ φυλάξῃ τὸ Φρέ-
 ριον, μὲ τὸ νὰ ἦναι εἰς μίαν θέσιν δυσανάστατον καὶ ὀ-
 χυρωτάτην, μέχρις ὅτου νὰ τὸν προφθάσῃ καὶ ἄλλη βοή-
 θεια στρατιωτικὴ, αὐτὸς, χωρὶς νὰ βιασθῇ διόλου ἀπὸ τὰς
 ἐχθρῆς, ἀποφάσισεν νὰ φύγῃ· καὶ, ἀφ' οὗ ἐφόνευσε μόνον τὸν
 Κιαμὴλ Μπεὴ καὶ τοὺς λοιπὰς αἰχμαλώτους Τέρκους ἔκλει-
 σε μίσα εἰς ἓν μαγαζεῖον, ἀνεχώρησε διὰ νυκτὸς, καὶ ἄ-
 φησε τὸ Φρούριον ἔρημον, ἐφωδιασμένον μὲ ἰκανὴν ποσότητα
 πολεμικῆς ὕλης καὶ πυροβόλων ὀπλων. Οἱ δὲ ἐχθροὶ, ἀφ'
 οὗ παρετήρησαν μακρόθεν, καὶ δὲν εἶδον διόλου ἀνθρώπους

εἰς τὸ Φρούριον, ἐπλησίασαν πρὸς τὸ μέρος τῆς πόρτας, τὴν ὁποίαν εὗρον ἀνοικτήν. Μὲ τὸ νὰ ὑπώπτευον δέ, μήπως τοὺς ἔχουν ἐνεδραν οἱ Ἕλληνες, ἔκαμαν διαφόρους δοκιμαίας. ἀλλὰ τέλος πάντων, ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθησαν, ὅτι τὸ Φρούριον ἦτον ἔρημον, εἰσῆλθον, καὶ ἀμέσως ἠλευθέρωσαν τοὺς ἐγκλειστούς Τούρκους, ἄφησαν τὴν ἀναγκαίαν φρουράν ἐκεῖ, καὶ οἱ λοιποὶ ἐστράτευσαν διὰ τὸ Ἄργος. Διεδόθη τότε φήμη, ὅτι ὁ Φρούραρχος Ἀχιλλεὺς ἔλαβεν ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, διὰ νὰ παραδώσῃ τὸ Φρούριον. ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδήλον.

Ἐφθασαν λοιπὸν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸ πεδίου τοῦ Ἄργους, χωρὶς νὰ ἀπαντήσουν ἀντίστασιν. Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχον προχωρήσει πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος εἰς ἓν χωρίον λεγόμενον Κουτζοπόδι, ὅ,τε Πάνος Κωλοκατρώνης μετὰ ὀλίγων στρατιωτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Πιστρόμπεη μετὰ τινων Μανιατῶν, καὶ τινες Ἀργεῖοι στρατιῶται, ἐπὶ λόγῳ διὰ νὰ καύσουν τὸν αἶτον, ὁποῦ εὐρίσκετο ἐκεῖ εἰς ἀποθήκην. Ὅθεν τοὺς ἐπρόφθασαν οἱ ἐχθροὶ καὶ, ἐπειδὴ ἦσαν ὀλίγοι οἱ Ἕλληνες, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀντισταθοῦν, ἀλλ' ἔφυγον· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔφιπποι τοὺς κατεδίωξαν μέχρι τινός, καὶ ἐφόνευσαν ὅσους ἐπρόφθασαν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἐκλείσθησαν εἰς μερικά ὀσπήτια διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν. Ἀφ' οὗ ἔμαθον τοῦτο εἰς τοὺς Μύλους, ἐκίνησεν ὁ Ὑψηλάντης με ὀλίγους ἀνθρώπους ὁποῦ εἶχε, καὶ, ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ Ἄργος, βλέπων τὴν πληθὺν τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὴν ὀλιγότητα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐμποδιοθῆ ἢ εἴσοδος τῶν ἐχθρῶν, ἀνέβησαν ὅλοι καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ παλαιόκαστρον τοῦ Ἄργους, διὰ νὰ φυλάξουν τὴν θέσιν ἐκείνην. Ἀλλὰ τὸ φρούριον τοῦτο κεῖται μὲν εἰς θέσιν ὀχυρωτάτην, πλὴν διόλου ἀνεφοδίαστον, καὶ μηδὲ τροφὰς εἶχον, μηδὲ ὕλην πολεμικὴν, ἐκτὸς ὅσον ῥίζι καὶ

βούτυρον εἶχον μετακομίσει ἐκεῖ οἱ Μανιάται ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια τοῦ Ἄργους. Οἱ δὲ ἐχθροὶ νομίσαντες, ὅτι μέσα εἰς τὸ Φρούριον εὐρίσκονται ὅλα τὰ πλούτη τῶν Ἀργείων καὶ ἀποθῆκαι μὲ πλῆθος τροφῶν, ἐπολιόρχησαν εὐθὺς τὸ Φρούριον, καὶ ἄρχησαν νὰ προετοιμάζουσι μπαταρίας, διὰ νὰ τὸ πολεμήσουσι.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης, ἀφήσας μέσα εἰς τὸ Φρούριον τοὺς λοιπούς, ἐξῆλθε μετὰ τρεῖς ἡμέρας καὶ μετέβη εἰς τοὺς Μύλους, ὅπου εἶχε φθάσει καὶ ὁ Παναγιώτης Κρεββατᾶς μὲ 800 περίπου στρατιώτας· ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς ἔλειπον καὶ αἱ τροφαὶ διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ αἱ πολεμικαὶ ὕλαι, ἐπροσκάλεσαν ἅπασι καὶ δις τὰ Μέλη τῆς Διοικήσεως τὰ ἐν τοῖς πλοίοις, διὰ νὰ ἐξέλθωσι καὶ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῆς οἰκονομίας τῶν ἀναγκαίων· πλὴν δὲν ἠθέλησαν. Καὶ ἐστοχάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσι εἰς ἐκείνην τὴν ἀνάγκην τὸ ἀσῆμι, ὅπου εἶχε συνάξει πρότερον ἡ Διοίκησις ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας καὶ Μοναστήρια τῆς Πελοποννήσου, τὸ ὅποιον μόλις διέσωσαν ἀπὸ τὸ Ἄργος, καὶ τὸ μετεκόμισαν εἰς ἓν πλοῖον μὲ σημαίαν Ἀουστριακὴν· ἀλλ' ἀπέτυχον καὶ κατὰ τοῦτο, ἐπειδὴ οἱ Πετζίωται ναῦται, μαθίντες, ὅτι τὸ ἀσῆμι εὐρίσκεται ἐκεῖ, ὤρμησαν μὲ πλῆθος βάρκας, καὶ ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἤρπασαν τὸ ἀσῆμι, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι τοὺς χρεωστοῦνται μισθοὶ μηνιαῖοι. Ἄλλη λοιπὸν ἐλπίς οἰκονομίας δὲν ἔμεινεν, εἰμὴ ἡ ἀπὸ μέρους τῆς ἐν Τριπολιτζᾷ Πελοποννησιακῆς Γερουσίας· ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ὀλίγα Μέλη εὐρίσκοντο, καὶ ἐκεῖνοι ἐμφοδοὶ μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν καὶ μεμονωμένοι, ἐπειδὴ ἔφυγον ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς ἅπαντες οἱ κάτοικοι, καὶ τὴν ἄφησαν σχεδὸν ἔρημον, καὶ διὰ τοῦτο εὐρίσκοντο εἰς ἀμηχανίαν οἱ Γερουσιασταί. Ἄλλ' ἐνθαρόθυμθέντες ἀπὸ τὰ Μέλη τοῦ Βουλευτικοῦ, ὅπου ἐκεῖ μετέβησαν, ἐπεχειρίσθησαν τὴν οἰκονομίαν τῶν ἀναγκαίων μὲ δραστηριότητα.

καὶ θερμότητα, καὶ ἐπρόβλεψαν εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιμον
περίστασιν καὶ τὰς τροφάς, καὶ τὰς πολεμικὰς ὕλας, καὶ
καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα δι' ὅλα τὰ στρατεύματα (50).

Ὁ δὲ Κωλοκοτρῶνης εὐρισκόμενος εἰς τὴν Τριπολιτζάν
καὶ πληροφορηθεὶς τὴν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Κόριν-
θον, εἶτι μᾶλλον κατεβόα κατὰ τῶν Μαλῶν τοῦ Ἐκτελε-
στικοῦ Σώματος, καὶ ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τοῦ κινδύνου
τῆς Πελοποννήσου εἰς αὐτούς, ὥστε οἱ στρατιῶται οἱ μετ'
αὐτοῦ ἦσαν ἐξηγριωμένοι. Ἄλλ' ὁ Π. Πατρῶν, εὐθύς ὅπῃ
ἔφθασεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, μὲ τὸ νὰ εἶδεν, ὅτι εἰς ἐ-
κείνην τὴν ἐποχὴν ἔλαβε μεγάλην ἐπιρροὴν ὁ Κωλοκοτρῶ-
νης εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν περίστα-
σιν οὐδεὶς ἄλλος ἐδύνατο μᾶλλον ἐκείνη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς
τὴν Πατρίδα, ἠκούσθη μετ' αὐτοῦ, τοῦ διήγειρε τὴν φιλο-
τιμίαν, τοῦ ἔδραλε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ἐκείνη ἦτον ἡ σιγ-
μὴ, καθ' ἣν ἔμελλε νὰ ἐπιτύχῃ καὶ δόξαν καὶ εἶτι ἄλλο
ἐπιθυμήσῃ, ἂν τρέξῃ, μὲ ὅσους στρατιώτας ἔχει, εἰς βοή-
θειαν τῆς πατρίδος· καὶ οὕτως ὁ Κωλοκοτρῶνης, παραι-
νήσας ὅλα κατὰ μέρος τὰ παράπονα, ἔγραψε μετὰ τῆς
Περουσίας εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, διὰ
νὰ τρέξωσιν οἱ στρατιῶται, καὶ αὐτὸς μετέβη εἰς τὸν Ἀ-
χλαδόκαμπον, μὲ ὅσους στρατιώτας εἶχε. Τὸν δὲ Κ. Κο-
λιόπελον διώρισεν νὰ προκαταλάβῃ τὸν ζενὸν δρόμον, Πόρ-
ταις λεγόμενον, καὶ τὰ περίεξ ἐκεῖ μέρη. Τὸς δὲ Τριπο-
λιτζιώτας στρατιώτας νὰ φυλάξωσι τὸν δρόμον τοῦ Τουρ-
νικιοῦ.

Οἱ δὲ εὐρισκόμενοι εἰς τοὺς Μύλους Ἰψηλάντης, Πε-
τρόμπεης καὶ Κρεβάτας, μαθόντες τὴν κατάβασιν τοῦ
Κωλοκοτρῶνη εἰς τὸν Ἀχλαδόκαμπον, ἀνέβησαν καὶ αὐ-
τοὶ ἐκεῖ διὰ νὰ συσχεφθῶσι περὶ τοῦ ποιητέου. Ὅθεν ἀ-
πεφάσισαν διὰ τε τὸ ὑχυρὸν τῆς θέσεως καὶ διὰ τὴν εὐ-
κολίαν τῶν τροφῶν, νὰ μείνωσιν ἐκεῖ ὀλίγας ἡμέρας, ὥς

νά συναχθῶσι καὶ ἄλλοι στρατιῶται, καὶ οὕτω νὰ καταβῶσι πλοῖσιον τοῦ Ἄργους. Ἐκεῖ εἰς τὸν Ἀχλαδόκαμπον ἀπέστειλαν μεσίτας ἐκ τῶν πλοίων, διὰ νὰ συμβιβασθῶσι τὰ Μέλη τῆς Διοικήσεως· ἀλλ' ὁ Πετρόμπεης καὶ Κωλοκοτρώνης ἐζήτουν, νὰ ἀποβληθοῦν ὅ,τε Θάνος Κανακάρης καὶ Ἀναγνώστης Δελιγιάννης ἐκ τοῦ Ἐκτελαστικοῦ, καὶ Θεόδωρος Νέγρης καὶ Ἰωάννης Κωλέτιης ἐκ τῶν Μισιστεριῶν· οἱ δὲ λοιποὶ νὰ ἐξέλθωσι τῶν πλοίων, νὰ συναχθῶσι καὶ τὰ λοιπὰ Μέλη, καὶ νὰ διοικῶσι τακτικῶς, καὶ νὰ προμηθεύωσι τὰ ἀναγκαῖα, καὶ θέλει ὑποτάσσωνται ὅλοι εἰς τὴν Διοίκησιν. Πλὴν δὲν ἐξῆλθον, τὸ μὲν, διότι δὲν ἐδέχοντο νὰ γίνῃ μεταλλαγὴ ὑλοκειμένων εἰς τὴν Διοίκησιν, τὸ δὲ, διότι ἐφοβοῦντο τὴν ἀγανάκτησιν τῶν στρατιωτῶν (52).

Οἱ δὲ ἐχθροὶ, γενόμενοι κύριοι ὅλης τῆς πεδιάδος Ναυπλίου καὶ Ἄργους, περιεφέροντο ἀνεμποδίστως μετὰ τῶν Ναυπλιωτῶν εἰς τὰ χωρία καὶ ἐσύναζον τροφάς, ὅθεν εὐρισκόν· ἐπειδὴ οἱ τῶν χωρίων κάτοικοι Ἕλληνες, μὲ τὸ νὰ ἐφυγον αἰφνιδίως, δὲν ἐπρόφθασαν νὰ σηκώσουν ὄλον τὸ πρᾶγμα τους.

Ἀφ' οὗ δὲ συνήχθησαν εἰς τὸν Ἀχλαδόκαμπον ἱκανοὶ στρατιῶται Ἕλληνες, ὥστε συνεποσοῦντο ὅλοι δέκα χιλιάδες περίπου, ἀπεφάσισαν οἱ Καπιταναῖοι νὰ καταβῶσιν εἰς τοὺς Μύλους τοῦ Ἄργους καὶ νὰ ἐνδυναμώσωσιν ἐκείνην τὴν θέσιν, ὥστε νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς ἐχθροὺς, ἀν' ἐπιχειρῶσιν νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὰ μεσόγεια τῆς Πελοποννήσου ἐξ ἐκαίνου τοῦ μέρους. Ὁ δὲ Κ. Κολιόπουλος, ἐνδυναμωμένος μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας, διαρτίσθη νὰ φυλάττῃ τὸν ἄλλον δρόμον τῶν ἀπὸ μέρους τῶν Πορτῶν, καὶ οὕτω νὰ ἔχωσι τρόπον τινα πολιορκημένους τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄργους, ὅπου δὲν ἦτον δυνατόν νὰ μείνωσι διὰ πολὺν καιρὸν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν τροφῶν. Ἐ-

κεῖθεν λοιπὸν οἱ Ἕλληνες συνεκρότησαν διαφόρους πολέμους μετὰ τῶν ἐχθρῶν, ὀρμῶντες εἰς τὰ ταμπούριά των ὡς λέοντες· ἀλλὰ τὸ ἵππικὸν τοῦ ἐχθροῦ ἐμπόδιζε τὴν πρόοδον τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ πεδινὰ μέρη. Εἰς ἓνα δὲ πόλεμον, ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες ἦσαν νικηταὶ εἰς τὰ ὄρεινα μέρη, καὶ ἔτρεψαν τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν, καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ὕστερον μὲ τὸ νὰ ἐπροχώρησεν ἐν σῶμα στρατιωτῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν κάμπον, τοὺς περιεκύκλωσε τὸ πολυάριθμον ἵππικὸν τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐφόνευσαν περίπου 150 Ἕλληνας, ὅπου δὲν ἐπρόλαβον νὰ φύγουν.

Ἐπέμεινον δὲ οἱ ἐχθροὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Φρουρίου τοῦ Ἄργους, ἐλπίζοντες, ὅτι εὐρίσκονται ἐν αὐτῷ πολλὰ καὶ μεγάλα πράγματα, καὶ ἐστοινοχώρησαν τόσον τοὺς ἐν αὐτῷ Ἕλληνας, ὥστε δὲν ἐδύναντο νὰ ἔχουν καμμίαν συγκοινωνίαν μὲ τοὺς ἔξω καὶ ἐκινδύνεον, ἐπειδὴ τὲς ἔλειπον καὶ τροφαί, καὶ νερὸν καὶ ὕλαι πολεμικαί. Οἱ δὲ ἔξωθεν Καπιταναῖοι, ἀφ' οὔ ἐδοκίμασαν δις νὰ ταὺς δώσεν τὰ ἀναγκαῖα καὶ δὲν ἐδυνήθησαν, ἀπεφάσισαν νὰ πλησιάσούν διὰ νυκτὸς εἰς τὰς θέσεις τῶν πολιορκούντων, νὰ συγκροτήσουν πῶλεμον εἰς πολλὰ μέρη, διὰ νὰ βιάσουν τοὺς ἐχθροὺς νὰ ἀφήσουν ἐν μέρος τοῦ Φρουρίου ἐλεύθερον, καὶ ἐκεῖθεν νὰ ὀρμήσωσιν οἱ πολιορκούμενοι καὶ νὰ φύγουν, τὸ ὅποσον καὶ κατάρθωσαν καὶ τοὺς ἀπήλλαξαν ὅλους χωρὶς καμμίαν ζημίαν. Μετὰ δὲ τὴν φυγὴν τῶν Ἑλλήνων εἰσῆλθον οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸ Φρούριον, καὶ, ἐπειδὴ δὲν εὗρόν τι εἰς αὐτό, τὸ παραίτησαν περὲυθὺς, καὶ κατέβησαν εἰς τὸ Ἄργος. Οὐτὲς δὲ ὕστερημένοι τῶν ἀναγκαίων περιεφέροντο εἰς τὰ χωρία διεσκορησμένοι, καὶ ζητοῦντες τροφάς· οἱ δὲ Ἕλληνες συνεχῶς ἔκαμον ἐνέδρας, καὶ ἐφόνευσον, καὶ ἠχμαλώτιζον ἐξ αὐτῶν μάλιστα ὁ Καπ. Τζόκρης μὲ τοὺς Ἀργεῖους στρατιώτας, οἵτινες ἐγνώριζον κάλ-

λιστα τὰς τοποθεσίας, τοὺς ἐπρόξεναι παθ' ἡμέραν μεγίστην βλάβην.

Ἐντρομοὶ λοιπὸν οἱ ἐχθροὶ ἐκ τούτου, καὶ βλέποντες τὴν ἀνδρείαν τῶν Ἑλλήνων ἀκαταμάχητον, ἀπελπίσθησαν ἀπὸ τὸ νὰ προχωρήσουν εἰς τὰ μεσόγαια τῆς Παλοποννήσου· ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖ νὰ μείνωσιν ἐδύναντο διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων. Ὅθεν ἀπεφάσισαν νὰ ἠπισθοδρομήσωσιν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου διὰ θαλάσσης ἦτον εὐκολώτερον νὰ λάβωσι τροφάς, ἢ καὶ ἄλλην βόθθειαν, ἢ καὶ νὰ ἐκστρατεύωσι διὰ τῶν παραλίων εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀχαΐας. Διὰ τὸ ἀπατήσωσι δὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ νὰ ἔχωσιν ἐλεύθερον τὸν διὰ Κόρινθον δρομον, ἀπέστειλεν ὁ Μαχμοὺτ Πασᾶς Δράμαλης τὸν Γραμματικόν του εἰς τοὺς Μύλους μὲ προβλήματα τινα παράλογα, ὅτι νὰ προσκυνήσωσι, καὶ ὅτι αὐτὸς τοὺς ὑπόσχεται ἀμνηστίαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἄφ' οὗ δὲ ἔλαθε περὶ τούτου τὴν πρέπουσαν ἀπόκρισιν τοὺς ἐπρόβαλε μυστικᾶ ὁ Γραμματεὺς, τάχα ὡς Χριστιανός, ὅτι νὰ μένωσιν προσεκτικοί, καὶ νὰ ἐνδυναμωθῶσι καλῶς ἐκεῖ εἰς τοὺς Μύλους, διότι οἱ Πασάδες ἔχουν ἀπόφασιν νὰ ὀρμήσουν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἀλλὰ ταῦτο ἦτον ἀπάτη, διὰ νὰ μεταφέρωσιν ἐκεῖ τὰ στρατεύματα, καὶ νὰ μὴ ἐμποδισθῶσιν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸν δρόμον τῆς Κόρινθου. Οἱ Καπιταναῖοι λοιπὸν, μὴ ἐννοήσαντες τὴν ἀπάτην, τὸν μὲν Γραμματέα μὲ πρόφασιν, ὅτι πρέπει νὰ συνομιλήσωσι καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν προκρίτων, καὶ οὕτω νὰ τὸν δώσωσιν ἐν συμφώνου μίαν ἀπόκρισιν, τὸν ἐκράτησαν ἐκεῖ, αὐτοὶ δὲ ἐφρόντιζον νὰ ἐνδυναμώσωσι πρῶτον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῶν Μύλων μὲ στρατεύματα ἱκανά, καὶ ἔπειτα νὰ ἀφήσωσι τὸν Γραμματέα.

Οἱ δὲ ἐχθροὶ, χωρὶς νὰ περιμείνωσι τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Γραμματέως, ἐκίνησαν τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν πανστρατιᾶ διὰ τὴν Κόρινθον, καὶ ἔφθασαν εἰς τὰ Δερβενάκια, ὅπου ἦ

τον ἑστρατοπεδευμένοι ὀλίγοι στρατιῶται ἐκ τῆς Καρυταί-
 νης μετὰ τοῦ Κ. Ἀντωνίου Κωλοκοτρώνη· εἰς δὲ τὰ χωρί-
 α, Ἀγινόρι καὶ Στεφάνι λεγόμενα, πλησίον τοῦ χωρίου
 Κλένια, εὐρέθη τότε ἀγαθὴ τύχη ὁ Ὑψηλάντης μετὰ τοῦ
 Κ. Νικῆτα, καὶ μὲ 500 περίπου στρατιώτας, οἵτινες ἐπή-
 ραινον νὰ προκαταλάβουν τὰς θέσεις τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ νὰ
 τὸν ἐνδυναμώσουν, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν δίοδον, τόσον τῶν
 προεισελθόντων ἐχθρῶν, ὅσων καὶ ἄλλων ἐχθρικῶν δυνά-
 μεων ἔξωθεν. Ὅθιν πρῶτον εἰς τὰ Δερβενάκια συνεκροτήθη
 ὁ πόλεμος, καὶ οἱ ὀλίγοι στρατιῶται, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι,
 τὴν πληθὺν τῶν ἐχθρῶν, ἔμνον σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις
 των, καὶ ἐφόνευον πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ὤρμουν νὰ
 περάσουν ἐκεῖνα τὰ στενὰ μέρη. Ἐφθασεν ἡ εἰδησις εἰς τὸ
 Στεφάνι, καὶ εὐθὺς ἔτρεξεν ὁ Κ. Νικῆτας καὶ ἐπρόφθα-
 σεν ἐν καιρῷ ἐκεῖ, καὶ ἐπροξένησε μέγαν ὄλεθρον εἰς τοὺς
 ἐχθρούς. Ὅμοίως ἔτρεξαν καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη οἱ στρα-
 τιῶται, πλὴν δὲν ἔφθασαν ἐν καιρῷ· ἐπειδὴ οἱ μὲν τῶν
 ἐχθρῶν ἐπρόλαβον καὶ ἐπέρασαν, παραιτήσαντες ἐκεῖ πλῆ-
 θος ζώων φορτηγῶν μὲ διαφόρους ἀποσκευὰς καὶ τὰς καβ-
 βάλας· οἱ δὲ Πασάδες, ὕπισθιν ὄντες τοῦ στρατεύματος,
 καὶ ἰδόντες τὴν φθορὰν τῶν ἔμπροσθεν, ἐπέστρεψαν μὲ
 πέντε χιλιάδας περίπου ἵππεῖς· καὶ, μὲ τὸ νὰ ἐφοδοῦντο,
 μήπως τοὺς περικυκλώσουν οἱ Ἕλληνες, ὑπῆγον ἔμπρο-
 σθεν τοῦ Ναυπλίου καὶ ἑστρατοπέδευσαν. Ἐμειναν δὲ εἰς
 ἐκείνην τὴν μάχην πεφονευμένοι ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας
 τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἔλαβον πλῆθος λαφύρων οἱ Ἕλληνες.
 Μετὰ ταῦτα ὁ μὲν Κ. Νικῆτας μετὰ τῶν στρατιωτῶν τε
 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρώτην του θέσιν εἰς τὸ Στεφάνι· οἱ
 δὲ λοιποὶ στρατιῶται ἐμῆκον εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀργαίου,
 καὶ εὖρον ὑπὲρ τοὺς 150 τῶν ἐχθρῶν πληρωμένους καὶ ἀρ-
 ρώτους, καὶ πολλὰ ζῶα καὶ βαρέας ἀποσκευὰς.

Οἱ δὲ Πασάδες, ἔμφοβοι διὰ τὴν φθορὰν, ὅπου τοὺς ἡ-

κολούθησε, καὶ διὰ τὴν διαίρεσιν τῶν δυνάμεών τους, καὶ ὑποπτεύοντες, μήπως τοὺς πολιορκήσουν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖ, καὶ τότε ἀφεύκτως ἔμελλε καὶ αὐτοὶ ὅλοι νὰ χαθῶν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων, καὶ ὅσοι μετέβησαν εἰς τὴν Κόρινθον μὴ ἔχοντες ὄδηγους, ἀπεφάσισαν ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν, καὶ ὀδηγηθέντες ἀπὸ τὲς ἐντοπίους ἠκολούθησαν τὸν δρόμον τῆς Κλένιας, τὸν ὀπίον, ὡς παράμερον, ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι ἀπροφύλακτος. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασαν εἰς τὰ στενὰ, ὅπου ἦτον ἐσρατοπεδευμένος ὁ Νικῆτας ὅστις τοὺς ἄφησε καὶ ἐπροχώρησαν ἄρκετὰ, διὰ νὰ μὴ δύνανται νὰ ὀπισθοδρομήσωσι, συνακροτήθη ὁ πόλεμος, καὶ οἱ ἐχθροὶ, μὴ δυνάμενοι μήτε νὰ διαφυλαχθῶν, μηδὲ νὰ φύγουν ἐπιπποὶ διὰ τὸ δύσβατον τοῦ δρόμου, οἱ μὲν ἄφησαν τὰ ἄλογά τους, καὶ ἐδοκίμαζον περὶ νὰ ἀποφύγουν τὸν κίνδυνον, οἱ δὲ ἐρρίπτον τὰ ὄπλα καὶ ἔφευγον, οἱ δὲ στενοχωρούμενοι μεταξύ των εἰς τὰ στενὰ καὶ ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν ἵππων, ἐρρίπτοντο κάτω εἰς τοὺς κρημνοὺς, καὶ δὲν ἐφρόντιζον διόλου, πῶς νὰ ἀντισταθῶσιν, ἀλλὰ πῶς νὰ σωθῶσιν. ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐφίνεον πλῆθος ἐξ αὐτῶν. Ὁ δὲ Κ. Νικῆτας μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας διέσπειρε φρίκην εἰς αὐτοὺς, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται ὠρμησαν ὡς εἰς ἀγέλην ζῶων, καὶ τοὺς κατέσφαζον. Καὶ ἔμεινεν εἰς ἐκείνην τὴν μάχην ὁ ἡμισὺς ἀριθμὸς τῶν ἐχθρῶν πεφονευμένος καὶ τινες τῶν Πασάδων· οἱ δὲ λοιποὶ διέβησαν κακῶς ἔχοντες, καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν Κόρινθον ὀδυρόμενοι καὶ γυμνοὶ, ἐπειδὴ ὅλα τὰ φορητὰ ζῶα, ἐν οἷς καὶ 200 κάμηλοι, καὶ ὅλαι αἱ ἀποκευαὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ πλῆθος ἵππων τῆς καθάλας, ἔβησαν λάφυρα τῶν Ἑλλήνων.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην ὁ Ἰφηλάντης καὶ Κ. Νικῆτας μετέβησαν εἰς τὸν Ἴσθμόν, καὶ ὠχύρωσαν ἐκεῖνας τὰς θέσεις, συνάξαντες καὶ τοὺς Δερβενοχωρίτας.

Ἡ δὲ πεδιάς τοῦ Ναυπλίου καὶ Ἄργους ἔμεινε πάλιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἀφήσαντες τὸν Κ. Νικόλαον Σταματελόπουλον, μὲ ὅσους στρατιώτας ἦσαν ἱκανοὶ διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου, ἐν ᾧ ἔμεινε φρούραρχος ὁ Ἀλῆ Πασᾶς μὲ 600 περίπου στρατιώτας, οἱ λοιποὶ Καπιταναῖοι καὶ στρατιῶται, ἔχοντες Ἄρχηγὸν τὸν Κωλοκοτρῶνην, μετέβησαν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐπολιορκήσαν τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὸ πεδίον τῆς Κορίνθου.

Οἱ δὲ στρατιῶται Ἕλληνες ἔφθασαν εἰς τόσῃν ἀκμῇν γενναιότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε εἰς οὐδὲν ἐλογίζοντο τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἤθελεν ἐξακολουθήσουν τὸν βλαπτικὸν πόλεμον, καὶ ἤθελε προχωρήσουν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς ὁδηγοῦντο καλῶς, καὶ εἰς δὲν τοὺς ἐσπάρτατον αἱ ἀλληλομαχίαι τῶν Προκρίτων καὶ Καπιταναίων.

Ἄλλ' ὅσον τὸ Στρατιωτικὸν μέρος τῶν Ἑλλήνων εἶχε καλῶς, τόσον τὸ Πολιτικὸν κακῶς καὶ ἀνωμάλως· ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἐθνικὴ Διοίκησις ἠπράκτει διόλου, καὶ τὰ Μέλη αὐτῆς ἦσαν δισκορπισμένα· ἐκ δὲ τῶν Τοπικῶν Διοικήσεων μόνη ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία ἐφαίνετο ἐνεργοῦσα, πλὴν καὶ ἐκείνη οὐσα ἐξηρητημένη ὅλως διόλου ἀπὸ τὸν Κωλοκοτρῶνην καὶ ἄλλους Καπιταναίους δὲν ἐνήργει, εἰμὴ δι' ἐκείνων καὶ ὅσα ἤθελον ἐκείνοι. Ὁ δὲ Ἄρειος Πάγος τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος πρὸ καιροῦ ἦτον διαλελυμένος· ἐσχάτως δὲ κατηργήθη διόλου, καὶ μόνοι οἱ ἐκεῖ Καπιταναῖοι μετὰ τῶν Ἐφόρων ἐδιοικοῦν τὰς Ἐπαρχίας, ὡς ἔτυχε. Ἡ δὲ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος Γερουσία διελύθη, ἀμα ὅπου μετέβη ἐκεῖσε ὁ Μαυροκορλάτος, ὅστις, μὲ τὸ γὰ ἐγκολπώθη τινὰς τῶν Καπιταναίων, (53) καὶ μάλιστα τὸν Κ. Μάρκον Μπότζαρην, καὶ ἤθελεν ἐπὶ τὸν ἀποκαταστήσῃ ἀνώτερον τῶν ἐμπορίων Καπιταναίων, ἔκαμε νὰ δυσαρροσθηῶσιν οἱ λοιποὶ, καὶ μάλιστα ὁ Κ. Γεώργιος Βαρνακιώτης, ὅστις ἕως τότε ἦτον καὶ ἐγνωρί-

ζετο παρὰ πάντων Στρατηγὸς τῶν Ἀρμάτων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ μὴ προσηρμόζετο εἰς τὴν γραμμὴν τῆς τοῦ Μαυροκορδαίου πολιτικῆς, καὶ παρεμπόδιζε τὴν πρόοδόν της, ἐνηργεῖτο κατὰ πάντα τρόπον ἢ πτώσις του. Ὅθεν ἐξῆψαν καὶ ἐκεῖ τὰ πάθη καὶ αἱ ἔριδες, καὶ οὐδὲν ἐκ συμφώνου ἐπράττετο. Ἐκ δὲ τῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος οὐδ' ὀβολὸς ἐδόθη εἰς τὸ Κοινὸν τοῦ Ἕθνους Ταμεῖον, ἀλλ' ἠρπάζοντο ἀπὸ τοὺς δυνατωτέρους ἐκάστου τόπου. Μόνον ἐκ τῶν τῆς Πελοποννήσου Ἐπαρχιῶν συνήχθη ἐν μέρος εἰσοδήματος, πλὴν καὶ ἐκεῖνο, ὀλίγον ὡς πρὸς τὸ ὅλον, δὲν ἐξήρκει μὴδὲ εἰς τὰ μικρότατα ἐξοδα τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, ἥτις διαζομένη ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, ἐστοχασθὴ νὰ ζητήσῃ ἔρανον ἀπὸ τοὺς εὐκαταστάτους Πελοποννησίους, καὶ ἀπέστειλε τινὰς ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς μὲ ἐκτελεστικὴν δύναμιν, νὰ τὸν ζητήσωσι· πλὴν ἐκ μὲν τῶν δυνατῶν δὲν ἐδυνήθησαν νὰ λάβωσιν οὐδὲν, ἐκ δὲ τῶν ἀδυνάτων ἔλαβον ὀλίγα τινὰ, καὶ ἐκεῖνα βιαίως, τὰ ὅποια πᾶς πρῶτον νὰ ἐπαρκέσωσιν; ἐπειδὴ καὶ οἱ νησιῶται ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐζήτουν χρήματα διὰ ναυτικόν, καὶ ἄλλαι ἀναγκαῖαι ἐθνικαὶ δαπάναι ἐκεῖθεν ἐζητοῦντο. Ὅθεν μὲ τοιαύτην κατάστασιν πολιτικὴν ἐξ ἀνάγκης ἦτον ἐπόμενον νὰ χωλαίνῃ καὶ τὸ πολεμικόν.

Εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα λοιπὸν, ἀφ' οὗ μετέβη ὁ Κ. Κυριακούλης εἰς τὰ παράλια τοῦ Σουλίου, ἐπροχώρησεν ἐκεῖ εἰς τὰ χωρία, καὶ ἔδωσε τρόμον εἰς τοὺς Ἀβανούς, καὶ εἰς διαφόρους πολέμους, ὅπου μετ' αὐτῶν συνεκρότησεν, ἔδειξεν ἀνδρείαν μερίστην, καὶ πάντοτε ἦτον νικητὴς μὲ μὲγάλῃν ζημίαν τῶν ἐχθρῶν (54). πλὴν τέλος πάντων ἠφονεύθη εἰς μίαν μάχην, ἐπειδὴ ἀπροφυλάκτως εὐγῆγεν ἀπὸ τὸ ταμποῦρί του, καὶ ἐπροξένησε μερίστην θλίψιν εἰς τοὺς στρατιώτας. Καὶ τὸ μὲν σῶμα τοῦ γενναίου τούτου

Ἄνδρες μετεκόμισαν εἰς τὸ Μεσολόγγι καὶ τὸ ἐκήδευσαν ἐνδόξως· οἱ δὲ στρατιῶται διεσκορπίσθησαν καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια· τὸ δὲ Σοῦλι ἔμεινε πάλιν περιορισμένον ἀπὸ τούς ἐχθρούς.

Οἱ δὲ ἐστρατοπεδευμένοι εἰς Ἄρταν ἐχθροὶ, μαθόντες, ὅτι εἰς τὸ Πέτα ἐστρατοπέδευσαν οἱ Ἕλληνες, ἐπροχώρησαν πανστρατιᾷ πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ συνεκρότησαν πόλεμον. Οἱ δὲ Ἕλληνες κατὰ πρῶτον μὲν ἀντέκρουσαν ἰσχυρῶς εἰς αὐτούς καὶ ἐφόνευσαν πολλοὺς ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ ἦσαν ὀλίγοι, καὶ ἡ θέσις τῶν ἀνεπιτηδεῖα, δὲν ἐδυνήθησαν μέχρι τέλους νὰ ἀνθέξουν, καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἐμειναν δὲ οἱ Τακτικοὶ Φιλέλληνες εἰς τοὺς πρόποδας ἐνὸς λόφου, ὅπου τοὺς περιεκύκλωσαν πανταχόθεν οἱ ἐχθροὶ· ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ γενναῖοι ἀντέκρουον εἰς αὐτούς μὲ ἀνδρείαν, καὶ σταθεροὶ εἰς τὴν θέσιν τῶν, ἐφόνευσαν πλῆθος τῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' ἐφονεύθησαν καὶ ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τοῦς 100, καὶ ὁ Γενεράλ Νορμάνδ ἐπληρώθη, ὅσους μετὰ τῶν λοιπῶν διεσώθη εἰς τὸ Μεσολόγγι, καὶ ἐκεῖ μετὰ πολὺν καιρὸν ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ὁ φιλλέλην καὶ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ. Καὶ οὕτω διελύθη ἐκεῖνο τὸ Στρατόπεδον τὸ ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Μαυροκορδάτου· ἐπειδὴ οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια, οἱ δὲ Καπιταναῖοι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ὄντες καὶ ἄλλως δυσαρεστημένοι, ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.

Οἱ δὲ ἐχθροὶ, μ' ὅλον ὅπου εὐκόλως ἐδύναντο νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν τότε, πλὴν ἀπεφάσισαν ὅλαις δυνάμει νὰ ὑποτάξουν τὸ Σοῦλι πρότερον, τὸ ὁποῖον τοὺς ἦτον πάντοτε ἐνοχλητικόν. Ὄθεν ἐσυσσωματώθησαν ὅλοι περίπερ εἴκοσι χιλιάδες καὶ ἐπολιορκήσαν ζενατὰς Σουλιώτας, οἵτινες πολλάκις ἔκαμνον ἐξόδους ἐκ τοῦ φρουρίσ, καὶ μὲ τὴν συνειθισμένην τους ἀνδρείαν εἰσέβαλον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὺς ἐπροξένουν μέγα

ὕλεθρον, καὶ ἐφόνευσαν ἱκανὸν ἀριθμὸν ἐξ αὐτῶν εἰς δια-
 φόρους προσβολὰς λαμβάνοντες καὶ ἀρκετὰς ἀποσκευὰς.
 Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ ἐπέμενον εἰς τὴν πολιορκίαν καὶ ἐμπόδι-
 σαν τὴν συγκοινωνίαν τῶν Σουλιωτῶν μὲ τὰ παράλια,
 ὅθεν ἐλάμβανον τὰς τροφὰς των· καὶ διὰ τοῦτο ἐπλησία-
 ζου νὰ καταστήσωσιν εἰς ἔλλειψιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγ-
 καίων, μὲ τὸ νὰ ἐχρηιάζετο ποσότης ἱκανὴ νὰ τραφῶσιν
 εἴκοσι χιλιάδες περίπου ψυχὰι γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ὅ-
 ποῦ εἰς τὸ Σούλι εἶχον καταφύγει ἐκ τῶν ἐκεῖσε πέριξ
 μερῶν διὰ τὸν φόβον τῶν ἐχθρῶν. Οἱ Πρόκριτοι λοιπὸν
 τῶν Σουλιωτῶν, συσκεφθέντες, ἀπεφάσισαν νὰ ἀσφαλίσω-
 σιν εἰς ἄλλο μέρος τοὺς ἀδυνατοὺς, καὶ νὰ μείνωσιν ἐκεῖ,
 ὅσοι στρατιῶται ἐξικανούσιν εἰς φύλαξιν τοῦ φρουρίου.
 Ὅθεν ἔγραψαν εἰς τὴν Διοίκησιν ζητοῦντες τόπον εἰς τὴν
 Πελοπόννησον, διὰ νὰ μεταφέρωσι τὰς φαμηλίας των· ἀλ-
 λ' ἡ Διοίκησις, οὕσα τότε διεσκορπισμένη καὶ ἐν ἀπρα-
 ξίᾳ, δὲν τοὺς ἀπεκρίθη εὐθύς· μετὰ δὲ ὀλίγον καιρὸν, ἀφ'
 οὗ τὰ Μέλη τῆς Διοικήσεως συνήχθησαν εἰς τὸν Ἄγιον
 Ἰωάννην, τοὺς ἔγραψαν, μὲ συγκατάνευσιν τῆς Πελοπον-
 νησιακῆς Γερουσίας, ὅτι τοὺς δίδεται τὸ Νεόκαστρον καὶ
 τὰ πέριξ χωρία διὰ κατοικίαν τῶν φαμηλιῶν, ἐπὶ συμφω-
 νίᾳ, ὅτι νὰ μείνωσιν ἐκεῖ εἰς τὸ φρούριον τοῦ Σουλίου οἱ
 ἀνγκαστοὶ στρατιῶται καὶ διὰ φύλαξιν ἐκείνου, τὸ ὅποῦν
 εἶναι διὰ τὴν θέσιν του ἀναγκαιότατον εἰς τοὺς Ἕλληνας,
 καὶ διὰ νὰ μένη ἓνα μέρος ἐχθρικοῦ στρατεύματος ἐνη-
 σχολημένον εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἀλλ' οἱ Σουλιῶται, μέ-
 χρις ὅτου νὰ φθάσωσι τὰ γράμματα ἐκεῖ, μὲ τὸ νὰ κατήν-
 τησαν εἰς παντελῆ σχεδὸν ἔλλειψιν, καὶ μὲ τὸ νὰ διεσ-
 πάρη εἰς αὐτοὺς πνεῦμα διχνοῖας, καὶ ἐπειδὴ ὁ εἰς Πρέ-
 βῆσαν Ἀγγικὸς Κόνσολος Μέρμηρ ἐμεσίτευσε διὰ νὰ παρα-
 δώσωσι τὸ φρούριον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, ὑποσχόμενος, ὅτι
 θέλει τοὺς δεχθῆ ἡ Διοίκησις τῶν Ἰονικῶν Νήσων εἰς

τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ θέλει τοὺς προμηθεύσει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, ἐσυμφώνησαν νὰ εὐχῶσιν ἀπὸ τὸ Σοῦλι σὺν γυναῖ-
ξί καὶ τέκνοις μὲ τὰ ὄπλα τους καὶ μὲ τὸ πρᾶγμα τους,
καὶ μετέβησαν ἅπαντες εἰς τὴν Κεφαλληνίαν.

Οἱ δὲ ἐχθροὶ, γινόμενοι κύριοι ἐκείνης τῆς ὀχυρᾶς θέ-
σεως καὶ ἀσφαλίσαντες τὰ ἐκεῖσε μέρη, ἀπεφάσισαν νὰ
ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας. Καὶ
ἐκεῖνοι μὲν ἀφ' ἐνὸς μέρους ἤτοιμάζοντο καὶ συνηθοίζον-
το τὰ στρατεύματά τους εἰς τὴν Ἄρταν· ἀφ' ἐτέρου δὲ
μέρους ἢ ἐξαφθεῖσα εἰς τοὺς Καπιταναίους Ἑλληνας ζη-
λοτυπία κατήντησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὅχι μόνον
δὲν ἐφρόντιζον νὰ ἐνδυναμωθῶσι πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐχ-
θροῦ, ἀλλὰ ἀπεφάσισαν τινες ἐξ αὐτῶν ἐν φρικῶδες καὶ
ἀνομώτατον ἔργον, τὸ νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὴν Πατρίδα τοὺς
ἐχθρούς. Πρῶτος δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἀποτροπαιὸν συνωμο-
σίαν ἦτον ὁ Βαρνακιώτης, ὅστις εἶχε καταντήσει εἰς τό-
σην μανίαν, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὸν μὲν Κ. Μάρκον Μπότζα-
ρην ἐνδυναμούμενον μὲ στρατιώτας Σουλιώτας, ὅπου συ-
νεχῶς εὐχαινον ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν, τὸν δὲ Μαυροκορ-
δάτου, ὅτι τὸν ἐγκολπώθη ὅλως διόλου, καὶ ἐπέτυχε νὰ
καταβάλλῃ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Καπιτα-
ναίων, καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Κ. Μάρκον καὶ ἄλλους
τινάς, ὥστε, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ, ἀπεφάσισε τὴν τοιαύτην
προδοσίαν, καὶ συμφώνως μετὰ τοῦ Κ. Ἀνδρέου Καραΐσκου,
τοῦ Κ. Ράγκου, καὶ ἄλλων τινῶν, ὅπου ἐφείλκυσε εἰς
τὸν σκοπὸν του, ἄρχησαν νὰ πραγματεύωνται μετὰ τοῦ
Ἰμέρ Πασᾶ Βρυῶννη, ὅστις ᾠδήγει τότε τὰ στρατεύματα
τῆς Ἀστικῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ρεσῆτ Πασᾶ.

Ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων, εἶχον φθάσει εἰς
τὸν Ἀργολικὸν Κόλπον μία Ἀγγλικὴ Φεργάτα καὶ μία
Γαλλικὴ, ἣ μὲν πρώτη ζητοῦσα τὴν πληρωμὴν τοῦ οἴτου,

ἑποῦ ἔλαβον ἀπὸ ἐν πλοῖον μὲ Ἀγγλικὴν σημαίαν διευθυ-
νόμενον εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ναυπλίου· ἡ δὲ δευτέρα ζη-
τοῦσα τὴν πληρωμὴν μιᾶς Γολέττας μὲ Γαλλικὴν σημαί-
αν, ἣτις πρὸ καιροῦ τινος κατεκρατήθη εἰς τὴν Μονεμβα-
σίαν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε φρούραρχον Κ. Τζανατάκην μὲ τὸν σί-
τον, καὶ εἴτι ἄλλο πρᾶγμα εἶχαν ἐν αὐτῇ, μὲ τὸ νὰ ἐφω-
ράθη ὁ Καπιτάνιός της, ὅτι ἦτον ἀπεσκαμμένος ἐπίτηδες ἐκ
Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς μὲ γράμματα πρὸς
τινας ἐκεῖ, διὰ νὰ κατορθώσῃ συνωμοσίαν ἐκεῖ πρὸς πα-
ράδοσιν τοῦ Φρουρίου. Ὅθεν τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως,
τὰ εὐρισκόμενα τότε εἰς τοὺς Μύλους, εὐμβιδιάσθησαν μὲ
τοὺς Κυβερνήτας τῶν Φεργάτων νὰ τοὺς πληρώσωσι μετὰ
παρέλευσιν ἐξήκοντα μιᾶς ἡμερῶν, καὶ μὲ εὐχαριστήσιν
τοὺς ἀνεχώρησαν.

Τὰ δὲ Μέλη τῆς Διοικήσεως τὰ ἐν τοῖς πλοίοις μετὰ
τῶν Νησιωτῶν, συμφώνως καὶ ὁ Πατρόμπεης καὶ ὁ Κρεβ-
βατᾶς, βλέποντες, ὅτι μόνης τῆς Γερουσίας αἱ διαταγαὶ
ἠκούοντο εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ὅτι ἐκείνη ἠκολούθει
τὴν ἀρέσκειαν τῶν Καπιταναίων, ἐστοχάσθησαν, ὅτι ὁ μό-
νος τρόπος διὰ νὰ ἀναλάβῃ ἡ Ἐθνικὴ Διοίκησις δύναμιν
διοικητικὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Πελοποννήσου καὶ ὑ-
περοχὴν εἰς τοὺς Καπιταναίους, ἦτον τὸ νὰ καταργηθῇ
ἡ Γερουσία, καὶ τὰ μέλη αὐτῆς νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν με-
λῶν τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος. Ὅθεν ἔγραψαν ἐντόνως
περὶ τούτου εἰς τὴν Γερουσίαν, ἀποστείλαντες ἐπίτηδες
καὶ τὸν Κρεββατᾶν εἰς τὴν Τριπολιτῆαν, διὰ νὰ ὀργανίσῃ
τὴν ἔκβασιν τοῦ πράγματος, τὸ ὅποιον εἶχε προβληθῆ καὶ
εἰς τὸν Κωλοκοτρώνην, ὄντα εἰς τοὺς Μύλους, καὶ τὸ ἐ-
δέχθη, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τὸν σκοπὸν, καὶ ἔγραψα περὶ
τούτου καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἄλλ' οἱ Γερουσια-
σταὶ δὲν ἐδέχθησαν κατ' οὐδένα τρόπον τὸ τοιοῦτον, προ-
βάλλοντες Ἄ ὅτι κατὰ τὸν Διοργανικὸν νόμον πρέπει

νὰ διατηρηθῆ ἑνιαύσιος ἡ Γερουσία, καὶ ἔπειτα ἡ πατρὶς
 ἄς διοργανίσῃ τὰ πράγματα, ὅπως βούλεται. Β' ὅτι οὐ
 παρ' αὐτοῖς κεῖται τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ γενικῶς εἰς τὴν θέ-
 λησιν τῶν λαῶν τῆς Πελοποννήσου, οἵτινες ὡς Γερουσια-
 στὰς τοὺς ἐκλεξάν, καὶ ὄχι ὡς μέλη τοῦ Βουλευτικοῦ.
 Γ' ὅτι, ἂν πράξωσιν ἐν τοιοῦτον, θέλει λογίζωνται ὡς πα-
 ράνομοι, καὶ δικαίως ὁ Λαὸς ἠμπορεῖ νὰ τοὺς καταδικάσῃ
 εἰς ποινὴν. Καὶ τέλος πάντων ἔγραψαν εἰς τὰ Μέλη τῆς
 Διοικήσεως νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Τριπολιζάν, καὶ ἐ-
 κεῖθεν νὰ γράψωσιν ἐκ συμφώνου εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς
 Πελοποννήσου περὶ τῆς ἐνώσεως ταύτης καὶ τῆς καταρ-
 γήσεως τῆς Γερουσίας· καὶ, ἂν ἐγκριθῆ, θέλει τὸ ἀκολου-
 θήσωσιν. Οἱ δὲ ἐκ τῶν Μύλων ἔγραψαν πρὸς τὸν Κωλο-
 κοτρώνην ἀποστείλαντες καὶ πρέσβεις, διὰ νὰ διάσῃ ἐκεῖ-
 νος τὴν κατάργησιν τῆς Γερουσίας· ἀλλὰ μαθόντες τοῦτο
 οἱ Γερουσιασταὶ ἀπέστειλαν καὶ αὐτοὶ ἓνα τῶν Γερουσια-
 στῶν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου, παρόντων καὶ τῶν ἀπὸ
 μέρους τῶν Μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς Ἀπεσταλμένων
 καὶ ὄλων τῶν ἐκεῖσε Καπιταναίων, ἔγινε μεγίστη λογο-
 تريβὴ περὶ τούτου, καὶ τέλος πάντων ἐπανέστησαν ὅλοι
 οἱ Καπιταναῖοι καὶ στρατιῶται ζητοῦντες τὴν ἑνιαύσιον
 διαμονὴν τῆς Γερουσίας, ὁμοίως καὶ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς
 ἐκτός τινων Μελῶν, τῶν ὁποίων ἐζήτησαν ἐπιμόνως τὴν
 ἀποβολήν. Καὶ ὁ μὲν Κωλοκοτρώνης ἐζήτην νὰ ἀποβληθῆ
 ὁ Θάινος Κανακάρης, ὁ Ἀναγνώστης Δελιγιάννης, ὁ Νέ-
 γρης καὶ ὁ Κωκέτης· ὁ δὲ Κ. Παναγιώτης Γιατράκος δὲν
 ἤθελε τὸν Κρεβάταν· ὁ δὲ Κ. Βασίλειος Πετιμεζᾶς δὲν
 ἤθελε τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμεν· Ὅθεν ἐπέστρεψαν εἰς τοὺς
 Μύλους οἱ Ἀπεσταλμένοι ἄπρακτοι, ἐπειδὴ καὶ ἐκρωθή
 μᾶλλον ἡ Γερουσία παρὰ τοῦ στρατιωτικοῦ κόμματος· Καὶ
 ἤθελεν ἦτον ὠφέλιμος ἡ ἐνωσις αὕτη τῆς Γερουσίας μετὰ
 τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς καὶ εὐκατόρθωτος, εἰάν ἤθελεν ἐπι-

χειρισθῶσι τὸ πρᾶγμα μὲ τὸν πρόποντα τρόπον, καὶ ὅχι μὲ βίαν.

Τὰ δὲ Μέλη τῆς Διοικήσεως τὰ ἐν τοῖς πλοίοις, συμφώνως μετὰ τῶν ἔξω εἰς τοὺς Μύλους, μετέβησαν εἰς τὸ χωρίον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκεῖθεν ἔγραψαν καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ μέλη, ὅθεν εὐρίσκοντο, διὰ τὰ συναχθῶσιν ἐκεῖ, καὶ ἄρχησαν νὰ συνάζωνται, καὶ ἐσχημάτισαν πάλιν τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν, καὶ ἐξηκολούθουν τὰς πράξεις τῶν τακτικῶς. Καὶ, ἐπειδὴ πολλαχόθεν ἤτον πληροφορία, ὅτι ἐμελετᾶτο Συνέλευσις τῶν Μονάρχων εἰς τὴν Βερώνην, ἀπεφάσισαν νὰ ἀποσταίλωσι Πρεσβείας μυστικούς ἐκεῖσε, οἵτινες νὰ μεταχειρισθῶσι κάθε τρόπον νὰ παρευρεθῶσιν ἐκεῖ καὶ νὰ ἐμφανίσωσιν εἰς τοὺς Μονάρχας τὰ ἔγγραφα τοῦ Ἔθνους, οἷ ὧν ἐζητεῖτο ἡ φιλόθροπος συγκατάθεσις τῶν εἰς τὴν Ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἔθνους. Πλὴν, μὲ τὸ νὰ ἤτον ἀναγκαῖον νὰ μὴ κοινολογηθῇ αὐτὴ ἡ ἀποστολή, ἐνεκρίθη παρὰ πάντων νὰ ἀποσταλῶσιν ἄνθρωποι ξένοι, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐκινεῖτο περιέργεια. Ὅθεν διωρίσθη ὁ Κόντε Ἀνδρέας Μεταξᾶς καὶ ὁ Πίκολος, εἰς Ἰδραν διατριβῶν τότε. Μὲ τὸ νὰ ἐζητεῖτο δὲ κοινῶς παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀποσταλῶσι Πρεσβεῖαι εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπεφασίσθη συγχρόνως νὰ ἀποσταλῇ καὶ εἰς τὸν Πάπαν μία Πρεσβεῖα φανερά, καὶ διωρίσθη περὶ αὐτῆς ὅτε Π. Πατρῶν καὶ ὁ Γεώργιος, υἱὸς τοῦ Πετρόμπεη. Καὶ τὰ μὲν γράμματα διὰ τὴν Βερώνην ἔγιναν ἐν κοινὸν πρὸς τοὺς Μονάρχας καὶ ἐν ἰδιαίτερον πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Ῥωσιῶν Ἀλέξανδρον μὲ διαταγὴν ἰδιαίτεραν πρὸς τοὺς Ἀποστελλομένους, ὅτι, ἂν δὲν ἀξιώθωσιν ὑποδοχῆς, νὰ ἐκδώσωσιν ἐν τύποις τὴν πρὸς τοὺς Μονάρχας ἀναφορὰν, ἐν ἣ διεμαρτύρητο τὸ Ἔθνος εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τὰ ὅποια ἐδόθησαν εἰς τὸν Μεταξᾶν καὶ ἀνεχώρησθαι διὰ τὴν Ἰδραν καὶ ἐκεῖθεν διὰ τὴν Ἰταλίαν μόνος

του, ἐπειδὴ ὁ Νικόλος διὰ τινὰς αἰτίας ἐδυσκολεύθη. Τὰ δὲ διὰ τὸν Πάπαν ἐμελλε νὰ γίνωσιν παρακλητικὰ διὰ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τοὺς Μονάρχας ὑπὲρ τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ δὲ ἐχθρικός Στόλος, ἠνωμένος μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ καὶ τῶν Ἀφρικανικῶν πλοίων, μετέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ τὰ ἐκεῖ Φρούρια, καὶ νὰ λάβῃ τὸν ἐν Πάτραις Χασάν Πασᾶν, τὸν ὁποῖον ὁ Σουλτάνος ἐπροβίβασεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Καπιτάν Πασᾶ, ἀφ' οὗ ὁ πρὸ αὐτοῦ κατεπυροπολήθη εἰς τὴν Χίον. Ἀφ' ἧς ἐφοδίασε λοιπὸν τὰ Μεσημβρινὰ Φρούρια τῆς Πελοποννήσου, ἔφθασεν εἰς Πάτρας καὶ ἐφοδίασε τὰ ἐκεῖ Φρούρια ὁμοίως ἐδωκε ζωτροφίας καὶ εἰς τὰς ἐν Κορίνθῳ ἐχθρὰς, οἵτινες ἄλλως ἤθελε λοιμοκτονήσωσιν ἐκεῖ· ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες, ὄντες ἐσρατοπεδευμένοι εἰς τοὺς πρόποδας τῶν πέριξ λόφων, δὲν τοὺς ἄφιναν νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὰ χωρία, ἣ δὲ πεδιάς τῆς Κορίνθου ἦτον ἀκαλλιέργητος καὶ κατάξηρος, ὥστε μηδὲ χόρτον εὐρίσκετο εἰς αὐτάρκειαν διὰ τὰ ἄλογά τους. Καὶ μ' ὅλον ὅπου ὁ Στόλος τοὺς ἐπρομήθευσε διὰ θαλάσσης πολλὰ ἀναγκαῖα, μ' ὅλον τὲν ἦτον εἰς κακὴν κατάστασιν καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ ἄλογά τους καὶ ἀπέθνησκον πλῆθος ἐξ αὐτῶν. Ὅσακις δὲ ὤρμησαν εἰς θέσεις τῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ τοὺς βιάσων νὰ ὑποχωρήσουν, ἔπαθον τὰ πάνδεινα, ἐπειδὴ σταθεροὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀντέκρουον καὶ ἐφόνευον πολλοὺς, καὶ ἤχμαλώτιζον, καὶ τὰς κατεδίωκον ἀγεληδὸν εἰς τὸ πεδῖον. Ἡρίστευσε δὲ εἰς αὐτὰς τὰς μάχας ὁ Κ. Δημήτριος Κολιώπουλος, ὁ υἱὸς τοῦ Κωλοκοτρώνη Ἰωάννης, καὶ ὁ Ἀναγνώστης Πετιμεζᾶς μετὰ τοῦ Παπᾶ Καλομοίρη. Ἀλλ' οἱ δύο τελευταῖοι ἐφονεύθησαν εἰς μίαν μάχην μὲ ἄλλους ἐξήκοντα ἐκλεκτοὺς στρατιώτας, ἐπειδὴ ἀπερισκέπτως ἐπροχώρησαν εἰς τὸ πεδῖον καταδιώκοντες τοὺς ἐχθροὺς, οἵτινες εἶχον ἔνδραν εἰς

ἓνα χειμάρρον, τὸν ὁποῖον ἀφ' οὗ διέβησαν οἱ Ἕλληνες, ἐπέστρεψεν ἐκ τῶν φευγόντων ἐχθρῶν ἐν σώμα ἰππέων, ἐξῆλθον καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου, καὶ περιεκύκλωσαν τοὺς Ἕλληνας 500 περίπου τὸν ἀριθμὸν, οἵτινες πολεμοῦντες ἀνδρείως καὶ φρονεῦντες ἱκανοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν, οἱ μὲν ἔφυγον διὰ μέσου τοῦ πλήθους τῶν ἐχθρῶν, οἱ δὲ εἰρημένοι ἐφρονεύθησαν.

Στενοχωρημένοι λοιπὸν ἐκεῖ οἱ ἐχθροὶ, ἐμβῆκαν εἰς τὰ φορητὰ πλοῖα τοῦ Στόλου, ὅκτω περίπου χιλιάδες, καὶ ἀπέβησαν εἰς τὴν Περαχώραν, εἴτε διὰ τὰ ἀρπάσσουν τροφάς, εἴτε διὰ τὰ προχωρήσουν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ζητηνίου, ἂν δυνηθῶσιν· (ἐπειδὴ, ἀφ' ἧς ὥρας διέβησαν τὸν Ἰσθμὸν, μήτε αὐτοὶ ἔμαθον περὶ τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ, ὅστις τοὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θέλει προφθάσει κατόπιν μὲ ἄλλας δυνάμεις, μήτε ὁ Χουρσήτ Πασᾶς περὶ αὐτῶν.) εἴτε διὰ τὰ ἐφελκύσουν ἐκεῖ τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ εὔρουν οἱ λοιποὶ τὰς θέσεις τοῦ Ἰσθμοῦ ἐλευθέρας, διὰ τὰ ἐξέλθωιν ἐκεῖθεν. Τοῦτο μαθὼν ὁ Κ. Νικητας, ἔτρεξε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὁμοίως καὶ τινες ἄλλοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκτύπησαν τοὺς ἐχθροὺς γενναίως, καὶ ἀφ' οὗ ἐφόνευσαν ἱκανοὺς, τοὺς λοιποὺς ἐβίασαν τὰ ἔμβουν εἰς τὰ ἴδια πλοῖα, καὶ τὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Κόρινθον ἄπρακτοι.

Ὁ δὲ Ὑψηλάντης εἰς ταύτην τὴν περίστασιν μετέβη ἐκ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν Ἰσθμὸν, διὰ τὰ ἐνδυναμώσων οἱ στρατιῶται ἐκεῖνας τὰς θέσεις· ἀλλ', ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν Κόρινθον, ἐπανῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Τριπολιτῆάν.

Ἀφ' οὗ δὲ διέτριψεν ἱκανὰς ἡμέρας ὁ ἐχθρικός Στόλος εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, παρέλαβε τὸν Καπιτὰν Πασᾶν μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους του καὶ ἀνεχώρησε. Τὰ δὲ ἐν Παύτραις στρατεύματα τοῦ εἰρημέτου ἔμειναν ὑπὸ τὴν ὁ-

θηρίαν ἄλλον. Ὁ δὲ σκοπὸς τοῦ Στόλου ἦτον διὰ τὰ ἐφο-
 διαση τὸ Ναύπλιον, καὶ διὰ τοῦτο εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἱκα-
 νὰ πλοῖα μὲ σημαίας Εὐρωπαϊκῶν Δυναμίων, φορτωμέ-
 να μὲ διάφορα εἶδη ζωοτροφιῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων.
 Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν εἰς τὸ Τζιρίγον, περιέπλεεν ἐκεῖ περι-
 μένων τὸν ἀρμόδιον ἄνεμον. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στόλος,
 ἔτοιμος κατὰ πάντα, περιεφέρετο εἰς τὰς νήσους Ὑδρας,
 καὶ Πετζῶν, καὶ εἰς τὸν Ἀργολικὸν Κόλπον. τὸ μὲν, δια
 τὰ ἐμποδίση τὴν εἴσοδον τοῦ ἐχθρικοῦ εἰς τὸν Κόλπον,
 τὸ δὲ, διὰ τὰ ὑπερασπίζεται τὰς δύο αὐτὰς Νήσους, μὲ
 τὸ τὰ ὑπώπτειον, μήπως οἱ ἐχθροὶ σκοπεύουν τὰ κάμνυ
 ἔφοδον εἰς αὐτὰς, καὶ μάλιστα εἰς τὰς Πέτζας, ὅπου δὲν
 εἶναι τόπος ὀχυρός· καὶ διὰ τοῦτο οἱ Πετζιῶται μετέφε-
 ρον τὰς φαμίλιας των εἰς τὴν Ὑδραν καὶ Πελοπόννησον,
 τὴν δὲ πύλιν ὠχύρωσαν μὲ στρατιωτικὴν δύναμιν, ὅπου
 κατὰ ζήτησίν τους μετέβη ὁ Πάνος Κωλοκοτρώνης μὲ
 500 στρατιώτας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, παρ' ἐλπίδα ἔφθασεν εἰς τὰς
 Μύλους ἡ Γαλλικὴ Φεργάτα μὲ ἄλλα δύο πολεμικὰ πλοῖα,
 καὶ εὐθὺς ὁ Διοικητὴς ἔγραψεν εἰς τὴν Διοίκησιν τῶν Ἑλ-
 λήνων ζητῶν νὰ ἀποσταλοῦν οὕτω τῶν Μελῶν αὐτῆς, διὰ
 τὰ τοὺς ὁμιλήση ἀναγκαῖά τινα. Ὅθεν διωρίσθησαν ὁ Θ.
 Νέγρης, ὁ Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος καὶ Γκίκας
 Καρακατζάνης, τοὺς ὁποίους, ἀφ' οὗ ἔφθασαν, ἐδέχθη ὁ
 Διοικητὴς Γάλλος μὲ μεγάλην αὐστηρότητα ζητῶν ἀφθω-
 ρὴ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Γολέττας καὶ τοῦ πράγματος, καὶ
 ἱκανοποιήσιν διὰ τὴν Γαλλικὴν σημαίαν ὅπου ἐπεριφρονή-
 θη. Ἐπρόβαλλον οἱ ἀπεσταλμένοι τὴν συμφωνηθεῖσαν δια-
 ρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας μόλις τὸ ἡμισυ ἦτον περασμένον,
 πλὴν εἰς μάτην, ἐπειδὴ ἐκεῖνος μήτε εἰς τὴν εὐλογίτητα
 ἐπείθετο, μήτε εἰς τὰς παρακλήσεις, ἀλλ' ἐφοβέριζεν, ὅτι
 θέλει διατεθῆ ἐχθρικῶς εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὅτι θέλει

εἰσάξει τροφὰς εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἐζήτει νὰ κρατήσῃ ὡς ἐνέχυρον τοὺς Ἀπεσταλμένους. Μόλις μετὰ πολλὰς ὥρας ἐπεισθῆ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ἐπανέλθουν, καὶ τοὺς ἔδωσε διορίαν τριῶν ἡμερῶν, διὰ νὰ τοῦ μετρηθοῦν τὰ χρήματα, καὶ νὰ ἐκτελεσθοῦν, ὅσα ἐζήτει. Καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν μέρους ἐφέρετο τοιοῦτοτρόπως ἐχθρωδῶς καὶ ἀλόγως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδωσε σχέδιον εἰς τοὺς Ἀπεσταλμένους, διὰ νὰ γίνῃ ἐν γράμμα ἀπὸ μέρους τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ τῶν ἐγχειρισθῇ, διαλαμβάνον, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι εὐγνώμονες κατὰ πάντα λόγον εἰς τὴν Γαλλικὴν σημαίαν, μὲ τὸ νὰ μὴ τοὺς ἠνόηθησεν πώποτε κατ' οὐδένα τρόπον. Ὅθεν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἀπεσταλμένων, τὸ μὲν ζητούμενον γράμμα ἔγινε κατὰ τὸν πρέποντα τρόπον, ἐπειδὴ δὲ τὰ χρήματα ἦτον ἀδύνατον νὰ οἰκονομηθοῦν τότε, διωρέσθησαν δύο ἄλλοι ἐκ τῶν Μελῶν τῆς Διοικήσεως νὰ ὑπάρουν μὲ τὸ γράμμα καὶ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ περιμείνῃ τὴν διορίαν.

Μόλις ἔφθασαν οἱ Ἀπεσταλμένοι εἰς τὴν Γαλλικὴν Φρεγάταν, καὶ ὁ ἐχθρικός Στόλος ἐφάνη πλησίον τοῦ Ἀργολικοῦ Κόλπου, συστάμενος ἀπὸ 90 περίπου πολεμικῶν πλοῖα· τὰ δὲ Ἑλληνικὰ συμποσούμενα εἰς τεσσαράκοντα πέντε, ἀντεπαρατάχθησαν ἔσωθεν τοῦ Κόλπου, διὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσουν τὴν εἴσοδον. Ἐκεῖ συνεκροτήθη ναυμαχία φρικτὴ, ἣτις διήρκεσεν ἱκανὰς ὥρας, καὶ οἱ ναῦται Ἕλληνες, χωρὶς νὰ φοβηθοῦν τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ὤρμησαν ἐναντίον τους, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐβιάσθησαν νὰ στραφῶσιν εἰς τὰ ὀπίσω μετὰ ζημίας. Εἰς ἐκεῖνον τὸν θόρυβον τοῦ πολέμου ἐσοχάσθη νὰ ὠφεληθῇ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ὁ Καπιτὰν Πασῶς, καὶ ἄφησεν ἐν πλοῖον μὲ Ἀουστριακὴν σημαίαν, φορτωμένον σιτάρι νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ναύπλιον. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες τὸ παρετήρησαν, καὶ ἀμέσως διώρισαν ἐν ταχύπλουν πλοῖον νὰ τὸ προ-

καταλάβη· τὸ δὲ Ἀουστριακόν, μὴ δυνάμενον νὰ ἀποφύγη ἄλλως τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, ἐπλησίασεν εἰς τὴν Γαλλικὴν Φρεγάττα, καὶ ἄραξεν ἐκεῖ διὰ νὰ λάβῃ ὑπεράσπισιν· πλὴν τὸ Ἑλληνικὸν ἔφθασεν ἐκεῖ, τὸ ἔλαβε καὶ τὸ μετέφερεν εἰς τὴν Ὑδραν, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ ἄνθρωποι τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ διάφορα γράμματα. Περιφερόμενος δὲ ὁ ἐχθρικός Στόλος ἐκεῖ δύο ἡμέρας, ἐπέτυχε πάλιν ἀρμόδιον ἀέρα, καὶ ἐδοκίμασε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Κόλπον· πλὴν πάλιν τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἀντεπαρτάχθησαν γενναίως, συνεκροτήθη καὶ δευτέρα ναυμαχία, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐβιάσθησαν νὰ ὀπισθοδρομήσωσι, φοβούμενοι μᾶλλον τὰ μπουρλότα, ἢ ἄλλο τι. Ἐδοκίμασαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ Ναύπλιον καὶ ἄλλο πλοῖον μὲ σιτάρι· πλὴν μηδὲ τοῦτο ἐδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ, μὲ τὸ νὰ τὸ ἐπρόφθασαν τὰ Ἑλληνικά. Ὅθεν ἀπελπισθεὶς ὁ Καπιτάν Πασᾶς ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Στόλου καὶ διεθύνθη πρὸς τὰ ἐπᾶνω μέρη, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ δώσῃ βοήθειαν ἐκεῖ.

Ὁ δὲ Διοικητὴς τῶν Γαλλικῶν πλοίων, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου, ἀφ' οὗ ἤκουσε παρὰ τῶν Ἀπεσταλμένων, ὅτι πρὶν τῆς διορίας εἶναι ἀδύνατον νὰ οικονομηθῶσι τὰ χρήματα, ἐζήτη δι' ἀσφάλειάν του τάχα νὰ λάβῃ τὰ ἐνέχυρα τῶν Ναυπλιωτῶν Τούρκων ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Γολέτταν· καὶ, ἐπειδὴ ὁ Καπιτάνος τῆς Γολέττας δὲν τοῦς ἔδωσε, προβάλλων, ὅτι δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἐν τοιοῦτον ἄνευ ἀδείας τῆς Διοικήσεως, ἐπεχειρίσθη νὰ τοῦς λάβῃ βιαίως· πλὴν ἡ Γολέττα ἔφυγεν ἐκεῖθεν· ὁ δὲ τὴν κατεδίωξε κτυπῶντάς την μὲ τὰ κανόνια, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσεν. Ὅθεν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν φρουάτων κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν κινήματων τοῦ Γαλλικοῦ Διοικητοῦ εὐλόγως ἐσυμπέρασαν πολλοὶ, ὅτι ἦτον ἀκουσμένος μὲ τὸν ἐχθρικὸν Στόλον καὶ μὲ τοῦς Ναυπλιώτας, διὰ νὰ τοῦς συνιδράμῃ, πλὴν δὲν ἐπέτυχεν.

Τὰ δὲ μεταξὺ τῶν Προκρίτων Πολιτικῶν καὶ Καπιταναίων ἐπρόβαινον εἰς τὸ χεῖρον· καὶ οἱ μὲν Καπιταναῖοι ἐζήτουν νὰ ἀφεθῶσιν ἀπὸ τὸ Στρατιωτικὸν οἱ Πολιτικοί, καὶ νὰ τὸ ἀφήσωσιν εἰς τὴν ὁδηγίαν τῶν Καπιταναίων, ὡς εἰδημονεστέρων, αὐτοὶ δὲ νὰ περιορίζωνται εἰς μόνα τὰ πολιτικά· οἱ δὲ, ὑποπτεύοντες ἀπὸ τοὺς Καπιταναίους, ἔτι μᾶλλον τὸ οἰκειοποιούντο καὶ ἐνεδυναμώνοντο, καὶ ἐσυμφώνησαν μεταξὺ τῶν νὰ μείνωσι σταθεροὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν Καπιταναίων. Ἰδιαιτέρως δὲ τὰ τοῦ Κωλοκοτρῶνη καὶ Δελιγιανναίων κατήντησαν σχεδὸν εἰς τὸ ἀσυμβίβασον· ἐπειδὴ ὁ Κωλοκοτρῶνης ἐζήτηε μὲν βίαν νὰ ἀποσπάσῃ τοὺς στρατιώτας τῶν Δελιγιανναίων, καὶ νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὸ στρατόπεδον ὡς ἀρχηγοὶ στρατιωτῶν· καὶ τὸν μὲν Κανέλλον Δελιγιάννην ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῆς Ναυπλίου μὲ ἐγγραφον διαταγὴν τῆς Γερουσίας, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος ἐσυμφώνει μετὰ τοῦ Κωλοκοτρῶνη· τὸν δὲ Δημήτριον Δελιγιάννην ἀπέβαλεν ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ ἐν Κορίνθῳ· οἱ δὲ ἐπανελθόντες εἰς τὰ ἴδια ἐφύλαττον καὶ τοὺς στρατιώτας τῶν περὶ αὐτούς· οἱ δὲ Καπιταναῖοι κατεβίβων κατ' αὐτῶν καὶ κατὰ τῶν λοιπῶν Προκρίτων, ὅτι ἐμποδίζουσι τοὺς στρατιώτας, ἐν ᾧ ἡ Πατρις ἔχει τὴν ἀνάγκην στρατιωτῶν. Συνέπιπτον δὲ καὶ ἄλλαι αἰτίαι καθ' ἡμέραν σχεδὸν τοῦ νὰ ἀυξάνουν αἱ ἐριδες, ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς πατρίας τοῦ Κωλοκοτρῶνη καὶ Κολιόπουλου, ἀντιφερόμενοι μὲ ἐκείνους τῶν Δελιγιανναίων, ἐζήτουν παρὰ τῶν Καπιταναίων τοὺς ἐκδίκησιν· οἱ δὲ Καπιταναῖοι ἐγραφον εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ τὴς φέρῃ νὰ τοὺς κρίνῃ, καὶ νὰ τοὺς παιδεύσῃ. Ἐστειλεν εὐθὺς ἡ Γερουσία προσταγὴν εἰς αὐτούς νὰ ἔλθουν· ἀλλ' οἱ Δελιγιανναῖοι τοὺς ὑπερασπίζοντο καὶ ἀντέπραττον εἰς τὰς τῆς Γερουσίας διαταγὰς. Ὅθεν κατήντησε τὸ πρᾶγμα, ὡ-

στε ἀπεφασίσθη νὰ ὑποτάξωσι τοὺς Δελιγιανναίους καὶ τὴν φατρίαν των μὲ τὴν δύναμιν τῶν ὄπλων, καὶ ἐτοιμάζετο κατὰ τοῦτο ὁ Κωλοκοτρώνης καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.

Ταῦτα μαθοῦσα ἡ Διοίκησις, καὶ φοβουμένη, μήπως ἐκρήραγῇ ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ καταυτῆσῃ γενικώτερος, παρεκίνησε τὸν Π. Πατρῶν καὶ τὸν Πετρόμπεην νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, νὰ προσπαθήσων νὰ τὲς συμβιβάσωσι, καὶ ἐν ταυτῷ νὰ παρακινήσωσι καὶ τὴν Γερουσίαν νὰ οἰκονομήσῃ χρήματα δια τὲς Ἀγγλικὰ καὶ Γάλλικα, μὲ τὸ νὰ ἐπληρῆσεν ἡ διορία τῆς πληρωμῆς. Μετέβησαν λοιπὸν ἐκεῖ· καὶ τὸν μὲν θρασμὸν ἐκεῖνον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καθησύχασαν, δὲν ἐδυνήθησαν ὅμως νὰ τοὺς συμβιβάσωσιν ἐντελῶς, καθότι ἦτον ἀδύνατον νὰ συμφωνήσωσιν εἰς τὰ οὐσιώδη, δηλονότι εἰς τὸ περὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ κεφάλαιον.

Ἀνεφάνη δὲ συγχρόνως καὶ ἄλλο αἷτιον σκανδάλου. Οἱ εἰς τὸ Στρατόπεδον τῆς Κορίνθου Καπιταναῖοι, εἴτε οἰκοθεν, εἴτε ἐκ συνεργείας τοῦ Κωλοκοτρώνη, τὸν ἐκλεξαν Ἀρχιστράτηγον τῆς Πελοποννήσου, καὶ τὸν ἐπροσκάλεσαν εἰς ταῦτο τὸ ἀξίωμα ἐγγράφως. Ὅμοίως ἔγραψαν καὶ εἰς τὴν Πελοποννησιακὴν Γερουσίαν ζητοῦντες νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἐκλογὴν δυνάμει τοῦ δικαιώματος ὅπου εἶχε κατὰ τὸν Ὀργανικόν τῆς Νόμον. Ὅθεν ἡ Γερουσία ἐδέχθη τὴν ἐκλογὴν, καὶ ἔδωκε τὸ δίπλωμα τῆς Ἀρχιστρατηγίας εἰς τὸν Κωλοκοτρώνην, ἀφ' οὗ ἔλαβε καὶ αὐτὴ παρ' αὐτοῦ ἐγγραφὸν τὸν ὄρκον τῆς πίστεώς του εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν Διοίκησιν. Ἄλλ', ἐπειδὴ ἦτον ἀναγκαῖα ἡ ἐπικύρωσις τούτου καὶ ἀπὸ μέρους τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως, ἔγραψεν ἡ Γερουσία ἀποστέλλουσα τὰ ἀντίγραφα τῆς ἐκλογῆς, καὶ ζητοῦσα τὴν ἐπικύρωσιν. Ὁ δὲ Πετρόμπεης, ὅστις καὶ πρότερον ἔλαβεν αἰτίας τινὰς δυσαρρεσκείας κατὰ τοῦ Κωλοκοτρώνη, μαθὼν τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῆς

Ἀρχιστρατηγίας, τὴν ὑποίαν ἀνέκαθεν ἐζήτει δι' αὐτὸν, ἐκρηύχθη ἐναντίος του καὶ σύμφωνος μετὰ τῶν προκρίτων Πολιτικῶν, καὶ ἀμέσως ἐνήργησε καὶ ἤλθε μία ἀναφορὰ ἀπὸ τὴν Μάνην εἰς τὴν Διοίκησιν, ἐν ᾗ ἐζήτην νὰ δοθῇ ἢ Ἀρχιστρατηγία εἰς τὸν Πετρόμπεην, καὶ ὅτι, ἂν δοθῇ εἰς ἄλλον τινὰ, ὄχι μόνον δὲν θέλει ὑποταχθῶν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ θέλει κηρυχθῶν καὶ πολέμιος. Ἡ Διοίκησις λοιπὸν ἐπρόβαλε τὴν ἀναφορὰν ταύτην ὡς ἐμποδῶν, καὶ ἔγραψεν εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅτι νὰ μείνῃ κατὰ τὸ παρὸν αὐτῇ ἢ ὑπόθεσις, διὰ νὰ μὴ προξενηθῇ σκάνδαλον μετὰ τῶν Πελοποννήσου καὶ Μάνης. Ὁ δὲ Κωλοκοτρῶνης, κεντηθεὶς εἰς τὴν φιλοτιμίαν του, ἐσκληρύνθη ἔτι μᾶλλον. οἰκιστοποιήθη ὁμως τὸν Τίτλον μὲ μόνον τὸ δίπλωμα τῆς Γερουσίας, καὶ ὑπεγράφατο Ἀρχιστράτηγος.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη τῆς Ἀρχιστρατηγίας ὠφέλησε τὰ μέρη τὰς τοὺς Πολιτικοὺς Προκρίτους εἰς τὸν σκοπὸν τους, ἐπειδὴ ὄχι μόνον ὁ Ὑψηλάντης, καὶ ὁ Πετρόμπεης καὶ οἱ Καπιταναῖοι, οἱ μὴ εὐρισκόμενοι ἐν Κορίνθῳ, ἐδυσχερестήθησαν μεγάλως κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τινες ἐκ τῶν παρευρεθέντων ἐκεῖ εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ ὑπογραψάντων, μετεμελήθησαν, καθὼς ὁ Κ. Παναγιώτης Γιατράκος, ὅστις, μὲ τὸ νὰ ἦτον τότε μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ἀδύνατος καὶ ὑστερημένος στρατιωτῶν, ἠκολούθει τὴν ἀρῆσκειαν τοῦ Κωλοκοτρῶνη. μετὰ ταῦτα ὁμως, ἀφ' οὗ κατώρθωσε νὰ λάβῃ ἐπιρροήν πάλιν εἰς τὴν ἐπαυχίαν τοῦ Μιστρός, ἐσυμφώνησε μετὰ τῶν ἐναντιομένων εἰς τὴν Ἀρχιστρατηγίαν τοῦ Κωλοκοτρῶνη. Ὅμοίως καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν Καπιταναίων ἐξ αὐτῆς τῆς αἰτίας ἐκλινάν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ οἱ Πρόκριτοι εὗρον ἄρμόδιον καιρὸν νὰ διαλύσωσι τὴν συμφωνίαν τῶν Καπιταναίων, καὶ νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν ἠνωμένην αὐτῶν δύναμιν,

τὴν ὁποίαν ἐφοβοῦντο πάντοτε.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ ἐν Ναυπλίῳ πολιορκούμενοι, οἵτινες ἤλπιζον βεβαίαν τὴν βοήθειαν ἀπὸ τῶν Στόλων τῆς καὶ τροφᾶς ἱκανὰς, ἰδόντες, ὅτι ἀπέτυχον, ἀπελπίσθησαν μ' ὅλον τοῦτο ἀντεῖχον μὲ τὰς ὀλίγας τροφᾶς ὅπου τοὺς ἔμεινον· καὶ, διὰ τὰ τὰς οἰκονομοῦν, ἐξήρχοντο σχεδὸν καθ' ἡμέραν ἐξω τοῦ Φρουρίου καὶ εἰσύναζον χόρτα, καὶ εἴτι ἄλλο εὗρισκον τρόφιμον. Πολλάκις ἐπροχώρουν καὶ εἰς τὰς ἀμπέλους διὰ τὰ συνάξουσι σταφύλια· ἀλλ' οἱ Ἕλληνες τὰς κατεδίωκον καὶ ἐφόνευσον ἐξ αὐτῶν. Εἰς μίαν δὲ μάχην ὄρησεν ἑφιππος ὁ Κ. Νικόλαος Σταματελόπουλος ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐπλήρωσε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἐφονεύθη καὶ αὐτός. Ἦτον δὲ ὁ νέος οὗτος γεννητός, ἀλλ' ὄρητικὸς καὶ ἀπρόσεκτος.

Ὅμοίως καὶ οἱ πολιορκοῦντες τοὺς ἐν Κορίνθῳ ἐχθρὰς δὲν ἔπαυον καθ' ἡμέραν τὰ τοὺς βλάβπτουν μὲ διαφόρους τρόπους· μάλιστα συνεχῶς ἐπλησίαζον εἰς τὸ στρατόπεδόν τους διὰ νυκτός, καὶ ἐφόνευσον ἐξ αὐτῶν καὶ ἡχμαλώτιζον, καὶ πολλὰ ζῶα τοὺς ἔπαινον.

Ἡ δὲ Διοίκησις ἠτοίμασε τὰ διὰ τὸν Πάπαν γράμματα, τὰ ὅποια ἐνεχειρίσθησαν τῇ Π. Πατρῶν, διὰ τὰ ἀπέβληθ' ἐκεῖ. Ἄλλ' οὐσα εἰς διαφωνίαν μετὰ τῆς Γερουσίας καὶ δι' ἄλλας προλαβούσας αἰτίας καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κωλοκοτρώνη, ἀπέστειλεν εἰς Τριπολιτζάν τινὰ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς, τὸν Σωτήριον Χαραλάμπην, τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμην, τὸν Π. Κρεβάταῖν, τρεῖς ἐκ τῶν Νησιωτῶν καὶ τὸν Φώτιον Καραπάνου Ρουμελιώτην, ἐπὶ λόγῳ διὰ τὰ συμβιάσσει τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Κωλοκοτρώνη, ὃ δὲ σκοπὸς ἦτο τὰ ἐφελκύσσει τὰ σημαντικώτερα μέλη τῆς Γερουσίας εἰς ἑαυτοὺς, καὶ τὰ ἀνατρέψωσι τὴν ἐπιρροήν ὅπου ὁ Κωλοκοτρώνης καὶ οἱ ἄλλοι Καπιταναῖοι εἶχον εἰς αὐτήν· ἀλλ', ἀφοῦ ἐπροσπάθησαν καὶ δὲν ἐκατώρθωσάν

τι, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι διὰ τὰς ἐπαρχίας των νὰ τὰς διοργανίσωσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην. Καί, ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις ἔμεινε μόνον ὄνομα καὶ τύπος, χωρὶς νὰ ἐνεργῇ τι, καὶ χωρὶς νὰ ἀκούεται, ἀπεφάσισαν τὰ ἐκεῖ Μέλη νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἐρμιόνην δι' ἀσφάλειαν τῶν ἀτόμων των.

Ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων ἐκεῖ, ὁ Χουρσίτ Πασᾶς, διατρέβων εἰς τὴν Δάρισσαν, ἐνήργει μὲ ὄραστηριότητα καὶ, μ' ὅλον ὀποῦ ἦτον ἠναγκασμένος, διότι εἰς τοσοῦτον διάστημα καιροῦ δὲν ἐδυνήθη νὰ λάβῃ ἰδέαν ἀκριβοῦς περὶ τῆς καταστάσεως τῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν Πελοπόννησον στρατευμάτων, ἠτοίμασεν ἄλλας ὀκτὼ περίπερ χιλιάδας καὶ τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν· οἵτινες, μὲ τὸ νὰ ἐφοδῆθησαν νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὸν Ἰοθμὸν, διευθύνθησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Σάλωνος, καὶ μὴ εὐρόντες ἀνθίστασιν, ἐμβῆκαν εἰς τὴν πόλιν Σάλωνα. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες μὲ τὰς φαμίλιας των προλαβόντες κατέφυγον εἰς τὰ ὄρεινά μέρη καὶ ἐφυλάχθησαν· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔμεινον ἐκεῖ ἡμέρας τινὰς, καὶ ἐληλάτου τὴν πόλιν. Ἄλλ', ἀφ' ἧ ἔμαθον, ὅτι συνάζονται εἰς τὰ ἐκεῖ περίεξ Στρατεύματα Ἑλληνικά, καὶ ὅτι μεταβαίνουσι καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου διὰ θαλάσσης ἀπὸ τὴν Βοστίτζαν στρατιῶται, ἐφοδῆθησαν, μήπως τοὺς πολιορκήσωσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ στενὰ, καὶ ἀμέσως κατέκαυσάν τινα ὀσπήτια, καὶ ἔφυγον διευθυνόμενοι εἰς τὸ Ζητοῦνι (55). Ἄλλ' ὁ Κ. Ὀδυσσεὺς εἶχε προκαταλάβει ἓνα στενὸν δρόμον, ὅθεν ἔμελε νὰ περάσωσιν οἱ ἐχθροί, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἐπλησίασαν, ἔλεποντες τὸν κίνδυνον, ἐσυμβιβάσθησαν μετὰ τοῦ Κ. Ὀδυσσεὺς νὰ κάμουν ἀνακωχὴν τῆς πολέμου μέχρι τοῦ ἐλευσομένου Ἀπριλίου, καὶ νὰ τὰς ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν διάβασιν.

Εἰς δὲ τὴν Δοτικὴν Ἑλλάδα ὁ Κ. Βαρνακιώτης μετὰ τῶν συνωμοτῶν του, συμφώνως καὶ ὁ Καπιτὰν Γῶργος, ἔ-

βαλον εἰς πράξιν τὴν προδοσίαν τῆς Πατρίδος· ἐπειδὴ ἐπῆραν εἰς προσκύνησιν τῶν Πασάδων, ἐσυμφώνησαν νὰ συμμαχήσωσι μετ' αὐτῶν, καὶ νὰ συμπράξωσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἀκαρνανίας· τὰς ἐξήγησαν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ τοὺς ὠδήγησαν, πῶς νὰ διατεθῶσι, καὶ διέσπειραν εἰς τὰς Λαῖς, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ τελεσφορήσῃ τὸ Κίνημα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι, ὅσα μέρη προλάβουν νὰ προσκυνήσωσιν, ὄχι μόνον θὰ εἶναι ἀνέπαφα εἰς τὴν ζωὴν των, τιμὴν των καὶ οὐσίαν των, ἀλλὰ θέλει τοῖς χαρισθῆ καὶ ἀσυδοσία διὰ πολλὰς χρόνους· ἐξ ἐναντίας, ὅσα μέρη ἐπιμείνουν εἰς τὴν ἀνταρσίαν, ἀφείκτως θέλει ἐξολοθρευθῶν. Τὰ τοιαῦτα διασπειρόμενα ἐπιτηδεῖως εἰς τοὺς Λαοὺς τῆς Ἀκαρνανίας, ὑστρημένους ἀπὸ ὀδηγόν, τοὺς ἔκαμαν νὰ ἀποναρκαθῶν, καὶ νὰ μένεν ἀκίνητοι, καὶ ἄρχησαν νὰ προσφέρουν τὴν ὑποταγὴν τοὺς εἰς τοὺς Πασάδες, οἵτινες χειραγωγούμενοι ἀπὸ τοὺς προδότας, ἐμβῆκαν εἰς τὸ Βραχῶρι μὲ δεκαπέντε περίπου χιλιάδας στρατὸν, χωρὶς πόλεμον, καὶ ὑπέταξαν ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐκεῖθεν ἐπροχώρησαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀκαρνανίας ἀνεμποδίστως, καὶ ὁ Βαρνακιώτης εἶχε σπουδαίαν φρουρίδα νὰ προετοιμάσῃ τροφὰς διὰ τὸ στρατεύμα· ἀλλὰ πόθεν; ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς Ἑλληνας, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπέσχετο πρότερον ἀσυδοσίαν. Καὶ τοῦτο δὲν ἦτον ἱκανόν, ἀλλὰ τὸ τούτου χεῖρον ἦτον, ὅπου τὸ ἐχθρικόν στρατεύμα, συθεμένον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ Ἀλβανῶν, ἤθελον λάφυρα. Ὅθεν διήρπαζον τὰ πράγματα τῶν προσκυνησάντων, καὶ τοὺς κατέθλιβον καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐφόρευον. Τὸ τοιοῦτον μέγα δυστύχημα, διαδοθὲν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἀκαρνανίας, προὐξένησε μέγαν τρόμον εἰς τοὺς Ἑλληνας, καὶ ἄρχησαν νὰ φεύγουν ἀγεληδόν, καὶ νὰ μεταβαίνουν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἣτις τοὺς ἐδέχετο μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Οἱ δὲ Ἀλβανοὶ ὄχι μόνον τοὺς

Ἕλληνας ἐρύμνωσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Βραχωρίτας Τούρκους ὅπου εἶχε πεφυλαγμένους εἰς τὸ Δραγαμέζον ὁ Βαρνακιώτης, τοὺς ἐρύμνωσαν διόλου. Ἐπειτα αὐτὸς τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Πρέβεζαν. Οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐπροχώρησαν εἰς τὴν Κατοχὴν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Μεσολογγίου κατακαύσαντες ὅλα τὰ χωρία, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἦσαν φυγάδες, ὥστε οἱ ἐχθροὶ ἔγιναν κύριοι ὅλων ἐκείνων τῶν μερῶν, ἐκτὸς τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ Μεσολογγίου, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον εὐκόλον νὰ ἔμβωσιν· ἐπειδὴ τὸ μὲν πρῶτον εἶναι νῆσος, καὶ πλοῖα δὲν εἶχον διὰ νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ· τὸ δὲ δεύτερον εἶχεν ἀνέκαθεν ἐν χαράκωμα βαθὺ πρὸς τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς, εἰς τὸ ὁποῖον μία μόλιον στενὴ εἴσοδος ἦτον, καὶ τὴν εἶχον ἐνδυναμωμένην ἀρκεία.

Οἱ δὲ Μεσολογγίται μέρος μὲν τῶν φαμιλιῶν τους μετέβιδασαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ μέρος εἰς τὰς ἐκεῖ πέραξ ἐρήμους νήσους, καὶ ἔμειναν εἰς τὴν πόλιν μόνοι οἱ ἔνοπλοι ἐντόπιοι, καὶ ὁ Καπιτὰν Μάρκος Μπότζαρης μὲ 300 περίπου Σουλιώτας, καὶ ὁ Κ. Μακρῆς μὲ 200 περίπου στρατιώτας, μετὰ τῶν ὁποίων ἦτον καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, οἵτινες ἔγραψον καθ' ἡμέραν σχεδὸν εἰς τὴν Πελοπόννησον ζητοῦντες στρατιωτικὴν βοήθειαν, καὶ ἐπαπειλοῦντες, ὅτι, ἂν δὲν τοὺς προφθάσῃ ἐν καιρῷ, θέλει ἀναχωρήσουν διὰ τῶν πλοίων, καὶ θέλει ἀφήσουν τὴν πόλιν ἐκείνην εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες κύριοι ὄντες ἐκείνης τῆς θέσεως, εὐκόλως δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τὰς ἔγραψαν νὰ ἀνθέξωσι, καὶ ἀφεύκτως θέλει τοὺς ἀποσαλῆ βοήθεια, καὶ διωρίσθησαν ἀμέσως ὁ Πετρόμπεης, ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης, ὁ Ἀνδρέας Λόντος καὶ ὁ Κανέλλος Δελιγιάννης νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ μὲ ὅσους στρατιώτας δυνηθῶσι νὰ συναξῶσι. Καὶ οἱ μὲν ἠτοιμάζοντο· ἀλλ', ἐπειδὴ τὰ εὐρι-

σκόμμενα εἰς τὸν Κόλπον ἐχθρικά πλοῖα ἐπολιόρχησαν καὶ διὰ θαλάσσης τὸ Μεσολόγγι καὶ Ἀνατολικὸν, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐχρειαζέτο θαλασσία δύναμις Ἑλληνική πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔγραψαν πρὸς τοὺς Νησιώτας νὰ ἀποστείλωσιν ἐκεῖ δέκα πλοῖα, τὸ μὲν, διὰ νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν, τὸ δὲ, διὰ νὰ μεταδιδάσῃσι τὰ Πελοποννησιακὰ στρατεύματα, οἵτινες τὸ ὑπεσχέθησαν.

Ἐν τούτῳ ὁ Κ. Μάρκος Μπότζαρης βλέπων, ὅτι μηδὲ δύναμιν ἀνάλογον εἶχον ὡς πρὸς τοὺς ἐχθρούς, μηδὲ τὰ ἀναγκαῖα τὰ πρὸς τροφήν καὶ πόλεμον, καὶ ὅτι ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῇ ἡ πόλις ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐπενόησεν ἐν στρατήγημα ἀξίολογον, καὶ ἐμήνυσεν εἰς τοὺς Πασάδες, ὅτι θέλει παραδώσει τὴν πόλιν, πλὴν ἐπ'ἀνάγκης νὰ περιμείνωσιν ἡσυχοὶ ἡμέρας τινάς, ἕως ὅτου νὰ πεισθῶσιν εἰς τοῦτο καὶ τινες ἄλλοι τῶν Καπιταναίων ἐναντιούμενοι. Καὶ τοῦτο μετεχειρίσθη, διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τοὺς ἐχθρούς, καὶ νὰ μὴ δοκιμάσῃσι τὴν ἔφοδον διὰ πολέμου, ἕως ὅτου νὰ προφθάσῃ ἡ ἐκ τῆς Πελοποννήσου βοήθεια, ὅπερ καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ νομίζοντες βεβαίαν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Κ. Μάρκου, ἠσύχασον καὶ εἶχον καθημερινὴν ἀνταπόκρισιν μετ' αὐτοῦ.

Ἐν δὲ τῷ μεταξύ τούτου τοῦ διαστήματος συνέπεσεν ἐν εὐτύχημα εἰς τοὺς ἐν τῷ Μεσολογγίῳ, ἐπειδὴ ἐν Ἰμπρίκι τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ, διευθυνόμενον ἀπὸ τὰς Πάτρας εἰς τὴν Πρέβεζαν μὲ 150 ἐπιβάτας Τούρκους, οἵτινες εἶχον μεθ' ἐαυτῶν ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων καὶ πραγμάτων ἐκ τῶν λαφύρων, ὅπου αἱ στρατιῶται τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ ἔκαμον εἰς τὰς Πάτρας, ἐκάθησεν εἰς τὰ ῥίχα τοῦ Μεσολογγίου, εἴτε ἐξ ἀπειρίας τῶν ναυτῶν, εἴτε ἐκ περιστάσεως. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Μεσολογγίται καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ Κ. Μακροῦ, οἵτινες εἶχον τὴν φρουρὰν ἐκείνης τῆς πόλεως, ἔτρεξαν μὲ τὰ πλοῖα, καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Ἰμ-

πρίκι, καὶ τοὺς μὲν ἐπιβάτας εὐγαλον εἰς τὴν ξηρὰν δε-
 δεμένους καὶ τὰς ἐφόνευσαν, τὰ δὲ χρήματα καὶ τὰ πράγ-
 ματα ὅλα συμποσούμενα εἰς ἓν ἡμισυ μιλίουι χρήματα,
 κατὰ τὴν φήμην ὅπῃ διεδόθη τότε, μετεκόμισαν εἰς τὸ Με-
 σολόγγι, καὶ τὰ διεμοίρασαν. Πλὴν καὶ τοῦτο ἔγινεν ἐν
 αἴτιον σκανδάλου, ἐπειδὴ ἡ διανομὴ δὲν ἔγινεν ἀνάλογος,
 ἀλλ' οἱ δυνατοὶ ἤρπασαν τὰ τῶν ἀδυνάτων.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν οἱ εἰρημένοι Πελοποννήσιοι ἠτοίμασαν
 τρεῖς χιλιάδας περίπου στρατιώτας, ἔφθασαν μὲν αὐτῶν
 εἰς τὰ παράλια τῶν ἐπαρχιῶν Πάτρας καὶ Γαστούνης,
 ὅπου συγχρόνως ἔφθασαν καὶ ὑκτὼ Ἑλληνικὰ πλοῖα· καὶ
 τὰ μὲν ἐχθρικά ἀμέσως ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν τοῦ Με-
 σολογγίου, καὶ κατέφυγον εἰς τὸν Ναύπακτον· τὰ δὲ Ἑλ-
 ληρικὰ διεδίδασαν τὰ Πελοποννησιακὰ στρατεύματα εἰς τὸ
 Μεσολόγγι, καὶ εὐθὺς ὠχύρωσαν τὰς θέσεις καλῶς (56). Ὁ
 δὲ Κ. Μάρκος διέκοψε τὴν μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνταπόκρισιν,
 καὶ τοὺς ἐμήνυσεν, ὅτι τὰ Πελοποννησιακὰ στρατεύματα
 ἔφθασαν ἐκεῖ καὶ εἶναι ἔτοιμοι οἱ Ἕλληνες νὰ πολεμή-
 σωσιν. Ὅθεν οἱ ἐχθροὶ δειλιάσαντες, ἔφοδον μὲν δὲν ἐτόλ-
 μησαν νὰ κάμουν, ἐπέμεινον δὲ εἰς τὴν πολιορκίαν, καὶ
 ἔκαμναν συνεχεῖς ἀκροβολισμοὺς, ὅταν οἱ Ἕλληνες τοὺς
 ἔδιδον αἰτίαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι δὲν εἶχον εὐκολίαν εἰς τὰ
 τῆς ζωοτροφίας, τοῦτο μὲν, διότι ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀκαρ-
 νανίας ἐρήμωσαν, καὶ δὲν εὐρίσκετο σχεδὸν ψυχὴ, ὅχι
 πρᾶγμα τοῦτο δὲ, διότι καὶ ὁ Κ. Καραΐσκος, καὶ Ράγ-
 κος, καὶ ἄλλοι, ὅπου πρότερον εἶχον συμφωνήσει μετὰ
 τοῦ Βαρνακιώτου, ἐκήρυξαν, ὅτι ἠπατήθησαν καὶ ἀπεμα-
 κρύνθησαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ὁμοίως καὶ πολλοὶ ἄλλοι,
 ὅπου εἶχον προσκυνήσει εἰς τοὺς Πασάδες, βλέποντες, ὅτι
 ἐπίσης οἱ ἐχθροὶ μεταχειρίζονται καὶ τὰς ὑπηκόους καὶ τὰς
 πολεμίους, ἔλαβον πάλιν τὰ ὅπλα, καὶ ἐτραβήχθησαν εἰς τὰ
 ὄρεινά μέρη. Ὅθεν ἠναγκάζονται οἱ ἐχθροὶ νὰ φέρουν τρο-

φας μακρόθεν ἐκ τῆς Πρεβέζης καὶ ἄλλων μερῶν πλὴν καὶ κατὰ τοῦτο δυσκολία μεγίστη, ἐπειδὴ δὲν εὗρισκον ζῶα φορητὰ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ πρὸς τούτοις τοὺς ἐχρειάζετο καὶ μία δύναμις στρατιωτικὴ νὰ τὰ συνοδεύη, ἐπειδὴ οἱ Ἕλληνες, καταβαίνοντες ἀπὸ τὰ ὄρεινά μέρη τὰ ἤρπαζον. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐδοκίμαζον κακῆχίαν οἱ ἐχθροὶ, καὶ ἐγόγγυζον οἱ Ἄλβανοὶ ἐναντίον τῶν Πασάδων, μὴ ὄλον τοῦτο ἐξηκολούθουν τὴν πολιορκίαν. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐλάμβανον τὰ ἀναγκαῖα ἐλευθέρως ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐκ τῶν Ἰονικῶν Νήσων.

Ἐν τούτοις δὲ ὄντων τῶν πραγμάτων ἐκεῖ, οἱ πολιορκοῦντες τὸ Ναύπλιον ἐσενοχώρουν τόσον τοὺς ἐχθροὺς, ὥστε δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ προχωρῶσιν εἰς τὴν πεδιάδα, διὰ νὰ συνάζωσι τι βρώσιμον, καὶ κατήντησαν εἰς ἔλλειψιν τῶν πρὸς τροφήν. Μεταξὺ δὲ τῶν πολιορκούντων Καπιταναίων ἦτον καὶ ὁ Κ. Σταΐκος, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Καρυταίνης, νέος γενναῖος, φρόνιμος καὶ καλὸς πατριώτης, ὅστις ἀνέκαθεν εὗρίσκετο εἰς αὐτὴν τὴν πολιορκίαν. Οὗτος λοιπὸν φυλάττων νυκτερινὴν φυλακὴν μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, ἐπέτυχε τὴν νύκτα δύο Ὀθωμανίδας γυναῖκας ἔξω τοῦ φρουρίου, τὰς ὁποίας ἐξετάσας ἔμαθε παρ' αὐτῶν, ὅτι τὸ Παλαμίδι ἦτον ἀπροφύλακτον ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἐπειδὴ ὅλοι σχεδὸν ἦσαν εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς ὀλίγων τιῶν ὁποῦ ἔμενον εἰς αὐτὴν τὴν Ἀκρόπολιν. Ὄθεν ὠφεληθεὶς ἐκ ταύτης τῆς εἰδήσεως, τὰς μὲν γυναῖκας διώρισε νὰ φυλαχθῶσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν στρατιωτῶν τε, εὐθὺς συμπαραλαβόντες καὶ ἄλλους στρατιώτας μέχρι τῶν ἑκατῶν, καὶ τὰς ἀναβάθρας ὁποῦ εἶχον προστοιμασμένας, ἐπλησίασαν εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ τεῖχος ἀνεμποδίστως, ἐκυρίευσαν τὴν Δάπριαν τῆς Πόρτας, καὶ ἀμέσως ἀνοιξαν τὴν πόρταν, διὰ νὰ ἔρβουν καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, οἵτινες μὲ ὀλίγον κόπον ἐκυρίευσαν καὶ τὰς ἄλλας

Δάπιας, ἐκτὸς τῆς Πεξεριᾶν Δάπιας λεγομένης, ἣτις ἐφυλάττετο ἀπὸ τινὰς τῶν ἐχθρῶν· ἀλλὰ ὕστερον ἀπὸ ὀλίγην ἀνθίστασιν παρεδόθησαν καὶ ἐκεῖνοι, καὶ οὕτως ἐκυριεύθη ἡ ὀχυρὰ ἐκείνη Ἀκρόπολις ἀπὸ τοῦς Ἑλληνας, κατ' ὑφώθη ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία τῷ 30 Νοεμβρίου.

Τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν εὐόθη ἡ εἰδήσις πανταχόσε, καὶ ἀμέσως ὁ Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας μετέβη ἐκ τῆς πολιορκίας τῆς Κορίνθου εἰς τὸ Παλαμίδι, καὶ ἄρχησε νὰ πραγματοποιεῖται μετὰ τῶν ἐχθρῶν περὶ παραδόσεως τῆς πόλεως, χωρὶς νὰ περιμεύη μηδὲ ἀνθρώπους τῆς Διοικήσεως, μῆτε τὰς διαταγὰς αὐτῆς. Ὅθεν ἔγιναν αἱ Συνθῆκαι μετὰ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες παρέδωσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν Κωλοκοτρώνην· αὐτοὶ δὲ διέβησαν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ δὲ Κωλοκοτρώνης μετὰ τῶν στρατιωτῶν του ἔγινε κύριος τοῦ ὠραίου ἐκείνου Φρουρίου καὶ ὄλων τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων. Τοῦτο ἠὔξησε τὴν κατακραυγὴν ἐναντίον τοῦ Κωλοκοτρώνη, καὶ τὸν κατατηγόρουσαν ἅπαντες ὡς πλεονέκτην καὶ ἄρπαγα, ἐπειδὴ ὄχι μόνον τὸ κοινὸν Ταμεῖον τοῦ ἔθνους οὐδὲν σχεδὸν ὠφελήθη ἐκ τῶν πλουσίων λαφύρων ἐκείνης τῆς πόλεως, ἀλλ' ἠδικήθησαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι Καπιταναῖοι καὶ στρατιῶται, οἵτινες εὐρισκόμενοι ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν πολιορκίαν ἐκείνου τοῦ Φρουρίου ὑπέφερον πολλὰς κακουχίας καὶ κινδύνους. Ἀφ' οὗ δὲ διέταξαν τὰ τοῦ Φρουρίου, ἔμεινεν εἰς αὐτὸ Φρούραρχος ὁ Κ. Δημήτριος Κολιόπουλος· ὁ δὲ Κωλοκοτρώνης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Κόρινθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Τριπολιτζάν.

Ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον διετέθη ὁ Κωλοκοτρώνης εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ Ναυπλίου, ἐδυσσεύστησεν ἅπαντας τοὺς Προκρίτους πολιτικούς, ἐξαιρέτως ὁμως τὸς Νησιώτας, οἵτινες ἐσχεδιάζον ἄλλως πως τὰ περὶ τοῦ Φρουρίου τούτου. Ὅθεν ἀπεφάσισαν συμφώνως νὰ κατα-

πολεμήσουν παντοίοις τρόποις τὸ ἀγέρωχον τούτου τοῦ ἀνδρός, καὶ νὰ τὸ καταβάλουν.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζε τὸ τέλος τῆς Ἀΐναισις Περιόδου τῆς Διοικήσεως, τὰ Μέλη αὐτῆς, τὰ εἰς Ἐρμόνην εὐρισκόμενα, μὲ τὴν γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν Προκρίτων πολιτικῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν μέρους ἐξέδωκαν προκηρύξεις εἰς ὅλην τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὅτι νὰ ἐκλέξωσι Παραστάτας αἱ Ἐπαρχίαι διὰ τὴν Β΄. Περίοδον, εἴτε νέους, εἴτε τοὺς ἰδίους τῆς Α΄. Περιόδου, καὶ νὰ τοὺς ἀποστείλωσιν, ὅπου καὶ ἡ Διοίκησις· καὶ, εἰ δυνατόν, νὰ προφθάσουν ἐκεῖ περὶ τὰ μέσα Δεκεμβρίου, διὰ νὰ ἐκλέξωσι τὰ πέντε Μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, εἴτε τὰ ἴδια τῆς Α΄. Περιόδου, εἴτε ἄλλα, διὰ νὰ διοικήσωσι προσωρινῶς κατὰ τὸν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ὄργανικὸν Νόμον. Ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶχον οἱ Πρόκριτοι μυστικούς διοργανιστάς εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, ὥστε ἡ ἐκλογή νὰ γίνῃ εἰς τοὺς ἰδίους, ἢ εἰς ἄλλους συμφώνους μὲ τὰ φρονήματα αὐτῶν. Ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία, συμφώνως μετὰ τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τῶν Καπιταναίων, ἐξέδωκαν εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου ἄλλας προκηρύξεις, προσκαλοῦντες Ἐθνικὴν Συνέλευσιν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ὄργανικοῦ Νόμου, καὶ ἐκλογὴν Μελῶν τῆς Διοικήσεως· εἶχον δὲ καὶ αὐτοὶ τοὺς διοργανίζοντας περὶ τούτου εἰς τὰς Ἐπαρχίας. Μετὰ ταύτων ἐσυμφώνουν καὶ οἱ Πολιτικοὶ καὶ Στρατιωτικοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν ἔγινε σχίσμα μέγα εἰς τὰς Ἐπαρχίας, καὶ οἱ μὲν ἤθελον τὴν ὀλιγαρχικὴν Διοίκησιν, κλίνοντες εἰς τὴν ἀρέσκειαν τῶν Προκρίτων· οἱ δὲ ἤθελον νὰ συγκροτηθῇ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, καὶ νὰ μορφωθῇ ἡ Διοίκησις εἰς τὸ δημοκρατικώτερον· καὶ ἐγίνοντο ἐκλογαὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ διέτρεχεν ἕνας γενικὸς θροῦς ταραχῆς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀδια-

κόπως εὐρίσκοντο εἰς ἐνέργειαν καὶ τὰ δύο μέρη, οἳ μὲν προσπαθοῦντες νὰ διαιρέσωσι τὴν Γερουσίαν καὶ τοὺς Καπιταναίους, καὶ νὰ τοὺς ἐφελκύσωσιν εἰς τὸ ὀλιγαρχικόν, οἳ δὲ νὰ ἐνώσωσι τὸ φρόνημα τῶν λαῶν εἰς τὸ δημοκρατικώτερον. Τὸ δὲ Βουλευτικόν, διὰ νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν Τριπολιτζάν τὸν Ὑψηλάντην, τὸν ἐπροσκάλεσε νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἐρμιόνην· ἀλλὰ, μὲ τὸ νὰ ἀπεκρίθῃ, ὅτι εἶναι περριττὴ ἢ παρουσία του ἐκεῖ, ἐν ᾧ μελετᾶται νὰ γίνῃ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἔγραψαν διαμαρτυρίαν κατ' αὐτοῦ, ὡς λειποτακτοῦντος.

Καὶ αἱ μὲν φατρίαι αὗται ἠγωνίζοντο ὅλαις δυνάμει, ποία νὰ καταβάλῃ τὴν ἄλλην· οἳ δὲ ἐν Μεσολογγίῳ ἐχθροὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἐνηργήθῃ τὶ οὐσιῶδες, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν ἀκροβολισμῶν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας, νομίσαντες, ὅτι οἱ Ἕλληνες μένουσιν ἀπρόσεκτοι, ἀπεφάσισαν νὰ κάμουν τὴν ἔφοδον εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστοῦ Γεννῶν, καθ' ἣν ὥραν οἱ Ἕλληνες φάλλουσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸν Ὁρθρον, καὶ διέταξαν τὰς στρατιώτας των καὶ εἶχον τὰ πάντα ἔτοιμα, ὥστε, δοθέντος τοῦ σημείου, νὰ ὀρμήσωσιν. Ὁ δὲ Κ. Γῶργος, ὅστις μ' ὅλον ὄποῦ τότε εὐρίσκετο μετὰ τῶν ἐχθρῶν, ἐκυκλοφόρει ὁμως εἰς αὐτὸν τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα, ἔδωσε κρυφίως τὴν εἴδησιν εἰς τοὺς Ἕλληνας περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν ἐχθρῶν (57), καὶ ἀμέσως οἱ Καπιταναῖοι διέταξαν τὰς στρατιώτας εἰς τὰ μέρη τῆς χαράκωματος, ὅθεν οἱ ἐχθροὶ ἔμελλε νὰ εἰσβάλωσι. Ὀχύρωσαν δὲ μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας καὶ τὸ ἔνδον χαράκωμα, τὸ ὅποῖον ἐσχάτως εἶχον κάμει, καὶ μετὰ μεγάλης σιωπῆς περιέμενον τὴν προσβολὴν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες, κατὰ τὴν διωρισμένην ὥραν δοθέντος τῆς σημείου, ὤρμησαν εἰς τὸ χαράκωμα, καὶ εἰσεπήδησαν ὑπὲρ τὰς χιλίους, καὶ ἀμέσως οἱ Ἕλληνες ἀλλαλάξαντες παντοχόθεν, τοὺς ἐκτύπησαν μὲ τὰ πυροβόλα, ὥστε οἱ ἐχθροί,

ἐκπλαγέντες, ἔμειναν ἐν ἀμηχανίᾳ· καὶ οἱ μὲν ἔξω τοῦ χαρακώματος, ἀφ' οὗ ἔπεσον νεκροὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, οἱ λοιποὶ ὑπεσύρθησαν εἰς τὰ ὑπίσω· οἱ δὲ εἰσπηδήσαντες ἐντὸς τοῦ χαρακώματος, μὴ ἔχοντες πλέον εὐκολον τὴν ἔξοδον, ἐφρονεύθησαν ἅπαντες ἐκεῖ. Καὶ οὕτως ἐματαιώθη ὁ σκοπὸς τῶν ἐχθρῶν μετὰ μεγάλης τῶν ζημίας.

Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν οἱ ἐχθροὶ ἔμβροδοι καὶ τεταραγμένοι ἀπεμακρύνθησαν τῆς πόλεως ἰκανὸν διάστημα, καὶ ἐκεῖ ἐςρατοπέδευσαν, χωρὶς νὰ τολμοῦν πλέον νὰ πλησιάσουν. Εὐρίσκοντο δὲ καὶ εἰς κακὴν κατάσασιν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν τροφῶν (58), καὶ εἰς ἀλληλομαχίαν οἱ Ἄλβανοὶ μετὰ τῶν ζρατιωτῶν τοῦ Ρεσίτ Πασᾶ, καὶ ἐβίαζον τοὺς Πασάδες νὰ ἀναχωρήσουν ἐκεῖθεν· ἀλλ' ἐκεῖνοι φιλοτιμούμενοι ἐπέμενον ἔτι.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς (59), βλέποντες οἱ Ἕλληνες, ὅτι τὸ Μεσολόγγι εὐρίσκεται ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ὅτι οἱ ἐχθροὶ μελετοῦν νὰ ὀπισθορμηθῶσιν, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσι διὰ θαλάσσης, ὁ Πετρόμπεης καὶ ὁ Κ. Τζόγκας μετὰ χιλίων περίπερ ζρατιωτῶν εἰς τὸ Δραγαμέζον, καὶ διὰ νὰ βλάψωσιν, ὅσον δύνανται, τοὺς ἐχθροὺς ὀπισθορμουῦντας, καὶ διὰ νὰ ἐμφυχώσωσι τοὺς ἐκεῖ διεσκορπισμένους εἰς τὰ ὄρη Ἕλληνας, ὥστε νὰ συσσωματωθῶσι καὶ νὰ φυλάξωσιν ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀπὸ τοὺς ἐχθροῦς. Ἀφ' ἧ δὲ ἀπέβησαν ἐκεῖ τὰ Ἑλληνικὰ ζρατεύματα, ὁ μὲν Βαρνακιώτης μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τε ἔφυγεν εἰς τὴν νῆσον Κάλαμον, ὅπερ εἶχε τὴν παρακαταθήκην· οἱ δὲ λοιποὶ Καπιταναῖοι, οἱ παρεκτραπέυτες πρότερον, ἀποδόσαντες τὰς αἰτίας εἰς τὸν Βαρνακιώτην, ἠνώθησαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ὁμοίως καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἀκαρνανεῖς. Οἱ δὲ λοιποὶ Πελοποννήσιοι ὅ,τε Ἀνδρέας Ζαήμης, ὁ Ἀνδρέας Λόντος καὶ ὁ Κανέλλος Δελιμάννης ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Πελοπόννησον (60).

Οἱ δὲ ἐχθροὶ μαθόντες, ὅτι μετέβησαν εἰς τὸ Δραγαμέ-

στον Ἑλληνικά στρατεύματα, καὶ ὅτι ἀφ' ἑτέρου μέρους ἀπλησίαζεν ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας (61), καὶ ὑποπτεύσαντες, ὅτι θέλει τοὺς προκαταλάβουν τὰ στενά, καὶ θέλει τοὺς ἀποκλείσουν ἐκεῖ, ὥστε νὰ ἐξολοθρευθῶσι διόλου ἀπὸ τὴν πείναν, ἔσπευσαν βιαίως νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν καὶ μετέβησαν εἰς τὸ Βραχῶρι, παραιτήσαντες τὰ κανονιά τες καὶ ὅλας τὰς βαρέας ἀποσκευάς, τῶν ὁποίων ἔγιναν κύριοι οἱ Ἕλληνες.

Ἐστρατοπέδευσαν λοιπὸν εἰς τὸ Βραχῶρι οἱ ἐχθροὶ, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἐκεῖ ὑστεροῦντο τροφῶν, ἐπειδὴ οἱ τόποι ἦτον ἔρημοι· ὅθεν ἀπέστειλαν τὸν Ἰσμαὴλ Πασᾶ Πλιάσα μὲ τρεῖς χιλιάδας περίπου στρατιώτας, νὰ μεταβῇ διὰ τῶν ὄρειων ἐκείνων μερῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Ἀγρᾶφων, καὶ νὰ τοὺς προβλέψῃ τροφάς, μὲ τὸ νὰ ἐσκόπευον ἴσως νὰ παραμείνωσιν ἐκεῖ ἱκανὸν καιρὸν. Ἀλλ' ὁ Καραϊσκάκης, Καπιτάνιος τῶν Ἀγρᾶφων, μαθὼν τὸ τοιοῦτον, προκατέλαβεν ἕνα στενὸν μέρος, ὅθεν ἔμελλον νὰ περάσουν οἱ ἐχθροὶ, τοὺς ἐκτόπησε μὲ ἀνδρείαν, ἐφόνευσε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ τέλος τοὺς ἐδίασε νὰ ὀπισθορμήσωσιν ἄπρακτοι, οὔτινες, ὡς κύνες λυσσῶντες, ὄρμησαν νὰ ἐκδικηθοῦν εἰς τινὰ χωρία, ὅπερ ἦτον ἔτι εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν Τερκῶν, τὰ ὅποια κατέκαυσαν, ἐληλάτησαν, καὶ ἐφόνευσαν ἱκανὰς γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδιά. Ὅτε ὅλοι οἱ ἐκείνων τῶν μερῶν Ἕλληνες εἶδον ἐμπράκτως, πόσον ἄπιστον καὶ αἰμοδύρον εἶναι τὸ Ὀθωμανικὸν ἔθνος, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἀποθάνωσι κάλλιον μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας.

Οἱ δὲ ἐχθροὶ, ἀποτυχόντες καὶ ταύτης τῆς ἐλπίδος τῶν τροφῶν, ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Πρέβεζαν, καὶ ἐκεῖ νὰ προχωρήσωσιν. Ἀλλ', ἐπειδὴ ὁ Ἀχελῶος ποταμὸς ἦτον πλημμυρισμένος διὰ τὰς ἀδιακόπους βροχάς, περιέμειναν εἰς τὰς ὄχθας ὀλίγας ἡμέρας· πλὴν βλέποντες, ὅτι ἡ πλημμύρα διαρκεῖ, καὶ αἱ τροφαὶ ἐξέλιπον διό-

λου, καὶ οἱ Ἕλληνες ἐπλησίαζον εἰς αὐτοὺς πανταχόθεν, ἐρρήφθησαν, ὡς ἀπελπισμένοι, εἰς τὸν ποταμὸν νὰ τὸν διπεράσωσι· ὁ δὲ καλὸς κἀγαθὸς Ἀχελῷος ἔπνιξεν ἐξ αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς χιλίους, οἱ δὲ λοιποὶ διέβησαν καὶ ἔφθασαν εἰς τὴν Πρέβεζαν κακῶς ἔχοντες, μόνις πέντε χιλιάδες περίπε ὅλοι· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπήντησαν δυσκολίας, ἐπειδὴ ὁ φρούραρχος τῆς Πρεβέζης Μπεγκιὸς Τζογαδόπουλος, δυσαρεσθέντος τὸ νὰ ἔμβουν οἱ Πασάδες εἰς τὸ Φρούριον ἐκαίνο μετὰ τῶν στρατιωμάτων τους, διήγειρε τοὺς ἐκεῖ Κουσόλους, καὶ ἔγραψαν εἰς τοὺς Πασάδες, ὅτι νὰ στρατοπεδεύσουν εἰς ἄλλο μέρος, διότι, ἂν ἀποφασίσουν τὴν εἰς Πρέβεζαν εἰσόδόν τους, θέλει φύγουν ἐκεῖνοι, μὲ τὸ νὰ φοβοῦνται τὸ ἄτακτον τῶν στρατιωτῶν. Οἱ δὲ Πασάδες τοὺς ἔγνων ἐργυρηταὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας των, καὶ οὕτως εἰσῆλθον, καὶ ἀμέσως οἱ στρατιῶται ἄρχησαν νὰ πράττουν μυθρία ὅσα κακὰ εἰς τοὺς ἐκεῖ Χριστιανούς· οἱ δὲ Ἄλβανοὶ κατ' ὀλίγον διεσκορπίζοντο, καὶ ἐπέστρεφον εἰς τὴν πατρίδα τους. Καὶ ἡ μὲν ἐκστρατεία ἐκαίνη τῶν ἐχθρῶν τοιαύτην ἔβασιν ἔλαβεν.

Οἱ δὲ Καπιταναῖοι Σουλιῶται μετὰ τῶν στρατιωτῶν δι' ἀδείας τῆς Διοικήσεως τῶν Ἰονικῶν νήσων, μετέβησαν ἐκ τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα· καὶ οἱ μὲν ἔμειναν ἐκεῖ, καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν· μετὰ δὲ ἐξ αὐτῶν μετέβησαν εἰς τὸ Ἀσπροπόταμον πρὸς βοήθειαν τοῦ Κ. Στουριχίου, ὅστις τότε ἔλαβε τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἐπολέμει ἐν σώμα ἐχθρικόν, ὅπου ἐπροχώρησεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἐκ τῆς Λαρίσης, τὸ ὅποιον ἐδίωξαν ἐκατ' ἄνω κακῶς οἱ Ἕλληνες καὶ μὲ μεγάλην του ζημίαν, καὶ ἐρύλατον ἐν ἀσφαλείᾳ ἐκείνης τοὺς πρόποδας τοῦ Πίνδα.

Οἱ ἰὲ ἐν Κορίνθῳ ἐχθροὶ, μὴ ἔχοντας πλέον ἐκ τῆς θαλάσσης ζωοτροφίας, ἐπειδὴ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθησαν, ὅτι αἱ Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης θεωροῦσιν

ἀδιαφόρως τὴν πολιορκίαν τῶν Ἑλλήνων, περιέπλεον ἑκατὶ
 καὶ ἐμπόδιζον ὅλα τὰ πλοῖα, μὲ ὅποιανδήποτε σημαίαν
 καὶ ἂν ἦτον, νὰ πλησιάσωσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη μὲ τρο-
 φάς, κατήντησαν νὰ λιμοκτονῶσι, καὶ νὰ τρέφονται ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ χόρτα, καὶ διὰ τῆτο ἐπέπεσεν εἰς αὐτὰς
 ὀλεθρία νόσος, καὶ ἀπέθνησκον καθ' ἡμέραν πλῆθος ἐξ αὐ-
 τῶν, ὥστε μόλις ἔμειναν ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ πέντε χι-
 λιάδες περίπου, καὶ ἑκαῖνοι ὑστερημένοι προστάσιος· ἐπει-
 δὴ ἐκ τῶν Πασάδων ἄλλοι μὲν ἐφρονεύθησαν, ἄλλοι δὲ
 ἀπέθανοι, καθὼς καὶ ὁ Ἀρχιστράτηγός τους Μαχμὺτ Πα-
 σᾶς Δράμαλης εἶχεν ἀποθάνει πληρωθεὶς εἰς ἓνα πόλεμον.
 Ἦσαν δὲ ζῶντες ἔτι δύο Πασάδες μὲ δύο Τούγια· αὐτοὶ
 λοιπὸν, μόλις τότε μαθόντες, ὅτι τὸ Ναύπλιον παρεδόθη,
 καὶ βλέποντες, ὅτι ὅλοι ἔμελλε νὰ διαφθαρῶσιν ἐκεῖ ἐκτῆς
 παντελῆς ἐλλείψεως, συσκεφθέντες μετὰ τῶν λοιπῶν Μπα-
 λουκμπασάδων, ἀπεφάσισαν νὰ προλάβωσι νὰ μεταβῶσιν
 εἰς τὰς Πάτρας, ἐν ὅσῳ οἱ Ἕλληνες εἶχον παρημελημέ-
 νην τὴν πολιορκίαν, καὶ δὲν τοὺς ἐμποδίζετο ἡ διάβασις.
 Ὄθεν ἀφήσαντες φρουρὰν πεντακοσίων στρατιωτῶν εἰς τὴν
 Ἀκροκόρινθον, οἱ μὲν Πασάδες καὶ οἱ λοιποὶ Ἀξιωματι-
 κοὶ μὲ χιλίους περίπου στρατιώτας μετέβησαν διὰ θαλάσ-
 σης εἰς τὸ Καστέλι τῆς Πάτρας, διότι τὰ Ἑλληνικὰ
 πλοῖα εἶχον ἀναχωρήσει ἐκεῖθεν· ἀλλ' ὁ Ἰοῦφ Πασᾶς δὲν
 τοὺς ἐδέχθη μέσα εἰς τὸ φρούριον, καὶ διὰ τοῦτο μετέβη-
 σαν εἰς τὰς Πάτρας· οἱ δὲ λοιποὶ, τέσσαρες χιλιάδες πε-
 ρίπου, ἐκίνησαν διὰ ξηρᾶς, καὶ ἔφθασαν ἀνεμπιδίστως ἔ-
 ως εἰς τὰ Μαῦρα Λιθάγια. Ἐκεῖ πλησίον συνέπειε νὰ εὐ-
 ρίσκωνται τὰ Καλαβρυτινὰ στρατεύματα, διηρημένε εἰς δύο
 φατρίας, ἡ μὲν τῶν Προεστώτων, ἡ δὲ τῶν Πετιμε-
 ζαίων (62), καὶ ἦτον εἰς ἀκμὴν ἐμφυλίου πολέμου. Οὗτοι
 λοιπὸν, εὐθὺς ὅπου ἔμαθον, ὅτι πλησιάξουσιν ἐχθροὶ, ἔφησαν
 κατὰ μέρος ὅλα τὰ ἰδιαίτερά των καὶ ἐκ συμφώνου ὤρμη-

σαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τοὺς ἀπέκλεισαν εἰς ἐκεῖνα τὰ στενά. Ἐφθασαν κατόπιν καὶ ἄλλοι στρατιῶται ἀπὸ τὰ περὶ μέρη Βοστίτιζης καὶ Κορίνθου, καὶ ἐνεδυνάμωσαν τὴν πολιορκίαν, ὥστε δὲν ἐδύναντο πλέον οἱ ἐχθροὶ μῆτε ἐμπρὸς νὰ προχωρήσουν, μῆτε ὀπίσω νὰ ἐπιστρέψουν. Ἐδοκίμασαν ἅπαξ καὶ δὶς, νὰ διάσωσι τοὺς Ἕλληνας διὰ νὰ τοὺς παραχωρήσουν τὴν διάβασιν, πλὴν εἰς μάτην, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἔμειναν σταθεροὶ εἰς τὰς θέσεις των καὶ ἐφόρνευσαν πλῆθος ἐκ τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ἀπελπισθέντες ἄρχησαν νὰ πραγματεύωνται περὶ παραδόσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασε καὶ ὁ Κ. Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ μὲ τριακοσίους περίπου στρατιώτας, ὅστις μετέβη διὰ τοῦ Μεσολογγίου εἰς τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν Συνέλευσιν ὄθεν συνέπραξε καὶ ἔτος εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἐχθρῶν (63), πλὴν, ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ παραδοθῶν, ἔφθασαν ἐκεῖ εἰς το παράλιον πλοῖα ἀπεσκαμμένα παρὰ τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμβαρκαρίσθησαν οἱ ἐναπομείναντες ἐχθροὶ χίλιοι περίπου, καὶ κατέφυγον εἰς τὰ φρούρια τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου.

Τὰ δὲ ἐν Ἑρμιόνη Μέλη τῆς Διοικήσεως, μὲ τὸ νὰ εἶδον, ὅτι ἀναβάλλεται ἡ Συνέλευσις τῶν Παραστατῶν ἐξ αἰτίας τῶν διχονοιῶν, ἐξέδωκαν καὶ ἄλλην προκήρυξιν, ὅτι ἡ Διοίκησις, καὶ τοὶ παρελθούσης τῆς προθεσμίας, θέλει ἐξακολουθεῖ ἐνεργοῦσα, μέχρις ὅτου νὰ συνέλθωσι τὸλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν Παραστατῶν, τοὺς ὁποίους ἐπροσκάλουν εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου καὶ ἐκεῖνοι ἐμελέτων νὰ μεταβῶσι, καὶ εὐθὺς μετέβησαν ἐκεῖ. Πλὴν ὁ φρούραρχος Κ. Δ. Κολιόπουλος τοὺς ἐμήνυσεν ἔτι εὐρισκομένους εἰς τὸν λιμένα, ὅτι ὡς μὲν ἀπλοῦς πατριώτας τοὺς δέχεται νὰ ἔμβουν, οὐχὶ δὲ ὡς Διοικητὰς, ἐπειδὴ παρῆλθεν ἡ ἐνιαύσιος Περίοδος. Οἱ δὲ ἐπέμενον νὰ ἔμβουν ὡς Διοικηταί, προβάλλοντες, ὅτι πρὶν τῆς Συνελεύσεως καὶ τῆς

ἐκλογῆς ἄλλων Μελῶν δὲν δύνανται νὰ ἀφήσωσι τὸ Ἔθνος ἄνευ Διοικήσεως. Ἀφ' οὗ δὲ ἠκολούθησε λογοτριβὴ περὶ τούτου ἱκανὰς ἡμέρας, ἔφυγον τὰ Μέλη τῆς Διοικήσεως ἐκεῖθεν, καὶ μετέδωσαν εἰς τὸ Ἄστρος, καὶ ἐκεῖθεν ἔγραψαν εἰς ὅλα τὰ μέρη προσκαλοῦντες νὰ γίνῃ ἡ Συνέλευσις ἐκεῖ.

Ἄρχησαν τέλος πάντων νὰ συνέρχονται ἐξ ἀπάντων τῶν μερῶν οἱ ἐκλεγεμένοι, καὶ οἱ μὲν Δημοκρατικοὶ συνήρχοντο εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου ἐπροσκάλουν καὶ ὅλους τοὺς λοιπούς· οἱ δὲ Ὀλιγαρχικὸι εἰς τὸ Ἄστρος. Καὶ εἰς μὲν τὸ Ναύπλιον συνῆλθον οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος Πολιτικοὶ καὶ Καπιταναῖοι, καί τινες τῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, σύμφωνοι μετὰ τῶν Δημοκρατικῶν· ὁμοίως καὶ ὁ Ὑψηλάντης μετὰ τοῦ Κωλοκοτρώνη, Νικῆτα καὶ ἄλλων Καπιταναίων· ὁμοίως καὶ οἱ ἐκλεγεμένοι παρὰ τῶν Δημοκρατικῶν Παραστάται τινῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Πελοποννήσου. Εἰς δὲ τὸ Ἄστρος οἱ Προσοτῶτες τῆς Πελοποννήσου μετὰ τινων Καπιταναίων καὶ ἄλλων ὁπαδῶν τες, ὁ Πετρόμπεης, ὁ Μαυροκορδάτος, καὶ τινες τῶν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος σύμφωνοι μετὰ τῶν Ὀλιγαρχικῶν, καὶ οἱ Πρόκριτοι τῶν νήσων. Ὅπόσαι δὲ ἔριδες ἠκολούθησαν μεταξὺ τῶν δύο φατριῶν, καὶ πῶς ἐφεκλύσθησάν τινες ἀπὸ τὸ Δημοκρατικὸν εἰς τὸ Ὀλιγαρχικόν, καὶ τίνι τρόπῳ ἐπειίσθησαν τέλος πάντων οἱ ἐν Ναυπλίῳ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ Ἄστρος, καὶ πόσα ἠκολούθησαν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο τῆς Συνελεύσεως, καὶ τίνι τρόπῳ ὑπεγράφη ὁ Ὄργανικὸς Νόμος πάλιν μὲ ὀλίγην ἐπιδιόρθωσιν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πάμπολλα, ἀνήκει νὰ περιγραφῶσιν εἰς τὰ Ὑπομνήματα τῆς Β' Περιόδου. Ἡ ἐπισφράγισις δὲ τοῦ παρόντος εἶναι ὅτι ὑπερίσχυσε τὸ Ὀλιγαρχικόν, ἐπειδὴ μὲ διαφόρους τρόπους οἰκοιοποιήθη τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐναντιῶν. Ἐκλεξάν τὰ πέντε Μέλη τοῦ Ἐκτελεστικῆ, καὶ Πρόεδρον τέττατον Πετρόμπεην.

τὸν δὲ Ἰωάννην Ὁρλάνδον Πρόεδρον τοῦ Βουλευτικοῦ,
 ὅσπερ μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρητήθη τῆς Προεδρείας διὰ
 τὴν δυσαρρέσκειαν τῶν ἄλλων Νησιωτῶν. Καὶ ἐπεκυρώθη ἡ
 Δοικησις τῆς Β' Περιόδου ἐναύσιος τῇ 18 Ἀπριλίῃ 1823.
 εὐθὺς δὲ μετέβησαν εἰς τὴν Τριπολιτζάν, τὴν ὅποιαν ἐ-
 κέξαν δια προσωρινὴν μονὴν τῆς Διοικησεως.

ΤΕΛΟΣ.

Πρὸς εὐκολίαν τῶν Ἀναγνωστῶν καταχωρίζομεν Πί-
 να ὀνομαστικὸν τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὰ παρόντα
 Ὑπομνήματα.

I. Φ.

ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ

τῶν περιεχομένων.

A

Ἀγγλικὴ Φρογάτα — σελ. 141, ἀπαιτήσεις.

Ἀγγλικὸς Κόμισσος Μέριερ — σελ. 140, μεσιτεύει ὑπὲρ τῶν Τούρκων πρὸς τοὺς Σουλιώτας διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Σουλίου.

Ἀγία Παρασκευὴ (τῶν Πατρῶν) — σελ. 24, Πάχη τῶν Ἑλλήνων.

Ἀγιορ Ὄρος — Ζήτηι Κασσάνδρα.

Ἀγιοπετρίται — 67, στρατοπεδεύουσι πρὸς τὸ Στερόν τῆς Τριπολιτζᾶς.

Ἀγιορίται — σελ. 63, ζητοῦσι βοηθήματα ἐκ τῆς Πελοποννήσου.

Ἄγο Μονχοουρδάρης καὶ Ταῖρ Ἀμπάζης — σελ. 40, νοῦνται ἐκ δευτέρου μετὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ συμμαχεῖ μετὰ τῶν Ἑλλήνων Σελιωτῶν.

Ἀθανάσιος Κανακάρης — σελ. 43, διορίζεται Μέλος τῆς ἐν Καλτετζίαις, συστηθείσης Πελοποννησιακῆς Γερουσίας — 54, στρατοπεδεύει εἰς Σαραβάλι — 55, μάχεται τῇ 15 Ἰουλίου.

Ἀθηναῖοι — σελ. 26, ἐπαναστατοῦσι.

Ἀἰτωλοὶ — σελ. 41, ἐπαναστατοῦσι τῇ 24 Μαΐου, 821.

Ἀκαρνάνες — Ἴδε Αἰτωλοί.

Ἀκροκόρινθος — σελ. 95, παραδίδεται.

Ἰκρόπολις Ἀθηνῶν — σελ. 118, παραδίδεται.

Ἰλδανοὶ Ἀγάδες — σελ. 421, συγκαίρουσι τὴν κίνησιν τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων — 68, πέμπουσι πρέσβει εἰς Πελοπόννησον περὶ τῶν εἰς Τριπολιτζάν Ἰλδανῶν — 88, ἐνοῦνται μὲ τοὺς Σουλτανικοὺς.

Ἀλβανοὶ Τριπολιτζᾶς — Ζήτηι Ἐλμὰς Πεής.
 Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός — σελ. 50 ἀκο-
 λουθεῖ τὸν Δ. Ὑψηλάντην ὡς Μινίστρος — 51, 56, διο-
 ρίζεται πληρεξούσιος εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ φρουρίου τῆς
 Μονεμβασίας· ἀτακτῆματα περὶ λαφύρων — 65, δυσά-
 ρεστος κατὰ τοῦ Ὑψηλάντου ἀκολουθεῖ τὸν Μαυροκορ-
 δάτον.

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος — σελ. 59, θά-
 νει εἰς Μεσολόγγιον, μεταβαίνει εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν
 Πατρῶν — 62, εἰς τὸ τῶν Τρικόρφων — 63, Ἐπιφορ-
 τίζεται νὰ πραγματευθῆ εἰς Ἄριον Ἰωάννην μετὰ τῶν Πλη-
 ρεξουσίων τῶν ναυτικῶν Νήσων — 65, ἀπέρχεται νὰ ἱε-
 ρανίσῃ τὴν Ρούμελην — 82, Ἀναγορεύεται Πρόεδρος τῆς
 Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, καὶ Πληρεξούσιος εἰς
 τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν — 84, ῥαδιουργεῖ κατὰ τῆς ἑ-
 πηρείας τοῦ Ὑψηλάντου — 88, σώζεται γυμνός ἀπὸ τὰς
 Πάτρας διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ — 91, κ-
 λέγεται Πρόεδρος τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Α' Ἐθνοσυνελεύε-
 ως — 92, Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ — 111, ἐκστρα-
 τεύει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 123, ἀποστέλλει τὴν
 Τζεπραζλὴν Πρεσβευτὴν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πάπα — 137,
 ἐγκολποῦται τὸν Μάρκον Μπότζαρην — 139, ἀποτυγχά-
 νει εἰς τὴν μάχην τοῦ Πέτα, καὶ διασκορπίζεται τὸ στρα-
 τόπεδόν του — 156, πολιορκεῖται εἰς Μεσολόγγιον, 182.
 — 168, χαρακτηρίζεται Ὀλιγαρχικός.

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης — σελ. 7, Γεμὸς
 Ἐπίτροπος τῆς Ἀρχῆς — 9, ἀποστέλλει τὸν Δικαῖο εἰς
 Πελοπόννησον — 66, καταστρέφεται εἰς τὴν Βλαχάν.

Ἀλεξιώτισσα — Ἴδε Ἁγία Παρασκευή.

Ἀλέξιος Νοῦτζος — σελ. 108, ἀποστέλλει εἰς
 τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ διοργανίσῃ τὴν ἑξέωσιν
 τοῦ Ὀδυσσεῶς — νὰ τὴν ἐνεργήσῃ καὶ ν' ἀντιπασήσῃ

τὸν Παλάσταν. — 115, θανατοῖται παρὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς.
Αἰτίαι.

Ἀλῆ Πασᾶς — σελ. 5, λαμβάνει γνῶσιν τῆς Ἐται-
ρίας· στρατηγήματα πρὸς τοὺς Ῥουμελιώτας Ὀπλαρχη-
γούς — 69, πνεῦμα τῶν Ἀλβανῶν Ἀγάδων καὶ τῶν Ἑλ-
λῆνων ὡς πρὸς τοῦτον — 111, καταστροφή αὐτοῦ.

Ἀλῆ Πασᾶς, Ἀργεῖος — σελ. 128, εἰσέρχεται εἰς
τὸ Ναύπλιον, 1822, — 137, μένει εἰς ταῦτα φρούραρχος
μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Ἀράμαλη.

Ἀμβρόσιος (Φραντζιάδης) — σελ. 52, ἓνας τῶν Ἀρ-
χηγῶν τῆς πολιτορχίας Νεοκάστρου.

Ἀναγνωσταρᾶς — σελ. 19, στρατεύει εἰς Καρύται-
ναν. — 72, διορίζεται Πληρεξούσιος διὰ τὴν διαπραγ-
μάτευσιν περὶ τῆς παραδόσεως τῆς Τριπολιτζᾶς.

Ἀναγνώστης Δελιγιάννης — σελ. 43, ὀνομάζε-
ται Μέλος τῆς ἐν Καλλιτζιάς συζηθείσης Πελοποννησια-
κῆς Γερουσίας — 72, διορίζεται Πληρεξούσιος διὰ τὴν
διαπραγμάτευσιν περὶ τῆς παραδόσεως τῆς Τριπολιτζᾶς
— 83, διαίρεσις κατὰ τοῦ Κωλοκοτρώνου — 84, προ-
σκαλεῖται εἰς τὸ Ἄργος ὡς Πληρεξούσιος διὰ τὴν Ἐθνι-
κὴν Συνέλευσιν — 96, συμβιβάζεται μετὰ τοῦ Κωλοκο-
τρώνου.

Ἀναγνώστης Πετιμεζᾶς — σελ. 145, ἀριστεύ-
ει εἰς τὰς μάχας τῆς Κορίνθου, καὶ πίπτει.

Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας — σελ. 28,
ἀριστεύει καὶ φονεύεται εἰς τὴν μάχην τοῦ Λεβιδίου.

Ἀναγνωστόπουλος — σελ. 50, ἀκολουθεῖ τὸν Δ.
Ψηλάντην, ὡς Μινίστρος — 72, διορίζεται Πληρεξού-
σιος διὰ τὴν διαπραγμάτευσιν περὶ τῆς παραδόσεως τῆς
Τριπολιτζᾶς.

Ἀνδρέας Βῶκος καὶ Μπότασης — σελ. 41,
ναυαρχοῦσι τὴν εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον Μοῖραν.

Ἀνδρέας Ζαήμης — σελ. 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζη συνέλευσιν — 17, ἐμβαίνει εἰς Πάτρας μὲ δύναμιν κρατιωτικὴν — 25, στρέφει εἰς Νεζερά μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ — 29, μάχεται εἰς Βόβοδα. — 36, πλησιάζει τὸ περὶ τὴν Τριπολιτζᾶν στρατόπεδον διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Κεχαγιᾶ Μπεῆ — 43, ἐπανέρχεται εἰς τὸν Ὀμπλὸν — 47, κινεῖται εἰς βοήθειαν τῆς εἰς τὸ Ποῦσι Μάχης τῶν 13 Ἰουνίου — 53, κρατοπεδεύει εἰς Δομίστινα — 54, καταλαμβάνει τὸ Πριναρόκαστρον — 55, νικᾷ μαχόμενος τῇ 12 Ἰουλίου — 70, βιάζεται, μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Σαραβαλίου, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ Σῆλι (ἴσ. γραπτέον Σόλι) — 102, στρατεύει πάλιν ὑπὲρ τῶν Πατρῶν· κινδυνεύει νὰ αἰχμαλωτισθῇ εἰς τὴν μάχην τοῦ Ῥωμανοῦ — 156, 158, ἐκστρατεύει εἰς τὸ Μεσολόγγιον, πολιορκούμενον, 1822, — 163, ἐπιστρέφει εἰς Πελοπόννησον.

Ἀνδρέας Μεταξᾶς — σελ. 144, διορίζεται Πρόεδρος πρὸς τοὺς Μονάρχας τῆς Βερώνης.

Ἀνδρέας Ἰσκού — Ζήτηι Γῶρος Μπακῶλας — 141, πραγματεύεται μετὰ τοῦ Ὀμῆρ Βρυώνη — 158, ἐνοῦται μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ἀνδρέας Καλαμογδάρτης — σελ. 15, ἀποστέλλεται παρὰ τῆς ἐν Τριπολιτζᾶ Τουρκικῆς Ἀρχῆς Πρόεδρος πρὸς τὸν Γερμανὸν Π. Πατρῶν καὶ λοιπούς.

Ἀνδρέας Λόντος — σελ. 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζη μυστικὴν συνέλευσιν — 13, ἀποφεύγει τὴν εἴσοδόν του εἰς Τριπολιτζᾶν στρατηγήματα — 14, νέαι ἀποφάσεις εἰς Ἀγίαν Λαύραν — 15, ὁμοίαι μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Καλαμογδάρτου — 20, στρατεύει εἰς Πάτρας — 25, στρέφει πρὸς τὴν Βοστίτζαν μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ — 53, στρατεύει εἰς τὰ Σελά καὶ Δερβένι — 81, εἰσέρχεται εἰς τὰς Πάτρας —

156, 158, ἐκστρατεύει εἰς τὸ Μεσολόγγιον πολιορκούμενον, 1822 — 162, ἐπιστρέφει εἰς Πελοπόννησον.

Ἀνδρέας Δουριώτης — σελ. 105, διορίζεται μετὰ τοῦ Ἰγνατίου, Μεσπινιώτου, Δημητρίου Περγουῦκα καὶ Γυνέπερ περὶ τῆς διαπραγματεύσεως δανείου — 107, ἀποστέλλεται διὰ τὴν Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν περὶ διπλωματικῶν ὑποθέσεων κ. λ. π.

Ἀνδρικός Νοταρᾶς — σελ. 30, φωνεύεται εἰς τὴν Ἀκροκόρινθον ἐκ διαταγῆς τῆς Μητρὸς τοῦ Κιαμὴλ Μπεή.

Ἀνδρουσιανοὶ Τοῦρκοι — σελ. 18, εἰσέρχονται εἰς Τριπολιζάν.

Ἀντέπαρχοι — σελ. 111, διορίζονται εἰς τὰς νήσους, 1822.

Ἀντώνιος Κωλοκοτρώνης. — σελ. 135, στρατοπεδεύει εἰς Δεσφινάκια τοῦ Ἄργους.

Ἀντώνιος (Οἰκονόμου) — σελ. 26, βιάζει τοὺς Προκρίτους Ὑδραίους εἰς ἀποστασίαν.

Αουστριακὰ Πλοῖα — σελ. 61, βοηθοῦν τοὺς Τοῦρκους. — 148, 149, συλλαμβάνεται ἓν εἰς τὸν Ἀργολικόν, πλησιάσαν νὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Ναύπλιον.

Ἀργεῖοι Τοῦρκοι — σελ. 18, εἰσέρχονται εἰς Ναύπλιον.

Ἀρεοπαγίται — σελ. 104, ἀντενεργοῦσι κατὰ τῆς ἐκστρατείας Ὑψηλάντου καὶ Ὀδυσσεῶς ἐναντίου τοῦ Ζητουνίου — 107, 108, διαιροῦσι τοὺς Καπιταναίους τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐναντίου τοῦ Ὑψηλάντου καὶ Ὀδυσσεῶς. — 116, φοβίζονται ἀπὸ τὸ κίνημα τοῦ Ὀδυσσεῶς, κατὰ τοῦ Νούτζε καὶ Παλάσκα. — 137, διαλύονται.

Ἀριστείδης — σελ. 8, συλλαμβάνεται εἰς Σερβίαν ὡς Ἀπόστολος.

Ἀρκαδινοὶ Τοῦρκοι — σελ. 18, καταφεύγουσιν

εἰς Μοθώνην καὶ Κωρώνην.

Ἄρμος αἰ — σελ. 111, διοργανίζουσι τὰς Κυκλάδας καὶ Σποράδας νήσους, 1822.

Ἀρχιερεῖς καὶ Προεσώτες — σελ. 12 εἰσέρχονται εἰς Τριπολιτῆαν — 17 φυλακίζονται — 73 ἐλευθερώνονται τῆς φυλακῆς καὶ οἱ περισσότεροὶ ἀποθνήσκουσι.

Ἀσημάκης Ζαήμις — σελ. 6, ὀνομάζεται Ἐφορος τῆς Ἐταιρίας εἰς Πελοπόννησον — 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ Συνέλευσιν — 5, προστίθεται Μέλος τῆς ἐν Καλτετζιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Ἀσημάκης Φωτῆλας — σελ. 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ μυστικὴν συνέλευσιν — 45, συμπολιοῦκε τὸ Δάλα.

Ἀχιλλεὺς — σελ. 128, παραιτεῖ τὴν Ἀκροκόρινθον εἰς τὸν Δράμαλην, φονεύσας εἰς αὐτὴν τὸν Κιαμῆλ Πέην — 129, χαρακτηρ αὐτοῦ.

B

Βάλτετζι — σελ. 31, μάχη τῶν 26 Ἀπριλίου — 37, ὁμοίαι τῶν 12 Μαΐου, 1821.

Βαρνακιώτης (Γεώργιος) — σελ. 41, ἐμποδίζει τὴν κίνησιν τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν — 42, φυλάττει εἰς Δραγαμέστον τοὺς εἰς Βραχῶρι καὶ Ζαπάντι παραδοθέντας Τούρκους — 137, δυσαρσετεῖται κατὰ τοῦ Μαυροκορδάτου — 141, συνωμότητι καὶ πραγματεύεται μετὰ τοῦ Ὁμέρ Βρωῶνη — 154, 155, διαγωγή του κατὰ τῆς Ἑλλάδος — 156, ἀποστέλλει εἰς Πρέβεζαν τοὺς Βραχωρίτας Τούρκους — 163, δραπετεύει εἰς τὸν Κάλαμον.

Βασίλειος Πετιμεζᾶς — σελ. 143, ζητεῖ τὴν ἀπὸ τῆς Βουλῆς ἀποβολὴν τοῦ Ἀνδρέα Ζαήμη.

Βοστίτζιανοὶ Τούρκοι — σελ. 19, μεταβαίνουσιν εἰς Σάλωνα — 26, κυριεύονται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Βρουσθέρης (Σελασειας) Θεοδώρητος — σελ.

42, Μέλος τῆς ἐν Καλατεζιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Γ

Γαλαξειδιῶται — σελ. 20, πατριωτισμὸς αὐτῶν καὶ κινήσις εἰς τὰ ὄπλα — 34, περιπλέουσι τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς Πελοποννήσου, καὶ προσβάλλονται ἀπὸ τὴν Ἴονικὴν Διοίκησιν — 48, ἐπαπειλοῦν νὰ φύγωσι μὲ τὰ πλοῖά των — 71, μάχονται κατὰ τοῦ ναυάρχου Καραλή καὶ καταστρέφονται.

Γαλλικὴ Φρεγάτα — σελ. 141, ἀπαιτήσεις — 147, προσφέρεται αὐστηρὰ κατὰ τῶν Ἑλλήνων — 148, ἐπαπειλεῖ νὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Ναύπλιον. Λαμβάνει ἔγγραφον εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας — 149, ζητεῖ τὰ ἐνέχυρα τῶν Ναυπλιωτῶν Τούρκων, καὶ κανονοβολεῖ τὴν Ἑλληνικὴν Γολέτταν. Σκοποὶ τῆς εἰς τὸν Ἀργολικὸν εἰσόδου της.

Γαστουναῖοι Τούρκοι — σελ. 19, μεταφέρονται εἰς τὸ Δάλα.

Γενικοὶ Ἐφοροὶ καὶ Ἐποέφοροι (τοῦ 1821) — σελ. 81, ἐκλογὴ τούτων.

Γευναιῖος — Ζῆτει Ἰωάννης Θ. Κωλοκοτρώνης.

Γερμανὸς Παλαιῶν Πατρῶν — Συνεργεῖ εἰς τὸ νὰ προληφθῇ ἡ ἀπάτη τῶν Ὀπλαρχηγῶν τῆς Ρούμελης (Ζῆτει Ἀλῆ Πασᾶς) — σελ. 6, διορίζεται Ἐφορος τῆς Ἐταιρίας εἰς Πελοπόννησον — 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ μυστικὴν Συνέλευσιν. προτάσεις αὐτοῦ — 13, ἀποφεύγει τὴν εἰσόδον του εἰς Τριπολιτζάν. στρατηγήματα — 14, νέαι ἀποφάσεις εἰς Ἀρίαν Λαύραν — 17, ἐμβαίνει μετὰ τοῦ Α. Ζαήμη εἰς Πάτρας μὲ δύναμιν — 25, στρέφει εἰς Νεζερά μετὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ — 33, διορίζει τὴν κατοχὴν τοῦ Ὀμπλοῦ, τῆς Ζωητάδας,

καὶ τῆς Περιβόλας — 35, διαμαρτύρεται κατὰ τῆς ἐπι-
ζημίου διαγωγῆς τοῦ Γκρίν — 38, προσκαλεῖ τὸν Ἀ-
Ζαήμην πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς πολιορκίας τῶν Πατρῶν με-
τὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἀσλακάκου — 51, προστίθεται Μέ-
λος τῆς ἐν Καλιτετζιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας —
56, ἐνεργεῖ εἰς Τρίκορφα περὶ Πολιτικοῦ Συστήματος —
72, διορίζεται Πληρεξούσιος διὰ τὴν διαπραγματεύσιν πε-
ρὶ τῆς Τριπολιτζᾶς — 86, χαρακτηρ εἰς τὴν ἐξαγορὰν
τῶν Χαρεμίων τοῦ Χουρσῆτ Πασᾶ — 123, ἀποφασίζε-
ται Ἰκέτης τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Πάπαν, διὰ νὰ μεσι-
τεύσῃ οὗτος πρὸς τοὺς Μονάρχας — 131, ἐνθουσιάζει
τὸν Κωλοκοτρῶνην κατὰ τοῦ Δράμαλη — 144, διορίζεται
Πρέσβυς πρὸς τὸν Πάπαν — 151, καθησυχάζει τὸν με-
ταξὺ Κωλοκοτρῶνη καὶ Δελιγιανναίων ἐγγυμονοῦντα ἐμ-
φύλιον πόλεμον.

Γερμανὸς Χριστιανοῦ πλόεως — σελ. 6, δι-
ορίζεται Ἐφορὸς τῆς Ἑταιρίας εἰς Πελοπόννησον — 10,
συνέρχεται εἰς Βοστίζαν — 12, εἰσέρχεται εἰς Τριπο-
λιτζάν.

Γερουσία Πελοποννησιακὴ — σελ. 89, συ-
νιστᾶται εἰς Ἄργος — 105, πρότασις περὶ τῆς διαλύσε-
ώς της — 106, ἀντιπράττει κατὰ τῆς Ἐθνικῆς Διοική-
σεως — 110, φυλακίζει τοὺς Ζαρηφοπούλους, ὡς ὑπό-
πτους — 130, συμπράττει μὲ ζῆλον καὶ δραστηριότητα
κατὰ τοῦ Δράμαλη — 137, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Κωλοκο-
τρῶνην — 138, ἐπιβάλλει ἔρανον εἰς τοὺς Πελοποννη-
σίους — 142, ἀνθίσταται κατὰ τῶν περὶ τῆς παύσεώς
της ἐνεργειῶν τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως — 143, κυροῦ-
ται — 151, ἐκλέγει Ἀρχιστράτηγον τῆς Πελοποννήσου
τὸν Θ. Κωλοκοτρῶνην — 161, προσκαλεῖ Ἐθνικὴν Συνέ-
λευσιν εἰς Τριπολιτζάν.

Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος — σελ. 137,
διαλύεται.

Γεωργιασταὶ (τῶν Καλλιτεχνῶν) — σελ. 51, 52, ἐναντιοῦνται εἰς τὰς περὶ νέου Πολιτικοῦ καὶ Στρατιωτικοῦ συστήματος προτάσεις τοῦ Ὑψηλάντου.

Γεώργιος Γιαννόπουλος — Ζημιῶ τὸς Δαλαίους, καὶ θανατοῦται παρὰ τῶν ἰδίων εἰς Κατσαροῦ σελ. 35.

Γεώργιος Καραϊσκάκης — σελ. 164, νικᾷ τὸν Ἰσμαήλ Πασᾶ Ηλιάσα.

Γεώργιος Μαυρομεχάλης — σελ. 108, 109, ἐναντιοῦται εἰς τὴν Διοίκησιν περὶ τῆς παραδόσεως τῶν Χαρεμιῶν τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ — 144, διορίζεται Πρέσβυς πρὸς τὸν Πάπαν.

Γεώργιος Ῥοδόπουλος — σελ. 53, στρατοπεδεύει εἰς τὰ χωρία Σελᾶ καὶ Δερεβένι.

Γεώργιος Σέκεσης — σελ. 126, ἐκστρατεύει εἰς τὸν Ἰοθμόν.

Γεώργιος Σισίνης — σελ. 45, συμπολιορκεῖ τὸ Δάλα. — 69, τοποθετεῖται εἰς τὸ Μετόχι τοῦ Ὀμπλοῦ — 70, κινδυνεύει νὰ αἰχμαλωτισθῇ εἰς τὴν μάχην τοῦ Σαραβαλίου.

Γηροκομεῖτον — σελ. 59, μάχη τῶν 26 Ἰουλίου — 60, ἄλλη τῶν 6 Αὐγούστου.

Γιαννάκης Ράγκος — σελ. 49, νικᾷ εἰς Ἀφτὴ — 50 καταλαμβάνει τὸ Διπόταμον — 141, πραγματεύεται μετὰ τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη — 158, ἐνοῦται μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Γκενεράλ Νορμάνδ — σελ. 100, ἀποκρούει τὸν Τουρκικὸν Στόλον εἰς τὸ Νεόκαστρον, 1822 — 111, ἐκστρατεύει ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 139, πληγώνεται εἰς τὸ Πέτα, καὶ ἀποθνήσκει εἰς Μεσολόγγιον.

Γνέπερ — * Ἴδε Ἄνδρέας Λουριώτης.

Γόρδων Ἄγγλος — σελ. 6, ἔρχεται εἰς Τρίκορφα.
 Γρηγόριος Δικαῖος — σελ. 9, φθάνει εἰς Πάτρας.
 χαρακτήρ αὐτοῦ — 22, χρηματολογεῖ ἐκ τῶν πολεμοφοδίων
 τῆς Ἑταιρίας — 29, 30, λαφυραγωγεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν
 τῶν Ἑλλήνων εἰς Σοφικόν.

Γρηγόριος Μοθώνης — σελ. 58, ἕνας τῶν Ἀρχηγῶν τῆς πολιορκίας Νεοκάστρου.

Γρηγόριος Σάλας — Ζήτηι Δ. Ὑψηλάντης 83.

Γῶγος Μπακόλας καὶ Ἀνδρέας Ἴσκου — σελ.
 49, νικῶσιν εἰς Μακρυνόρος κατὰ τοῦ Ἰσμαήλ Πασᾶ
 Πλιάσα — 154, διαγωγή του κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Δ

Δελιγιανναῖοι — σελ. 150, ἀντιπράττουσι κατὰ
 τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Δερβενάκια — σελ. 135, νίκη τῶν Πελοποννησίων
 κατὰ τοῦ Δράμαλη.

Δερβενοχωεῖται — σελ. 68, ἀδιαφοροῦσι διὰ τὴν
 ἀσφάλειαν τοῦ Ἰσθμοῦ.

Δημητζάνα — σελ. 23, προμήθεια πυρίτιδος.

Δημήτριος Δελιγιαννόπουλος — σελ. 45,
 συμπολιορκεῖ τὸ Δάλα — 67, καταλαμβάνει τὸν Μαντζα-
 ρῶν ἔξω τῆς Τριπολιτζᾶς.

Δημήτριος Κολιόπουλος (Πλαπούτας) — σελ.
 37, βοηθεῖ τὴν εἰς Βαλτέτζι μάχην τῶν 12 Μαΐου, 1821.

— 45, συμπολιορκεῖ τὸ Δάλα, — 74, συνοδεύει μέχρι
 τῆς Βοστίτζης τοὺς Ἀλβανοὺς τῆς Τριπολιτζᾶς ὡς ἐνέ-
 χυρον — 131, διορίζεται εἰς ταῖς Πόρταις ἐπὶ τοῦ Δρά-
 μαλη. — Ἴδε καὶ σελ. 132 — 145, ἀριστεῦει εἰς τὰς μά-
 χας τῆς Κορίνθου — 160, φρουραρχεῖ εἰς Ναύπλιον.

Δημήτριος Κουμανιώτης — σελ. 33, στρα-

ταπεδεύει εἰς Ὀμπλόν, καὶ πολεμῶν τοὺς Πατράϊους.

Δημήτριος Περόσουκας — Ἴδε Ἀνδρέας Λουρι-
ώτης.

Δημήτριος Ὑψηλάντης — σελ. 50, παρουσι-
άζεται εἰς τὴν Ἑλλάδα Πληρεξούσιος τοῦ Γενικοῦ Ἐπι-
τρόπου τῆς Ἀρχῆς — 51, ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς ἐν Καλ-
τετζίαις συστηθείσης Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, καὶ προ-
τείνει νέον Σύστημα — 52, ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ τὴν Ἑλ-
λάδα καὶ ἐπανακαλεῖται — 66, ἀποδοκιμάζει τὸν εἰς
Ζαράκωδαν σχεδιασθέντα Ὄργανισμὸν Τοπικῆς Διοική-
σεως, καὶ ἀπαιτεῖ τὴν Πληρεξούσιον Ἀρχιστρατηγίαν —
67, διαμένει ἐνεργῶν εἰς τὴν Πολιορκίαν τῆς Τριπολι-
τζᾶς — 71, ἐκστρατεύει ὑπὲρ τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου
διὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ναυάρχου Καραλή, καὶ ἐκ τῶν Τρι-
πιῶν μεταβαίνει εἰς Κόρινθον — 78, ἐπιστρέφει εἰς Τρι-
πολιζᾶν μετὰ τὴν ἄλωσίν της· ἀντενέργειαι τῶν Προ-
κρίτων — 79 βοηθεῖ τοὺς Καπιταναίους — 80, διευθύνει
ἐγκυκλίους εἰς τὰς Ἐπαρχίας κατὰ τῶν Τουρκολατρῶν
— 83, ἀποστέλλει διὰ τὴν κίνησιν τοῦ Ὀλύμπου — 84,
διαίρεσις μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου — 86, χαρακτήρ ὡς
πρὸς τὴν ἐξαγορὰν τῶν Χαρμεῖων τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ
— 89, ὀνομάζεται Πρόεδρος τῆς Πελοποννησιακῆς Γερου-
σίας — 91, μεταβαίνει ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς τὴν πολιορκίαν
τῆς Ἀκροκορίνθου — 93, ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Βουλῆς
— 98, 99, ἐκστρατεύει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα —
117, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Προεδρίαν τῆς Βουλῆς — 128,
μένει εἰς Ἄργος ἐπὶ τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Δράμαλη, διαλυ-
θείσης τῆς Διοικήσεως — 129, κλείεται εἰς τὸ φρέριον
τοῦ Ἄργους — 130, ἐξέρχεται ἐκ τούτου εἰς τοὺς Μύ-
λους — 131, συσκέπτεται μετὰ τοῦ Κωλοκοτρῶνη εἰς
Ἀχλαδόκαμπον περὶ τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου — 135, εὐρί-

σικται εἰς τὴν μάχην τῶν Δαρβενακίων — 136, μεταβαίνει εἰς τὸν Ἴσθμὸν — 146, μεταβαίνει εἰς Τριπολιτζάν — 152, δυσαρροστεῖται κατὰ τῆς Ἀρχιστρατηγίας τοῦ Θ. Κωλοκοτρώνη — 162, προσκαλεῖται εἰς τὴν Προεδρίαν του, καὶ ἐναντιοῦται — 168, χαρακτηρίζεται Δημοκρατικός.

Δημοκρατικοὶ — σελ. 168, συνέρχονται εἰς Νάυπλιον, διὰ νὰ σχηματίσωσι Συνέλευσιν Ἐθνικὴν, καὶ ἀποτυγχάνουσι.

Διάκος (Ἀθανάσιος) — σελ. 31, 32, μάχεται καὶ θανατοῦται εἰς Θερμοπύλας.

Διαμαντῆς Χορμοβίτης — σελ. 45, ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ Καστελίου τῆς Ναυπάκτου καὶ πίπτει.

Διόγος Ζακύνθιος — σελ. 5, προδίδει τὴν Ἐταιρίαν εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶ.

Διοίκησις Ἐθνικῆ (τῆς Α'. Περιόδου) — 95, καθίσταται εἰς Κόρινθον — 96, ἀπορία αὐτῆς — 114, μεταβαίνει εἰς Ἄργος. Κατάστασις τοῦ Βουλευτικοῦ ὡς πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν — 116, ἀποκηρύττει τὸν Ὀδυσσεῆ καὶ προκαλεῖ τὴν κεφαλικὴν του ποινὴν — 121, σύζασις Ἑπταμελοῦς Ἐπιτροπῆς. Ἀπόφασις περὶ ἐκστρατείας τῶν Μελῶν — 122, δυσαρροστεῖται διὰ τὴν εἰς Ἄργος ἐκστρατείαν τοῦ Π. Μαυρομιχάλη καὶ τὸν τρόπον τῶν Μανιατῶν — 127, διασκορπίζεται — 130, προσκαλεῖται ὑπάρχουσα εἰς τὰ πλοῖα, καὶ δὲν ἐξέρχεται. — 132, ἀποσέλλει εἰς Ἀχλαδόκαμπον περὶ συμβιβασμοῦ. — 137, κατάστασις αὐτῆς — 142, ἐνεργεῖ τὴν παῦσιν τῆς Πελοπονησιακῆς Γερουσίας — 144, μεταβαίνει εἰς Ἄριον Ἰωάννην (τῆς Κυνουρίας), συγκαλεῖ τὰ ἀπόντα Μέλη καὶ ἀποφασίζει τὰς πρὸς τοὺς Μονάρχας τῆς Βερώνης καὶ τὸν Πάπαν Πρεσβείας — 153, ἐνεργεῖ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἐπιρροὴν τῆς

Κωλοκοιτρώνη — 154, μετατίθεται εἰς Ἐρμιόνην — 161 προκηρύττει τὴν ἐκλογὴν νέων Παραστατῶν — 162, διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ Ὑψηλάντου, ὡς μὴ προεδρεύοντος τὴν Βουλὴν — 167, προκηρύττει τὴν παράτασιν τῆς μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέων Παραστατῶν, καὶ μεταβαίνει εἰς Ναύπλιον, ὅπου δὲν γίνεται δεκτὴ — 168, εἰς Ἄστρους, ὅπου συγκαλεῖ καὶ συγκροτεῖ τὴν Β'. Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Διοικήσεις Ἐθνικὴ (τῆς Β'. Περιόδου) — 169.

Διονύσιος Ρῶμας — σελ. 7, Ἐφορος τῆς Ἐταιρίας εἰς Ζάκυνθον.

Δολιανὰ — Ζῆτει Νικῆτας Σταματελόπουλος.

Δράμαλης — σελ. 126, εἰσβάλλει εἰς Κόρινθον, 6 Ἰουλίου, 1822 — 128, κυριεύει τὴν Ἀκροκόρινθον — 129, καταβαίνει εἰς τὴν Ἀργολίδα. Καταδιώκει τοὺς ἐν Κουτσοπόδι Ἕλληνας — 130, πολιορκεῖ τὸ φρούριον τοῦ Ἄργους — 133, νικᾷ τοὺς Ἕλληνας. Εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Ἄργους — 134, στρατηγήματα πρὸς τοὺς Ἕλληνας περὶ τῆς φυγῆς του — 135, νικᾷται εἰς Δεσφενάκια — 136, εἰς Κλένιαν, καὶ πηγαίνει εἰς Κόρινθον — 166, ἀποθνήσκει πληρωθεὶς.

Ε

Ἐθνικαὶ Ὁμολογίαι — σελ. 105.

Ἑλλάς — σελ. 1, Ἀναλαμβάνει ἀπὸ τοῦ 10' Αἰῶνος τὸ ὑπὲρ Ἐλευθερίας αἶσθημα.

Ἑλληνικὸς Στόλος — σελ. 32. Βυθίζει τὰ ἐχθρικά εἰς τὴν Μεσόγειον, — εἰσβάλλει εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον, καὶ ἐπιτυγχάνει εἰς τὴν κατὰ τῆς Ναυπάκτου προσβολὴν, 44, 45 — ἐξέρχεται ὁ περισσότερος ἐκ τοῦ Κόλπου, 48, — Νικᾷ εἰς Τζαλδί, 57 — 100, ναυμαχεῖ εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον — 147, περιπλέει ἐξω τοῦ

Αργολικοῦ Κόλπου, 148, ναυμαχεῖ καὶ νικᾷ — 149, ναυμαχεῖ ἐκ δευτέρου, καὶ νικᾷ — 158, λύει τὴν διὰ θαλάσσης πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ μεταδιδάξει εἰς τοῦτο τὰ Πελοποννησιακὰ Στρατεύματα, 1822.

Ἐλμὰξ Μπεῆς — σελ. 73, 74, πραγματεύεται τὴν ἐξοδόν του ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς — 75, ἀναχωρεῖ διὰ τῆς Βοστίτζης εἰς Ῥούμελην.

Ἐνρικός Σέλην, Ἰσπανικὸς Κόνσολος — Προδίδει τὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους, καὶ γυμνώνει τὰς οἰκίας καὶ ἐργαστήρια τῶν Πατρῶν, σελ. 25.

Ἐπανάστασις — Πρώτη ἀρχὴ αὐτῆς ἐν Πάτραις, σελ. 17.

Ἐπαρχοὶ — 111, διορίζονται εἰς τὰς Νήσους 1822.

Ἐπίσκοπος Σόλωνος — Μάχεται καὶ θανατοῦται εἰς Θερμοπύλας, σελ. 31, 32.

Ἐπτανήσιοι — σελ. 38, λαμβάνουσι μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐρισσοὺς — Πρώτη πυρπόλησις Γουρκικοῦ Δελινία, 43.

Z

Ζαρεϊφόπουλοι — σελ. 119, πραγματεύονται μετὰ τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν Πελοπόννησον.

H

Ἡλίας Μαυρομιχάλης — σελ. 19, στρατεύει εἰς Καρύταιναν — 93 εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηνῶν — 93, εἰς Κάρυστον, ὅπου μάχεται ἀνδρείως καὶ πίπτει.

Θ

Θάνος — Ζῆτει Ἀθανάσιος Κανακάρης.

Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης — Ἐξέρχεται ἐκ
 τῆς Μάνης καὶ ὀπλίζεται κατὰ τῶν Τούρκων σελ. 18 —
 Βοηθεῖ τὴν εἰς Βαλτέτσι νίκην τῶν 12 Μαΐου, 37 — Μά-
 χεται εἰς Γράναν, 62 — 72, διορίζεται Πληρεξούσιος
 διὰ τὴν διαπραγματεύσιν περὶ τῆς παραδόσεως τῆς Τρι-
 πολιτῆας — 79, ὀργανίζει τὸ Στρατιωτικόν, ζητεῖ τὴν
 Ἀρχηγίαν τῆς Πολιορκίας τῶν Πατρῶν καὶ ἐμποδίζεται
 — 83, διαιρέσεις μετὰ τῶν Δελιγιανναίων — 91, μετα-
 βαίνει ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροκορίνθου
 — 93, προτείνει εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνέλευσιν σχέ-
 διον Στρατιωτικοῦ Διοργανισμοῦ — 101, διορίζεται Ἀρ-
 χηγὸς τῆς πολιορκίας τῶν Πατρῶν — 102, 103, νικᾷ εἰς
 τὴν μάχην τοῦ Ῥωμανοῦ — 104, διορίζεται νὰ ἐκστρα-
 τεύσῃ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 115, δὲν εἰσακούεται
 εἰς τὰς προτάσεις του περὶ Στρατιωτικῶν δικαιωμάτων
 — 123, δυσαρσστημένος κατὰ τῆς Διοικήσεως λύει τὴν
 πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, καὶ μεταβαίνει εἰς Τριπολιτῆαν,
 κηρύττων ἀσυδοσίαν — 124, ἀποβάλλει τὸν Δελιγιαννί-
 ζοντα Γερουσιαστὴν τῆς Καρυταίης — 131, καταβοᾷ
 κατὰ τῆς Διοικήσεως διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Δράμαλη,
 προσκαλεῖ μετὰ τῆς Γερουσίας εἰς τὰ ὄπλα τοὺς Πελο-
 ποννησίους, καὶ συναποφασίζει εἰς τὸν Ἀχλαδόκαμπον τὸ
 γενικὸν κατὰ τοῦ Δράμαλη σχέδιον — 132, ζητεῖ τὴν
 ἀποβολὴν τοῦ Κανακάρη καὶ Δελιγιάννου ἐκ τοῦ
 Ἐκτελεστικοῦ, καὶ τοῦ Νέγρη καὶ Κωλέττου ἐκ τῶν Μι-
 νιστερίων. Ἴδε καὶ σελ. 143. — 142, συμφωνεῖ εἰς τὴν
 πρότασιν περὶ τῆς καταργήσεως τῆς Πελοποννησιακῆς
 Γερουσίας — 150, διαγωγὴ του κατὰ τῶν Δελιγιανναίων
 περὶ τῆς στρατιωτικῆς ἐπηρείας — 151, λαμβάνει τὴν
 Ἀρχιστρατηγίαν τῆς Πελοποννήσου. Ἐρεθισμοὶ — 160,
 εἰσέρχεται εἰς τὸ Παλαμίδιον, καὶ κλείει τὰς συνθήκας
 τοῦ Ναυπλίου. Ἡ περὶ τῆς καταδρομῆς του ἀπόφασις

τῶν Προκρίτων καὶ Νησιωτῶν — 168, χαρακτηρίζεται Δημοκρατικός.

Θεόδωρος Γρίβας — νικᾷ μετὰ τοῦ Π. Καραντζᾶ εἰς Γηροκομεῖον τῇ 2 Αὐγούστου, 1821, σελ. 59.

Θεόδωρος Νέγρης — σελ. 82, ὀργανίζει εἰς τὴν Ανατολικὴν Ἑλλάδα τὸν Ἄρειον Πάγον, προεδρεύει αὐτοῦ, καὶ ὀνομάζεται Πληρεξούσιος τῆς Μενδινίτζης εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν.

Θεοχάρης Ρέντης — Ἐφορος τῆς Ἑταιρίας εἰς Πελοπόννησον, σελ. 6 — Διορίζεται Μέλος τῆς ἐν Καλτετζιάτς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας, 43.

Θῆβαι — Ἐπανάστασις τούτων, σελ. 26.

I

Ἰγνάτιος Ἀρτης — ἴδε Ἄνδρέας Δουριώτης.

Ἰκέται πρὸς τὰς Ἑυρωπαϊκὰς Αὐλὰς — Ζήτησι Συνέλευσις Ἐθνικὴ Α', 95, — 97, 98, ἐκλογή τούτων — 105, ἀνατροπὴ τῆς ἀποστολῆς των.

Ἰππατρος — σελ. 8, συλλαμβάνεται εἰς Μακεδονίαν ὡς ἀπόστολος.

Ἰσθμὸς (τῆς Πελοποννήσου) — 68, ἐνδυναμοῦται.

Ἰσοῦφ Πασᾶς — ἐκοτρατεύει ἐκ τῶν Ἰωαννίνων διὰ τοῦ Μεσολογγίου εἰς Ἀχαΐαν, σελ. 20, 21, 23, — ὑπάρχει εἰς βοήθειαν τοῦ Δάλα, 45, 46 — Ἐπιστρέφει μετὰ τῶν Δαλαίων εἰς Πάτρας, μετὰ τὴν εἰς Ποῦσι μάχην, 47 — Νικᾷται τῇ 3 Ἰουλίου, 1821, εἰς τὸ Σπηλαιότικον Μετόχι, 54 — Νικᾷται τῇ 15 Ἰουλίου εἰς Σαράβαλι, 55 — Νικᾷται εἰς Γηροκομεῖον τῇ 6 Αὐγούστου, 60 — 66, διαλύει τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, κατὰ τὴν 18 Σεπτεμβρίου, 1821 — 166, δὲν δέχεται εἰς τὸ Καστέλι τοὺς ἀπὸ Κόρινθον μεταδάντας Τούρκους.

Ἰωάννης Βλασσόπουλος — Συνεργεῖ μετὰ τοῦ Γερμανοῦ Π. Πατρῶν κατὰ τῶν στρατηγημάτων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, σελ. 6.

Ἰωάννης Γκοῦρας — Ἀριστεύει εἰς τὴν Μάχην τῶν Βασιλικῶν, 61.

Ἰωάννης Θ. Κωλοκοτρώνης — σελ. 104, στρατεύει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 145, ἀριστεύει εἰς τὰς μάχας τῆς Κορίνθου.

Ἰωάννης Καραλῆς — Πέμπεται ἐκ Πατρῶν εἰς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων τὸ Δάλα, 46.

Ἰωάννης Κωλέττης — 93, διορίζεται Προσωρινὸς Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου κατὰ τὸ 1822.

Ἰωάννης Ὀρλάνδος — σελ. 125, ἀφίνει τὸ Ναύπλιον, Πληρεξούσιος ὢν (1822) ἐπὶ τῆς καταγραφῆς τῶν Τουρκικῶν πραγμάτων — 169, ἐκλέγεται Πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς Β' Περιόδου, 1823, καὶ παραιτεῖται.

Ἰωάννης Παπαδιαμαντόπουλος — Ταμίας τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας σελ. 7, — συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ μυστικὴν Συνέλευσιν, σελ. 10

Ἰωάννης Παπαρηγόπουλος — ἀποστέλλεται παρὰ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀρχὴν τῶν Φιλικῶν, σελ. 5.

Ἰωάννης Στέφανος — Ἐφθρος εἰς Ζάκυνθον μετὰ τὸν Ῥῶμαν καὶ Φλαμπουριάσην, 33.

Καϊμακάμης — Ζῆτει Μεχμέτ Σαλήχ.

Καλαβρυτινοὶ — σελ. 16, προσβάλλουσιν εἰς Κατζά-
ναις.

Καλαβρυτινοὶ (Τοῦρκοι) — σελ. 18, παραδίδονται διὰ συνθήκης.

Καμπασαῖοι — Ζῆτει Λαλαῖοι.

Κανάρης — σελ. 117, πυρπολεῖ εἰς Χίον τὸν Τερ-
κικὸν Στόλον.

Κανέλλος Δελιγιάννης — σελ. 102, στρατοπεδεύει εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν — 104, τίνι τρόπῳ λαμβάνει τὴν Στρατηγίαν — 112, ἐκστρατεύει εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 156, 158, ἐκστρατεύει εἰς τὸ Μεσολόγγιον πολιορκούμενον, 1822 — 163, ἐπιστρέφει εἰς Πελοπόννησον.

Κεπιταναῖοι Πελοποννήσιοι — σελ. 2, μετὰ τὸν Πόλεμον τῶν 1769.

Καπιταναῖοι Ρουμελιῶται — σελ. 2, πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 — 5, 6, πείθονται, 1820. εἰς τὰ στρατηγήματα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, νομιζομένου Ἐταίρου Καραϊσκάκης — Ἴδε Γεώργιος.

Καραλής — σελ. 69, ναύαρχος τοῦ Τυρκικοῦ Στόλου, φθάνει εἰς Πάτρας — 70, ἐνώνεται μὲ τὸν Στόλον τοῦ Μούρτου καὶ κατακαίει τὴν Βουσιτζαν δι' ἀποβάσεως — 71, καταστρέφει τὸ Γαλαξίδιον καὶ τὸν Στόλον του — 76 77, ναυαρχεῖ μεταξὺ Ζακύνθου καὶ Πρώτης καὶ διευθύνεται εἰς Δαρδανέλια.

Καρυτηνοὶ Τούρκοι — σελ. 74, παραδίδονται (ἔξω τῆς Τριπολιτζᾶς) εἰς τοὺς Καρυτινοὺς Ἕλληνας.

Κασσάνδρα καὶ Ἄγιον Ὄρος — σελ. 67, καταστρέφονται.

Κασσιῶται — σελ. 32, προσβάλλουσι τὰ παράλια τῆς Συρίας.

Κατξανοχώρια — Ἴδε Τζουμέρκα.

Κεφαλληνῶται — σελ. 45, στρατοπεδεύουσιν εἰς τὸ Δάλα.

Κεχαγιᾶ Μπεής — Ζήτηι Μουσταφᾶ Μπεής.

Κιαμήλ Μπεής — σελ. 87, 91, μεταφέρεται εἰς Ἄργος καὶ Κόρινθον διὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἀκροκορίνθου καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ πλούτου του — 97, μέτρον περὶ τοῦ πλούτου του — 128, φονεύεται.

Κοιμανιῶται — Ζήτει Παναγιώτης Καρατζᾶς — 69, 70, φεύγει νυκτὸς ἀπὸ τὸ Σαρτάλι.

Κρητες — σελ. 32, πολιορκοῦσι τὰ φρούρια — 63, ζητοῦν βοηθήματα.

Κυδωνίαι — σελ. 32, Καταστρέφονται παρὰ τῶν Τούρκων.

Κυριακούλης Μαυρομιχάλης — σελ. 26, νικᾶται εἰς Κερασιάς — 31, εἰς Βαλτέτζι κατὰ τὴν 29 Ἀπριλίου — 37, ἀριστεύει αὐτόθι εἰς τὴν νίκην τῶν 12 Μαΐου — 94, στρατεύει εἰς Κάρυστον — 113, εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 114, μεταβαίνει εἰς τὸ Φανάρι ὑπὲρ τῶν πολιορκούντων Σουλιωτῶν — 138, μάχεται καὶ πίπτει ἐνδόξως. Ἐνταφιάζεται εἰς τὸ Μεσολόγγιον.

Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς — σελ. 61, φθαίνει εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μεσολόγγι — 65, μεταβαίνει εἰς Πελοπόννησον καὶ ἀκολοιθεῖ τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὰ σχέδιά του εἰς τὴν Ρούμελην — 78, προσκαλεῖται εἰς τὴν Πελοπόννησον — 88, σώζεται γυμνὸς ἀπὸ τὰς Πάτρας διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἰσούφ Πασᾶ.

Κωνσταντῖνος Πετιμεζᾶς — σελ. 54, βοηθεῖ τὴν εἰς τὸ Σπηλαιότικον Μετόχι μάχην τῆς 3 Ἰουλίου.

Κωνσταντῖνος Ράγκος — Ζήτει Μητρος Κοτολίδας.

Κῶστας Χορμοβίτης — σελ. 44, ἓνας τῶν πολιορκητῶν τῆς Ναυπάκτου.

Λ

Λαλαῖοι — Λεηλατοῦν τὴν Γαστούνην. πυρπολοῦν τὸν Πύργον 35 — Προσβάλλουσι τοὺς Καμπασαίους εἰς Λαντζοῖ, 39, — Στενοχωρούμενοι προσκαλοῦσιν εἰς βοήθειαν τὸν Ἰσούφ Πασᾶ, 45 — Ζήτει Ποῦσι — Καταφεύγουν εἰς Πάτρας, 47.

- Δεθαδεῖται* — Κίνησις αὐτῶν εἰς τὰ ὄπλα, σελ. 22.
Λεονταρῖται Τούρκοι — Εἰσέρχονται εἰς Τρι-
 πολιτζάν, σελ. 18.
Λεονταρίτης — Ἔφορος εἰς Ζάκυνθον μετὰ τὸν
 Ρῶμαν καὶ Φλαμπουριάσην, 33.
Λογοθέτης Λυκοῦργος — Ὀδηγεῖ τὴν Σάμον,
 32, — 109, ἐκστρατεύει εἰς τὴν Χίον.

Μ

- Μακρῆς* — 42, ἐμβαίνει εἰς Μεσολόγγιον. Πολι-
 ορκεῖ τὸ Βραχῶρι καὶ Ζαπάντι — 44, συμπολιορκεῖ
 τὴν Ναύπακτον, — 156, πολιορκεῖται εἰς τὸ Μεσολόγγι-
 ον, 1822.
Μακρυνόρος — σελ. 49, Μάχη τῶν 18 Ἰουνίου,
 1821.
Μανιᾶται — 127, γυμνώνουσι τὰς οἰκογενείας
 εἰς Ἄργος ἐπὶ τοῦ Δράμαλης.
Μάρκος Μπότζαρης — σελ. 49, καταλαμβάνει
 τὸν Ἄγιον Δημήτριον (θέσις) — 156, πολιορκεῖται εἰς
 τὸ Μεσολόγγιον, 1822 — 157, πραγματεύεται τοὺς πο-
 λιορκοῦντας Τούρκους — 158, προτείνει πόλεμον εἰς
 τούτους.
Μαῦρα Λιθάρια — σελ. 166, πολιορκία τῶν ἀπὸ
 Κόρινθου μεταβάντων Τούρκων, 1822.
Μαχμοῦτ Πασᾶς — ἴδε Δράμαλης.
Μέλιος — σελ. 39, μάχεται εἰς τὸν κάμπον τοῦ
 Ζμίλη, καὶ πίπτει.
Μεσολογγίται — σελ. 20, διαγωγή των ὑπὲρ τῶν
 Τούρκων — 34 ἐμπορεύονται μὲ τοὺς ἐν Πάτραις ἐχ-
 θρούς — 38, μεταδιβάζουσι εἰς τὰς Πάτρας τὸν Ἀσλα-
 κάκον μὲ 1500 — 156, πολιορκοῦνται κατὰ τὸ 1822 —

157, κάμνουσι λείαν εὐτυχῆ — 162, ἀπαντῶσι τὴν ἔφρο-
δον τῶν πολιορκητῶν.

Μεχμέτ Πασᾶς — σελ. 8, διάδοχος τοῦ Χουρσήτ
Πασᾶ εἰς Πελοπόννησον. Ἐκστρατεῦει κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πα-
σᾶ — 47, εἰσδύλλει διὰ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ πυρπολεῖ
τὴν Δεβαδεῖαν — 48, καθίστησιν Ἀρχὴν καὶ λεηλατεῖ τὰς
Θήβας.

Μεχμέτ Σαλήχ — σελ. 8, Πληρεξούσιος (Καί-
μακάμης) τοῦ Μεχμέτ Πασᾶ εἰς Πελοπόννησον — Προ-
σκαλεῖ εἰς Τριπολιτζάν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας
— 72, προτείνει συνδιάλεξιν μετὰ τῶν πολιορκητῶν Ἑλ-
λήνων περὶ παραδόσεως τῆς Τριπολιτζᾶς — 76, αἰχμα-
λωτίζεται — 108, 109, ἐξαγοράζεται.

Μῆτρος Κοτολίδας καὶ Κωνσταντῆς Ῥάγ-
κος — σελ. 49, καταλαμβάνουσι τὴν Πλάκαν.

Μῆτρος Ῥοδόπουλος, ὁ καὶ Μεχμέτης —
σελ. 41, καταθλίβει τοὺς Ἑλληνας τῆς Τριπολιτζᾶς πο-
λιορκουμένους, καὶ τοὺς διάζει εἰς ἔξωμοσίαν.

Μεχαήλ Σχινᾶς — σελ. 107, ἀποστέλλεται εἰς
Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν περὶ ἰδιαιτέρων διπλωματικῶν ὑ-
ποθέσεων.

Μιςριῶται Τοῦρκοι — σελ. 18, εἰσέρχονται
εἰς Τριπολιτζάν — 74, παραδίδονται εἰς τοὺς Μιςριώτας
Ἑλληνας.

Μονεμβασία — σελ. 56, παραδίδεται.

Μοσπινιώτης — Ἴδὲ Ἀνδρέας Λουριώτης.

Μεσαφᾶ Πεῆς — σελ. 28, μεταβιβάζεται εἰς τὸ
Καστέλι τῶν Πατρῶν, καὶ πυρπολεῖ τὴν Βοστίτζαν —
29, διαλύει τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροκορίνθου — 30, κυ-
ριεύει τὸ Ἄργος, καὶ καθίστησιν Ἀρχὴν — 31, ἀναβαίνει
εἰς Τριπολιτζάν — 37, νικᾶται εἰς Βαλτέτζι — 43, εἰς
Δολιανά — 61, 62, εἰς Γράναν — 76, αἰχμαλωτίζεται

108, 109, ἐξαγοράζεται.

Μπαϊράμ Πασᾶς — σελ. 64, καταστρέφεται (εἰς Βασιλικά).

Μπαλάσκας — σελ. 115, θανατοῦται παρὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς. Αἰτίαι.

Μπαρδουνιώται Τούρκοι — σελ. 18, εἰσέρχονται εἰς Τριπολιτζάν — 74, παραδίδονται εἰς τοὺς Μανιάτας.

Μπενιζέλος Καλαβρυτινός — σελ. 60 ἀριστεύει κατὰ τὸ Γηροκομεῖον εἰς τὴν μάχην τῆς 2 Αὐγέστου.

Μπότσης Πετziώτης — Ἴδε Ἀνδρέας Βῶκος.

Μπουκοβίλ, Γαλλικὸς Κόνσολος — σελ. 52, διαγωγή φιλόνητος εἰς Πάτρας.

N

Ναύπλιον — σελ. 83, σιτίζεται δι' Ἀγγλικῶν πλοίων καὶ ἀντέχει — 89, 90, ἔφοδος τῶν Ἑλλήνων τῇ 10 Δεκεμβρίου, 1821, — 118, διαπραγματεύσεις περὶ τῆς παράδοσώς του — 119, παράδοσις τοῦ Μπουρτζίου — 124, 125, ἀργοπορίαὶ καὶ νέα μέτρα περὶ τῆς ταχύτερας παραλαβῆς τοῦ φρουρίου — 128, αἰχμαλωσία τῶν ἐν αὐτῷ Πληρεξουσίων Ἑλλήνων — 160, πτώσις αὐτοῦ.

Νενέκος Ζουμπατιώτης — σελ. 33, στρατοπεδεύει εἰς Περιβόλαν.

Νεόκαστρον — σελ. 57, παρασίδεται διὰ συνθηκῶν — 58, ἔριδες περὶ λαφύρων.

Νεόφυτος Βάμβας — σελ. 50, δημηγορεῖ εἰς τὴν Συνέλευσιν τῶν Βερβαίνων — 63, ἐπιφορτίζεται νὰ διαπραγματευθῇ εἰς Ἅγιον Ἰωάννην — 123, διορίζεται Ἰκέτης τῆς Ἑλλάδος.

Νεόφυτος Καρύστου — σελ. 63, ζητεῖ βοηθή-

ματα κατὰ τῆς Καρύστου — 94, ὀργανίζει τὴν κατὰ τῆς Καρύστου ἐκστρατείαν.

Νεόφυτος Ταλαντίου — σελ. 63, ζητεῖ βοηθήματα ὑπὲρ τῆς Βοιωτίας.

Νικῆτας Σταματελόπουλος — σελ. 19, στρατεύει εἰς Καρύταιναν — 39, 40, νικᾷ εἰς Δολιανὰ τὸν Κεχαριὰ Μπεῆν — 43, πολιορκεῖ τὸ Ναύπλιον — 98 99, ἐκστρατεύει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα — 135, νικᾷ εἰς Δερβενάκια — 136, εἰς Κλένιαν. Μεταβαίνει εἰς τὸν Ἰσθμόν — 146, νικᾷ εἰς Περαχῶραν — 168, χαρακτηρίζεται δημοκρατικός.

Νικολαῖοι — σελ. 29, νικῶσιν εἰς Κερασιαῖς.

Νικόλαος Δελιγιάννης — σελ. 63, ἐπιφορτίζεται νὰ διαπραγματευθῆ εἰς Ἄριον Ἰωάννην.

Νικόλαος Καλύδας — σελ. 33, Ἐφορος εἰς Ζάκυνθον μετὰ τὸν Ῥῶμαν.

Νικόλαος Λόντος — σελ. 54, στρατοπεδεύει εἰς Σαραβάλι — 55, μάχεται.

Νικόλαος Μοθωνιὸς — σελ. 16, ἀποστέλλεται ἐκ τῆς Τριπολιτζᾶς, 1821, πρὸς τοὺς μὴ εἰσλθόντας Ἀρχιερεῖς καὶ Προεστῶτας.

Νικόλαος Πουηρόπουλος — σελ. 43, διορίζεται Μέλος τῆς ἐν Καλιτετσιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας.

Νικόλαος Σολιώτης — σελ. 106, Ἀρχηγὸς τῆς Φρουρᾶς τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως.

Νικόλαος Σταματελόπουλος — σελ. 137, διορίζεται εἰς τὴν πολιορκίαν Ναυπλίου μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Δράμαλη — 153, μάχεται καὶ πίπτει.

Νικόλαος καὶ Σπῦρος Σπυλιοτόπουλοι — σελ. 34, Ἐφοδιάζουσι τὰ Στρατόπεδα πολεμοφοδίων.

Ὁρλόφ — Ναυμαχεῖ εἰς Ὀξείας, σελ. 28.

Ὁμὲρ Πασᾶς (ἢ Ὁμὲρ Βουώνης) — Ἴδε Μεχμέτ Πασᾶς, 47 — λύει τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, 48—141, διευθύνει τὰ κατὰ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος στρατεύματα — 155, ἐμβαίνει εἰς τὸ Βραχῶρι διὰ βοήθειας τοῦ Βαρνακιώτου καὶ Γώγου — 156, προχωρεῖ εἰς τὴν Κατοχὴν, καὶ πολιορκεῖ τὸ Μεσολόγγιον — 162, νικᾶται εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἔφοδον — 164, ἀφίνει τὴν πολιορκίαν, ὀπισθοδρομεῖ εἰς Βραχῶρι — 165, ζημιοῦται εἰς τὸν Ἀχελῶϊον, καὶ φθάνει εἰς Πρέβεζαν.

Π

Παναγιώτης Ἀρβάλης — σελ. 7, διορίζεται Ταμίας τῆς Πελοποννησιακῆς Ἐφορίας — 27, νικᾶται εἰς Δεβίδι.

Παναγιώτης Γιατράκος — σελ. 72, διορίζεται Πληρεξούσιος διὰ τὴν διαπραγματεύσιν περὶ τῆς παραδόσεως τῆς Τριπολιτζᾶς — 99, διορίζεται νὰ στρατολογήσῃ διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα· διαγωγή του περὶ τοῦ Κιαμὴλ Πεῆ — 105, διορίζεται διὰ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα — 112, ἐκστρατεύει εἰς αὐτὴν μ' ὀλίγους — 143, ζητεῖ τὴν ἀποβολὴν τοῦ Κρεβᾶτᾶ ἀπὸ τὴν Βελλὴν — 152, ὑπογράφει πρῶτον τὴν Ἀρχιστρατηγίαν τοῦ Κωλοκοτρώνη, καὶ ἔπειτα ἀντιπράττει.

Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος — σελ. 99, ἐκστρατεύει εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα.

Παναγιώτης Καραντζᾶς — σελ. 17, ἀρρισεύει εἰς τὰς πρώτας προσβολὰς τῶν Πατρῶν — 33, 34, στρατοπεδεύει εἰς Ζωητάδαν καὶ βλάπτει τοὺς ἐχθροὺς — 59.

νικᾷ εἰς Γηροκομαῖον τῆ 2 Αὐγούστου — 60, ἀριστεύει εἰς τὴν αὐτόθι μάχην τῶν 6 Αὐγούστου — 69, δολοφονεῖται εἰς τὸν Ὀμπλὸν παρὰ τῶν Κουμανιωταίων.

Παναγιώτης Κεφάλας — σελ. 19, στρατεύει εἰς Καρύταιναν — 67, καταλαμβάνει τὸν Ἅγιον Σῶζην.

Παναγιώτης Κρεββατᾶς — σελ. 72, διορίζεται συμπληρεξούσιος εἰς τὴν περὶ τῆς Τριπολιτζᾶς διαπραγματεύσει, 1821 — 130, στρατεύει εἰς Μύλους (Ναυπλίου) — 131, συνεργάζεται εἰς Ἀχλαδόκαμπον περὶ τοῦ πολεμικῆ κατὰ τοῦ Δράμαλη σχεδίου — 142, συμφωνεῖ εἰς τὴν ἐνεργουμένην κατάργησιν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας τοῦ 1822.

Παναγιώτης Φωτηλας — σελ. 54, στρατοπεδεύει εἰς τὸ Πριναρόκαστρον — 55, μάχεται — 102, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πολιορκίαν.

Παναγιώτης Στεφάνου — σελ. 85, 86, 87, πραγματεύεται τὴν ἀγορὰν τῶν Χαρεμίων τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ. (Ἴδε καὶ σελ. 108, 109.)

Πάνος Κωλοκοτρώνης — σελ. 129, προσβάλλεται εἰς Κουτζοπόδι παρὰ τοῦ Δράμαλη.

Πανοῦτζος Νοταρᾶς — σελ. 86, χαρακτήρ ἐντιμος εἰς τὰς διαφιλονεικῆσεις περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐξαγορᾶς τῶν Χαρεμίων τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ.

Παπᾶ Καλομοίρης — σελ. 145, ἀριστεύει εἰς τὰς μάχας τῆς Κορίνθου καὶ πίπτει.

Παπατζονόπουλος — σελ. 19, στρατεύει εἰς Καρύταιναν.

Πάτραι — σελ. 20, πολιορκοῦνται — 47, 53. λύσεις τῆς πολιορκίας μετὰ τὴν εἴσοδον τῶν Λαλαίων — 54, σύστασις αὐτῆς — 58, Μάχη τῶν 26 Ἰουλίου — 69, ἀθλία κατάστασις αὐτῆς — 70, νίκη τῶν Τούρκων εἰς Σαραβάλι, διάλυσις τῆς πολιορκίας — 80, σύστασις αὐτῆς

— 81, εἴσοδος τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν — 83, διάλυσις τῆς πολιτοκρίας κατὰ τὴν 19 ὁβρίαν, 1821 — 101, 102, ἀνασύντασις αὐτῆς.

Πατραῖοι Τῆροχοι — σελ. 17 κλείονται εἰς τὸ φρούριον τῆ 22 Μαρτίου, 1821 — 53, λεηλατοῦν τὴν πέριξ χώραν — 54, πυρπολοῦν τὸν Ὀμπλόν.

Πελοποννήσιοι — σελ. 2. Ἐπανίστανται κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Δυναστείας, (1769,) — σελ. 5, ζητῶσι παρὰ τῆς Ἀρχῆς τῶν Φιλικῶν τὴν σύστασιν Ἐφορείας — 7, διαγωγή τούτων ἐπὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χρυσῆτ Μασᾶ — 9, ἀμηχανοῦσιν ἐκ τῶν μυστικῶν προκηρύξεων τοῦ Ὑψηλάντη καὶ ἐκ τῆς διαγωγῆς τοῦ Γρηγορίου Δικαίου — 10, Συνέλευσις εἰς Βοστίτζαν — 12, ἀποφάσις αὐτῆς — 20, προκηρύττουσι τὴν Ἐπανάστασιν — 21, ἀπαντῶσι γενναίως πρὸς τὸν Ἰσούφ Πασᾶν — σελ. 42, σχηματίζουσι τὴν ἐν Καλτετζιαῖς πρώτην Πελοπον. Γερουσίαν — 50, ὑποδέχονται λαμπρῶς τὸν Δ. Ὑψηλάντην — 64, 65 Συνέρχονται εἰς Ζαράκωβαν, σχεδιάζουσιν ὄργανισμὸν Τοπικῆς Διοικήσεως, καὶ προπαρασκευάζονται διὰ τὴν Ἐθνικὴν Διοίκησιν — 66, κηρύττονται κατὰ τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τῆς φατρίας του, παρατείνουσι τὴν ἐνέργειαν τῆ ἐν Καλτετζιαῖς γενομένου Συστήματος μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Τριπολιτζᾶς — 81, μετ' αὐτὴν προσκαλοῦσι τοὺς Πληρεξούσιους τῆς Ἑλλάδος — 82, ἀποφεύγουσι τὴν εἰς Τριπολιτζάν συγκρότησιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως διὰ τὰς περὶ Ὑψηλάντη καὶ τῶν Καπιταναίων ὑποψίας τῶν — 83, συνέρχονται εἰς Ἄργος — 89, συνιστῶσι τὴν Πελοπονησιακὴν Γερουσίαν — 93, ὑποχρεώνουσι εἰς τὴν Ἐπίδαυρον τὸν Κωλοκοτρώην καὶ Λελεγιάνην νὰ συμβιδάσωσι τὰς μεταξὺ τῶν διαφορὰς. — 120, κάμνουσιν ἀπόπειραν πολιτικῆς διαπραγματεύσεως μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἑπτάνησον. Πνεῦμα αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Πάτα — σελ. 139, νίκη τῶν Τούρκων.

Πετιμέζαϊοι — σελ. 55, πολεμοῦν εἰς Σαραβάλι — 69, διαφοραὶ μετὰ τῶν προκρίτων Καλαβρυτινῶν — 70, φεύγουσι νυκτὸς ἀπὸ τοῦ Σαραβάλι — 102, ἐπανέρχονται εἰς τὴν πολιορκίαν. — Ἴδε καὶ Βασίλειος.

Πέτξαι — σελ. 26, Κινοῦνται εἰς τὰ ὄπλα — 27, Κυριεύουσι πλοῖα ἔχθρικά εἰς Μῦλον — 147, μεταφέρουσι τὰς οἰκογενεῖας τῶν εἰς Ἴδραν καὶ Πελοπόννησον.

Πετζιῶται Ναῦται — 170, ἀρπάζουσι τὸ Ἐθνικὸν ἀσήμιον, συναθροισθὲν ἀπὸ τὰς Ἐκκλησίας καὶ Μοναζηρία τῆς Πελοποννήσου.

Πέτρος Μαυρομιχάλης — ἀποστέλλει εἰς Τριπολιτῆν τὸν υἱὸν του Ἀναστάσιον, ὡς ἐνέχυρον πίστεως, σελ. 12, — Διάρθεις τούτου ὡς πρὸς τὴν Ἐπανάστασιν, σελ. 15, — Στρατεύει εἰς Καλαμάταν, καὶ αἰχμαλωτίζει τὸν Βοεβύδαν Ἀρναούτογλου, σελ. 18, — Ἀποστέλλει εἰς Τριπολιτῆν περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν αἰχμαλώτων μετὰ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Προεστώτων, σελ. 28, — Προκαλεῖ τὸν σχηματισμὸν Διοικήσεως περὶ εὐταξίας καὶ χρηματικῆς οἰκονομίας, — 36, 42, ἀναγορεύεται Πρόεδρος τῆς ἐν Καλτετζιαῖς συστηθείσης Πελοποννησιακῆς Γερουσίας — 93, ἐκλέγεται Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ προσωρινὸς Μινίστρος τοῦ Πολέμου — 98, ζητεῖ ν' ἀποσταλῇ ἰκέτης διὰ τὴν Ῥωσσίαν — 120, ἐνεργεῖ ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Διοίκησιν τῆς Ἐπτανήσου — 121, διορίζεται νὰ στρατεύσῃ εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Συμφωνεῖ μετὰ τῆς Κωλοκοτρῶνῃ διὰ τὰς δυσαρσεκείας του κατὰ τῆς Διοικήσεως. πέμπει κρυφίως εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ προκαλέσῃ διὰ τῶν Τούρκων τὴν εἴσοδόν του εἰς τοῦτο — 122, μεταβαίνει εἰς Ἄργος μὲ δύναμιν — 126, δὲν ἐκστρατεύει εἰς τὴν Ἰαθμὸν ἐπαπειλούμενον — 129, αἱ ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ του προσβάλλονται εἰς Κουτζοπόδι παρὰ τοῦ Δράμαλη

— 131, συσκέπτεται μετὰ τοῦ Κωλοκοτρώνη εἰς Ἀχλαδόκαμπου περὶ τοῦ πολεμικοῦ σχεδίου — Ἴδε καὶ Θ Κωλοκοτρώνης, 132, — 142, συμφωνεῖ εἰς τὴν ἐνεργουμένην κατάργησιν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας — 151, 152, δυσαρροεῖται κατὰ τῆς Ἀρχιστρατηγίας τοῦ Κωλοκοτρώνη, καὶ ἀντενεργεῖ — 156, 158, ἐκστρατεύει εἰς τὸ Μεσολόγγιον πολιορκούμενον, 1812, — 163, μεταβαίνει εἰς Ἀραγαμέστων — 168, ἐκλέγεται Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τῆς Β' Περιόδου 1813.

Πληρεξούσιοι τοῦ (1821) — σελ. 81, ἐκλογή τέτων.

Πληρεξούσιοι τῶν Ναυτικῶν Νήσων — 91, προβλήματα περὶ ἀποζημιώσεως.

Πουλῆς — 49, αἰχμαλωτίζεται παρὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἀφτί.

Πούσι — σελ. 46, Μάχη λαμπρὰ τῶν 13 Ἰουνίς.

Προσωπῶτες — Ἴδε Ἀρχιερεῖς. — 113, διαφωνίας μετὰ τῶν Καπιταναίων καὶ δυστυχήματα.

Προκόπιος Κερνίκης — σελ. 10 Συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζη Συνέλευσιν — Στρέφει εἰς Καλάδρυτα μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ εἰς Πάτρας, 25.

P

Ῥηγανόκαμπος — σελ. 44, Μάχη τῆς 2 Ἰαννίς — 55, τῆς 15 Ἰουλίου.

Ῥῆγας Βελεστινός — σελ. 2, σχεδιάζει καὶ ἐνεργεῖ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. θανατοῦται διὰ προδοσίας.

Ῥῆγας Παλαμήδης — σελ. 126, ἐκστρατεύει εἰς τὸν Ἰσθμόν. Φεύγει δρομαῖος εἰς τὴν Τριπολιτζάν, παρουσιασθέντων τῶν ἐχθρῶν, καὶ διασπείρει τρόμον εἰς τὸν Λαόν.

Σ

Σαλωνίται — Κίνησις εἰς τὰ ὄπλα, σελ. 22.

Σάμος — προσβάλλει τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, 32.

Σηλίμνα — σελ. 31, Μάχη κατὰ τῶν Τριπολι-
τζιωτῶν Τούρκων.

Σκαλτζοδῆμος — σελ. 44, Ὁνας τῶν πολιορ-
κητῶν τῆς Ναυπάκτου.

Σουλιῶται — σελ. 40, συμμαχοῦσι μετὰ τῶν
Τρκαλβανῶν, καὶ πολεμοῦσι τοὺς Σουλτανικοὺς — 42,
πολιορκοῦσι τὴν Πρέβεζαν, καὶ καταλαμβάνουσι τὰ Πέντε
Πηγάδια — 69, καταστρέφουσιν αὐτοῦ τὸν Σιλιχτάρην
τοῦ Χουρσὴτ Πασᾶ — 140, πολιορκοῦνται, καὶ πέμπ-
σι ζητοῦντες τόπον εἰς τὴν Πελοπόννησον διὰ τὰς οἰκο-
γενείας των — 141, παραδίδουσι τὸ Σοῦλι, καὶ μεταβαί-
νουσιν εἰς Κεφαλληνίαν — 165, μεταβαίνουσιν ἐξ αὐτῆς
εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.

Σπῦρος Νεζερίτης — σελ. 28. Ἀριστεύει εἰς
Λεβίδι.

Στάϊκος — σελ. 159, καταλαμβάνει τὸ Παλαμίδιον.

Σταμάτης Κουμανιώτης — σελ. 18, φονεύε-
ται εἰς τὰς πρώτας προσβολὰς τῶν Πατρῶν.

Σταβράκης Ἰωβίκης — σελ. 7, Τουρκολάτρης
ἐπίβουλος τῆς Ἐταιρίας.

Στουρνάρης — σελ. 165, κινεῖται εἰς τὰ ὄπλα κα-
τὰ τὸ Ἀσπροπόταμον.

Συνέλευσις Ἐθνικῆς Ἀ' — 89 ἐργάζεται εἰς
Ἄργος — 90, μεταβαίνει εἰς Ἐπίδαυρον — 91, συντάττει
τὸν Ὄργανικὸν Νόμον — 92, τὸν ὑπογράφει τῇ 6 Ἰαν-
νουαρίου, 1822, καὶ ἐκλέγει Ὑπουργοὺς καὶ τὰ Μέλη τῆς
Ἐκτελεστικῆς — 95, σκέπτεται περὶ ἀποστολῆς Πρέ-
σβειων εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς Αὐλὰς, θεσπίζει ἀσυνδοσίαν

εἰς τοὺς Ἐπιδαυρίους, Νομισματοδῶμα διὰ τοὺς Πληρεξουσίους καὶ τὸν χρωματισμὸν τῆς Ἐθνικῆς σημαίας.

Συνήγοροι — 82, ὀνομάζονται διὰ τοὺς Πληρεξουσίους τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Σωτήριος Θεοχαρόπουλος — σελ. 10. Συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ μυστικὴν Συνέλευσιν — 26. Νικᾶται εἰς Λεβίδι — 36. Πέμπεται πρὸς τοὺς Νησιώτας περὶ πλοίων. Πλησιάζει τὸ περὶ τὴν Τριπολιτζὰν Καρυτινὸν Στρατόπεδον διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Κεχαγιᾶ Μπεῆ — 47. Κινεῖται ἐκ τοῦ Ὀμπλοῦ εἰς βοήθειαν τῆς εἰς Ποῦσι μάχης τῶν 13 Ἰουνίου — 54, Στρατοπεδεύει εἰς Πρωναρόκαστρον, καὶ 55, μάχεται.

Σωτήριος Χαράλαμπος — σελ. 6, Ἐφορος τῆς Ἐταιρίας εἰς Πελοπόννησον — 10, συνέρχεται εἰς τὴν ἐν Βοστίτζῃ μυστικὴν Συνέλευσιν — 27, νικᾶται εἰς Λεβίδι — 39, πλησιάζει τὸ περὶ τὴν Τριπολιτζὰν Καρυτινὸν Στρατόπεδον διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Κεχαγιᾶ Μπεῆ — 43, Διορίζεται Μέλος τῆς ἐν Καλτετζιαῖς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας — 54. Στρατοπεδεύει εἰς Σαραβάλι, καὶ 55 μάχεται τῇ 15 Ἰουλίου, νικήσας κατὰ τοῦ Ἰσὲφ Πασᾶ — 60 συμπράττει πολιτικῶς εἰς Τρίκορφα — 70, μεταβαίνει ἐκεῖθεν εἰς Καλάβρυτα διὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Τουρκικοῦ Στόλου εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον.

Ταῖρ Ἀμπάκης — Ζήτηι Ἄγο Μουχουρδάρης-Τζαλαφατῖνος — σελ. 126, ζητεῖ εἰς τὸν Ἰσθμὸν.

Τζανετάκης — σελ. 142, Φρόναρχος Μονεμβασίας.

Τζόγκας — 42, πολιορκεῖ τὴν Βόνιτζαν — 163, μεταβαίνει ἐκ τοῦ Μεσολογγίου εἰς Δραγαμέστον.

Τζόκρης (Δημήτριος) — 133, βλάπτει τὸν στρατὸν τοῦ Δράμαλη.

Τζουμέρκας καὶ Κατσαποχώρια — σελ. 49, κινουῦνται εἰς τὰ ὄπλα καὶ ἀφανίζονται εὐθύς.

Τουρκικὸς Στόλος Ναυπάκτου — σελ. 53, μεταβαίνει εἰς Ζάκυνθον, συνωδευμένος μὲ πλοῖα Ἀγγλικὰ, καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον — Βυζαντίαι· 99, ἀποβιβάζει δύναμιν στρατιωτικὴν εἰς τὴν Κρήτην. — 100, προσβάλλει τὸ Νεόκαστρον, ἀποβιβάζει τὸν Χασᾶν Πασᾶν εἰς τὰς Π. Πάτρας, ναυμαχεῖ εἰς τὸν Κόλπον, καὶ (101) καταφεύγει εἰς Ἀλεξάνδρειαν — 110, καταστρέφει τὴν Χίον — 117, πυρπολεῖται εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς — 145, ἐφοδιάζει τὰ Φρούρια τῆς Πελοποννήσου — 146, ἐκπλέει ἐκ τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου — 147, περιπλέει τὸ Τζιρίγον, σκοπεύων νὰ ἐφοδιάσῃ τὸ Ναύπλιον — 148 ναυμαχεῖ ἐξω τοῦ Ἀργολικοῦ καὶ νικᾶται — 149, νικᾶται ἐκ δευτέρου, καὶ διευθύνεται πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον.

Τριπολιτζᾶ — σελ. 74, κυριεύεται ἐξ ἐφόδου, τῇ 23 ἡβρίου, 1821, — 78, ἐπιδημία καὶ ἀλληλομαχίαι.

Υ

Υδρα — 26, κινεῖται εἰς τὰ ὄπλα — 95, ἐπίβουλεύεται διὰ προδοσίας.

Φ

Φαναριῖται Ἑλληνας — σελ. 45, συμπλοιοφκοῦν τὸ Δάλα — 46, λειποτακτοῦν εἰς τὴν μάχην τῶν 13 Ἰουνίου, 1821.

Φαναρίται Τούρκοι — σελ. 19 καταφεύγουσιν εἰς τὸ Κάστρον τῆς Καρταίνης, πολιορκοῦνται καὶ διασώζονται εἰς τὴν Τριπολιτζάν — 74, παραδίδονται εἰς τοὺς Φαναρίτας Ἑλληνας.

Φιλέλληνες — σελ. 139, μάχονται εἰς τὸ Πέτα.

Φιλικὴ Ἐταιρεία — σελ. 3, Ἀρχαὶ αὐτῆς. —
Κατήχησις — 4, Ἀνταπόκρισις.

Φίλιππος Γκρὸν (Ἀγγλικὸς Πρόξενος.) — Προδίδει εἰς τὸν Ἰσούφ Πασᾶν τὸν κίνδυνον τοῦ φρεβρίου τῶν Πατρῶν, καὶ τὸν ὀδηγεῖ περὶ τῆς ἐπιδρομῆς του. σελ. 23 — Γυμνώνει τὰς οἰκίας καὶ ἐργαστήρια τῆς πόλεως. Σκληρύνεται ἀπανθρώπως κατὰ τῶν γυναικοπαίδων, σελ. 25, — ἐφοδιάζει τοὺς ἐν Πάτραις καὶ Καστέλι Τούρκους, 35.

Φλαμπουριάρης — σελ. 7, Ἐφορος τῆς Ἐταιρείας εἰς Ζάκυνθον.

Φραντζέκος Καρβελάς — Ἐφορος εἰς Ζάκυνθον μετὰ τὸν Ῥῶμαν καὶ Φλαμπουριάρη.

X

Χαραλαμπάκης Βιλαέτης — σελ. 39, μάχεται εἰς τὸν κάμπον τοῦ Ζμίλα καὶ φονεύεται.

Χασᾶν Πασᾶς — σελ. 145, ναύαρχος τοῦ Τερκικοῦ Στόλου.

Χίος — σελ. 109, 110, 111, κίνησις καὶ καταστροφὴ αὐτῆς.

Χουρσὴτ Πασᾶς — σελ. 6, Ἠγεμὼν τῆς Πελοποννήσου — 7, διαγωγὴ του ὡς πρὸς τὰ Ἐταιρικά — 8, Ἀρχιστρατηγεῖ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Εἰσάγει εἰς τὴν Πελοπόννησον δύναμιν στρατιωτικὴν — 48, διευθύνει κατὰ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας τὸν Ἰσμαῆλ Πασᾶν

Πλιάσαν, — 109 εξαγοράζει τὰ χαρμίιά τος. (Ἴδε καὶ
σελ. 85, 86, 87,) — 111, κινεῖ κατὰ τῆς Ἑλλάδος φο-
βεράς δυνάμεις — 154, διευθύνει νέαν δύναμιν κατὰ τῆς
Βοιωτίας.

Χρηστος Παλάσκας — Ἴδε Ἀλέξιος Νοῦτζος

Χριστόφορος Περῆραιβός — σελ. 10, φρου-
ρεῖ τὴν Ῥινιάσαν.

Χρύσανθος Μονεμβασίας — σελ. 6, Ἐφορος
τῆς Ἑταιρίας εἰς Πελοπόννησον.

Ψ

Ψαρᾶ — σελ. 26, κινουῦνται εἰς τὰ ὄπλα.

Ψωμᾶς — σελ. 107, διορίζεται διὰ τὴν Ῥωσσίαν
περὶ διπλωματικῶν ὑποθέσεων.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ.

Ἡ Α. Μ. Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ	10
Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Διονύσιος.	5
Ὁ Κυκλάδων Ἄνθιμος.	5
Ὁ Ἀργολίδος Κύριλλος.	5
Ὁ Θήρας Ζαχαρίας.	5
Ὁ Ἀττικῆς Νεόφυτος.	3
Ὁ Σελασίας (Βρυσθένης) Θεοδώρητος.	2
Ὁ Φωκίδος Νεόφυτος.	1
Ὁ Μαντινείας Διονύσιος.	1
Ὁ πρῶν Παρωναξίας, νῦν δὲ Ἐπιδαύρου Λυμηᾶς	1
Ἱερόθεος.	1
Ὁ Δαμαλῶν, πρῶν Ἠλείας Ἰωνᾶς.	1
Ὁ Ὑδρας Γεράσιμος.	1
Μ. Ἀποστολίδης, Ἀρχιμανδρίτης.	3
Εὐγένιος Διογενεΐδης, Πρωτοσύγκελλος.	2
Θεοφάνης Σιασιστεύς.	2
Ζ. Μαθᾶς, Ἀρχιδιάκων.	2
Γεράσιμος Παγώνης, Πρωτοσύγκελλος	1
Ἀρσένιος Ἀχιμανδρίτης.	1
Γρηγόριος Μοΐρας, Ἀρχιμανδρίτης.	1
Θεόκλητος Φαρμακίδης.	1
Ἀνδρέας Λόντος.	15
Πρ. Γ. Καντακουζηνός.	4

Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Γεώργιος Κουντουριώτης.	1
Π. Μαυρομιχάλης.	1
Θεόδωρος Κωλοκοτρώνης.	1
Ἀναγνώστης Δελιγιάννης.	1
Π. Ρουφός.	2
Α. Π. Μαυρομιχάλης.	1
Α. Μοναρχίδης.	1
Τάτσης Μαγγίνας.	1
Ν. Ρενιέρης.	1
Γ. Ρίζος.	1
Γεώργιος Αἰνιάν.	1
Ῥῆγας Παλαμίδης.	1
Ἀθανάσιος Δοιδωρίκης.	1
Ν. Ζαχαρίτζας.	1
Παναγιώτης Σουῦτσος.	2

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΙ.

τῆς Δικαιοσύνης

Α. Παῖκος.	1
Γραμματεία τῆς Δικαιοσύνης.	5
Γ. Βέλλιος.	1
Κ. Παπαρηγόπουλος.	1

τῶν Ναυτικῶν

Α. Γ. Κριεζῆς.	1
Ἡ Γραμματεία τῶν Ναυτικῶν.	2
Ν. Δραγούμης.	1

τῶν Ἐξωτερικῶν

Π. Δελιγιάννης.	1
-----------------	---

Κ. Σ. Χαλαράμης.	1
Εμ. Αργυρόπουλος.	1
Σ. Γ. Σαμάρας.	1
Δ. Παπιολάκης.	1
Φωκ. Ρώκ.	1
Δ. Φραγκούδης.	1

τῶν Οἰκονομικῶν

Π. Κένταυρος	1
Σ. Βάρβογλους	1
Γ. Καμπούρογλους.	1
Θ. Σχινᾶς	1
Ι. Κουτζαλέξης.	1

τῶν Στρατιωτικῶν

Δ. Α. Σοῦτζος.	1
Ε. Βίλης.	1

Ἐκκλησιαστικῶν.

Α. Ρ. Ραγκαβῆς.	1
Α. Μάμουκας.	1
Ι. Α. Οἰκονόμου.	1

Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον

Ν. Σηλίβεργος	2
Γ. Δασσάνης	1
Σταμ. Λάρας	1
Σ. Ν. Κυδωνάκης	1
Δ. Δρόσος	1
Ι. Προΐχος	1
Χ. Ζαχαριάδης.	1

Ἰωάννης Μάτσας. 1

Ἐφετεῖον

Γ. Ράλης. 1

Μάρκος Ρενιέρης. 1

Γ. Α. Καραμάνος. 1

Ν. Στ. Βαλσαμάκης. 2

Πρωτοδικεῖον

Ν. Φ λογαίτης. 1

Α. Βελισάριος. 1

Χ. Ζώτος. 1

Δ. Γ. Αντωνόπουλος. 1

Η. Γαλανόπουλος. 1

Α. Ζ. Καμπάνης. 1

Γ. Α. Σταματάρας. 1

Ι. Δ. Μωραΐτης. 1

Δ. Κοζαδῖνος. 1

Γ. Λέων. 1

Ἄλ. Χωματιανός. 1

Νικόλαος Βότζας. 1

Ἰωάννης Γεωργίου. 1

Κ. Ἀγγελόπουλος. 1

Γ. Κ. Τοπαλόπουλος. 1

Δ. Καλιφρονᾶς, Δήμαρχος Ἀθηνῶν. 2

Κ. Δομνάνδος. 2

Γ. Δεβέντης. 2

Β. Στέφανος Στέγκελ. 2

Κανέλλος Δελιγιάννης. 1

Γ. Φύλλας. 2

Ι. Μακροῆς. 1

Ζ. Ηαρε Major de Place d' Athéns.	Ι
Δ. Τριαντάφυλλος.	Ι
Στέφανος Φάραγκας.	Ι
Π. Λαζαρής.	Ι
Νικητάς Σταματελόπουλος.	Ι
Δ. Εὐμορφόπουλος.	Ι
Χρηστός Ἀνδρέου, Ἀρχιτρίκλιος.	Ι
Α. Βερτουντζής, ἐκ Κυπαρισσίας.	Ι
Ἐλευθέριος Μαγκάκης.	Ι
Κ. Καλγάκης.	Ι
Δ. Ν. Δέριος.	Ι
Μανουήλ Ἰωαννίδης.	Ι
Ι. Πήλικας.	Ι
Ι. Ῥάμφος.	Ι
Ι. Κ. Τζανής.	Ι
Χριστόδουλος Παπανικολόπουλος Νεζερίτης.	Ι
Ι. Μαθαρίνος Χ. Παπανικολοπούλου.	Ι
Ι. Θεοτόκης.	Ι
Γ. Σκοῦφος.	Ι
Δ. Ἀνσέλμος.	Ι
Σπυρίδων Σπυλιώτης.	Ι
Ἀθανάσιος Ζαρείφης.	Ι
Ἀρτέμιος Ν. Μήχου.	Ι
Ι. Σοροκιάδης.	Ι
Ἀριστείδης Καλογεράκης.	Ι
Ἀνδρέας Ἴσκη.	Ι
Τζέροτος Ἰωαννούσης.	Ι
Π. Κλεομένης.	Ι
Θ. Μαρκάκης.	Ι
Δ. Μαυροκορδαύτης.	Ι
Σ. Κλεάνθης.	Ι
Π. Ζωγράφος.	Ι

Π. Π. Μπενεδίτζης.	Ι
Ι. Ε. Χίλλ.	Ι
Ἰωνᾶς Κίγκ.	Ι
Ἄγγελος Κυπριάδης.	Ι
Ἰωσήφ Τομπακόπουλος.	Ι
Γ. Ἀπ. Μωραΐτης.	Ι
Θ. Σακκελαρίου.	Ι
Δ. Παπᾶ διὰ τὸν Σπ. Ξανθόπουλον.	Ι
Διονύσιος Σουρμελῆς.	Ι
Θωμᾶς Κ. Καβάκος.	Ι
Εὐνίκη Κ. Πεντεδέκα,	Ι
Γρηγόριος Παπᾶ.	Ι
Γρηγόριος Ῥαστῆς.	Ι
Γ. Ἀφθονίδης.	Ι
Διονύσιος ὁ Πῦρρὸς Θετταλος.	Ι
Κ. Κοντογόνης.	Ι
Βασίλειος Χρηστόπουλος.	2
Νικόλαος Οἰκονομίδης, ἐκ Κύθνου.	Ι
Νικόλαος Γερακάρης.	Ι
Κ. Νικόδημος.	Ι
Α. Δ. Παπασταθόπουλος.	Ι
Ἀντώνιος Μαυρομιχάλης.	Ι
Δ. Π. Μαυρομιχάλης.	Ι
Ἰωάννης Στράτου.	Ι
Α. Κατσαΐτης.	Ι
Βασίλειος Κατσιφός.	Ι
Μάρκος Ἰω. Μάρκος.	Ι
Θεόδωρος Δουκας.	1
Π. Νικολαΐδης.	Ι
Γεράσιμος Φωκᾶς.	1
Χ. Στεκούλης.	Ι

Νικόλαος Φώτιος.

11

225

ΝΑΥ ΠΛΙΟΥ.

Γ. Μ. Αντωνόπουλος, Δήμαρχος.	4
Α. Ζυγομαλάς.	2
Σπυρίδων Σπυλιοτόπουλος.	2
Σπυρίδων Σκούφος.	2
Βασίλειος Αντωνιάδης.	2
Νικόλαος Σπηλιάδης.	2
Σκαρλάτος Δ. Βυζάντιος.	2
Δ. Κριεζής.	1
Έμμ. Ν. Δαντρές.	1
Α. Μωραϊτίνης.	1
Χαράλαμπος Παπαδόπουλος.	1
Πρωτοσύγκελλος Κ. Διβερόπουλος.	1
Παπα Θεοδοσίος Οικονόμου.	1
Ίάκωβος Θεοφιλάς.	1
Β. Παυλίδης.	1
Νικόλαος Οικονόμου.	1
Δ. Θεοδωρόπουλος.	1
Γιαννάκης Χ. Πέτρου.	1
Δ. Γιαννακόπουλος.	1
Χ. Ματακίδης.	1
Μ. Σκαλιστήρης.	1
Π. Γ. Ρόδιος.	1
Μ. Ίατρος.	1
Γεώργιος Χαραλάμπου.	1
Τριαντάφυλλος Αναγνώστου.	1
Αναγνώστης Δελάκης	i
Παναγιώτης Ί. Συλαϊδής.	i
Ίωάννης Π. Φαρμακόπουλος.	1
Γεώργιος Κοτζάκης.	1

Α. Γ. Λαμπρινίδης.	1
Ίωάννης Κοραντόπουλος.	1
Δ. Άμπελᾶς.	1
Χ. Παραμυθιώτης.	1
Μ. Δ. Οἰκονομίδης.	1
Γ. Α. Ναύτης.	1
Καλλιόπη Σπ. Ἀλεξοπούλου.	1
Μ. Κ. Μιχαλόπουλος.	1
Νικόλαος Πανταλέων.	1
Ν. Ίωαννίδης.	1
Δ. Καλέργης.	1
Α. Δουκόπουλος.	1
Γ. Ι. Στεφόπουλος.	1
Θεόδωρος Παπαγιαννόπουλος.	1
Κωνσταντῖνος Δουκᾶς.	1
Σ. Τ. Δεονταράκης.	1
Ίωαννούλης Καραμάνος.	1
Διομήδης Κυριακός.	1
Χ. Κρασᾶς.	1
Ἐμμ. Ψύχας.	1
Γ. Ταμπακόπουλος.	1
Θ. Μερίκας.	1
Ἡλίας Ἀσημακόπουλος.	1
Δημήτριος Παπαδάκης.	1
Σπύρος Ζέρβας.	1
Ἐδ. Μάσσων.	1
Κ. Γ. Μουσουδάκης.	1
Ν. Κοτζονόπουλος.	1
Ίωάννης Στρατηγόπουλος.	1
Θ. Ἡλιόπουλος.	1
Χρῆστος Ἰατρίδης	1
Ίωάννης Εὐσταθίου.	1

ΠΑΤΡΩΝ

Ἀχαΐας Μελέτιος.	4
Ἀλέξανδρος Ι. Βλασσόπουλος.	6
Νικόλαος Πουηρόπουλος.	2
Γεώργιος Δεχουρίτης.	2
Α. Σ. Χαραλάμπης.	2
Ἑλίας Γ. Καλαμογδάρης.	2
Α. Κρητικός.	1
Δ. Μαργαρίτης.	1
Θ. Βονέλος.	1
Πρωτοσύγκελλος Ἀχαΐας Θεόφιλος.	1
Ναούμ Ἰω. Δαμπανιτζιώτης.	1
Ἀναγνώστης Τζέντζος.	1
Νικηφόρος Παμπούκης.	1
Α. Α. Καλαμογδάρης.	1
Κωνσταντῖνος Κροίτσ.	1
Γεώργιος Μανδόπουλος.	1
Σπυρίδων Συνοδινός.	1
Πέτρος Κραυνιάς.	1
Π. Δ. Πατρινός.	1
Ἀσημάκης Τομαρόπουλος.	1
Κωνσταντῖνος Ῥεμπότης, Γενικός Ἐμβολιαστής.	1
Ἀναστάσιος Παπαδιαμαντόπουλος.	1
Ἀνδρέας Α. Συνοδινός.	1
Δ. Ν. Δόντος.	1
Περικλῆς Καλαμογδάρης.	1
Α. Ι. Διπλαρόπουλος.	1
Ζ. Νεράγκαθος.	1
Π. Παπαδιαμαντόπουλος.	1
Ἀνδρέας Φωτηλλας.	1
Γεώργιος Ἀναγνώστου Στριφτόπουλος.	1

- Χαράλαμπος Βασιλειάδης. 1
 Γεώργιος Δ. Κοστόπουλος. 1
 Αντώνιος Γ. Αντωνόπουλος. 1
 Ασημάκης Πόλος. 1
 Σωτήριος Βαλτηρός. 1
 Κυριάκος Φιλόπουλος. 1
 Δ. Τζίπηρας. 1
 Γ. Κροϊτζος. 1
 Αρχιμανδρίτης Μελέτιος. 1
 Ο Οικονόμος Δημήτριος. 1
 Δανιήλ, Ἡγούμενος τοῦ Γηροκομείου. 1
 Γεώργιος Ἱερεὺς Φωτόπουλος. 1
 Κ. Τζερετίδης. 1
 Γεώργιος Παπαγιαννόπουλος. 1
 Γρηγόριος, Ἡγούμενος τοῦ Ὁμπλοῦ. 1
 Ἰωαννίκιος, Ἡγούμενος τῶν Ἁγίων Πάντων. 1
 Χρῦσανθος, Ἡγούμενος τοῦ Φιλοκαλίου. 1
 Γαβριήλ, Ἡγούμενος τῶν Βραχερονῶν. 1
 Δεόντιος, Ἱερομόναχος Παντανάσσης, 1
 Χριστόφορος, Προηγούμενος τῆς Χρυσοποδαριτίσης. 1
 Ἀλέξανδρος Δεσποτόπουλος, ἐξ Αἰγίου. 1
 Ἐμμανουήλ Μιχαλόπουλος. 1
 Ν. Μανιάκης. 1
 Κ. Α. Μελισσαρόπουλος. 1
 Ι. Δ. Ἀλεξανδρόπουλος. 1
 Ν. Παπαγεωργίου. 1
 Σπυρίδων Ιω. Ραφτόπουλος. 1
 Παναγιώτης Μαυριῆκος. 1
 Παναγιώτης Ν. Κομπότης. 1
 Α. Σ. Πετροκόκκινος. 1
 Ν. Πράτζικος. 1
 Σ. Χρυσανθακίδης. 1

- Ἰωάννης Ζαήμης.
 Χ. Κονιτζόπουλος.
 Γ. Κωνστάκης.
 Νικηφόρος Μεγασπηλαιότης, ὁ Μουσικός.
 Χριστόδουλος Ντζίνος.
 Π. Νικολόπουλος.
 Ἀνδρέας Καλαμογδάτης.
 Διαμαντῆς Κεχραῆς
 Α. Κυπριάδης.
 Ἀγγελῆς Γιαννόπουλος.
 Πέτρος Φωκάς.
 Σακελλάριος Στ. Βρανᾶς.
 Ὁ Ἐκκλησιάρχης Ἀντώνιος Ἱερεύς.
 Παρθένιος Ἱερομόναχος Γ. Πελοπίδης.
 Ἡ. Βρανᾶς.
 Θεόδωρος Ν. Δάππας.
 Γ. Δ. Ῥετινιώτης.
 Γ. Α. Φραγκοκόπουλος.
 Παναγ. Παλαμαῆς.
 Παναγιώτης Σακέτος.
 Ἀνδρέας Τζίπηρας.
 Π. Α. Θεοχαρόπουλος.
 Τ. Β. Bertig.
 Ἀγγελῆς Σακέτος.
 Πέτρος Ἰω. Δαγκουρόπουλος.
 Δουκάς Δόντος.
 Π. Ζαήμης.
 Αἰκατερίνη Α. Ζαήμη.
 Χριστόδουλος Κρητικός.
 Χριστόδουλος Ζούκης.
 Πανάγος Κανελόπουλος.

Δ. Μορέττης.

1

106

ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ.

Ὁ Αἰγιαλείας Γρηγόριος.	1
Ἀναστάσιος Δούνδος.	2
Δημήτριος Μελετόπουλος.	2
Δημήτριος Χατζίσκος.	1
Ἰωάννης Κουζοῦκος.	1
Χρῦσανθος Ἱερομόναχος.	1
Γ. Μελετόπουλος.	1
Ν. Μοδινός.	1
Χρηστάκης Μελετόπουλος.	1
Ἰωάννης Κυριακόπουλος.	1
Μῆτρος Πουρόπουλος.	1
Μελέτιος.	1
Νικόλαος Παναγιωτόπουλος.	1
Η. Παπαγεωργόπουλος.	1
Θεοδωράκης Μενπιτζάκος.	1
Δημήτριος Θεοχαρόπουλος.	1
Πανάγος Ἀρχιεπρεσβύτερος.	1
Δοσίθεος Ἱερομόναχος.	1
Α. Δεσποτόπουλος.	1
Γ. Λύτρος Αἰγιεύς.	1
Παν. Μουντζούρης	1
Κωνσταντῖνος Δημητρίου.	1
Ἰωάννης Χαραλάμπου.	1
Μ. Θεοδώρου	1
Νικόλαος Χαραλάμπου	1
Στεφανῆς Παναγόπουλος	1
Ι. Σωτηριάδης.	1
Ἰωάννης Μπόργδανος.	1

Σωτήριος Ἰωάννου.	8
Ἀναγνώστης Ἀνδριόπουλος.	ε
Χρήστος Ξύδης.	1
Ἰωάννης Μελετόπουλος.	1
Γεώργιος Κουσουρῆς.	1
Παναγιωτάκης Κωνσταντῆ.	1
Ἀναγνώστης Χαλαλάμπου.	1
Πανάγος Σπανός.	1
Ἀλέξιος Ἰγγλέσης.	1
Κ. Ι. Ὁρεινός.	1
Π. Χρυσανθόπουλος.	1
Ἰωάννης Ἀθανασίου.	1
Δέων Μεσηνέζης.	1
Σπυρίδων Χαλαλάμπου.	1

44

Μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Αἰγειαλείᾳ.

Τὸ Κοινὸν τῆς Μονῆς Ταξιαρχῶν.	3
Καθηγούμενος Μελέτιος, ἐκ Βλοβοκᾶς.	1
Προηγούμενος Προκόπιος ἐκ Βλοβοκᾶς.	1
Προηγούμενος Θεωνᾶς ἐκ Σωποτοῦ.	1
Προηγούμενος Παφνούτιος Ῥούβαλης.	1
Προηγούμενος Ἄνθιμος ἐξ Ἀρφαρῶν.	1
Προηγούμενος Γερβάσιος Μπαχάς.	1

Ἱερομόναχοι.

Διονύσιος ἐκ Τζηβλοῦ.	1
Κυπριανὸς Σταυρόπουλος.	1
Προκόπιος ἐν Βερσοβᾶς.	1
Ἀθανάσιος ἐκ Βελαῶς.	1
Βενέδικτος Μιζήλης ἐξ Ἀργιδίου.	1
Ναθαναὴλ ἐκ Βερσοβᾶς.	1

Δοσίθεος Πνευματικός.	1
Δανιήλ Πετρούλιας ἐκ Συδίστας.	1
Ευλόγιος ἐκ Βελᾶς.	1
Πανάρετος ἐκ Τζηβλουῦ.	1
Δανιήλ Γουμποῦρας ἐκ Ῥάχοδας.	1
Γερμανὸς Γιαννόπουλος ἐκ Βελᾶς.	1
Συμεὼν Ἱερομ. ἐκ Διδαρζίου.	1
Βαρθολομαῖος Πετρούλοιας ἐκ Σωποτουῦ.	1

Μοναχοί.

Ἀζαρίας Κορακᾶς ἐξ Ἀργιδίου.	1
Ἀκάκιος ἐκ Βελᾶς.	1
Δεόντιος ἐκ Μαμουσιᾶς.	1
Ἀραθάγγελος Ἀναστασίου ἐκ Συδίστας.	1
Στέφανος Ἀργυριάδης ἐξ Ἀργιδίου.	1
Σάββας Καρακόπουλος ἐξ Ἀργιδίου.	1
Μακάριος Δάμψιας.	1

ΚΟΡΙΝΘΟΥ.

Πανουῆζος καὶ Σωτήριος Νοταρᾶ.	1
Γ. Νοταρᾶς.	1
Π. Νοταρᾶς.	1
Νικόλαος Δελιγιάννης.	1
Κ. Κλονάρης.	1
Χ. Παμπούκης.	1
Διονύσιος Ἀραβαντινός.	1
Ἀναστάσιος Ἀραβαντινός.	1
Χ. Ἰω. Μαρκέλλος.	1
Α. Χ. Σάββα.	1

Γρηγόριος Κοντοχρηστούπουλος.	1
Β. Πακανικόπουλος.	1
Σταῦρος Καμπερούπουλος.	1
Κ. Δημητριάδης.	1
Ῥήγας Καγιᾶς.	1
Μ. Τριανταφυλλόπουλος.	1
Ν. Μαρκέλλος.	1
Ἀντώνιος Π. Ἀλεξόπουλος.	1

Ζαχόλης Κορινθίας.

Ἰωάννης Οἰκονομόπουλος.	1
Ἀνδρέας Οἰκονομόπουλος.	1
Κυριεῖης Οἰκονομόπουλος.	1
Σπυρίδων Ἰω. Οἰκονομόπουλος.	1
Ἀναγνώστης Κάσσιος.	1
Σωτήριος Δ. Φαῤῥός.	1
Ἀνδρέας Παπαῖ Κωνσταντινόπουλος.	1
Χριστόδουλος Κορδῆς.	1

ΚΑΛΑΜΩΝ

Γ. Γλαράκης	2
Π. Βάρβογλους.	1
Π. Α. Λογοθέτης.	1
Ἀριστείδης Ἀναγνωσταρά.	1
Π. Τριανταφύλλου.	1
Ἀναστάσιος Ἀξολόπουλος.	1
Χριστόδουλος Κ. Καπετανιάκης ἐκ Πετροῦσσι τοῦ	1
Σταυροπηγίου.	1
Π. Πικουλᾶκης.	1
Οἰκονόμος Πολίτης.	1

Ἠλίας Δ. Ἀλεξιάκης.	Ι
Ἀμβρόσιος Ψηλογαλανόπουλος.	Ι
Ι. Ζάρκος Δικ. Καλαμῶν.	Ι
Γεώργιος Παπαλεξόπουλος.	Ι
Παναγιώτης Χρηστόπουλος.	Ι
Ι. Α. Πουλόπουλος.	Ι
Εὐ. Θεοφανόπουλος.	Ι
Ι. Κρασσαῖς	Ι
Δημήτριος Μπάστας	Ι
Παναγιώτης Πηγαίης	Ι
Παναγιώτης Ποτηρόπουλος	Ι
Νικήτας Νικολόπουλος	Ι
Δάμπρος Μιχαλακάκης	Ι
Γεώργιος Δ. Χρονόπουλος	Ι
Γεώργιος Κατζαρός.	Ι
Π. Χ. ῥεμποῦ.	Ι
Σ. Δουκάκης.	Ι
Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος.	Ι
Ὁ ποτὲ Ἀνδρούβιας Π.	Ι
Παναγιώτης Χρυσομέλης.	Ι
Ἀθανάσιος Πρωτοπαπᾶς Φοίφας.	Ι
Κωνστατῆς Στραβοσκιάδης.	Ι
Γρηγόριος Ἱερομόναχος.	Ι
Δημήτριος Πετούσης.	Ι
Κωνσταντῆς Γεωργιτζανόπουλος.	Ι
Θεοδόσιος Ρ. Δεβέντογλης.	Ι
Δημήτριος Κ. Δουκάκης.	Ι
Γιαννάκης Κονταξόπουλος.	Ι
Γρηγόριος Ἱερ. Κουλουμπάκης.	Ι
Π. Μελισσουργόπουλος.	Ι
Μιχ. Ζαχαριλόπουλος.	Ι

Ἀναγνώστης Κανελλόπουλος.	Ι
Ἰωάννης Στραβοσκιάδης.	Γ
Θεόδωρος Α. Μπολάνοπουλος.	Ι
Κωνσταντῖνος Γ. Μανιάδης.	Ι
Γεώργιος Παναγιωτόπουλος.	Ι
Ἀναγνώστης Κανελλόπουλος.	Γ
Ζαχαρίας Μπενιάδης.	Ι
Σταυριανὸς Καπετανάκης.	Ι
Διονύσιος Τζάνης.	Ι
Ν. Στροῦμπος.	Ι
Παναγιώτης Μπενάκης.	Γ
Γεώργιος Α. Δεπάστας.	Ι
Γρηγόριος Ν. Κορφιατάκης.	Ι
Δημήτριος Α. Πλατανόπουλος.	Ι
Ἐρμανουὴλ Παπαδόπουλος.	Ι
Κωνσταντῖνος Γεωργίου Κατσομυτύπουλος.	Ι
Δημήτριος Μανδραπηλέας.	Ι
Παναγ. Π. Καπετανάκης.	Ι
Ρ. Καπετανάκης.	Ι
Π. Καρασίος.	Ι
Χαβάλαμπος Μαυρομμάτης.	Υ
Ἡλίας Λυκουρέτος.	Ι
Π. Ἀλούπης.	Ι
Γεώργιος Χ. Θεοδώρου.	Ι
Ἰωάννης Τζάνης.	Ι
Τολμίδης Γεώργιος.	Ι
Κ. Ἄμμοις.	Ι
Νικόλαος Νικολόπουλος.	Ι
Ἡλίας Μανωλάκης.	Ι
Κωνσταντῖνος Ἀθ. Κυριακός.	Ι
Χαραλάμης Παπαντωνόπουλος.	Ι
Παναγ. Κασσημάτης.	Ι

Κ. Ἀνεστιάδης.	1
Π. Ρουῦσος.	1
Ἰω. Κ. Φεγγαράς.	1
Μανιάρης.	1
Π. Ι. Κυριακός.	1

ΠΥΡΓΟΥ.

Ἀγαμέμνων Ἀγγερινός.	1
Δύσανδρος Βιλαέτης.	1
Νικόλαος Γρατζαλιάς.	1
Παναγ. Ἐμ. Γιαννόπουλος.	1
Χαράλαμπος Σακελλαρίου.	1
Π. Σόλων Κρεστενίτης.	1
Σπυρίδων Οἰκονόμου.	1
Ἰω. Πασχαλίχκος.	1
Εὐστάθιος καὶ Ἄδελφ. Ἀνδρικόπουλοι.	1
Γεώργιος Δ. Παπαδόπουλος.	1
Γρηγόριος Πεττακός.	1
Παναγιώτης Δ. Πουηρόπουλος.	1
Θεόδωρος Ἀναστασόπουλος.	1
Φώτης Καρίδης.	1
Ἄλέκος Ἄχολος.	1
Μάρκος Οἰκονομόπουλος.	1
Παναγιώτης Παναγουλόπουλος.	1
Διογένης Δεονταρίτης.	1
Δημήτριος Κανάκης.	1
Θαλῆς Θεοδορίδης.	1
Διον. Χ. Ἰω. Μητρόπουλος.	1
Γαβριήλ, Ἀρχιδιάκονος τοῦ συγγρ. Π. Πατρῶν.	1
Παναγιώτης καὶ Ἄδελφοὶ Α. Γκίκα.	1

Αναγνώστης Κωνσ. Γιαννόπουλος.
 Νικόλαος Μοσχούλας.
 Θεόδωρος Μοσχούλας.
 Χρῆστος Οικονομόπουλος.

ΜΑΝΗΣ.

Ἰωάννης Ροδίτης Μαυρομιχάλης.
 Δημήτριος Πετροπουλάκης.
 Δημήτριος Ντάτζος Καβαλιεράκης.
 Γεώργιος Κ. Καπετανάκος Μαυρομιχάλης.
 Δημήτριος Πουλικάκος.
 Βασίλειος Μιχαλαάκος.
 Μιχαήλ Ἰω. Ραζέλος Ἴατρος.
 Ἰωάννης Στρατάκος.
 Ἀναστάσιος Φραντζεσκάκης.
 Θεοδωράκης Κουμαντάκος.
 Ἰωάννης Πετρονάκος.
 Γρηγόριος Κουτζουλιέρης.
 Βασίλειος Δαιμονάκος.
 Ν. Πιεράκος.
 Παναγιωτάκης Κωκώνης.
 Παναγιώτης Καραμπάτος.
 Μιχάλης Νικητάκης.
 Κωνσταντῖνος Κουτήφαρης.
 Παναγιώτης Καλικούνης.
 Παναγιώτης Διανούρης.
 Παναγιώτης Μπουκουβαλέας Τρουπάκης.
 Ἰωάννης Γιαννουλέας.
 Ἀλεξάνδρῃς Ντουράκης.
 Κωνσταντῖνος Τζανετάκης.

Παναγιωτάκης Ποτηρόπουλος.	1
Δημήτριος Μαντραπηλέας.	1
	<hr/>
	27

ΝΗΣΙΟΥ.

Ὁ Μισσήνης Ἰωσήφ.	2
Γ. Γ. Δάτσης.	1
Π. Καλαμαριώτης.	1
Ἡ. Γ. Βεργόπουλος,	1
Χαραλάμπης Ν. Ζαλμᾶς.	2
Ν. Σουΐδας.	1
Κ. Καλαμαριώτης.	1
Καλλιαναδης.	2
Ἀζτάκης.	2
Ἀνδρέας Δ. Κυριακός.	2
Δ. Παπασαραντέπουλος.	1
Π. Νιχαλόπουλος.	1
Γ. Δημητριάδης.	1
Α. Γεωργόπουλος.	1
Εὐθύμιος Ν. Καραπαύλου.	
Π. Δαρειώτης.	1
Δημήτριος Φεσόπουλος.	1
Ἀνδρέας καὶ Ἀπόστολος Ἀδελφοὶ Γ. Καμπᾶ.	1
Π. Α. Πλαμωνᾶς.	1
Σακκελᾶριος Παναγιώτης Ἱερεὺς Ζαγαρ.	1
Δ. Ἀντωνόπουλος.	1
Χρηστάκης Οἰκονόμου Ντουσίλα.	1
Πατέρες τοῦ Μοναστηρίου Βουλκάνου.	2
Ἀγάπιος Ἀσλαναγαῖος,	1
	<hr/>
	26

ΚΥΛΛΗΝΙΑΣ.

Ὁ Ἐπίσκοπος Κυναίτης Βαρθολομαῖος.	Γ
Ἀσημάκης Παπαδόπουλος.	5
Σωτήριος Θεοχαρόπουλος.	3
Ἀσημάκης Φωτῆλας.	2
Δημήτριος Χαραλάμπους.	2
Δημήτριος Νικολόπουλος.	Γ
Α. Ἄννινος.	Γ
Ἄνδρέας Θεοχαρόπουλος.	Γ
Μιχαὴλ Κοῦκας.	Γ
Σωτήριος Λαμφιάδης	Γ
Γεώργιος Παπαδιαμαντόπουλος.	Γ
Ἄνδρέας Πετμεζᾶς.	Γ
Ἄνδρουτζος Ἰωάννου.	Γ
Ἀλέξιος Νικολόπουλος.	Γ
Π. Γ. Παπαζαφειρόπουλος.	Γ
Σ. Οἰκονομόπουλος.	Γ
Ἡλίας Χαραλάμπης.	Γ
Παναγιώτης Γ. Οἰκονόμου.	Γ
Βενιαμὴν Μοναχὸς ἐκ τῆς Μονῆς Φεραεῶν.	Γ
Ἀναγνώστης Χανόνης ἐκ Χαλκιανῶν.	Γ
Γεώργιος Νικολαίου.	Γ
Ν. Πετμεζᾶς Μοίραρχος.	Γ
Ἰάκωβος Σιγάλας.	Γ
Ὁ Καθηγούμενος τοῦ Μεγάλου Σπηλαιίου Γεράσιμος.	Γ
Νικόλαος Ἀνδρικού.	Γ
Π. Χρυσανθακίδης.	Γ
Νοτάκριδος τῆς Κυλληνίας.	
Νικόλαος Σολιώτης,	Γ
Γ. Ν. Σολιώτης.	Γ

Σωτήριος Σολιώτης.	1
Ἀναγνώστης Κανελόπουλος.	1
Ἀναγνώστης Σακκελόπουλος.	1
Χ. Ἀργυριάδης.	1
Γεώργιος Φιλιππακόπουλος.	1
Δημήτριος Χ. Σολιώτης.	1
Σπυρίδων Κατσαρός.	1
Ἀναγνώστης Σαγιάς.	1
Ἀναγνώστης Κουτογιάννης.	1
Ἀνδρῆκος Ἀνδρικόπουλος.	1
Σπῦρος Φιλιππακόπουλος.	1
Σπυρίδων Ἀναγνωστόπουλος.	1
Νικ. Σ. Ἀσημακόπουλος.	1
Γεώργιος Σακκελαρόπουλος.	1
Δημήτριος Γεωργόπουλος.	1
	<hr/>
	52

ΓΑΣΤΡΟΤΡΗΣ.

Χ. Σισίνης.	4
Νικόλαος Ἰω. Σισίνης.	1
Ἀρχιμανδρίτης Δανιὴλ ὁ Πέτας.	1
Ἀναγνώστης Ματζοῦκας.	1
Ἀναγνώστης Παπαθανασόπουλος.	1
Κορίνα Μπενοπούλου.	1
Γεηρόριος Χ. Γιάννης.	1
	<hr/>
	10

ΔΗΜΗΤΖΑΝΗΣ.

Π. Ν. Νέγκας.	2
Ὁ Ἐρημαθείας Ἰγνάτιος.	2
Παναγιώτης Οἰκονομόπουλος.	1

Παναγιώτης Ἱερεμίας.	2
Α. Δουλος.	1
Νικόλαος Σταματελόπουλος ἐκ Ζυγοβύστου.	1
Πούλος Φωτεινόπουλος ἐκ Ζυγοβύστου.	1
Β. Οἰκονόμου.	1
Ἰω. Α. Παναγιωτόπουλος.	1
Παλαιολόγος Στασινόπουλος Γορτύμιος.	1
Παναγιώτης Σχίζας ἐκ Κοκκοράκου.	1
	<hr/> 15

ΤΡΙΠΟΛΙΤΖΑΣ.

Γ. Ῥοδόπουλος.	1
Ι. Γ. Ἀστρινός.	1
Βασίλειος Δελιγιάννης.	1
Γ. Νικολετόπουλος.	1
Περασκευᾶς Σακκελαρίου.	1
Δῆμος Κατελόπουλος.	1
Α. Βενετζανόπουλος.	1
Χρῆστος Στεφανόπουλος.	1
Ἰωάννης Μ. Πετρινός.	1
Ἀποστόλης Κωλοκοτρώνης.	1
Α. Σαρδέλης.	1
Ἰωάννης Μανιατόπουλος.	1
Ν. Α. Φωτεινός, Ἰατρός.	1
Χρῆστος Μπιλάλης.	1
Φώτιος Χρυσανθόπουλος.	1
Γ. Μανιάτης, Ὑπομοίραρχος.	1
Μιχαήλ Μ. Καραμάνος.	1
Ἀναγνώστης Ζήσης, Δήμαρχος Ὀρχομενοῦ.	1
Ἀνδρέας Γ. Ὠρολογᾶς.	1
Π. Κόκκαλης.	1
Γεώργιος Ν. Ρεβελιώτης.	1

Θεοδόσιος Καρδαῖς.	1
Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρόπουλος.	1
Ἀθανάσιος Α. Κολῶνας.	1
Θ. Ῥηγόπουλος.	1

 25

ΑΡΚΑΔΙΑΣ.

Ὁ Πρωτοσύγγελος Ἀμβρόσιος Φραντζιάδης.	1
Γεώργιος Μπόρσας.	1
Α. Γρηγοριάδης.	1
Η. Παπαθανασόπουλος.	1
Ζ. Α. Πασχουαλίγκος.	1
Α. Καμπερακόπουλος.	1
Νικόλαος Δ. Μασχούλας.	1
Κωνσ. Ν. Μοσχούλας.	1
Γεώργιος Βαφιόπουλος.	1

 9

ΠΟΡΟΥ.

Ι. Ν. Σατύρης.	1
Ευστάθιος Α. Τυπάλδος.	1
Δ. Χ. Κρητικός.	1
Ἰατρός Μπερναρδῆς.	1
Χ. Παπασίμος.	1
Α. Ν. Ἀποστόλης.	1
Ἐμ. Κριεζῆς.	1
Α. Κόλβε.	1
Γ. Τουμπάκης.	1
Γ. Γεωργαντιάς.	1
Κ. Κασιέρδης.	1
Βασίλειος Σ. Μουντούρη.	1

Κ. Πρό.	1
Ἰω. Δελιγιάννης.	1
Δ. Γ. Σαχτούρης.	1
Ἰαννούλης Λαγώπουλος Τήνιος.	1

ΜΕΣΟΛΟΓΙΟΝ.

Ὁ Ἀκαρνανίας Πορφύριος.	2
Ὁ Ἀρχ. Γ. Ζαλογγίτης.	1
Μ. Δελιγεώργης.	1
Δ. Καρμπούνης.	1
Κωνσταντῖνος Πετράλης.	1
Μ. Μόστρας.	1
Α. Σ. Πενράλης.	1
Α. Τρικούπης.	1
Ε. Β. Βασιλειάδης.	1
Χ. Ματσανός.	1
Σπύρος Κορφιάτης.	1
Ἡ Κουτζουμός.	2
Σ. Τρικούπης.	1
Α. Βραχνός.	1
Κ. Παλαιολόγος.	1
Ι. Πασχάλης.	1
Δ. Ἀντίοχος Ὑπολοχαγός.	1
Α. Καψάλης.	1
Κ. Σωτηριάδης.	1
Πρωτοσύγγελλος Χ. Κονοφάος.	1
Δοχιμανδρίτης Ἰωαννίκιος.	1
Σπυρίδων Γ. Σωνιέρος, Ἀντισυνταγματάρχης.	1
Ἀραθάγγελος, Ἱερεὺς τοῦ Β. Τάγματος τῆς Γραμμῆς.	1
Γεώργιος Καλός, Ὑπολοχαγός Ὑπασπιστής.	1
Πασχάλης, Ἀνθυπολοχαγός Ὑπασπιστής.	1

Ἰωάννης Ἐμμανολάκης, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Ἀπόστολος Ρέγκος, Λοχαγός.	Ι
Αναγνώστης Φρυδάκης, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Τζανῆς Τζανόπουλος.	Ι
Μουφεράτος, Ὑπολοχαγός.	Ι
Σπυρίδων Ἀντωνάτζος.	Ι
Κωνσταντῖνος Ἰωάννου, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Φραγκῖσκος Σολομών Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Γεώργιος Σπηλιοτόπουλος Πυόρης, Λοχαγός.	Ι
Π. Ἡσαΐας, Ὑπολοχαγός.	Ι
Θ. Δήμου, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Π. Ἄννινος, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Λεωνίδης Κάκοης, Καταλυματίας.	Ι
Ἰωάννης Κομπότης, Λοχαγός.	Ι
Ἀγαρέμων Κομπότης.	Ι
Ἀντώνιος Θεοδώρου, Ὑπολοχαγός.	Ι
Ἀν. Τζάννης, Λοχαγός.	Ι
Ἐμμανουὴλ Τολμίδης, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι
Στιλιανός Σκουῖφος, Δομιστής.	Ι
Κωνσταντῖνης Σωτηριάδης, Ἀνθυπολοχαγός.	Ι

BONITZHS.

Μ. Δημηράλης.	Ι
Δ. Σακελλαρόπουλος.	Ι
Ἰωάννης Τζακάλης.	Ι
Μιχαὴλ Ν. Μόστρας.	Ι
Γ. Λέλης.	Ι
Δ. Τζάμης Γρηγορεώργου.	Ι
Γεώργιος Κ. Μόστρας.	Ι
Ἰωάννης Γιαννιούλης, Δήμαρχος.	Ι

Ἰωάννης Λογοθέτου Χαλκιόπουλος.	1
Ἰωάννης Γαβριλάκης.	1
Ἀνδρέας Σουλτάνου.	1
Βασίλης Μάτζης.	1
Γεώργιος Μαγγίνας.	1
Λεων. Χαλ. Λογοθέτου.	1
Ἰωάννης Χ. Βουλπιώτης.	1
Φίλιππος Τζαλακῶστας.	1
Μῆτζος Τζιτζόρης.	1

 17

ΜΕΓΑΡΩΝ.

Ἀθ. Δεσύλλας.	1
Ἰωάννης Μπουσιάκης.	1
Μελ. Χαντζήμελέτης.	1

 3

ΑΝ ΔΡΙΤΖΑΙΝΗΣ.

Γεώργιος Π. Ζαρειφόπουλος.	1
Ἀναγνώστης Γιαννόπουλος.	1
Κ. Ζαρειφόπουλος.	1
Ζ. Α. Ζαρειφόπουλος.	1
Μ. Χ. Κοῦμας.	1
Ἀναγνώστης Ἀναστασόπουλος.	1
Α. Γεωργίου.	1

 7

ΤΗΝΟΥ.

Ν. Π. Ἀλεξόπουλος.	1
Σταματέλος Καγκάδης.	1
Ἰωάννης Σαργέδος.	1
Εὐστράτιος Μ. Παρίσης.	1

Μιχαήλ Τζίρας.	1
Φρατζέσκος Μ. Παξιμάδης.	1
Μιχαήλ Σ. Παξιμάδης.	1
Ίωαννης Καγκάρις.	1
Γεώργιος Πόμερ.	1
Ίωάννης Ν. Σαργέδος.	1
Άθανάσιος Παξιμάδης.	1
Ίωάννης Δρόσος.	1
Πέτρος Γεωργιάδης.	1
Γεώργιος Σπαδάρος.	1
Γεώργιος Κρίσπης.	1
Εύστράτιος Πέτρου.	1
Α. Κουμαριανός.	1
Νικόλαος Ζάρπας.	1
Νικόλαος Νάζος.	1
Ματθαῖος Χριστοφόρου.	1
Άθανάσιος Καρδαμίτζης.	1
Ίακώβος Καγκάδης.	1
Γεώργιος Μαυρογιάννης.	1
Άντώνιος Γαβινέλος.	1
Γ. Τιθέριος Δημ. Σωσθενίου.	1
Α. Αρμάς Περανάς.	1
Η. Καραμελής Πανόρμου.	1
Χ. Σίμος Νικολάου.	1
Ι. Τιθέριος Δημ. Σπαθανίου.	1
	<hr/> 29

ΣΚΙΑΘΟΥ και ΣΚΟΠΕΛΟΥ.

Ίωάννης Κ. Σουτζός.	2
Α. Καλαμίδας	1
Ζαχαρίας Παναγιωτίδης.	1

Ἐμ. Γαλαακης.	1
Δημ. Νικάνωρ.	1
Α. Μπονάκης.	1
	<hr/>
	7

ΚΕΑΣ.

Ὁ Κύθνου Νικόδημος.	
Ν. Κ. Γκίκας.	
Γ. Κορτέσης.	
Δ. Δελίλης.	
Ἀνδρέας Σοφριανός.	
Σ. Μ. Σαλουμίδης.	
	<hr/>
	6

ΚΕΦΑΛΗΝΙΑΣ.

Νικόλαος Μεταξᾶς Τζανάτος.	2
Ἐπαμινώνδας Κομποθέκρας.	1
Μιχαήλ Τ. Ξυδιάς Ἀγγέλου.	1
Μιλτιάδης Φραγκίνης Σπυριδώνου.	1
Θεόδ. Καρούσος.	1
Νικόλαος Πινιατόρος Γεωργίου.	1
Ἀρχιδιάκονος Σπυριδών ὁ Δαφαράνας.	1
Γεώργιος Μηνιάτης Δημητρίου.	1
Νικόλαος Μ. Πινιτόρος.	1
Γεώργιος Μ. Φωκᾶς.	1
Ἰωσήφ Ν. Μομφερότάτος.	1
Α. Μαζαράκης Ἱερέυς.	1
Εὐαγγέλιος Ἰωάννου Κλαδᾶς.	1
Ἀνδρέας Θ. Αὐλίχος.	1
Ἱεράνυμος Δοβέροδος, Εὐθυμίου.	1
Μιχαήλ Κ. Δαμουλιάνος.	1
Χαράλαμπος Τυπάλδος Πρετεντέρης.	1

Σωτήριος Μαντζαβίνος.	1
Νικόλαος Π. Κουντούρης.	1
Κυριακής Νικολάου Χωραφᾶς.	1
Γεράσιμος Ἰγγιώστης.	1
Ἀλούζιος Μαρίνου Ἄννινος.	1
Γεράσιμος Σδροίνιας.	1
Νικόλαος Σπινέλλης.	1
Μάρκος Πανᾶς.	1
Ἀντώνιος Σ. Πανᾶς.	1
Παναγῆς Δάοτζας.	1
Ἰωάννης Μενάγιας.	1
Σπυριδῶν Φωκᾶς Η. Δημητρίου.	1
Δοτρ. Γερόνυμος Τυπάλδος Προτεντέρης.	1
Δοτρ. Κωνσταντῖνος Εὐσταθιάδης Μεταξᾶς.	1
Δοτρ. Μαρίνος Σπυριδῶνου Δουβέρδος.	1
Γεώργιος Τυπάλδος Φορέστης	1
Δοτρ. Παναγῆς Κατσαίτης.	1
Δοτρ. Γεράσιμος Διβαδός.	1
Ἰωάννης Χωραφᾶς.	1
Ἀνδρέας Ραζῆς Λουκάτος Π. Παναγῆ.	1
Δοτρ. Κωνσταντῖνος Ἰγγλέσσης.	1
Μικέλης Φωκᾶς Ἀλεξανδράτος.	1
Νικόλαος Βριώνης.	1
Ἰωάννης Μεταξᾶς Π. Νικολάου.	1
Ι. Δούξης Π. Ἀθανάση.	1
Ἡλίας Ραζῆς Λουκάτος.	1
Κόμ. Ἀναστάσιος Μεταξᾶς.	1
Δοτρ. Σπυριδῶν Μ. Βέγιας.	1
Γεώργιος Μεταξᾶς Λισέος.	1
Φραγκίσκος Μπερέτας Νικολάου.	1
Δοτρ. Χαράλαμπος Μεταξᾶς.	1
Παῖσιος Ἱερεὺς ὁ Μεταξᾶς.	1
Γεράσιμος Ἰγγλέσσης.	1

Μαρίνος Γκεντιλίνας. 1

Δοτρ. Χαράλαμπος Δεσβός. 1

53

ΖΑΚΥΝΘΟΤ.

Διονύσιος Βούλτζος. 10

Διονύσιος Ταλιαπιέρας. 1

Γεώργιος Δοροθέτης. 2

Νικογεώργης Κοκκώνης, Ίερεύς. 1

Κ. Ρῶμας. 1

Κ. Δραγῶνας. 1

Α. Θεριανός. 1

Διονύσιος Ίερεύς Κλαυδιανός. 1

Γ. Ν. Ραφτάνης. 1

Ν. Μανδρικάρδης. 1

Ι. Δουσμάνης. 1

Δημήτριος Πιλινάσης. 1

Παναγιώτης Ἀγγλ. Χαλκιόπουλος. 1

Ι. Βλασιός. 1

Δ. Κεφαληνός. 1

Ἀλοΐσιος Κούρτζουλας. 1

Γεώργιος Μωράκης. 1

Φραγκῆσκος Καρβελάς. 1

Διονύσιος Κ. Τζιρώνη. 1

Βασίλειος Ἀθ. Παπαθεοδώρου. 1

Χριστόδουλος Καρέλης. 1

Πέτρος Μαρίνης. 1

Σπυρίδων Π. Σπυρίδωνος Μπουρδέρη. 1

Εὐστάθιος Γεννηματᾶς. 1

Παναγιώτης Θ. Στεφάνου. 1

Ἀλέξιος Γ. Σακαλῆς. 1

Διονύσιος Γρουανάλης. 1

Γεώργιος Κάνδιδας.	1
Π. Άξηλότης.	1
Ίάκωβος Προϋτζας.	1
Ίωάννης Άσημακόπουλος.	1
Άνδρέας Κουντούρης.	1

 43

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Στέφανος Τζιτζίνια.	3
Μιχαήλ Τοσίτζας	2
Νικόλαος Στουρνάρης.	1
Άνώνυμός τις.	1
Παναγιώτης Γούσιου.	1
Ίωάννης Σκαραμαγκᾶς.	1
Παῦλος Α Μαυρογορδάτος.	1
Άρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου Ἀλεξανδρείας ἱερόθεος.	1
Γεώργιος Νικολάου ἐν Δαμασκῶ.	1
Χ. Γεώργιος Παπαδάκης ἐν Τριπόλει τῆς Συρίας.	1
Γεώργιος Περικλῆς.	1
Δημήτριος Κουδριζῆς.	1
Κυριαζῆς Γεωργιάδης.	1

 16

ΚΑΙΡΟΥ.

Κωνσταντῖνος Τσαπέκου.	1
Γεώργιος Κόσιδας.	1
Σταμάτης Δ. Κόσιδας.	1
Δημήτριος Ίωάννου Κασαβέτης.	1
Κομανὸς Καλογριάννη.	1
Π. Κατσαίτης.	1
Κωνσταντῖνος Μηστραδάκης.	1

Δημήτριος Ῥαμπάκης.	1
Γεώργιος Καλλιό.	1
Κωνσταντῖνος Θ. Νάτζιου.	1
Χατζῆ Θεοχάρης Χατ. Δημητρίου.	1
Δούκας Παλαιολόγου.	1
Κωνσταντῖνος Γκλέσσης.	1
Ἰερώνυμος Παπαῦ Χριστοδούλου.	1
Δαβὶδ Νικολαΐδης.	1
Κωνστῆς Μπογιατσόγλου.	1
Δημήτριος Φιλιππίδης.	1

136

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Περὶ τῆς Δευτέρας Ἐκδόσεως.

Τὰ περὶ τῆς Ἑλλάδος περιοδικὰ Ὑπομνήματα τοῦ ἀοιδίου Γερμανοῦ ἐκδιδόμενα, ἐπόμενον ἦτο νὰ προκαλέσωσι τὴν περιέργειαν, καὶ νὰ κινήσωσι τὰς περὶ αὐτῶν σπουδαίας συζητήσεις. Εἶχομεν, καὶ δὲν θέλομεν λείψει τοῦ νὰ ἔχωμεν, πάντοτε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ Ἱστορία πρέπει νὰ συνταχθῆ καὶ νὰ δημοσιευθῆ, ζώντων (ὡσεπιπολύ) τῶν ἱστορικῶν Προσώπων. Τὸ ἄφελιμον ἀποτέλεσμα ταύτης βλέπομεν καὶ ἀπὸ τὴν παροῦσαν περίστασιν.

Τοῦτο λέγοντες δὲν ἀρνούμεθα, ὅπόσους ἀπαντᾷ καὶ αὕτη σκοπέλους τρομεροῦς ἀπέναντι τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς ἀνοικονομήτου φιλοδοξίας. Δὲν διστάζομεν μαλιστα, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὴν πείραν, νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι προτιμώτερον ἤθελεν εἶσθαι, τὸ νὰ δεχθῆ τις πάλην θηρίων, ἢ ἐκείνην τῶν ἰδιοποιήσεων καὶ τῆς κενοδοξίας, ὡς προσβάλλουσιν παρόντα ὑλικά συμφέροντα. Ἀναμφιδόλως ὅπου τὰ ἦθη νηπιάζοντα ἀδυνατοῦσι νὰ ἐκτιμῶσι τῶν Ἱστορικῶν τὴν ὑπεράνω πάσης προλήψεως καὶ συμπαιθείας ὑψηλὴν θέσιν· ὅπου τὰ ἱστορούμενα πρόσωπα, ἅπειρα κατὰ δυστυχίαν τὰ περισσότερα καὶ αὐτῆς τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως, ἀδύνατα ν' ἀπεκδυθῶσι τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς κενοσπουδίας των διὰ μίαν τοῦλάχιστον στιγμὴν, τείνουσιν εἰς τὴν καθόλου ἰδέαν τῶν ἀτομικῶν θριάμβων καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς δόξης· ἐκεῖ ὁ Ἱστορικὸς δὲν προκειται νὰ περιμένῃ, εἰμὴ τὴν πεισματικωτέραν προσβολὴν ἐκείνων, ὅσοι δοκιμαζόμενοι διὰ τοῦ χωνευτηρίου τῆς Ἱστορίας, ἀποδείκνυνται ἐνώπιον τοῦ ἔσω καὶ ἔξω Κοσμοῦ, ὅποιοι ἐπολιτεύθησαν, ἢ ὅποιαν πρᾶξι ν' ἀπολαύωσι μερίδα ἱστορικῆς δόξης.

Ἐφωσαν ἄλλοτε τὴν δόξαν διαφόρων ἢ ἀνάγκη, αἱ ῥαδιουργίαι, αἱ ἔμφυλοι στάσεις καὶ ἡ πεπλανημένη ἐνίοτε Δημοσιότης· ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη τῆς Ἱστορίας, ὡς ἐκείνη τοῦ ἀμερολήπτου Δικαστοῦ, θέλει καταδικάσει μάλιστα τούτους διὰ τὴν ἐπιζήμιον διαγωγὴν των. Ἐταπείνωσαν ἄλλοτε, ἢ καὶ ἐθανάτωσαν, τὴν δόξαν πολλῶν ἢ ὑπεροχῆ τῶν περιστάσεων καὶ τὰ σφοδρὰ πάθη· ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη τῆς Ἱστορίας, τῆς ὁποίας εἶναι ξένος ὁποιοσδήποτε πλάγιος σκοπὸς, θέλει ἀνορθώσει καὶ διαιωνίσει ταύτην. Ἰσχυροὶ τινες παραγκωνίζουσι πολλοὺς, ἀντιποιοῦμενοι εἰς ἑαυτοὺς τὰ δίκαια ὄλων· ἀλλ' ἡ Ἱστορία, ἔργον τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀνακάλυψις τῆς πλάνης, θέλει ἀποδώσει τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς τιμῆς καὶ πρὸς τούτους. Πλὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἱστορικῆς δίκης ὁποῖον ἄρα προκύπτει τὸ ἀποτέλεσμα; Ἄνθρωποι, γαυριῶντες ἕως χθὲς εἰς τὴν ὑμνουμένην προσωπικότητά των· ἄνθρωποι ὄνειροπολοῦντες, ὅτι σείουσι τὴν καρδίαν καὶ τὸ φρόνημα τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἑαυτοὺς, σείοντες τὸν πόδα των· ἄνθρωποι καπηλευόμενοι τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, καὶ ἔμπορευόμενοι πρὸς ὄφελός των ψευδεῖς ἐν γένει, ἢ κατὰ μέρος ἀξιώσεις, ἑσβαίως δὲν ὑποφέρουσιν ἀδιάφοροι καταφερόμενον κατὰ τῶν ἀντιποιήσεών των τὸν πέλεκον τῆς Ἱστορίας. Ὡς πολιτικοῦ τούτων φρονέως, σύρρουσι κατὰ τοῦ Ἱστορικοῦ τὸ ξίφος τῆς δυσφημίας καὶ τῆς καταδρομῆς, καὶ σύμμαχοι μ' ἄλλους διαφόρους, μηδ' ὅλως μνημνευθέντας, ἢ δούλους τῶν θελήσεών των, ἐπιδίδονται νὰ παραμορφώσωσιν, ἢ καὶ νὰ διάσωσιν, ὅσον δυνηθῶσι, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν γνώμην τοῦ Δημοσίου.

Περιοριζόμεθα πρὸς τὸ παρὸν μέχρι τούτων, ἰδίῳ δὲν εἶμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ οἱ ὑπεύθυνοι τῶν περιοχομένων εἰς τὰ Ἐπομνήματα τοῦ ἀοιδίμου Γερμανοῦ. Ἐκοινοποιήσαμεν μάλιστα κατὰ τὸ τέλος τῶν Προλεγομένων, ὅτι παρετηρήσαμεν λάθη τινὰ, καὶ ἐπεφυλάχθημεν περὶ τούτων

δι' ἄλλην περίστασιν.

Ἀπλοῦν ὁμῶς ὄργανον τῆς δημοσιεύσεως τῶν Ὑπομνημάτων, ὅσον ἀφ' ἐνός εἶδομεν πάντῃ ξένας ὡς πρὸς ἡμᾶς μερικῶν τὰς πικρὰς παρατηρήσεις, τόσῃν ἀφ' ἑτέρου εἰδείξαμεν προθυμίαν τοῦ νὰ δεχθῶμεν καὶ νὰ καταχωρήσωμεν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης δευτέρας Ἐκδόσεως τὰς ἱστορικὰς παρατηρήσεις ἐκείνων, τῶν ὁποίων ὁ χαρακτήρ καὶ οἱ ἀγῶνες ὑπόσχονται τὴν ἀλήθειαν τούτων. Τὸ ἕδιον θέλομεν ἀκολουθήσει μέτρον, ἂν καὶ ἀκολουθῶς ἐπιχειρισθῶμεν ἔκδοσιν νέαν.

Καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, καὶ ἤδη ἐπαναλαμβάνομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι, καθὼς εἰς τὸν Ἀγῶνα, παρομοίως καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν του πρέπει νὰ ἐργασθῶσι χεῖρες πολλαί. Ὡς εἶναι ἀνόητον νὰ ζητῇ τις Οὐρανὸν χωρὶς ἄστρον, ἐπίσης εἶναι ἀνόητον καὶ νὰ θέλῃ νὰ ἴδῃ πρὸς τὸ παρὸν νέαν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν χωρὶς σφαλμάτων. Ἡ τιμὴ τῶν νέων Ἱστορικῶν κρέμαται ἀπολύτως ἀπὸ μόνῃν τὴν κατὰ μέρος ἐπιτυχίαν. Ὅστις ἀπαιτεῖ ἀπ' αὐτοῦς τὸ ἐναντίον ἢ ἐθελοχάκει, ἢ ματαιοπονεῖ θηρεύων τὴν δόξαν του εἰς τὴν κατάκρισιν. Ἐντεῦθεν, πᾶς τις δυνάμενος νὰ συμπληρώσῃ μέρος αὐτῆς κεχρηγός, ὑφείλει, φρονίμως ποιῶν ὡς πρὸς ἑαυτὸν καὶ ὡς πρὸς τὴν πατρίδα του, ν' ἀκολουθήσῃ τὴν γλυκεῖαν καὶ ἔντιμον ὁδὸν τῆς δημοσιότητος, καὶ ἔχι τὴν πικρὰν τῆς δυσφημίας καὶ (τὴν χαμένην) τῶν παραπόνων.

Τοιοῦτους εὐρομέν τινας καὶ τὸν Συνταγματάρχην Α. Λόιδον, παρὰ τῶν ἐποίων ἐλάβομεν τὰς ἀκολουθούσας Σημειώσεις. Εἰς ταύτας θέλει ἰδεῖ ὁ Ἀναγνώστης καὶ ποιῶν εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς Ἑλλάδος βοήθειαν, ἣτις ἤθελεν εἶσθαι πολὺ μεγαλητέρα, ἂν καὶ ἄλλοι κατέβαλλον μικροὺς κόπους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Νοεμβρίου, 1837.

I. ΦΙΛΗΜΩΝ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Σελ. 5 (1) Τὸ μέτρον τοῦτο ἐλήφθη παρὰ τῶν Προσώτων τῆς Πελοποννήσου, συνηγμένων εἰς Τρίπολιν διὰ τὰς τοπικὰς ὑποθέσεις. Ἐκεῖθεν ἔμαθον οἱ Ἀρχιερεῖς τὸν σκοπὸν καὶ ἐκεῖ ἐγένοντο τὰ ἔγγραφα πρὸς τὴν Ἀρχὴν, ἀπ' ὅπου τὰ ἔλαβεν ὁ Κύριος Παπαρηγόπουλος διὰ νὰ ἀπέλθῃ.

Σελ. 6. (2) Ὁ Βελῆ Πασᾶς, εὐρισκόμενος εἰς Ναύπακτον, ἐπροσκάλεσε τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις παρέλαβε μαζὴν του καὶ τοὺς πλησίον του εὐρισκομένους Σταμάτην Κουμανιώτην Πατραῖον, καὶ τὸν Νικόλαον Πετιμεζᾶν Καλαβρυτινόν. καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν (ὁ Βελῆ Πασᾶς), ὅσα ὁ Π. Πατρῶν ἀναφέρει εἰς τὸ δεύτερον ἐδάφιον τῆς πέμπτης σελίδος. Ταῦτα οἱ εἰρημένοι, μεταβάντες κατ' εὐθείαν εἰς Βοστίτζαν, ἐκοινοποίησαν εἰς τὸν Ἀνδρέαν Δόνδον· αὐτὸς δὲ ἐπεισε τὸν Ὀδυσσεά νὰ μὴ κάμῃ κινήματα κατὰ τῶν Τούρκων τῆς Λεβαδείας, πρὶν λάβῃ καὶ τὴν κοινὴν συναίρεσιν τῶν Πελοποννησίων. Ὁ Π. Πατρῶν καὶ ὁ Βλασσόπουλος εἰδοποιήθησαν παρὰ τοῦ Ἀνδρέου Δόντου ἐγκαίρως, καὶ ἐπομένως ὄχι μόνον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς δύο ἔγινεν ἡ ἀποστλή πρὸς τοὺς Καπιταναίους τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀλλὰ κοινῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς προϊσταμένους τῆς Ἀχαΐας.

Σελ. 8. (3) Ὁ Μεχμέτ Πασᾶς, Κιεχαγιᾶς τῆ Χουρσήτ Πασᾶ, δὲν διωρίσθη Ἐγεμὼν τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ τῆς Θεσσαλονίκης· ἡ δὲ Ἐγεμονεῖα τῆς Πελοποννήσου ἦτον ἐπιτετραμμένη εἰς τὸν Χουρσήτ Πασᾶν, ἀν καὶ ἦτον Ἀρχιστράτηγος κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Σελ. 10 (4) Ὅσον καὶ ἂν ἐστάθῃ ὁ ἰδιωτικὸς βίος τοῦ Παπᾶ Φλέσα ὄχι τόσον ἐπαινετὸς, χρωσατοῦμεν νὰ εὐλογήσωμεν τὴν μνήμην του καὶ διὰ τὸν ἐνδοξον θάνα-

τόν του, καὶ διότι ἡ ἀξιότης του συνωδευμένη μὲ τὴν προθυμίαν τινῶν ἐν τῇ Συνελεύσει Προεστώτων, ἔδωσα θάρσος εἰς τὸν Συγγραφέα νὰ κάμῃ τὰς εἰς τὸν ἀκόλουθον παράγραφον προτάσεις. Ὁ Μακαρίτης, ἂν ἤθελε διοσώσει τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνελεύσεως αὐτῆς, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸν ἔμειναν, καὶ ἐξέδιδεν εἰς τὴν παροῦσαν Συγγραφὴν του, ἤθελον ἐπαινεθῆ πολὺ τὰ ἐνεργητικώτερα μέλη τῆς Συνελεύσεως ταύτης, ἐκτῶν ὁποίων ἦτον, ὡς οἱ πλείστοι γνωρίζουν, εἰς καὶ ὁ Ἄνδρέας Δόνδος.

Σελ. 12 (5) Ὁ αἰδίδιμος Χριστιανουπόλεως, κατὰ τὰς ἀδιστακτοὺς πληροφορίας, ὅσας ἔχομεν, ἐφέρθη εἰς ὅλα κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνελεύσεως· καὶ, πρὸς μὲν τοὺς Ἀρκαδίους, Φαηαρίτας καὶ Καρυτινοὺς ὠμίλησεν αὐτοπροσώπως τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως· πρὸς δὲ τὸν Μονεμβασίας καὶ Π. Μαυρομιχάλην ἀπέστειλε τὸν Νικόλαον Παιηρόπουλον, καὶ τὸν ἀνεψιὸν τῆ Ἀμβροσίαν Πρωτοσυγκέλλου.

Σελ. 13. (6) Ὅσοι τῶν Ἀρχιερέων καὶ Προεστώτων εἰσῆλθον εἰς Τρίπολιν, ἦσαν πληροφόρημένοι ὅλας τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως, καθὼς καὶ ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης· ἀλλὰ στοχασθέντες, ὅτι ἐδύναντο νὰ οἰκονομήσωσι τὰς ὑποφίας τῆς Διοικήσεως παρουσιαζόμενοι, καὶ νὰ μακρύνουν τὸ πρᾶγμα μέχρις αἰσιωτέρων περιστάσεων, εἰσῆλθον.

— (7) Ὁ Π. Πατρῶν, ὅταν ἐζητήθη λαβῶν τὰς διαταγὰς τῆς ἐξουσίας ἐνώπιον τοῦ Ἀνδρέου Δόντου, τότε ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ, καὶ μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Δόντου ἐκίνησεν εἰς τὰ Καλάβρυτα, ὅπου συσχεφάμενοι μετὰ τῶν Προκρίτων τῶν Καλαβρύτων, ἀπεφάσισαν τὰ περαιτέρω. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ἐν Καλαβρύτοις διάσκεψιν πολλοὶ καὶ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Προεστώτων ἀπεδειλίεσαν δι-

κρίθη δὲ εἰς τὴν ἀκλόητον ἀπόφασίν του ὁ Ἀσημάκης Φωτῆλας.

Σελ. 15. (8) Καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόνδος διὰ τὸ Διακοπτόν.

Σελ. 16 (9) Τούτους δὲ διέταξεν ὁ Ἀσημάκης Ζαήμης, ἀνὴρ ἄφοδος καὶ ἀποφασιστικὸς εἰς τὰ κινήματά τε, καὶ τοὺς ἀπέστειλεν ἀπὸ τὴν Κερπηνὴν εἰς τὸν δρόμον τῆς Καστάνας, καὶ τὸν ἐκτύπησαν, χωρὶς νὰ ἐξεύρη, ὅτι ἦτον μαζὴ του καὶ ὁ Ταμπακόπουλος, μὲ σκοπὸν νὰ διαλύσῃ τὰς μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν Προεστώτων ἀμφιβολίας, καὶ νὰ κόψῃ τὸν Γόρδιον κόμβον. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ οὐχὶ τὴν δευτέραν, ᾤδευε πρὸς τὴν Τρίπολιν καὶ ὁ Βοεβόνδας τῶν Καλαβρῦτων, καὶ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω συμβεβηκότος ἐπέστρεφεν ἔντρομος εἰς Καλάβρυτα.

Σελ. 17. (10) Δὲν ὤπλισθησαν οἱ τυχόντες καὶ ἐκ περιστάσεως, ἀλλὰ προπαρασκευασμένοι διάφοροι Κεφαλήνες καὶ Ζακύνθιοι, κάτοικοι καὶ κτηματῖαι εἰς Πάτρας· καθὼς καὶ ὁ Παναγιώτης Καραντσᾶς μὲ ἄλλους νέους Πατραίους. Οὗτοι δὲν ἐξῆλθον μόνον ὤπλισμένοι εἰς τοὺς δρόμους, ἀλλὰ φονεύσαντες καὶ πληρωθέντες τινές, ἐβίασαν καὶ ἐσφάλησαν τοὺς Τούρκους εἰς τὸ φρούριον.

— (11) Πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἐμβῆ ὁ Ἀνδρέας Λόνδος περὶ τὸ μεσημέριον καὶ κατέλυσε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πατρινοῦ, ὅπερ εὔρε τὸν μακαρίτην Ἰωάν. Παπαδιαμαντόπουλον καὶ τοὺς προκριωτέρους ΚεφαληνοΖακυνθίους.

Σελ. 20. (12) Ἐπτά κανόνια ἐδόθησαν παρὰ τῶν Ἐπτανησίων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἐπικίνδυνον μεταφορὰν ὁ Ἀνδρέας Λόνδος κατέβαλε προσωπικὸν κόπον μὲ τοὺς ΚεφαληνοΖακυνθίους καὶ Βοστιτσάιους πολεμούμενος ἀπὸ τὸ φρούριον μὲ κανονιστοὺς καὶ φίλον πυροβολισμὸν.

— (13) Τὸ κανονοστάσιον τοῦτο διευθύνετο παρ

ἔτος Ἀγγλαμερικανοῦ ὀνόματι Ἀγγέλου, εὐρεθέντος ἐκεῖ
κατὰ τύχην. Ὑπὸ τὰς διαταγὰς τούτου ὑπηρετοῦσαν μὲ
μεγίστην ἐπιδεξιότητα καὶ ἀνδρείαν οἱ Κεφαληνοῦ Βακύν-
θιοι. Ἦτον δὲ ἐπαίνου ἀξία ἢ πολλὰ εἰθουσιώδης πρόθυ-
μία καὶ ἀνδρεία ὅλων τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὑπη-
ρευτούντων. Ἐνδεκα ἡμέρας ἐσάθησαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν
πόλιν τῶν Πατρῶν, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὀλίγον διάστημα ἐ-
παρουσίασαν ἐν ὀπλοποιεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον κατεσκευά-
σθησαν μὲ τὴν μεγαλητέραν ταχύτητα οἱ διειθέται (Δεία)
τῶν καινούτων καὶ σφαῖραι σφυρικταὶ οἱ αὐτὰ, ἐλλειπόν-
των τῶν χυτῶν, καὶ ἐν Νοσοκομείον εὐρύχωρον μ' ὅλα τὰ
χρειαῖα διὰ τοὺς πληρωμένους καὶ ἀσθενεῖς, εἰς τὴν ἐ-
φοδίαν τοῦ ὁποίου συνέτρεξε τότε κατὰ πρῶτον λόγον
ὁ Ν. Γερακάρης ἐκ τοῦ Φαρμακοπωλείου του.

— (14) Ὁ Ἰσοῦφ Πασᾶς ἦτον διορισμένος ἀ-
πὸ τὸν Γενικὸν Ἀρχηγὸν τῆς κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἐκ-
στρατείας Χουρσή Πασᾶ, νὰ ἀπέλθῃ ὡς ἄχρηστος καὶ
μὴ εὐάρεστος εἰς αὐτὸν διὰ τὴν Ἡγεμονεῖαν του εἰς τὴν
Νῆσον Εὐβοίαν. Φθάσας εἰς Βραχῶρι, ἔμαθε τὴν ἐπανά-
στασιν τῆς Πελοποννήσου καὶ τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ φρου-
ρίου τῶν Π. Πατρῶν καὶ τοῦτο, διότι εὐρίσκοντο ἐντὸς
τῆς Ἀκροπόλεως πολιορκημένοι περίπου τῶν ἑκατὸν Βρα-
χωριτῶν, τοὺς ὁποίους οἱ Τούρκοι τῶν Πατρῶν εἶχον κρα-
τήσει ὑπὸ μισθὸν διὰ τὰς ὑπονοίας των. Ἐκεῖθεν ἔγρα-
ψε πρὸς τὸν Καϊμακάμην του (τοποτηρητὴν του) εἰς Εὐ-
βοίαν μὲ ἐπίτηδες Γάταρην (Ταχυδρομοί), ὅτι, ἂν καὶ δι-
ευθύνετο διὰ τὰ ἐκεῖ, ἤλλαξε δρόμον καὶ τρέχει πρὸς ὑ-
περάσπισιν τῶν πολιορκουμένων εἰς τὸ Φρούριον τῶν Πα-
τρῶν. Διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην διέταττε νὰ τὸν φθάσῃ ἔ-
τος ζατιώτας, τροφὰς καὶ χρήματα. Τὸν Ταχυδρομὸν
αὐτὸν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Πανουριᾶ ἐσκότω-
σε καθ' ὁδὸν πλησίον τῶν Σαλώνων, καὶ τοῦ ἐπῆρε τὰ

γράμματα, τὰ ὅποια ὁ Πανουριᾶς ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν Π. Πατρῶν.

Σελ. 22, (15). Εἶναι ἀληθές, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ εἰς τοιαύτας καταστάσεις τάξεις δὲν ἤμπορεῖν ἰὰ ὑπάρξῃ ποτέ· ὁ ἐνθουσιασμός ὅμως ἦτον μέγας. Ἀληθής δὲ αἰτία τῆς μὴ ὀχυρώσεως τοῦ δρόμου ἦτον ἡ ἔλλειψις ἐνὸς Ἀρχηγοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διορισθέντων στρατιωτῶν. Περὶ τούτου προηγουμένως εἶχε ληφθῆ μέτρον νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ αὐτοπροσώπως ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης μετὰ τοὺς Καλαβρυτινοὺς καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόνδος μετὰ τοὺς Βοσταντζιάνοους· εἰς δὲ τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ φρουρίου νὰ μείνουν μόνοι οἱ Πατραῖοι καὶ Ἑπτανήσιοι, οἱ ὅποιοι καὶ ἦσαν ἱκανοί. Ἐμποδίσθησαν δὲ ὁ Ζαήμης καὶ Λόνδος ἀπὸ τὴν ἀξιόλογον ταύτην ὑπηρεσίαν ἐξ αἰτίας μιᾶς ἐπισημῆς συγχύσεως μεταξὺ τῶν μακαριτῶν Συγγραφέως καὶ Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου, προσελθούσης ἀπὸ ἐν ξίφος, τὸ ὅποῖον ἕνας διάκονος τοῦ Συγγραφέως ἤθελε νὰ πάρῃ ἀπὸ ἕνα ἄλλον, ὑπερασπιζόμενον ἀπὸ τὸν Παπαδιαμαντόπουλον.

Σελ. 23, (16). Εἶναι ἀντικρὺ καὶ πλησίον τοῦ Φρουρίου, κτυπᾶται πανταχόθεν καὶ ἀπὸ τὰ χονδρὰ καὶ ἀπὸ τὰ ψιλὰ πυροβόλα. Αὐτὸ ἐξέσεκέπασε Ζακύνθιος τις τέκτων, Ἀνδρέας, κάτοικος τῶν Π. Πατρῶν, ἄνθρωπος ἀρκετὰ προβεβηκὸς τῇ ἡλικίᾳ. Ἄν καὶ ἐφαίνετο πανταχόθεν ἀπὸ τὸ Φρούριον, καὶ ἐπυροβολεῖτο ἀδιακόπως μὲ ὄλην τὴν ζωηρότητα, πλην τὸ ἀνδρεῖον καὶ τολμηρόν του παράδειγμα ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνθουσίαζε πολὺ τοὺς πολεμοῦντας Ἑλληνας.

Σελ. 24, (17) Οἱ μείναντες μετὰ τοὺς Ἀρχηγούς ποτὲ δὲν ἦτον ὀλιγώτεροι τῶν πεντακοσίων.

— (18). Οἱ μείναντες κλεισμένοι εἰς τὴν Ἀγίαν Παρασκευὴν ἦτον ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ Κομμανωταῖοι (ἐκτὸς τοῦ Κωροστάντινου) καὶ οἱ Χασαπαῖοι ἐκ τῆς Ἀ-

καρτανίας, οἵτινες ἔδειξαν ἀνδρείαν ἀπαράμιλλον, προξενήσαντες τρόμον εἰς τοὺς ἐχθρούς.

Σελ. 25, (19) Ὁ Ἀνδρέας Λόνδος δὲν ἐπῆγεν εἰς τὴν Βοστίτζαν, ἀλλὰ παρακινηθεὶς παρὰ τοῦ Συγγραφέως καὶ τοῦ Ἀνδρέα Ζαήμη ἐπῆγε μετ' αὐτῶν εἰς τὰ Νεζερά, διὰ νὰ συμπράξῃ εἰς τὰ γενικώτερα πράγματα. Τὸς δὲ μέναντας μετ' αὐτοῦ στρατιώτας ἔστειλεν εἰς Βοστίτζαν μὲ τὸν ἀδελφόντου Ἀναστάσιον. Ἐκεῖθεν συναπέστειλε τὸν Νικόλαον Γερακάρην εἰς διαφόρους ὀπλαρχηγούς καὶ Προκρίτους τῆς Ρούμελης, διὰ νὰ παρακινηθῇ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ ἐκείνων τῶν μερῶν.

— (20.) Τὰ ἐξ πλοῖα ἤλθον τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῶν Βαΐων καὶ σαφέστερον τὰ μὲν δύο ἤλθον δύο ὥρας μετὰ τὴν προσβολὴν τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ, τὰ δὲ τέσσαρα περὶ τὸ βασίλευμα τοῦ ἡλίου τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Ὅσοι ἤτον ἐνεργοὶ περὶ τὸν πόλεμον ἐκεῖνον, γνωρίζουν καλὰ, ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ στολίσκου τούτου ἤτον ἡ κυριώτερα αἰτία τῆς φυγῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰς Πάτρας παρ' ἄλλο τι. ἐπειδὴ εἰς πόλιν παράλιον καὶ πολεμουμένην ἀπὸ θαλάσσιον δύναμιν, δὲν ἤμποροῦσαν νὰ μείνουν οἱ πολιορκηταί.

Σελ. 28, (21). Ὁ Ἀνδρέας Λόνδος εὗρίσκετο μετὰ τοῦ Συγγραφέως καὶ τοῦ Ἀνδρέου Ζαήμη εἰς τὰ Νεζερά, ὅπου μαθὼν τὸ πέρασμα τοῦ Κιαχαγιᾶ ἔτρεξεν εἰς Βοστίτζαν καὶ εὔρεν εἰς αὐτὴν τοὺς ἐχθρούς.

— (22.) Τροφαὶ εἰς τὴν Βοστίτζαν ἦσαν πολλαί, καὶ μάλιστα πεντακόσια καντάρια παξιμάδι, προετοιμασμένον νὰ σταλῇ εἰς Ἄρταν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἰωάννινα πρὸς τὸν Χουρσὴτ Πασᾶν.

Ὁ Κεχαριάς δὲ ἐτάχυνε τὴν ἀναχώρησίν του εἰς τὴν Τρίπολιν ὡς διαταγμένος νὰ φροντίσῃ ἰδίως περὶ τῶν Χαρεμιῶν τοῦ Χουρσὴτ Πασᾶ.

Σελ. 30, (23) Ὁ υἱὸς τῆς Μπουμπουλίνας δὲν ἐφονεύθη φεύγων, ἀλλὰ πολεμῶν περὶ τὸ τεῖχος τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀργουε ἐκ τοῦ συστάδην μὲ τοὺς ἐχθροὺς, ὅτε εἶψας ἐκ τοῦ ἵππου κατὰ γῆς τὸν Βελή Μπεήν, καὶ προσπαθῶν νὰ τὸν σφάξῃ μὲ τὴν μήτην τοῦ κορτακίου τῆς Ἀλβανικῆς πιστόλας του, ἐφονεύθη παρ' ἄλλου Τούρκου ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἐχθροῦ του Βελή Μπεή, ὡς ὁ ἴδιος Βελή Μπεής ὠμολόγησε πρὸς τὸν Ἀνδρέαν Λόνδου τοῦτο, καθ' ἣν ἐποχὴν διέβαινε διὰ τῆς Βοστίτης εἰς Ῥούμελην.

Σελ. 33, (24). Ἐξέφυγε τῆς μνήμης τοῦ ἀοιδίου Συγγραφέως, ὅτι, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὁ Ἀνδρέας Λόνδος, καταθέσας τὴν ἐταιρικὴν του συνεισφορὰν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε δώσει εἰς κανένα, συναΐξας καὶ τὰς ἄλλας συνεισφορὰς τῶν Προκρίτων Συμπολιτῶν του, ἐσύστησε γενικὸν Φροντιστήριον καὶ γενικὰς ἀποθήκας ἐν τῷ ἐν Βοστίτῃ Μοναστηρίῳ τῶν Ταξιαρχῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Δημητρίου Ἀλεξανδροπούλου. Ἐτοποθετήθη εἰς τὰ Σελά μὲ τοὺς στρατιώτας τῆς ἐπαρχίας Βοστίτης, καὶ ἐκείνους τῶν χωρίων τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῶν Πατρῶν, τοὺς ὁποίους πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως εἶχε προοργανίσει διὰ τοῦ Γεωργίου Ῥοδοπούλου, καὶ ἀκολούθως ἐγένοντο αἱ τοποθετήσεις τοῦ Ὀμπλοῦ, Ζωητάδας καὶ Περιβόλας.

Τὸ στρατόπεδον, τὸ ὁποῖον ὁ Ἀνδρέας Λόνδος ἐσύστησε κατὰ τὰ Σελά περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου, ἔμεινε μόνιμον καὶ ἀδιάλυτον χωρὶς διακοπὴν καμμίαν μέχρι τὰς ἀρχὰς τοῦ 1825. Καὶ, ὅσάκις ἔτυχε νὰ λείψῃ ὁ ἴδιος ἐκεῖθεν, ἄφινε ἀρκετὴν δύναμιν πότε ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀντιστρατήγου του Δημητρίου Μελετοπούλου, καὶ πότε τὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ του Γεωργίου Ῥοδοπούλου.

Ὁ Στρατὸς τοῦ Ἀνδρέου Λόνδου ἦτον καλῶς διοργαν-

μισμένοι, καὶ ὁ πλέον εὐπειθής καὶ ἐφωδιασμένος μ' ὅ-
λα τὰ χρειώδη τοῦ πολέμου. Ἐοῦσθησε καὶ Νοσοκο-
μεῖα εἰς διάφορα χωρία, ὅπου ἐπέμποντο οἱ ἀσθενεῖς καὶ
τραυματισμένοι, ὡς ἦσαν τὰ χωρία τῆς Φτέρης καὶ τῆς
Κουρινῆς. Εἶχε δὲ τὴν πρόνοιαν καὶ εἰς τὰς ἐκστρα-
τείας, φροντίζων μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τόπον ἀ-
σφαλῆ καὶ ἀρμίδιον διὰ Νοσοκομεῖον, ὡς εἰς τὴν ἐκστρα-
τείαν του εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1323. ἐ-
σῴσθησε Νοσοκομεῖον εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Κουτσου-
ροῦ ἄνωθεν τῆς Βετρινίτσας.

Σελ. 34, (25). Αἱ περιστάσεις αὗται ἐγένοντο, ἀ-
φοῦ τὰ πλοῖα αὐτὰ συνεισῆλθον εἰς τὸν Κόλπον μὲ τὸν
στολίσκον τὸν ἸδραίοΠετσότικον, καὶ ἀφοῦ οὗτος ἀνε-
χώρησε καὶ ἔμειναν τὰ Γαλαξιδιωτικά μόνον. (Ὅρα
σημ. 32.)

Σελ. 38, (26.) Εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραυγιάς δὲν ἦτον
μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τοὺς ὀρδοῆκοντα, ἀλλὰ τὸ γενικὸν
στρατιόπεδον τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, συγκείμενον ἀπὸ
περίπου χιλίους πεντακοσίους στρατιώτας, παρόντων
καὶ τῶν Ἀρχηγῶν Δουβουινιώτου καὶ Πανουριᾶ. Κοιῶς
δὲ παρ' ὅλων ἐνεκρίθη νὰ κλεισθῆ μόνος ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς
τὸ Χάνι μὲ μέρος ἰδικῶν του καὶ μέρος Γαλαξιδιωτῶν.
οἱ δὲ λοιποὶ Ἀρχηγοὶ καὶ στρατιῶται νὰ μεινωσιν εἰς τὰς
ἀκρωξίας ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ νὰ πολεμῶσι τοὺς ἐχθρούς.

— [17]. Ἀρχηγὸς τῶν εἰρημένων Ἀλβανῶν ἦ-
τον ὁ Τοπιτσιμπασης τοῦ Χουρσήτ Πασᾶ, ὁ δὲ Ἀσλα-
νάκης ἦτον ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Ἐξῆλθον ἔνδοθεν τοῦ
Ῥίου, καὶ ἀμέσως διευθύνθησαν εἰς τὸ Ἀνεμοδοῦρι, ὅπου
ἦτον ὁ Ἀνδρέας Λόνδος στρατοπεδευμένος, τὸν ἐκτύπη-
σαν καὶ τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ ὑποχωρήσῃ ἀπὸ τὴν θέσιν
του. ἀλλὰ τὸ πρῶν, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Τούρκων
εἰς τὰ ἴδια, αἰεὶλαβε πάλιν τὴν ἴδιαν θέσιν του.

Σελ. 39, (28.) Ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Παύλου Κεφαλῆνος Αἰσιτήρη καὶ τοῦ Δημητρίου Πεθαμένου.

— (29.) Ἴσως εἶναι λαθος γραφικὸν τοῦ αἰοδίου Συγγραφέως, ὅτι διώρισε τὸν Σισίνην νὰ βασιάξῃ ἐκεῖ τοὺς τριακοσίους Κεφαλῆνας· ἐπειδὴ οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλιδας, ὅσον καὶ ἂν ἐσέβοντο τὸν μακαρίτην Συγγραφέα διὰ τὸν ὑψηλὸν ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν καὶ διὰ τὴν σύνεσίν του, διορισμοὺς ὅμως ἀπὸ τὸ μέρος του ποτὲ δὲν ἐλάμβανον. Οὔτε ὁ μακαρίτης ἐδύνατο νὰ τὸ ἀπαιτήσῃ· ἀλλὰ ἐκ συμφώνου μὲ τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμην ἔγραψαν προτροπικῶς, ἀπεστείλαντες τὸν Νικόλαον Γερακάρην νὰ τοὺς παραστήσῃ καὶ ὁ ἴδιος προφορικῶς τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ μείνωσιν ἐκεῖ· δηλονότι νὰ βαστάξουν τὴν πολιορκίαν τῶν Λαλέων, διὰ νὰ μὴ λάβουν καιρὸν νὰ καταφύγουν εἰς τὰς Πάτρας, ἐνούμενοι μὲ τὸν Ἰσοῦφ Πασᾶ, καὶ οὕτως ὅχι μόνον ἀποκατασταθῆ δύσκολος ἢ πολιορκία, ἀλλὰ νὰ ἐκστρατεύσουν τότε ἐν σώματι μεγάλῳ εἰς βοήθειαν τῶν λοιπῶν πολιορκημένων μερῶν.

Σελ. 41, (30.) Ὁ στολίσκος οὗτος ἐσύγκειτο ἀπὸ ἑξῆς Ὑδραϊκὰ διοικούμενα παρὰ τοῦ Μοιράρχου Δημητρίου Βώκου Μιαούλλη, Λαζάρου Μπρούσκου, Αναγνώστου Κριεμάδη, Σάββα Ἀνδρέου, καὶ Ἰωάννου Μπασταξῆ· ἀπὸ ἑξῆς Πετσιώτικα διοικούμενα παρὰ τοῦ Μοιράρχου Νικολάου Μπόταση, Μανόλη Δημητρίου Ὀρλόφ, Θεοδώρου Δημητρίου Ὀρλόφ, Ἀνδριανοῦ Ἀναστασίου Σωτήρου, Ἀναστασίου Ἀνδρούτσου καὶ Κωνσταντίνου Μπαμπούκα. Δύω ἐξ αὐτῶν τοῦ Ἀναστασίου Κριεμάδη καὶ τοῦ Ἀναστασίου Ἀνδρούτσου διωρίσθησαν διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Νεοκάστρου, τὰ δὲ λοιπὰ δέκα εἰσῆλθον εἰς τὸν Κόλπον μὲ ἐν Κεφαληναῖον, διοικούμενον ἀπὸ τὸν Παναγῆ Φωκᾶν, καὶ τέσσαρα Γαλαξιδιώτικα, διοικούμενα ἀπὸ τὸν

Κωνσταντῖνον Δεδούσην, Δρόσον Βλάμη, Χαράλαμπου Μπακογεώργην καὶ Δημήτριον Ἀνάστητον.

Σελ. 49, (31). Εἰς τὴν μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσυλλήφθη ὁ Καπιτᾶν Πουλῆς, ὁ Ἰωάννης Ῥάγκος δὲν ὑπῆρχε διόλου. ἀλλὰ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μάχης ἐκείνης, καθ' ἣν ἐσυλλήφθη ὁ εἰρημένος, ἦτον ὁ Μάρκος Μπότσαρης.

Σελ. 53, (32). Μετὰ τὴν φυγὴν τῶν εἰρημένων πλοίων ἔμεινεν ἐξ αὐτῶν ἐντὸς τοῦ Κόλπου ἐν Πετσιώτικον τῆς Μπουμπουλῆνας, διοικούμενον παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἐμμανουὴλ Δημητρίου Δαζάρου Ὁρλόφ. τὰ λοιπὰ ἀνεχώρησαν αἰφνης. Τοῦτο δὲ καὶ τὰ εἰς τὴν σημείωσιν (30), ἐν Κεφαληναῖον καὶ τέσσαρα Γαλαξιδιώτικα, ὑπερβήτησαν διηνεκῶς μὲ ζῆλον, προθυμίαν καὶ ἀνδρείαν, καὶ εἰς τὰς πολιορκίας τῶν Φρουρίων τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου, καὶ πολλάκις διεπέρασαν τὸ στενὸν τοῦ Κόλπου, καταφρονοῦντα τοὺς κανονοβολισμοὺς τῶν Καστελίων Ῥίου καὶ Ἀντιῤῥίου, καὶ ἐπολέμησαν ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν τὰ ἐκεῖ ἐλλιμενισμένα ἑθρικά πλοῖα. Τότε ἐπραξαν καὶ ὅσα ἄλλα λέγει ὁ Μακαρίτης Συγγραφεὺς εἰς τὸ δεύτερον ἐδάφιον τῆς σελίδος 34.

— (33). Εἶναι ἀληθινόν, ὅτι, ὅταν, ὡς ὁ αἰδιμος Συγγραφεὺς λέγει, ἀπεσύρθησαν ὅλα τὰ λοιπὰ στρατόπεδα, μόνος ὁ Ἀνδρέας Λόνδος ἔμεινεν εἰς τὸ εἰς Σελᾶ στρατόπεδόν του, ὡς καὶ ἄλλαχού ἐρρέθη. Ἀλλὰ ὁ Γεώργιος Ῥοδόπουλος δὲν συνεκρότει ἰδιαίτερον στρατόπεδον, ἀλλὰ ἦτον ἀξιωματικὸς ὑπομίσθιος τοῦ Λόνδου μὲ πεντήκοντα ὑπομισθίους στρατιώτας, ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ὁποίου ὑπηρετοῦσε.

— (34). Οἱ ἀπὸ τὸ Ῥίον καὶ Πάτρας ἐχθροὶ, ὅσκις ἐξῆλθον, ποτὲ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ λάβουν τροφὰς ἀπὸ τὰ χωρία τῶν Τασσεβῶν, τὰ ὁποῖα ἐπροστατεύοντο ἀπὸ τὸ Στρατιωτικὸν Σῶμα τοῦ Λόνδου.

Σελ. 54, (35). Ὅπου ἦτον καὶ ἀρχετοὶ Κεφαλῆνες.

Σελ. 58, (36). Ἦτον καὶ διακόσιοι Ἑπτανήσιοι ὑπὸ τὸν Διονύσιον Ὀρφανόν, Δημήτριον Γουζέλην, Διονύσιον Κοῦπαν, Εὐαγγέλην Πανᾶν καὶ Σπυρίδωνα Ἀμπατιέλον.

Σελ. 60, (37). Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἦλθε καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόνδος, καὶ ἐστρατοπέδευσεν ἄνωθεν τοῦ Γηροκομειοῦ εἰς τοὺς Δόφους Ἀπιστομαῖς, καὶ διέμεινεν ἐκεῖ μέχρις ὅλης τῆς διαρκείας τῆς παρὰ τοῦ Συγγραφέως ἀναφερομένης μάχης.

— (38). Εἰς τὸν Διὸν τοῦ Χουσεΐναγα ἦτον ἀρχηγός, ὁ Θεόδωρος Γρούβας καὶ συνεπολεμοῦσαν καὶ Κεφαλῆνες, οἱοὶ ὁ Νικόλαος Γερακάκης, ὦν τότε ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀνδρέου Ζαΐμη, ὁ Γεράσιμος Φωκᾶς, ὁ Ἀναστάσιος Γκεντιλίνης καὶ ἄλλοι. Ἐῖχε στείλει καὶ ἐπικουρίαν ὁ Ἀνδρέας Λόνδος, πεντήκοντα στρατιώτας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Δημάκη Λαλικοστίτου. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐπῆγαινε καὶ ὁ Καραντσᾶς ἐκ διαλειμμάτων καὶ συνεπολεμοῦσε.

Σελ. 64, (39). Εἰς τὴν μάχην τῆς Φουντάνας ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐδιοικοῦσεν, οὔτε εὐρίσκετο ἐκεῖ.

Σελ. 69, (40). Καὶ ταύτην τὴν φορὰν ὁ στρατός τῆς Λόνδου ἦτον ἀκμάζων περὶ τὸ Καστρίτσι καὶ τὸ Πλατάνι ἄνωθεν καὶ πλησίον τοῦ Καστελίου, καὶ ὁ ἴδιος Λόνδος εἰς τὸ γενικόν του στρατόπεδον εἰς τὰ Σελά· ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι ὁ αἰίδιμος Συγγραφεὺς, ὡς μὴ πολεμικός, κακῶς ἐξέλαβε τὰς δυνάμεις αὐτάς, ὅτι ἀνῆκον εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ῥίου μόνον καὶ ὄχι καὶ τῆς τῶν Πατρῶν, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις παραβλέπει τὴν δύναμιν αὐτὴν, ἥτις, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου τῶν 1821 - μέχρι τῶν 1825 ἐστάθη πάντοτε ἀμετάθετος, ἀδιάλυτος, καὶ ἀκμάζουσα· καὶ ὄχι

μόνον εἰς τοὺς ἐχθροὺς ζημίαις ἐπροξενούσεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ἀφελείας, ἐπειδὴ ὄπισθεν τῶν εἰρημέ-
νων θέσεων ποτὲ ἐχθρὸς δὲν ἀπέρασε, καὶ οἱ Ἕλληνες
γεωργοῦντες ἐν ἀκροτάτῃ ἡσυχίᾳ ἐχαίροντο τὰ καλά των
καὶ ἐπλούτιζον. Εἰς τὰς θέσεις αὐτὰς χρεωστοῦν πολ-
λὴν εὐγνωμοσύνην καὶ οἱ Σταφιδοκτῆται ἀπὸ Πάτρας ἕως
Ἀκράτας, οἵτινες δὲν ἔχασάν ποτε τὰ προϊόντα των, εἰμὴ
ὅταν ὁ Λόνδος κατατρεχθεὶς κατὰ τὸ 1825, ἔλειψεν ἐ-
κεῖθεν.

Σελ. 70, (41). Μετὰ βεβαιότητος ἡ φυγὴ τῶν Κου-
μανιωταίων καὶ Πετιμεζαίων ἀπὸ τὸ Σαραβάλι δὲν προ-
ῆλθεν ἀπὸ προδοσίαν, ἀλλὰ ἀπὸ μόνην ἀκαταστασίαν καὶ
διχόνοϊαν.

Σελ. 71, (42.) Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου
εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον, ὁ Ἄνδρέας Λόνδος εὐρί-
σκετο εἰς τὰ Σελά, καὶ ἰδὼν τὰ ἐχθρικά πλοῖα διευθυνό-
μενα εἰς τὴν διαπέρασιν τοῦ στενοῦ τοῦ Ῥίου καὶ
Ἀντιρῳῖου, ἀμέσως ἐκίνησε μὲ τὸ ἡμισυ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀ-
δηγίαν του στρατοῦ διὰ τὴν Βοστίτσαν, ἀλλὰ ποτὲ στρα-
τὸς πεζὸς, ὅσον ταχέως καὶ ἂν κινηθῆ, δὲν εἶναι δυνατόν
να προλάβῃ Πολεμικὰ πλοῖα πλέοντα μὲ οὐριον καὶ σφο-
δρὸν ἄνεμον· ἐκ τούτου ὁ ἐχθρικός στόλος ἔφθασεν εἰς
τὸν λιμένα τῆς Βοστίτσης πρὸ τοῦ Λόνδου, ἀπεβίβασε μέ-
ρος στρατιωτῶν καὶ ἐπυρπόλησε μερικὰς οἰκίας τὴν ἰδί-
αν ἡμέραν τοῦ φθασίματός του. Τὸ ἑσπέρας δὲ ὁ στρα-
τὸς ἐμβιβάσθη εἰς τὸν στόλον, ὅπου διενυκτέρευσε, χωρὶς
να μείνῃ οὐδὲ εἷς στρατιώτης ἐντὸς τῶν ἐρειπίων τῆς Πό-
λεως, ἄνωθεν τῆς ὁποίας καὶ πλησίον εἰς τοὺς λόφους
τοῦ Βουλομένου ἐστρατοπέδευσεν ἐκείνην τὴν νύκτα ὁ
Λόνδος καὶ ἔστειλε κατασκόπους, οἵτινες δὲν εὔρον οὐδ'
ἓνα στρατιώτην Τούρκου ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἀμα δὲ πρωΐας

γενομένης ὁ Στόλος ἀπέπλευσε καὶ διευθύνθη εἰς τὸ Γαλαξίδι, χωρὶς νὰ ἐκτανθῇ διόλου ὁ στρατός του εἰς τὰς τῆς Βοστίτης πεδιάδας, καὶ χωρὶς νὰ προξενήσῃ τὴν παραμικρὰν ζημίαν οὔτε εἰς ζῶα, οὔτε εἰς ἄλλο τι, ἐκτὸς τῶν ὀλίγων οἰκῶν, τὰς ὁποίας ἐπυρπόλησεν. Ἀφοῦ δὲ ἐπόρθησε τὸ Γαλαξίδι, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ ἐν τῷ λιμένι πλοῖα, μὲ οὐριον ἄνεμον διευθύνθη εἰς τὰς Πάτρας, χωρὶς νὰ προσορμισθῇ εἰς κανὲν ἄλλο μέρος. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς ἐξόδου τοῦ Στόλου καὶ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔφθασε καὶ ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ Σωτήριος Χαλαράμπης, τοποθετηθέντες δι' ὀλίγας ὥρας εἰς τὴν Ἀρίαν Ἠλιόρην, ὅπου ἐπροσκάλεσαν καὶ τὸν Ἀνδρέαν Λόνδον εἰς ἐντάμωσίν των, καὶ, διευθυνομένου ἐκείνου πρὸς αὐτοὺς, οἱ εἰρημένοι διασθέντες ἀπὸ τοὺς στρατιώτας των, οἵτινες ἤθελον νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Τρίπολιν, διὰ νὰ εὐρεθῶσιν ἕκαστ' εἰς τὴν πτωσίτιν, ἐκινήθησαν διὰ τῆς Κορύθου, χωρὶς νὰ τὸν περιμένουν κατὰ τὴν πρόσκλησίν των. Ὁ ἐχθρικός στόλος ὁμοῦ μὲ τὰ Γαλαξιδιώτικα συνέλαβε καὶ τὸ ὀπλισμένον πλοῖον τοῦ Ἀναστασίου Φωκᾶ. (Ἴδε Σημείωσιν 30), καὶ μίαν Γολέτταν ἐμπορικὴν Κεφαλληνήτικην τοῦ Ἀνδρέα Κουβαρᾶ, ὅστις ἐφόρτονε σταφίδα εἰς τὴν Βοστίτσαν καὶ ἰδὼν τὸν στόλον εἰσερχόμενον κατέφυγεν εἰς Γαλαξίδι, διὰ νὰ σωθῇ, καὶ τὸ μεῖζαν Πετζίωτικὸν τῆς Μπουμπουλῆνας. (Ὁρα Σημείωσιν 32.)

Σελ. 81. (43) Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου ταυτοχρόνως τῶν Καλαβρυτηνῶν καὶ Πατριῶν στρατευμάτων εἰς Πάτρας ἔφθασε καὶ ὁ Ἀνδρέας Λόνδος ἡμισεῖαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἥλιου εἰς τὸ Μοναστήριον Γηροκομεῖον, ἀπέχον τῶν Πατρῶν ὡς ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, μὲ τριακοσίους στρατιώτας, ὅπου εὔρε τὸν Ἀνδρέαν Ζαήμην καὶ λοιποὺς Ἀρχηγοὺς μὲ μόλις ἑκατὸν στρατιώτας, ἐπειδὴ οἱ ἀπὸ τὰς Πάτρας ἐξεληθόντες

στρατιῶται των δὲν ἐπέστρεφον εἰς αὐτούς, καὶ ἠγνόουν τὸ γεγονός. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔφθασαν ἐκεῖ ὅτε Νικόλαος Γερακάρης καὶ Νικηφόρος Νεζερίτης ἀναγγείλαντες εἰς αὐτούς τὴν ἀπὸ τούς στρατιώτας ἐγκατάλειψιν τῆς πόλεως, διασκορπισθέντας διὰ τὰ χωρίατων πρὸς μετακομιδὴν τῶν λαφύρων. Ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης ἀνανακτήσας καὶ λυπηθεὶς εἰς ἄκρον, ἐρώτησε τὸν Ἀνδρέαν Λόνδον, ἂν οἱ στρατιῶται του ὑπακούουν, διὰ νὰ εἰσέλθουν τὴν αὐτὴν στιγμήν εἰς τὴν πόλιν μόνοι των μὲ αὐτούς καὶ μὲ τὰ λείψανα ὅπου εἶχον μείνει τῶν Καλαβρυτηνῶν καὶ Πατραίων· ὁ Λόνδος ἐβεβαίωσε τὴν πειθαρχίαν τῶν στρατιωτῶν του, καὶ οὕτως ἐξεκίνησαν ἐμβάντες εἰς τὴν πόλιν, ὅπου κατέλαβον τὴν γειτονίαν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου· τὴν δὲ ἐπιούσαν ὁ ἐκεῖ εὐρισκόμενος ἀδελφὸς τοῦ Προξένου Ἀγγλοῦ Γκρίν, Ρικάρδος, Τοποτηρητῆς, ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὰς Πάτρας ἐγκαταλείπων τὸ Προξενεῖον· ἀλλ' οἱ Πρόκριτοι Ἀρχηγοὶ δὲν τὸν ἄφινον νὰ ἀναχωρήσῃ, προτοῦ δώσῃ εἰς αὐτούς ἔγγραφον διαλαμβάνον, ὅτι δὲν ἐπειράχθη ἀπὸ τούς Ἕλληνας, ἀλλ' ὅτι ἐκουσίως ἀναχωρεῖ, τὸ ὅποῖον δόσας ἔλαβεν ὅλα τὰ τοῦ Προξενείου, καὶ ἀναχωρήσας συνωδεύθη διὰ στρατιωτῶν ἐν ἀσφαλείᾳ μέχρι τῆς ἐπιβάσεώς του εἰς τὸ πλοῖον. Ἀλλ' οὗτος, ἐν ᾧ μετέβαινεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἔκαμε σημεῖά τινα εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἀκροπόλει Τούρκους, οἵτινες ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίβασίν του εἰς τὸ πλοῖον, ἄρχησαν κανονοβολοῦντας καὶ βομβαρδαρίζοντας τοὺς ἐπιστρέφοντας στρατιώτας καὶ τὰς πέριξ οἰκίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ὅπως ἐκατοίκουν οἱ Ἀρχηγοί.

Σελ. 83. (44) Τὸ εἰρημεῖον πλοῖον κατέσχον τὰ πολιορκοῦντα πλοῖα εἰς τὴν ἔξοδόν του.

Σελ. 83. (45) Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ὁ Λόνδος

δὲν εὐρέθη ἐκεῖ, διότι εἶχεν ἀναχωρήσει διὰ Ἄργος, ἀφήσας τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐντὸς τῶν Πατρῶν στρατιωτῶν του εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀναστάσιον Λόνδου καὶ εἰς τὸν Δημήτριον Μελετόπολον.

Σελ. 89. (46) Κατ' αὐτὴν τὴν γενικὴν φυγὴν ἑβδομήκοντα στρατιῶται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Λόνδου ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Καπ. Αναγνώστου Μαραγκοῦ καὶ Δημητρίου Τσαούση ἔμειναν σφαλισμένοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀποστόλε Μπερῆνα, καὶ κυκλωθέντες πανταχόθεν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐπέμεινον πολεμοῦντες ἀπὸ πρωΐας μέχρι μέσης νυκτός, ὅτε περικυκλωθέντες ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν κατακαιόμενων οἰκιῶν, ἐξῆλθον ξιφῆρεις βαδίζοντες ἐντὸς τοῦ πυρός, καὶ διεσώθησαν περὶ τὰ ἐξήμερώματα εἰς τὸ εἰς Σελὰ σταθεροῦν Στρατόπεδον τοῦ Λόνδου. Ἔπασον ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸν πόλεμον καὶ κατὰ τὴν ἔξοδον ὅλοι δέκα ἐπτὰ.

— (47) Οὕτε ταύτην τὴν φορὰν ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν μερῶν καὶ θέσεων διελύθη ἡ πολιορκία, ἐπειδὴ ὁ Ἀναστάσιος Λόνδος καὶ Δημήτριος Μελετόπουλος φυγόντες ἀπὸ τὰς Πάτρας συνεκεντρώθησαν εἰς τὰ Σελὰ (Ὁρα σημ. 46), ὅπου εὔρουν καὶ τὸν ἐκεῖ διαμένοντα στρατόν.

Σελ. 112 (48) Μαζὴ μὲ αὐτοὺς συνεστράτευσεν καὶ ἐν σώμα περίπου τῶν ἑκατῶν Κεφαλληνιῶν, ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Σπυρίδωνος Παπαῖ Λοῖζου.

Σελ. 119. (49) Εἰς τὸ ὅποιον διέταξεν ἡ Κυβέρνησις φρουρὰν ἐν ἀπόσπασμα συνιστάμενον κατὰ πρῶτον ἐκ Κρανδιωτῶν, καὶ ἔπειτα ἐξ Ἑπτανησίων ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Διονυσίου Σεμπρικῶ Ζακυνθίου.

Σελ. 131 (50) Εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν ἔδειξεν ἀπαράμιλλου πατριωτισμὸν καὶ δραστηριότητα ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Γερουσίας ὁ μακαρίτης Ἀσημάκης Φωτῆλας, καὶ πολλοὶ τῶν ἐμπόρων ἔδωσαν ποσότητας πολεμφοδί-

ων ὑπὸ τῆ προσωπικῆ του ἐγγυήσει.

— (51). Καί, εἰς τὸ νὰ καταπεισθῆ ὁ Κωλοκοτρώνης νὰ ἀφήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις του, καὶ νὰ κινηθῆ κατὰ τῶν ἐχθρῶν, συνετέλεσε παραπολὸ ὁ Φωτῆλας.

Σελ. 132. (52). Ἐὰν ἐξήρχετο τότε ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰ πλοῖα, βεβαίως οἱ ἀντιπολιτευόμενοι ἤθελον εὐρεῖ τὸν τρόπον νὰ τὴν διαλύσουν. ἡ ἐπιμονή της διετήρησε τὴν ὑπαρξίν της, ἡ ὁποία ἀκολούθως ἐξάθη πολλῶν καλῶν πρόξενος.

Σελ. 137. (53). Τὸν Μάρκον Μπότσαρη μᾶλλον πολλοὶ ἐκ τῶν Καπιταναίων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἤθελον Ἀρχηγόν των καὶ ὡς τοιοῦτον τὸν ἐπρότεινον εἰς τὸν Μαυροκορδάτου. Διὰ τὸν Γεώργιον Βαρνακιώτην, ὅστις τότε ἐπεῖχε τόπον Ἀρχηγοῦ, ἐκτός τοῦ ὅτι ἦτον ἀδρανὴς ἄνθρωπος, εἶχον ἀρχήσει νὰ ὑποπτεύωνται, καθὼς ἀκολέως ἀπεδείχθη προσήλυτος πρὸς τοὺς Τούρκους.

Σελ. 138. (54). Ἦτον καὶ ἐν σῶμα Κεφαληνητῶν ὑπὲρ τοὺς διακοσίους μὲ τὸν Γεράσιμον Φωκᾶν, Δανιὴλ Πανᾶν καὶ τινὰς ἄλλους.

Σελ. 154. (55) Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εὐρισκομένη τοῦ Μεχμέτ Πασᾶ ἐντὸς τῶν Σαλώνων μὲ ὀκτὼ χιλιάδας ὁ Ἀνδρέας Δόνδος ἀπέρασε παρευθὺς εἰς τὰ Σάλωνα μὲ πεντακοσίους Βοσπιτζάνους καὶ Καλαβρυτινοὺς, ἐστρατοπέδωσεν εἰς τὸ χωρίον Βουνηχώραν ἀντικρυ καὶ πλησίον τῶν Σαλώνων, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν εἴσοδον ἦτον μία ἐπιτηδεῖα θέσις, καὶ ὠφελούμενος ἐξ αὐτῆς διέταξεν, ὥστε οἱ ἐμπροσθεν βαδίζοντες στρατιῶται νὰ ἐπιστρέφουν ὀπισθεν αὐτῆς καὶ νὰ ἐνόωνται μὲ τὴν γραμμὴν τῆς ὀπισθοφυλακῆς ἀδιακόπως πυροβολοῦντες. Τοιοῦτοτρόπως οἱ πεντακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας. Τὸ στρατήγημα τοῦτο, βοηθούμενου καὶ ἀπὸ τὸν χριστιανισμὸν τῶν πλοιάρχων τῶν εἰς τὸν

λιμένα εὐρισκομένων Ἰλλυρικῶν πλοίων, ἅτινα ἐφόρτωνον
 λάδι τῶν Σαλωνητῶν, ἀγορασθέν ἀπὸ τὸν Μεχμέτ Πασᾶ
 ὡς λαφυραγωγημένον, οἱ πλοίαρχοι οὗτοι, μετὰ τὸ φθάσι-
 μον τοῦ Λόνδου εἰς Βουνιχώραν, ὑπῆγαν διὰ τὴν ὑπόθε-
 σιν τῶν λαδίων, καὶ ἐξεταζόμενοι περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
 Ἑλληνικῶν Στρατευμάτων, καὶ τοῦ Ἀρχηγῶν των, τὸν ἐ-
 πληροφόρησαν, ὅτι εἶναι ὑπὲρ τὰς δώδεκα χιλιάδας ὑπὸ
 τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἀνδρέα Λόνδου. Ὁ Πασᾶς ἐναντιώθη
 λέγων, ὅτι μόλις εἶναι ὡς δύο ἡμισυ χιλιάδες, ὡς ὁ ἴδιος
 τοὺς διέκρινεν ἐκ τοῦ πλησίον· αὐτοὶ δὲ βεβαιοῦντες τὸν
 λόγον του, ἐπρόσθεσαν, ὅτι ἐκτὸς αὐτῶν εἶδον εἰς τὰ Πε-
 λοποννησιακὰ παράλια τοῦ Διακοπτοῦ τὸν ἀριθμὸν, τὸν
 ὁποῖον τοῦ εἶπον, καὶ ἐπειδὴ πολλὰ πλοῖα μετέφερον οἰ-
 κογενείας ἀπὸ τὰ παράλια τῶν Σαλώνων εἰς τὰ τοῦ Δι-
 ακοπτοῦ τῆς Πελοποννήσου, παρέστησαν, ὅτι τὰ πλοῖα
 ταῦτα μετακομίζουν ἀδιακόπως στρατιώτας. Τότε ὁ Πα-
 σᾶς φρονηθεὶς ἀπὸ τὴν τοιαύτην εἰδησι, τὴν ἰδίαν νύκτα
 ἐγκαταλείψας τὰ Σάλωνα, ὠπισθοδρομήσεν. Ἄμα δὲ ἐφυγεν
 ὁ Ἀνδρέας Λόνδος, γνωρίζων τὸ φθάσιμον τῶν Τουρκῶν
 ἐξωθεν τοῦ Μεσολογγίου, ἔτρεξε διὰ ξηρᾶς διὰ νὰ κτυπή-
 σῃ τοὺς πολιορκουῦντας ἀπὸ τὰ νῦτα, καὶ οὕτω νὰ βοη-
 θήσῃ τοὺς πολιορκουμένους. Διαβαίνων ἀπὸ τὰς Ἐπαρ-
 χίας τῆς Ροῦμελης, ἐζήτηει τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν
 τῶν Ὀπλαρχηγῶν ἐκείων, καὶ ἀπὸ μὲν τὰ Σάλωνα τοῦ
 ἔδωκεν ὁ Πανουριᾶς ὑπὸ τὰς διαταγὰς του τὸν Χαλμύ-
 κην μὲ διακοσίους πενήκοντα στρατιώτας· ἀπὸ τὸ Μα-
 λανδρίνου καὶ Λοιδορίκι τοῦ ἔδωκεν ὁ Καλτσοδῆμος τὸν
 Χαλβατοῆν μὲ διακοσίους πενήκοντα στρατιώτας, μετὰ
 τῶν ὁποίων φθάσας ἤνωθεν τῆς Ναυπάκτου συνηπῆντησε
 τὸν Γεώργιον Τσόγκαν καὶ Ἀλέξιον Βλαχόπουλον ἐρχομέ-
 νους ἀπὸ Μεσολογγίου μὲ περίπου τῶν διακοσίων πενή-
 κοντα στρατιωτῶν, οἵτινες ἐχωρίσθησαν ἐκεῖθεν τὴν ὥραν,

καθ' ἣν οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἐκτύπησαν εἰς τὸ Κεφαλόδρουσον ἔξωθεν τοῦ Μεσολογγίου, καὶ τοὺς ἐχάλασαν. Ὁ Λόιδος, ἀφοῦ τοὺς εἶπε τὸν σκοπὸν του, ἐπροσπάθησε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἐπιστρέψουν καὶ αὐτοὶ πρὸς τὸν ἴδιον σκοπὸν· ἀλλ' αὐτὰὶ δὲν τὸ ἐδέχθησαν, λέγοντες, ὅτι ὁ σκοπὸς του δὲν τελεσφορεῖ, καθότι τὸ πνεῦμα τῶν κατοίκων τῶν μερῶν ἐκείνων εἶναι εἰς τὸ προσκύνημα· ἐπροσπάθησαν δὲ νὰ τὸν ἐμποδίσουν, διὰ νὰ περάσουν ὅλοι μαζῆ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἀπ' ὅπου νὰ μεταβοῦν διὰ θαλάσσης ἐντὸς τοῦ Μεσολογγίου· πλὴν ὁ Λόιδος, μὴ γνωρίζων τὰ μέρη ἐκεῖνα, δὲν τοὺς ἐπίστευσε, καὶ ἐπροχώρησεν εἰς τὰ ἐμπρός. Αὐτοὶ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν τὸν Κῶσταν Χορομόδαν καὶ Κοῦσταν Μάκον μὲ περίπου ἑκατὸν στρατιώτας, Ἀλβανοὺς Χριστιανοὺς, τοὺς ὁποίους ὁ Λόιδος ἐβάσταξε μεθ' ἑαυτοῦ ὑπὸ μισθὸν καὶ τὸν ἠκολούθησαν εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Διαβαίοντα δὲ καὶ ἀπὸ τὰ Κραββάρια τὸν ἠκολούθησαν ὅλοι οἱ Κραββαρίται ὀπλοφόροι μὲ τοὺς Καπιταναίους των, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Ἀπόκουρον μὲ περίπου δύο χιλιάδας, καὶ ἐσταμάτησε περὶ τὰς πέντε ἡμέρας ἐξ αἰτίας τῶν διαβολῶν καὶ ἐπιβουλῶν τοῦ Σαδῆμα, ὅστις εἶχε συνεχῆ καὶ πιστὴν ἀνταπόκρισιν μὲ τοὺς Τούρκους. Μαθὼν τὸν ἐκεῖ ἐρχομὸν του ὁ Καραϊσκάκης, ἔστειλε τὸν Φραγκίσταν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του μὲ διακοσίους πενηνκοντα στρατιώτας· ἐκεῖ ἔφθασαν πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ Σύφας, Ἀλέξιος Μορελᾶς καὶ Πέτρος Ντόβας μὲ τριακοσίους ἐπιλέκτους στρατιώτας τοῦ Μακρῆ, φέροντες καὶ ἓνα γράμμα τοῦ ἰδίου πρὸς τὸν Λόιδον μὲ τὸ ὅποῖον τοῦ ἔλεγεν, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐμβῆκε κρυφίως διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ Μεσολόγγιον, τὸ δὲ σῶμά του τὸ στέλλει πρὸς αὐτὸν, διὰ νὰ μείνῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Ἐνδυναμωθεὶς ὁ Λόιδος διεσκέδασε τὰς σκευωρίας τοῦ Σαδῆμα, καὶ ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἐμπρός. Ἐφθασεν εἰς τὰ χωρία τοῦ Ζυγῆ,

Μπουνηνα καὶ Μπουρλέσα, ὅπου ἐστρατοπέδευσεν ε
τὴν Γαβαλοῦ, ἀπέχουσαν μισὴν ὄραν πέραν τοῦ Μπουρ-
λέσα, ἦτον ἐστρατοπεδευμένοι οἱ Τούρκοι, καὶ πέραν τῆς
Γαβαλοῦς εἰς τὰ Κερασοβύτικα Καλύβια ὁ Μεχμέτ Πασᾶς,
ἀνεφίος τοῦ Ὁμέρ Βρουῶνη. Ἡ Γαβαλοῦ εἶναι εἰς λόφον,
ἔχουσα πέτρινας ὀχυρὰς οἰκίας· καὶ ὁ Δόνδος εὗρεθεὶς
Ἄρχηγός τῶσδε πολλοῦ καὶ καλοῦ Στρατοῦ, ἀπεφάσισε
νὰ προσβάλλῃ τὴν Γαβαλοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως στείλῃ
ἐν σῶμα νὰ τοποθετηθῇ μεταξὺ Γαβαλοῦς καὶ Κερασοβύ-
τικων Καλυβίων, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ
τὰ Κερασοβύτικα Καλύβια ἐλπίζομένην βοήθειαν· ἀλλὰ
διὰ τὴν μεταξὺ τοῦ Σύφα καὶ Χαλδατοῦ ζήλοτυπίαν ἀ-
νοίχθη ἡ μάχη, πρὶν σταλθῇ τὸ μεταξὺ τῶν εἰρημένων χω-
ριῶν σῶμα. Ἐν τοσοῦτῳ τὸ χωρίον τῆς Γαβαλοῦς ἐκτυ-
πήθη πανταχόθεν, ἐπάρθησαν τρεῖς ἢ τέσσαρες οἰκίαι
ἀπὸ Στρατιώτας Πελοποννησίους, καὶ μὲν ὅλον ὅτι ἦλθε
βοήθεια εἰς τοὺς ἐν Γαβαλοῦ ἐχθροὺς ἀπὸ τὰ Κερασοβύτι-
κα ἐξ αἰτίας τῆς ἀνωτέρω ἐλλείψεως τοῦ μεταξὺ τῶν
χωριῶν προαποφασισθέντος σώματος, οἱ ἐχθροὶ ἀφεύκτως
ἐδιώκοντο καὶ τὸ χωρίον ἐκυριεύετο, εἰάν ἐλειπεν ἡ διχό-
νοια μεταξὺ Σαράκα καὶ Πηλάλα, Καπιταναίων τῶν
Κραβάρων. Ἐκ τούτων οἱ ἐχθροὶ ὑπερίσχυσαν, καὶ ὁ
Δόνδος ὑποχωρήσας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Μπουνηνον, ὅπου
ἐστρατοπέδευσεν. (Ὅταν ταῦτα ἐγίνοντο περὶ τὴν Γαβα-
λοῦν, ὁ Ἄνδρέας Ζαήμης, Πέτρος Μανρομηχαλῆς, καὶ
Κανέλλος Δελιγιάννης εὗρισκοντο ἐντὸς τοῦ Μεσολογγίου,
μὲν ὅσους ἀναφέρει ὁ αἰοιδιμὸς Συγγραφεὺς στρατι-
ώτας.) Ἐκεῖ διαλογιζόμενος τοὺς λόγους τοῦ
Τσόγκα καὶ Βλαχοπούλου, ὁ Ἄνδρέας Δόνδος, καὶ
ἐλέπων, ὅτι δὲν θέλει δυνηθῆναι νὰ δώσῃ ἔξωθεν βοήθειαν εἰς
τὸ Μεσολόγγιον, ἀπεφάσισε τὴν ὀπισθοδρομήσασθαι. Ὅθεν,
φθάσας μὲν τὸ σῶμά του εἰς τὰ Τριζώνια, καὶ ἀκολουθεύ-

μενος ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Μακροῦ, τὸ ὅποσον τοῦ ἦτον ἀναπόσπαστον, κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀρχηγοῦτου, μετέβη διὰ τῶν Γαλαξιδιωτικῶν πλοίων εἰς τὴν Βοστίτισαν καὶ ἔδραμε μετ' αὐτῶν εἰς τὰ Μαῦρα Βουρὰ τῶν Πατρῶν.

Σελ. 158, (56). Τότε ἔστειλαν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι Ἀρχηγοὶ τέσσαρα ἀπὸ τὰ πλοῖα τοῦ Στόλου, καὶ τὸν μετέφερον μέσα, μὲ ὄσους ἀναφέρονται εἰς τὴν σημείωσιν (55).

Σελ. 162, (57). Διόλου δὲν ἔλαβεν ὁ Γῶγος καλὴν μετοχὴν εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν· ἀλλὰ τὴν εἶδησιν ἔδωκεν ἕνας δυστυχὴς Ἰωαννίτης, ὅστις ὑπηρετοῦσε τὸν Παῶν ὡς κληρικός, καὶ εἶχε τὴν ἄδειαν ἀνυπόπτως καὶ ἀφόδως νὰ ἀπομακρύνεται τοῦ στρατοπέδου. Ὄθεν φθάσας εἰς τὸ μεταξὺ Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ παράλιον, διὰ νὰ κτυπήσῃ τάχα Πάππιας, ἐκαιροφυλάκτει νὰ ἴδῃ διαβαίον πλοίαριον, ὅπου κατὰ καλὴν τύχην διέβαινε μὲ ἓν πλοίαριον ὁ Γραμματικὸς τοῦ Μακροῦ διευθυνόμενος ἀπὸ Μεσολόγγιον εἰς Ἀνατολικόν. Τοῦτον φωνάξας καὶ καταπέισας νὰ πλησιάσῃ, ἐφανερώσε τὴν μελετουμένην εἰσβολὴν καὶ τὸ μέρος, ἀπ' ὅπου αὐτὴ ἐμελλε νὰ γίνῃ.

— (58). Καὶ οἱ Χασαπαῖοι, ἐνωμένοι καὶ μὲ ἄλλους ὀπλοφόρους τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἐκτύπησαν καὶ ἐλαφυραγάγησαν ἀρκετὰ φορτῶματα ζωοτροφῶν, ἐρχόμενα ἀπὸ Ἄρταν καὶ συνωδευμένα μὲ περίπου τῶν διακοσίων στρατιωτῶν.

— (59) Ὅχι μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀλλὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς προσβολῆς ἀπεστάλησαν οἱ εἰρημένοι.

Σελι. 163, (60). Κανένας ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἔφυγεν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον, προτοῦ φύγουν οἱ Τούρκοι· μόνος δὲ ὁ Κανέλλος Δελιγιάννης ἐπέστρεψε μετὰ τὴν φυγὴν τῶν

Τούρκων τὴν δευτέραν ἡμέραν· ὁ δὲ Ἀνδρέας Λόνδος καὶ Ἀνδρέας Ζαήμης, ἀκολουθήσαντες τὸν αἰδιμον Μάρκον Μπότσαρη τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὴν φυγὴν τῶν Τούρκων, ἐξῆλθον τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὰ Κερασσοθήτικα Καλύβια, ὅπου ἐξάθησαν πέντε ἡμέρας. Ἐπειδὴ δὲ ἐστεροῦντο πλέον τροφῶν, καὶ κανένα ἀπὸ τὰ Ἑκπειρωτικά Σώματα δὲν ἦλθεν εἰς βοήθειάν των διὰ τὰ ἀποπερατωθῆναι τὸ σχέδιον τοῦ Μπότσαρη, ἤτοι τὸ νὰ πολιορκηθοῦν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὸ Βραχῶρι, οἵτινες στερούμενοι τροφῶν καὶ ἔχοντες φυσέκια μόνον εἰς τὰς θαλάσσκας τῶν ἤθελον ὅλοι αἰχμαλωτισθῆναι, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, ἐμίσεισεν ὁ Ζαήμης καὶ ὁ Λόνδος εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀφήσαντες μόνον τὸν Μπότσαρη εἰς τὰ Κερασσοθήτικα Καλύβια.

Σελ. 164, (61). Ἐκ τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν Σημείωσιν (60) ἀποδεικνύεται τρανότατα, ὅτι, ἕως ἃ ἐμίσεισαν ὁ Λόνδος καὶ ὁ Ζαήμης, ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν εἶχε πλησιάσει, καὶ δὲν συνετέλεσεν ἐντεῦθεν διόλου εἰς τὸ νὰ φύγουν οἱ Τούρκοι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον.

Σελ. 166, (62). Δὲν ἦτον δύο φατρίαι, ἡ μία τῶν Προκρίτων καὶ ἡ ἄλλη τῶν Πετιμεζαίων, ἀλλὰ ἐκείνη τοῦ μακαρίτου Σ. Χαραλάμπη καὶ τῶν Πετιμεζαίων· ὁ δὲ μακαρίτης Ἀσημάκης Ζαήμης εἶχεν ὑπάγει μὲ δύναμιν, διὰ τὰ μεσολαβήσῃ ἐνόπλιως. Κατ' αὐτὴν τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν πρώτην ὁρμὴν διεκρίθησαν μᾶλλον ὁ μακαρίτης Ἀσημάκης Ζαήμης καὶ ὁ Σωτήριος Χαραλάμπης, ἐκθέσαντες ἑαυτοὺς εἰς τὸν μεγαλήτερον κίνδυνον, ὡς καὶ ὁ μακαρίτης Ἀνδρουῦτσος Σπανός, Ἀραχοβίτης, καὶ ὁ ζῶν Νικόλαος Σολιωτής.

Σελ. 167, (63). Ὁ μακαρίτης Ὀδυσσεὺς συνετέλεσεν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ μὴ παραδοθῶσιν οἱ ἐχθροὶ, ἐν ᾧ ἦτον ἐν τῷ παραδίδοσθαι· ἐπειδὴ, ἐλλείποντος τοῦ Ἀνδρέου

Λόνδου μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Διακοπτὸν, ὅστις ἐγνώριζε
 καλὰ τὰ ἰδιώματα τοῦ Ὀδυσσεύς, αὐτὸν ἀπατήσας τὸν
 Ἄνδρῆαν Ζαήμην ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ κατέλθῃ εἰς τοὺς
 Τούρκους καὶ νὰ ὁμιλήσῃ μετ' αὐτῶν τάχα περὶ παρα-
 δόσεως· πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπε νὰ μὴν ἀπατηθῶσι νὰ
 παραδοθῶσιν, ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῶν Πελοποννησίων εἶναι
 νὰ τοὺς περάσωσιν ὅλους ἐν στόματι μαχαίρας· κρυφί-
 ως δὲ εἶπεν εἰς τὸν Ἰσοῦφ Μπεῆν Διψίσταν καὶ Ταχ-
 μάζην, νὰ εὔρουν τὴν νύκτα αὐτοῖ χωρὶς ἀνθρώπους εἰς
 τὸ δεῖνα μέρος, διὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ αὐτὸς καὶ νὰ τοὺς
 διασώσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Αὐτοὺς, ὅταν ἐμίσειεν ὁ
 Ἄνδρῆας Ζαήμης, Σωτήριος Χαραλάμπης, Ἀσημάκης
 Φωτῆλας, Σωτήριος Θεοχαρόπουλος, Βασίλειος Πετιμε-
 ζᾶς καὶ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀ-
 κράτας διὰ τὴν ἐν Ἄστρει Συνέλευσιν, καὶ ἔμεινεν ὁ Ἄν-
 δρῆας Λόνδος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πολιορκίας, συνισταμένης
 καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ σώματα, ὅσα ἄφησαν οἱ εἰρημένοι μὲ
 ἀντιπροσώπους των ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς του, ἐζή-
 τησεν ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ λάβῃ μαζήτου, ὡς παραδοθέντας τά-
 χα πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἄνδρῆας Λόνδος ἀντέστη ἀποκρινό-
 μενος, ὅτι αὐτοὶ εἶναι αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου, καὶ ἀ-
 νῆκον εἰς τὴν γενικὴν φύλαξιν τοῦ στρατοπέδου τῆς πο-
 λιορκίας, τοῦ ὁποίου οἱ Ἀρχηγοὶ χροωστοῦν ἀκολουθῶς
 νὰ τοὺς παραδώσουν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν. Δὲν
 ἤθελε δὲ δυνηθῆ ποτὲ ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ τοὺς πάρῃ, καθό-
 τι ὁ Ἄνδρῆας Λόνδος εἶχεν ὑπὲρ τοὺς ἑπτακοσίους στρα-
 τιώτας, καὶ αὐτὸς μόνους ἑκατὸν τριάκοντα, μὲ τὸ νὰ ᾔ-
 τον περαστικὸς, εἰάν δὲν ἐμισολάβει ὁ Ἄνδρῆας Ζαήμης,
 λαβὼν τὸν λόγον καὶ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅτι
 θέλει τοὺς παραδώσει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ οὕτως ἐνέδο-
 σεν ὁ Λόνδος. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, μὴ φυλάξας τὴν ὑπό-
 σχεσίν του, δὲν τοὺς παρέδωκεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ

τοὺς ἐπῆρεν εἰς τὴν Λεβαδειάν, καὶ τὸν μὲν Ταχμάζην, ὅστις δὲν εἶχε νὰ τοῦ δώσῃ τόσα λύτρα, ὅσα τοῦ ἐζητοῦσε παραβάς τὰς περὶ παραδόσεως ὄλων τῶν ἐθνῶν νόμους, τὸν ἐφόνευσε. τὸν δὲ Ἰσοῦφ Μπεὴν Λιψίσταν, ἄνθρωπον σημαντικὸν καὶ ἀναγκαῖον νὰ μένῃ αἰχμαλώτος τοῦ Ἑθνους ἐπὶ πολὺ δὲ ἄλλας σημαντικὰς ἀφελείας, ἐλευθέρωσεν, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἔδωσεν, ὅσα τὸν ἐζήτησεν.

Μετὰ τὸν μισευμὸν τῶν εἰρημένων ὄλων ἀπὸ τὴν Ἀκράταν, οἱ ἀποκλεισμένοι ἐχθροὶ, ἔντρομοι ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ὀδυσσεύς, δὲν ἐπέισθησαν νὰ παραδοθῶσιν, ἀλλ' ἐπέμειναν μερικὰς ἡμέρας πολεμούμενοι, ἕως ὅτου ἐφθασαν τὰ πολεμικὰ πλοῖα τοῦ Ἰσοῦφ Πασᾶ, δεκαπέντε τὸν ἀριθμὸν, καὶ τοὺς ἔσωσαν. Οὗτοι, ἐν ᾧ ἐπεβίβάζοντο εἰς τὰ πλοῖα, ἐπολεμήθησαν πανταχόθεν δραστηρίως, ἐφανεύθησαν καὶ πολλοὶ, καὶ, εἰάν δὲν ἐβοηθοῦντο ἀπὸ τὸν διὰ σμιδραλίων κανονοβολισμὸν τῶν πλοίων, ἀπώλοντο ἅπαντες. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν διεκρίθησαν ὁ Νικόλαος Πετιμεζᾶς, Νικόλαος Σολιώτης, Δημήτριος Μελετόπυλος, καὶ Κοῦστας Μάκος.

Ἔοσα δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐμηχανοῦσάφησε μὲ τοὺς ἀποκλεισμένους Τούρκους, διὰ νὰ ματαιώσῃ τὴν μελετωμένην παράδοσίν των, ἐκοινοποιήθησαν ἀκολούθως εἰς τοὺς πολιορκοῦντας ἀπὸ τοὺς συλληφθέντας αἰχμαλώτους καὶ αὐτομύλους Τούρκους.

Ὁ Κύριος Ῥῆγας Παλαμῆδης διὰ τῆς εἰς τὸν Ἀριθ. 489 τῆς Ἐφημερίδος, ἡ Ἀθηναῖα, καταχωρισθείσης Διατριβῆς του μᾶς ἠδίκησε διατεινόμενος, ὅτι τὸν προσβάλλομεν σημειώσαντες περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ὀνομαστικὸν Κατάλογον, ὅ,τι δὲν ἀναφέρει τάχα ὁ Συγγραφεὺς εἰς τὰ Ὑπομνήματά του.

Ἐπεκρίθη, ἡ δὲν ἐνόησε τὸν Συγγραφέα τῶν Ὑπομνημάτων; Ἄν τὸ πρῶτον, ἀδικεῖ καὶ ἡμᾶς διὰ τὴν πικρὰν προσβολὴν, καὶ τὸν Συγγραφέα διὰ τὴν παρεξήγησιν τῆς ἀναφερομένης (σελ. 126) περιστάσεως. ἂν τὸ δεύτερον, ἠδίκησε τὸν ἑαυτόν του, ὡς ἄνθρωπος πνεύματος καὶ ὡς τοιοῦτος μὴ ἀγνοῶν, ὅτι ἡ ἀλήθεια δὲν παραμορφοῦται, οὐδὲ ἀλλοιοῦται, ὅποιαδῆποτε καὶ ἂν μεταχειρισθῇ τις ἐπιχειρήματα.

Ὅ,τι ὑπεσχέθημεν διὰ τῆς Προκηρῦξεως τῆς 3 Αὐγούστου, διετηρήσαμεν εἰς ὅλην τὴν ἀκρίβειάν του. Τῶν Ὑπομνημάτων τὸ πρωτότυπον ὑπάρχει σῶον καὶ εἰς τὴν διάθεσιν ὅποιοιδήποτε, θέλοντος νὰ τὸ παραλληλίσῃ μὲ τὸν τύπον. Ὁ Ὀνομαστικὸς Κατάλογος εἶναι ἔργον ἰδικόν μας, καὶ δὲν ἠκολουθήσαμεν εἰς τὴν σύνταξίν του εἰμὴ τὸ πνεῦμα τῶν Ὑπομνημάτων.

Ἄν εἰς τὴν ἐκ τῶν Δερβενίων φυγὴν τῶν Τριπολιτισιωτῶν δὲν ἀναφέρει ὁ Συγγραφεὺς τὸν Κ. Ῥῆγαν Παλαμῆδην, τὸν ἀναφέρει ὁμοίως ὀνομαστικῶς πρὸ ὀλίγων στίχων τῆς αὐτῆς (126) Σελίδος ὡς Ἀρχηγὸν τῶν Τριπολιτισιωτῶν καὶ, ἐνῶ εἰς τὴν περὶ τῆς φυγῆς καὶ τῆς διασπορᾶς τοῦ τρόμου περιστασίν δὲν κάμνει ἐξαιρέσιν καμμίαν, ἐννοεῖται θετικὸν, ὅτι συμπεριλαμβάνει τοὺς στρατιώτας μετὰ τῶν Ἀρχηγῶν των, ἕνας τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Κ. Παλαμῆδης. Ἄρα δὲν ἐπροσθέσαμεν περισσώτερόν τι παρὰ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ κείμενον, οὐδὲ εἴχομεν σκοπὸν δευτερεύοντα πώποτε ὡς πρὸς τὸν Κ. Παλαμῆδην.

Εἶναι μάλιστα ἐπαίνων πολλῶν ἄξιος ὁ Κ. Παλαμή-
 δης ἐπιχειριζόμενος, ὡς ὑπόσχεται, νὰ ἐκθέσῃ καὶ νὰ δη-
 μοσιεύσῃ τὸ ἱστορικὸν ἐκείνης τῆς ἐκστρατείας τε κατὰ
 τὸν Ἴσθμόν. Ἐπέτυχε νὰ ἀναίρῃ τὸν ἀοίδιμον Γερ-
 μανόν; Ἴδου ὁ θρίαμβος, τὸν ὁποῖον εἰς μάτην ἤδη προ-
 ἔλαβε νὰ ζητήσῃ διὰ τῆς ἐναντίου ἡμῶν διατριβῆς του.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1. Νοεμβρίου 1837.

I. ΦΙΛΗΜΩΝ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000016217